

**UITLEGGENDE GEDACHTEN  
OVER  
HET EVANGELIE VAN JOHANNES**

**VOOR  
HUISELIJK EN BIJZONDER GEBRUIK**

**DOOR**

**J. C. RYLE,  
Bisschop van Liverpool.**

**UIT HET ENGELS VERTAALD DOOR  
T.M. LOOMAN**

**EERSTE EN TWEEDE DEEL.**

**DE VUURTOREN**

**URK 1980**

**STICHTING DE GIHONBRON  
MIDDELBURG  
2017**

## VOORWOORD

Reeds vele jaren zijn er verlopen sedert de Nederduitse bewerking eerst van Ryle's verklaring van Mattheus' Evangelie en daarna die van Lukas het licht zagen. Op herhaald aanzoek om ook van zijn verklaring van Johannes' Evangelie een gelijke bewerking in onze taal te bezitten, is het Bestuur Oer Vereniging ter Bevordering van Christelijke lectuur er toe overgegaan om aan dat aanzoek te voldoen.

Thans verschijnt daarvan het Eerste Deel. Even als zijn Aantekeningen bij het Evangelie van Lukas zeer verkort voor de Nederlandse lezer zijn bewerkt, is dit ook met het Evangelie van Johannes geschied, waardoor het werk in twee delen van nagenoeg gelijken omvang zal compleet zijn; terwijl het oorspronkelijke uit drie dikke delen bestaat. De Engelse schrijver verklaart zelf, dat die Aantekeningen in zijn werk veel uitgebreider zijn, dan de Uitleggende Gedachten. Hij heeft dit gedaan, omdat hij dit nodig achtte in een tijd dat velen zeer vage en onbestemde begrippen koesteren omtrent de leerstellige waarheden. Toch kon, bij de overbrenging in onze taal, veel kortelijk samengevat worden, zonder aan het hoofdzakelijke schade te doen, en het niet noodzakelijk geacht worden, de onderscheiden, soms min of meer overeenstemmende, soms zelfs zeer uiteen lopende en verschillende gevoelens van de Godgeleerden, zo van de ouderen als van de nieuwere tijd - de schrijver heeft er ver over de honderd geraadpleegd, die hij ook bij namen noemt - breedvoerig aan te halen. De schrijver achtte het een bijzonder zware taak een verklaring van het Evangelie van Johannes te geven. Hij vertrouwt, dat elk ernstig onderzoeker van de Heilige Schrift het met hem eens zal zijn, dat het Evangelie van Johannes inzonderheid vol is van "dingen zwaar om te verstaan" (2 Petrus 3: 16). Het bevat een groot gedeelte van 's Heeren Jezus leerstellig onderwijs. Het vloeit over van "diepten Gods" en "woorden des Konings," die wij niet geheel kunnen omvatten of bevatten, en waarvoor wij geen woorden hebben om ze ten volle uit te leggen. Bij betuigt dan ook rondborstig, dat hij menig vers in dit Evangelie verklaard heeft met vreze en beven; en menigmaal tot zichzelf gezegd heeft: "Wie is tot deze dingen bekwaam?" - De plaats waar gij staat, is heilig land." (2 Kor. 2: 16; Exod. 3: 5.) Hij handhaaft de volle inspiratie van de Heilige Schrift, en houdt het er voor, dat de Bijbel niet slechts het Woord van God bevat, maar het Woord van God is; dat een gedeeltelijk geïnspireerde Bijbel niet veel beter is dan geen Bijbel in 't geheel.

Zo spoedig mogelijk zal het tweede deel volgen. Moge ook dit werk strekken tot verheerlijking van 's Heeren nooit volprezen Naam en tot versterking van het geloof, tot opscherping van de liefde en om tegen een half - geloof te wapenen allen die dit boek lezen en wenssen geleerd te worden in de kennis van de waarheid.

20 December 1886.

T. M. LOOMAN.

**Zie voor levensschets Ryle, einde van dit document**

## Inhoudsopgave

|                               |     |
|-------------------------------|-----|
| Inhoud: .....                 | 6   |
| JOHANNES 1: 1 - 5.....        | 11  |
| JOHANNES 1: 6 - 13.....       | 15  |
| JOHANNES 1: 14.....           | 20  |
| JOHANNES 1: 15 - 18.....      | 23  |
| Hoofdstuk 1 vers 19 - 28..... | 26  |
| JOHANNES 1: 29 - 34.....      | 30  |
| JOHANNES 1: 35 - 43.....      | 35  |
| JOHANNES 1: 44 - 52.....      | 39  |
| JOHANNES 2: 1 - 11.....       | 45  |
| JOHANNES 2: 12 - 25.....      | 50  |
| JOHANNES 3: 1 - 8.....        | 57  |
| JOHANNES 3: 9 - 21.....       | 63  |
| JOHANNES 3: 22 – 36.....      | 74  |
| JOHANNES 4: 1 - 6.....        | 81  |
| JOHANNES 4: 7 - 26.....       | 84  |
| JOHANNES 4: 27 - 30.....      | 95  |
| JOHANNES 4: 31 - 42.....      | 99  |
| JOHANNES 4: 43 - 54.....      | 104 |
| JOHANNES 5: 1 - 15.....       | 110 |
| JOHANNES 5: 16 - 23.....      | 114 |
| JOHANNES 5: 24 - 29.....      | 120 |
| JOHANNES 5: 30 - 39.....      | 124 |
| JOHANNES 5: 40 - 47.....      | 129 |
| JOHANNES 6: 1 - 14.....       | 134 |
| JOHANNES - 6: 15 - 21.....    | 139 |
| JOHANNES 6: 22 - 27.....      | 142 |
| JOHANNES 6: 28 - 34.....      | 147 |
| JOHANNES 6: 35 - 40.....      | 151 |
| JOHANNES 6: 41 - 51.....      | 155 |
| JOHANNES 6: 52 - 59.....      | 161 |
| JOHANNES 6: 60 - 65.....      | 165 |
| JOHANNES 6: 66 - 71.....      | 169 |
| JOHANNES - 7: 1 - 13.....     | 172 |

|                           |     |
|---------------------------|-----|
| JOHANNES 7: 14 - 24.....  | 177 |
| JOHANNES 7: 25 - 36.....  | 182 |
| JOHANNES 7: 37 - 39.....  | 187 |
| JOHANNES 7: 40 - 53.....  | 191 |
| JOHANNES 8: - 11.....     | 198 |
| JOHANNES 8: 12 - 20.....  | 203 |
| JOHANNES 8: 21 - 30.....  | 208 |
| JOHANNES 8: 31 - 36.....  | 213 |
| JOHANNES 8: 37 - 47.....  | 216 |
| JOHANNES 8: 48 – 59.....  | 222 |
| JOHANNES 9: 1 - 12.....   | 227 |
| JOHANNES 9: 13 - 25.....  | 232 |
| JOHANNES 9: 26 - 41.....  | 236 |
| JOHANNES 10: 1 - 9.....   | 243 |
| JOHANNES 10: 10 - 18..... | 248 |
| JOHANNES 10: 19 - 30..... | 252 |
| JOHANNES 10: 31 - 42..... | 257 |
| JOHANNES 11: 1 - 6.....   | 262 |
| JOHANNES 11: 7 - 16.....  | 267 |
| JOHANNES 11: 17 – 29..... | 272 |
| JOHANNES 11: 30 - 37..... | 277 |
| JOHANNES 11: 38 - 46..... | 281 |
| JOHANNES 11: 47 - 57..... | 288 |
| Tweede deel.....          | 295 |
| JOHANNES 12: 1 - 11.....  | 295 |
| JOHANNES 12: 12 - 19..... | 300 |
| JOHANNES 12: 20 - 26..... | 304 |
| JOHANNES 12: 27 - 33..... | 307 |
| JOHANNES 12: 34 - 43..... | 313 |
| JOHANNES 12: 44 - 50..... | 318 |
| JOHANNES 13: 1 - 5.....   | 322 |
| JOHANNES 13: 6 - 15.....  | 325 |
| JOHANNES 13: 16 - 20..... | 330 |
| JOHANNES 13: 21 - 30..... | 334 |
| JOHANNES 13: 31 - 38..... | 338 |
| JOHANNES 14: 1 - 3.....   | 343 |

|                                                              |     |
|--------------------------------------------------------------|-----|
| JOHANNES 14: 4 - 11.....                                     | 346 |
| JOHANNES 14: 12 - 17.....                                    | 351 |
| JOHANNES 14: 18 - 20.....                                    | 355 |
| JOHANNES 14: 21 - 26.....                                    | 357 |
| JOHANNES 14: 27 - 31.....                                    | 361 |
| JOHANNES 15: 1 - 6.....                                      | 365 |
| JOHANNES 15: 7 - 11.....                                     | 368 |
| JOHANNES 15: 12 - 16.....                                    | 371 |
| JOHANNES 15: 17 - 21.....                                    | 374 |
| JOHANNES 15: 22 - 27.....                                    | 377 |
| JOHANNES 16: 1 - 7.....                                      | 381 |
| JOHANNES 16: 8 -15.....                                      | 385 |
| JOHANNES 16: 16 - 24.....                                    | 389 |
| JOHANNES 16: 25 - 33.....                                    | 394 |
| JOHANNES 17: 1 - 8.....                                      | 399 |
| JOHANNES 17: 9 - 16.....                                     | 405 |
| JOHANNES 17: 17 - 26.....                                    | 411 |
| JOHANNES 18: 1 - 11.....                                     | 419 |
| JOHANNES 18: 12 - 27.....                                    | 426 |
| JOHANNES 18: 28 - 40.....                                    | 434 |
| JOHANNES 19: 1 - 16.....                                     | 444 |
| JOHANNES 19: 17 - 27.....                                    | 453 |
| JOHANNES 19: 28 - 37.....                                    | 462 |
| JOHANNES 19: 38 - 42.....                                    | 469 |
| JOHANNES 20: 1 - 10.....                                     | 475 |
| JOHANNES 20: 11-18.....                                      | 481 |
| JOHANNES 20: 19 - 23.....                                    | 486 |
| JOHANNES 20: 21 - 31.....                                    | 491 |
| JOHANNES 21: 1 - 14.....                                     | 497 |
| JOHANNES 21: 15 - 17.....                                    | 504 |
| JOHANNES 21: 18 - 25.....                                    | 509 |
| Bisschop J. C. Ryle: doordrongen van werkelijkheidszin ..... | 517 |

**Inhoud:****Hoofdstuk****Bladzij**

1 - 5. Christus eeuwig, - waarachtig God, de Schepper van alle dingen, - de Bron van alle licht en leven. Bladzij 1 - 8

6 - 13. Christus het licht van de wereld. - 's Mensen verdorvenheid. - De voorrechten van de gelovigen. 8 - 15

14. De wezenlijkheid van Christus' vleeswording. 15 - 21

15 - 18. De volheid van Christus. - De voortreffelijkheid van Christus boven Mozes. - Christus de openbaarder van de Vader. 21 - 26

19 - 28. De nederigheid van Johannes de Doper. - De blindheid van de onbekeerde Joden. 26 - 33

29 - 34. Christus het Lam van God. - Christus de Wegnemer van de zonde. - Christus is het, die met de Heilige Geest doopt 33 - 41

35 - - 43. Het getuigen van Christus, ten goede van anderen. 41 - 47

44 - 52. Zielen langs onderscheiden wegen geleid. - Christus in de Oud - Testamentische Schriften - Filippus en Nathanaël 47 - 55

II: 1 - 11. De bruiloft te Kana en het wonder aldaar verricht 55 - 64

12 - 25. Onheilig gebruik van heilige plaatsen bestraft. - Tempelreiniging. - Christus' volmaakte kennis van het menselijk hart 64 - 74

III 1 - 8. De aanvang van sommige zwakke Christenen. - Nicodémus. - De noodzakelijkheid van de wedergeboorte 75 - 84

9 - 21 Geestelijke onwetendheid. - Gods liefde de bron van de verlossing. - Christus' dood het middel ter verlossing. - Het geloof het middel tot toe - eiening van de verlossing 84 100

22 - 36. Jaloersheid en partijzucht. - Ware ootmoed. - Christus' waardigheid 100 - 110

IV: 1 - 6. De doop, en zijn betekenis. - De menselijke natuur van Christus 110 - 115

7 - 26. De Samaritaanse vrouw. - Christus' tact en neerbuigendheid. - Christus' bereidwilligheid om te geven. - De voortreffelijkheid van Christus' gaven. - De noodzakelijkheid van de vergeving van de zonde. - Het nutteloze van vormelijke eredienst. - Christus' goedheid jegens grote zondaren 115 - 131

27 - 30 Christus' handelingen wondervol. - Ware bekeerden ijverig om goed te doen 131 - 138

31 - 42. Christus' ijver om goed te doen. - Bemoediging voor wie voor Christus werken. - Mensen op onderscheiden wijzen tot Christus geleid... 138 - 146

43 - 54. Genezing van de zoon van een koninklijk hoveling. - De rijken hebben vele droefenissen. - Droefenis een zegen. - Christus' woord even goed als zijn tegenwoordigheid 146 - 154

V: 1 - 15. De acht - en - dertigjarige kranke. - Ellende veroorzaakt door zonde. - Christus' medelijden. - De les uit herstelling te leren 154 - 161

16 - 23. Wat geoorloofd is op de Sabbat. - De waardigheid van Christus 162 - 170

24 - 29. Naar Christus te horen de weg tot zaligheid. - De voorrechten van de ware gelovigen. - Christus' macht om het leven te geven. - De opstanding van alle doden 170 - 176

30 - 39. De eer, welke Christus aan zijn dienaren geeft. - De eer welke Christus aan Zijn wonderen toekent. - De eer, welke Christus aan de Schriften geeft 177 - 183

40 - 47. De reden waarom velen verloren zijn. - voorname oorzaak van ongeloof. -

## Christus' getuigenis van Mozes 184 - 190

VI: 1 - 14. Spijziging van vijfduizend. - Christus' almacht. - Het ambt van de leraren. - De genoegzaamheid van het Evangelie voor alle mensen 191 - 198

15 - 21. Christus' nederigheid. - De beproevingen van Christus' discipelen. - Christus' macht over de wateren 198 - 204

22 - 27. Christus' kennis van het menselijk hart. - Wat Christus verbiedt. - Wat Christus aanraadt. - Wat Christus belooft 204 - 211

28 - 34. De onwetendheid van de natuurlijke mens. - De eer, die Christus het geloof toekent. - De hoge voorrechten van Christus' hoorders boven de Israëlieten in de woestijn 211 - 217

35 - 40. Christus het brood des levens. - Niemand uitgeworpen. - 's Vaders wil omtrent allen die tot Christus komen 217 - 224

41 - 51. Christus' nederige afkomst een ergernis voor sommigen. - 's Mensen onmacht van nature. 225 - 232

52 - 59. De ware betekenis van het eten van Christus' lichaam en het drinken van Christus' bloed. 233 - 240

60 - 65. Enige van Christus' gezegden hard. - Gevaar van vleselijke betekenis aan geestelijke woorden te geven. - Christus' volmaakte kennis van de harten 240 - 246

66 - 71. Teruggang en oude zonde. - Petrus' edele verklaring. - Het luttel voordeel dat sommigen van godsdienstige voorrechten trekken. 246 - 249

VII: 1 - 13. Hardheid en ongeloof. - Reden waarom velen Christus haten. - Verschillende gevoelens omtrent Christus 249 - 257

14 - 24. Eerbiedige gehoorzaamheid de weg tot geestelijke kennis - Zelfverheffing in voorgangers af te keuren. - Het gevaar van haastig oordelen. 257 - 265

25 - 36. Blindheid van ongelovige Joden. - Gods overheersende hand over zijn vijanden. - Jammerlijk einde van de ongelovigen 265 - 275

37 - 39. Een ondersteld geval. - Een redmiddel voorgesteld. - Een belofte vervuld 275 - 280

40 - 53. Nutteloosheid van blote verstandskennis. - Het werk van de genade in het hart soms trapswijs 280 - 288

8:1 - 11 De vrouw in overspel gegrepen. - De macht van het geweten. - De aard van de ware bekering 289 - 297

12 - 20. Christus het licht van de wereld. - Belofte aan hen, die Christus volgen. - Christus' blootlegging van zijner vijanden onwetendheid 297 - 305

21 - 30. Christus kan tevergeefs gezocht worden. - Onderscheid tussen Christus en de goddelozen. - Het vreselijk einde van het ongeloof. 305 - 312

31 - 36. Het gewicht van standvastige volharding in de godsdienst. - De aard van de ware slavernij en de aard van de ware vrijheid 313 - 318

37 - 17 Onverstandige eigengerechtigheid van de natuurlijke mens. - Ware kenmerken van het geestelijk zoonschap. - Het bestaan en karakter van de duivel 319 - 327

48 - 59 Lasterlijke taal tegen onze Heer. - Bemoediging voor gelovigen. - Abrahams kennis van Christus. - Christus' voorbestaan... 327 - 334

IX 1 - 12 De blindgeborene. - Zonde de oorzaak van droefheid in deze wereld. - Het gewicht om van de gelegenheid gebruik te maken. - Onderscheiden middelen door Christus gebruikt bij het doen van wonderen. - Christus' almachtige kracht 334 - 342

13 - 25. van de Joden onkunde omtrent het recht gebruik van de sabbat. - Wanhopige

uitvluchten, waartoe vooroordeel leidt. - Zien en voelen een onweersprekelijk bewijs 342 - 349

26 - 41. Armen soms wijzer dan rijken. - Wreedheid van onbekeerde mensen. - Gevaar van kennis, indien niet recht gebruikt 349 - 357

X 1 - 9. Beeld van een vals leraar, - van ware Christenen, - van Christus zelf.... 357 - 365

10 - 18. Doel waarvoor Christus in de wereld kwam. - Christus' dienstwerk als Herder. - Christus' dood een vrijwillige daad 365 - 372

19 - 30. Christus de onschuldige oorzaak van twisten en verdeeldheden. - Naam, door Christus aan ware Christenen gegeven. - De uitgestrekte voorrechten van ware Christenen 373 - 380

31 - 42. Boosheid van de menselijke natuur. - Eer, door Christus aan de Schrift gegeven. - Gewicht, door Christus aan zijns wonderen gehecht.. 281 - 387

11: 1 - 6, Lazarus krank. - Ware Christenen kunnen evenzeer krank worden als anderen. - Christus de beste vriend in tijd van nood. - Christus heeft alle ware Christenen lief, hoe verschillend ook van temperament. - Christus weet, welke de beste tijd is om te helpen 388 - 396

7 - 16. Christus' weg met Zijn volk is soms zeer verborgen. - Christus' tedere liefde tot Zijn volk. - Het natuurlijk temperament komt bij alle gelovigen uit 396 - 403

17 - 29. Genade en zwakheid beide in gelovigen. - Nodig een helder inzien te hebben in Christus' persoon, ambt en macht 404 - 411

30 - 37. Zegen aan medelijden verbonden. - Diepte van medelijden van Christus met Zijn volk.. 412 - 418

38 - 46. Christus' woorden betreffende de steen op Lazarus' graf. - Christus' woorden tot Martha, toen zij twijfelde. - Christus' woorden tot God de Vader. - Christus' woorden tot Lazarus in het graf 418 - 428

47 - 57. Boosheid van 's mensen natuurlijk hart. - Blinde onwetendheid van Gods vijanden. - Gewicht dat de goddelozen dikwijls aan uiterlijke godsdiensten hechten.... 429 - 437.

## **UITLEGGENDE GEDACHTEN OVER HET EVANGELIE VAN JOHANNES. TWEDE DEEL.**

Hoofdstuk

Bladzij

**12: 1 - 11.** Overvloedige bewijzen voor de waarheid van Christus' wonderen. - Ontmoediging, welke Christus' vrienden van mensen ontvangen. - 's Mensen hardheid en ongelooft 1 - 9

12 - 19. Christus' geheel vrijwillig lijden. - Voorzeggingen betreffende Christus' eerste komst, tot in bijzonderheden vervuld 9 - 16

20 - 26. Sterven de weg tot geestelijk leven. - Christus' dienstknechten moeten Hem volgen. .. 16 - 22

27 - 33. 's Mensen zonde Christus toegerekend. - Christus' inwendige strijd. - Gods stem van de hemel gehoord. - Christus' voorzegging omtrent zijn opneming 22 - 31

34 - 43. De plicht om voorkomende gelegenheden te benuttigen. - Hardheid van 's mensen hart. - Macht van de liefde dezer wereld 31 - 39

44 - 50. Waardigheid van Christus. - Zekerheid van een toekomstig oordeel. 40 - 45

**13: 1 - 5.** Christus' geduld en volhardende liefde. – De diepe verdorvenheid van



sommige belijders.. 46 - 51

6 - 15. Petrus' onwetendheid. - Duidelijke praktikale lessen. - Diepe geestelijke lessen  
16 - 20. Christenen behoren zich niet te schamen Christus na te volgen. - Nutteloosheid van kennis zonder beoefening. - Christus' volkomen kennis van al Zijn volk. - De waardigheid van het discipelschap 60 - 66

21 - 30. De macht en boosaardigheid van de duivel. - De hardheid van een afvallige 66 - 73

31 - 38. De kruisiging tot verheerlijking van de Vader en de Zoon. - De belangrijkheid van broederlijke liefde. - Gebrek aan zelfkennis bij een waar gelovige 73 - 20

**14: 1 - 3.** Geneesmiddel voor ontroering des harten. - Een bericht omtrent de hemel. - Grond tot verwachting van goede dingen 80 - 86

4 - 11. Christus denkt over gelovigen beter dan zij over zichzelf. - heerlijke namen aan Christus gegeven. - Slechts één weg tot God. - De eenheid van de Vader en de Zoon.. 86 - 93

12 - 17. Werken, die de Christen mag doen. - Dingen, die de bidder kan bekomen. - De Trooster beloofd 94 - 100

18 - 20. Christus' tweede komst. - Christus' leven het leven van Zijn volk. - Volmaakte kennis niet te verkrijgen voor Christus' tweede komst. 100 - 105

21 - 26. Het honden van Christus' geboden het beste bewijs van liefde. - Bijzondere beloften voor hen, die Christus liefhebben. - Het onderwijzend en herinnerend werk des Heilige Geestes 105 - 110

27 - 31. Christus' laatste vermaking aan Zijn volk. - Christus' volmaakte zondeloosheid.... 111 - 116

15: 1 - 6. Innige vereniging van Christus met de gelovigen - Valse Christenen. - Vrucht, enig zeker bewijs van leven. - God bevordert heiliging door providentiele kastijding. 116 - 122

7 - 11. Beloften op het gebed. - Vrucht dragen het beste bewijs. - Gehoorzaamheid het geheim van gevoelige vertroosting 123 - 128

12 - 16. Broederlijke liefde. - Band tussen Christus en de gelovigen. - Uitverkiezing.... 128 - 133

17 - 21. Wat Christenen van de wereld moeten ver -

wachten. - Redenen om geduld te oefenen. 133 - 138 22 - 27. Misbruik van voorrechten. - De Heilige Geest. - Ambt van de apostelen 138 - 144

16: 1 - 7. Een merkwaardige voorzegging. - Waarschuwing tegen het nemen van ergernis bij verdrukking. - Redenen waarom Christus heenging 144 - 151

8 - 15. Het werk des Heilige Geestes voor de Joden. - Het werk des Heilige Geestes voor de wereld 152 - 159

16 - 24. Christus' afwezigheid een smart voor de gelovigen. - Christus' tweede komst een vreugde voor de gelovigen. - Het bidden een plicht gedurende Christus' afwezigheid. 159 - 167

25 - 33. Hoe gewichtig het is de Vader te kennen. - Christus' vriendelijkheid jegens zwakgelovigen. - Gelovigen onkundig van hun eigen hart. - Christus de ware bron van vrede 167 - 174

17: 1 - 8. Christus' ambt. - Christus' liefdevolle voorstelling van Zijn volk 174 - 183

9 - 16. Christus' bijzonder werk voor gelovigen. - Gelovigen niet uit de wereld weggenomen, maar bewaard 183 - 193

17 - 26. Christus' gebed om de heiliging van Zijn volk. - Christus' gebed om de eenheid van Zijn volk. - Christus' gebed om de verheerlijking van Zijn volk 193 - 203

**18: 1 - 11.** Hardheid van het hart eens afvalligen. - Gewilligheid van Christus om te lijden. - Christus' zorg voor de veiligheid van Zijn volk. - Christus' onderworpenheid aan zijns Vaders wil 203 - 214

12 - 27. Schromelijke boosheid van onbekeerde mensen. - Zwakheid van sommige ware Christenen 214 - 225

28 - 40. Valse schroomvalligheid van huichelaars. - Aard van Christus' Koninkrijk. - Christus' zending. - Pilatus' vraag 225 - 240

**19: 1 - 16.** Houding van Christus. - Houding van de Joden. - Houding van Pilatus 240 - 253

17 - 27. Christus dragende zijnen kruis. - Christus gekruisigd als een Koning. - Christus' zorg voor Zijn moeder 253 - 266

28 - 37. De Schrift bij de kruisiging in alles vervuld. - Het is volbracht. - Wezenlijkheid van Christus' dood 266 - 277

38 - 42. Sommige Christenen weinig bekend. - Het einde van sommigen beter dan hun begin. 277 - 286

**20: 1 - 10.** Die het meest van Christus hebben ontvangen, hebben Hem het meest lief. - verschillende temperamenten van de gelovigen. - Veel onwetendheid in gelovigen overgebleven 286 - 206

11 - 18. De liefde ontvangt de meeste voorrechten. - Vrees en droefheid dikwijlsodeloos. - Aardse gedachten zelfs in ware gelovigen. 296 - 306

19 - 23. Christus' vriendelijke groet. - Bewijs voor de opstanding. - Opdracht aan de Apostelen. 306 - 314 24 - 31. Het gevaarvolle van de Christelijke bijeenkomsten te verruimen. - Christus' goedheid voor zwakgelovigen. - Thomas' heerlijke belijdenis 314 - 322

**21: 1 - 14.** Armoede van de eerste discipelen. - Verschil in het karakter van de discipelen. - Overvloedige klaarblijkelijkheid van Christus' opstanding 323 - 334

15 - 17. Christus' vraag aan Petrus. - Petrus' antwoord aan Christus. - Christus' opdracht aan Petrus 334 - 342

18 - 25. Wat de Christenen te wachten staat bij Christus vooraf bekend. - De dood van de gelovige verheerlijkt God. - Onze eigen dood behoren wij het eerst te gedenken. - Aantal en grootheid van Christus' werken. 342 - 352

## **UITLEGGENDE GEDACHTEN OVER HET EVANGELIE VAN JOHANNES. JOHANNES 1: 1 - 5.**

Christus eeuwig, - waarachtig God, de Schepper van alle dingen, - de Bron van alle licht en leven.

- 1. In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God.**
- 2. Ditzelve was in den beginne bij God.**
- 3. Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt, en zonder Hetzelve is geen ding gemaakt, dat gemaakt is.**
- 4. In Hetzelve was het leven, en het Leven was het Licht van de mensen.**
- 5. En het Licht schijnt in de duisternis en de duisternis heeft hetzelve niet begrepen.**

Het Evangelie van Johannes, dat met deze verzen aanvangt, is in vele opzichten zeer verschillend van de drie andere Evangeliën. Het bevat vele zaken, die zij niet vermelden, en slaat weer vele zaken over, die zij bevatten. Gegronde redenen kunnen hiervoor gemakkelijk gegeven worden, maar het zij genoeg ons te herinneren, dat Mattheüs, Markus, Lukas en Johannes onder de onmiddellijke leiding Gods schreven. In het algemene plan van hun onderscheiden Evangeliën en in de onderscheiden bijzonderheden - in alles wat zij verhalen en in alles wat zij niet verhalen - werden zij alle vier gelijk en geheel door de Heilige Geest geleid.

Omtrent de onderwerpen, die Johannes in het bijzonder werden ingegeven in zijn Evangelie te verhalen, zal een opmerking voldoende zijn. De zaken, die vooral in zijn Evangelie behandeld worden, behoren tot de kostbaarste bezittingen van de Kerk van Christus. Geen van de drie Evangelieschrijvers heeft ons zo'n volkomen voorstelling gegeven van de Godheid van Christus, van de rechtvaardiging door het geloof, de ambten van Christus, het werk des Heilige Geestes en de voorrechten van de gelovigen, als wij lezen bij Johannes. Over geen dezer belangrijke onderwerpen hebben ongetwijfeld Mattheüs, Markus en Lukas gezwegen; maar in het Evangelie van Johannes staan zij zo duidelijk op de voorgrond, dat die het slechts even inziет, het lezen kan.

De vijf verzen, die hier voor ons liggen, bevatten een getuigenis van onvergelykelijke heerlijkheid betreffende de Goddelijke natuur van onze Heere Jezus Christus. Het is Christus buiten alle twijfel, die Johannes bedoelt, als hij spreekt van "het Woord." Het is zeker dat er hoogten en diepten in die verklaring liggen, ver boven het menselijk verstand; en toch zijn er duidelijke lessen in, die ieder Christen wel zal doen in zijn hart op te nemen.

Wij horen ten eerste, dat onze Heere Jezus eeuwig is.

Johannes zegt ons: "In den beginne was het Woord." Hij ving niet aan toen hemel en aarde geschapen waren. Nog veel minder nam Hij een aanvang toen het Evangelie in de wereld werd gebracht. Hij had heerlijkheid bij de Vader eer de wereld was (Joh. 17: 5). Hij bestond toen de stof het eerst geschapen werd en voordat de tijd begon. Hij was "vóór alle dingen" (Kol. 1: 17). Hij was van alle eeuwigheid.

Wij leren, ten tweede, dat onze Heere Jezus een Persoon is, onderscheiden van God de Vader, en toch met Hem. Johannes zegt ons dat "het Woord was bij God." De Vader en het Woord, hoewel twee Personen, zijn door een onuitsprekelijke eenheid verenigd.

Waar God de Vader was van alle eeuwigheid, daar was ook het Woord, zelf God, de Zoon hun heerlijkheid gelijk, hun majesteit mede - eeuwig, en toch hun Godheid den. Dit is een grote verborgenheid! Gelukkig hij, die het kan aannemen als een klein kind, zonder te trachten het te verklaren.

Wij leren ten derde, dat de Heere Jezus Christus waarachtig God is. Johannes zegt ons dat het "Woord God was." Hij is niet maar een geschapen engel, of een wezen minder dan God de Vader, maar door Hem bekleed met macht om zondaren te verlossen. Hij is niets minder dan volkomen Oud, - gelijk aan de Vader wat zijn Godheid betreft, - God van de zelfstandigheid des Vaders gegenereerd eer de wereld was.

Wij leren ten vierde, dat de Heere Jezus Christus de Schepper is van alle dingen. Johannes zegt ons, "dat door het Woord alle dingen gemaakt zijn, en zonder Hetzelve geen ding gemaakt is, dat gemaakt is." Wel verre van een schepsel van God te zijn zoals sommige ketters vals beweerd hebben, is Hij het Wezen, dat de werelden schiep en alles wat erin is. "Als Hij het beval, zo werden zij geschapen" (Ps. 148: 5).

Wij leren eindelijk, dat de Heere Jezus Christus de Bron is van alle geestelijk leven en licht. Johannes zegt ons, dat "in Hem het Leven was, en het leven was het Licht van de mensen". Hij is de eeuwige Fontein, van welke alleen de kinderen van de mensen het leven ontvangen. Welk geestelijk leven en licht Adam en Eva ooit bezaten voor de val, het was van Christus. Welke verlossing van zonde en geestelijken dood enig Adamskind ooit genoten heeft sinds de val, welk licht in het geweten of verstand iemand ook verkregen heeft, alles is uit Christus gevloeid. De grote meerderheid van de mensen in alle eeuw heeft geweigerd Hem te kennen, heeft de val vergeten, en hun eigen behoefte aan een Verlosser. Het licht heeft aanhoudend geschenen "in de duisternis." De meesten hebben "het licht niet begrepen." Maar als er ooit mannen en vrouw uit de ontelbare miljoenen van het menselijk geslacht geestelijk leven en licht hebben gehad, zijn zij allen dit aan Christus verschuldigd geweest.

Dit is de korte inhoud van de voorname lessen, die deze wondervolle verzen duidelijk bevatten. Er is zonder tegenspraak veel in, dat boven onze rede is; maar er is niets in, dat ertegen strijdt. Er is veel, dat wij niet kunnen verklaren, en dat wij tevreden moeten zijn nederig te geloven. Maar laat ons nooit vergeten, dat er duidelijke praktische gevolgen uit deze Schriftplaats zijn af te leiden, die wij nooit te vast kunnen aangrijpen, of te wel kunnen kennen.

Zouden wij ten eerste willen weten de vreselijke zondigheid van de zonde?

Laat ons dikwijls lezen de vijf eerste verzen van Johannes' Evangelie.

Laat ons opmerken welk soort van Wezen de Verlosser van de mensen noodzakelijk moest zijn, ten einde de eeuwige verlossing van de zondaren te bewerken. Als niemand, minder dan de eeuwige God, de Schepper en Behouder aller dingen, de zonde van de wereld kon wegnemen, dan moet de zonde veel afschuwelijker zijn in de ogen van God, dan de meeste mensen onderstellen. De rechte maat voor de zondigheid van de zonde is de waardigheid van Hem, die in de wereld kwam om zondaren te redden. Als Christus zo groot is, dan moet de zonde wel inderdaad zondig zijn

Wilden wij ten andere, weten de kracht van de grond van de hope van een waar Christen? Laat ons dikwijls deze vijf verzen van het Evangelie van Johannes lezen. Laat ons opmerken, dat de Zaligmaker, op wie de gelovige gezegd wordt te vertrouwen, niets minder dan de eeuwige God is. Een, die in staat is tot het uiterste te verlossen allen, die door Hem tot de Vader komen. Hij, die "bij God" was en "God was," is ook Immanuel, "God met ons."

Laat ons God danken, dat onze hulp bij Een is gelegd, die machtig is (Ps. 89: 19). In onszelf zijn wij grote zondaren. Maar in Jezus Christus hebben wij een machtig Zaligmaker. Hij is een sterke rotssteen, in staat om de zwaarte van de zonde ener wereld te dragen. Die in Hem gelooft, zal niet beschaamd worden (1 Petrus 2: 6).

#### AANTEKENINGEN.

Deze was de Apostel, zoon van Zebedeüs en broeder van Jakobus, eens visser op de Galilese zee, later geroepen ons discipel van de Heere Jezus, getuige van diens bediening en pilaar van de Kerk te zijn. Een van de drie apostelen, die getuigen mochten zijn, waar anderen niet werden toegelaten, was hij het alleen, die aan Jezus' borst lag, en genoemd werd "de discipel, dien Jezus liefhad."

Zijn Evangelie is veel later geschreven dan de drie eerste; hoewel de juiste tijd onbekend is. Het staat grotendeels op zichzelf en deelt gebeurtenissen en gesprekken van Jezus mede, die bij de anderen niet gevonden worden, en de kostbaarste schatten bevatten, die de Christenen bezitten. Ook de stijl is geheel eigenaardig: hoogst eenvoudig en toch is er een diepte in, die niet geheel te peilen is. "Mattheüs (zegt Gregorius van Nazianze) heeft geschreven voor de Joden; Markus voor de Romeinen; Lukas voor de Grieken; de grote heraut Johannes voor allen."

De voorrede van Johannes' Evangelie, bestaande uit de eerste achttien verzen, bevat de hoofdinhoud van het gehele boek, en is samengesteld uit eenvoudige, korte, veelomvattende voorstellingen. Nergens elders in de Bijbel zulke duidelijke en bepaalde verklaringen betreffende de Goddelijke natuur van onze Heere Jezus Christus. Geen enkel woord kan in de eerste vijf verzen verminkt worden, zonder voor de een of andere ketterij de deur open te zetten. Het eerste vers is altijd voor een van de verhevenste verzen in de Bijbel erkend. De ouden plachten te zeggen, dat het verdiende in gouden letters in elke Christelijke kerk geschreven te worden.

***In den beginne***, enz. - Dit vers bevat drie zaken. Het zegt ons dat onze Heere Jezus Christus, hier het Woord genaamd, eeuwig is; - dat Hij is een persoon onderscheiden van God de Vader, en toch op het allernauwst met Hem verenigd, en dat Hij God is. De uitdrukking "God" in de tweeden term van de rede moet verstaan worden van God de Vader persoonlijk, en in de derden als aanduidende het Goddelijke Wezen.

"In het begin" betekent het begin van alle schepping, zoals in Gen. 1: 1. "Was" wil zeggen: "bestond, was bestaande." Toen de wereld in het aanzijn werd geroepen - hoe lang dit ook moge geleden zijn - bestond "het Woord." Het heeft geen begin gehad, het is eeuwig. Basilius zegt: "Deze twee termen "begin" en "was," zijn gelijk twee "ankers," waaraan 's mensen ziel zich veilig kan vasthouden, welke stormen van ketterij ook mogen opsteken."

"Het Woord": dus genoemd, omdat Hij is de Spreker, de Uitdrukker en Verklaarder van de wet van God de Vader. In ditzelfde hoofdstuk staat geschreven, dat "de eengeboren Zoon de Vader heeft verklaard."

Er staat ook geschreven, dat "God in deze laatste dagen tot ons heeft gesproken door Zijn Zoon" (Hebr. 1: 1). De kerkvaders merkten reeds op, dat Johannes, door onze Heere "het Woord" te noemen, alle gedachte aan een stoffelijke vleselijke betrekking tussen de Vader en de Zoon uitsluit.

***Het Woord was bij God***. - Dit wil zeggen dat er van alle eeuwigheid een aller - innigste en onuitsprekelijke eenheid bestond tussen de Eerste en de Tweede Persoon in de Heiligen, tussen Christus het Woord en God de Vader. En toch, hoe onuitsprekelijk verenigd, waren het Woord en de Vader van alle eeuwigheid twee

onderscheiden Personen. Hij was het, tot uien de Vader zei "Laat ons mensen maken naar ons beeld" (Gen. I: 26). Ons verstand reikt niet om de natuur van deze eenheid te verklaren. De Heer zegt uitdrukkelijk: "Ik ben in de Vader en de Vader is in Mij. Ik en de Vader zijn één. Die Mij ziet heeft de Vader gezien" (Joh. 14: 9 - 11; 10: 30). Laat ons ten volle overtuigd zijn, dat de Vader en de Zoon twee onderscheiden Personen zijn in de Drie-eenheid, beiden evengelijk, Beiden eeuwig, - en toch dat zij beide in Wezen en onafscheidelijk verenigd en onverdeeld zijn.

*Het Woord van God.* - Hiermee wordt bedoeld, dat het eeuwige Woord in natuur, in wezen en in zelfstandigheid waarlijk God was, en dat evenals de Vader God is, de Zoon ook Alzo God is. Het schijnt onmogelijk Christus' Godheid duidelijker uit te drukken dan hier geschiedt. Het kan onmogelijk betekenen, dat de titel van God toegekend werd aan een wezen, lager dan God en geschapen, zoals de vorsten dezer wereld "goden" genoemd worden. Hij, die hier God genaamd wordt, is dezelfde als de Ongeschapene en Eeuwige.

Het gehele vers, onpartijdig verklaard, is een onweersprekelijk argument tegen drie soorten van ketters. Het weerspreekt de Arianen, die Christus voor een Wezen houden minder dan God; - de Sabellianen, die alle onderscheid van Personen in de Drie-eenheid ontkennen, en zeggen dat God zich soms openbaarde als de Vader, soms als de Zoon en soms als de Geest, en dat de Vader en de Geest op het kruis geleden hebben; - de Socinianen en Unitariërs, die zeggen dat Jezus Christus niet God was, maar een mens, een allerheiligst volmaakt mens, maar slechts een mens. Bernhard van Clairveaux heeft terecht opgemerkt: "Het is vermetelheid er te ver in te willen doordringen. Het is Godzaligheid het te geloven. Het is eeuwig leven het te weten. En nooit zullen wij het ten volle bevatten, totdat wij ertoe komen om het te genieten."

**2. Dit was in den beginne bij God.** - Dit vers bevat een krachtige en noodzakelijke herhaling van het tweede lid van het voorgaande vers. Johannes voorkomt de mogelijke tegenwerping, dat er misschien een tijd was, waarin het Woord niet een onderscheiden Persoon was in de Drie-eenheid. In antwoord op deze tegenwerping betuigt hij, dat hetzelfde Woord, dat eeuwig was en God was, van alle eeuwigheid een Persoon in de Godheid was, onderscheiden van God de Vader, en toch niet. Hem aller - innigst en onuitsprekelijk verenigd. Kortom: er was nooit een tijd, dat Christus niet was "bij God." - Men denke niet, dat de herhaling van dat tweede vers nutteloos of zonder bedoeling is. Iemand heeft opgemerkt, dat herhalingen in de Schrift velerlei nut hebben. In het gebed bewijzen zij aandrang. In de profetie dienen zij tot opheldering en verzekering. In bedreigingen geven zij aan, dat die onvermijdelijk en plotseling zullen vervuld worden. In voorschriften dat zij noodzakelijk moeten opgevolgd worden. In waarheden, zoals die wij voor ons hebben, dienen zij om aan te toetsen de, noodzakelijkheid om ze te kennen en te geloven.

**3. Alle dingen zijn door Hetzelve gemaakt.** - Dat wil zeggen dat de schepping het werk was van onze Heere Jezus Christus, niet minder dan van God de Vader (Kol. 1: 16; Hebr. 1: 10). Hij nu, die alle dingen gemaakt heeft, moet noodzakelijk God zijn (Job.: 19; Hebr. 1: 2.)

*Zonder Hetzelve is geen ding gemaakt, enz.* - Dit wordt er bijgevoegd, om aan te tonen, dat onze Heere Jezus onmogelijk slechts een geschapen Wezen kan zijn.

*In Hetzelve was het leven.* - Dit wil zeggen, dat in de eeuwigen raad van de Drie-eenheid Christus aangewezen Was, om de bron, de fontein, de oorsprong en de oorzaak des levens te zijn. Van Hem moest alle leven uitstromen. Dat hier het

geestelijk leven bedoeld wordt, blijkt omdat van natuurlijk leven reeds in het vorige vers bij de schepping sprake was, en ook omdat het, zo opgevat, beter met het slot van dit vers overeenstemt. "God heeft ons het eeuwige leven gegeven, en datzelfde leven is in Zijn Zoon" (1 Joh. 5 t 11).

*Het leven was het licht van de mensen.* - Het leven, dat in Christus was, was voor de val bestemd ons de gids te zijn van 's mensen ziel naar de hemel, en de steun van 's mensen hart en geweten, en dat sinds 's mensen val het de zaligheid en de troost geweest is van allen, die gezaligd zijn. Nooit heeft iemand enig geestelijk leven of licht genoten dan door Christus.

*5. Het licht schijnt in de duisternis.* - Het was als een licht schijnende in een duistere plaats, een licht in het midden van een wereld van duisternis. Christus heeft alle eeuw door in de werken van de schepping en van de voorzienigheid geschenen. Hij laat zich niet onbetuigd. Elk schepsel predikt iets van God, van zijn wijsheid, macht en goedheid.

*De duisternis heeft Hetzelfde niet begrepen.* - Sedert de val is het onherboren hart des mensen altijd zo duister geweest, dat de grote meerderheid van het mensdom het licht, dat hun door Christus werd aangeboden, noch verstaan, noch begrepen, noch aangenomen heeft.

Zeer opmerkelijk is het verschil in de tijden van de werkwoorden die in dit vers voorkomen. Voor "het licht" wordt de tegenwoordige tijd gebezigd: "Het schijnt nu, zoals het altijd heeft geschreven; het is nog schijnende." Voor "de duisternis" wordt de verleden tijd gebruikt. "Zij heeft het licht niet begrepen; van den beginne af heeft zij het niet begrepen en ten huidigen dage begrijpt zij het nog niet." - Het Griekse woord, door "begrepen" vertaald, is hetzelfde, dat in Efëze 3: 18 wordt gebruikt; in Rom. 9: 30 is het overgezet door "verkregen"; in Joh. 8: 3 en Rom. 3: 13 door "gegrepen", en in 1 Thess. 5: 4 door "bevangen."

Aangaande dit gehele gedeelte merkt Bengel op: "In het eerste en tweede vers wordt gesproken van een staat voor de schepping van de wereld; in het derde vers, van de wereldschepping; in het vierde, van de tijd van 's mensen rechtheid; in het vijfde, van 's mensen val.

### **JOHANNES 1: 6 - 13.**

Christus het licht van de wereld. - 's Mensen verdorvenheid. - De voorrechten van de gelovigen

6. *Er was een mens van God gezonden, wiens naam was Johannes;*
7. *Deze kwam tot een getuigenis, om van het Licht te getuigen, opdat zij allen door hem geloven zouden.*
8. *Hij was het Licht niet, maar was gezonden, opdat hij van het Licht getuige; zou.*
9. *Dit was het waarachtige licht, 't welk verlicht een iegelijk mens, komende in de wereld.*
10. *Hij was in de wereld, en de wereld is door Hem gemaakt; en de wereld heeft Hem niet gekend.*
11. *Hij is gekomen tot het zijn en de zijnen hebben Hem niet aangenomen.*
12. *Maar zo velen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven;*
13. *Welke niet uit de bloede, noch uit de wil des vlezes, noch uit de wil des mans, maar*

*uit God geboren zijn.*

Nadat Johannes zijn Evangelie aangevangen heeft met een verklaring van de natuur van onze Heer als God, gaat hij voort te spreken van diens voorloper, Johannes de Doper. De tegenstelling, in de taal gebezigd, van de Zaligmaker en van Zijn voorloper, moet niet voorbijgezien worden. Van Christus wordt ons gezegd, dat Hij de eeuwige God was - de Schepper van alle dingen de Bron van leven en licht. Van Johannes de Doper wordt ons eenvoudig gezegd, "dat er was een mens van God gezonden, wiens naam was Johannes."

Wij zien ten eerste uit deze verzen de ware aard van, het ambt van een Christen leraar. Wij vinden dien in de beschrijving van Johannes de Doper: "Deze kwam tot een getuigenis, om van het licht te getuigen, opdat zij allen door hem geloven zouden." Christen bedienaars zijn geen priesters of middelaars tussen God en de mens. Zij zijn geen gelastigden, in wier handen de mensen hun zielen kunnen neerleggen en hun godsdienst bij volmacht kunnen overdragen: zij zijn getuigen. Zij zijn geroepen om getuigenis te geven van Gods waarheid, en in het bijzonder van die grote waarheid, dat Christus de enige Zaligmaker en het licht van de wereld is.

Dit was de bediening van Petrus op de dag van het Pinksterfeest. "Met vele andere woorden betuigde hij hun" (Hand. 2: 40). Dit was de gehele toon van de bediening van Paulus: "Betuigende beiden Joden en Grieken de bekering tot God en het geloof in onze Heer Jezus Christus" (Hand. 20: 21). Alleen dan wanneer een Christen dienaar volkomen getuigenis van Christus geeft, is hij getrouw aan zijn bediening; zolang hij van Christus getuigt, heeft hij zijn plicht gedaan, en zal zijn beloning ontvangen, al geloven zijn hoorders zijn getuigenis niet. Voordat de hoorders van een dienaar van Christus in dien Christus geloven, van wie hun gesproken wordt, ontvangen zij geen zegen van zijn bediening. Zij mogen er behagen in vinden en er belang in stellen; maar voordat zij geloven, hebben zij er geen voordeel van. Het grote doel van het getuigenis van een dienaar is: "dat mensen door hem geloven mogen."

Wij zien ten tweede, in deze verzen, de voorname plaats, die onze Heere Jezus Christus bekleedt ten opzichte van de mensen. Wij vinden die in deze woorden: "Dit was het waarachtige licht, hetwelk verlicht een iegelijk mens, komende in de wereld." Christus is voor de zielen van de mensen wat de zon is voor de wereld. Hij is het middelpunt en de bron van alle geestelijk licht, warmte, leven, gezondheid, groei, schoonheid en vruchtbaarheid. Gelijk de zon, schijnt Hij ten algemenen nutte van alle mensen, - voor hooggeplaatsten en nederigen, voor rijken en armen, voor Joden en Grieken. Gelijk de zon, is Hij voor allen open. Allen mogen tot Hem opzien, en gezondheid uit zijn licht scheppen. Als miljoenen mensen dwaas genoeg waren om in hollen onder de grond te wonen, of hun ogen te blinddoeken, zou hun blindheid hun eigen schuld zijn, en niet de schuld van de zon. Zo ook, als miljoenen mannen en vrouw de geestelijke "duisternis liever dan het licht hebben," moet de schuld op hun verblinde harten en niet op Christus gelegd worden. "Hun onverstandig hart is verduisterd geworden" (Joh. 3: 19; Rom. 1: 21). Maar hetzij de mensen willen zien of niet willen zien, Christus is de ware zon en het licht van de wereld. Er is geen licht voor zondaren dan alleen in de Heere Jezus.

Wij zien ten derde, in deze verzen, de vreselijke boosheid van het natuurlijke hart van de mens. Dit blijkt uit deze woorden: "Christus was in de wereld, en de wereld is door Hem gemaakt, en de wereld heeft Hem niet gekend. Hij is gekomen tot het Zijne, en



de zijnen hebben Hem niet aangenomen."

Christus was in de wereld onzichtbaar, lang voordat Hij uit de maagd Maria geboren was. Hij was daar van den beginne af, regelende, ordenende en besturende de gehele schepping. "Alle dingen bestaan tezamen door Hem" (Kol. 1: 17). Hij gaf aan alles het leven en de adem, regen van de hemel en vruchtbare jaargetijden. Door Hem regeerden de koningen en vermeerderden of verminderden de natiën. Toch erkenden de mensen Hem niet, en eerden Hem niet. Zij dienden en verheerlijkten het schepsel boven de Schepper" (Rom. 1: 25). Wel mag het natuurlijk hart "boos" genoemd worden

Maar Christus kwam zichtbaar in de wereld, toen Hij te Bethlehem geboren werd, en het ging Hem niet beter. Hij kwam tot hetzelfde volk, dat Hij uit Egypte gevoerd, en als zijn eigendom gekocht had. Hij kwam tot de Joden, die Hij van andere volken had afgescheiden, en aan wie Hij zich geopenbaard had door de profeten. Hij kwam tot dezelfde Joden, die van Hem in de Oud-Testamentische Schriften gelezen hadden, die Hem onder typen en afbeeldingen in hun tempeldiensten gezien hadden, en die beleden te wachten op zijn komst. En toch, toen Hij kwam, ontvingen diezelfde Joden Hem niet. Zij verwierpen Hem zelfs, verachtten Hem, en doodden Hem. Wel mag het natuurlijk hart vreselijk boos genoemd worden!

Wij zien ten laatste, in deze verzen, de grote voorrechten van allen, die Christus aangenomen hebben en in Hem geloven. Er wordt ons gezegd, dat "Zo velen Hem aangenomen hebben, dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden, namelijk die in Zijn Naam geloven."

Christus wil nooit zonder dienaren zijn. Als de grote meerderheid van de Joden Hem niet aannam als de Messias, dan waren er toch zeker enige weinigen, die het wel deden. Aan hen gaf Hij het voorrecht kinderen Gods te worden. Hij nam hen aan als leden van zijns Vaders huisgezin. Hij rekende hen als zijn eigen broeders en zusters, been van zijn been en vlees van zijn vlees. Hij schonk hun een waardigheid, welke een ruime beloning was voor het kruis, dat zij om Zijnentwil moesten dragen. Hij maakte hen tot zonen en dochters van de almachtige God.

Voorrechten zoals deze, zij het herinnerd, zijn de bezitting van allen, in elke eeuw, die Christus door het geloof aannemen, en Hem volgen als hun Zaligmaker. Zij zijn kinderen van God door het geloof in Christus Jezus (Gal. 3: 26). Zij zijn wedergeboren door een nieuwe en hemelse geboorte, en opgenomen in het huisgezin van de Koning van de koningen. Weinigen in aantal, en veracht bij de wereld als zij zijn, worden zij bemind met een eeuwige liefde door een Vader in de hemel, die om zijns Zoons wille zijn welbehagen in hen heeft. Voor de tijd voorziet Hij hen van alles wat tot hun welzijn strekt. In de eeuwigheid zal Hij hun een kroon van de heerlijkheid geven, die niet verwelkt. Dat zijn grote dingen! Maar het geloof in Christus geeft de mens een ruime aanspraak daartoe. Goede meesters zorgen voor hun dienaren en Christus zorgt voor de zijnen.

Zijn wij zelf kinderen Gods? Zijn wij wedergeboren? Hebben wij de kentekenen, die de nieuwe geboorte altijd vergezellen, - gevoel van zonde, geloof in Jezus, liefde tot anderen, een Godzalige wandel, scheiding van de wereld? Laat ons nooit tevreden zijn, voordat wij een bevredigend antwoord op deze vraag kunnen geven.

Wensen wij kinderen Gods te zijn? Laat ons dan "Christus aannemen" als onze Zaligmaker en in Hem met het hart geloven. Aan ieder, die Alzo Hem aanneemt, zal Hij het voorrecht geven van kind. Gods te worden.

## AANTEKENINGEN. –

6. *"Er was een mens van God gezonden."* Johannes. –

Korte en treffende beschrijving van Johannes de Doper. Hij was de bode (engel), dien God beloofd had, voor het aangezicht van de Messias te zenden. Geboren door Gods wonderdadige tussenkomst en van moeders lijve aan vervuld met de Heilige Geest, ontving hij een bijzondere last van God om te prediken de doop van de bekering, en de onmiddellijke komst van de Messias aan te kondigen.

7. Om van het licht te getuigen. - Om te getuigen betreffende Jezus Christus, het Licht van de wereld, dat die was de beloofde Messias, het Lam Gods, de Bruidegom, de almachtige Zaligmaker, tot uien alle duistere en bezwaarde zielen toevlucht hebben te nemen.

- Dit kan hier natuurlijk niet bedoelen "alle mensen." Hiermee worden bedoeld allen, die Johannes' getuigenis hoorden, en alle Joden, die werkelijk naar de Verlosser uitzagen.

8. Bij was het licht niet. - Niet het beloofde licht van de wereld. Johannes de Doper was een brandende en lichtende kaars (Joh. 5: 35) niet het licht zelf. Christus alleen is de grote zon en bron van alle licht, het Licht zelf.

9. Dit was het waarachtige Licht. - Christus is het "waarachtige" Licht in vier opzichten.

1. Hij is het onbedrieglijk Licht, het ware Licht, in tegenstelling van alle vals licht' van de Heidenen; 2. Hij is het wezenlijke Licht, het ware, in tegenstelling van ceremoniële typen en schaduw; 3. Hij is onafgeleid Licht, het ware, in tegenstelling van alle licht, dat aangebracht, medegedeeld wordt door een ander; 4. Hij is het aller - voortreffelijkste Licht, in tegenstelling van al wat ordinair of gemeen is.

*Hetwelk verlicht een iegelijk mens komende in de wereld. –*

Deze uitdrukking heeft de verklaarders veel moeite gekost en de opvattingen lopen nogal uiteen. Het geschil loopt vooral daarover of de woorden "komende in de wereld" (een Hebreeuwse vorm voor "geboren worden") bij "het waarachtige licht" of bij "een iegelijk mens" behoren. Het oorspronkelijke Grieks laat beide opvattingen toe.

Onze schrijver is het met zulke verklaarders eens, die deze woorden aldus opvatten: Christus geeft aan iedereen zoveel licht als nodig is, om hun alle verontschuldiging te benemen. Maar Christus geeft niet een iegelijk bekerend licht, voldoende om hem tot zaligheid te brengen. Hij geeft toe dat deze opvatting ook veel zwaarigheid oplevert. Maar, zegt hij ik kom tot het besluit, dat Christus als een licht aan allen in de wereld wordt aangeboden en dat iedereen, die in de wereld geboren wordt, ten laatste zal blijken Christus' schuldenaar te zijn, hoewel hij niet door Hem behouden is. Het Griekse woord, door "verlicht" vertaald, komt elf malen voor in het N. T. en wordt overgezet door "licht geven", "lichten", "tot licht brengen", "verlichten."

10. *Hij was in de wereld.... heeft Hem niet gekend.* - Dit vers beschrijft het ongeloof van de gehele wereld voor Christus' menswording. Hij "was in de wereld", onzichtbaar, voordat Hij uit de Maagd Maria geboren werd, zoals in de dagen van Noach (1 Petrus 3: 19). Hij was te zien in zijn werken en in zijn providentieel bestuur van alle dingen, als de mensen maar ogen gehad hadden, om Hem te zien. En toch de wereld zelve, die Hij gemaakt had, het werk zijner handen, hoorde, geloofde, noch

gehoorzaamde Hem. Zij kende Hem niet. Er is een treffende overeenstemming tussen de verklaring van dit vers en de inhoud van het laatste gedeelte van Rom. 1. Werkelijk is de gang van het betoog, waarbij Paulus aantoonde dat de Heidenen schuldig zijn in Rom. 1, en dat de Joden even schuldig zijn in Rom. 2, slechts een volle ontwikkeling van wat Johannes hier in twee verzen kostelijk zegt.

11. Hij is gekomen tot het zijn en de zijnen hebben Hem niet aangenomen. - Dit vers beschrijft het ongeloof van de Joodse natie na de menswording van Christus en gedurende zijn bediening onder hen. "Het zijne" en "de zijnen" wordt hier waarschijnlijk dus onderscheidenlijk gebruikt om aan te tonen, dat onze Heer tot een volk kwam, welks land, steden, tempel, alles zijn eigendom was, en hun oorspronkelijk door Hem was gegund. De Joden, Palestina, Jeruzalem, de tempel waren alle Christus' bijzonder eigendom. Israël was "Zijn erfenis" (Ps. 78: 71). Dit maakte de zonde van hen, die "Hem niet aannamen," juist te meer zondig.

12. *Zovelen Hem aangenomen hebben.* - D. i. Zovelen als in Christus geloofd hebben en Hem voor de Messias erkend. In Christus met het hart geboren is Hem aannemen, en Hem aannemen is in Hem geloven (Kol. 2: 6). "Zo velen" betekent volgens het Grieks: "al wie." Aan "al wie" Hem aannam, Farizeeër, Sadduceeër, geleerde of ongeleerde, man of vrouw, Jood of Heiden, gaf Hij het voorrecht van het kindschap Gods.

Dien heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden. - Dien gaf Hij het voorrecht in Gods gezin te worden opgenomen. Zij werden kinderen Gods door het geloof in Christus Jezus (Gal. 3: 26; 1 Joh. 5: 1). Men is geen kind van God zonder het levende geloof in Christus. Het Griekse woord, door "macht" vertaald, betekent "recht" of "voorrecht." Het komt 102maal voor in het N. T. en nimmer, bij geen enkele gelegenheid, in de zin van lichamelijke, zedelijke of geestelijke kracht om iets te doen. Die in zijn Naam geloven. - Het woord "naam" betekent in de Schrift vaak persoon. Die Christus aannemen, worden gezegd in zijn Naam te geboren, omdat het directe voorwerp van hun geloof is de persoon van Christus. Het is het geloof in de Persoon van Christus, dat zalig maakt. Het is niet maar het geloof, dat er zo'n Zaligmaker is als Christus, het geloof dat wat Hij gezegd heeft, waar is; maar het is het geloof, het vertrouwen in Christus als onze Zaligmaker, dat behoudt.

13. *Welke niet uit de bloede.... maar uit God geboren zijn.* - Hier is sprake van de nieuwe of wedergeboorte, de algehele verandering van hart en van natuur, die in een mens plaats heeft, als hij een waar Christen wordt. De verandering is zó groot, dat geen ander zinnebeeld dan van geboorte die ten volle kan uitdrukken. Een uit God geborene is een "nieuw schepsel." (2 Kor. 5: 17.) Gelovigen zijn wat zij zijn, niet geworden "uit de bloede" d. i. door afstamming van Abraham of door bloedverwantschap met Godzaligen; noch "uit de wil des vleses," d. i. door de inspanning en poging van hun eigen natuurlijke harten; noch "uit de wil des man," d. i. door de handelingen en daden van anderen: hetzij leraars, of wie ook. Mensen kunnen geen harten bekeren. Gelovigen worden wat zij zijn, alleen en geheel door Gods genade. Zij zijn "uit de Geest geboren." (Joh. 3.) Dit is de eerste maal dat de nieuwe geboorte bij name besproken wordt in de Schrift. -

Men wachtte zich de woorden "die uit God geboren zijn" zo te verklaren, alsof de nieuwe geboorte een verandering ware, die in een mens plaats had gevonden, nadat hij in Christus geloofde. Zaligmakend geloof en wedergeboorte zijn niet van elkander te scheiden. Op het ogenblik dat - een mens waarlijk in Christus gelooft, al is het ook

nog zwak, is hij uit God geboren. Wie oprecht gelooft, is wedergeboren; wie niet gelooft, is niet wedergeboren.

#### **JOHANNES 1: 14.**

De wezenlijkheid van Christus' vleeswording.

*14. En het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond, (en wij hebben zijn heerlijkheid aanschouwd, een heerlijkheid als van de Eengeborene des Vaders) vol van genade en waarheid.*

De Schriftplaats hier voor ons liggende, is zeer kort als wij haar naar woorden afmeten. Maar zij is zeer lang, als wij haar naar de aard van haar inhoud schatten. De stof, die zij tot onderwerp bevat, is zo bijzonder belangrijk, dat wij wel zullen doen, aan haar een afzonderlijke en onderscheidene behandeling te wijden.

De hoofdwaarheid, die dit vers leert, is de werkelijkheid van de vleeswording van onze Heere Jezus Christus, wel andere woorden van zijn menswording. Johannes zegt ons, dat "het Woord is vlees geworden en heeft onder ons gewoond."

De duidelijke betekenis van deze woorden is, dat onze Goddelijke Zaligmaker de menselijke natuur aangenomen heeft, ten einde zondaren te redden. Hij werd werkelijk een mens gelijk wij in alle dingen, alleen de zonde uitgezonderd. Gelijk wij, werd Hij uit mie vrouw geboren, ofschoon op een wonderdadige wijze. Gelijk wij, groeide Hij. van kindsheid tot jongelingschap, en van jongelingschap tot de mannelijke staat, zowel in wijsheid als in grootte (Luk. 2: 52). Gelijk wij, had Hij honger, dorst, at, dronk en. sliep. Hij was vermoeid, voelde smart, 'verheugde, verwonderde zich, werd bewogen door medelijden en toorn. Toen Hij vlees geworden was en een lichaam aangenomen had, bad Hij, las Hij de Schriften, verdroeg verzoeking, en onderwierp zijn menselijke wil aan de wil van God de Nader. En eindelijk in hetzelfde lichaam leed Hij werkelijk en stortte Zijn bloed, stierf werkelijk, werd werkelijk begraven, stond weder werkelijk op, en voer werkelijk ten hemel. En toch was Hij al dien tijd God zoon en als mens!

De vereniging van twee naturen in de één Persoon van Christus is ongetwijfeld een van de grootste verborgenheden van de Christelijke godsdienst. Het is noodzakelijk dit zorgvuldig uiteen te zetten; zij is juist een van die grote waarheden, waarin wij niet nieuwsgierig moeten zien, maar die eerbiedig geloofd moeten worden. Nergens zullen wij misschien een verstandiger en juister uiteenzetting hiervan vinden dan in het tweede artikel van de Kerk van Engeland. "De Zoon, welke is het Woord des Vaders, van eeuwigheid van de Vader gegenereerd, de 'ware en eeuwige God en van een zelfde zelfstandigheid met de Vader, nam in de schoot van de gezegende Maagd de menselijke natuur aan van haar vlees; zodat twee geheel volmaakte naturen, dat is te zeggen, de Godheid en de mensheid, tezamen verenigd werden in één persoon, nooit van elkander te scheiden, waarom de Christus is waarachtig God en waarachtig mens." Dit is de heerlijkste verklaring. Dit is gezonde taal, die niet kan veroordeeld worden.

Maar terwijl wij niet beweren, de vereniging van de twee naturen in de persoon van onze Heer Jezus Christus te kunnen uitleggen, moeten wij niet weifelen het onderwerp met zeer bepaalde omzichtigheid aan te nemen. Terwijl wij zeer zorgvuldig bepalen wat wij hiervan wel geloven, moeten wij niet terugdeinzen van stout te verklaren wat wij hiervan niet geloven. Wij moeten nooit vergeten, dat hoewel onze Heer God en mens was tegelijkertijd, de Goddelijke en menselijke natuur 'nooit in Hem vermengd waren.

De ene natuur verzwolg de andere niet. De twee naturen bleven volkomen en afgescheiden van elkander. De Godheid van Christus werd, ofschoon verborgen, nooit een ogenblik terzijde gelegd. De mensheid van Christus gedurende zijn leven, was nooit voor een ogenblik ongelijk aan de onze, ofschoon door de vereniging met de Godheid grotelijks verheven. Hoewel volmaakt God, is Christus altijd volmaakt mens geweest, van het eerste ogenblik van zijn vleeswording af. Hij, die naar de hemel is gegaan, en gezeten is aan 's Vaders rechterhand om voor zondaren tussen te treden, is mens, zowel als God.

Ofschoon volmaakt mens, hield Christus nooit op volmaakt God te zijn. Hij, die voor de zonde aan het kruis leed, en zonde voor ons gemaakt werd, was "God geopenbaard in het vlees." Het bloed, waarmee de Kerk gekocht werd, wordt genoemd het bloed "van God" (Hand. 20: 28). Ofschoon Hij "vlees" werd in de vollen zin van het woord, toen Hij uit de maagd Maria geboren werd, heeft Hij op geen tijdstip opgehouden het eeuwig Woord te zijn.

Te zeggen dat Hij aanhoudend zijn Goddelijke natuur openbaarde gedurende zijn aardse loopbaan, zou natuurlijk in strijd zijn met duidelijke feiten. Te trachten uit te leggen waarom zijn Godheid soms bedekt en op andere tijden onbedekt was terwijl Hij op aarde was, zou zijn een grond te willen betreden, dien het beter is niet te betreden. Maar te zeggen, dat Hij op een of ander ogenblik van zijn aardse bediening niet volkomen en geheel God was, is niets minder dan ketterij.

De waarschuwingen hier nu gegeven, kunnen op het eerste gezicht onnodig, vervelend en haarkloverij schijnen; het is juist het voorbijzien van zulke waarschuwingen, dat vele zielen in het verderf stort. Deze aanhoudend ongedeelde vereniging van twee volkomen naturen in de Persoon van Christus, is juist wat oneindige waarde aan Zijn middelaarschap geeft, en Hem instaat stelt de Middelaar te wezen, die zondaren juist nodig hebben. Onze Middelaar is EEN, die medelijden met ons kan hebben, omdat Hij waarachtig mens is. En toch tegelijkertijd is Hij een, die met de Vader op gelijke wijze met ons handelen kan, omdat Hij waarachtig God is. - Het is dezelfde eenheid, die oneindige waarde aan zijn gerechtigheid geeft, als zij wordt toegerekend aan zondaren. Het is de gerechtigheid van een, die zowel God als mens was. -

Het is dezelfde eenheid, die oneindige waarde aan het zoenbloed geeft, dat Hij voor zondaren op het kruis stortte. Het is het bloed van een, die zowel God als mens was. - Het is dezelfde eenheid, die oneindige waarde aan zijn opstanding geeft. Toen Hij weder opstond, als het Hoofd van het lichaam van de gelovigen, stond Hij niet op als enkel mens, maar als God. - Laat deze dingen diep in onze harten zinken De tweede Adam is veel groter dan de eerste Adam was. De eerste Adam was alleen mens, en zo viel hij. De tweede Adam was God zowel als mens, en zo overwon Hij volkomen.

Laat ons dit onderwerp eindigen met gevoelens van grote erkentelijkheid. Het is vol van overvloedige vertroosting voor allen, die Christus door het geloof kennen en aangenomen hebben.

Is het Woord vlees geworden? Dan is Hij Een, die door het gevoel van de zwakheden van Zijn volk kan. bewogen worden, omdat Hij de verzoeking zelf heeft verdragen. Hij is almachtig, omdat Hij God is, en toch kan met ons voelen, omdat Hij mens is.

Is het Woord vlees geworden? Dan kan Hij ons tot een volmaakt toonbeeld en voorbeeld in ons dagelijks leven zijn. Zo Hij als een engel of een geest onder ons gewandeld had, zouden wij Hem nimmer hebben kunnen volgen. Maar daar Hij onder ons gewandeld heeft als een mens, weten wij dat de ware standaard van heiligheid is, "te wandelen gelijk Hij gewandeld heeft" (1 Joh. 2: 6). Hij is een volmaakt voorbeeld, omdat Hij God is. Maar Hij is ook een voorbeeld, volkomen geschikt voor onze behoeften, omdat Hij mens is.

Eindelijk: Is het Woord vlees geworden? Laat ons dan in onze sterfelijke lichamen een werkelijke, ware waardigheid vertonen, en het niet door zonde verontreinigen. Gering en zwak als ons lichaam moge schijnen, is het een lichaam, dat de eeuwige Zone Gods zich niet schaamde aan te nemen en naar de hemel te brengen. Dat eenvoudige feit is een onderpand, dat Hij onze lichamen ten laatsten dage zal opwekken, en ze gelijk zijn eigen lichaam zal verheerlijken.

#### AANTEKENINGEN.

14. *En het Woord is vlees geworden.* - Dit gezegde toont klaar aan, dat "het Woord", dat "bij God en God was," een Persoon moet zijn. Het kon redelijkerwijze niet anders dan van een Persoon gezegd worden, dat Hij "vlees geworden is en onder ons heeft gewoond." - Het is de laatste maal, dat Johannes de benaming "het Woord" voor Christus in zijn Evangelie gebruikt. Na zijn vleeswording spreekt hij van "Jezus" of "de Heere."

*Vlees.* - Dat dit woord, in plaats van "mens" gebezigd wordt, moet niet over het hoofd gezien worden. Met opzet is het gebruikt, om aan te tonen, dat toen onze Heer mens werd, Hij onze gehele natuur aannam; bestaande uit een waar lichaam en een redelijke ziel. Het houdt ook in, dat onze Heere een lichaam aannam, onderworpen aan die zwakheid, vermoeienis en smarten, die onafscheidelijk zijn van het begrip van vlees. Hij werd niet een mens, zoals Adam was voor de val, met een natuur vrij van alle zwakheid. Hij werd een mens gelijk een van Adams kinderen, met een natuur, onderworpen aan alles, waaraan de gevallen mensheid onderworpen is, uitgenomen de zonde. Hij is "vlees geworden", en "alle vlees is als gras." Toch nam Hij geen "zondig vlees" aan. Hij kwam "in degelijkheid van het zondige vlees." (Rom. 8: 3.)

Toen "het Woord vlees werd," werd Hij dit door de vereniging van twee onderscheidene naturen - de Goddelijke en de menselijke - in de persoon. De wijze waarop wij niet verklaren, maar de zaak zelf moeten wij vastelijk geloven.

Toen "het Woord vlees is geworden," hield Hij geen ogenblik op God te zijn. God kan niet ophouden God te zijn. Als een Godmens leefde, leed, stierf Hij en stond Hij weder op. Er staat geschreven, dat God zich eens gemeente gekocht heeft met zijn eigen bloed. Maar van dat Hij vlees is geworden, heeft Hij ook nooit opgehouden mens te zijn. Toen Hij de wereld verliet, heeft Hij zijn mensheid niet afgelegd. Onze Hogepriester in de hemel is niet enkel God, maar ook mens.

De Goddelijke en de menselijke naturen werden, toen "het Woord vlees is geworden," wezenlijk, volkomen, onverdeeld en onvermengd aangenomen.

Heeft, onder ons gewoond. - Het Griekse woord betekent letterlijk: "getabernakeld" of "in een tent gewoond." Hij verscheen niet als een geest voor enige ogenblikken; maar drie - en - dertig jaren lang sloeg Hij zijn tent op in Palestina en ging uit en in onder deszelfs inwoners. Het Griekse woord wordt slechts in vier andere plaatsen in het N. T. gebezigd (Openb. 7: 15; 12: 12 13: 6; 21: 3) en wordt vooral toegepast op een blijvend en niet tijdelijk wonen.

Wij hebben Zijn heerlijkheid aanschouwd – hiermee heeft Johannes vooral het oog op 's Heeren verheerlijking op de berg.

Een heerlijkheid als des Eniggeborenen van den Vader. - Dat is: zodanig eens heerlijkheid als zo'n voegt, die de Eniggeboren Zoon van God de Vader is.

"Als" dient hier niet tot vergelijking, maar tot bevestiging. Zo komt het meer voor in de Schrift. Ps. 122: 3; Hos. 4: 4; Matth. 14: 5; Rom. 9: 32; 2 Kor. 3: 18; Filem. 9; 1

Petrus 1: 19; Petrus 1: 3.

De Eniggeboren Zoon van de Vader. - Deze merkwaardige 'uitdrukking wordt alleen bij Johannes gevonden, en beschrijft de eeuwige generatie van onze Heer, of zijn eeuwig Zoonschap. De Heilige Schrift leert ons, dat er in de eenheid van de Godheid drie Personen één van wezen, macht en eeuwigheid zijn: de Vader, de, Zoon en de Heilige Geest. Even duidelijk leert zij ons, dat het Zoonschap uitdrukt de eeuwige betrekking, die er bestaat tussen de Eersten en de Tweede Persoon in de Drie-eenheid, en dat Christus is de Eniggeboren en Eeuwige Zoon van God. Christus' generatie als God, is eeuwig, - wie zal het verklaren? Hij is van eeuwigheid de geliefde Zoon.

Vol van genade en waarheid. - Deze woorden zijn een bepaling van "onder ons gewoond." Zij bevestigen hoofdzakelijk de geestelijke rijkdommen, die Christus in de wereld bracht, toen Hij vlees werd, en zijn Rijk kwam stichten. Hij kwam vol van het Evangelie van de genade, in tegenoverstelling van de bezwarende eisen van de ceremoniële wet. De volle genade van God en de volle waarheid betreffende de weg van de aanneming waren niet helder zichtbaar, voordat het Woord vlees werd, onder ons op aarde woonde, het schathuis opende en genade en waarheid in zijn eigen persoon openbaarde. Dit stemt ook overeen met vers 17, dat bijna onmiddellijk volgt, waar Wet en Evangelie tegenover elkander geplaatst worden en ons geleerd wordt, dat de "genade en waarheid door Jezus Christus zijn geworden."

### **JOHANNES 1: 15 - 18.**

De volheid van Christus. - De voortreffelijkheid van Christus boven Mozes. - Christus de openbaarder van de Vader.

*15. Johannes getuigt van Hem en heeft geroepen, zeggende: Deze was 't, van welken ik zeide: Die na mij komt is voor mij geworden, want Hij was eer dan ik.*

*16. En uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen ook genade voor genade.*

*17. Want de wet is door Mozes gegeven, de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden.*

*18. Niemand heeft ooit God gezien: de eniggeboren Zoon, die in de schoot des Vaders is, die heeft Hem ons verklaard.*

De tekst voor ons bevat drie grote verklaringen over onze Heere Jezus Christus. Elke dezer is een grondbeginsel van het Christendom.

Wij leren ten eerste, dat het Christus alleen is, die alle geestelijke behoeften van alle gelovigen vervult. Er staat geschreven dat "uit zijn volheid wij allen ontvangen hebben genade voor genade."

Daar is een oneindige volheid in Jezus Christus, zoals Paulus zegt. "Het is des Vaders welbehagen geweest, dat in Hem al de volheid wonen zou." (Kol. 1: 19; 2: 3.) Daar is in Hem als in een schatkamer weggelegd een onuitsprekelijke voorraad van alles, wat de zondaar nodig kan hebben voor tijd en eeuwigheid. De Geest des Levens is zijn bijzondere gave aan de Kelk, en Deze deelt uit Hem, als uit een sterken stam, sap en kracht aan al de gelovige takken. Hij is rijk in barmhartigheid, genade, wijsheid, rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing.

Uit de volheid van Christus zijn alle gelovigen, in alle eeuw van de wereld, vervuld geworden. Zij begrepen niet recht de bron, waaruit al hun vervulling vloeide, in de Oud - Testamentische tijden. De heiligen van het Oude Testament zagen Christus alleen van verre, en Met van aangezicht tot aangezicht. Maar van Abel af, hebben alle

behouden zielen alles wat zij hebben ontvangen, van Jezus Christus alleen. Ieder heilige in heerlijkheid zal eindelijk erkennen, dat Hij aan Christus alles verplicht is voor al hetgeen hij is: Jezus zal blijken alles in allen geweest te zijn.

Ten tweede leren wij de voortreffelijkheid van Christus boven Mozes, en van het Evangelie boven de Wet. Er staat geschreven, dat "de wet door Mozes gegeven is," maar dat "de genade en de waarheid is door Jezus Christus geworden."

Mozes werd door God tot "een dienaar" gesteld, om aan Israël de zedelijke en ceremoniële wet over te brengen. (Hebr. 3: 5.) Als een dienaar was hij getrouw aan Hem, die hem aanstelde, maar hij was slechts een dienaar.. De zedelijke wet, die hij van de berg Sinaï bracht, was heilig en rechtvaardig en goed. Maar zij kon niet rechtvaardigen. Zij had geen genezende kracht. Zij kon wonden, maar niet verbinden. Zij "werkt toorn." (Rom. 4: 15.) Zij sprak een vloek uit tegen iedere onvolkomene gehoorzaamheid. De ceremoniële wet, die hij gelast werd Israël op te leggen, was vol diepe betekenis en typische lering. Haar voorschriften en ceremoniën waren een uitmuntende tuchtmeester, om de mensen tot Christus te voeren. (Gal. 3: 24.) Maar de ceremoniële wet was maar een tuchtmeester. Zij kon die haar onderhield, niet heiligen naar de consciëntie. (Hebr. 9: 9.) Zij legde een zwaar juk op de harten van de mensen, die niet instaat waren dit te dragen. Zij was een bediening van dood en verdoemenis (2 Kor. 3: 7 - 9). Het licht, dat de mensen van Mozes en de wet ontvingen, was op zijn best slechts sterrenlicht vergeleken bij het licht van de middagzon.

Maar Christus kwam in de wereld "als een Zoon," met de sleutelen van Gods schatkamers en van genade en waarheid geheel in zijn handen. (Hebr. 3: 6).

De genade kwam door Hem, toen Hij Gods genadeplan van zaliging door het geloof volkomen openbaarde en de fontein van de barmhartigheid voor de gehele wereld opende. De waarheid kwam door Hem, toen Hij in zijn eigen persoon de typen van het Oude Testament vervulde, en zich als het ware offer, als de ware genadetroon, en als de ware Priester openbaarde.

Ongetwijfeld was er veel van "genade en waarheid" onder de wet van Mozes. Maar de volkomen genade Gods, en de volkomen waarheid betreffende de verlossing, waren nooit gekend, voordat Jezus in de wereld kwam en voor zondaren stierf.

Wij leren ten derde, dat het Christus alleen is, die God de Vader aan de menschen heep geopenbaard. Er staat geschreven, dat "niemand ooit God gezien heeft: de eniggeboren Zoon, die in de schoot des Vaders is, die heeft Hem ons verklaard."

Het oog van een sterfelijk mens heeft God de Vader nimmer gezien. Niemand kon het gezicht verdragen. Zelfs tot Mozes werd gezegd: "Gij kunt mijn aangezicht niet zien, want niemand zal Mij zien en leven." (Exod. 33: 20.) Toch is alles, wat een sterfelijk mens instaat is te kennen van God de Vader, ons volkomen geopenbaard door God de Zoon, die in de schoot des Vaders is van alle eeuwigheid, dien het heeft behaagd onze natuur aan te nemen, en in de gedaante van een mens ons te openbaren alles wat onze zielen kunnen bevatten van de volkomenheden des Vaders. In de woorden en daden, in het leven en de dood van Christus leren wij zoveel betreffende God de Vader, als onze zwakke zielen nu kunnen dragen. Zijn volmaakte wijsheid, zijn almachtige kracht, zijn onuitsprekelijke liefde tot zondaars, zijn onvergelykelijke heiligheid, zijn haat tegen de zonde konden nooit duidelijker ons voor de ogen gesteld worden, dan wij ze in het leven en de dood van Christus zien. In waarheid "God is geopenbaard in het vlees" (1 Tim. 3: 16), toen het Woord een lichaam aannam. Hij was "het afschijnsel van des Vaders heerlijkheid, en het uitgedrukte beeld zijner



zelfstandigheid." (Hebr. 1: 3.) Hij zegt zelf: "Ik ende Vader zijn den. Die Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien." (Joh. 10: 30; 14: 9.) "In Hem woont de Godheid lichamelijk." (Kol. 2: 9.) Dit zijn diepe en verborgen dingen, maar ze zijn waar.

En als wij nu deze tekst gelezen hebben, kunnen wij dan ooit Christus te veel eer toebrengen? Kunnen wij ooit te hoog van Hem denken? Laat ons die onwaardige gedachte voor altijd uit onze ziel bannen.

Laat ons leren Hem meer in onze harten te verheffen, en meer vertrouwd het gehele gewicht onzer zielen in zijn handen leggen. Men kan gemakkelijk in dwaling geraken omtrent de drie Personen in de heilige Drie-eenheid, als men zich niet zorgvuldig vasthoudt aan het onderwijs van de Schrift. Maar niemand dwaalt ooit wat betreft het te veel eer schenken aan God de Zoon. Christus is het verenigingspunt tussen de Drie-eenheid en de ziel des zondaars. "Die de Zoon niet eert, eert ook de Vader niet, die Hem gezonden heeft." (Joh. 5: 23.)

#### AANTEKENINGEN.

15. – *Johannes heeft geroepen.* - Dit hier aldus vertaalde Griekse woord drukt uit een zeer luid roepen als dat van iemand, die iets proclameert.

Is voor mij geworden. - Het Griekse woord, door "voor" vertaald, betekent voor in plaats, in stelling of in waardigheid. Het wordt 49 malen in het N. T. gebruikt, en komt nimmer voor in de zin van: voor in tijd of in ouderdom.

16. Uit Zijn volheid hebben wij allen ontvangen. - Deze uitdrukking betekent: "allen die in Jezus geloven, hebben een overvloed ontvangen van alles wat onze zielen nodig hebben uit de volheid, die in Hem woont voor Zijn volk." Zij werd vooral gebezigd met het oog op de vreemde leer van de Gnostieken, die het er voor hielden dat er een zekere volheid van de Godheid bestond, waar slechts zekere geestelijke mensen, tot welke zij zich rekenden in werden opgenomen, en waarvan anderen, die minder geestelijk waren, ofschoon zij genade hadden ontvangen, waren uitgesloten. Johannes verzekert hier dus, dat alle Christenen, gelijkelijk zonder onderscheid, alle gelovigen ontvangen hebben uit de volheid van het Goddelijke woord, en dat niet karig maar in de ruimste mate, zelfs genade op genade.

Melanchton vestigt bijzondere aandacht op het woord "allen". Hij merkt aan dat het de gehele kerk Gods omvat, van Adam af. Allen die gezaligd zijn, hebben uit Christus' volheid ontvangen, en alle andere bronnen van volheid zijn duidelijk uitgesloten.

Genade voor genade. - Dit is een zeer eigenaardige uitdrukking, over welker rechte betekenis onder de Schriftverklaarders uiteenlopende gevoelens bestaan. De eenvoudigste is dat het betekent "genade in de plaats van genade; voortdurende, frisse overvloedige bedelingen van nieuwe genade, om de plaats van vroegere genade in te nemen; en derhalve onmisbare, overvloedige genade, die onophoudelijk in al onze noden voorziet."

17. De Wet is door Mozes gegeven, enz. - Dit vers schijnt ten doel te hebben om de minderheid van de Wet tegenover het Evangelie te doen uitkomen; door de hoofdtrekken van de Oude en Nieuwe bedeling krachtig tegenover elkander te stellen, - de godsdienst die met Mozes, en de godsdienst die met Christus begon. Augustinus tekent op dit vers aan: "De wet dreigde, maar redde niet; gebod, maar heelde niet; wees onze zwakheid aan, maar nam haar niet weg. Maar zij maakte klaar voor des Geneesmeester, die komen zou met genade en waarheid."

18. Niemand heeft ooit God gezien. - Dit vers schijnt bestemd te zijn om de oneindige persoonlijke voortreffelijkheid van Christus boven Mozes of enig ander heilige aan te tonen, die ooit geleefd heeft. Niemand heeft ooit God de Vader gezien. Noch Abraham, noch Mozes, noch Jozua, noch Daniël. Geen van de in het O. T. beschreven verschijningen van God aan mensen waren 'verschijningen van God de Vader. Hij, dien de heiligen des O. T. Zagen, was niet de Eerste, maar de Tweede Persoon in de Drie-eenheid.

Die in de schoot des Vaders is. - Een figuurlijke uitdrukking, naar 's mensen bevatting, om de innigste vereniging van de Vader en de Zoon uit te drukken.

Verklaard. - Dat is letterlijk: "bloot gelegd." (Hand. 18: 14). Dit bepaalt zich niet tot Christus' mondeling onderwijs betreffende de Vader, maar wil zeggen dat Hij in geheel zijn persoon een zichtbare voorstelling heeft gegeven van de Vader. "Die Mij gezien heeft, heeft de Vader gezien" (Joh. 14: 9). Gedurende zijnen aardse bediening heeft Hij de mens getoond al wat die van zijn Vader weten kan.

Vs. 16 - 18 zijn woorden niet van Johannes de Doper, maar van Johannes de Evangelist.

### **Hoofdstuk 1 : 19 - 28.**

De nederigheid van Johannes de Doper. - De blindheid van de onbekeerde Joden.

*En dit is de getuigenis van Johannes, toen de Joden veilige priesters en levieten afzonden van Jeruzalem, opdat zij hem zouden vragen: Wie zijt gij?*

*20. En hij beleed en loochende het niet, en beleed: ik ben de Christus niet.*

*21. En zij vraagden hem: Wat dan, zijt gij Elia? En hij zeide: Ik ben die niet. Zijt gij de profeet? en hij antwoordde: Neen.*

*22. Zij zeiden dan tot hem: Wie zijt gij? opdat wij antwoord geven mogen dengenen, die ons gezonden hebben. Wat zegt gij van uzelf?*

*23. Hij zeide: Ik ben de stem des roependen in de woestijn. Maak de weg des Heeren recht, gelijk Jesaja, de profeet, gesproken heeft.*

*24. En de afgezonden waren uit de Farizeeën.*

*25. En zij vraagden hem en spraken tot hem: Waarom doopt gij dan, zo gij de Christus niet zijt, noch Elia, noch de profeet?*

*26. Johannes antwoordde hun, zeggende: ik doop met water, maar Hij staat midden onder ulieden, dien gij niet kent.*

*27. Dezelve is 't, die na mij komt, welke voor Mij geworden is, wie ik niet waardig ben, dat ik zijn schoenriem zou ontbinden.*

*28. Deze dingen zijn geschied in Bethabara over de Jordaan, waar Johannes was dopende.*

Met bovenstaande verzen begint het eigenlijk geschiedkundig gedeelte, van het Evangelie van Johannes. Tot hiertoe hebben wij diepe en gewichtige verklaringen van Christus' Goddelijke natuur, zijn vleeswording en waardigheid gelezen. Nu komen wij tot het eigenlijke verhaal van de dagen van Christus' aardse bediening, en de eigenlijke geschiedenis van al hetgeen Christus gedaan en gezegd heeft aan de mensen. En hier begint Johannes gelijk de andere Evangelieschrijvers ogenblikkelijk met het verhaal of de "getuigenis" van Johannes de Doper. (Matth. 3: 1; Markus 1: 2; Luk. 3: '2.)

Wij hebben ten eerste in deze verzen een leerrijk voorbeeld van ware nederigheid. Dat voorbeeld wordt door Johannes de Doper zelf gegeven.

Johannes de Doper was een uitnemend heilige Gods. Er zijn weinig namen, die hoger staan aangeschreven in de Bijbelse kalender van grote en goede mannen, dan de zijne. De Heere Jezus zelf verklaarde: "Onder degenen, die van vrouw geboren zijn, is niemand opgestaan meerder dan Johannes de Doper." (Matth. 11: 11.) De Heere Jezus zelf verklaarde, dat "hij was een brandende en lichtende kaars" (Joh. 5: 35). Toch zien wij hier in deze tekst de uitnemende heilige zich nederig zelfverloochenend en vol ootmoed gedragen. Hij wijst van zich af de eer, die de Joden van Jeruzalem Hem willen brengen. Hij wijst alle vleierende titels af. Hij spreekt van zichzelf als niets meer zijnde dan de "stem des roependen in de woestijn" en als een die "met water doopte." Hij verkondigt luide, dat er Een onder de Joden staat, veel groter dan hij Een, wiens schoenriem hij niet waardig is te ontbinden. Hij eist eer, niet voor zichzelf, maar voor Christus. Christus te verheerlijken was Zijn zending en aan die zending blijft Hij getrouw.

De grootste heiligen Gods in ieder tijdperk van de Kerk zijn altijd mannen geweest in de geest van Johannes de Doper. In gaven en kennis en algemeen karakter zijn zij dikwijls zeer verschillend geweest. Maar in één opzicht zijn zij altijd gelijk geweest: "zij zijn met ootmoed bekleed geweest." (1 Petrus 5: 5.) Zij hebben hun eigen eer niet gezocht. Zij hebben gering van zichzelf gedacht. Zij zijn altijd gewillig geweest om minder te worden, als Christus maar mocht wassen; om niets te zijn, als Christus maar alles mocht zijn. En hier is het geheim geweest van de eer, die God hun heeft toegebracht. "Die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden." (Luk. 14: 11.)

Als wij beweren enig waar Christendom te bezitten, laat ons dan streven van de geest van Johannes de Doper te zijn. Laat ons naar ootmoed streven. Dat is de genade, waarmee allen moeten aanvangen, die behouden willen worden. Wij hebben geen waren godsdienst in ons, vóórdát wij onze hoge gedachten wegwerpen, en onszelf zondaren gevoelen. - Dat is de genade, die alle heiligen moeten najagen, en waaraan niemand zich met enige verontschuldiging mag onttrekken. Niet alle Gods kinderen hebben gaven, of geld, of tijd om te werken, of een Wijden nuttigen kring; maar allen kunnen nederig zijn. - Dat is de genade boven alles, die in ons einde het schoonst zal blijken. Nooit zullen wij de noodzakelijkheid van ootmoed zo diep gevoelen, als wanneer wij op ons sterf bed liggen, en voor de rechterstoel van Christus staan. Ons gehele leven zal dan een lange lijst van onvolkomenheden blijken, wijzelf niets en Christus alles.

Wij hebben ten andere in deze verzen een treurig voorbeeld van de verblinding van onbekeerde mensen. Dat voorbeeld wordt gegeven door de toestand van de Joden, die Johannes de Doper kwamen ondervragen.

Deze Joden beleden te wachten op de verschijning van de Messias. Gelijk al de Farizeeërs waren zij er hoogmoedig op, kinderen van Abraham te zijn en bezitters van het verbond. Zij beleden Gods wil te zoeken en Gods beloften te geloven. Zij vertrouwden zichzelf te zijn leidlieden van de blinden en lichten dergenen, die in de duisternis zijn. (Rom. 2 17 - 19.) En toch op ditzelfde ogenblik waren hun harten in de grootste duisternis. Daar stond en onder hen, zoals Johannes de Doper hun zeide, "Een, dien zij niet kenden." Christus zelf, de beloofde Messias, was in het midden van hen, en toch kenden zij Hem, noch zagen zij Hem, noch erkenden zij Hem, noch namen zij Hem aan, noch geloofden zij in Hem. En nog erger dan dit, de grote meerderheid van hen wilde Hem nooit kennen. De woorden van Johannes de Doper zijn een profetische verklaring van een toestand, die de gehele aardse bediening van

onze Heer geduurd heeft. Christus stond onder de Joden, en toch kenden de Joden Hem niet, en het grootste deel van hen stierf in hun zonden.

Het is een plechtige gedachte, dat de woorden van Johannes te dezer plaatse strikt toepasselijk zijn op duizenden in de tegenwoordigen tijd. Christus staat nog onder velen, die Hem niet zien, noch kennen, noch geloven. Christus gaat menige plaats en menige vergadering voorbij, en de grote meerderheid heeft geen oog om Hem te zien, noch oor om Hem te horen. De geest van de sluimering schijnt over hen uitgegoten te zijn. Geld, vermaak, en de wereld kennen zij; maar Christus kennen zij niet. Het koninkrijk Gods is dicht bij hen; maar zij slapen. Barmhartigheid, genade, vrede des hemels, eeuwig leven zijn zo dicht bij, dat zij ze kunnen aanraken; en toch slapen zij. "Christus staat onder hen en zij kennen Hem niet." Dit zijn treurige dingen om neer te schrijven. Maar ieder getrouw dienaar van Christus kat] staven, gelijk Johannes de Doper, dat zij waar zijn.

Wat doen wijzelf? Dit is de grote vraag, die ons betreft. Kennen wij de uitgestrektheid van ware godsdienstige voorrechten in dit land en in deze tijden? Zijn wij er van bewust, dat Christus ons land doortrekt, terwijl Hij zielen uitnodigt zich met Hem te verenigen en Zijn discipelen te zijn? Weten wij, dat de tijd kort is en dat de deur van de genade spoedig voor eeuwig gesloten zal zijn? Weten wij dat de verworpen Christus spoedig de weggenomen Christus zal zijn. Gelukkig degenen, die zich goede rekenschap van deze vragen kunnen geven, en die "den dag van hun bezoeking bekennen." (Luk. 19: 41.) Het zal ten laatsten dage beter zijn, nooit geboren te zijn geweest, dan Christus "onder ons staande gehad te hebben," en Hem niet gekend te hebben.

#### AANTEKENINGEN.

Vers 29. - Toen. - Dit was na Jezus' doop en aan het einde van zijn verzoeking in de woestijn.

Vs. 29 zegt ons dat "Johannes des anderen daags Jezus tot zich zag komen." Het verdient opgemerkt te worden, dat wij nergens in de Evangelien de dagen Zon zorgvuldig aangewezen vinden als in dit gedeelte van het eerste hoofdstuk van Johannes' Evangelie.

De Joden. - Deze uitdrukking is merkwaardig als bijzonder aan Johannes' Evangelie eigen. In het algemeen als hij van 's Heeren vijanden en ondervragers spreekt, noemt hij hen "de Joden." Hieruit schijnt te blijken dat hij zijn Evangelie niet in Palestina schreef, ook niet voor Joden, maar voor Christenen uit bekeerde Joden en Heidenen bestaande.

Priesters en Levieten afgezonden. - Hieruit blijkt dat zij, die Johannes de Doper deze vraag deden, een formele deputatie uitmaakten, die met het gezag van het Sanhedrin was afgevaardigd (vs. 22). De Joden hebben zodoende Johannes meer eer bewezen dan aan Christus. Zij achtten Johannes en diens priesterlijke afkomst. Christus noemden zij de zoon des Timmermans.

Om hem te vragen: wie zijt gij? - Met deze vraag doelden zij op zijn werk en bediening. Of hij aanspraak er op maakte de Messias of een profeet te zijn. —

Uit dit gehele vers blijkt welk een indruk Johannes' bediening door geheel Palestina maakte, en dat de Joden te dien tijd de komst van de Messias verwachtten, deels

omdat de zeventig weken van Daniel ten einde liepen, deels omdat de scepter van Juda was geweken. Zij verwachtten echter slechts een tijdelijken koning om hen van de Romeinen te verlossen,

20. Hij beleed en loochende het niet, en beleed, enz. - Een zeer sterke, niet verkeerd op te vatten verklaring. Zij geeft het denkbeeld van iemand, die door heilige verontwaardiging wordt aangegrepen bij de enkele gedachte dat men hem voor de Christus hield.

21. Zijt gij Elia? - De vraag rustte op de voorzegging van Maleachi: "Ik zend u de profeet Elia, eer dat die grote en vreselijke dag des Heeren komt" (Mal. 4: 5). De leefwijze, kleding en bediening van Johannes de Doper, als ook zijn optreden in de woestijn, vormden een grote overeenkomst tussen hem en Elia, en deed het vermoeden ontstaan dat hij Elia kon zijn.

*Hij zeide: Ik ben die niet.* - Hoe die verklaring overeen te brengen met Christus' gezegde: "Hij is Elia" (Matth. 17: 10)? Er is een tweërlei komst van Elia: de eerste in zijn geest en kracht (Luk. 1: 17); de tweede een letterlijke en wezenlijke verschijning van Elia op aarde. De eerste had plaats bij Christus' eerste komst en werd verwezenlijkt in Johannes de Doper gaande voor het aangezicht van de Messias in de geest en de kracht van Elia (Luk. 1: 17; Matth. 17: 11); de tweede komst van Elia zal plaats vinden bij de wederkomst van Jezus Christus, en door Elia zelf vervuld worden, nog eenmaal komende als een profeet tot de stammen Israëls. - Chrysostomus verklaart in Matth. 17: 10: "Evenals er een tweërlei komst is van Christus - eerst, om te lijden, - daarna om te oordeden; zo is er ook een tweërlei komst van Elia: de eerste van Johannes voor Christus' eerste komst, die Elia genoemd wordt, omdat hij kwam in de geest en de kracht van Elia; de tweede van Elia de Thisbiet in persoon, voor Christus' wederkomst."

Zijt gij de profeet? - Deze vraag slaat op "den profeet," dien Mozes voorspelde dat komen zou (Bent. 18: 15); met wie hij de Messias bedoelde, maar in wie de Joden nog een ander meenden te zien.

23. Ik ben de stem, enz. - Johannes' antwoord is eens verwijzing naar de Schrift: les. 40: 3. Ik ben slechts een stem, de wegbereider voor mijn Meester. De benaming "stem" is een treffende opheldering van geheel het karakter - van Johannes. Hij was een uitstekend nederig man. Hij was iemand, die wenste gehoord te worden, en aandacht te wekken door de klank van zijn getuigenis, maar niet gezien of merkbaar geëerd te worden.

In de woestijn. - Gelijk de hier geheel aangehaalde plaats (Jes. 40: 3) figuurlijk is, zo ook deze woorden. De profeet vergelijkt Messias' voorloper bij iemand, die een weg voor een koning door een woestijn of onbewoonde landstreek bereidt. "De woestijn" is dus hier een profetische en figuurlijke beschrijving van Israëls geestelijke dorheid, toen de voorloper van de Messias zijn bediening begon.

24. Uit de Farizeeërs. - Dit gezegde doelt op de blijkbare vijandschap en afkerigheid, die de Farizeeërs tegen Johannes gedurende zijn bediening aan de dag legden. Onze Heer zegt: "Zij hebben de raad Gods tegen zichzelf verworpen, van hem niet gedoopt zijnde." (Luk. 7: 30).

25. Waarom doopt gij dan, enz. - Het schijnt dat de Joden verwachtten dat de Messias, of diens voorloper, bij zijn verschijning zou dopen; misschien naar aanleiding van Ezechiëls profetie, waarin hij de Messiaanse tijd beschreef: "Dan zal Ik rein water op u sprengen, en gij zult rein zijn" (Ezech 36: 24). Tot hiertoe hadden zij geveleid; nu beginnen zij te dreigen. Zij vroegen naar zijn gezag, om te dopen.

26. Ik doop met water; maar Hij, enz. - Ik doop niet op eigen gezag, maar op bevel van Een, die verre staat boven u en mij. Ik doop slechts met water, en om aan te duiden dat gij onrein zijt en dat gij gewassen moet worden; maar dat zal Hij doen, wiens wegbereider ik ben, en die harten kan dopen en reinigen.

Hij staat midden onder u. - Een is er, reeds levende en wonende onder u, in dit land. Dien gij niet kent. - Dit schijnt te bedoelen, niet slechts dat de Joden Jezus de Messias niet van aangezicht kenden, maar dat zij geen geestelijke kennis hadden van de waren aard zijner bediening, als Zaligmaker van zondaren.

27. Die na mij komt.... voor mij geworden. - De aantekening op vs. 15 is hier geheel van toepassing.

Niet waardig.. Zijn schoenriem ie ontbinden. - Schoenen ontbinden en nadragen was het werk van de geringste slaaf. Een spreekwoordelijke uitdrukking, waarmee Johannes te kennen geeft dat hij zoverre beneden Christus stond, dat lu niet eens waardig achtte, diens geringste slaaf te zijn.

28. Bethabara. - Indien Bethbara, waarvan in Gideons geschiedenis gesproken wordt, dezelfde plaats is, verdient het opmerking dat het bijzonder vermeld wordt als een plaats nabij "wateren" (Richt 7: 24). Hier werd dus de grond van de Christelijke kerk gelegd

De bediening van Johannes benam de Joden alle verontschuldiging, als zij later weigerden in Jezus te geloven. De gehele natie in Palestina, van de groten kerkelijken Raad tot de laagste klassen, werd blijkbaar tot opmerkzaamheid opgewekt door Johannes' verrichting.

### **JOHANNES 1: 29 - 34.**

Christus het Lam van God. - Christus de Wegnemer van de zonde. - Christus is het, die met de Heilige Geest doopt.

29. *Des anderen daags zag Johannes Jezus tot zich korrende, en zeide: Zie het Lam Gods, dat de zonde van de wereld wegneemt.*

30. *Deze is 't, van welken ik gezegd heb: Na mij komt een Man die voor mij geworden is, want Hij was eer dan ik.*

31. *En ik kende Hem niet; maar opdat Hij aan Israël zonde geopenbaard worden, daarom ben ik gekomen, depende met het water.*

32. *En Johannes getuigde, zeggende: Ik heb de Geest zien neerdalen uit de hemel, gelijk een duif, en hij bleef op Hem.*

33. *En ik kende Hem niet; maar die mij gezonden heeft om te dopen met water, die had mij gezegd: op welken gij de Geest zult zien neerdalen en op Hem blijven, deze is 't die met de Heilige Geest doopt.*

*34. En ik heb gezien en heb getuigd, dat deze de Zoon Gods is.*

Deze Schriftplaats bevat een vers, dat met grote letters in het geheugen van iedere Bijbellezer moest geprent worden. Al de sterren in de hemel zijn schitterend en schoon, en toch overtreft de een ster de andere in heerlijkheid. Evenzo zijn alle teksten uit de Schrift ingegeven en nuttig, en toch zijn sommige teksten rijker dan de andere. Van zulke teksten is het eerste vers hier voor ons een uitnemende. Nooit werd een volkomener getuigenis gebracht aan Christus op aarde, dan die, welke hier door Johannes de Doper gebracht wordt.

Laat ons, ten eerste, in deze plaats opmerken de bijzondere naam, dien Johannes de Doper aan Christus geep. Hij noemt Hem: "het Lam Gods."

Met deze naam werd niet enkel bedoeld, zoals sommigen hebben gemeend, dat Christus zacht en geduldig was als een lam. Dit zou ongetwijfeld waarheid zijn, maar slechts een klein gedeelte van de waarheid. Hier zijn grotere dingen dan deze! Het bedoelde, dat Christus was het grote Offer voor de zonde, die gekomen was om verzoening te doen voor de overtreding, door zijn eigen dood op het kruis. Hij was het ware Lam, waarvan Abraham op Moria aan Izak zeide, dat God zichzelf een lam ten brandoffer zou voorzien (Gen. 22: 8). Hij was het ware Lam, op hetwelk het offer, dat iedere morgen en iedere avond in de tempel gebracht werd, dagelijks heenwees. Hij was het Lam, waarvan Jesaja geprofeteerd had, dat "ter slachting geleid werd" (Jes. 53: 7). Hij was het ware Lam, waarvan het Paaslam in Egypte een levendig type was geweest. In het kort, Hij was de grote verzoening voor de zonde, die God van alle eeuwigheid had verordend om in de wereld te zenden. Hij was het Godslam.

Laat ons in acht nemen, dat wij in al onze gedachten omtrent Christus het eerste van Hem denken zoals Johannes de Doper Hem hier voorstelt. Laat ons Hem getrouw dienen als onze Meester. Laat ons Hem volkomen dienen als onze Koning. Laat ons zijn onderwijs als van onze Profeet bestuderen. Laat ons Hem ijverig volgen als ons Voorbeeld. Laat ons ernstig op Hem zien als onze toekomstige Verlosser, zowel naar het lichaam als naar de ziel. Maar boven alles, laat ons Hem verheerlijken als ons offer en al ons gewicht op Zijn dood als de verzoening voor de zonde leggen. Laat Zijn bloed ieder jaar dat wij leven kostbaarder zijn in onze ogen. Waarin wij ook in Christus roemen, laat ons boven alles roemen in zijn kruis. Dat is de hoeksteen, dat is het bolwerk, dat is de wortel van de ware Christelijke godgeleerdheid. Wij weten niets rechtstreeks van Christus, voordat wij Hem met de ogen van Johannes de Doper zien, en ons in Hem verheugen als "het Lam dat geslacht werd."

Laat ons, ten tweede, opmerken in dit vers het bijzondere werk, dat Johannes de Doper aan Christus toeschrijft. Hij zegt, dat "Hij de zonde van de wereld wegneemt." Christus is de Zaligmaker. Hij kwam niet op aarde, om een veroveraar of wijsgeer, of ook maar een leraar van de zeden te zijn. Hij kwam om zondaren te redden. Hij kwam om te doen, wat de mens nooit voor zichzelf kon doen, - om te doen wat geld en geleerdheid nooit kunnen verkrijgen, - te doen datgene, wat het ware geluk van de mens uitmaakt Hij kwam om "de zonde weg te nemen."

Christus is een volkomen Zaligmaker. Hij "neemt de zonde weg." Hij gaf niet maar onbepaalde afkondigingen van vergiffenis en barmhartigheid. Hij "nam" onze zonden op zich, en nam ze weg. Hij het ze op zich laden,

"droeg ze in zijn eigen lichaam op het hout" (1 Petrus 2: 24). De zonden van ieder, die in Jezus gelooft, zijn geworden alsof hij nimmer had gezondigd. Het Lam Gods heeft ze rein gewassen.

Christus is een almachtig Zaligmaker en een Zaligmaker voor alle mensen. Hij "neemt de zonde van de wereld weg." Hij stierf niet voor de Joden alleen, maar voor de Heiden zowel als voor de Jood. Hij leed niet slechts voor enige weinige mensen, maar voor alle mensen. De betaling, die Hij op het kruis aanbracht, was meer dan genoeg, om de schuld van allen te voldoen. Het bloed dat Hij stortte, was kostbaar genoeg, om de zonden van allen weg te wassen. Zijn verzoening op het kruis was voldoende voor alle mensen, ofschoon van kracht alleen voor hen, die geloven. De zonde, die Hij op zich nam en aan het kruis droeg, was de zonde van de gehele wereld.

Het laatst, maar niet het minst, is Christus een volhardende en onvermoeide Zaligmaker. Hij "neemt de zonde weg." Hij neemt ze dagelijks weg van ieder, die in Hem gelooft, dagelijks reinigende, dagelijks zuiverende, dagelijks wassende de zielen van Zijn volk, terwijl Hij iedere dag opnieuw genade schenkt en vermeerderd. Hij hield niet op voor zijn heiligen te werken, toen Hij voor hen op het kruis stierf. Hij leeft in de hemel als een priester, om zijn offerande dagelijks voor God aan te bieden. In genade zowel als in voorzienigheid werkt Christus nog. Hij is altijd bezig de zonde weg te nemen.

Dit Zijn waarlijk gulden waarheden. Goed zou het voor de Kerk van Christus zijn, als zij door allen die ze kennen, werden benuttigd! Juist onze gemeenzaamheid met teksten als deze is een van onze grootste gevaren. Zalig zij, die deze tekst niet alleen in hun geheugen bewaren, maar die hun hart daarmee versterken!

Merken wij eindelijk op het bijzondere ambt, dat Johannes de Doper aan arislus toeskrijft. Hij spreekt van Hen: "Deze is 't die met de Heilige Geest doopt."

De doop, waarvan hier gesproken wordt, is niet de doop met water. Deze bestaat niet uit indompeling of besprenging en behoort niet uitsluitend óf tot kinderen óf tot volwassenen. Het is geen doop die enig mens kan toedienen, hij zij Episcopaal of Presbyteriaan, Independent of Methodist, leek of geestelijke. Het is een doop, die het grote Hoofd van de Kerk uitsluitend in Zijn eigen handen houdt en welke bestaat uit de inplanting, van de genade 'in de inwendiefen mensch. Het is hetzelfde als de nieuwe geboorte. Het is een doop, niet van het lichaam, maar van het hart. Het is een doop, die de moordenaar aan het kruis ontving, hoewel hij niet werd ingedompeld of besprenkeld door de hand van een mens. Het is de doop, die Anaanas en Saffira niet ontvingen, hoewel zij waren toegelaten tot de sakrarnenten van de Kerk door apostolische mannen.

Laat het een vast beginsel in onze godsdienst zijn, dat de doop, waarvan Johannes de Doper hier spreekt, de doop is, die bepaald nodig is tot ons behoud. Het is goed door de doop in de zichtbare Kerk ingelijfd te zijn; maar het is veel beter in die Kerk ingelijfd te Zijn, die uit ware gelovigen bestaat. De doop met water is een hoog gezegende en nuttige instelling, en kan niet zonder grote zonde verwaarloosd worden. Maar de doop met de Heilige Geest is van veel groter gewicht. De mens, die sterft zonder dat zijn hart gedoopt is door Christus, kan nooit zalig worden.

Laat ons bij het eindigen van dit onderwerp ons zelf vragen, of wij gedoopt zijn met de Heilige Geest, en of wij enig waar belang stellen in het Lam Gods? Duizenden verbeuzelen hun tijd ongelukkig, met het twisten over de waterdoop, en verwaarlozen de doop des harten. Duizenden meer zijn tevreden met een verstandelijke kennis van het Lam Gods, of hebben Hem nimmer gezocht door het geloof dat hun eigen zonden werkelijk zijn weggenomen. Laat ons zorgen, dat wij zelf nieuwe harten hebben, en geloven aan de redding onzer zielen.



# AANTEKENINGEN. –

29. Des anderen daags. - Dus de dag na Johannes' gesprek met het gezantschap van de priesters en Levieten. De zorgvuldige aanwijzing van dagen door Johannes in dit gedeelte van zijn Evangelie verdient bijzondere aandacht.

Zag Johannes Jezus tot zich komende. - De Geest had Jezus naar de woestijn uitgedreven "terstond" na de doop (Markus I: 12; en na de veertig dagen van de verzoeking zag Johannes Hem weder.

En zeide, Zie - Dit blijkt een publieke bekendmaking van Johannes te zijn geweest aan Zijn discipelen en de schaar die hem omringde.

Het Lam Gods. - Het door Jesaja voorspelde lam (Jes. 53 7), het offer voor de zonde, het ware tegenbeeld van het Paaslam het door God zelf verordende Lam.

De zonde van de wereld. - Merk op: "de zonde", niet: "de zonden." Deze uitdrukking komt mij voor opzettelijk gebezigd te zijn om te tonen, dat wat Christus wegnam, niet slechts de zonde was van een zeker volk, maar de gehele opeengehoopte massa van al de zonden van Adams kinderen. Deze uitdrukking wordt op tweeërlei wijze opgevat. Enigen menen, dat het zeggen wil, dat Christus de zonde wegneemt, zowel van de Heidenen als van de Joden. Anderen, dat het werkelijk betekent dat Christus "wegneemt" de zonde van geheel het menselijk geslacht; d. i. dat Hij een verzoening volbracht heeft, voldoende voor allen, en dat allen kunnen worden gezaligd, hoewel niet allen zalig worden, ten gevolge van Zijn dood.

Beslist kies ik de laatste opvatting. Ik houd zo sterk als iemand vast, dat Christus' dood niemand ten goede komt dan alleen de uitverkorenen, die in Zijn Naam geloven. Maar ik durf zulke uitspraken, als die wij hier voor ons hebben, niet beperken of besnoeien. Ik durf niet zeggen, dat er in enig opzicht geen verzoening is gedaan, dan alleen voor de uitverkorenen. Als ik lees dat de goddelozen, die verloren gaan, "den Heer verloochenen, die hen gekocht heeft" (2 Petrus 2: 1), en dat "God was in Christus de wereld met zichzelf verzoenende" (2 Kor. 5: 19), durf ik de bedoeling van de verlossing niet tot de heiligen alleen beperken.

In de tegenwerping dat "indien Christus de zonde van de gehele wereld wegneemt, en het groots merendeel van de mensen toch in hun zonden sterven en verloren gaan, alsdan Christus' werk voor velen te vergeefs zou gedaan zijn," zie ik geen kracht. Men zou dan evengoed kunnen zeggen, dat naardien de zonde in de wereld gekomen is en de schepping heeft bedorven, de schepping tevergeefs was. Al gaan menigten verloren, twijfel ik evenwel niet, of de jongste dag zal bewijzen, dat niets van wat Christus voor hen gedaan heeft, tevergeefs of vruchteloos was. Een algemene zaligheid te leren is in strijd met de Schrift. Die verloren gaan, zullen niet verloren gaan, omdat Christus niet voor hen zou gestorven zijn. Hij heeft hun zonden gedragen, maar zij stelden er geen belang in. Hij zette de deur van de gevangenis open voor allen, maar de meesten weigerden uit te gaan en vrij te zijn. In het verkiezingswerk des Vaders en in het bekeringswerk des Geestes zie ik in de Bijbel duidelijk begrenzing; maar in het verzoeningswerk van Christus zie ik die niet. De verzoening is gedaan voor de gehele wereld, hoewel zij toegepast wordt op en genoten wordt door geen anderen dan door gelovigen.

Het woord "wereld" wordt soms in bepaalden en beperkte zin genomen (b. v. Joh. 1: 10); maar in de tekst, die voor ons ligt, zie ik geen reden voor die beperking. Augustinus zegt: "Hoe zwaarwichtig moet het bloed des Lams zijn, door Hetwelk de

wereld gemaakt is, om, als het gewogen wordt, tegen de wereld op te wegen."

Calvijn, in zijn verklaring op dit vers, zegt "Johannes gebruikt het woord zonde in het enkelvoud voor alle soorten van ongerechtigheid, als wilde hij zeggen, dat allerlei soort van ongerechtigheid, die de mens van God vervreemdt, door Christus wordt weggenomen. En als hij zegt: "de zonde van de wereld", strekt bij deze gunst ontegensprekelijk over het gehele menselijke geslacht uit, opdat de Joden niet zouden denken, dat Hij voor hen alleen gezonden was. Hieruit leiden wij af, dat de gehele wereld is ingesloten in dezelfde veroordeling, en dat, aangezien alle mensen, zonder uitzondering, schuldig zijn aan ongerechtigheid voor God, zij nodig hebben met Hem verzoend te worden.

Johannes de Doper wil, door van de zonde van de wereld in het algemeen te spreken, ons van onze eigen ellende overtuigen en ons vermanen, het geneesmiddel te zoeken. Nu is het onze plicht het voordeel, dat allen aangeboden wordt, te omhelzen, opdat ieder onzer moge overtuigd worden, dat niets hem verhindert verzoening in Christus te bekomen, mits hij tot Hem kome door het geloof."

De diepe geestelijke kennis, die Johannes de Doper in dit vers openbaart, zie men niet over het hoofd. zo'n uitdrukking als deze is vóór de pinksterdag nooit van de lippen van de van Christus' discipelen gekomen. Zij mochten Hem belijden te zijn de Christus, de Messias de Zoon van God, de Zoon van David, de Koning Israëls, de Zoon des Gezegenden, die in de wereld komen zou; maar niemand schijnt zo klaar als Johannes ingezien te hebben, dat Christus het zondoffer, het Lam was, dat geslacht moest worden. Johannes zag het plaatsbekledend offer van Christus, voordat Hij stierf aan het kruis!

Wegneemt. - Het Griekse woord, dat ten minste 100 maal in het N. T. voorkomt, betekent ook "draagt." Het bedoelt: "wegneemt door zijn zoendood." Het Lam Gods draagt of neemt weg de zonde van de wereld, door die op zich te nemen. Hij nam onze schuld op zich leggen, en droeg die weg als de bok Asazel. Het is een van de vele uitdrukkingen, welke de grote Schriftuurlijke waarheid leert, dat Christus' dood een plaatsbekledend offer was voor de zonde. Het gebruik van de tegenwoordige tijd "wegneemt" heeft de opmerkzaamheid getrokken van al de beste uitleggers. Het dient om de volkomenheid van Christus' voldoening voor de zonde uit te drukken en tevens de voortdurende toepassing van zijn één zelfofferande. Hij neemt altijd de zonde weg.

30. Een man die vóór mij geworden is. - De menselijke en Goddelijke natuur van onze Heere worden hier door Johannes in juiste volzin uitgesproken.

31. Ik kende Hem niet. - Ik was vroeger met Hem niet bekend. Er bestond geen afspraak onder ons. Ik kende Hem niet eens van aangezicht, tot ten dage Hij bij mij kwam om gedoopt te worden.

Opdat Hij.... Zou geopenbaard worden, enz. - Johannes verklaarde hier, dat het grote doel zijner bediening, zijn prediken en dopen was, niet om een partij te vormen, maar om het Lam Gods, dat zij nu zagen, aan Israël bekend te maken.

32. Johannes getuigde. - In het openbaar en plechtig, dat onze Heer zichten hoorbaar door God de Vader als de Messias was erkend.

Ik zag. - Of iemand anders behalve Johannes dat gezicht en zag de stem des Vaders hoorde, mag wel betwijfeld worden. Indien al, dan heeft toch niemand begrepen wat hij gehoord en gezien had.

Gelijk een duive. - Deze bepaling kan slaan op "den Geest" en op "neerdalen." Alle vier de Evangelisten spreken er van. Lukas spreekt onderscheidenlijk van een "lichamelijke gedaante. Dat iets zichtbaars door Johannes gezien is, is duidelijk, en dat de neerdaling daarvan geleek op het neerdalen van een duif, is ook duidelijk. Maar daarom behoeft men nog niet te denken, dat de Heilige Geest de werkelijke gedaante van een duif had aangenomen.

De Heilige Geest woonde in: Jezus "niet met mate", van Zijn vleeswording af. Hij ontving die nu niet eerst. Het gezicht diende, om van de kerk te tonen, dat toen Christus' bediening begon, op eens een voller openbaring van de drie Personen in de Drie-eenheid aan de mensheid gegeven werd. Het moest ook strekken tot een formeel getuigenis voor de Doper, dat hij de Messias voor zich had, dat die de beloofde Zaligmaker was, die God met de Heilige Geest tot Priester, Koning en Profeet gezalfd en in de wereld gezonden had, dat diens dienstwerk aanving; en dat zijn optreden bekrachtigd werd door de tegenwoordigheid van de Vader en de Heilige Geest, kortom: door een openbaring van al de drie Personen in de Drie-eenheid op eenzelfde ogenblik.

33. Ik kende Hem niet. - Het dus vertaalde Grieks hier en in vs. 31 luidt letterlijk: "Ik had Hem niet gekend." Het schijnbaar verschil tussen deze verklaring van de Doper en zijn zeggen tot Jezus: "Ik moest veeleer gedoopt worden van U, en Gij komt tot mij?" (Matth. 3: 14), laat zich gemakkelijk oplossen, als wij de zin van Johannes' verklaring aldus opvatten: "Ik had Hem niet persoonlijk en met onderscheiding gekend, hoewel ik, toen ik Hem voor het eerst tot mij zag komen om gedoopt te worden, een indruk ontving, dat Hij iemand was verre boven mij verheven, en onder die indruk maakte ik bezwaar Hem te dopen. Na zijn doop zag ik duidelijk wie Hij was."

Die mij gezonden heeft, - had Mij gezegd. - Hierin ligt opgesloten, dat Johannes de Doper verscheiden openbaringen van God betreffende zijnen werk had ontvangen, die ons niet vermeld zijn. Hij schijnt onderwezen en onderricht te zijn als een van de profeten vanouds.

Deze is het, die met de Heilige Geest doopt. - Deze is het, die de harten van de mensen zal dopen hen wederbaren door de Geest, wat gij noch enig ander leraar kunt doen. Hij heeft het voorrecht het eeuwige leven te geven. Hij is de Gever van de Heilige Geest aan allen, die in Hem geloven.

34. Ik heb gezien en heb getuigd. - Ik heb duidelijk gezien en sedert zonder aarzelen getuigd, dat degene, die gij nu voor u ziet, de Christus is, de Zoon des levenden Gods. Van de dag van Zijn doop af ben ik ten volle overtuigd, dat Hij de Messias is. Johannes verklaart hier zijn eigen vaste overtuiging van onzes Heeren Godheid en eeuwige generatie. Hij was overtuigd dat onze Heer niet alleen de Zoon van Maria was, maar de Zoon van God.

## **JOHANNES 1: 35 - 43.**

Het getuigen van Christus, ten goede van anderen.

35. *Des anderen daags weer stond Johannes en twee uit Zijn discipelen*

36. *En ziende op Jezus, daar wandelende, zei hij: Zie het Lam Gods.*

37. *En de twee discipelen hoorden hem dat spreken en zij volgden Jezus.*  
 38. *En Jezus zich omkerende en ziende hen volgen,*  
 39. *zei tot hen: Wat zoekt gij? En zij zeiden tot Hem: Rabbi ('t welk is te zeggen, overgezet zijnde, Meester),*  
 40. *Waar woont Gij? Hij zei tot hen: Komt en ziet. Zij kwamen en zagen waar Hij woonde en bleven die dag bij Hem, en het was omtrent de tiende ure.*  
 41. *Andreas, de broeder van Simon Petrus, was een van de twee, die het van Johannes gehoord hadden en Hem gevolgd waren.*  
 42. *Deze vond eerst zijn broeder Simon en zei tot hem: Wij hebben gevonden de Messias, 't welk is, overgezet zijnde, de Christus.*  
 43. *En hij leidde hem tot Jezus. En Jezus hem aanziende zeide: Gij zijt Simon, de zoon van Jona: gij zult genaamd worden Cefas, 't welk overgezet wordt Petrus.*

Deze verzen behoren altijd ieder waar Christen belang in te boezemen. Zij beschrijven de eerste beginselen van de Christelijke Kerk. Uitgebreid groot als die Kerk nu is, was er een tijd, dat zij uit slechts twee zwakke leden bestond. De roeping van die twee leden wordt beschreven in de tekst, die hier voor ons ligt.

Wij zien, ten eerste, uit deze verzen wat goeds er verricht wordt door aanhoudend van Christus Ie gebogen.

De eerste maal dat Johannes de Doper uitriep: "Zie het Lam Gods," schijnt er geen gevolg aan gegeven te zijn. Er wordt ons niet gemeld van een die hoorde, onderzocht en geloofde. Maar toen hij dezelfde woorden de volgende dag herhaalde, lezen wij dat twee van Zijn discipelen "hem dat hoorden spreken en Jezus volgden." Zij werden op de incest liefdevolle wijze ontvangen door Hem, die zij volgden. "Zij kwamen en zagen waar Hij woonde en bleven die dag bij Hem."

Waarlijk, het was een dag in hun leven, zeer gedenkwaardig en meest gezegend. Van die dag werden zij vaste en bestendige discipelen van de nieuwgevonden Messias. Zij namen het kruis op. Zij bleven aanhoudend bij Hem in zijn verzoeken. Zij volgden Hem waar Hij ook ging. Een van hen tenminste, zo niet beiden, werd een uitverkoren apostel en bouwmeester in de Christelijke tempel. En dit alles was door de getuigenis van Johannes de Doper: "Zie het Lam Gods." Die getuigenis was een klein zaadje. Maar het droeg heerlijke vruchten.

Dit eenvoudig verhaal is een voorbeeld van de wijze, waarop in iedere tijdkring van de Christelijke Kerk aan zielen goed gedaan is. Door zo'n getuigenis als deze hier voor ons, en door geen andere, worden mensen bekeerd en behouden. Het, is door Christus te verheerlijken, niet de Kerk, - Christus, niet de sacramenten, - Christus, niet het leraarsambt; - het is door dit middel, dat harten bewogen en zondaren tot God bekeerd worden. Voor de wereld moge zo'n getuigenis zwakheid en dwaasheid schijnen; toch evenals de ramshoornen, voor wier blazen de muren van Jericho is deze getuigenis machtig, om sterkten te doen neerstorten. Het verhaal van het gekruisigde Lam Gods heeft in alle eeuw de kracht Gods tot zaligheid bewezen. Degenen, die het meest voor de zaak van Christus in ieder werelddeel gedaan hebben, zijn mensen gelijk Johannes de Doper geweest. Zij hebben niet geroepen: "Zie mij, of zie de Kerk; of zie de reglementen," maar "Zie het Lam." Als er zielen behouden zullen worden, moet men rechtstreeks op Christus wijzen.

Een zaak moet echter niet vergeten worden. Wij moeten geduldig voortgaan met de waarheid te prediken en te eren, als wij iets goeds willen verrichten. Christus moet nog eens en nog eens voor ogen gesteld worden, als het "Lam Gods, dat de zonde van de wereld wegneemt." De geschiedenis van de genade moet aanhoudend verhaald

worden, regel na regel, en voorschrift na voorschrift. Het is het aanhoudend druppelen, dat de steen uitholt. De belofte zal nooit gebroken worden, dat "Gods woord niet ledig zal wederkeren tot Hem" (Jes. 55: 11). Maar er is nergens gezegd, dat het juist de eerste keer dat het gepredikt wordt, goeds zal uitwerken. Het was niet de eerste verkondiging van Johannes de Doper, maar de tweede, die Andreas en zijn metgezel Jezus deed volgen.

Ten andere zien wij wat goeds een gelovige kan verrichten bij anderen, van Christus te spreken.

Zodra Andreas een discipel is geworden, verhaalt hij zijn broeder Simeon tot welk een ontdekking hij gekomen is. Gelijk iemand die onverwachts goede tijding heeft gehoord, haast hij zich deze mede te deden aan een, die hem het naast en dierbaarst is. Hij zegt tot zijn broeder: "Wij hebben de Messias gevonden," en hij brengt hem tot Jezus. Wie kan zeggen, wat er gebeurd zou zijn, als Andreas een stil, teruggehouden, afgetrokken karakter had gehad, zoals zoveel Christenen heden ten dage? Wie kan zeggen, of zijn broeder niet zou geleefd en gestorven zijn als een visser van het Galileesche meer? Maar gelukkig voor Simon, was Andreas geen man van die soort. Hij was iemand, wiens hart zo vol was, dat hij moest spreken. En aan de uitgesproken getuigenis van Andreas had naast God de grote apostel Petrus de eerste beginselen van licht in zijn ziel te danken.

Het feit voor ons is aller - treffendst en leerrijk. Uit de drie eerste leden van de Christelijke Kerk werd er ten minste een tot Jezus gebracht, door de kalme woorden van een nabestaande in het huiselijk leven. Hij schijnt geen openbare prediking gehoord te hebben. Hij heeft geen machtig wonder verricht gezien. Hij werd niet overtuigd door enige krachtige redenering. Hij hoorde alleen zijn broeder zeggen, dat die zelf de Zaligmaker had gevonden, en aanstonds begon het werk in zijn ziel.

De eenvoudige getuigenis van een liefhebbenden broeder was de eerste schakel in de keten, waardoor Petrus uit de wereld werd getrokken en Christus toegevoegd. De eerste slag in dat machtig werk, waardoor Petrus tot een pilaar van de Kerk werd gemaakt., werd geslagen door de woorden van Andreas: "Wij hebben de Christus gevonden."

Goed zou het voor de Kerk van Christus geweest zijn, als alle gelovigen meer gelijk Andreas waren. Goed zonde het voor de harten zijn, als alle mensen van beiderlei kunne, die zelf bekeerd zijn, tot hun vrienden en betrekkingen over geestelijke zaken wilden spreken en hun zeggen wilden, wat zij gevonden hebben. Hoeveel goeds kon er gesticht worden! Hoevelen konden er tot Jezus gebracht worden, die nu in ongeloof leven en sterven! Het werk, om te getuigen van het Evangelie van de genade Gods, behoort niet aan de leraars alleen overgelaten te worden. Allen, wie barmhartigheid geschied is, behoren een tong te hebben, om te verklaren, wat God aan hun ziel gedaan heeft. Allen, die van de macht des duivels zijn verlost, behoren "huiswaarts te gaan en te verkondigen, wat grote dingen God aan hen gedaan heeft" (Mark 5: 19). Menselijker wijze gesproken, zouden duizenden naar een woord van een vriend geluisterd hebben, die niet naar een preek willen luisteren. Ieder gelovige behoort een huiszending te zijn - een zendeling voor zijn familie, kinderen, dienstboden, baren en vrienden.

Zeker, als wij niets kunnen zeggen aan anderen van Jezus, mogen wij wel twijfelen, of wij zelf Hem wel als onze Zaligmaker kennen.

Laat ons zorg dragen, dat wij onder diegenen behoren, die werkelijk Christus volgen en bij Hem blijven. Het is niet genoeg, om van Hem te horen prediken op de

predikstoel en van Hem te lezen zoals Hij in boeken beschreven wordt. Wij moeten Hem werkelijk volgen, onze harten voor Hem uitstorten en persoonlijke gemeenschap met Hem houden. Dan, en niet eerder zullen wij ons gedrongen gevoelen van Hem aan anderen te spreken. De mens, die alleen Christus kent door het horen met het oor, zal nooit veel doen voor de verbreiding van de zaak van Christus op aarde.

#### AANTEKENINGEN. –

35. Des anderen daags. - Indien, gelijk velen en met grond onderstellen, Johannes een was van de twee, die deze dag Jezus volgden en Zijn discipelen werden, dan kunnen wij wel begrijpen, dat dit een gedenkwaardige dag voor hem was.

Stond Johannes. - Deze uitdrukking schijnt in te sluiten, dat er een bijzondere plaats nabij Bethabara was, waar Johannes gewoon was te staan, te prediken en degenen te ontvangen, die kwamen om gedoopt te worden.

36. Ziende op Jezus, wandelende. - Johannes zag Jezus onder de schare, die naar hem toe kwam, alleen, zonder volgers en nog door niemand als Messias erkend, wandelende in stille overdenking, wachtende op zijn ure en 's Vaders bevelen.

Zeide hij: Zie. - Een tweede openlijke proclamatie van 's Heeren bediening en karakter, en gedeeltelijke herhaling van wat de vorige dag gezegd was, en toch, zoals uit wat gebeurde blijkt, een meer vruchtbare. Dezelfde waarheid kan, de tweede maal gepredikt, goed doen, terwijl zij de eerste maal vruchteloos was.

37. Hoorden. - , spreken - . volgden. - De drie trappen, in dit vers beschreven, zijn merkwaardig. Johannes de Doper "spreekt", de discipelen hoorden." Na gehoord te hebben "volgen zij Jezus." Dit is een beknopte beschrijving van Gods weg in het behouden van duizenden zielen.

39. Wat zoekt gij? - Deze vraag deed de Heere deels tot hun bemoediging, deels om hen tot zelfonderzoek op te wekken.

Hetwelk is te zeggen, overgezet zijnde. - Dit is een soort van uitdrukking welke bewijst, dat Johannes niet zozeer voor Joden als wel voor Heidenen schreef.

Waar woont Gij? - Deze vraag schijnt een verlangen in te houden naar een gemeenzaam onderhoud.

40. Komt en ziet. - De grote vriendelijkheid en inschikkelijkheid in deze eerste woorden onzes Heeren na zijn vertoning in het openbaar als Messias, moet niet overzien worden. Het eerst wat wij van Hem horen, nadat Hij openlijk aangekondigd is als "het Lam Gods" is: "komt en ziet!" Deze uitdrukking was een zeer gewone onder de Joden. Zij is een aangenaam type van wat Hij sinds tot nu toe tot de mensenkinderen gezegd heeft en zegt: "Komt en ziet wie Ik ben, en wat ik ben. Komt en wordt met Mij bekend."

Waar Hij woonde. - Of verblijf hield; of een tijdelijke woning in de nabijheid had. 'Het kan ook wel in een grot zijn geweest. Hij had vaak niet waar het hoofd neer te leggen.

De tiende ure. - Dat is naar onze tijdrekening 's namiddags 4 uur. Deze tijd moet een gezegende voor die twee discipelen geweest zijn - een onvergetelijke ure.

41. Andreas. - was een van de twee. - Niet Andreas is door Petrus, maar Petrus is door Andreas eerst tot de Heer gebracht. Hoogst waarschijnlijk was de tweede, zoals Chrysostomus en Theofylactus gissen, Johannes zelf, de schrijver hiervan. Bij zeven

andere gelegenheden in dit Evangelie verzwijgt hij Zijn Naam (13: 23; 19: 26, 35; 20: 2; 21: 7, 20, 24.).

42. Deze vond eerst zijn broeder Simon. - Op bedekte wijze geeft Johannes hier te kennen, dat ook hij zijn broeder (Jakobus) tot Jezus bracht; maar Andreas deed dat het eerst de zijnen.

Wij hebben gevonden. - Deze uitdrukking geeft te kennen een onverwachte en blijde ontdekking. Het gesprek dat Andreas met Jezus had gehad, had hem overtuigd dat Hij waarlijk de Christus was.

Den Messias.... overgezet.... de Christus. - Messias Hebreeuws, Christus Grieks: de Gezalfde. In het Oude Testament werden gezalfd koningen, 'priesters en profeten; onze Heer is, als de Profeet, Priester en Koning van de Kerk, "de Gezalfde" bij uitnemendheid, omdat Hij gezalfd is met de Heilige Geest" (Hand. 10: 38). Merk op uit deze en andere plaatsen, dat er onder de lagere klassen des volks waren, die met de letter van het Oude Testament bekend waren en wisten wat Mozes en de profeten van de Messias voorzegt hadden.

43. Jezus hem aanziende, zeide: Gij zijt Simon. - Onze Heer legde hier Zijn volkomen kennis van alle personen, namen en zaken aan de dag. Die kennis schreven de Joden als een bijzondere eigenschap de Messias toe. (Jes. 11: 2, 3.)

Cefas. - Dit is een Syrisch woord, overeenkomende met het Griekse Petros, waarvan Petrus. Het betekent een steen, een deel van een rots. "Petra" betekent rots; "Petrus" een stuk van een rots. Petrus was wel het laatste, niet het eerste.

De gewoonte van twee namen te dragen, schijnt in de tijd. van het Nieuwe Testament in gebruik te zijn geweest. De reden waarom de Heer Simon deze nieuw naam gaf, lag in de verandering, welke de genade in Simons hart zou bewerken. Van nature lichtbewegelijk, ongestadig en onstandvastig, moest hij eindelijk een vaste, onbewegelijke steen in de Kerk van Christus worden, en zijn onwankelbare gehechtheid aan Christus door de marteldood bekrachtigen.

Eer wij van dit onderwerp afgaan, merken wij nog op, dat de keuze van zulke eenvoudige, ongeleerde mannen als de hier genoemde, tot eerste apostelen en predikers van het Evangelie, een sterk bewijs is voor de waarheid van het Christendom. Een godsdienst, die verbreid werd door zulke zwakke werktuigen, in het aangezicht van vervolging en tegenstand van de zijde van de groten en geleerden, moet zijn van God. Zulke uitkomsten van zulke werktuigen kunnen niet op rekening van natuurlijke beginselen gesteld worden.

## **JOHANNES 1: 44 - 52.**

Zielen langs onderscheiden wegen geleid. – Christus in de Oud-Testamentische Schriften - Filippus en Nathanaël.

44. *Des anderen daags wilde Jezus heengaan naar Galiléa, en vond Filippus, en zei tot hem: Volg Mij.*

45. *Filippus nu was van Betsaïda, uit de stad van Andreas en Petrus.*

46. *Filippus vond Nathanaël en zei tot hem: Wij hebben die gevonden, van welken Mozes in de wet geschreven heeft en de profeten, namelijk Jezus, de Zoon van Jozef van Nazareth.*

47. *En Nathanaël zei tot hem: Kan uit Nazareth iets goeds zijn? Filippus zei tot hem: Kom en zie.*

48. *Jezus zag Nathanaël tot zich komen, en zei van hem: Zie, waarlijk een Israëliet, in*

*welken geen bedrog is.*

*49. Nathanaël zei tot hem: Vanwaar kent Gij mij? Jezus antwoordde en zei tot hem: Eer u Filippus riep, daar gij onder de vijgenboom waart, zag Ik u.*

*50. Nathanaël antwoordde en zei tot hem: Rabbi, Gij zijt de Zoon Gods, Gij zijt de Koning Israëls.*

*51. Jezus antwoordde en zei tot hem: Omdat Ik u gezegd heb: Ik zag u onder de vijgenboom, zo gelooft gij; gij zult groter dingen zien dan deze.*

*52. En Hij zei tot hem: Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden, van nu aan zult, gij de hemel zien geopend, en de engelen Gods opklimmende en neerdalende op de Zoon des mensen.*

Laat ons bij het lezen van deze verzen opmerken hoe verschillend de paden zijn, waardoor de zielen op de enge weg des levens geleid worden.

Er wordt ons van een man verhaald, Filippus geheten, die tot het kleine gezelschap van Christus' discipelen wordt gebracht. Hij schijnt niet opgewekt te zijn geworden, zoals Andreas en zijn metgezellen, door de getuigenis van Johannes de Doper. Hij werd niet getrokken, zoals Simon Petrus, door de uitgesproken verklaring van een broeder. Hij schijnt rechtstreeks door Christus zelf geroepen te zijn geweest, en de tussenkomst van een mens geen plaats gehad te hebben in zijn roeping. Toch werd hij één in geloof en liefde met hen, die discipelen werden vóór hem. 'Hoewel langs verschillende paden geleid, kwamen zij toch allen op dezelfde weg, omhelsden dezelfde waarheden, dienden dezelfde Meester, en bereikten eindelijk hetzelfde huis.

Het hier beschreven feit is zeer belangrijk. Het werpt licht op de geschiedenis van al de kinderen Gods in ieder tijdvak en van ieder volk. Er zijn verscheidenheden in de wegen tot redding van de zielen. Alle ware Christenen worden geleid door één Geest, gewassen in één bloed, dienen één Heere, steunen op één Zaligmaker, geloven in één waarheid en wandelen naar e', en algemenen regel. Maar allen worden niet bekeerd op één en dezelfde wijze. Allen gaan niet door dezelfde ervaring. In de bekering handelt de Heilige Geest als Opperheer: Hij roept ieder in het bijzonder, gelijkerwijs Hij wil.

Dit zorgvuldig in het oog te houden kan ons voor veel moeite bewaren. Wij moeten ons wachten om de ervaring van andere gelovigen tot maatstaf voor onze eigen te maken. Wij moeten ons hoeden, de genade van een ander te loochenen, omdat hij niet geleid wordt langs dezelfde weg als wij. Heeft een mens werkelijk genade van God ontvangen? Dit is de enige vraag, die ons aangaat. Is hij een bekeerd mens? Is hij een gelovige? Leidt in heilig leven? Als deze vragen voldoende kunnen beantwoord worden, mogen wij zeer tevreden zijn. Het doet er niets toe, op welke wijze iemand geleid is, als hij maar eindelijk op de rechten weg is geleid.

Laat ons, ten tweede, in deze verzen opmerken hoeveel er van Christus in de Oud - Testamentische Schriften gevonden wordt. Wij lezen dat toen Filippus Christus aan Nathanaël beschreef, hij zeide: "Wij hebben die gevonden, van welken Mozes in de wet geschreven heeft 'en de profeten."

Christus is de hoofdinhoud en het hoofdbestanddeel van het Oude Testament. Op Hem wezen de vroegste beloften in de dagen van Adam en Enoch en Noach, van Abraham en Izak en Jakob. Op Hem wees iedere offerande, in de ceremoniële inrichting aangewezen en voorgeschreven op de berg Sinaï. - Van Hem was ieder hogepriester een type, ieder deel van de tabernakel een schaduw, en iedere rechter en verlosser van Israël een afbeelding. Hij was de Profeet gelijk Mozes, Wie de Heere God beloofde te zenden, en de Koning uit het huis Davids, die kwam om Davids Heere zowel als Davids Zoon te zijn. Hij was de Zoon van de maagd en het Lam, door Jesaja



voorspeld, - de rechte Spruit, door Jeremia vermeld, - de ware Herder, voorzien door Ezechiël, - de Engel des verbonds, beloofd door Maleachi, en de Messias, die volgens Daniël zou afgesneden worden, hoewel niet voor zichzelf. Hoe verder wij lezen in het Oude Testament, hoe helderder wij de getuigenis aangaande Christus vinden. Het licht, dat de ingegeven schrijvers in oude dagen genoten, was, op zijn best, slechts dof, vergeleken bij dat van het Evangelie. Maar de Persoon, die komen zou, die zij allen van verre zagen, en op wie aller ogen gevestigd waren, was één en dezelfde. De Geest, die in hen was, getuigde van Christus (1 Petrus 1: 11).

Stoten wij ons aan dit zeggen? Vinden wij het hard, de Christus in het Oude Testament te zien, omdat wij Zijn Naam niet zien? Laat ons zeker zijn, dat de schuld geheel aan ons ligt. Het is ons geestelijk gezicht, dat te berispen is, en niet het boek. De ogen van ons verstand moeten verlicht worden. De sluier moet nog worden afgenomen. Laat ons bidden om een nederiger, kinderlijker en leerzamer geest, en laat ons "Mozes en de profeten" weder opnemen. Christus is daar, ofschoon onze ogen Hem nog niet gezien hebben. Wij mogen nooit rusten, voordat wij des Heeren woorden kunnen onderschrijven omtrent het Oude Testament: "Zij zijn het, die van Mij getuigen" (Joh. 5: 39).

Laat ons, ten derde, in deze verzen opmerken de goeden raad, die Filippus aan Nathanaël geeft. De ziel van Nathanaël was vol twijfel omtrent de Zaligmaker, van wie Filippus hem verhaalde. "Kan er iets goeds komen," zei hij, "uit Nazareth?" En wat zei Filippus? Hij sprak: "Kom en zie."

Wijzer raad dan deze zou onmogelijk te geven zijn! Als Filippus Nathanaël ongeloof had bestraft, zou hij hem misschien lange tijd van zich vervreemd en beledigd hebben. Als hij met hem geredeneerd had, zou hij hem niet hebben overtuigd, of hem in zijn twijfelingen hebben kunnen versterken. Maar door hem uit te nodigen de zaak voor zichzelf te onderzoeken, toonde hij zijn gehele vertrouwen in de waarheid van zijn eigen bewering, en zijn gewilligheid om haar te doen onderzoeken en bewezen te zien. En de uitkomst bewijst de wijsheid van Filippus' woorden. Nathanaël had zijn vroege bekendheid met de Messias te danken aan de vrijmoedige uitnodiging: "Kom en zie."

Als wij ons ware Christenen noemen, laat ons dan niet bevreesd zijn met de mensen te handelen omtrent hun zielen, gelijk Filippus met Nathanaël handelde. Laat ons hen stoutmoedig uitnodigen, de proef met onze godsdienst te nemen. Laat ons hun in vertrouwen zeggen, dat zij zijn echte waarde niet kunnen weten, voordat zij die beproefd hebben. Laat ons hen verzekeren, dat het levende Christendom ieder mogelijk onderzoek begunstigt. Het heeft niets te verbergen. Zijn geloof en praktijk worden tegengesproken, juist omdat zij niet bekend zijn. Zijn vijanden spreken kwaad van dingen daar zij niets van weten. Zij verstaan niets van hetgeen zij zeggen of van hetgeen zij bevestigen. Filippus' manier van handelen, wij kunnen er zeker van zijn, is een voornaam middel om goed te doen. Weinigen worden ooit bewogen door redenering en bewijsvoering. Nog minder mensen worden door vrees tot bekering gebracht.

De mens, die het meeste goeds doet aan de zielen, is dikwijls de eenvoudig gelovige, die tot zijn vrienden zegt: "Ik heb een Zaligmaker gevonden. Kom en zie Hem."

Laat ons, ten laatste, in deze verzen opmerken de heerlijke naam, die Jezus aan Nathanaël schenkt. Hij noemt hem "een Israëliet, in wie geen bedrog is."

Nathanaël was zonder twijfel een waar kind van God, en een kind van God in moeilijke tijden. Hij was een van een zeer kleine kudde. Gelijk Simeon en Anna en andere vrome Joden leefde hij door het geloof, en wachtte biddende op de beloofde

Verlosser, toen de bediening van onze Heere aanving. Hij had een eerlijk en oprecht hart, hem slechts door genade geschonken. Zijn kennis was beneveld; maar hij had geleefd, overeenkomstig het licht, hem gegeven. Hij had vlijtig de kennis, die hij bezat, aangewend. Zijn oog was oprecht, schoon zijn gezicht niet ver; zijn geestelijk oordeel billijk, ofschoon niet krachtig. Wat hij in de Schrift zag, had hij standvastig vastgehouden, ten spijt van Farizeeërs en Sadduceeërs en de mode - godsdienst van de dag. Hij was een eerlijk Oud - Testament belijder, hoe alleen hij ook staan mocht. En hierin juist lag het geheim van de bijzondere aanbeveling des Heeren! Hij verklaarde Nathanaël te zijn een waar zoon Abrahams - een oprecht Israëliet, besneden naar de geest, zowel als naar het lichaam - een Israëliet in de waren zin, zowel als een zoon van Jakob naar het vlees.

Laat ons bidden, dat wij van dezelfde geest zijn als Nathanaël. Een oprechte, onbevooroordeelde geest; een kinderlijke bereidwilligheid om de waarheid te volgen, waar zij ons ook leiden moge; een eenvoudige, hartelijke begeerte om te worden geleid, getrokken en bestuurd door de Geest; een onvoorwaardelijke beslistheid om elke lichtsprank ten behoeve van anderen aan te wenden, is een bezit van onschatbare waarde. Een man van dusdanige' geest moge leven te midden van veel duisternis, zijn ziel als worden omringd door allen mogelijke' tegenspoed; maar de Heere Jezus zal zorgen, dat zo iemand de weg ten hemel niet mist. "Hij zal de zachtmoedigen leiden in het recht; Hij zal de zachtmoedigen zijn weg eren." (Ps. 25: 9).

#### AANTEKENINGEN. –

44. Des anderen daags. - Dit is de vierde opvolgende dag, die door Johannes speciaal genoemd en wat daarop gebeurde beschreven wordt. Op de laten, Johannes' antwoord aan de priesters en Levieten; - de 2de, zijn openlijke aanwijzing van onze Heere als het Lam Gods; - de 3de, de roeping van Andreas, Petrus en anderen; - de 4de, de roeping van Filippus en Nathanaël.

Vond - Het blijkt niet, waar Filippus was, toen de Heere hem riep. Hij moet óf te Bethabara geweest zijn onder Johannes' hoorders. of ergens op de weg van Bethabara naar Galiléa; óf, wat meer waarschijnlijk is, in zijn geboorteplaats Bethsaïda.

Volg Mij. - Deze enkele zinsnede beschrijft de terstond gewillig makende stem van een almachtig Zaligmaker. Het is duidelijk, dat de kracht des Heiligen Geestes de woorden des Heeren verzegelde, omdat, zodra zij gesproken waren, Filippus, gelijk Mattheüs tollenaar, opstond, alles verliet en een discipel werd. In de bekering handelt God als een soeverein. De een wordt op deze, de andere op geen wijze geroepen. Christus is machtig, wie Hij wil tot zijn koninkrijk te roepen, zonder de dienst van engelen of mensen.

45. Filippus nu was van Bethsaïda, uit de stad van Andreas en Petrus. - Dit vers maakt het aannemelijk, dat Filippus' roeping en bediening in Bethsaïda plaats vond. Het schijnt dat Andreas en Petrus, discipelen van Jezus geworden, op zijn weg naar Galiléa Hem naar hun geboorteplaats Bethsaïda geleid hebben.

46. Wij hebben gevonden. - Chrysostomus tekent hierbij aan: "Ziet gij welk een diepdenkende geest hij heeft, hoe volhardend hij de schriften van Mozes overpeinst en naar de komst van de Messias uitziet? De uitdrukking: "Wij hebben gevonden," past altijd bij hen, die op de een of andere wijze zoekende zijn."

Jezus, de zoon van Jozef, van Nazareth. - Filippus beschrijft hier de Heere naar het

omtrent Hem in omloop zijnde bericht en naar wat hij van Hem weet. Zijn hart is hier beter dan zijn hoofd.

47. Kan uit Nazareth iets goeds zijn? - In deze vraag ligt opgesloten hoe gering Nazareth geschat werd, waar Jezus was opgevoed. Het was een weinig bekend stedeke in Galiléa, niet ver van de grenzen van de provincie, en schijnt in geen goeden reuk te hebben gestaan. Nathanaël kon zich geen profetie herinneren, dat de Messias uit Nazareth zou voortkomen. [Bovendien lag Kana, waar Nathanaël vandaan was (Joh. 21: 1), slechts een paar uren gaan van Nazareth af. Als daar de Messias vandaan was, zou hij er wel iets van moeten gehoord hebben!]

Kom en, zie. Hoe gemeenzaam dit gezegde onder de Joden was, is reeds opgemerkt (vs. 40). Hoe verstandig van Filippus, dat hij niet ging redetwisten! [Hij hield zich overtuigd, dat door kennismaking met Jezus al zijn bezwaren op eens zonden verdwijnen. En zo was het ook.]

48. In welken geen bedrog is. Het is aannemelijk dat de Heere in het gebruiken van deze uitdrukking het oog had op Ps. 32, waar het karakter van een Godvrezend mens wordt beschreven. Hij is iemand, "wiens overtredingen niet alleen vergeven zijn, maar iemand, in wiens mond geen bedrog is." Het geeft te kennen een oprecht hart, een waarlijk bekeerd man, een oprechte zoon van Abraham niet slechts in het vlees, maar door het geloof. Het ware kenmerk van een waar Israëliet is niet zondeloosheid of volmaaktheid, maar oprechtheid. [Gen. 17:

49. Gij onder de vijgenboom waart. Het algemeen gevoelen is, dat Nathanaël daar was biddende en in gemeenschap met God. Het kan zijn. Het wordt ons echter niet gezegd. Genoeg dat de Heere hem deed zien, dat Hij wist al wat Nathanaël deed en dacht.

50. Gij zijt de Zone Gods, de Koning Israëls. Deze woorden waren de uitbarsting van een oprecht overtuigd hart, dat Jezus de Messias was. [Nathanaël is de eerste geweest, die Jezus "Zoon van God" heeft genoemd.] De Heere leeft gedurende zijnen bediening nooit de titel van "Koning Israëls" afgewezen. De engel Gabriël voorspelde, dat Hij het zou zijn (Luk. 1: 32,33). De Oosterse wijzen betitelden en vereerden Hem als zodanig (Matth. 2: 2). En toen de Heere gekruisigd werd, stond het hoven zijn hoofd: "De Koning van de Joden."

52. Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden. Deze uitdrukking vindt men alleen in Johannes' Evangelie, en is zeer merkwaardig. Het is het woord, dat alleen Christus eigen is: "Amen", tweemaal genoemd. Het wordt 25 maal in dit Evangelie gevonden, altijd bij de aanhef van een zin en altijd door Christus gebezigd. Telkens houdt het in een zeer plechtige, nadrukkelijke bevestiging van de een of andere grote waarheid, of hartdoorgrondende daad.

Van nu aan zult gij zien, enz. Deze voorzegging is zeer opmerkelijk. Men lette er wel op, dat zij niet tot Nathanaël alleen is gericht. Verschillend wordt zij door de verklaarders opgevat. De enig ware en voldoende opvatting, naar mijn idee is die, welke de gehele profetie toepast op nog toekomstende gebeurtenissen. Onze Heere sprak van zijn tweede komst en koninkrijk. Als Hij wederkomt om zijn grote macht en regering te aanvaarden, zullen deze woorden letterlijk vervuld worden. Zijn gelovig volk zal de hemel zien geopend en een voortdurende gemeenschap tussen hemel en aarde, de tabernakel Gods met de mensen, en de engelen zichtbaar de Koning van Israël en van geheel de aarde dienende. De context bevestigt deze opvatting. Nathanaël geloofde, dat Jezus de Messias was, toen Hij nog in geringen en armoedige

staat verkeerde. Jezus beloont zijn geloof, met hem te verzekeren, dat, hoe gering Hij nu ook schijnt, Hij eenmaal komen zal op de wolken en als Koning regeren. Gebonden voor de priesters staande, verklaarde Hij hetzelfde: "Van nu aan zult gij zien de Zoon des mensen, zittende aan de rechterhand van de kracht Gods en komende op de wolken des hemels" (Matth. 26: 64). Dit gevoelen is ook Gomarus toegedaan. Het Griekse woord, door "van nu aan" vertaald, houdt in "van nu af en hierna."

Opmerkelijk is het, dat, terwijl Nathanaël Jezus noemt "den Zoon van God," Jezus in zijns voorzegging hem zegt, dat hij de engelen zal zien neerdalen op "den Zoon des mensen." Deze benaming is afgeleid van Daniël, in eens profetie omtrent de Messias (Dan. 7: 13, 14). Zij is nimmer op onze Heere toegepast door iemand anders dan door Hemzelf, uitgenomen Stefanus (Hand. 7: 56). Sommigen menen, dat zij zo dikwijls door onze Heere omtrent zichzelf is gebruikt, om daarmede aan te duiden, dat Hij is de tweede Adam, het ware Zaad van de vrouw. Vrij algemeen houdt men Nathanaël voor een en dezelfde met Bartholomeüs.

Aan het slot van dit hoofdstuk is de opmerking van zekere schriftverklaarder waard hier te worden overgenomen. Hij merkt op, dat het hoofdstuk bijzonder rijk is aan namen en titels, aan de Heere Jezus gegeven. Hij telt de 21 volgende op: 1. het Woord; 2. God; 3. het Leven; 4. het Licht; 5. het ware Licht; 6. de Eniggeborene des Vaders; 7. Vol van genade en waarheid; 8. Jezus Christus; 9. de Eengeborene Zoon; 10. de Heere; 11. het Lam Gods; 12. Jezus; 13. een Mens; 14. de Zoon Gods; 15. Rabbi; 16. Meester; 17. Messias; 18. Christus; 19. de Zoon van Jozef; 20. de Koning Israëls; 21. de Zoon des mensen.

**JOHANNES 2: 1 - 11.**

De bruiloft te Kana en het wonder aldaar verricht.

1. *En op de derden dag was er een bruiloft te Kana in Galiléa, en de moeder van Jezus was aldaar;*
2. *En Jezus was ook genood, en Zijn discipelen, tot de bruiloft.*
3. *En als er wijn ontbrak, zei de moeder van Jezus tot Hem:*
4. *Zij hebben geen wijn. Jezus zei tot haar: Vrouw, wat heb Ik met u te doen? Mijn ure is nog niet gekomen.*
5. *Zijn moeder zei tot de dienaars: zo wat Hij ulieden zal zeggen, doet dat.*
6. *En aldaar waren zes stenen watervaten gesteld, naar de reiniging van de Joden, elk houdende twee of drie metreten.*
7. *Jezus zei tot hen: Vult de watervaten met water. En zij vulden ze tot boven toe.*
8. *En Hij zei tot hen: Schept nu en draagt het tot de hofmeester. En zij droegen het.*
9. *Als nu de hofmeester het water, dat wijn geworden was, geproefd had, (en hij wist niet vanwaar de wijn was, maar de dienaren, die het water geschept hadden, wisten het) zo riep de hofmeester de bruidegom,*
10. *En zei tot hem: Alle man zet eerst de goeden wijn op, en wanneer men wel gedronken heeft, alsdan de minderen; maar gij hebt de goeden wijn tot nu toe bewaard.*
11. *Dit begin van de tekenen heeft Jezus gedaan te Kana in Galiléa, en heeft Zijn Heerlijkheid geopenbaard; en Zijn discipelen geloofden in Hem.*

Deze verzen beschrijven een wonder, dat altijd een bijzonder belang aan ieder Christen moet inboezemen. Het is het eerste wonder van de vele machtige werken, die Jezus verrichtte, toen Hij op aarde was. Er wordt ons uitdrukkelijk gezegd: "Dit begin van de tekenen heeft Jezus gedaan te Kaïn, in Galiléa." zoals ieder ander wonder, dat Johannes ingegeven werd te verhalen, wordt het vermeld met grote nauwkeurigheid en nauwgezetheid. En gelijk ieder wonder in het Evangelie van Johannes, is het rijk in geestelijke lessen.

Wij leren, ten eerste, uit deze verzen hoe eervol in de ogen van Christus de huwelijksstaat is. Het tegenwoordig zijn bij een huwelijk was bijna de eerste openbare daad van de aardse bediening van onze Heere.

Het huwelijk is geen sacrament, zoals de kerk van Rome leert. Het is eenvoudig een levenstoestand, door God ingesteld tot welzijn voor de mens. Maar het is een staat, waarvan men nooit moet spreken met lichtzinnigheid, of die men met verachting mag beschouw. Het Engels gebedenboek heeft het goed beschreven als een eervolle staat, door God ingesteld in de tijd van 's mensen onschuld, en ons betekende de verborgen vereniging tussen Christus en zijn Kerk. De maatschappij is nooit in een gezonde toestand, en ware godsdienst bloeit, er nooit in een land, waar het huwelijk licht geacht wordt. Zij, die het gering achten, hebben de geest van Christus niet. Hij, die de staat des huwelijks door zijn tegenwoordigheid en zijn eerste wonder in Kaïn opluisterde en vereerde, is Een, die altijd van hetzelfde gevoelen is. "Het huwelijk," zegt de Heilige Geest door Paulus, "is eerlijk onder allen" (Hebr. 13: 4).

Een zaak moet echter niet vergeten worden. Het huwelijk is een stap, die zo ernstig het tijdelijk geluk en de geestelijke welvaart betreft, dat die nooit gedaan moet worden zonder raad te vragen, of lichtzinnig, dartzel en zonder behoorlijk nadenken. Om waarlijk gelukkig te zijn, moet het ondernomen worden ernstig, bescheiden, eerbaar en in de vreze Gods. De tegenwoordigheid en de zegen van Christus zijn bepaald nodig bij een gelukkig huwelijk. Het huwelijk, waar geen plaats is voor Christus en

Zijn discipelen, is geen huwelijk, waarvan men verwachten kan, dat het bloeien zal.

We leren, ten tweede, uit deze verzen, dat er tijden zijn, wanneer het rechtmatig is vrolijk te zijn en zich te verheugen. Onze Heere zelf heiligde een huwelijksfeest door zijn tegenwoordigheid. Hij weigerde niet gast te zijn bij "een huwelijk te Kana in Galiléa. "Men maakt maaltijden," staat er geschreven, "om te lachen, en de wijn verheugt de levenden" (Pred. 10: 19). Onze Heere verdedigt hier in deze tekst de feesttijd zowel als het gebruik van wijn.

De ware godsdienst had nooit de bedoeling, de mensen droefgeestig te maken. Integendeel, hij had de bedoeling, ware vreugde en geluk onder de mensen te vermeerderen. De dienaar van Christus heeft ontegenzeggelijk niets te doen met wedlopen, met bals, schouwburgen en soortgelijke vermakelijkheden, die tot losheid en verkwisting leiden, zo niet tot zonde. Maar hij heeft geen recht, onschuldige uitspanning en familie - feesten aan de duivel en de wereld toe te schrijven. De Christen, die zich geheel aan de samenleving met zijn medemensen onttrekt, en op aarde wandelt met een gelaat, zo treurig, alsof hij altijd bij een begrafenis was, doet de zaak van het Evangelie schade. Een vriendelijke, vrolijke geest is een grote aanbeveling voor een gelovige. Het is een stellig ongeluk voor het Christendom, als een Christen niet lachen kan. Een vrolijk hart en een geneigdheid, om aan alle onschuldige vreugde deel te nemen, zijn gaven van onschatbare waarde. Zij kunnen zelfs vooroordelen genezen, struikelblokken uit de weg nemen, en voor Christus en het Evangelie plaats maken.

Het is ongetwijfeld een lastig en teder onderwerp. In geen punt van Christelijke praktijk is het zo moeilijk het midden te kiezen tussen hetgeen geoorloofd en hetgeen niet geoorloofd, tussen hetgeen rechtmatig en hetgeen niet rechtmatig is. Het is zeer moeilijk inderdaad, om vrolijk en wijs tevens te zijn. Opgeruimde geesten ontaarden spoedig in lichtzinnigheid. Het aannemen van vele uitnodigingen tot feesten leidt spoedig tot tijdverspilling en brengt dofheid van ziel teweeg. Gedurig eten en drinken aan de tafel van andere mensen doet spoedig de toon van eens Christens godsdienst verlagen. Dikwijls in gezelschap te komen, is een grote hinderpaal voor de geestelijkheid des harten. Indien ooit, dan hebben de kinderen Gods hier op hun hoede te zijn. Ieder moet zijn eigen kracht en natuurlijk temperament kennen, en zo handelen. De een gelovige kan zich zonder gevaar begeven, waar de andere zich niet kan begeven. Gelukkig hij, die zijn Christelijke vrijheid gebruiken kan, zonder die te misbruiken! Het is mogelijk, zeer veel schade te lijden. aan de ziel op huwelijksfeesten en aan de tafel van vrienden.

En gulden regel kan men daaromtrent vaststellen, welks gebruik ons veel moeite zal besparen. Laat ons zorg dragen, dat wij altijd op feesten gaan in de geest van onze Goddelijke Meester, en dat wij nooit gaan, waar Hij niet zou gegaan zijn.

Laat ons, gelijk Hij, trachten altijd "in de dingen van onze Vader te zijn" (Luk. 19). Laat ons, gelijk Hij, gaarne vreugde en blijdschap bevorderen; maar laat ons er naar streven, dat het onschuldige vreugde, indien niet vreugde in de Heere zij. Laat ons trachten het zout van de genade in ieder gezelschap, en "een woord op zijn pas" in ieder oor, dat wij bereiken, te brengen. Veel goeds kan er gedaan worden, door een gezonden toon aan het gesprek te geven. Laten wij ons nooit schamen, onze vlag te tomen, en de mensen te laten zien, wiens wij zijn, en wie wij dienen. Wij mogen wel zeggen: "Wie is tot deze dingen bekwaam?" Maar als Christus naar een huwelijksfeest ging in Kana, is er zeker iets, dat Christenen bij soortgelijke gelegenheden kunnen doen. Bedenken zij slechts, dat als zij gaan waar hun Meester ging, zij dit moeten doen in de geest van hun Meester.

Eindelijk leren wij uit deze verzen de almachtige kracht van onze Heere Jezus Christus. Wij lezen van een wonder, dat Hij op het huwelijksfeest deed, toen er wijn ontbrak. Door een enkele daad, van zijn wil veranderde Hij water in wijn, en voorzag zo in de behoefte van al de gasten.

De wijze, waarop het wonder verricht werd, verdient bijzondere aandacht. Er wordt niet gesproken van enige uitwendig zichtbare daad, die dit wonder voorafging of vergezelde. Er wordt niet gezegd, dat Hij de watervaten aanraakte, die het water bevatten, dat wijn werd. Er wordt niet gezegd, dat Hij het water beval, zijn hoedanigheden te veranderen, of dat Hij tot zijn Vader in de hemel bad. Hij wilde eenvoudig de verandering, en zij vond plaats. Wij lezen van geen profeet of apostel in de Bijbel, die ooit een wonder op deze wijze verrichtte. Hij die zo'n machtig werk op zo'n wijze kon doen, was niets minder dan waarlijk God.

Het is een troostende gedachte, dat dezelfde almachtige wil, die onze Heere hier tentoonspreidt, nog wordt uitgeoefend ten behoeve van zijn gelovig volk. Zij hebben geen reden, ooit neergedrukt te zijn, omdat zij Hem niet met hun ogen kunnen zien voor hen tussentredende, of Hem met hun handen aanraken, om zich ter zaligheid aan Hem vast te houden. Als Hij hun behoudenis en de dagelijkse vervulling van al hun geestelijke behoeften wil, zijn zij even veilig en wel voorzien, alsof zij Hem naast zich zagen staan. De wil van Christus is even machtig en krachtadig als de daad van Christus. De wil van Hem, die zeggen kon tot de Vader: "Ik wil, dat waar ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt," is een wil die alle macht heeft in hemel en op aarde, en zegevieren moet (Joh. 17: 24).

Gelukkig zij, die gelijk de discipelen in Hem geloven, door wie dit wonder was verricht. Een groter huwelijksfeest dan dit van Kana zal er eens gezien worden, wanneer Christus zelf de Bruidegom en de gelovigen de bruid zullen zijn. Een groter heerlijkheid zal er eens geopenbaard worden, wanneer Jezus zelf zijn grote macht en regering zal tonen. "Zalig zijn zij, die geroepen zijn tot het avondmaal van de bruiloft des Lams!" (Openb. 19: 19.)

#### AANTEKENINGEN.

De derden dag. - de derden dag na het gesprek van Jezus met Nathanaël (1: 48 - 52). [of de derde dag van de week]

Een bruiloft te Kana. - In Joh. 21: 2 wordt ons bericht, dat Nathanaël een inwoner was van Kana. Dit maakt het vrij waarschijnlijk, dat Nathanaël, na een discipel van Jezus geworden te zijn, Hem heeft uitgenodigd zijn woonplaats te bezoeken. Kana wordt in het O. T. niet vermeld. Het lag twee uren gaan van Nazareth.

De moeder van Jezus was aldaar. - Wij moeten onderstellen, dat Maria met de bruid of bruidegom op de een of andere wijze nauw was verbonden, daardoor bij het huwelijk tegenwoordig en behulpzaam was in de voorbereidselen tot het feest. Zonder deze onderstelling is het moeilijk te verklaren, dat zij zo tot de dienaars kon spreken, als zij daarna deed. - De afwezigheid van Jozefs naam hier en elders, waar Maria in de Evangeliën genoemd wordt, heeft de meeste schriftverklaarders doen onderstellen, dat Jozef overleden was, toen onze Heere zijn openbaar dienstwerk aanvaardde.

2. Jezus was ook genood en Zijn discipelen. - Onze Heere werd ongetwijfeld genood als Maria's zoon. Zijn discipelen waren dit als zijn vrienden en metgezellen. De hier bedoelde discipelen moeten de in het laatste hoofdstuk vermelde zes zijn: Andreas en Simon Petrus, Johannes en Jakobus, Filippus en Nathanaël.

Tot de bruiloft. - De tegenwoordigheid van Jezus, Zijn discipelen en Maria is een betekenisvol feit, dat in sterke tegenstelling staat met de Roomse leer, van de onvolmaaktheid van de huwelijken staat, vergeleken met de ongehuwden (het celibaat). - Het gaan van Jezus tot een bruiloft wettigt niet het bezoeken van bals en andere wereldse vermakelijkheden. Het verschil is groot. Het een is een bloot ongodsdienstige samenkomst tot vermaak en uitspanning in werelddienst; het andere een vergadering van vrienden, om getuigen te zijn van de gewichtigste stap in het leven, die twee personen kunnen doen, en eens samenkomst, die nauw verbonden is aan een godsdienstige plechtigheid.

3. Als er wijn ontbrak. - Deze omstandigheid toont ons waarschijnlijk aan, dat zij, op wier bruiloft Jezus genood was, geen rijke mensen waren. Voeg daarbij, dat de Joodse bruiloften meest enige dagen duurden en velen genodigd werden. Wij hebben hier in geen geval er aan te denken, dat er te veel zou gedronken zijn.

De moeder van Jezus zeide.... geen wijn. - Maria zal gehoopt hebben, dat onze Heere er wel in zou voorzien. Hoe, wist zij niet. Hoewel de Heere geen enkel wonder verricht had, zal Maria zich wel herinnerd hebben al de vondervolle omstandigheden bij zijn geboorte en wat de engel Gabriel van Hem gezegd had. Zij wist wie Hij was, en wat er in de laatste weken met Hem was gebeurd - Zijn doop, Johannes' openbare verklaring, dat Hij de Messias was - moesten haar verwachting hoog gespannen hebben. Dagelijks verwachtte zij, dat Hij door een of andere daad zich als de Messias zou openbaren. En zo wilde zij Hem te kennen gevels: "Voorwaar, de tijd is gekomen, om U te openbaren. Toon uw macht, zoals ik lang verwacht heb, dat Gij zoudt doen, door in dit gebrek aan wijn te voorzien."

4. Jezus zeide: *Vrouw, wat heb Ik met U te doen?* - Het woord "vrouw" bezigde de Heere evenzeer toen Hij aan het kruis voor de laatste maal haar toesprak en liefdevol aan Johannes' zorg opdroeg. (Joh. 19: 26). De woorden, die de Heere tot haar richtte, moesten dienen om haar te herinneren, dat zij Hem voortaan zijn eigen tijd en wijze van handelen moest laten kiezen. De tijd van onderworpenheid aan haar als moeder was voorbij. De tijd van zijn openbare bediening was eindelijk begonnen. In zijn dienstwerk had zij niets te bevelen. De Griekse uitdrukking, vertaald door: "Wat heb Ik met u te doen?" luidt letterlijk: "Wat mij en u?"

Het is een elliptische uitdrukking, waarvan de volle bedoeling waarschijnlijk is: "Wat hebben wij met elkaar gemeen," of, zoals Bengel zegt: "Mijn gedachten en uw gedachten komen niet overeen." Het is dezelfde spreekwijze, welke in vragende vorm gebezigd is in Matth. 8: 29; Markus 1: 24; 5 7; Luk. 8: 28 en in gebiedende vorm in Matth. 27: 19.

Mijn ure is nog niet gekomen. - Uur of tijd om een wonder te doen. Het is als het gezegde: "Mijn tijd is nog niet vervuld" (Joh. 7: 8). Onze Heere antwoordde Maria niet, dat Hij geen wonder wilde doen; maar Hij wilde haar te verstaan geven, dat zij niet verwachten moest, dat Hij wonderen verrichten zou om zijn nabestaanden of vrienden te behagen. Hij zou alleen dan wonderen doen, bij deze of elke andere gelegenheid, als het de bekwame tijd er voor was, als de in Gods raad bepaalde tijd was gekomen.

5. Zijn moeder zeide.. doe dat. - Twee dingen in dit vers zijn van de opmerking zeer waardig. Vooreerst de zachtmoedigheid, waarmee Maria zich aan de zachte berisping van de Heere onderwerpt. Ten andere het vaste geloof, dat zij blijft aan de dag leggen,



in 's Heeren macht om wonderen te doen en in de waarschijnlijkheid, dat Hij het doen zal. - Maria's aanwijzing aan de dienaars gaat ons allen aan. "Zo wat Hij u zeggen zal, doet dat."

Menigeen wil wel wat doen, dat Christus zegt, maar niet zo wat Hij zegt. Ook niet onwaarschijnlijk is het, dat Maria, na baars Zoons volmaakt leven en volmaakte wijsheid gedurende dertig jaren te hebben gade geslagen, deze woorden met bijzonder vertrouwen met een dieper bedoeling heeft uitgesproken, dan oppervlakkig lijkt. In elk geval houdt dit vers een praktische les in voor de gehele Kerk van Christus. Laat ons gehoorzaam doen al wat Christus ons zegt.

6. Zes stenen watervaten.... naar de reiniging van de Joden. - De eigenaardige gewoonten van de Joden, betreffende ceremoniële wassingen en reinigingen, maakten het nodig, overvloed van water bij de hand te hebben. De woorden van Markus werpen licht op dit vers: "De Farizeeërs en al de Joden eten niet, tenzij zij eerst de handen dikmaals wassen, houdende de inzettingen van de ouden" (Markus 7: 3 enz.). Twee of drie metreten. - Een metreet is een Griekse inhoudsmaat, gelijk staande met een Hebreeuwse bath of kad, en met 16.37 Liter. Deze stenen watervaten, elk gemiddeld op 2 1/2 metrete gerekend, hielden dus ruim 240 Nederl. kan in.

7. Jezus zeide: Vult de watervaten, enz. - Schriftverklaarders hebben op dit vers herhaaldelijk, zeer eigenaardig, aangetekend, dat deze eenvoudige woorden de plicht beschrijven van allen, die voor Christus arbeiden, en bijzonderlijk de leraren en onderwijzers. Zij hebben naar Gods stem te luisteren, te doen wat Hij hun zegt, en dan de uitkomst aan Hem over te laten. Het is onze plicht de watervaten te vullen. Het is Christus' zaak het water tot wijn te maken.

Tot boven toe. - Er kon dus niets bijgevoegd worden. Wat Christus doet, is altijd volkomen.

8. En Hij zei: schept nu. - Op dit ogenblik zelf had zeker het wonder plaats. Door een wilsdaad van onze Heere werd de inhoud van de watervaten veranderd. Voor Hem, die de wijnstok schiep, en maakte, dat hij eerst ranken droeg, was de verandering gemakkelijk. Hij, die de stof uit het niet kon scheppen, kon veel gemakkelijker de eens soort in de andere veranderen.

De hofmeester. - Deze schijnt iemand geweest te zijn, die bij zulke gelegenheden het bestier had. De tegenwoordigheid van zo'n persoon bij feestelijke gelegenheden, was een welbekend gebruik onder de Grieken en Romeinen.

9. Het water.... wijn.... geproefd had (en hij wist niet, vanwaar de wijn was). - De getuigenis van de hofmeester wordt er bijzonder bij vermeld, om de waarheid van het wonder aan te tonen. Hij wist niet, wat er met de watervaten gebeurd was. Hij getuigde niet slechts, dat de vloeistof, die weinige minuten tevoren water was geweest, nu wijn was, maar dat het ook wijn was van meer dan gewone deugdelijkheid en kracht, geen wijn met water vermengd, maar zuivere, goede wijn. Het is de enige maal, ons bekend, dat de Heere het een vocht in het andere veranderde.

10. Alle man zet eerst de goeden wijn op, enz. - Het was de gewoonte, de besten wijn eerst op te brengen, daarna minderen, of met water aangelengde wijn. Maar de wijn uit de watervaten was zo goed, dat het gebruik deze dag geheel omgekeerd scheen.

Wel gedronken heeft. - Hier wordt niet bedoeld tot bedwelmen toe, maar alleen in behoorlijk overvloedige mate. Als er te veel gedronken was, zou men het onderscheid

niet geproefd, maar de Heere ook niet meer gegeven hebben.

*Gij hebt de goeden wijn tot nu toe bewaard. –*

Uit deze woorden van de hofmeester heeft men vaak een goede praktikale opmerking getrokken. De wereld geeft haar beste dingen, gelijk de beste wijn, eerst, en haar slechte dingen het laatst. Hoe langer men de wereld dient, des te meer zal het blijken, dat wat zij geeft teleurstelling en onvoldaanheid werkt. Christus daarentegen geeft zijn dienstknechten hun beste dingen het laatst. Zij hebben eerst het kruis, de worsteling en de strijd, en daarna de rust, de heerlijkheid en de kroon. Vooral zal dit waar bevonden worden bij zijn tweede komst.

11. Dit beginsel van de tekenen, enz. - De klare bedoeling van dit vers is blijkbaar om ons te verzekeren, dat dit het eerste wonder is geweest, dat Christus ooit heeft verricht. - Lightfoot onderstelt de vijf volgende redenen, waarom dat wonder opzettelijk het eerste was, hetwelk Christus gewrocht heeft.

1. Omdat het huwelijk de eerste door God verordende instelling was, werd ook bij een huwelijk het eerste wonder door Christus verricht. –

2. Gelijk Christus zich korten tijd tevoren bij een vasten wonderdadig had geopenbaard, zo doet Hij het nu ook door een buitengewone voorziening op een feest. Toen Hij geen stenen tot brood wilde maken was dit niet, omdat Hij niet kon. –

3. Hij wilde niet stenen in brood veranderen, om Satan te gelieven; maar Hij was gewillig om water in wijn te veranderen, om zijn heerlijkheid te openbaren. –

4. Het eerste wonder, dat door een mens in de wereld verricht werd, was een wezensverandering (Exod. 7: 9), en het eerste wonder, door de Zoon des mensen verricht, was van dezelfde aard. –

5. Het eerste, wat men van Johannes de Doper hoort, is zijn strenge leefwijze, en het eerste, wat men van Christus' openbare bediening hoort, is op een bruiloft.

Zijne heerlijkheid geopenbaard. - Door dat wonder openbaarde of legde Jezus voor het eerst aan de dag zijn heerlijke en Goddelijke macht en zijn roeping tot 'Messias. Na een stil verblijf van dertig jaren in Nazareth, lichtte Hij de sluier op, die Hij door zijn menswording over zijn Godheid had geworpen, en ontdekte iets van zijn almacht en Godheid.

Zijn discipelen geloofden in Hem. - Van nu af geloofden zij met meer vertrouwen, meer bepaald, gevoelden zij zich geheel overtuigd, in spijt van veel overblijvende onwetendheid, dat Hij, die zij volgden, de Messias was.

## **JOHANNES 2: 12 - 25.**

Onheilig gebruik van heilige plaatsen bestraft. - Tempelreiniging. - Christus' volmaakte kennis van het menselijk hart.

*12. Daarna ging Hij af naar Kapernaüm, Hij en Zijn moeder en Zijn broeders en Zijn discipelen, en zij bleven aldaar niet vele dagen.*

*13. En het Pascha van de Joden was nabij, en Jezus ging op naar Jeruzalem.*

*14. En Hij vond in de tempel die ossen en schapen en duiven verkochten en de wisselaars daar zittende.*

*15. En een gesel van touwkens gemaakt hebbende, dreef Hij ze allen uit de tempel; ook de schapen en de ossen, en het geld van de wisselaars stortte Hij uit en keerde de tafels om*

16. *En Hij zei tot degenen, die de duiven verkochten: Neemt deze dingen van hier weg en maakt niet het huis Mijns Vaders tot een huis van koophandel.*
17. *En Zijn discipelen werden indachtig dat er geschreven is: de ijver van uw huis heeft mij verslonden.*
18. *De Joden antwoordden dan en zeiden tot Hem: Wat teken toont gij ons, dat gij deze dingen doet?*
19. *Jezus antwoordde en zei tot hen: Breekt deze tempel, en in drie dagen zal Ik dezelve oprichten.*
20. *De Joden zeiden dan: Zes - en - veertig jaren is over deze tempel gebouwd en zult gij die in drie dagen oprichten?*
21. *Maar Hij zei dit van de tempel Zijns lichaams.*
22. *Daarom als Hij opgestaan was van de doden, werden Zijn discipelen gedachtig, dat Hij dit tot hen gezegd had, en zij geloofden de Schrift en het woord dat Jezus gesproken had.*
23. *En als Hij te Jeruzalem was op het Pascha, op het feest, geloofden velen in Zijn Naam, ziende de tekenen, die Hij deed.*
24. *Maar Jezus zelf betrouwde, hun zichzelf niet, omdat Hij hen allen kende;*
25. *En omdat Hij niet van node had, dat iemand getuigen zou van de mens; want Hij zelf wist wat in de mens was.*

Het tweede wonder, dat vermeld wordt als door onze Heere verricht, vraagt onze aandacht in deze verzen. Gelijk het eerste wonder te Kana, is het bijzonder typisch en vol betekenis voor de dingen, die nog gebeuren moeten. Een bruiloft bijwonen en de tempel reinigen van ontheiliging behoorden onder de eerste handelingen van de bediening van onze Heere bij zijn eerste komst. De gehele zichtbare Kerk te reinigen en een bruiloft te houden zullen onder zijn eerste handelingen behoren, als Hij wederkomt.

Ten eerste zien wij in dit gedeelte hoe zeer Christus alle oneerbiedig gedrag in het huis Gods afkeurt.

Wij lezen, dat Hij al degenen uit de tempel dreef, die Hij bezig vond met het verkopen van ossen en schapen en duiven binnen deszelfs muren; dat Hij het geld van de wisselaars uitstortte en hun tafels omkeerde, - en dat Hij zei tot degenen die duiven verkochten: "Neemt deze dingen van hier weg en maakt niet het huis Mijns Vaders tot een huis van koophandel." Bij geen andere gelegenheid van de aardse loopbaan van onze Heere vinden wij Hem zo krachtig handelen, en zo'n rechtvaardige verontwaardiging tonen, als bij deze gelegenheid. Niets schijnt Hem zo opgewekt te hebben tot zo'n duidelijke openbaring van heiligen toorn als de grove oneerbiedigheid die de priesters in de tempel toestonden, niettegenstaande al hun uiterlijke ijver voor Gods wet. Twee malen, het zij ons herinnerd, ontdekte Hij dezelfde ontheiliging in zijns Vaders Huis gepleegd, binnen de tijd van drie jaren: eens in het begin van zijn openbaar werk en eens aan het einde daarvan. Twee malen zien wij Hem zijn ongenoegen in de sterkste bewoordingen uitdrukken. Dit moet een te meer krachtige les in onze harten drukken.

Het voorgevallene is zodanig, dat het diepe onderzoeken des harten behoort op te wekken. Zijn er niet op vele plaatsen die zichzelf Christen noemen en belijden, die zich iedere zondag even slecht gedragen als deze Joden? Zijn er niet, die in het geheim in het huis Gods hun geld, hun landerijen, hun huizen, hun vee, en een gehele sleep van wereldse zaken medebrengen? Zijn er niet, die alleen hun lichaam op de plaats van de aanbidding brengen, en hun harten tot aan de einden van de aarde laten

zwerven? Zijn er niet, die "bijna in alle kwaad, in het midden van de gemeente en de vergadering," zijn? (Spr. 5: 14.) Dit zijn ernstige vragen!

Menigten, wij mogen vrezen zouden daarop geen bevredigend antwoord kunnen geven. Christen - kerken en kapellen zijn ongetwijfeld zeer ongelijk aan de Joodse tempel. Zij zijn niet gebouwd naar een Goddelijk voorbeeld zij hebben geen altaren of heilige plaatsen.

Hun versierselen hebben geen typische betekenis. Maar het zijn plaatsen waar Gods Woord wordt gelezen, waar Christus bijzonder tegenwoordig is. Iemand die belijdt daarin te aanbidden, behoort zich zeker eerbiedig en aandachtig te gedragen. Iemand die zijn wereldlijke zaken met zich medebrengt als hij belijdt te aanbidden, doet wat blijkbaar het meest beledigend is voor Christus. De woorden die Salomo schreef door de Heilige Geest zijn te alle tijden toepasselijk: "Bewaar uw voet, wanneer gij in het huis Gods gaat." (Pred. 5: 1.)

Ten anderen zien wij in deze tekst hoe de mensen de woorden van de godsdienstige waarheid, lang nadat zij gesproken zijn, zich kunnen herinneren, en er dan een bedoeling in kunnen zien die zij in het eerst daarin niet opmerkten.

Wij lezen dat onze Heere tot de Joden zeide: "Breekt deze tempel, en in drie dagen zal Ik die weder oprichten." Johannes zegt ons duidelijk "dat Hij sprak van de tempel zijns lichaams," dat Hij sprak van zijn eigen opstanding. Toch werd de bedoeling van deze woorden door de discipelen van onze Heere niet verstaan, toen zij werden uitgesproken. Het was Met voor dat Hij "uit de doden was opgestaan," drie jaren na de gebeurtenissen hier beschreven, dat de volle betekenis van het woord in hun harten drong. Gedurende drie jaren was het een duister en nutteloos woord voor hen. Drie jaren lag het slapende in hun zielen, als een zaad in een graf, en bracht geen vrucht. Maar aan het einde van die tijd ging de duisternis voorbij. Zij zagen de toepassing van de woorden van hun Meester, en werden daardoor in hun geloof versterkt. "Zij werden indachtig dat Hij dit tot hen gezegd had;" en toen zij dit indachtig werden, "geloofden zij."

Het is een troostrijke en verblijdende gedachte, dat wat de discipelen gebeurde, dikwijls heden ten dage geschiedt. De preken die in de kerken tot schijnbaar onopmerkelijke oren voorgedragen worden, zijn niet allen verloren en weggeworpen. Het onderricht dat in scholen en huisbezoek gegeven wordt, is niet geheel verspild en vergeten. De teksten die door de ouders de kinderen geleerd worden, zijn niet allen te vergeefs geleerd. Dikwijls verrijzen preken en teksten en onderwijs na een verloop van vele jaren. Het goede zaad ontkiemt soms nadat hij die het gezaaid heeft, al lang gestorven en heengegaan is. Laten de predikers voortgaan met prediken en de onderwijzers voortgaan met onderwijzen, en de ouders voortgaan met kinderen op te voeden in de weg die deze behoren te gaan. Laat de zaaier, het goede zaad van de Bijbelse waarheid in geloof en geduld zaaien. Hun arbeid is niet ijdel in de Heere. Hun woorden worden herdacht veel meer dan zij denken, en zullen nog vruchten dragen "na vele dagen." (1 Kor. 15: 58; Pred. 11: 1.)

Eindelijk zien wij hier hoe volkomen de kennis is van onze Heere Jezus Christus van het menselijk hart.

Wij lezen dat toen onze Heere de eerste maal te Jeruzalem was, "Hij zichzelf hun niet betrouwde," die in Hem beleden te geloven. Hij wist dat men hen niet vertrouwen kon. Zij waren verwonderd over de wonderen die zij Hem zagen doen. Zij waren zelfs verstandelijk overtuigd, dat Hij de Messias was die zij lang verwacht hadden. Maar zij

waren niet "waarlijk Zijn discipelen." (Joh. 8: 31.) Zij waren niet bekeerd en geen ware gelovigen. Hun harten waren niet recht in de ogen Gods, ofschoon hun gevoel was opgewekt. Hun inwendige mens was niet vernieuwd, wat zij ook met hun lippen mochten belijden. Onze Heere wist dat bijna allen van hen hoorders waren van een steenachtige grond. (Luk. 8: 13.) zodra verdrukking of vervolging om het woord kwam, zou waarschijnlijk hun zogenaamd geloof verkwijnen en ophouden.

Dit alles zag onze Heere duidelijk, als anderen het niet zagen. Andreas, Petrus, Johannes, Filippus en Nathanaël verwonderden zich misschien dat hun Meester deze blijkbaar gelovigen niet met open armen ontving. Maar zij konden de dingen alleen naar het uitwendige beoordelen. Hun Meester kon in de harten lezen. "Hij wist wat in de mens was."

Deze waarheid moet huichelaars en valse belijders doen beven. Zij mogen de mensen bedriegen, maar zij kunnen Christus niet bedriegen. Zij mogen de mantel van de godsdienst dragen, en schijnen, als gepleisterde graven, schoon in de ogen van de mensen; maar de ogen van Christus zien hun inwendig bederf, en het oordeel van Christus zal hen zeker treffen, wanneer zij zich niet bekeren. Christus leest reeds in hun harten, en als Hij daarin leest, vertoornt Hij zich. Zij zijn bekend in de hemel., als zij niet bekend zijn op aarde, en zij zullen eindelijk tot hun schande bekend staan voor de gehele wereld, als zij onveranderd sterven. Er is geschreven: "Ik weet uw werken, en dat gij de naam hebt dat gij leeft, en gij zijt dood." (Openb. 3: 1.)

Maar deze waarheid heeft twee zijden, gelijk de vurige wolkkolom bij de Rode zee. (Ex. 14: 20.) Is zij donker over de huichelaars, schitterend schijnt zij over de ware gelovigen. Dreigt zij de valse belijders met toorn, zij spreekt van vrede voor allen die de Heere Jezus in oprechtheid liefhebben. Een waar Christen moge zwak zijn, maar hij is waar. In ieder geval, kan de dienaar van Christus als hij door een gevoel van zijn eigen onmacht neergedrukt wordt, of gekweld door de laster van een leugenachtige wereld, zeggen: "Heere! ik ben een arm zondaar; maar ik meen het ernstig, ik ben waar. Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U lief heb, Gij kent alle harten, Gij weet dat, zwak als mijn hart is, het een hart is dat zich aan U hecht." De valse Christen krimpt ineen voor het oog van een alziende Zaligmaker. De ware Christen wenst dat het oog van zijn Heere op hem zij 's morgens, 's middags en 's avonds. Hij heeft niets te verbergen.

#### AANTEKENINGEN.

12. Ging Hij af naar Kapernaüm. - Kana was een dorp in een bergachtige streek. Kapernaüm was een stad aan de oever van het meer van Galiléa, veel lager dan Kana gelegen. Daarom schrijft Johannes: "ging af.". - Kapernaüm blijkt 's Heeren hoofdverblijfplaats geweest te zijn gedurende zijn aardse bediening. "Nazareth verlaten hebbende, is Jezus komen wonen te Kapernaüm." (Matth. 4: 13). Nergens schijnt Hij zo vele wonderen te hebben verricht, en geen plaats kondigt Bij zo'n zwaar oordeel aan over haar onboetvaardigheid en verwaarlozing van voorrechten als Kapernaüm: "En gij, Kapernaüm, die tot de hemel toe zijt verhoogd, gij zult tot de hel toe neergestoten worden." (Matth. 11: 23). Het is een treffend feit dat, schoon Kapernaüm in 's Heeren tijd een welvarende en belangrijke stad was, zij zo is voorbijgegaan en "neergestoten", dat men niet eens meer met zekerheid haar ligging weet aan te wijzen.

Zijn moeder. - Hier weder geen melding van Jozef. Of Maria de Heere gedurende. Zijn aardse loopbaan overal vergezelde, mag betwijfeld worden. Wij zien haar hier; wij zien haar bij de kruisiging; maar wij zien haar bij een andere gelegenheid, "buiten staande, zoekende Hem te spreken," toen Hij tot het volk sprak en dit Hem aanleiding

gaf tot het plechtig zeggen: "Wie is mijn moeder?" (Matth. 12: 46.)

*Zijn broederen.* –

[Onze schrijver houdt het er voor, dat deze niet vleselijke broederen des Heeren waren, en Maria na de geboorte onzes Heeren geen andere kinderen gehad heeft. [[een Roomse overlevering]] Het woord "broeder" wordt in de Bijbel ook voor "bloedverwanten" gebruikt (Gen. 13: 8; 31 46; Lev. 10: 4). Zo wordt ook Jakobus, de zoon van Alfeüs of Cleopas, de man van Maria's zuster, "de broeder van Jezus" geheten (Gal. 1: 19). Hij onderstelt de mogelijkheid, dat Jozef kinderen gehad hebbe uit een vroeger huwelijk, alvorens hij met Maria trouwde, en dan kunnen deze kinderen "broeders van Jezus" genaamd worden. Ten minste twee van Jezus' apostelen waren Jezus' bloedverwanten (neven): Jakobus en Judas, zonen van Alfëüs; en, op 't gezag van Markus 6: 3 mogen wij er Simon Zelotes ook bij rekenen. - Maar indien deze "broederen" genaamden niet eigenlijke broeders, maar neven en apostelen van Jezus waren, hoe dan dit overeen te brengen met Johannes 7: 5, waar geschreven staat: "Ook Zijn broeders geloofden niet in Hem"? Voegt men hierbij, dat toen de Heere in Nazareth predikte, de Nazareners zeiden: "Is deze niet de zoon des timmermans, en is Zijn moeder niet genaamd Maria, en Zijn broeders Jakobus en Joses, en Simon en Judas? En zijn zusters zijn die niet allen bij ons?" (Matth. 13: 55 - 57; Markus 6: 3) - en dat na de hemelvaart, toen de 120 gelovigen bijeen waren, na de opnoeming van de apostelen uitdrukkelijk geschreven staat: "Deze allen waren eendrachtelijk volhardende in het bidden en smeken met de vrouwen en Maria; de moeder van Jezus, en met zijn broederen" (Hand. 1: 14), dan blijven wij aan de zijde van zulke schriftverklaarders, die hier wel degelijk aan "wezenlijke broeders" naar het vlees denken.]

En Zijn discipelen. - Deze uitdrukking, welke gebezigd wordt na de woorden "zij ne broederen", doet er ons aan twijfelen, of wel een enkele zijner nabestaanden, behalve zijn moeder, tot hiertoe in Hem geloofden. Het kan zijn, dat zij Hem nu alleen volgden uit nieuwsgierigheid, ten gevolge van het pas door Hem verrichte wonder.

13. Het Pascha van de Joden was nabij. - Onze Heere nam de feesten en instellingen van de Wet van Mozes waar. Zolang de Oudtestamentische bedeling duurde, bewees Hij haar de verschuldigde eer, hoe onwaardige handen die ook bedienden. Drie Paasfeesten worden door Johannes vermeld: het eerste hier (Joh. 2: 13); het tweede Joh. 6: 4; en het derde waarop de Heere gekruisigd werd (Joh. 13 enz.). Jezus ging naar Jeruzalem. - Merk op, dat deze reis en al de omstandigheden tot zijn bezoek van Jeruzalem behorende, alleen door Johannes verhaald worden.

14. Hij vond in de tempel, die verkochten, enz. - Het is licht te begrijpen, dat ossen en andere dieren, ten offer bestemd voor Joden die van verre kwamen, in Jeruzalem te koop werden aangeboden; zo ook dat er wisselaars waren, om vreemde munten voor in Jeruzalem gangbare te wisselen. Maar het was een ontheiliging, dat dit in de voorhof des tempels geschiedde, zeker onder goedkeuring en ten voordele van de priesters, die wel zullen beweerd hebben, dat dit alles met een goed doel plaats vond. Maar een voorgeven, iets met een goede bedoeling te doen, kan nooit rechtvaardigen wat door God verboden is. –

Dit bezoek, dat de Heere in de tempel bracht bij zijn eerste verschijning in Jeruzalem na de aanvaarding van zijn dienstwerk, is een gedeeltelijke, ofschoon nog zeer onvolkomen vervulling van Maleachi's profetie: "Snellijk zal tot zijn tempel komen die Heere, die gijlieden zoekt." (Mal. 3: 1). Terwijl de Joodse natie de verschijning van een zegevierende Messias met macht en grote heerlijkheid verwachtte, verscheen de ware Messias plotseling in de tempel, en verklaarde zijn tegenwoordigheid, niet door wereldse macht ten toon te spreiden, maar door aan te dringen op groter reinheid in de tempeldienst, als het éne, dat de natie behoefde. Ongetwijfeld blijft een voller en

meer volledige vervulling van Maleachi's woorden nog te verwachten. Zo is het met de meeste profetieën in het O. T. betreffende de Messias: een eerste gedeeltelijke vervulling bij zijn eerste komst om te lijden; een volledige bij zijn tweede komst om te regeren.

15. Een gesel van touwtjes. - Of deze gesel gebruikt werd tegen degenen, die de dieren in de tempel brachten, of alleen om dienst te doen in het spoedig verdrijven van de schapen en ossen blijft een vraag. De gehele handelwijze is opmerkelijk, wijl zij toont dat de Heere meer fysieke krachtsinspanning en lichamelijke beweging uitoefende, dan wij Hem ooit in zijn bediening zien aanwenden. Een woord, een aanraking, of een handtoereiking waren de gewone perken zijner verrichtingen. Hier zien wij Hem niet minder dan vier dingen doen: 1e. een gesel maken, 2e. de dieren uitdrijven, 3. het geld van de wisselaren uitstorten, en 4e. de tafels van de wisselaren omkeren.

Bij geen andere gelegenheid zien wij Hem zulke krachtige uitwendige tekenen en blijken geven van verontwaardiging als over de ontheiliging van de tempel. Gedachtig dat de gebeds handeling een treffende voorafschaduwung is van wat Christus zijn zichtbare Kerk zal doen bij zijn tweede komst, kunnen wij ons enig denkbeeld maken van de merkwaardige uitdrukking: "de toorn des Lams" (Openb. 6: 16).

16. zei tot.... duiven verkochten: Neemt deze dingen van hier weg. - Het onderscheid in 's Heeren handeling met elk van de voorwerpen van zijn ongenoegen, verdient opmerking. De ossen en schapen dreef Hij uit. Door die behandeling was er geen gevaar voor verlies. Het geld stortte Hij uit op de grond. Dat kon spoedig opgeraapt en weggenomen worden. De duiven beval Hij eenvoudig weg te nemen. Had Hij meer gedaan, zij zouden hebben kunnen wegvliegen, tot schade van de eigenaren. Het zou voor de Kerk goed geweest zijn, indien alle kerkhervormers gelijke wijsheid met gelijken ijver in hun doen hadden betoond. In dit geval werden allen bestraft en allen onderwezen; maar niemand leed wezenlijke schade, en niets ging verloren.

Het huis Mijns Vaders. - hiermeebetuigde de Heere zijn Goddelijk Zoonschap, en dientengevolge zijn recht, om te ijveren voor de reinheid van de plaats, waar zijn Vader werd aanbeden. - Dat de Heere drie jaren later hetzelfde in de tempel zag geschieden, is wel een bewijs van de hopeloos verdorven toestand van de priesters en opzieners van de tempel. Zij waren doof voor alle raad en vermaning.

Het welslagen van de Heere bij deze gelegenheid, en dat er niet het minste verzet van de zijde van de Joden geschiedde, is opmerkelijk.

Sommigen kerkvaders gaf dit aanleiding, om het 't grootste wonder te achten, dat Christus ooit gedaan heeft. Hier, gelijk ook bij andere gelegenheden, toonde de Heere Zijn discipelen, dat Hij een volkomen macht had over aller geest en wil, als Hij het nodig achtte die uit te oefenen, en dat wanneer Hij door de Joden verworpen en niet gehoorzaamd werd, dit niet gebeurde, omdat Hij geen macht had tot gehoorzaamheid te noodzaken. Zij hadden geen macht tegen Hem dan bij toelating.

17. De ijver. van uw huis heeft mij verslonden. - De 69ste Psalm, waaruit deze tekst is genomen, wordt niet minder dan zeven malen in het N. T. aangehaald, als uiting van de Messias. Beza merkt aan: "Het betaamde Hem, als onze Profeet, Priester en Koning, dezelfde ijver aan de dag te leggen, als vroeger gedaan was door mannen als de profeet Jesaja, de priester Jojada en de koningen Hiskia en Josia (2 Kron. 24: 16). Ook Mozes, Pinehas en Paulus te Athene zijn voorbeelden van zo'n ijver (Ex. 32: 19; Num. 25: 11. Hand. 17: 16).

18. De Joden antwoordden. - Deze Joden waren waarschijnlijk de wetgeleerden, omdat de groots Raad, of het Sanhedrin, in de tempel zitting hield, en wat de Heere deed is ongetwijfeld onmiddellijk hun ter kennis gekomen. Dit maakt hun vraag en 's Heeren antwoord duidelijk: Door wat macht Gij deze dingen doet? - Schoon priester noch Leviet zijnde, had de Heere een greep gedaan in het bestier van de tempelvoorhoven. De Joodse overheden vorderden, dat Hij nu tonen zou, zoals Elia en Amos gedaan hadden, dat [Tij een profeet was.

19. Breek deze tempel. - Niet dat de Heere beval zijn lichaam te doden, maar de bedoeling is: "Zo gij mijn lichaam doodt."

In drie dagen zal Ik dezelve oprichten. - Dit is een profetie van 's Heeren opstanding. Te merkwaardiger, omdat Hij daarmee zijn eigen macht verklaart om uit de doden op te staan (Joh. 10: 18). De Heere vestigt de waarheid zijner zending op zijn opstanding. Hij deed hetzelfde, toen Hij de Joodse natie geen ander teken wilde geven dan dat van Jonas (Matth. 12 39). Toen de apostelen begonnen te prediken, verwezen zij de Joden gedurig naar Jezus' opstanding, als bewijs van zijn Messiasschap.

20. Zes - en - veertig jaar. - Het was, toen Jezus in de tempel optrad, volgens Joséfus, juist 46 jaren geleden, sinds Herodes begonnen was de tempel te herbouw. Dit werk was zo groot en kostbaar, dat daartoe 18.000 mensen aan het werk waren. Nog was het niet eens voltooid. Dat had eerst in het jaar 64 plaats, slechts vier jaren vóór zijn verwoesting onder Titus.

En Gij, zult gij enz. - In deze vraag ligt spot, verbazing en ongeloof opgesloten. Dat dit gezegde van de Heere evenwel niet weggeworpen en vergeten werd, ofschoon het niet goed begrepen of moedwillig verkeerd opgenomen was, blijkt uit twee gevallen: 1e. dat de valse getuigen het ter beschuldiging voor de Raad brachten; 2e. dat de Joden Hem er mede tartten, toen Hij aan het kruis hing. [Er komt nog een derde bij: toen de Joden van Pilatus de verzegeling van het graf vroegen.]

21. Fan de tempel zijns lichaams. - Gelijk de Heere zijn eigen lichaam een "tempel" noemde zo worden ook de lichamen van zijn gelovig volk "de tempel des Heilige Geestes" genoemd (1 Kor. 6: 19). Paulus en Petrus beiden noemen ons lichaam onze "tabernakel" (2 Kor. 5: 1; 2 Petrus 1: 13).

22. Opgegaan was.... discipelen gedachtig. - Hieruit blijkt, hoe veel licht de discipelen opging door 's Heeren opstanding, en hoe vele moeilijk te vatten gezegden van Hem op eens ontward en duidelijk werden. Ook leert het ons, hoe lang de waarheid in iemands hoofd en hart kan sluimeren zonder te worden verstaan of enigen dienst te doen. Het is een van de bijzondere bedieningen des Heilige Geestes, de dingen indachtig te maken (Joh. 14: 26). Wij moeten niet menen, dat godsdienstonderwijs nutteloos is, omdat het niet terstond gevat wordt. Het kan vrucht dragen lang nadat de onderwijzer dood is.

23. Velen geloofden. - Deze mensen schijnen niet wezenlijk met het hart geloofd te hebben; zij waren bloot verstandelijk overtuigd. De Schrift maakt onderscheid tussen verstandelijk en zaligmakend geloof. Er is een geloof dat de duivelen ook hebben, en een geloof dat eens gave Gods is. De in dit vers aangewezen personen hadden het eerste, niet het laatste. Zo lezen wij ook, dat Simon de tovenaars geloofde (Hand. 8: 18).

Ziende zijnen tekenen. - Hieruit blijkt, dat door de Heere vele wonderen verricht zijn, die nergens in de Schrift zijn opgetekend. Johannes zelf spreekt er twee malen zo over



(Joh. 20 30; 21 25). Nicodémus doelt op deze wonderen in het begin van het volgende hoofdstuk (Joh. 3: 2). Bedenken wij dus wel, dat de tekenen en wonderen, die vermeld worden in of nabij Jeruzalem gedaan te zijn, geenszins de enige waren, welke de Heere daar gedaan heeft.

24. Hij hen allen kende. - Een rechtstreekse verklaring aangaande Jezus' Goddelijke alwetendheid.

25. Niet van node, dat iemand getuigen zou. - Jezus had van anderen geen inlichting nodig betreffende het karakter of bestaan van degenen die verklaarden in Hem te geloven.

Hijzelf wist wat in de mens was. - Hij bezat, als God; een volkomen kennis van 's mensen innerlijk wezen; Hij was een Oordelaar en Onderscheider van de gedachten en overleggingen des harten (1 Kon. 8: 39).

De twee laatste verzen van dit hoofdstuk geven een proef van de eigenaardige wijze, waarop de Heilige Geest, in Johannes' Evangelie, een oordeel uitspreekt over zaken en personen. Vergelijk 6: 64, 71; 7: 39; 8: 27; 12: 33, 37; 13: 11; 21: 17.

Dit Schriftgedeelte geeft een getrouwe schilderij van de menselijke natuur, en ook op hoe menigerlei wijze de menselijke verdorvenheid en zwakheid zich openbaart. Binnen het bestek van weinige verzen vijlden wij enigen, die Gods tempel openlijk ontheiligen; sommigen, die boosaardig een teken vragen van Hem, die ijver toont voor reinheid; sommigen, die een vast geloof belijden; en enige weinigen, die ja geloven, maar met een zwak, onbestemd geloof. Zo is het overal en altijd.

### **JOHANNES 3: 1 - 8.**

De aanvang van sommige zwakke Christenen. - Nicodémus. - De noodzakelijkheid van de wedergeboorte.

*1. Daar was een mens uit de Farizeeërs, wiens naam was Nicodémus, een overste van de Joden.*

*2. Deze kwam des nachts tot Jezus, en zei tot Hem: Rabbi, wij weten dat Gij zijt een leraar, van God gekozen; want niemand kan de tekenen doen die Gij doet, zo God niet met hem is.*

*3. Jezus antwoordde en zei tot hem: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, tenzij dat iemand weer geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.*

*4. Nicodémus zei tot hem: Hoe kan een mens geboren worden, nu oud geworden zijnde? Kan hij ook andermaal in de schoot zijner moeder ingaan en geboren werden*

*5. Jezus antwoordde: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan.*

*6. Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees, en hetgeen uit de Geest geboren is, dat is geest.*

*7. Verwonder u niet, dat Ik u gezegd heb: Gijlieden moet weer geboren worden.*

*8. De wind blaast waarheen hij wil en gij hoort zijn geluid, maar gij weet niet vanwaar hij komt, en waar hij heengaat: Alzo is een iegelijk, die uit de Geest geboren is.*

Het gesprek tussen Christus en Nicodémus, waarmee deze verzen aanvangen, is een van de belangrijkste bladzijden uit de gehele Bijbel. Nergens vinden wij elders

sterkere verklaringen over die twee gewichtige onderwerpen: de nieuwe geboorte, en de zaligheid door het geloof in de Zoon Gods. De dienaar van Christus zal wèl doen, zich grondig bekend te maken met dit hoofdstuk. Iemand kan zeer onkundig zijn in vele zaken van de godsdienst, en toch zalig worden; maar onkundig te zijn in de dingen, die in dit hoofdstuk behandeld worden, is op de brede weg te zijn, die naar het verderf leidt.

Ten eerste moeten wij in deze verzen opmerken welk een zwakke en geringe aanvang een mens in de godsdienst kan bezitten, en toch ten laatste lonen een sterk gelovig Christen te zijn. Wij lezen van een zekeren Farizeeër, die zich over zijn ziel bekommerd gevoelde en "des nachts tot Jezus kwam."

Het lijdt weinig twijfel of Nicodémus handelde, zoals hij bij deze gelegenheid deed, uit vrees voor de mensen. Hij was bang voor wat de mensen zouden denken of zeggen of doen, als zijn bezoek bij Jezus bekend werd. Hij kwam "des nachts," omdat hij geen geloof en moed genoeg had, om bij dag te komen. En toch kwam er een tijd daarna, dat dezelfde Nicodémus partij voor onze Heere nam, op klaarlichte dag in de vergadering van de Joden. "Oordeelt onze wet een mens," zei hij, "tenzij dat zij eerst van hem gehoord heeft en verstaat wat hij doet?" (Joh. : 51). Doch dit was nog niet alles. Daar kwam een tijd, dat deze zelfde Nicodémus een van de twee mannen was, die het dode lichaam van onze Heere eerden. Hij hielp Jozef van Arimathéa Jezus begraven, toen zelfs de apostelen hun Meester hadden verlaten en gevlucht waren. Zijn laatste dingen waren beter dan zijn eerste. Hoewel hij slecht begon, eindigde hij goed.

De geschiedenis van Nicodémus heeft ten doel, ons te eren, nooit "den dag van de kleine dingen te verachten" (Zach. 4: 10). Wij moeten iemand niet verwerpen als geen genade bezittende, omdat zijn eerste stappen naar God beschroomd en wankelend, en de eerste bewegingen zijner ziel onzeker en weifelend zijn en met veel gebrek gepaard gaan. Wij moeten ons herinneren 's Heeren ontvangen van Nicodémus. Hij "brak niet het gekrookte riet, of bluste de rokende vlaswiek niet uit," die Hij voor zich zag (Matth. 12: 20). Laat ons, gelijk Hij eerstbeginnenden bij de hand nemen, en zacht en liefderijk met hen handelen. Aan alles moet een begin zijn. Het zijn juist niet degenen, die het eerst de vurigste belijdenis van de godsdienst afleggen, die zich het langst en het incest standvastig betonen. Judas Iskariot was een apostel, toen Nicodémus eerst langzaam tot het volle licht doorbrak. Toch had, toen Nicodémus stoutmoedig zijn gekruisigden Zaligmaker hielp begraven, Judas Iskariot Hem verraden, en zich verworpd. Dit is een feit, dat wij niet mogen vergeten.

Wij behoren, ten tweede, in deze verzen op te merken welk een machtige verandering onze Heere verklaart dat er nodig is tot zaligheid, en welk een opmerkelijke uitdrukking Hij bezigt om die te beschrijven. Hij spreekt van een nieuwe geboorte. Hij zegt tot Nicodémus: "Zo iemand niet wedergeboren wordt, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien." Hij zegt dezelfde waarheid met andere woorden, teneinde haar duidelijker voor de geest van zijn hoorder te maken: "Zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan."

Door deze uitdrukking wilde Hij Nicodémus doen verstaan, dat "niemand zijn discipel kon worden, tenzij zijn inwendige mens geheel en al gereinigd en vernieuwd werd door de Geest, gelijk de uitwendige mens door water gereinigd wordt." Om de voorrechten van het Jodendom te genieten, was alleen nodig geboren te worden uit het zaad van Abraham naar het vlees. Om de voorrechten van het Koninkrijk van Christus te bezitten, moet een mens door de Heilige Geest wedergeboren worden.

De verandering, die onze Heere hier verklaart nodig te zijn tot behoudenis, is

klaarblijkelijk niet een kleine of oppervlakkige. Het is niet enkel hervorming, of verbetering, of zedelijke verandering, of uitwendige ommekeer van het leven.

### **JOHANNES 3: 1 - 8.**

Het is een algehele verandering van hart, wil en karakter. Het is een opstanding. Het is een nieuwe schepping. Het is een overbrengen uit de dood in het leven. Het is de planting in onze dode harten van een nieuw beginsel van boven. Het is het in het leven roepen van een nieuw schepsel, met nieuwe levensgewoonten, nieuwe smaken, nieuwe wensen, nieuwe begeerten, nieuwe oordelen, nieuwe meningen, nieuwe verwachtingen en nieuwe vrezen. Dit alles en niets minder is er mede bedoeld, als onze Heere Verklaart dat wij allen een "nieuwe geboorte" nodig hebben.

Deze verandering van hart is door de verdorven toestand waarin wij allen zonder onderscheid geboren worden, tot zaligheid bepaald noodzakelijk. "Wat uit het vlees geboren is, dat is vlees." Onze natuur is door en door bedorven. "Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God" (Rom. 8: 7). Wij komen in de wereld zonder geloof, zonder liefde, zonder vreze voor God. Wij hebben geen natuurlijke genegenheid om Hem te dienen of Hem te gehoorzamen en geen natuurlijk genoegen in het volbrengen van zijn wil. Aan zichzelf overgelaten zou geen Adamskind zich ooit tot God bekeren. De meest juiste beschrijving van de verandering die wij allen nodig hebben, om ons tot ware Christenen te maken, is de uitdrukking "nieuwe geboorte."

Deze machtige verandering, dit moet nooit vergeten worden, kunnen wij ons zelf niet geven. De naam zelfs die onze Heere daaraan geeft, is er een overtuigend bewijs van. Hij noemt haar "een geboorte." Niemand is de bewerker van zijn eigen leven, en niemand kan zijn eigen ziel levend maken. Wij zouden even goed kunnen verwachten dat een dode zichzelf het leven kon geven, als dat een natuurlijk mens zichzelf geestelijk zou kunnen maken. Daar moet een macht van boven in werking gesteld worden zelfs die zelfde macht die de wereld geschapen heeft (2 Kor. 4: 6). De mens kan vele dingen doen; maar hij kan zichzelf of anderen het leven niet geven. Het leven te geven is alleen in de macht van God. Wel mag onze Heere verklaren, dat wij "wedergeboren" moeten worden.

Deze machtige verandering, dit moeten wij ons boven alles herinneren, is een zaak, zonder welke wij niet naar de hemel kunnen gaan, en de hemel niet zouden kunnen genieten, al gingen wij er heen. De woorden van onze Heere zijn op dit punt duidelijk en juist: "Tenzij dat iemand weer geboren worde, hij kan het Koninkrijk Gods niet zien of ingaan." De hemel kan bereikt worden zonder geld of rang of geleerdheid. Maar het is zo klaar als de dag, indien woorden enige betekenis hebben, dat niemand de hemel kan binnengaan, zonder een "nieuwe geboorte."

Ten laatste moeten wij in deze verzen opmerken de leerrijke vergelijking, die onze Heere maakt, om de nieuwe gebod te verklaren.

Hij zag Nicodémus verwonderd en verbaasd door de dingen, die hij daar juist gehoord had. Hij kwam zijn verwonderde ziel genadiglijk te hulp door een voorbeeld, ontleend aan "den wind." Een schoner en passender beeld van het werk des Geestes is onmogelijk te geven.

Daar is veel in de wind, dat geheimzinnig en onverklaarbaar is. "Gij weet niet," zegt onze Heere, "vanwaar hij komt, noch waar hij heen gaat." Wij kunnen die niet met onze handen tasten of zien met onze ogen. Als de wind waait, kunnen wij niet de juiste plaats aanwijzen, waar men zijn eersten adem begon te gevoelen, ook niet hoe ver hij zijn invloed zal uitstrekken. Maar daarom ontkennen wij zijn bestaan niet. Juist zo is het met de werkingen van de Geest in de nieuwe geboorte van de mens. Deze

mogen geheimzinnig, vrijmachtig en onbegrijpelijk zijn voor ons in vele opzichten; maar het is dwaas zich daaraan te ergeren, omdat daar veel in is, dat wij niet kunnen uitleggen.

Maar welke verborgenheid er ook ten opzichte van de wind moge zijn, zijn aanzijn kan altijd door zijn geluid en uitwerkingen gekend worden. "Gij hoort zijn geluid," zegt onze Heere. Wanneer onze oren zijn huilen door de vensters horen, en onze ogen de wolken voor Hem uit zien drijven, dan aarzelen wij niet te zeggen: "Er is wind." - Juist is 't hetzelfde met de werkingen van de Heilige Geest in de nieuwe geboorte van de mens. Wonderlijk en onbegrijpelijk als zijn werk moge zijn, het is een werk, dat altijd kan gezien en gekend worden. De nieuwe geboorte is een ding, dat "niet verborgen kan zijn." Daar zullen altijd vruchten des Geestes zijn, in ieder die uit de Geest geboren wordt.

Willen wij weten, welke de bewijzen van de nieuwe geboorte zijn? - Wij zullen ze reeds geschreven vinden tot onze lering in het eerste hoofdstuk van Johannes' Eersten Brief. De uit God geborene "gelooft dat Jezus is de Christus" - "doet de zonde niet" - "doet de rechtvaardigheid" - "heeft de broederen lief" - "overwint de wereld" - "bewaart zichzelf van de boze." - Dit is de mens uit de Geest geboren! Waar deze vruchten gezien worden, daar is de nieuwe geboorte, waarvan onze Heere spreekt. Degene die deze bewijzen mist, is nog dood in misdaden en zonden. (Joh. 5: 1; 3: 9; 2: 29; 3: 14; 4: 18.)

En laat ons nu ernstig ons zelf afvragen, of wij er iets van hebben? Zijn wij wedergeboren? Kunnen enige bewijzen van die nieuwe geboorte in ons gezien worden? Kan de klank des Geestes in onze dagelijkse gesprekken gehoord worden? Is het beeld en de beschrijving van de Geest in ons leven te onderscheiden? - Gelukkig degene, die, op deze vragen bevredigend kan antwoorden. De dag zal eenmaal komen, dat zij, die niet wedergeboren zijn, zullen wensen dat zij in 't geheel niet geboren waren.

#### AANTEKENINGEN.

1. En er was een mens. - De nauwe samenhang tussen Christus' gesprek met Nicodémus en het slot van het vorige hoofdstuk dient te worden opgemerkt.

Uit de Farizeeërs. - Opmerkelijk is het treffende verschil van karakter in degenen, die tot het geloof in Christus gebracht worden. Zijn discipelen werden niet uit de enkele klasse genomen. - In de regel geen feller tegenstanders van Christus en zijn leer dan de Farizeeërs. Toch zien wij hier, dat van de genade niets onmogelijk is. Zelfs een Farizeeër wordt een zoekende en later een discipel. Nicodémus en Paulus zijn sprekende bewijzen, dat geen hart te hard is om bekeerd te worden. - Het derde hoofdstuk van Johannes beschrijft ons Jezus een trotse, zedelijke Farizeeër onderwijzende; het vierde zal ons Hem doen zien, onderwijzende een onkundige, onzedelijke Samaritaanse vrouw. Niemand is te slecht, om door Christus geleerd te worden.

2. Kwam des nachts. - Volgens velen uit mensenvrees; volgens anderen, omdat het de geschiktste tijd was, om in stille afzondering met iemand te spreken.

[De schrijver schaart zich bepaald bij de eersten; de vertaler liefst bij de laatsten. "Nacht" heette het bij de Joden reeds zodra de zon onder was.]

Rabbi. - Een waardige naam onder de Joden, zoveel betekenende als doctor of meester. De naam schijnt van de Chaldeeërs afkomstig te zijn, en niet vóór de

Babylonische ballingschap in gebruik te zijn geweest, dan om de beampten van de Assyrische en Babylonische koningen te beschrijven. Zo vinden wij de namen Rab - sari en Rab - saké (2 Kon. 18: 17). Door dat woord te gebruiken, drukte Nicodémus zijn eerbied voor onze Heere uit.

Wij weten. - Schoon enigen menen, dat Nicodémus met dat "wij" andere Farizeeërs en oversten van de Joden bedoelde, gebruikte hij, mijns inziens de meervoudige vorm, omdat die meer algemeen is.

Gij zijt een leraar van God gekomen. - Door de wonderen, door Jezus verricht, was Nicodémus tot de overtuiging gekomen, dat Jezus een buitengewoon persoon was; misschien is het bij hem opgekomen, of Hij ook de Messias ware; maar tot enig stellig besluit wil hij niet overgaan, voor en aler hij door een onderhoud met Hem tot zekerheid gekomen zij.

Niemand kan deze tekenen doen, die Gij doet, zo God niet met Hem is. - Nicodémus erkent de echtheid en grootheid van Jezus' wonderen, die van zodanige geaardheid waren, dat zij zijn Goddelijke zending bewezen. Het verdient opmerking, dat de hier gebezigde uitdrukking volkomen dezelfde is, als die Petrus gebruikt heeft bij de beschrijving van 's Heeren bediening en wonderen. Hij zegt: "God was met Hem" (Hand. 10: 38). En deze uitdrukking in de H. Schrift duidt het bezit van zekere bijzondere gaven van God aan, boven die gewoonlijk aan mensen geschonken worden, als 1 Sam. 16: 18; 3: 19; 18: 12 - 14.

3. Jezus antwoordde. - Hoewel Hem eigenlijk nog niets gevraagd was, antwoordde Hij op hetgeen Hij wist dat in Nicodémus' hart omging. Hij wist dat Nicodémus, evenals al de Joden, de verschijning van de Messias verwachtte, en zelfs vermoedde Hem te hebben gevonden. Daarna begint Hij met hem te zeggen, wat volstrekt nodig is, wilde hij tot het Messias - rijk behoren, en hem te verstaan te geven, dat, aangezien het niet een wereldlijk rijk was, zoals hij waande, maar een geestelijk, niet de geboorte uit Abraham voldeed, maar vóór alle dingen een nieuwe en geestelijke geboorte nodig was.

*Weer geboren.* - Het Griekse woord, hier door "weer" vertaald, kan even goed overgezet worden door "van Boven," d. i. uit de hemel, uit God. Zo is het vertaald in vers 31, en op vier andere plaatsen in het N. Testament: Joh. 19: 13; Jak. 1: 17; 3: 15 en 17. Op een andere plaats, Gal. 4: 9, is het overgebracht door "weer." Aan de een zijde schijnt het, dat Nicodémus het opgevat heeft in de betekenis van "weer geboren", anders toch zou hij bezwaarlijk hebben kunnen vragen: "Kan een mens andermaal in zijner moeders schoot ingaan en geboren worden?"

Anderzijds laten de Griekse woorden in vier andere plaatsen, waar in het N. T. van wedergeboorte gesproken wordt, geen andere betekenis toe dan te zijn "wedergeboren", en zonde zij daar bij mogelijkheid niet door "van boven geboren" kunnen overgebracht worden; zie 1 Petrus 1: 3, 23; Matth. 19: 28; Tit. 3: 5.

De door de Heere gebruikte uitdrukking wordt zesmaal in het Evangelie van Johannes, éénmaal in de Eersten Brief van Petrus en zesmaal in de Eersten Brief van Johannes aangetroffen (Joh. 1: 13; 3: 8, 5, 6, 7, 8; 1 Petrus 1: 23; 1 Joh. 2: 29; 3: 9; 4: 7; 5: 1, 4, 18). Met recht is men gewoon te zeggen, dat "wedergeboren uit de Geest geboren, uit God geboren" uitdrukkingen zijn zo nauw aan elkander verwant, dat zij een en hetzelfde te kennen geven. Het betekent die algehele en volkomen verandering van hart en gezindheid, welke door de Heilige Geest in een mens gewrocht wordt, wanneer hij zich bekeert, in Christus gelooft en een waar Christen wordt. Het is een

verandering, waarvan de Bijbel dikwijls gewaagt, zij het ook onder nog andere benamingen. Verg. Ezech. 11: 19; 36: 26; Hand. 3: 19; Rom. 6: 13; 2 Kor. 5: 17; Ef. 2: 1; Kol. 3: 9,10; Tit. 3: 5; 1 Petrus 2: 9; 2 Petrus 1:4; 1 Joh. 3: 14.

*Hij kan het Koninkrijk Gods niet zien.* - Wat "zien" hier aanduidt, leert ons het 5<sup>e</sup> vers. Hij kan niet ingaan en geen deel hebben aan, niet in bezit komen van het Koninkrijk Gods. Dergelijke spreekmanier vindt men meer in de Bijbel. Zo lezen wij van "het leven zien" (Joh. 3: 36); "verderfenis zien" (Ps. 16: 10); "den dood zien" (Joh. 8: 51); "het kwade zien" (Ps. 90: 14); "rouw zien" (Openb. 18: 7). - Onder "het Koninkrijk Gods" versta men dat geestelijk Koninkrijk, dat de Messias kwam in de wereld oprichten en waarvan alle gelovigen onderdanen zijn. Om tot dat Koninkrijk te behoren, moet een mens door de Geest "wedergeboren" zijn en een nieuw hart hebben ontvangen. Luther merkt op deze plaats aan: "De Heere wil hiermeezeggen: "Mijn leer is niet van doen en ongedaan laten, maar van zijn en worden; zodat het niet betreft een nieuw werk, dat gedaan moet worden, maar nieuw geschapen zijn; geen leven, tenzij opnieuw geboren." "'s Heeren onderwijs is altijd naar ieders bijzondere behoefte ingericht. Tot de Farizeeër, die als zoon van Abraham trots op zijn geboorte was, zei de Heere - . "Gij moet weer geboren worden" (Luk. 18: 22; Joh. 6: 27; 4: 10).

4. Nicodémus zeide: Hoe? - De vraag van Nicodémus is juist een van die, welke 's mensen natuurlijke onwetendheid gereed is te doen. Evenals de Samaritaanse vrouw 's Heeren spreken over "levend water" (Joh. 4) en de Joden dat over "het brood van God" (Joh. 6) in vleselijke zin opvatten, zo ook Nicodémus de uitdrukking "wedergeboren." Niets dat 's mensen hart allerwege en te allen tijde zo moeilijk kan vatten dan het werk des Heilige Geestes.

5. Geboren wordt uit water en Geest. - Deze uitdrukking [die door Schriftverklaarders van alle eeuw verschillend is opgevat, zoals onze schrijver breedvoerig mededeelt] is een zeer eigenaardige. Maar toch niet meer dan de gelijksoortige: "Die zal u dopen met de Heilige Geest en met vuur" (Matth. 3: 10). De mens moet "gedoopt worden met de Heilige Geest," louterende het hart van de verdorvenheid, gelijk het muur het metaal loutert, en "geboren "worden uit de Geest," reinigende het hart, gelijk het water het lichaam reinigt. Het gebruik van vuur en water, als de grote middelen ter reiniging, was de Joden wel bekend. Zie Num. 31: 23, waar beiden tezamen genoemd worden. Chrysostomus merkt terecht aan: "De Schrift brengt de genade des Geestes in verband soms met het vuur, en soms met het water."

6. Hetgeen uit het vlees geboren is. Vlees .... geest. - Het woord "vlees" is in dit vers in tweeërlei betekenis genomen. In het eerste geval betekent het 't natuurlijke menselijke lichaam, zoals in Joh. 1: 4. In het tweede ziet het op 's mensen verdorven vleselijke natuur, zoals in Gal. 5: 17. Hetzelfde geldt voor het woord "geest." In het eerste betekent het de Heilige Geest, en in het tweede de geestelijke natuur, welke de Heilige Geest voortbrengt. De menselijke natuur is zo bedorven, dat door natuurlijke voortplanting niets anders kan voortgebracht worden dan een even bedorven geslacht. Om geestelijk en geschikt te worden voor de gemeenschap met God, is niets minder nodig, dan dat de Heilige Geest in onze harten kome. - Men houde hierbij wel in het oog, dat dit niet kan worden toegepast op de menselijke natuur van de Heere Jezus Christus. Hoewel Hij een waar lichaam had, zoals wij, was Hij niet "uit het vlees geboren", zoals wij, door natuurlijke voortteling, maar ontvangen door de wonderdadige werking des Heilige Geestes.

7. De wind blaast, enz. - Met de woorden van dit vers verklaart de Heere het werk des Heilige Geestes in het wederbaren van een mens, door een vergelijking met de wind. Was de werking des Heilige Geestes geheimzinnig, Nicodémus moest toestemmen, dat er ook veel geheimzinnigs was in de wind, die onzichtbaar werkt en van welks ontstaan, richting en uitgestrektheid men zich geen rekenschap kan geven. Maar zijn geluid stelt het buiten twijfel, dat hij blaast. Zo is het met de werking des Heilige Geestes. Zij is onbegrijpelijk; maar zien wij de vrucht, in een blijkbare verandering van hart en leven, dan valt er niet meer te twijfelen aan de wezenlijkheid zijner werking. —

8. "Alzo is een iegelijk, die uit de Geest geboren is" betekent: zo werkt de Heilige Geest in een ieder, die wedergeboren wordt. Zulke spreekmanier wordt door de Heere meer gebezigd. Zie Matth. 13: 24, 45. - Het Griekse woord in het begin van dit vers door "wind" vertaald, kan even juist door "Geest" vertaald worden. De opmerkzame lezer zal evenwel bemerken, dat hier het woord "wind" terecht gebruikt is. Men kan toch niet lezen, dat de Heilige Geest "blaast", en spreken van het "geluid" des Heilige Geestes en dat geluid te horen. De voorstelling van de wind als persoon is niet vreemd in de Schrift Hoogl. 4: 16; Ezech. 37: 9; Hand. 2: 2).

### **JOHANNES 3: 9 - 21.**

Geestelijke onwetendheid. - Gods liefde de bron van de verlossing. - Christus' dood het middel ter verlossing. - Het geloof het middel tot toe - eigening van de verlossing.

9. *Nicodémus antwoordde en zei tot Hem: Hoe kunnen deze dingen geschieden?*

10. *Jezus antwoordde en zei tot hem: Zijt gij een leraar Israëls, en weet gij deze dingen niet?*

11. *Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, wij spreken wat wij weten, en getuigen wat wij gezien hebben, en gijlieden neemt onze getuigenis niet aan.*

12. *Indien Ik ulieden de aardse dingen gezegd heb, en gijlieden niet gelooft, hoe zult gij geloven, indien Ik ulieden de hemelse zonde zeggen?*

13. *En niemand is opgevaren in de hemel, dan die uit de hemel neergekomen is, namelijk de Zoon des mensen, die in de hemel is.*

14. *En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, Alzo moet ook de Zoon des mensen verhoogd worden;*

15. *Opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.*

16. *Want Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe.*

17. *Want God heeft zijn Zoon niet gezonden in de wereld, opdat Hij de wereld veroordelen zonde, maar opdat de wereld door Hem zonde behouden worden.*

18. *Wie in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld; maar wie niet gelooft, is alrede veroordeeld, dewijl hij niet heeft geloofd in de Naam van de eniggeboren Zoon Gods.*

19. *En dit is het oordeel, dat het licht in de wereld gekomen is, en de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht; want hun werken waren boos.*

20. *Want een iegelijk die kwaad doet, haat het licht en komt tot het licht niet, opdat zijn werken niet bestraft worden.*

21. *Maar wie de waarheid doet, komt tot het licht, opdat zijn werken openbaar worden, dat zij in God gedaan zijn.*

Wij hebben in deze verzen het tweede deel van het gesprek tussen onze Heere Jezus Christus en Nicodémus. een onderrichting over de wedergeboorte wordt duidelijk. gevolgd door een over de rechtvaardigmaking. De gehele tekst behoort altijd met liefde en eerbied gelezen te worden. Hij bevat woorden, die het eeuwige leven aan duizenden zielen gebracht hebben.

Deze verzen tonen ons, ten eerste, wal grove onwetendheid er zijn kan in de ziel van een geleerd wan. Wij zien "een leraar in Israël" onbekend met de eerste beginselen van de godsdienst van de behoudenis. Nicodémus hoort van de nieuwe geboorte en roept plotseling uit: "Hoe kunnen deze dingen geschieden?" Als de duisternis van een Joods leraar zodanig was, wat moet dan de toestand van het Joodse volk geweest zijn? Het was inderdaad de geschikte tijd voor Christus om te verschijnen. De herders van Israël hadden opgehouden het volk met kennis te voeden. De blinden waren de leidlieden van de blinden en beiden vielen in de gracht (Matth. 15: 14).

Een onwetendheid, zoals die van Nicodémus, is ongelukkig veel te algemeen in de kerk van Christus. Wij moeten niet verwonderd zijn, als wij die vinden in plaatsen, waar wij redelijkerwijze kennis zouden kunnen verwachten. Geleerdheid en rang en een hoog geestelijk ambt zijn geen bewijzen, dat een leraar door de Geest is onderwezen. De opvolgers van Nicodémus, in alle tijden, zijn veel talrijker dan de opvolgers van Petrus. Op geen punt is de godsdienstige onwetendheid zo algemeen als over het werk van de Heilige Geest. Dat oude struikelblok, waarover Nicodémus struikelde, is evenzeer een ergernis voor duizenden in de tegenwoordigen tijd, als het was in de dagen van Christus. De natuurlijke mens begrijpt niet de dingen, die des Geestes Gods zijn (1 Kor. 2: 14). Gelukkig hij, die geleerd heeft alle dingen te beproeven door de Schrift, en niemand op aarde vader te noemen (1 Thess. 5: 21; Matth. 23: 9).

Deze verzen leren ons, ten tweede, de oorspronkelijke bron, waaruit 's mensen zaligheid ontspringt. Die bron is de liefde van God de - Vader. Onze Heere zegt tot Nicodémus: "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe."

Dit bewonderenswaardige vers is zeer juist door Luther. "de Bijbel in miniatuur" genoemd. Geen gedeelte is misschien zo belangrijk als de eerste zeven woorden: "Alzo lief heeft God de wereld gehad." De liefde, waarvan hier gesproken wordt, is niet die bijzondere liefde, waarmee de Vader Zijn eigen uitverkorenen aanziet, maar dat maakt indachtig die grote barmhartigheid, waarmee 'Hij het gehele geslacht van de mensen aanziet. Het voorwerp Zijner liefde is niet enkel de kleine kudde, die Hij aan Christus van alle eeuwigheid gegeven heeft, maar daarbij van zondaren zonder enige uitzondering. Het heeft een diepe, betekenis, dat God die wereld liefheeft. Allen die Hij geschapen heeft, ziet Hij met medelijden en barmhartigheid aan. Hun zonden kan Hij niet liefhebben, maar Hij heeft hun zielen lief. "Zijn barmhartigheden gaan over al Zijn werken" (Ps. 145: 9). Christus is de gave van Gods barmhartigheid aan de gehele wereld.

Laat ons zorg dragen, dat onze begrippen over de liefde van God Schriftmatig en juist zijn. Het is een onderwerp, waarin men aan beide zijden dikwijls dwaalt. Aan de een zijde moeten wij ons wachten voor onbepaalde en overdreven gevoelens. Wij moeten vasthouden, dat God de boosheid haat, en dat het einde van allen, die in de boosheid



volharden, het verderf zal zijn. Het is niet waar, dat de liefde van God "dieper is dan de hel."

Het is niet waar, dat God de wereld zo liefhad, dat alle mensen eindelijk zalig zullen worden; maar wel, dat Hij de wereld zo liefhad, dat Hij zijn Zoon heeft gegeven, om de Zaligmaker te zijn van allen die geloven. Zijn liefde wordt alle mensen aangeboden, vrij, volkomen, oprecht, eerlijk en zonder voorbehoud; maar het is alléén door het ene kanaal van de verlossing in Christus. Hij, die Christus verwerpt sluit zichzelf uit van de liefde Gods; en zal eeuwig verderven.

Aan de andere zijde moeten wij ons wachten voor bekrompen en steile begrippen. Wij moeten niet van iedere zondaar zeggen, dat God hem liefheeft. Het is niet waar dat God zich niet bekommert dan alleen over Zijn uitverkorenen, of dat Christus aan niemand wordt aangeboden dan alleen aan hen, die tot het eeuwige leven bestemd zijn. Daar is een vriendelijkheid en liefde in God jegens alle mensen. Het was ten gevolge van die liefde, dat Christus in de wereld kwam en op het kruis stierf.

Laat ons niet wijs zijn boven hetgeen geschreven is, of meer stelselmatig in onze verklaringen, dan de Schrift zelve. God heeft geen lust in de dood des zondaars. God wil niet, dat een zondaar verloren ga. God wilde alle mensen behouden. God heeft de wereld lief (Joh. 6: 32; Tit. 3: 4; 1 Joh. 4: 10; 2 Petrus 3: 9; 1 Tim. 2: 4; Ezech. 33: 11).

Deze verzen tonen ons, ten derde, het bijzondere plan, waardoor de liefde Gods in de behoudenis van zondaren heeft voorzien. Dat plan is de zoendood van Christus aan het kruis. Onze Heere zegt tot Nicodémus: "Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, Alzo moet ook de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verdere, maar het eeuwige leven hebbe."

Met "verhoogd worden" bedoelt onze Heere niets minder dan zijn eigen dood op het kruis. Die dood, wil Hij ons zeggen, was door God aangewezen te zijn "het leven van de wereld" (Joh. 6: 51.). Het was van alle eeuwigheid verordeneerd, dat Hij het grote zoenoffer en de voldoening voor de zonde van de mensen zou zijn. Het was de betaling, door een almachtigen Plaatsbekleder en Plaatsvervanger, van de ontzettend grote schuld van de mens voor God. Toen Christus aan het kruis stierf, werden al onze zonden op Hem gelegd. Hij werd "zonde voor ons gemaakt. Hij werd tot "een vloek" voor ons (2 Kor. 5: 21; Gal. 3: 13). Door Zijn dood kocht Hij de vergiffenis en volkomen verlossing voor zondaren. De koperen slang, in het, leger van Israël verhoogd, bracht gezondheid en genezing binnen het bereik van allen, die door de slangen waren gebeten. Christus gekruisigd bracht op dezelfde wijze het eeuwige leven binnen het bereik van het verloren mensengeslacht. Christus' is aan het kruis verhoogd, en de mens, die in het geloof op Hem ziet, kan behouden worden.

De hier voorgestelde waarheid, is de hoeksteen van de Christelijken Godsdienst. Christus' dood is des Christens leven. Christus' kruis is des Christens aanspraak op de hemel. Christus "verhoogd" en op Golgótha tot schande gemaakt, is de ladder, waardoor de Christenen het "allerheiligste" binnengaan, en eindelijk in eer aankomen. Het is waar, dat wij zondaren zijn; maar Christus heeft voor ons geleden. Het is waar, dat wij de dood verdienen.; maar Christus is voor ons gestorven. Het is waar, dat wij schuldig zijn; maar Christus heeft onze schulden met zijn eigen bloed betaald. Dat is het ware Evangelie! Dat is de goede tijding!

Laat ons hierop steunen, zolang wij leven. Laat ons hieraan vasthouden, als wij sterven. Christus is verhoogd geworden op het kruis en heeft de poorten des hemels geopend voor allen, die geloven.

Deze verzen wijzen ons, ten vierde, de weg, waarin de weldaden van de dood van Christus tot de onze worden gemaakt. Die weg is eenvoudig te geloven, en te vertrouwen op Christus. Vertrouwen is hetzelfde als geloven. Drie malen herhaalt onze Heere deze heerlijke waarheid aan Nicodémus. Twee malen zegt Hij, dat "een ieder die in de Zoon van God gelooft niet wordt veroordeeld."

Het geloof in de Heere Jezus is de sleutel tot behoudenis. Hij, die het bezit, heeft het leven, en hij die het niet bezit, heeft het leven niet. Niets, dan alleen dit geloof is noodzakelijk tot onze volkomen rechtvaardigmaking maar niets dan alleen dit geloof zal ons belang doen stellen in Christus. Wij kunnen vasten en treuren over de zonde, en vele dingen doen die recht zijn, en godsdienstige voorschriften in acht nemen, en al onze goederen geven om de armen te voeden, en toch nog geen vergiffenis van zonden hebben, en onze zielen verliezen. Maar als wij slechts, tot Christus willen komen als doemwaardige schuldenaars, en in Hem geloven, zijn onze zonden dadelijk vergeven en onze ongerechtigheid geheel en al weggenomen.. Zonder dit geloof is er geen behoud; maar door het geloof in Jezus kan de diepst gevallen zondaar behouden worden.

Als wij een gerust" geweten in onze godsdienst willen hebben, laat ons dan toezien, dat onze inzichten van het zaligmakend geloof juist en helder zijn. Laten wij ons wachten met te veronderstellen, dat het rechtvaardigmakend geloof iets meer is dan het eenvoudig geloof van een, zondaar in de Zaligmaker dan het aangrijpen door een drenkeling van de hand die uitgestrekt, wordt tot zijn redding.

Wachten wij ons om iets anders met het geloof te vermengen, in de zaak van de rechtvaardigmaking. Hier moeten wij ons altijd herinneren dat het geloof geheel op zichzelf staat. Een gerechtvaardigd mens zal ongetwijfeld een heilig mens zijn. Het ware geloof zal altijd vergezeld gaan van Godzalig leven. Maar datgene wat een mens in Christus belang doet stellen, is niet zijn leven maar zijn geloof. Willen wij weten of ons geloof echt is, wij doen wél ons zelf af te vragen hoe wij leven. Maar als wij willen weten of wij door Christus gerechtvaardigd worden, is er maar één vraag te doen. Die vraag is: Geloven wij?"

Deze verzen tonen ons, ten laatste, de ware oorzaak van het verlies van eens mensens ziel. Onze Heere zegt tot Nicodémus: "Dit is het oordeel, dat het Licht in de wereld gekomen is, en de mensen hebben de duisternis liever gehad, dan het Licht, want hun werken waren boos.

De woorden hier voor ons bevatten een behoorlijk besluit op de heerlijke tijding die wij zo even overdacht hebben. Zij pleiten God geheel vrij van onrechtvaardigheid in de veroordeling van zondaren. Zij tonen in eenvoudige en onmiskenbare termen, dat ofschoon de behoudenis van de mens geheel van God is, zijn verderf, als hij verloren is, geheel en al van hem zelf zal zijn. Hij zal maaïen de vruchten van zijn eigen zaaien. De leer hier ontwikkeld behoort zorgvuldig herinnerd te worden. Zij geeft een antwoord op het gewone gekibbel van de vijanden over de waarheid Gods. Daar is een reden opgeworpen dat enig mens buiten de hemel sluit: "God heeft Zijn Zoon niet gezonden in de wereld, om de wereld te veroordelen, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden." Daar is geen onwilligheid aan de zijde van God om enig zondaar aan te nemen, hoe groot diens zonden ook mogen Zijn. God heeft het Licht in de wereld gezonden, en als de mens niet tot het Licht wil komen, dan is de schuld geheel aan de mensen. Zijn bloed zal op zijn eigen hoofd zijn, als zijn ziel schipbreuk lijdt. Het zal zijn eigen schuld zijn, als hij de hemel mist. Zijn eeuwige ellende zal het gevolg zijn van zijn eigen keus, Zijn verderf zal het werk van zijn eigen hand zijn. God had hem lief en was bereid om hem te redden; maar hij had "de duisternis heft en

daarom moet de duisternis zijn eeuwig deel zijn. Hij wilde niet komen tot Christus, en daarom kon hij het leven niet hebben. (Joh. 5: 40.)

De waarheden, die wij beschouwd hebben, zijn bijzonder gewichtig en ernstig. Leven wij, alsof wij ze geloofden? - De zaligheid door Christus' dood is ons heden nabij. Hebben wij haar door het geloof omhelsd en tot de onze gemaakt? - Laat ons nooit rusten, voor dat wij Christus als onze Zaligmaker kennen. Laat ons zonder uitstel tot Hem opzien om vergeving en vrede, als wij dit nimmer te voren gedaan hebben. Laat ons voortgaan met in Hem te geloven, als wij dit reeds deden. "Een iegelijk," is zijn eigen genadig woord, neen iegelijk die in Hem gelooft, zal niet verderven, maar het eeuwige leven hebben."

#### AANTEKENINGEN.

**9. Nicodémus antwoordde... hoe... deze dingen. - Dit is de derde en laatste maal dat Nicodémus spreekt gedurende zijn bezoek bij Christus, althans zover ons is medegedeeld. Deze vraag is, na al wat hem reeds gezegd was, een treffend en leerrijk bewijs van de diepe geestelijke onkunde, die in het binnenste van een geleerd man kan gevonden worden.**

10. Jezus antwoordde en zeide. - De Heere beantwoordde de vraag van Nicodémus niet rechtstreeks, maar bestrafte Hem seherp over zijn onkunde. Toch dient wel zorgvuldig te worden opgemerkt, zoals Melancton aanmerkt, dat, alvorens Hij eindigt wat Hij nu begint te zeggen, Hij een volledig antwoord aan zijn vrager geeft. Hij wijst hem de waren wortel en bron van de wedergeboorte aan, namelijk, het geloof in Hem zelf.

Zijt gij een leraar van Israël? - Letterlijk: "Zijt gij de leraar van Israël? d. i. "Zijt gij de beroemde leraar en onderwijzer van Israël?" "Betrouwt gij w zelf te zijn een licht dergenen die in duisternis zijn?" (Rom. 2: 19). Deze uitdrukking schijnt wel degelijk te kennen te geven dat Nicodémus een man was van gevestigde reputatie, als een leraar onder de Farizeeërs. Als de leraars zo onkundig waren, hoe moet het dan met de leerlingen gesteld zijn geweest!"

Weet gij deze dingen niet? - Deze woorden bevatten onweersprekelijk een berisping. De dingen waarover de Heere zo even gesproken had, behoorde Nicodémus te weten en te verstaan. De leer aangaande de noodzakelijkheid van een nieuwe geboorte behoorde hem, die beleed. het O.T. te kennen, niet vreemd voor te komen. "Een rein hart; - besnijdenis des harten een vleses hart in de plaats van een stenen hart" - waren uitdrukkingen en denkbeelden die hij bij de profeten gelezen moest hebben, en die alle op een nieuwe geboorte doelen (Ps. 51: 11; Jer. 4: 4; Ezech. 18: 31; 36: 26).

11. Wij spreken wat wij weten. - Onderscheiden zijn de gevoelens over wie met het woord "wij" bedoeld worden.

[De schrijver is het met hen eens die het er voor houden, dat de Heere alleen zich zelf bedoelt en de meervoudige vorm bezigt om meer gewicht en waardigheid aan zijn verklaring bij te zetten. De vertaler houdt het niet hen die menen dat de Heere wil zeggen: "Ik en Johannes de Doper;" te eerder, omdat de Farizeeërs Johannes' getuigenis van Christus niet hadden aangenomen, op hetwelk de Heere hier dan het zegel wil gezet hebben; en de Heeres Jezus van zichzelf sprekende anders nooit het woord "wij", maar wel "Ik" gebruikt].

Gijlieden neemt ons getuigenis niet aan. - Een bestraffing, niet slechts Nicodémus, maar de Farizeeërs in het algemeen aangaande. - Calvijn tekent hierbij aan, dat wij ons

over ongelooft nooit moeten verwonderen. Als de mensen Christus' getuigenis niet willen aannemen, is het geen wonder dat zij het onze ook niet willen.

12. Indien ik Wieden de aardse/te dingen gezegd heb, - de hemelse zou zeggen? - Indien gij niet gelooft wat Ik gezegd heb, toen Ik u dingen vertelde, gelijk Ik gedaan heb, die aards zijn, - de wedergeboorte, die nog op aarde in de mens plaats vindt; - hoe zult gij geboren, als Ik voortga, zoals Ik doen zal, u dingen te vertellen die hemels zijn, - zijn Godheid, het verlossingsplan door Zijn dood op het kruis, het geloof in de uit de hemel neergedaalde Zoon van God. Wedergeboorte is in zoverre een "aards" begrip, dat zelfs ongodsdienstige mensen het woord overnemen en spreken van een wedergeboren volk en een herboren maatschappij. De verlossing door Christus is zo geheel een "hemels ding", dat het door onbekeerde mensen immer misverstaan, gehaat en bespot wordt. In zichzelf is de nieuwe geboorte een hoog, heilig en "hemels ding"; maar vergeleken bij de leer van de vleeswording en van de verzoening is het een "aards ding."

13. En niemand is opgevaren, enz. - Dit vers bevat, mijns inziens, het eerste "hemelse ding", dat de Heere Nicodémus voordraagt. In de verklaring lopen de Schriftverklaarders zeer uiteen. Naar mijn gedachten moeten de woorden van de tekst letterlijk genomen worden. Onze Heere verklaart hier Nicodémus zijn eigen Goddelijke natuur en waardigheid. Hij herinnert hem dat nog nooit iemand in letterlijke zin in de hemel was opgevaren, waar God woont. Henoeh, Elia en David, b.v. waren ongetwijfeld in een plaats van gelukzaligheid gegaan, toen zij deze wereld verlieten; maar zij waren niet "ten hemel gevaren" (Hand. 2: 34).

De Zoon des mensen had van alle eeuwigheid in de hemel gewoond, was uit de hemel neergedaald, zou eenmaal weder opvaren in de hemel, en was naar zijn Goddelijke natuur in werkelijkheid in de hemel, én met de Vader, op datzelfde ogenblik. - "Hemel," in geheel dit vers, moet genomen worden in de zin van de onmiddellijke en bijzondere tegenwoordigheid van God, waarvan wij geen begrip van kunnen vormen, en dat wij in geen anderen vorm kunnen uitdrukken dan door het woord "hemel".

Die in de hemel is. - Deze uitdrukking verdient bijzondere aandacht. Zij is een van die vele in het N. T., die op geen andere wijze kunnen verklaard worden, dan door de leer van Christus' Godheid. Bij zijn vleeswording hield Hij niet op God te zijn. Hij "was bij God en was God." Als God was Hij in de hemel terwijl Hij met Nicodémus sprak. Er staat geschreven niet enkel dat Christus "van de hemel is gekomen," maar dat Hij "is in de hemel."

14. En gelijk Mozes de slang.... Alzo moet, enz. - Met dat vers vangt onze Heere aan, Nicodémus een en ander van de "hemelse dingen" te tonen, nl. de noodzakelijkheid van Zijn kruisiging. Meende hij, zoals de meeste Joden, dat als de Messias verscheen, Hij met macht en heerlijkheid zou komen, om door de mensen verheerlijkt te worden, de Heere vertelde hem, dat, wel verre vandaar, de Messias bij zijn eerste komst afgesneden en tot openlijke schande gemaakt zou worden, door Hem te hangen aan het hout. Hij heldert dit op door de welbekende geschiedenis van de koperen slang (Num. 21: 9). Het vermelden van Mozes, met wie de Farizeeërs zo hoog opliepen, was uitnemend geschikt, om de aandacht van Nicodémus te boeien. "Zelfs Mozes, op wie gij vertrouwt, heeft een levendig type gegeven van mijn groot werk op aarde - de kruisiging."

Moet de Zoon des mensen verhoogd worden. - De uitdrukking "Zoon des mensen" werd ongetwijfeld door de Heere gebezigd, om Daniëls profetie van de Messias in

herinnering te brengen. Het Griekse woord, door "moet" vertaald, betekent: "het is nodig." "Verhoogd worden" betekent "opgeheven aan het kruis." Eerst zien wij het zini verklaard in dit Evangelie (Job. 12: 32, 33); ten anderen, de vergelijking met de koperen slang maakt het volstrekt noodzakelijk, het aldus te verklaren. - In de verheffing van de koperen slang er de kruisiging van Christus merke men op de volgende punten van vergelijking:

1. Evenals de Israëlieten in hopelose ellende waren en stervende aan de beten van de vurige slangen, zo is de mens in groot geestelijk gevaar en stervende aan de giftige gevolgen van de zonde. -
2. Gelijk de koperen slang aan een staak werd opgeheven ten aanschouwe van het Israëlitische leger, zo moest ook Christus in het openbaar aan het kruis verhoogd worden, en ten aanschouwe van de gehele natie, op Pasen. -
3. Gelijk de slang, aan de paal opgeheven, een beeld was van datgene wat de Israëlieten had vergiftigd, zo had Christus in zichzelf geen zonde, en toch werd Hij "tot zonde gemaakt" en gekruisigd, in de gelijkheid van het zondige vlees (Rom. 8: 3). De koperen slang was een slang zonder vergif, en Christus was een mens zonder zonde, Wat wij vooral in Christus gekruisigd moeten opmerken, is dat onze zonde op Hem gelegd en Hij voor een zondaar gerekend, als een zondaar behandeld en als zondaar gestraft werd, tot onze verlossing. Inderdaad, wij zien op het kruis onze zonden gestraft, gekruisigd, gedragen en weggedragen door onze Verlosser. -
4. Evenals de enige weg, waardoor de Israëlieten genezing bekwamen van de koperen slang, was op haar te zien, zo is ook de enige weg, om nut van Christus te trekken, in het geloof op Hem te zien. De zwakste blik bracht de Israëliet genezing aan, en het zwakste geloof, mits het waar en oprecht zij brengt de zondaren zaligheid aan.

15. Opdat een iegelijk, die in Hem gelooft, niet verderve.... eeuwige leven. - De vergelijking van de slang in de woestijn verhoogd, moet geheel doorgevoerd worden. De Zoon des mensen moest aan het kruis verhoogd worden, opdat een iegelijk, die in het geloof tot Hem opziet, gelijk de Israëliet tot de koperen slang, niet in de hel zou verloren gaan. "In Hem gelooft."

Dit betekent niet een bloot geloof met bet hoofd, dat er zo'n persoon is als Jezus Christus en dat Hij de Zaligmaker is; het is een geloof met het hart. Als iemand - wie ook: "een iegelijk" - zijn wanhopige ellende ten gevolge van de zonde gevoelende, tot Jezus Christus vlucht en op Hem vertrouwt, op Hem stéunt en zich verlaat, zijn ziel geheel aan Hem beveelt als zijn Zaligmaker en Verlosser, dan wordt hij in de taal van onze tekst gezegd "in Hem te geloven."

Het zien op Mozes, of op de tabernakel, of zelfs op de stang, waaraan de slang hing, zou de gebeten Israëliet niet hebben genezen. Zoook kan het zien op iets anders; dan op de gekruisigden Christus, hoe heilig dat andere voorwerp ook moge zijn, de zondaar niet zalig maken. - "Niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." Evenals de Israëliet, die op de koperen slang zag, niet slechts aan zijn wonden niet stierf, maar volkomen gezondheid herkreëg, zo ontgaat de zondaar, die op Jezus ziet, niet enkel hel en verdoemenis, maar heeft op eens een zaad van eeuwig leven in zijn hart, ontvangt een volkomen aanspraak op een eeuwig leven van heerlijkheid en zaligheid in de hemel en gaat na de dood dit leven in. Het O. T. belooft gemeenlijk "lengte van dagen"; maar het Evangelie belooft "het eeuwige leven."

16. Want al zo lief heeft God de wereld gehad. - In dit vers leert de Heere Nicodémus

een ander van de "hemelse dingen." Hij leert hem, dat Gods genadige bedoelingen niet tot zijn uitverkoren volk - Israël beperkt waren, en de Messias niet uitsluitend ten behoeve van de Joodse natie zou verschijnen. Onze Heere verklaart hier, dat God de gehele wereld liefheeft, zonder enige uitzondering, dat de Messias, de eengeboren Zoon van God, voor het gehele geslacht van Adam gegeven is, en dat iedereen, Jood of Heiden, die tot zaligheid in Hem gelooft, het eeuwige leven heeft. –

Aan de woorden: "Alzo lief heeft God de wereld gehad" zijn twee geheel verschillende uitleggingen gegeven. Enigen menen, dat met "de wereld" hier bedoeld wordt Gods uitverkorenen uit alle volken, hetzij Joden of Heidenen, en dat de "liefde", waarmee God gezegd wordt hen lief te hebben, die eeuwige liefde is, waarmee Hij die uitverkorenen heeft liefgehad vóór de schepping, en waardoor hun roeping, rechtvaardiging, heiliging en eindelijke zaligheid volkomen verzekerd is. Dit is, dunkt mij, niet wat de Heere hier bedoelt.

Eerst komt het mij voor, de taal geweld aan te doen, als men het woord "wereld" tot de uitverkorenen beperkt. "De wereld" is ontwijfelbaar een naam, die soms uitsluitend aan de "goddelozen" gegeven wordt. Maar ik kan niet zien, dat die naam ooit aan de heiligen is gegeven.

Ten andere, als men onder het woord "wereld" de uitverkorenen alleen wil verstaan, loochent men de onderscheiding, welke, mijns inziens, in de tekst duidelijk gemaakt wordt tussen de gehele mensheid en die uit de mensheid welke "geloven." Indien het woord "wereld" alleen bedoelt het gelovige deel van de mensheid, dan zou het geheel voldoende geweest zijn te zeggen: "Alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijn eengéboren Zoon gegeven heeft, opdat de wereld niet zou verderven."

Eindelijk, Gods liefde tot de uitverkorenen te beperken, is een hard en eng begrip hebben van Gods wezen, en stelt het Christendom bloot aan de hedendaagse beschuldigingen als wreed en onrechtvaardig ten opzichte van de goddelozen. Indien God geen anderen dan zijn uitverkorenen gedenkt, en voor geen anderen dan die zorg draagt, hoe zal God dan de wereld oordelen? Ik geloof in de uitverkiezende liefde van God de Vader, zo sterk als iemand. Ik beschouw de bijzondere liefde, waarmee God Zijn schapen, die Hij van alle eeuwigheid aan Christus gegeven heeft, als een aller - gezegendste en aller - troostrijkste waarheid, en aller - uitlokkendst en voordeligst voor de gelovigen. Ik beweer slechts, dat deze waarheid in deze tekst niet besproken wordt.

De ware en juiste opvatting van de woorden: "God heeft de wereld. liefgehad", houd ik voor deze.

Het woord "wereld" bedoelt het ganse menselijke geslacht, beide heiligen en zondaren, zonder enige uitzondering. Zo wordt, naar mijn gedachten, het woord gebruikt in Joh. 1: 10, 29; 6: 33, 51; S: 12; Rom. 3: 19; 2 Kor. 5: 19; 1 Joh. 2: 2; 4: 14. De "liefde", waarvan hier sprake is, is de liefde van medelijden en deernis, waarmee God al zijn schepselen, en inzonderheid het mensdom, aanschouwt. Het is hetzelfde gevoel van liefde", dat voorkomt in Ps. 145: 9; Ezech. 33: 11; Joh. 6: 32; pit 3: 4; 1 Joh. 4: 10; 2 Petrus 3: 9; 1 Titus 2: 4. Het is een liefde, ontegenzeggelijk verschillend en onderscheiden van de bijzondere liefde, waarmee God zijn heiligen aanschouwt. Toch is het een wezenlijke liefde. Het is een liefde, welke God behoedt voor onrechtvaardigheid in het oord celen van de wereld.

Calvijn tekent op deze tekst aan: "Christus bracht het leven, omdat de Hemelse - Vader het menselijke geslacht lief heeft, en wil dat het niet verloren ga." En weer zegt hij: "Christus bezigde de algemene uitdrukking een iegelijk, beide om allen zonder onderscheid uit te nodigen, om deel te nemen aan het leven, en elke verontschuldiging, van ongelovigen af te snijden. Dat is ook de strekking van het

woord "wereld." Hoewel er niets in de wereld is, dat Gods gunst waardig is, toch toont Hij zichzelf met de gehele wereld - verzoend, als Hij alle mensen zonder uitzondering tot geloof in Christus uitnodigt."

Het kleine woordje "Alzo" betekent ongetwijfeld "Zo grotelijks, zo zeer, zo innig." Hoeveel dit "Alzo" bevat, kan geen mensenverstand bevatten.

Dat Hij zijn enig geboren ZOON gegeven heeft. - De gave van Christus is het gevolg van Gods liefde tot de wereld, en niet de oorzaak. "Hij heeft gegeven" verdient opmerking. Christus is des Vaders gift aan een verloren en zondige wereld. Hij was gegeven, om de Zaligmaker, de Verlosser, de Vriend van zondaren te zijn, om een verzoening teweeg te brengen, voldoende voor allen, en een verlossing aan te brengen, ruim genoeg voor allen. Christus is "de gave Gods," waarvan tot de Samaritaanse gesproken wordt (Joh. 4: 10) en "de onuitsprekelijke gave," waarvan Paulus gewaagt (2 Kor. 9: 15). Hij zelf zegt tot de goddeloze Joden, "Mijn Vader geeft u het ware brood uit de hemel" (Joh. 6: 32).

Deze laatste tekst was een van die, waarmee Erskine de Algemene Vergadering in Schotland tot zwijgen bracht, toen hij beschuldigd was, dat hij Christus te ruim aan zondaren had aangeboden. -

In dit vers noemt onze Heere zich "de eengeboren Zoon van God"; in slechts de vers te voren had Hij zich "de Zoon des mensen" genoemd. Het was, om Nicodémus op de twee naturen van de Messias oplettend te maken. Hij is niet slechts 's mensen, maar ook Gods Zoon. Zeer opmerkelijk is het, dat juist dezelfde woorden gebezigd worden in heide plaatsen betreffende het geloof in Christus. Willen wij zalig worden, dan moeten wij in Hem geloven beide als 's mensen Zoon en als Gods Zoon.

Opdat een iegelijk die... gelooft, het eeuwige leven hebbe. -

De herhaling van dit heerlijk gezegde "een iegelijk die gelooft" is zeer leerrijk. Het dient, om te tonen, dat hoe machtig en wijd de liefde Gods is, zij nutteloos is ten aanzien van een iegelijk, die niet in Christus gelooft. Het wijst ons het grote punt aan, waarop ieder Christen zijn aandacht behoort te vestigen. Hij moet onderzoeken, of hij in Christus gelooft. Hij moet niet vragen, of God hem liefheeft, of Christus voor hem gestorven is, maar of hij in Christus gelooft. Heeft iemand niet "het eeuwige leven," het is nooit, omdat God hem niet liefheeft. of dat Christus niet voor hem was gegeven, maar omdat hij niet in Christus geloofde.

17. God heeft Zijn Zoon niet gezonden.... wereld veroordeeld. - In dit vers toont de Heere Nicodémus een ander van de "hemelse dingen." Hij wijst hem op het hoofdoogmerk van het komen van de Messias in de wereld. Het was niet om de mensen te oordelen, maar om voor hen te sterven; niet om hen te veroordelen, maar te behouden. De Heere verbetert het Joodse begrip, dat de Messias komen zou met macht en grote heerlijkheid, en alle mensen oordelen. Hij verklaart, dat zijn eerste komst was niet om te oordelen, maar om de mensen van hun zonden te verlossen. Hij zegt elders: "Ik ben niet gekomen, opdat Ik de wereld oordele, maar opdat Ik de wereld zaligmake" (Joh. 12: 47). Het Griekse woord voor "oordelen" en "veroordeelen" is één en hetzelfde.

Opdat de wereld door Hem zou behouden worden. - De bedoeling is niet - want dat zou met andere duidelijke uitspraken van de Schrift - in strijd zijn - dat God Zijn Zoon in de wereld heeft gezonden, opdat ten laatste alle mensen zalig worden, en niemand verloren ga. In het eerstvolgend vers zegt de Heere zelf, dat, wie niet gelooft, alrede is veroordeeld. Blijkbaar is de bedoeling van dit gezegde: "dat de gehele wereld een ter zaligheid door Christus geopende deur heeft, dat er zaligheid is voor de gehele

wereld, en dat, wie ook in de wereld in Christus gelooft, zalig wordt." Het is gelijkkluidend met de verklaring: "De Vader heeft de Zoon gezonden tot een Zaligmaker van de wereld" (Joh. 4: 14). De uitdrukking "God heeft gezonden" in dit vers worde niet over het hoofd gezien. Zij wordt herhaaldelijk in Johannes' Evangelie op onze Heere toegepast. Niet minder dan acht - en - dertig malen vinden wij Hem, sprekende van zichzelf als van Dien, "dien God gezonden heeft."

Het is waarschijnlijk van deze uitdrukking, dat Paulus de eigenaardige naam heeft afgeleid, die hij onze Heere geeft: "de Apostel onzer belijdenis" (Hebr. 13: 1). Apostel betekent eenvoudig: gezondene." - Calvijn merkt bij dit vers aan: "Als ooit onze zonden ons drukken, als ooit Satan ons tot wanhoop wil drijven, moeten wij dit schild opheffen: dat God niet wil dat wij voor eeuwig verloren gaan, wijl Hij Zijn Zoon verordend heeft, om te zijn de zaligheid van de wereld."

18. Die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld. - In dit vers toont de Heere Nicodémus een ander van de "hemelse dingen" aan: de voorrechten van wel en het gevaar van niet te geloven in de Zoon van God. Nicodémus had hem aangesproken als "een leraar van God gekomen." Hij nu wilde, dat Nicodémus zou weten, dat Hij dat heilige Wezen was, in wie te geloven het eeuwige leven is, en in wie niet te geloven het eeuwige verderf is. - Het is voor de derde maal, dat de Heere spreekt van "geloven" in Hem en van het gevolg van dat geloven, in vier verzen. Het bewijst het oneindig groot belang van het geloof tot 's zondaars rechtvaardiging. Het is het bene, zonder hetwelk het eeuwige leven niet kan bezeten worden. De uitdrukking "wordt niet veroordeeld" betekent: "hij heeft de vergiffenis, de kwijschelding van alle zonden, is gerechtvaardigd, en ontheven van alle schuld, verlost van de vloek ener geschonden wet, wordt niet langer als een zondaar, maar volmaakt rechtvaardig geacht in het oog van God." Op het eigen ogenblik, dat een zondaar gelooft in Christus, zijn zijne ongerechtigheden weggenomen, en is hij rechtvaardig gerekend (Hand. 13: 39).

Die niet gelooft, is alrede veroordeeld. - Hij, die weigert in Christus te geloven, is in een staat van veroordeling voor God zelfs terwijl hij leeft. De vloek ener gebroken wet rust op hem. Zolang een mens niet gelooft, overdekken hem zijn zonden, en maken zij hem verdoemelijk voor God, en de rechtvaardige toorn van God blijft op hem. Melanchton merkt aan, dat Gods oordeel in de beginne bedreigt: "gij zult de dood sterven", in volle kracht en onherroepelijk van toepassing blijft op iedereen, die niet in Christus gelooft.

Dewijl hij niet heeft geloofd in de Naam.... Zoons van God. - Dit gezegde bewijst, dat geen zonde zo groot is, en zoveroordelend en verderfelijk voor de ziel, als ongeloof. Alle andere zonden kunnen vergeven worden, hoe vele en hoe zwaar ook; maar volhardt de mens in ongeloof, zo kan hij niet behouden worden. Niets is zo God - beledigend, als de verlossing te weigeren, die tot zo duren prijs, de dood van zijn eengeboren Zoon, is verworven.

Terecht heeft men opgemerkt, dat het in Judas Iskariot groter zonde was niet in Christus te geloven ter vergiffenis, nadat hij Hem had verraden, dan Hem in de handen zijner vijanden door verraad over te leveren. - De uitdrukking: "de Naam", als voorwerp des geloofs, is verklaard in Joh. 1: 12. Hier, gelijk overal, staat zij voor de eigenschappen, het karakter en de bediening van de Zone Gods.

Luther merkt aan: "Voortaan moet de veroordeelde niet klagen over Adam en zijn aangeboren zonde. Het Zaad van de vrouw, door God beloofd om de kop van de slang te verbrijzelen, is nu gekomen en heeft verzoening voor de zonde aangebracht en de veroordeling weggenomen. Maar hij moet zichzelf aanklagen, dat hij Christus niet



heeft aangenomen en niet in Christus, de Slangvertreder en Zondenuitdelger, gelooft."

19. Dit is het oordeel, enz. - In dit vers wijst de Heere Nicodémus een ander van de "hemelse dingen" aan. Hij ontvouwt hem de ware oorzaak van het verderf dergenen, die verloren zijn: zij hebben geen lust, om hun zonden er aan te geven, en willen niet tot Christus komen, om er van verlost te worden. De uitdrukking "dit is het oordeel" moet dus verstaan worden: "Dit is de oorzaak van het oordeel" (of van de veroordeling; vergel. de aantekening op vs. 17). - Elliptische uitdrukkingen als deze, vindt men meer bij Johannes: "Dit is de belofte"; "Dit is de liefde Gods"; "Dit is de overwinning"; "Dit is de vrijmoedigheid" (1 Job. 2: 25; 5: 3, 4, 14).

Dat het licht is in de wereld gekomen. - Door het "licht" versta ik Christus zelf en het licht van zijn Evangelie. Hij is gekomen als een licht in de wereld, en het Evangelie, dat Hij heeft medegebracht, is, evenals zijn natuur, een sterk contrast met de onwetendheid en boosheid van de wereld.

De duisternis liever.... dan het licht. - Met de duisternis wordt hier bedoeld zedelijke en verstandelijke duisternis: zonde, onwetendheid, bijgeloof en ongodsdienstigheid. De mensen kunnen niet tot Christus komen en zijn Evangelie aannemen, of zij moeten dit alles vaarwel zeggen, en zij hebben dit maar al te lief, om er afstand van te kunnen doen.

Want hun werken waren boos. - Deze verklaring leert ons, dat, wanneer de mensen geen liefde hebben voor Christus en zijn Evangelie, en dit niet willen aannemen, hun leven en hun werken ten laatste blijken zullen boos te zijn geweest. Al waren zij in hun leven, vergelijkenderwijs gesproken, deugdzaam en rein, ten laatsten dage zullen zij blijken in werkelijkheid "boos" te zijn geweest.

Dit gehele vers verdient bijzondere aandacht, vanwege de diepe verborgenheid, die het openbaart. Het zegt ons, waarom de mensen de hemel missen en ter helle verloren gaan. De oorsprong van het kwade wordt ons niet medegedeeld. Maar wel wordt ons duidelijk de reden gezegd, waarom de bozen verloren gaan. Zij hebben de duisternis lief, en zij zullen in de duisternis geworpen worden; zij hebben het licht niet lief, en daarom zullen zij voor eeuwig van het licht uitgesloten worden. Kortom: verloren zielen zullen zijn wat zij wilden wezen, en zullen hebben wat zij liefhebben. - Ditzelfde vers is ook diep verootmoedigend. Het wijst aan, hoe dwaas het is, het Evangelie niet aan te nemen. Het toont de dwaasheid aan van alle verontschuldigen, waarom men het Evangelie niet aanneemt, genomen uit zwakke geestvermogens, uit Gods predestinatie, uit onze eigen onbekwaamheid om ons zelf te veranderen. De mensen kunnen niet tot Christus komen, en blijven onbekeerd, juist omdat zij niet verlangen en geen behoefte hebben, om tot Christus te komen.

20. Een iegelijk die kwaad doet, enz. - Dit en het volgende vers maken een praktikale toepassing uit van al wat onze Heere tot Nicodémus gezegd heeft, en zijn dus een logisch gevolg van het voorafgaande vers. Evenals het vorige vers zijn deze twee allereerst van toepassing op de Joden van die tijd, en voorts op elk volk, tot hetwelk het licht van het Evangelie komt. - "Een iegelijk die kwaad doet" betekent elk onbekeerd mens, elkeen, wiens hart niet recht en oprecht is voor God, en wiens daden bijgevolg boos en goddeloos zijn. Elkeen van de zodanigen "haat het licht, en komt tot het licht niet." Hij wil niet, dat zijn goddeloosheid aan het licht kome. Zelfs is dit het geval met zulken, die belijden het Evangelie lief te hebben en het gaarne te horen, en toch onbekeerd blijven. Met al hun schijnbare liefde voor het licht, hebben zij het toch niet lief met geheel het hart. Er is iets dat zij meer liefhebben, en dat hen terughoudt

van Christus. Al ziet 's mensen oog niet wat dat "iets" is, Gods oog ziet het.

21. Die de waarheid doet, enz. - Het vorige vers beschrijft de onbekeerden, dit vers de bekeerden mens. "Die de waarheid doet" betekent: de mens, wiens hart eerlijk is, die waarlijk bekeerd is, hoewel zwak en onkundig, en wiens daden bijgevolg waar en recht zijn in het oog van God. Deze uitdrukking wordt herhaaldelijk in Johannes' Schriften gevonden (zie Joh. 18: 37; 1 Joh. 6 - 8; 2: 4; 3: 19; 2 Joh. 1; 3 Joh. 3, 4). zo'n man in Christus' dagen was b. v. Nathanaël, en hij kwam tot het licht. Later bleek dit ook ten aanzien van Nicodémus, wiens werken eindelijk ook openbaar werden, dat zij in God gedaan waren.

### **JOHANNES 3: 22 – 36**

Jaloersheid en partijzucht. - Ware ootmoed. - Christus' waardigheid.

*22. Na deze kwam Jezus en Zijn discipelen in het land van Judea, en onthield zich aldaar met hen, en doopte.*

*23. En Johannes doopte ook in Enon bij Salim, dewijl aldaar vele wateren waren; en zij kwamen daar en werden gedoopt.*

*24. Want Johannes was nog niet in de gevangenis geworpen.*

*25. Er rees dan een vraag van enigen uit de discipelen van Johannes over de reiniging.*

*26. En zij kwamen tot Johannes en zeiden tot hem Rabbi, die met u was over de Jordaan, welken gij getuigenis gaf, zie, die doopt, en zij komen allen tot hem.*

*27. Johannes antwoordde en zeide: Een mens kan geen ding aannemen, zo het hem uit de hemel niet gegeven is.*

*28. Gij zelf zijt mijn getuigen, dat ik gezegd heb: Ik ben de Christus niet, maar dat ik voor Hem heen uitgezonden ben.*

*29. Wie de bruid heeft, is de bruidegom: maar de vriend des Bruidegoms, die staat en hem hoort, verblijdt zich met blijdschap over de stem des bruidegoms. Zo is dan deze mijne blijdschap vervuld geworden.*

*30. Hij moet wassen, maar ik minder worden.*

*31. Die van boven komt, is boven allen. Wie uit de aarde is voortgekomen, die is uit de aarde en spreekt uit de aarde; die uit de hemel komt is boven allen.*

*32. En 't geen Hij gehoord en gezien heeft, dat getuigt Hij, en zijn getuigenis neemt niemand aan.*

*33. Wie zijn getuigenis aangenomen heeft, die heeft verzegeld, dat God waarachtig is;*

*34. Want die God gezonden heeft, die spreekt de woorden Gods, want God geeft Hem de Geest niet met mate.*

*35. De Vader heeft de Zoon lief en heeft alle dingen in Zijn hand gegeven.*

*36. Wie in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven; maar wie de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem.*

Op één zaak in deze plaats behoort de bijzondere aandacht van alle vrome lezers in de Bijbel gevestigd te worden. Zij bevat de laatste getuigenis van Johannes de Doper, betreffende onze Heere Jezus Christus. Die getrouwe Godsman was dezelfde aan 't einde van zijn bediening als hij aan het begin daarvan was, - dezelfde in zijn inzichten omtrent zichzelf, - de zelfde in zijn inzichten omtrent Christus. Gelukkig is die Gemeente, wier leraars even moedig en standvastig in een zaak zijn als Johannes de

Doper.

Wij hebben, ten eerste, in deze verzen een verootmoedigend voorbeeld van de jaloersheid en partijzucht, die er beslaan kan lunchen belijders van de godsdienst. Er wordt ons gemeld, dat de discipelen van Johannes de Doper geërgerd werden, omdat de openbare bediening van Jezus meer de aandacht begon te trekken dan die van hun meester. "Zij kwamen tot Johannes en zeiden tot hem: Rabbi, die met u was over de Jordaan, welken gij getuigenis gaf, zie, Deze doopt, en zij komen allen tot Hem."

De geest, die zich in deze klacht uit, is ongelukkig te algemeen in de kerk van Christus. Het heeft deze klagers nooit aan opvolgers ontbroken. Daar is nooit gebrek a' an godsdienstbelijders, die zich veel meer bekommeren om de uitbreiding van hun partij, dan om de uitbreiding van het ware Christendom; en die zich niet kunnen verblijden in de verbreiding van de godsdienst, als deze zich niet in hun eigen gevormden kring verbreidt. Daar is een geslacht, dat geen goeddoen kan zien dan alleen in de rijen van zijn eigen gemeente of kring, en dat gereed schijnt de mensen uit de hemel te sluiten, als zij niet onder zijn banier daarin willen gaan.

De ware Christen moet waken en bidden tegen de geest hier door de discipelen van Johannes geopenbaard. Die is zeer schandelijk, zeer aanstekelijk, en zeer schadelijk voor de zaak van de godsdienst. Niets verlaagt zozeer het Christendom, en geeft de vijanden van de waarheid zo'n gelegenheid om te lasteren, als jaloersheid en partijzucht onder de Christenen. Waar, en waar dan ook, ware genade is, behoren wij bereid en gewillig te zijn, dit te erkennen, al is dit ook buiten onze kring. Wij moeten er naar streven, met de apostel te kunnen zeggen: "Als Christus verkondigd wordt, verblijd ik mij daarin; ja, ik zal mij ook verblijden" (Filip.: 18). Als er wat goeds gedaan wordt, moeten wij dankbaar zijn, al moge het dan ook niet gedaan worden op de wijze, die wij de beste oordelen. Als er zielen behouden worden, behoren wij blijde te zijn, welke ook de middelen zijn, die God geschikt mocht oordelen te gebruiken.

Ten tweede, hebben wij in deze verzen een heerlijk voorbeeld van ware en Godgevallige nederigheid. Wij zien in Johannes de Doper een geheel anderen geest dan die welke door Zijn discipelen werd geopenbaard. Hij begint met het grote beginsel vast te stellen, dat het aannemen bij de mens een bijzondere gave Gods is; en dat wij ons daarom niet moeten ergeren, als anderen meer kunnen aannemen dan wij. "Een mens kan geen ding aannemen, zo het Hem uit de hemel niet gegeven zij." Hij gaat voort met zijn volgelingen zijn herhaalde verklaring te herinneren, dat Een meerder dan hij zelf komt: "Ik zeide: ik ben de Christus niet." Hij zegt hun dat zijn ambt, vergeleken met dat van Christus, dat van des bruidegoms vriend is, vergeleken bij de bruidegom; en eindelijk bevestigt hij plechtig, dat Christus groter en groter moet en zal worden, en dat hij zelf minder en minder belangrijk moet worden, totdat hij, gelijk een ster, die door de opgaande zon verduisterd wordt, geheel verdwenen is.

Zulk een gemoedsgesteldheid is de hoogste trap van genade, waartoe de sterfelijke mens komen kan. De grootste heilige in het aangezicht Gods is de mens, die het meest geheel en al "bekleed is met ootmoedigheid" (1 Petrus 5: 5). Willen wij het voorname geheim weten om mensen te worden van de stempel van Abraham, en Mozes, en Job, en David, en Daniël, en Paulus, en Johannes de Doper? Zij waren allen bij uitnemendheid nederige mensen. in verschillende eeuw levende en genietende verschillende graden van licht, waren zij allen ten minste in deze zaak gelijk. In zichzelf zagen zij niets dan zonde en zwakheid. Allen gaven zij aan God de lof van hetgeen zij waren. Laat ons in hun voetstappen wandelen. Laat ons ernstig de, beste gaven begeren; maar bovenal laat ons nederigheid begeren. De weg tot waar geluk is

nederig te zijn. Niemand werd ooit zo geprezen door Christus, als juist de man, die hier zegt: "Ik moet minder worden" - de nederige Johannes de Doper.

Wij hebben, ten derde, in deze verzen een verklaring aangaande de leer, de waardigheid van Christus.

Johannes de Doper leert Zijn discipelen alweer de ware grootheid van de Persoon wiens toenemende volksgunst hen ergerde. Nog eens, en misschien voor de laatste maal, kondigt hij Hem aan als Een die waardig is alle eer en lof. Hij bezigt de een treffende uitdrukking na de andere, om een juist denkbeeld van de majesteit van Christus te geven. Hij spreekt van Hem als van de "Bruidegom" van de Kerk, - als van Hem "die van boven komt," - als van "Hem die God gezonden heeft," - als van Hem "wie de Geest zonder mate gegeven is," - als van Hem "wie de Vader liefheeft, en in wiens handen alle dingen gegeven zijn," - "in wie te geloven het eeuwige leven is, en wie te verwerpen het eeuwige verderf is."

Elke dezer spreekwijzen is vol diepe betekenis, en zou stof tot een lange preek geven. Alles toont de diepte en hoogte van Johannes' geestelijke bekwaamheden. Eerbiedwaardiger dingen zijn nergens beschreven omtrent Jezus, dan deze verzen ons melden van hetgeen Johannes de Doper zegt.

Laat ons trachten in het leven en sterven dezelfde inzichten van de Heere Jezus vast te houden, waaraan Johannes hier uitdrukking geeft. Wij kunnen nooit te veel van Christus zeggen. Onze gedachten over de kerk, het predikambt en de sacramenten kunnen gemakkelijk te hoog en te overdreven zijn. Wij kunnen nooit te hoge gedachten van Christus hebben, kunnen nooit Hem te veel liefhebben, Hem te onbepaald geloven, te veel gewicht aan Hem hechten en te hoog tot zijn lof spreken. Hij is waardig al de eer die wij Hem kunnen geven. Hij zal alles in de hemel zijn. Laat ons toezien, dat Hij alleen geheel onze harten inneemt.

Wij hebben, ten laatste, in deze verzen een brede uiteenzetting van de nabijheid en tegenwoordigheid van de behoudenis van ware Christenen. Johannes de Doper verklaart: "Die in de Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven." Hij, behoeft niet met een kwijnend hart naar een ver verwijderd voorrecht uit te zien. Hij, heeft" het eeuwige leven, zodra hij gelooft. Vergeving, vrede, en een volkomen recht op de hemel zijn een onmiddellijk bezit. Zij worden de eigendom van een gelovige, van het ogenblik af dat hij gelooft in Christus. Zij kunnen niet volkomener zijn eigendom worden, al wordt hij zo oud als Methusalem.

De waarheid, hier ons voorgesteld, is een van de heerlijkste, voorrechten van het Evangelie. Daar zijn geen werken te doen, geen voorwaarden te vervullen, daar behoeft geen prijs betaald, daar behoeven geen vermoeiende proefjaren doorgebracht te worden, voordat een zondaar kan aangenomen worden. Laat hem alleen in Christus geloven, hem is, dadelijk vergiffenis geschonken. De zaligheid is dicht bij de voornaamste van de zonden. Laat hem alleen berouw hebben en geloven, en die dag is zij zijn eigendom. Door Christus worden allen die geloven, op eens van alles gerechtvaardigd.

Laat ons dit alles besluiten met een ernstige en hartdoorgrondende gedachte. Als het geloof, in Christus tegenwoordige en onmiddellijke voorrechten met zich medebrengt, dan is het blijven in het ongeloof in een toestand zijn van vreselijk gevaar. Als de hemel zeer dicht bij de gelovige is, dan moet de hel zeer dicht bij de ongelovige zijn. Hoe groter de genade is die de Heere Jezus aanbiedt, des te groter zal de schuld zijn van hen die haar verwaarlozen en verwerpen. Die de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, maar de toorn Gods blijft op hem."

## AANTEKENINGEN.

22. Land van Judea, en onthield zich aldaar. - De Heere verliet Jeruzalem en begaf zich naar andere gedeelten van Judea. Het is opmerkelijk, dat vele van de gebeurtenissen van 's Heeren bediening in Jeruzalem en het omliggende land blijkbaar niet in enig Evangelie worden medegedeeld.

En doopte. - Hoewel niet met eigen hand, gelijk blijkt uit Joh. 4: 2. Dat de discipelen van Jezus hier nog niet doopten in de naam van de Drie-eenheid, is ontwijfelbaar zeker; gelijk wij ook van drie gevallen later lezen, dat in de Naam van Jezus gedoopt werd, zonder dat er van al de drie Personen van de Heilige Drie-eenheid wordt gewag gemaakt (Hand. 2: 38; 8: 37; 10: 48). Maar dopen in de Naam van Jezus was een feitelijk dopen in de Naam van de Drie-eenheid. Het was het belijden van het geloof in Hem, die de Vader gezonden had en die de Gever was van de Heilige Geest.

23. Johannes doopte ook. - Er was geen wezenlijk verschil tussen de doop door Johannes en die door Christus bediend, zodat iemand, die door Johannes gedoopt was, na de Pinksterdag niet behoefde herdoopt te worden. Nergens uit blijkt, dat Johannes Jakobus, Andreas en Petrus ooit de Christelijken doop hebben ontvangen. Geen enkel woord in de Schrift vermeldt ons, dat zij, na Johannes te hebben verlaten en Christus' discipelen te zijn geworden, nog eens gedoopt zijn. Wat meer is, ons wordt uitdrukkelijk gezegd, dat "Jezus zelf niet doopte" (Joh. 4: 2). De oenige doop, die de eerste apostelen hebben ontvangen, blijkt de doop van Johannes de Doper te zijn geweest. Het komt mij onweersprekelijk voor, dat de doop van Johannes in wezen van gelijke waarde was als de Christelijke.

Enon bij Salim. - Het is niet met zekerheid bekend, waar die plaats gelegen was. Waarschijnlijk in Judea, en zijn de in Joz. 15: 32 genoemde plaatsen Silhim en Aïn, tot de stam van Juda behorende, dezelfde als deze.

Dewijl aldaar vele wateren waren. - Johannes schijnt derhalve met indompeling te hebben gedoopt.

24. Johannes nog niet in de gevangenis.. - wordt op Johannes' ijver in 's Heeren dienst gewezen. Ongetwijfeld wist hij, dat zijn dienstwerk volbracht was, toen Christus verscheen, en dat de tijd zijner ontbinding aanstaande was. Toch werkte hij tot het laatste toe. "Zalig die dienstknecht, die zijn Heere komende zal vinden Alzo doende" (Matth. 24: 46).

25. Er rees een vraag.... discipelen.... Joden.... reiniging. - Dit schijnt een twist tussen de ongelovige Joden en de discipelen van Johannes de Doper geweest te zijn over de betrekkelijke waarde van de tweeërlei doop, die in Judea bediend werd, die van Johannes en die van Jezus. De Joden plaagden denkelijk de discipelen van Johannes met het dalen van hun meesters populariteit, en deze beweerden, in hun vurigen ijver voor hun meester, dat geen doop meer waardig en reinigend was, dan die van Johannes. - Iemand merkt bij het woord "reiniging" aan, dat Johannes nooit het woord "doop" gebruikt en nooit Johannes de Doper bij zijn bijnaam "de Doper" noemt.

26. Zij kwamen tot Johannes, enz. - De taal van dit gehele vers schijnt bestemd, om aan te tonen, dat Johannes' discipelen voor hun meesters bediening ijverden.

Welken gij getuigenis gaf. - Dat getuigenis blijkt dus in het openbaar te zijn afgelegd. Johannes' discipelen droegen er kennis van; maar het had weinig uitgewerkt op hun gemoed.

Zie, die doopt. - Deze uitdrukking bevat deels verbazing, deels een klacht. Het doet ons zien, hoe weinig het merendeel van Johannes' discipelen verstond, dat Jezus werkelijk de beloofde Messias was. Weinigen geleken op Andreas en Johannes, die Jezus volgden, toen hun meester zeide: "Zie, het Lam Gods." Wij zien hier uit, dat leraren van hun hoorders geliefd kunnen zijn, en zij hun getrouwelijk de waarheid zeggen, en toch ten enenmale onmachtig zijn, te maken, dat hun volgers hen verstaan of geloven.

Zij komen allen tot hem. - Wij weten, niet allen kwamen tot Hem. Als de mensen ontstemd zijn bij het zien dat hun eigen partij afneemt, lopen zij licht in de verzoeking, om te overdrijven. Vleselijke ijver is een oude en groots zonde in de Kerk. - Hoe wonderbaar weet God uit blijkbaar kwaad iets goeds te voorschijn te brengen: het vleselijk en onvriendelijk spreken van Johannes' discipelen gaf aanleiding tot Johannes' belangrijk getuigenis aangaande Jezus.

27. Johannes antwoordde.... een mens kan geen ding aannemen. - Een mens, een bloot mens, zoals ik ben, kan niets aannemen of ontvangen, dan wat hem van de hemel (d. i. van God Luk. 15: 21) gegeven is. Deze verklaring bevat een groots waarheid in de godsdienst. Welslagen, vooruitgang en toeneming van invloed zijn gaven, die God in zijn eigen hand houdt.

Het gehele vers is een hoogst nuttig tegengif tegen naijver en jaloezie, die soms bij een voorganger opkomt, als hij ziet, dat eens anders dienstwerk voorspoediger gaat dan het zijne.

28. Gij zelf zijt mijne getuigen, dat ik gezegd heb, enz. - Johannes brengt hen onder 't oog en herinnert hun, dat hij dikwijls gezegd had, dat hij niet de Christus was, maar slechts diens voorloper. Maar men vergeet zo spoedig en zo lichtelijk wat niet bevalt.

29. Die de bruid heeft, is de bruidegom, enz. - De "bruid" in dit vers betekent de gehele verzameling van de gelovigen, "de bruid of vrouw des Lams" (Openb. 21: 9). De "bruidegom" is de Heere Jezus zelf. De "vriend van de bruidegom" betekent Johannes de Doper en alle andere trouwe dienstknechten van Christus. Volgens Joods gebruik waren er bij een huwelijk zekere personen, die vrienden van de bruidegom genaamd werden. Deze waren de tussenpersonen, door welke bruidegom en bruid voor het huwelijk met elkander onderhandelden. Hun plicht bestond alleen hierin, om de belangen van de bruidegom uiteen te zetten en te bevorderen, alle hindernissen zoveel mogelijk weg te nemen, en goede verstandhouding tussen hen te bewaren, tot spoedige vereniging van de partijen. Dit, zegt Johannes, was eenvoudig ook zijn werk. Zijn doel had hij nu bereikt, en was daarom zijn "blijdschap vervuld geworden." Het verdient onze aandacht, dat wanneer onze Heere op een anderen tijd zijner bediening uitdrukkelijk van zichzelf als van "den bruidegom" spreekt, in zijn antwoord aan de discipelen van Johannes (Matth. 9: 15), Hij opzettelijk hun hans meesters woorden wil indachtig maken.

30. Hij moet wassen, maar ik minder worden. - Johannes leert hier Zijn discipelen dat het recht en gevoegelijk en noodzakelijk is, dat Christus toeneme in het ontvangen van eerbetoen, en dak hij zelf daarin vermindere. Hij was slechts de dienstknecht, Christus de Meester. Hij slechts de voorloper en gezant, Christus de Koning. Hij slechts de morgenster, Christus de Zon.

31. Die van boven komt, is boven allen. - hiermee spreekt Johannes de oneindige meerderheid van Christus boven hem of enig ander Adamskind uit, wat ambt die ook

moge bedienen. Christus is "boven allen." Hij is niet slechts mens, Hij is God. Hij kwam van boven, toen Hij onze natuur aannam en geboren werd (Efez. 1: 21, 22).

Die uit de aarde is... spreekt uit de aarde. – hiermee spreekt Johannes met krachtige taal de minderheid bij Christus vergeleken uit, van hem of enig ander leraar.

Die uit de hemel komt, is boven allen. - Deze uitspraak is slechts een herhaling van het begin van het vers: een tweede bevestiging van Christus' grootheid en verhevenheid boven alle mensen.

32. Hetgeen Hij gezien heeft, getuigt Hij. – hiermee spreekt de Doper Christus' Godheid, uit, en diensvolgens zijn verhevenheid boven hem zelf, in een ander opzicht. Christus toch is niet als bloot menselijke leraren, die alleen betuigen wat hun door de II. Geest is geleerd, en ingegeven om aan anderen mee te deden. Als God verklaart Hij met gezag wat Hij gezien en gehoord had, en wist van alle eeuwigheid met de Vader (Joh. 5: 79 - 30; 8: 38). - Het woord "getuigt: is waardig opgemerkt te worden, als een uitdrukking die Te bediening van Christus bijzonder kenmerkt. Hij zei tot Pilatus:;Hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik van de waarheid getuigenis geven zou" (Joh. 18: 37).

33. Die heeft verzegeld, dat God waarachtig is. - Dit is een eigenaardige uitdrukking, en wordt nergens elders in het N. T. in dezelfde betekenis gevonden. Natuurlijk betekent het geen letterlijk verzegelen. Het wil zeggen: " ...heeft formeel zijn geloof uitgesproken, heeft openlijk zijn overtuiging beleden," evenals een mens zijn zegel plaatst op een document, als een getuigenis dat hij met de inhoud daarvan instemt. In oude tijden, toen maar weinigen konden schrijven, was het hechten van een zegel op een aktestuk een meer gemakkelijke wijze om zijn instemming uit te drukken, dan een naam te tekenen. De uitdrukking wil dus zeggen: "Hij die Christus' getuigenis aanneemt, heeft er Zijn Naam onder gezet, ten blijke dat hij gelooft dat God waarachtig is."

Dat God Waarachtig is. - Hij die Christus aanneemt. Verklaart te geloven dat GOD waarachtig en trouw is naar Zijn woord en dat Hij zijn belofte heeft volvoerd, die Hij aan Adam, Abraham. en David heeft gedaan. Vergelijk 1 Joh. 5: 10.

34. die God gezonden heeft. - Met het gezegde in dit vers verklaart Johannes de Doper de waardigheid van Christus, en diens verhevenheid boven alle leraren, door een andere treffende verklaring. Hij begint met Hem de welbekenden titel te geven, die bijzonderlijk op de Messias wordt toegepast: "Die God gezonden heeft, - de Gezondene; Hij, die God naar de belofte in de wereld gezonden heeft."

Spreekt de woorden Gods. - Dit bedoelt dat Christus' woorden niet maar woorden waren van een bloot mens, zoals van Johannes zelf, of een van de profeten. Zij waren niets minder dan de woorden van God (Joh. 7: 16; 5: 19; 14 10, 11; 8: 28; 12: 49). Als Johannes sprak, sprak hij slechts mensenwoorden, hoewel, goed en Schriftuurlijk; maar als Christus sprak, sprak Hij Goddelijke woorden, de woorden van God zelf (Deut. 18: 18).

Want God geeft Hem de Geest niet met mate. –

"Met mate" betekent hier: "gedeeltelijk," in tegenoverstelling van vol, in onmetelijke overvloed." Als mens was de Heere Jezus gezalfd met de Heilige Geest, en bekwaam gemaakt tot zijn ambt als Hogepriester, Profeet en Koning, op een wijze en in een volheid, zoals nooit iemand ten dele was geworden (Hand. 10: 38). Johannes wilde zeggen: "Dien God gezonden heeft, is Een, ver boven profeten en leraars, aan wie de Heilige Geest slechts bij mate wordt gegeven. Hij is zelf God. Van Hem gaat de

Heilige Geest uit, zoals van de Vader. Hij is zowel God als mens, en als zodanig heeft Hij niet nodig dat Hem de Geest gegeven worde. Hij heeft de Geest zonder mate, in de volheid, omdat, in het Goddelijk wezen, Hij en de Geest en de Vader Een en onverdeeld zijn.

35. De Vader heeft de Zoon lief. - Deze uitdrukking gaat ons begrip te boven. Zij doelt op de onuitsprekelijk innige eenheid van de Vader en de Zoon. Het is die liefde, waarop de Heere doelt in de woorden: "Gij hebt Mij liefgehad voor de grondlegging van de wereld" (Joh. 17: 24), en waarvan de Vader nadrukkelijk de verzekering gaf bij de aanvang van zijns Zoons aardse bediening: "Deze is mijn geliefde Zoon, in denwelken Ik mijn welbehagen heb" (Matth. 3: 17). Calvin merkt op dit vers aan: "De liefde waarvan hier gesproken wordt, is die bijzondere liefde van God, welke beginnende met de Zoon, van Hem tot alle schepselen uitvloeit; want die liefde, met welke Hij Zijn Zoon omhelzende, ons ook in Hem omhelst, doet Hem al zijn weldaden door zijn hand ons toekomen."

Heeft alle dingen in zijn hand gegeven. - Hij is de Zoon, van wie geschreven is: "Kust de Zoon, opdat Hij niet toorne en gij op de weg vergaat, wanneer zijn toorn maar een weinig zou ontbranden." Hij is de Zoon, tot wie de Vader gezegd heeft: "Ik zal U geven de Heidenen tot uw erfdeel en de einden van de aarde tot uw bezitting" (Ps. 2: 7, 9). Men denke hier aan het Middelaarsrijk, dat in de eeuwigen Raad de Zoon is toegewezen.

36. Die in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven. - In dit vers sluit Johannes zijn getuigenis aangaande de Christus met een plechtige verklaring van het onuitsprekelijk groot gewicht en belang van in Hem te geloven. Het gewicht van het geloof merke men hier wel op. Evenals zijn Goddelijke Meester leert Johannes dat "in de Zoon te geloven" het voornaamste is in de zaligmakende godsdienst. Geloven is de weg naar de hemel; en niet geloven de weg naar de hel. Ook merke men wel op, dat wie gelooft het eeuwige leven "heeft."

Ongehoorzaam. is. - Hetzelfde woord komt voor in Rom. 2: 8; 10: 21; 1 Petrus 2: 8; 3: 1 - 20).

Het leven niet zien. - Dat is: "het leven niet genieten, niet bezitten, niet ingaan."

De toorn van God blijft op hem. - Hetzelfde als wat Joh. 3: 18 de Heere zelf had verklaard. Zolang een mens niet in Christus gelooft, hangt de rechtvaardige toorn van God over hem, en is hij onder de vloek van Gods overtreden wet.



**JOHANNES 4: 1 - 6.**

De doop, en zijn betekenis. - De menselijke natuur van Christus.

1. *Als dan de Heere verstond, dat de Farizeeërs gehoord hadden, dat Jezus meer discipelen maakte en doopte dan Johannes,*
2. *(Hoewel Jezus zelf niet doopte, maar Zijn discipelen),*
3. *Zo verliet Hij Judea en ging weer naar Galiléa.*
4. *En Hij moest door Samaria gaan.*
5. *Hij kwam dan in een stad van Samaria, genaamd Sichem, nabij het stuk land, 't welk Jakob zijn zoon Jozef gaf.*
6. *En aldaar was de fontein Jakobs. Jezus dan, vermoeid zijnde van de reis, zat also neer nevens de fontein; het was omtrent de zesde ure.*

Daar zijn twee uitdrukkingen in deze verzen, die bijzondere aandacht verdienen. Zij werpen licht over twee onderwerpen in de godsdienst, waarover heldere en zeer bepaalde meningen van groot belang zijn.

Wij moeten, ten eerste, opmerken wat er gezegd wordt over de doop. Wij lezen, dat Jezus zelf niet doopte, maar Zijn discipelen. De uitdrukking, hier gebezigd, is zeer opmerkelijk. Als wij het lezen, schijnen wij onweerstaanbaar geleid te worden tot een leerzaam besluit. Dat besluit is, dat de doop niet het voornaamste deel is van het Christendom, en dat de doop niet het voornaamste werk is, waarvoor de Christelijke leraars zijn aangesteld. Dikwijls lezen wij, dat onze Heere predikte en bad. Eens lezen wij van Hem, dat Hij het Heilig Avondmaal instelde. Maar wij hebben zelfs geen enkel voorbeeld, dat Hij ooit iemand doopte. En hier wordt ons duidelijk gezegd, dat dit een ondergeschikt werk was, dat Hij aan anderen overliet. Jezus zelf doopte niet, maar Zijn discipelen.

Deze les is van bijzonder gewicht heden ten dage. De doop, als een sacrament door Christus zelf ingesteld, is een eerwaardige instelling, en mag nooit in de Kerk geminacht worden, en men kan haar niet verwaarlozen of verachten, zonder grote zonde te begaan. Als zij behoorlijk bediend wordt, in geloof en gebed, is de doop berekend, om de hoogste zegeningen aan te brengen. Maar de doop was nooit bedoeld, tot zo'n hoogte verheven te worden, als velen doen. De doop is geen tovermiddel en deelt niet noodzakelijk de genade van de Heilige Geest mede. De weldaad van de doop hangt grotendeels af van de wijze, waarop die gebruikt wordt. De leer, die men soms hierover verbreidt, en de taal, die men in sommige plaatsen daarover bezigt, zijn zeer onbestaanbaar met het feit, hier in de tekst vermeld. Als de doop alles was, wat sommigen er van zeggen, zouden wij nooit vermeld vinden, dat "Jezus zelf niet doopte."

Laat het een vast beginsel in ons hart zijn, dat het eerste en voornaamste werk van de Kerk van Christus is, het Evangelie te prediken.

De woorden van Paulus behoren wij ons gedurig te herinneren: "Christus heeft mij niet gezonden om te dopen, maar om het Evangelie te prediken" ( 1 Kor. 1: 7). Als het Evangelie van Christus getrouw en volkomen gepredikt wordt, behoeven wij niet te vrezen, dat de sacramenten te gering geschat zullen worden. De Doop en het Heilig Avondmaal zullen altijd het meest in eer gehouden worden in, die kerkgenootschappen, waar de waarheid, die in Jezus is, het inest volkomen geleerd, beleerd en gekend wordt.

Ten andere, behoren wij hier op te merken wat er gezegd wordt over de mensekelijhe

natuur van onze Heere. Wij lezen dat "Jezus vermoeid was van de reis."

Hieruit leren wij, zowel als uit vele andere uitdrukkingen in de Evangeliën, dat onze Heere een lichaam had, volkomen gelijk aan het onze. Toen het "Woord vlees is geworden," nam Hij een natuur aan, gelijk aan de onze in alle dingen, uitgenomen de zonde. Gelijk wij, groeide Hij van kindsheid tot jongelingschap en van jongelingschap tot mannelijke leeftijd. Gelijk wij, had Hij honger, dorst, voelde smart, en had behoefte aan slaap. Hij was vatbaar voor iedere zondeloze zwakheid, waarvoor wij vatbaar zijn. In alle dingen was zijn lichaam gelijk het onze gebouwd.

De waarheid, hier voor ons, is vol troost voor alle ware Christenen. Hij, tot wie zondaars genodigd worden te komen, om genade en vrede, is Een, die zowel mens als God is. Hij had een ware menselijke natuur, toen Hij op aarde was; Hij nam een ware menselijke natuur met zich mede, toen Hij naar de hemel ging. Wij hebben aan de rechterhand van God een Hogepriester, die medelijden kan hebben met onze zwakheden, omdat Hij zelf is verzocht geweest. Als wij tot Hem roepen in het uur van lichamelijke pijn en zwakheid, weet Hij goed wat wij menen. Als onze gebeden en lofverheffingen zwak zijn door lichamelijke vermoeienis, kan Hij onze toestand verstaan. Hij kent ons lichaam. Hij heeft door ervaring geleerd, wat het is, mens te zijn. Te zeggen, dat de maagd Maria, of iemand anders, meer medelijden kan hebben voor ons dan Christus, is onkunde, niet minder dan heiligschennis. De mens Christus Jezus kan volkomen in alles treden wat tot eens mensen toestand behoort. De armen, de zieken en de lijdende hebben er Een in de hemel, die niet alleen een almachtig Zaligmaker, maar een meest gevoelend Vriend is.

De dienaar van Christus behoort deze grote waarheid vast te houden, dat er twee volkomen en volmaakte naturen in de Persoon zijn, die hij dient. De Heere Jezus, in Wie het Evangelie ons zegt te geloven, is zonder twijfel de almachtige God, gelijk aan de Vader in alle dingen, en in staat om ten uiterste toe allen, die door Hem tot God gaan, te behouden. Maar diezelfde Jezus is niet minder zeker volmaakt mens, in staat om te gevoelen met de mens in al zijn lichamelijk lijden, en bekend door de ondervinding met alles, wat het menselijk lichaam heeft te verdragen. De macht en het medelijden zijn wonderlijk verenigd in Hem, die voor ons stierf op het kruis.

Omdat Hij God is, mogen wij al het gewicht van onze zielen op Hem werpen met onwankelbaar vertrouwen. Hij is machtig, om te redden. Omdat Hij mens is, mogen wij tot Hem met vrijmoedigheid spreken over de vele beproevingen, waaraan het vlees onderworpen is. Hij kent het hart des mensen. Hier is rust voor de vermoeide! Hier is goede tijding! Onze Verlosser is zowel mens als God en God zowel als mens. Degene, die in Hem gelooft, heeft alles wat een kind van Adam bij mogelijkheid kan eisen, hetzij tot zaligheid of tot zijn rust en vrede.

#### AANTEKENINGEN.

1. Als dan de Heere verstond, enz. - Het verband tussen dit Hoofdstuk en het voorgaande wordt gevonden in het 25ste vers van het laatste Hoofdstuk. De redetwist tussen Johannes' discipelen en de Joden deed de aandacht vestigen op 's Heeren dienstwerk. Het werd een onderwerp van algemene bespreking en trok de aandacht van de voornaamste onderwijzers van het volk, de Farizeeërs. Reeds waren zij verontrust geworden door het dienstwerk van Johannes de Doper en dat die zo vele scharen trok (Joh. 1: 19 - 28).

Aan het gezantschap, dat zij naar Johannes gezonden hadden, was nadrukkelijk gezegd, dat Een groter dan hij stond te verschijnen. Toen derhalve "de Farizeeërs hoorden," dat Jezus nu werkelijk meer discipelen doopte dan Johannes, en meer toeloop had dan deze, kunnen wij het ons wel voorstellen, dat zij nog meer verontrust

werden dan tevoren. Was Hij misschien de Messias? En was Hij het, dan toch was Hij niet de Messias die zij verwachtten of verlangden. Een en ander kon lichtelijk een bittere vijandschap tegen de Heere veroorzaken, en tot een geheim voornemen leiden, om aan alle twijfelingen een einde te maken, door Hem ter dood te brengen.

2. Hoewel Jezus zelf niet doopte. - Dit wordt alleen hier vermeld, en is de opmerkzaamheid waard. Hij zelf zou niet met water, maar met de Heilige Geest dopen. Ook wilde Hij er door eren, dat de uitwerking en de kracht van de doop niet af hangt van de persoon, welke deze bedient. - De doop, blijkt ook hieruit, is niet een verordening van het allergrootste, maar van ondergeschikt belang in het Christendom.

3. Verliet Hij Judea. - Uit het verband met de voorafgaande verzen schijnt te blijken, dat de Heere Judea verliet, om de voornemens van de Farizeeërs tegen Hem te verijdelen. In Galilea was Hij verder van Jeruzalem, en daar zon zijn bediening niet zoveel vijandschap verwekken.

4. En Hij woest door Samaria gaan. - Dit was de naaste weg, of men moest over de Jordaan met een omweg door Perea (het Overjordaanse) gaan.

5. Sichar. - Volgens het algemeen gevoelen is de hier besproken stad in de Heilige Schrift dezelfde als Sichem. Weinige plaatsen, behalve Jeruzalem, zijn zo dikwijls vermeld als deze stad. Zij komt voor in de geschiedenis van Abraham (Gen. 32: 6); van Jakob (Gen. 33: 18, 19; Gen. 34: 2 enz.); van Jozef (Gen. 37: 12); van Jozua (Joz. 24: 1, 32; Hand. 7: 16); van Abimelech (Richt. 9); van Rehabeam (1 Kon. 12); van Jerobeam (1 Kon. 12: 25). Dicht bij Sichem was de stad Samaria zelf, en stonden de twee bergen Ebal en Gerizim, waar de zegen en de vloek werden uitgesproken (Joz. 8: 13). - Wel wordt betwijfeld, of de ruïnen, die thans de ruïnen van Sichem worden geheten, werkelijk ter plaatse van het oude Sichem zijn, en of het oude Sichem niet naderbij gelegen heeft, dan het nu schijnt, - de put ligt daarvan twintig minuten gaan verwijderd; opmerkelijk zijn evenwel de woorden van de Samaritaanse vrouw: "ik hier niet moet komen om te putten," waaruit blijkt, dat zij het water op zekeren afstand moest halen.

Nabij het stuk lands.... Jakob.... Jozef. - Het hier bedoelde stuk lands schijnt uit twee deden bestaan te hebben. Het ene was door Jakob van Hemor, Sichems vader, voor honderd stukken zilver gekocht (Gen. 33: 29). Het andere schijnt het zijns geworden te zijn door verovering, toen zijn zonen de Sichemieten doodden om het onteren van Dina (Gen. 34: 28; 48: 22).

6. De fontein Jakobs. - Deze fontein, beter gezegd put of vergaarbak, wordt de reiziger in Palestina nog aangewezen nabij de ruïnen van Sichem, en algemeen ondersteld een van de oudste en onbetwistbaarste overblijfsels van oude tijden in het Heilige land. Zij wordt in goeden staat onderhouden, en is omtrent 28 meter diep.

Vermoeid zijnde van de reis. - Deze uitdrukking verdient opgemerkt te worden. Zij bewijst de wezenlijkheid van 's Heeren menselijke natuur. Hij had een lichaam als wij: onderhevig aan al de conditiën van vlees en bloed. Het bewijst de oneindige barmhartigheid, nederigheid en neerbuigende goedheid van onze Heere, in het vlees worden en op aarde komen, om voor zondaars te leven en te sterven. Hoewel Hij rijk was, werd Hij arm. Hij die de wereld gemaakt heeft en wiens "het vee was op duizend bergen", vergenoegde - zich een vermoeide voetreiziger te zijn, teneinde ons eeuwige verlossing te verwerven. Nooit lezen wij, dat Jezus van een voertuig gebruik maakte, maar wel dat Hij slechts eenmaal op een beest reed. Wilde Hij arm zijn, het voegt ons,

ons aan armoede te onderwerpen. Het is geen zonde buiten eigen schuld arm te zijn. - Welk een medelijdende Zaligmaker toont Hij hierin te zijn! Hij weet wat het is een zwak en afgetobd lichaam te hebben. Hij kan de armoede te hulp komen.

De zesde uur. - Dat is 's middags 12 uur - het heetst van de dag. Met Nicodémus sprak de Heere in de nacht (Joh. 3); met de Samaritaanse vrouw, die van een onzedelijk gedrag was, sprak Hij over dag. Licht hierin niet een wenk voor Evangeliedienaren, om op tijd en uur te letten, vooral wanneer zij met personen als deze vrouw in aanraking komen

#### **JOHANNES 4: 7 - 26.**

De Samaritaanse vrouw. - Christus' tact en neerbuigendheid. - Christus' bereidwilligheid om te geven. - De voortreffelijkheid van Christus' gaven. - De noodzakelijkheid van de vergeving van de zonde. - Het nutteloze van vormelijke eredienst. - Christus' goedheid jegens grote zondaren.

*7. Er kwam een vrouw uit Samaria om water te putten. Jezus zei tot haar: Geef Mij te drinken.*

*S. (Want Zijn discipelen waren heengegaan in de stad, opdat zij zouden spijs kopen.)*

*9. Zo zei dan de Samaritaanse vrouw tot Hem: Hoe begeert gij, die een Jood zijt, van mij te drinken, die een Samaritaanse vrouw ben? Want de Joden houden geen gemeenschap met de Samaritanen.*

*10. Jezus antwoordde en zei tot haar: Indien gij de gave Gods kendet, en wie Hij is, die tot u zegt: Geef mij te drinken, zo zoudt gij van Hem hebben begeerd en Hij zou u levend water gegeven hebben.*

*11. De vrouw zei tot Hem: Heer! gij hebt niet om mede te putten, en de put is diep; vanwaar hebt gij dan het levend water?*

*12. Zijt gij meerder dan onze vader Jakob, die ons deze put gegeven heeft? en hij zelf heeft daaruit gedronken, en zijn kinderen en zijn vee.*

*13. Jezus antwoordde en zei tot haar: Een ieder, die van dit water drinkt, zal weer dorsten.*

*14. Maar zo wie gedronken zal hebben van het water dat Ik Hem geven zal, die zal in eeuwigheid niet dorsten; maar het water, dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven.*

*15. De vrouw zei tot Hem: Heere, geef mij dat water, opdat mij niet dorste, en ik hier niet moet komen, om te putten.*

*16. Jezus zei tot haar: Ga heen, roep uw man, en kom hier.*

*17. De vrouw antwoordde en zeide: ik heb geen man. Jezus zei tot haar: Gij hebt wel gezegd: Ik heb geen man.*

*18. Want gij hebt vijf mannen gehad, en die gij nu hebt, is uw man niet; dat hebt gij naar waarheid gezegd.*

*19. De vrouw zei tot Hem: Heere, ik zie dat gij een profeet zijt.*

*20. Onze vaders hebben op deze berg aangebeden, en gijlieden zegt, dat te Jeruzalem de plaats is, waar men moet aanbidden.*

*21. Jezus zei tot haar: Vrouw, geloof Mij, de ure komt, wanneer gijlieden noch op deze berg, noch te Jeruzalem de Vader zult aanbidden.*

*22. Gijlieden aanbidt, wat gij niet weet; wij aanbidden wat wij weten; want de zaligheid is uit de Joden.*

*23. Maar de ure komt, en is nu, wanneer de ware aanbidders de Vader aanbidden zullen in geest en in waarheid: want de Vader zoekt ook dezulken, die Hem alzo*

*aanbidden.*

*24. God is een Geest, en die Hem aanbidden, moeten Hem aanbidden in geest en in waarheid.*

*25. De vrouw zei tot Hem: Ik weet, dat de Messias komt (die genaamd wordt Christus); wanneer die zal gekomen zijn, zo zal Hij ons alle dingen verkondigen.*

*26. Jezus zei tot haar: Ik ben het, die met u spreek.*

De ontmoeting met de Samaritaanse vrouw, in deze verzen verhaald, is een van de meest belangrijke en leerrijke voorvallen in het Evangelie van Johannes. Johannes heeft ons medegedeeld in het gesprek met Nicodémus, hoe onze Heere met een eigengerechte letterknecht handelde. Hij toont ons nu, hoe onze Heere handelde met een onwetende, vleselijk gezinde vrouw, wier zedelijk karakter bijzonder slecht was. Er zijn lessen in deze verzen voor leraars en onderwijzers, die zij wel zullen doen te bepeinen.

Ten eerste merken wij op de vernederende wijsheid en nederbuigendheid van Christus in het omgaan met een zorgeloze zondaar.

Onze Heere zat bij de Jakobsbron, toen een vrouw van Samaria daar kwam, om water te putten. Dadelijk zegt Hij tot haar: "Geef Mij te drinken." Hij wacht niet, totdat zij tot Hem spreekt. Hij begint niet met haar zonden te bestraffen, ofschoon Hij ze ontwijfelbaar kende. Hij opent het gesprek met een gunst te vragen. Hij nadert de ziel van de vrouw met het onderwerp van water, dat haar gedachte nu het meeste innam. Eenvoudig als dit verzoek moge schijnen, opende het de deur tot een geestelijk gesprek. Het wierp een brug dwars over de golf, die tussen haar en Hem lag. Het leidde tot de bekering van haar ziel.

Het gedrag van onze Heere hier ter plaatse behoort zorgvuldig herinnerd te worden door allen, die het welzijn van de gedachteloze en geestelijk - onwetenden willen behartigen. Het is te vergeefs, te wachten, dat zulke mensen vrijwillig tot ons komen en kennismaking beginnen te zoeken. Wij moeten beginnen met hen, en moeten tot hen gaan in de geest van beleefde en vriendelijke toenadering. Het is te vergeefs te verwachten, dat zulke personen op ons onderwijs zich zullen voorbereiden, en dadelijk zien en erkennen de wijsheid van alles wat wij doen. Wij moeten wijs te werk gaan. Wij moeten de beste toegangen tot hun hart bestuderen, en de meest geschikte middelen, om hun aandacht te bepalen. Er is een aanrakingspunt in iedere ziel en het moet ons voornaamste doel zijn, om dat aan te vatten. Boven alles moeten wij vriendelijk in onze manieren zijn, en ons wachten te tonen, dat wij ons bewust zijn van onze meerderheid. Als wij onwetenden mensen laten gevoelen, dat wij denken dat wij hun een grote gunst bewijzen door met hen over godsdienst te spreken, is er weinig hoop hun zielen goed te doen.

Ten tweede behoren wij op te merken de bereidheid van Christus, om zogeloze zondaars barmhartigheid te bewijzen. Hij zegt aan de Samaritaanse vrouw, dat, indien zij begeerd had, "Hij haar levend water zonde gegeven hebben." Hij kende het karakter van de persoon voor Hem volkomen goed. Toch zegt Hij: "als zij begeerd had, zou Hij gegeven hebben." hij zou het levend water van genade, barmhartigheid en vrede gegeven hebben.

De oneindige gewilligheid van Christus, om zondaren aan te nemen, is een gulden waarheid, die in onze harten behoort gegrift te worden, en anderen ijverig moet worden ingeprent. De Heere Jezus is veel meer bereid om te horen, dan wij zijn om te bidden, en veel meer genegen om gunsten te schenken, dan wij zijn om ze te vragen.

de gamellen dag lang strekt Hij zijn handen uit tot de ongehoorzame en tegenstrevende. Hij heeft gedachten van medelijden en ontferming over de diepst -gezonken zondaar, zelfs wanneer die niet aan Hem denkt. Hij staat te wachten, om barmhartigheid en genade de slechtste en onwaardigste te schenken, als die slechts tot Hem roept. Hij zal nooit die welbekende belofte terugtrekken: "Bidt en u zal gegeven worden, zoekt en gij zult vinden." De verlorenen zullen ten jongsten dage ontdekken, dat zij niet hadden, omdat zij Met vraagden.

Ten derde moeten wij opmerken de onvergelykelijke uitnemendheid van de gaven van Christus, vergeleken bij de dingen van deze wereld. Onze Heere zegt tot de Samaritaanse vrouw: "Die van dit water drinkt, zal weer dorsten, maar die van het water drinkt, dat ik hem zal geven, zal in eeuwigheid niet dorsten."

De waarheid van het beginsel, hier neergelegd, kan aan alle zijden gezien worden door allen, die niet verblind zijn door vooroordeel of liefde tot de wereld. Duizenden mensen hebben iedere tijdelijke goede zaak, welke het hart maar kan wensen, en zijn toch moede en onvoldaan. Het is nu, zoals het reeds in Davids tijd was: "Daar zijn velen, die zeggen: Wie zal ons het goede doen zien?" (Ps. 4: 6): Rijkdom en rang en betrekking en macht en geleerdheid en vermaken zijn uiterst ongeschikt, om de ziel te bevredigen. Hij, die alleen van deze wateren drinkt, is zeker, weder te dorsten. Iedere Achab vindt een wijngaard dicht bij zijn paleis en iedere Haman ziet een Mordechai aan de poort. Daar is geen voldoening voor het hart in deze wereld, aler zij in Christus geloven. Jezus alleen kan de ledige plaatsen van onze inwendige mens vervullen. Jezus alleen kan aanhoudend en duurzaam geluk geven. De vrede, die Hij mededeelt, is een fontein, die, eenmaal in de ziel vloeiend gemaakt, tot alle eeuwigheid stroomt. Zijn wateren kunnen hun eb en vloed hebben; maar het zijn levende wateren, en zij zullen nooit geheel opdrogen.

Wij moeten ten vierde opmerken de volstrekte noodzakelijkheid van de overtuiging van zonde, voordat een ziel tot God bekeerd kan worden. De Samaritaanse vrouw schijnt betrekkelijk onbewogen geweest te zijn, voordat onze Heere haar overtreden van het zevende gebod haar voorstelde. Die doordringende woorden: "Ga heen, roep uw man," schijnen haar geweten als een pijl doorstoken te hebben. Van dat ogenblik, hoewel onkundig, spreekt zij als een ernstige, oprechte onderzoekster van de waarheid. En de reden is duidelijk: zij gevoelde, dat haar geestelijke krankheid ontdekt was. Voor de eerste maal in haar leven zag zij zich zelve.

Onnadenkende mensen tot deze toestand van de ziel te brengen moet het voornamen doel zijn van alle onderwijzers en leraars van het Evangelie. Zij behoren zorgvuldig huns Meesters voorbeeld in die plaats na te volgen. Voordat ieder mens er toe gebracht is, zijn zondigheid en nood te gevoelen, kan geen waar goed ooit gedaan worden. Voordat een zondaar zichzelf ziet, zoals God hem ziet, zal hij voortgaan zorgeloos, beuzelachtig en onbewogen te zijn. Door alle middelen moeten wij trachten de onbekeerde te overtuigen van zonde, zijn geweten te doen kloppen, zijn ogen te openen, om hem zichzelf te doen zien. Tot dat doel moeten wij de lengte en breedte van Gods heilige wet voorstellen. Te die einde moeten wij iedere praktijk in strijd met de wet, hoe fatsoenlijk en gewoon ook, veroordelen. Dit is de oenige weg, om goed te doen. Nooit zal een ziel de waarde van het geneesmiddel des Evangelies op prijs stellen, voordat zij haar krankheid gevoelt. Nooit zal iemand eeltige schoonheid in Christus als Zaligmaker zien, voordat hij ontdekt, dat hij zelf een arm en verloren zondaar in zichzelf is. Onbewustheid van zonde gaat onveranderlijk vergezeld van verwaarlozing van Christus.

Ten vijfde moeten wij opmerken het nutteloze van een godsdienst, die alleen uit vormen bestaat. Toen de Samaritaanse vrouw tot geestelijke onrust opgewekt werd, wierp zij vragen op over de vergelijkelijke verdienste van de Samaritaanse en Joodse wijze van de aanbidding Gods. Onze Heere zegt haar, dat de ware en aannemelijke aanbidding niet af hangt van de plaats waar zij gebracht wordt, maar van de toestand en het hart van de aanbidder. Hij verklaart: "De ure komt, wanneer gij noch op deze plaats, noch te Jeruzalem de Vader zult aanbidden." Hij voegt er bij, dat "de ware aanbidders in geest en in waarheid zullen aanbidden."

Het beginsel, in deze woorden neergelegd, kan nooit te sterk herinnerd worden aan belijdende Christenen. Wij zijn allen van nature geneigd, om de godsdienst tot een enkele zaak van uitwendige vormen en ceremoniën te maken, en een uiterst gewicht te hechten aan onze bijzondere wijze van de aanbidding van God. Wij moeten ons voor deze geest wachten, en vooral als wij eerst beginnen ernstig aan onze zielen te denken. Het hart is de voorname zaak in al onze toenaderingen tot God. "De Heere ziet het hart aan" (1 Sam. 16: 7). De prachtigste kathedraal is beledigend in Gods oog, als alles koud, harteloos en zonder genade toegaat. De kleinste vergadering van drie of vier arme gelovigen in een hut, om de Bijbel te lezen en te bidden, is een meer behaaglijk gezicht voor Hem, die het hart doorzoekt, dan de volste gemeente, die ooit te Rome in de St. Pieterskerk vergaderd is.

Ten laatste moeten Wij opmerken Christus' genadige gewilligheid, om ziek zelf aan de voornaamste van de zondaren te openbaren. Hij besluit zijn gesprek met de Samaritaanse vrouw door haar openlijk en zonder voorbehoud te zeggen, dat Hij de Zaligmaker van de wereld is. "Ik ben het, die met u spreek," zegt Hij. *Ik ben de Messias*. Nergens in al de Evangeliën vinden wij, dat onze Heere zo'n volkomen bekentenis aflegt van Zijn natuur en ambt, als Hij hier doet. En deze bekentenis, het zij ons herinnerd, werd niet gedaan aan wijze Schriftgeleerden, of zedelijke Farizeeërs, maar aan een, die tot op die dag een onwetende, onnadenkende en onzedelijke persoon was!

Het omgaan met zondaren, zoals deze, vormt een van de grote eigenaardigheden van het Evangelie. Wat het voorbijgaande leven van een mens moge geweest zijn, er is hoop en een geneesmiddel voor hem in Christus. Als hij alleen maar gewillig is, om Christus' stem te horen en te volgen, is Christus gewillig, hem dadelijk aan te nemen als een vriend, en aan Hem de ruimste mate van genade en barmhartigheid te schenken. De Samaritaanse vrouw, de moordenaar aan het kruis, de stokbewaarder te de overste van de tollenen, Zacheüs, zijn allen voorbeelden van Christus' bereidwilligheid, om barmhartigheid te geven, en om volkomen en onmiddellijke vergiffenis te schenken. Het is zijn roem, dat Hij, gelijk een groot geneesmeester, het ondernemen wil, zulken te genezen, die ogenschijnlijk ongeneeslijk zijn, en dat niemand, te slecht is voor Hem, om die lief te hebben en te genezen. Laat deze dingen in onze harten leven. Wat wij ook betwijfelen, laat ons nooit twijfelen dat Christus' liefde voor zondaars de kennis te boven gaat, en dat Christus even gewillig is zondaars te ontvangen, als Hij machtig is te redden.

Wat zijn wij zelf? Dit is ten slotte de vraag, welke onze aandacht eist. Wij kunnen tot nu toe zorgeloos, onnadenkend, zondig als de vrouw geweest zijn, wier geschiedenis wij gelezen hebben. Maar er is nog hoop. Hij, die met de Samaritaanse vrouw bij de put sprak, leeft nog aan Gods rechterhand, en verandert nooit. Laat ons slechts vragen, en Hij zal ons "levend water geven."

## AANTEKENINGEN.

7. Kwam een vrouw... om water te putten. - De schaarste van water in het hete Oosters klimaat, maakt het waterhalen uit des naasten put of bron tot een belangrijk gedeelte van dagelijkse bezigheid in een Oosters huishouden. Dit werk werd gewoonlijk door vrouw verricht (Gen. 24: 11; 1 Sam. 9:11). Een wel of bron werd natuurlijk een verzamelplaats voor het jonge volk (Richt. 5: 11). - Musculus merkt hierbij aan, welk een wondervol blijk het is van soevereine genade, dat onze Heere zich afwendde van geleerde Schriftgeleerden, Farizeeërs en Priesters, om in gesprek te treden met iemand als deze vrouw, die naar allen schijn zo geheel onwaardig was, dat op haar acht werd geslagen. Hij merkt ook op, hoe zonderling onze onbeduidende bewegingen door Gods voorzienigheid bestuurd worden. Evenals Rebekka en Rachel kwam de vrouw tot de put, niets wetende van het gewicht van dat bezoek op die dag voor haar ziel.

Jezus zei tot haar: Geef Mij te drinken. - In deze eenvoudige vraag van onze Heere verdienen vier zaken onze aandacht:

1. Het was een genadige daad van toenadering tot een zondig mens. Hij wachtte niet; totdat de vrouw Hem aansprak; maar Hij was het, die het gesprek aanving. -
2. Het was een daad van neerbuigende goedheid. Hij, door wie alles gemaakt is, de Schepper van de fontein, beken en rivieren, schaamt zich niet een dronk waters te vragen uit de hand van een zijner zondige schepselen. -
3. Het was een daad vol van wijsheid en voorzichtigheid. Hij begint niet op eens de vrouw over haar zonden te berispen. Hij begint met een schijnbaar onschuldig onderwerp, en waar het gemoed van de vrouw vol van was. Hij vraagt haar om water. -
4. Het was een daad van lijnen tact en die de volmaakte kennis van 's mensen hart bewees. Hij vraagt haar om een gunst en stelt zichzelf onder een verplichting. Op geen andere wijze had Hij de vrouw beter voor Hem kunnen stemmen en gewillig maken om naar zijn onderricht te luisteren. - Dat allen, die onwetende en gedachteloze zondaars goed willen doen, deze opmerkingen ter harte nemen!

8. Zijn discipelen.... heengegaan.... spijs kopen. - Dit vers is een proef van de algemenen regel onzes Heeren: geen wonder te doen om in eigen behoefte te voorzien. - Het leert ons zijn neerbuigendheid. De Heere, hoewel Hij rijk was, is om onzentwille arm geworden. - Het leert de Christenen niet te menen, dat zij zo geestelijk zijn, dat zij het goed besteden van geld mogen verzuimen en een goed gebruik er van te maken, om in hun behoeften te voorzien.

9. Hoe begeert gij... een Jood.... Samaritaans vrouw? - Uit deze vraag blijkt dat de vrouw verwonderd was, dat de Heere haar aansprak. Hoe wist zij, dat Hij een Jood was? Sommigen denken dat zij het bemerkte aan het dialect dat Hij sprak. Anderen, aan de snoeren van zijn kleed, die Hij waarschijnlijk droeg volgens de Mozaïsche wet (Num. 15: 38, 39). Eén ding is zeker duidelijk. Er was, toen de Heere op aarde wandelde, in zijn uiterlijk niets dat Hem van elke anderen Joodse reiziger onderscheidde. - Ik waag te onderstellen, dat in de vraag van de Samaritaanse de nadruk moet gelegd worden op het woord "vrouw". Zij was niet slechts verbaasd dat een Joods man aan een Samaritaan om drinken vroeg, maar ook dat hij het aan een vrouw vroeg.



De Joden houden geen gemeenschap met de Samaritanen. - Deze woorden zijn niet van de vrouw, maar van Johannes. Zij vormen dus een tussenzin. Zij betekenen: "De Joden zouden niet eten of drinken met de Samaritanen, zouden niet drinken uit dezelfde beker, noch eten met hen uit dezelfde schotel". Dit had zijn grond daarin, dat de Samaritanen oorspronkelijk merendeels vreemdelingen waren door de Assyrische koning uit Babel naar het land van de tien stammen gezonden, nadat deze meest allen naar Assyrië waren weggevoerd (2 Kon. 17).

Zij werd vergroot door de tegenstand, die de bewoners van Samaria tegen het herbouw van Jeruzalem bewezen, na de terugkeer uit de Babylonische ballingschap, in de dagen van Ezra (Ezra 4: 10 enz.). in de dagen onzes Heeren schijnen de Joden de Samaritanen als volslagen vreemdelingen te hebben beschouwd. De Samaritanen waren echter, naar blijkt uit het gesprek in dit hoofdstuk, geen onwetende Heidenen; maar beschouwden zich zelf als nakomelingen van Jakob. Zij hadden een soort van Oudtestamentische godsdienst, en verwachtten de Messias.

10. Jezus antwoordde, enz. - Nu gaat de Heere er toe over, om gebruik te maken van de gelegenheid, welke de vraag van de vrouw Hem aanbiedt. Over haar verwondering heenstappende, begint Hij haar nieuwsgierigheid te spannen en verwachtingen bij haar op te wekken, door met haar te spreken over iets dat binnen haar bereik valt en dat Hij "levend water" noemt.

De gave Gods. - Hieronder verstaan enige Schriftverklaarders "de Heilige Geest"; anderen "Christus zelf"; weer anderen "Gods genade". - De laatste opvatting komt mij de waarschijnlijkste en voldoende voor. Zij maakt de eerste voorwaarde tot een algemene: "Indien gij de genade Gods kendet"; en de tweede, tot een bijzondere: "Indien gij ook wist dat de Zaligmaker zelf bij u is."

Levend water. - Onder het beeld van "water" worden in het O. T. toekomstige goede dingen beloofd (Jes. 12: 3; 44: 3; Ezech. 47: 1 enz.; Zach. 13: 1; 14: 8). Besprengd te worden met rein water was bijzonder vermeld als een van de dingen, die de Messias zou geven (Jes. 52: 15; Ezech. 36: 25). Bij een verstandig lezer van het O. T. Zou het vermelden van "levend water" op eens de gedachte aan de tijd van de Messias doen opkomen. - Het woord "levend", hier op water toegepast, betekent fris, stromend water of welwater (Gen. 26: 19; Num. 19: 17; Hoogl. 4: 15). Er lag ongetwijfeld een diepe zin in de woorden onzes Heeren en een stilzwijgende verwijzing naar het vers in Jeremia, waar God van Hem zelf spreekt als "de fontein van de levende wateren" (Jer. 2: 13). De Heere gebruikte opzettelijk een figuurlijke en algemene uitdrukking, teneinde de vrouw langzamerhand hoger op te leiden. -

Uiteenlopend zijn de Schriftverklaarders over wat de Heere met "levend water" bedoelde. Ik voor mij houd het er voor, dat de Heere er mee heeft willen aanduiden al wat Christus heeft aangebracht: vergeving, vrede, barmhartigheid, genade, rechtvaardiging en heiliging. Het bevat niet slechts het rechtvaardigend "bloed" dat van alle zonden reinigt; maar ook de heiligende genade des Geestes, door welke wij ons zelf reinigen van alle ongerechtigheid.

[De vertaler waagt het van de Schrijver te verschillen en onder "levend water" te verstaan "de Heilige Geest", op grond van de geïnspireerde verklaring van 's Heilands woorden: "stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien", welke dus luidt: "en dit zei Hij van de Heilige Geest", enz. Joh. 7: 38, 39].

Daar is overvloed van diepe waarheid in dit vers. Het is rijk aan grondbeginselen, die als een leerrijke keten in elkander geschakeld zijn.

1. Christus heeft levend water om aan de mensen te geven. -

2. Indien de mensen slechts wilden vragen, zou Christus terstond geven. –
3. De mensen vragen niet, omdat zij onwetende zijn. Dit vers veroordeelt allen, die zonder vergiffenis sterven. Zij hebben niet, omdat zij niet vragen. Zij vragen niet, omdat zij hun ellende niet kennen.

De heer Bengel merkt bij dit vers aan, hoe gereed de Heere geestelijke lessen trekt uit elk voorwerp in zijn nabijheid. Tot de Joden, die naar brood verlangden, sprak Hij van het brood des levens (Joh. 6: 33). Tot het volk te Jeruzalem bij het aanbreken van de dag, sprak Hij van het licht van de wereld, waarschijnlijk zinspelende op de opgaande zon (Joh. 8: 2, 12). Tot de vrouw die water komt putten, spreekt Hij van het levend water.

11. De vrouw zeide, enz. - De woorden van de vrouw, in dit en het volgende vers, verraden verrassing, nieuwsgierigheid en misschien een lichten glimlach. In elk geval tonen zij dat haar aandacht geboeid was.

Heer. - Het Griekse woord wordt gewoonlijk "Heer" vertaald. Wij moeten met kracht nadruk op dit woord leggen. In andere plaatsen wordt het ook gebezigd, waar minderen hun meerderen aanspreken: Matth. 13: 27; 21: 30; 27: 63; Joh. 4: 49; 8: 7; 12: 21; 20: 15; Openb. 7: 14.

De put is diep. - Deze woorden, overeenstemmende met het algemeen getuigenis van hedendaagse reizigers, zijn nog letterlijk waar. De put is ongeveer 28 meter diep.

Van waar hebt gij, enz. - De onwetendheid van de vrouw, in het denken aan niets anders dan aan natuurlijk water, treft ons voorzeker. Maar hetzelfde zien wij in menig ander geval. Zo bij Nicodémus (Joh. 3), zo bij de discipelen zelf (4: 33; 6: 34). Het vleselijk hart van de mensen is altijd geneigd een vleselijke en stoffelijke betekenis aan geestelijke uitdrukkingen te hechten. Hieruit zijn de grootste dwalingen in het stuk van de sacramenten ontstaan.

12. Zijt gij meerder. - Deze vraag openbaart de nieuwsgierigheid van de vrouw, om te weten wie de vreemdeling, die zij voor zich had, mocht zijn. Zijt gij, naar het uiterlijke een arm vermoeid reiziger, zo groot een persoon, dat gij een betere put bezit dan Jakob had?

Onze vader Jakob.... ons de put gegeven. - Zij beroept zich op haar afkomst van Jakob en noemt hem "onze vader", ofschoon die afkomst, na al de vermenging van de Samaritanen met andere volken, moeilijk zou te bewijzen zijn. - Met te zeggen "Jakob heeft gegeven", wordt waarschijnlijk bedoeld op de landstreek, die Jakob aan Zijn Zoon Jozef had gegeven en waar die put gevonden werd. Uit Jozef kwam de stam van Efraïm voort, tot welke de Samaritaanse vrouw ongetwijfeld meende te behoren (Gen. 48: 22).

Op dit vers merkt Bucerus terecht aan: "Ware godsvrucht bestaat niet in het bezitten van Jakobs put en Jakobs land, maar van Jakobs geest; niet in het bezitten van de beenderen van de heiligen, maar in het navolgen van hun leven."

13. Die van dit water dein/el, zal weer dorsten. - Dezelfde wijze van redeneren volgde de Heere bij het aanbieden aan de Joden van het brood des levens. Hij wijst de Joden op de voortreffelijkheid van het brood des levens boven het manna (Joh. 6: 49). Zo hier, op de minderheid van het water uit de Jakobsput bij het levende water.

14. Zo wie gedronken.... Zal in eeuwigheid niet dorsten. - Deze woorden bevatten een dierbare belofte, en verklaren een heerlijke Evangelische waarheid. De voordeden van Christus' gaven worden beloofd aan iedereen die ze wil ontvangen, wie en wat hij moge zijn. "Zal nimmermeer dorsten" betekent niet: zal nimmer een geestelijke

behoefte gevoelen. Deze uitdrukking verzekert alleen de blijvende en volhardende aard van de weldaden, die Christus geeft. Hij die drinkt van het levende water dat Christus geeft, zal nimmer de reinigende en zielverkwikkende uitwerkselen, die het teweegbrengt, geheel verliezen.

Het water.... IK .... geven zal..., fontein.... eeuwige leven. - Hij die Mijn gave van levend water aanneemt, heeft in zijn ziel een fontein geopend van geestelijken overvloed, die nooit, noch in dit noch in het toekomstige leven, zal opdrogen, maar die vloeien zal tot in alle eeuwigheid [vergelijk Joh. 7: 38, 39; 14: 16]. - Hier spreekt de Heere voor de eerste maal van "het eeuwige leven."

Dit gehele vers is een krachtig bewijs voor de eeuwigdurendheid van de genade en de daaruit voortvloeiende volharding in het geloof van de bekeerden.

15. De vrouw zeide, enz. - In dit vers, denk ik, zien wij de eerste spranken van wat beters in de vrouw. 's Heeren woorden verwekten een begeerte in haar hart naar dat levende water, waarvan Hij had gesproken. Zij doet wat onze Heere zegt' dat zij ten eerste had behoren te doen. Zij vraagt Hem, haar het water te geven.

Geef mij dit water, enz. - Verschillend worden de redenen, die de vrouw tot deze vraag bewoog, uitgelegd. Zij waren waarschijnlijk gemengd en onbepaald. Het natuurlijk water was nog niet uit haar gedachte, en toch kan zij enig verlangen naar het eeuwige leven gehad hebben. Genoeg voor ons te aseten, dat zij vroeg en ontving; zij zocht en vond. Indien wij zondaren verboden iets te vragen, voor en aler zij kunnen bewijzen, dat zij in de volmaakten geest vragen, wij zouden hun meer schaden dan goed doen.

16. Jezus zeide: ga heen, roep uw man.... hier. - Met dit vers begint een geheel nieuw tijdperk in de geschiedenis van de bekering van de vrouw. Van nu af horen wij niet meer van "levend water". De figuurlijke taal wordt niet meer gebruikt. De woorden des Heeren worden helder en op de persoon af. 's Heeren bevel om haar man te roepen, moest dienen om in haar gemoed gevoel van zonde op te wekken en haar zijn Goddelijke alwetendheid te bewijzen. - Men merke op, dat de eerste teug van het water, die de Heere aan de Samaritaanse gaf, was overtuiging van zonde.

17. De vrouw antwoordde.... ik heb geen man. - Dit was een eerlijke en ware belijdenis op zichzelf.

Jezus zeide....gij hebt wel gezegd.... geen man. - Het gebruik dat de Heere hier van de oprechte bekentenis van de vrouw maakt, verdient te worden opgemerkt. Het leert ons, dat wij het best mogelijke gebruik van de woorden eens onwetenden zondaars moeten maken. Een onverstandig zieleleider zou allicht de vrouw over haar slechtheid scherp gehekeld hebben, als haar woorden hem verdacht voorkwamen. Onze Heere integendeel zegt: "Gij hebt wel gezegd."

18. Gij hebt vijf mannen gehad. - Het is niet denkbaar, dat de vrouw vijf mannen door de dood had verloren en zij dus vijf malen weduwe was geworden. Meer aannemelijk is het, dat zij opvolgend van onderscheiden mannen gescheiden was. Echtscheidingen waren zeer gemeen onder de Joden, en naar alle waarschijnlijkheid ook onder de Samaritanen, en dat om nietige redenen. In het geval met deze vrouw maakt het tweede gedeelte van het vers het duidelijk, dat zij rechtvaardig om overspel was gescheiden.

Dien gij nu hebt, is uw man niet. - Deze woorden tonen duidelijk aan, dat de Samaritaanse vrouw in overspel leefde op de dag dat onze Heere met haar sprak. Men

lette wel op de volkomen kennis, die de Heere had van het vroegere en tegenwoordige leven van de vrouw. Niets is voor Hem verborgen.

Dat hebt gij met waarheid gezegd. - Er ligt een opmerkenswaardige vriendelijkheid in deze woorden. Hoe slecht de vrouw ook was, handelt de Heere vriendelijk en zachtzinnig met haar, en keurt twee malen in ben adem haar belijdenis goed: "Gij hebt wel gezegd", en: "Dat hebt gij met waarheid gezegd". zo'n vriendelijkheid en zachtmoedigheid behoorden altijd tegenover goddelozen te worden in acht genomen. Een onverstandig zieleleider zou waarschijnlijk zijn toespraak geëindigd hebben met te zeggen: "gij zijt een goddeloze vrouw; en als gij u niet bekeert, zult gij verloren gaan." Hij zou waarheid gezegd hebben; maar hoe geheel anders luidt 's Heeren ernstige en vriendelijke opmerking: "Dat hebt gij met waarheid gezegd!"

19. De vrouw zei ik zie profeet. - Mij dunkt, wij zien in dit vers een groots verandering in het gemoed van de Samaritaanse vrouw. Blijkbaar stemt zij de gehele waarheid toe van wat de Heere zo - even tot haar gezegd had, en wendt zich als een bekommerde tot Hem. - Men merke op, dat het eerste wat de Samaritaanse vrouw trof en maakte dat zij Jezus "een profeet" noemde, hetzelfde was wat Nathanaël had getroffen, t. w. 's Heeren volmaakte kennis. Op het eerste gezicht moge het niet veel schijnen, dat de Heere "een profeet" werd genoemd. Maar men bedenke, dat zelfs na zijn opstanding de twee Emmaüsgangers Jezus slechts beschreven als "een profeet, machtig in woorden en in werken" (Luk. 24: 19). Een heldere kennis van de Goddelijke natuur van de Messias schijnt een van de zaken geweest te zijn, waaromtrent bijna de gehele Joodse natie in volslagen onkunde verkeerde. Zelfs de geleerde Schriftgeleerden konden niet verklaren, hoe de Messias Davids Heere en tevens Davids Zoon kon zijn (Markus 12: 37).

20. Onze vaders.. aangebeden, enz. - De vrouw was geschokt, doordien zij zich zo plotseling haar zonden had zien voor ogen gesteld. Zij bevond zich voor de eerste maal in de tegenwoordigheid van een profeet. Zij gevoelde voor de eerste maal behoefte aan godsdienst. Nu rijst op eens het oude geschil tussen de Joden en Samaritanen voor haar geest. Hoe nu te weten wat waarheid was? Wat te geloven? Haar eigen volk verklaarde, dat hun wijze van Godsverering de goede was; de Joden zeiden dat Jeruzalem de enige plaats was waar men behoorde te aanbidden. Wat stond haar nu te doen? - "Onze vaders" deden zo, is een van de geliefde argumenten van de natuurlijke mens. -

Calvijns opmerkingen bij het woord "vaders" in dit vers zijn zeer nuttig. Onder anderen merkte hij op: "Alleen zulken mogen onder de vaders gerekend worden, die kennelijk de zonen zijn van God." - Met "den berg", waarvan de vrouw sprak, bedoelde zij zeker de berg Gerizim, waarop de Samaritanen tot grote ergernis van de Joden hun tempel hadden gebouwd. Men zegt, dat die tempel het eerst is gebouwd in de dag. en van Nehemia door Sanballat, en dat zijn schoonzoon, de zoon van Jojada, die Nehemia "van zich wegjoeg", de eerste hogepriester er van was (Neh. 13: 28). -

Met "gijlieden zegt" bedoelde de vrouw de gehele Joodse natie, terwijl zij de Heere als de vertegenwoordiger van die aanzag.

Sommigen menen dat de vrouw, in dit vers, trachtte het gesprek van haar zonde af te wenden naar een onderwerp van algemeen verschil. Ik voor mij ben het eens met dezulken die het er voor houden, dat zij wezenlijk een indruk had ontvangen door 's Heeren voorstelling van haar goddeloosheid, en ernstig begon te vragen naar wat nodig is tot zaligheid.

21. Jezus zeide, vrouw, geloof Mij. - De kalmte, ernst en plechtigheid, waarmee de Heere zijn onderricht opende, verdienen bijzondere opmerkzaamheid. "Ik vertel u eens grote waarheid, die Ik u vraag te geloven." De waarheid, die Hij haar ging mededelen, was zo nieuw en vreemd, dat de vrouw haar lichtelijk ongelooft baar kon achten. - Stier merkt hierbij op, dat het de enige keer is, dat de Heere deze uitdrukking: "Geloof Mij" in de Evangelien gebruikt heeft.

De ure komt. - De ure, of de tijd, waarvan hier gesproken wordt, is de tijd des Evangelies, de ure van de Christelijke bedeling.

Gij noch op deze berg.... Jeruzalem.... aanbidden. - De oude bedeling, onder welke de mensen gehouden waren drie malen in het jaar naar Jeruzalem op te gaan, om in de tempel feest te vieren en te aanbidden, stond op het punt voorbij te gaan. Alle geschil over meerdere heiligheid van Samaria, of Jeruzalem zou spoedig ten einde zijn. Onder het Evangelie zijn alle plaatsen gelijk. Niet onmogelijk is het, dat de Heere op de plaats bij Maleachi zinspeelt: "Aan alle plaats zal mijnen Naam reukwerk aangebracht worden" (Mal. 1: 11). De volkomen afschaffing van geheel het Joodse systeem schijnt in dit vers duidelijk aangewezen te zijn. -

Calvijn zegt: "Door God "den Vader" te noemen in dit vers, schijnt Christus zijdelings een tegenstelling te maken met de "vaders", die de vrouw genoemd had, en te leren dat God de gemeenschappelijke Vader wil zijn van allen, zodat Hij algemeen aanbeden wil zijn, zonder onderscheid van plaats of volk."

22. Gijlieden aanbidt wat gij niet weet. - In dit vers veroordeelt de Heere zonder enige aarzeling het godsdienstsysteem van de Samaritanen, vergeleken niet dat van de Joden. Inderdaad aanbaden zij een "onbekenden God." - De vrouw zag het voorwerp van de aanbidding voor de plaats van de aanbidding voorbij. De Heere gaf haar te kennen: gij bekommert u meer over de plaats van de aanbidding; maar de veel gewichtiger vraag is tussen ons uit te maken, nl. het Wezen dat moet aanbeden worden, omtrent wie gij onkundig zijt.

Wij aanbidden wat wij weten. - Wij Joden weten tot welk wij in onze godsdienstige verrichtingen naderen.

De zaligheid is uit de Joden. - De Heere verklaart hier, dat Gods beloften aangaande een Zaligmaker en Verlosser bijzonder tot de Jeruzalemse Joden behoorden. Zij waren de afstammelingen uit Juda's stam en van het geslacht Davids. "De zaligheid" betekent hier "de Zaligmaker" zelf. -

Het getuigenis aan de waarheid van de Joodse godsdienst hier gegeven is treffend. Hoe verdorven en boos de Schriftgeleerden en Farizeeërs ook waren, toch verklaart Jezus dat de Joodse godsdienst waar en Schriftuurlijk was. Het is een droevig bewijs, dat een kerk een gezonde belijdenis kan handhaven en toch op de weg zijn ten verderve.

23. De ure komt en is nu. - De tijd van het Evangelie nadert en is wezenlijk reeds gekomen. "Die is begonnen met de prediking van het koninkrijk Gods; die zal vervuld worden door mijn dood en hemelvaart en vestiging van de N. T. kerk."

De ware aanbieder, ... aanbidden, geest en waarheid. - De uiterlijke aanbidding zal van geen waarde zijn vergeleken bij de inwendige staat van de aanbidders. De woorden "in geest en in waarheid" worden verschillend verklaard. Het woord "geest" betekent het verstandelijke deel van de mens, in onderscheiding van het stoffelijke of vleeselijke deel. Dit onderscheid wordt duidelijk aangegeven in 1 Kor. 7: 34 "heilig aan lichaam en aan geest". "Aanbidden in geest", is aanbidding des harten, in tegenstelling van alle vormelijke, stoffelijke en vleeselijke aanbidding, bestaande alleen in

plechtigheden, offeranden en dergelijken. Als een Jood zijn spijsoffer offerde, met het hart er ver van verwijderd, was het een aanbidden naar het vlees. Als David in het gebed een gebroken en verslagen hart offerde, was het een aanbidden in geest. –

"Aanbidden in waarheid" bedoelt een aanbidden langs de benen waren toegang tot God, zonder tussenkomst van offers en priesters, die verordend waren tot Christus stierf op het kruis. "Geest" staat tegenover "vlees"; "waarheid" tegenover "schaduw". "Geest" is hartedienst tegenover lippendienst en vormelijke verering. "Waarheid" is het volle licht van de Christelijke bedeling, in tegenstelling met het schemerlicht van Mozes' wet.

De Vader zoekt ook dezulken,... alzo aanbidden. - De uitdrukking "zoekt" is merkwaardig. Zij heeft iets weg van deze uitspraak: "De Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken dat verloren was" (Luk. 19: 10). Zij schijnt ons aan te tonen het oneindige medelijden des Vaders en zijn gewilligheid om zielen te redden. Hij "wacht" niet slechts dat de mensen tot Hem komen. Hij zoekt ze. Hij beperkt zijn genade niet langer tot de Joden. Hij zoekt nu en wenst bijeen te vergaderen overal ware aanbidders uit elke natie. Dit laatste schijnt mij toe bijzonder bedoeld te zijn, om de Samaritaanse vrouw te bemoedigen. De enige vraag was nu maar: wilde zij een geestelijke aanbieder zijn. Hoe moest dit onze harten tot geestelijk aanbidden aanvuren: dat God zulke aanbidders zoekt!

24. God is een Geest. - Onze Heere zegt hier aan de Samaritaanse vrouw, welke de ware natuur is van God. Dat zo'n openbaring aan zo iemand als zij was, werd gegeven, is een wondervolle proeve van Christus' neerbuigendheid. Maar de volle betekenis van deze uitdrukking te beschrijven, dit gaat 's mensen verstand te boven. Het hoofdkenbeeld hoogst waarschijnlijk is: dat "God is een onstoffelijk Wezen, dat Hij niet woont in tempelen door mensenhanden gemaakt, en dat Hij derhalve niet, zoals wij, afwezig is van de een plaats, als Hij tegenwoordig is op een andere," Deze dingen zijn alle waar; maar hoe luttel verstaan wij er van!

Die Hem aanbidden, moeten.... in geest en in waarheid. - Het is onredelijk te menen, dat Gode een aanbidding kan welgevallig zijn, die niet uit het hart voortkomt; geen kan Hem zo aangenaam zijn, dan die Hem gebracht wordt langs de weg die Hij nu heeft geopenbaard. Niet dat de Heere Jezus in dit en in het vorige vers de ceremoniële wet veracht, die God zelf had gegeven; maar Hij leert eenvoudig dat het een onvolmaakte bedeling was, aldus gegeven ter oorzaak van 's mensen onwetendheid en zwakheid, zoals wij afbeeldingen aan anderen geven om hen te onderwijzen.

25. De vrouw zeide.... ik weet dat de Messias komt... Christus, enz. - Dit vers is belangrijk. Het bewijst dat de vrouw eindelijk tot de rechte gemoedsgesteldheid was gebracht, waarin zij een openbaring van Christus kon ontvangen. De vermelding van de Messias doet ons zien dat de Samaritanen niet geheel onbekend waren met het Oude Testament, en dat zij, zowel als de Joden, naar een Verlosser uitzagen. De Samaritaanse vrouw had een helderder kennis van de Messias en zijn ambt, dan de Joden over het algemeen aan de dag legden. Door te zeggen: "Hij zal ons alle dingen verkondigen" bedoelde zij zeker, dat Hij aan alle twijfelingen een einde zou maken en allen bekend maken wat nodig is tot zaligheid. - "Welke is Christus", deze woorden zijn door Johannes ingevoegd.

26. Jezus zeide: Ik ben het die met u spreekt. - Deze woorden zijn de volste verklaring, welke de Heere naar luid van de Evangeliën, ooit betreffende zijn Messiaschap heeft afgelegd. Dat de Heere zo'n volle verklaring aan zo iemand als de

Samaritaanse vrouw heeft gegeven, is een van de wondervolste bewijzen van zijn genade en neerbuigende goedheid, welke het N. T. bevat. –

Zo ontving zij nu eindelijk een antwoord op bene harer eerste vragen "Zijt Gij meer dan onze vader Jakob?" Toen dit antwoord kwam, bekeerde het haar ziel geheel en al. Hoe gereed en gewillig is Christus, om zich aan eens zondaarsziel te openbaren! Op het ogenblik zelf dat deze vrouw enig verlangen naar de Messias te kennen geeft, openbaart Hij haar terstond: "Ik ben het."

Eer wij van dit gehele gedeelte afstappen, moeten wij nog enige punten aanstippen, die nooit te vergeten zijn:

1. 's Heeren barmhartigheid;
2. Zijn wijsheid;
3. Zijn geduld; en
4. Zijn macht. –

Dit verachte geen enkele ziel! Men wanhope aan niemands behoudenis! Men verwaarloze geen enkel verstandig en redelijk middel tot het terechtbrengen van zielen!

#### **JOHANNES 4: 27 - 30.**

Christus' handelingen wondervol. - Ware bekeerden ijverig om goed te doen.

*27. En daarop kwamen Zijn discipelen, en verwonderden zich, dat Hij met een vrouw sprak. Nochtans zei niemand: wat vraagt Gij? of wat spreekt Gij met haar?*

*28. Zo verliet dan de vrouw haar watervat, en ging heen in de stad, en zei tot de lieden:*

*29. Komt, ziet een mens, die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb, is deze niet de Christus?*

*30. Zij dan gingen uit de stad, en kwamen tot Hem.*

Deze verzen bevatten het welbekende verhaal van de bekering van de Samaritaanse vrouw. Kort als dit gedeelte is, bevat het toch punten van groot belang en gewicht. De wereldling, die zich niet bekommert om bevindelijke godsvrucht, moge niets bijzonders in deze verzen zien, voor allen, die iets van de ervaring van een bekeerde wensen te weten, is zij vol rijkdom van gedachten.

Ten eerste zien wij in deze tekst hoe wonderlijk Christus' handelwijze met de zielen is in de ogen van de mensen. Wij lezen dat de discipelen "zich verwonderden dat Hij met een Samaritaanse vrouw sprak." Dat hun. Meester de moeite zou doen tot een vrouw te spreken in 't geheel, en tot een Samaritaanse vrouw, en tot een vreemde vrouw bij een bron, als Hij vermoeid was van de reis, - dit was wonderlijk voor de discipelen. Het was iets dat zij niet verwachtten. Het was het tegenovergestelde van hun denkbeeld van hetgeen een godsdienstonderwijzer behoort te doen. Het verschrikte hen en vervulde hen met verrassing.

Het gevoelen door de discipelen bij deze gelegenheid geopenbaard, staat niet op zichzelf in de Bijbel. Toen onze Heere tollenaars en zondaren tot zich riep, verwonderden zich de Farizeeërs; zij riepen uit: "Deze ontvangt de zondaars en eet met hen!" (Luk. 15: 2). Toen Saulus van Damaskus terugkwam, als een bekeerd en nieuw mens, waren de Christenen verbaasd: "zij geloofden niet dat hij een discipel was." (Hand. 9: 26). Toen Petrus uit de gevangenis van Herodes door een engel

verlost Was, en aan de deur stond van het huis, waar de discipelen biddende waren om zijn verlossing, waren zij zoverrast, dat zij niet geloven konden dat het Petrus was: toen zij hem zagen, "ontzetten zij zich." (Hand. 12: 16).

Maar waarom zouden wij stilstaan bij Bijbelse voorbeelden? De ware Christen heeft slechts rondom zich te zien in deze wereld, teneinde een overvloed van ophelderingen van de waarheid, hier voor ons, op te merken. Hoeveel verwondering veroorzaakt iedere nieuwe bekering! Wat wordt er oen verrassing getoond bij de verandering in het hart, het leven, de smaken en de gewoonten van de bekeerden mens! Welk een verwondering wordt er gevoeld bij de macht, de barmhartigheid het geduld, het medelijden van Christus? Het is nu, zoals het achttienhonderd jaren geleden was. De handelingen van Christus zijn nog een wonder zowel voor de kerk als voor de wereld. Als er meer geloof op aarde was, zou er minder verwondering gevoeld worden bij de bekering van zielen. Als de Christenen meer geloofden, zouden zij meer verwachten; en als zij Christus beter verstonden, zouden zij minder verrast en verwonderd zijn, als Hij de grootste zondaren roept en zalig maakt. Wij moesten niets onmogelijk achten, en geen zondaar buiten het bereik van de genade Gods aanzien. De verwondering bij bekeringen betoond is een bewijs van het zwakke geloof en de onwetendheid van deze laatste dagen. Wat ons met verrassing moest vervullen, is het hardnekkig" ongeloof van de goddelozen, en hun aanhoudende volharding in de weg des verderfs. Dit was de geest van Christus. Er staat geschreven dat Hij dankte de Vader voor de bekeringen: maar Hij verwonderde zich over het ongeloof (Matth. 11: 25; Markus 6: 6).

Ten tweede zien wij in deze plaats hoe krachtig de invloed de genade is, wanneer zij het eerst in het hart van een gelovige komt. Wij lezen dat, nadat onze Heere de vrouw gezegd had dat Hij de Messias was, zij haar watervat verliet en naar de stad ging en zei tot de lieden: "Komt, ziet een mens die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb." Zij had haar huis verlaten met het doel om water te halen. Zij had een groot vat naar de bron gebracht, met het doel om het gevuld weder terug te brengen. Maar zij vond bij de put een nieuw hart en nieuwe voorwerpen van belangstelling. Zij werd een nieuw schepsel. De oude dingen waren voorbijgegaan; alle dingen waren nieuw geworden. Plotseling was alles voor een tijd vergeten; zij kon aan niets denken, dan aan de waarheden die zij gehoord, en aan de Zaligmaker, die zij gevonden had. In de volheid van het hart verliet zij haar watervat, en spoedde zich weg om haar gevoelens aan anderen mede te deden.

Wij zien hier de uitdrijvende kracht van de genade van de Heilige Geest. De genade eens in het hart ingebracht, drijft de oude smaken en belangen uit. Een bekeerd mens bekommert zich niet langer om hetgeen waarom hij zich vroeger bekommerde. Een nieuw bewoner is in het huis; een nieuwe stuurman is aan het roer. De geile& wereld ziet er geheel anders uit. Alle dingen zijn nieuw geworden. Het was zo met Mattheüs de tollenaar: op het ogenblik dat de genade in zijn hart kwam, verliet In tolhuis. (Matth. 9: 9). –

Het was zo met Petrus, Jakobus, Johannes en Andreas: zodra zij bekeerd waren, verlieten zij hun netten en schepen. (Markus 1: 19). - Het was zo met Saulus de Farizeeër: zodra hij een Christen werd, gaf hij al zijn schitterende uitzichten als Jood op, om het geloof te prediken, dat hij eens veracht had. (Hand. 9: 20). Het gedrag van de Samaritaanse vrouw was juist van dezelfde aard; voor het ogenblik had de zaligheid, die zij gevonden had, haar ziel geheel ingenomen. Dat zij nooit naar haar watervat terugkeerde, zou meer zijn dan wij recht hebben te zeggen. Maar onder de eerste indrukken van het nieuwe geestelijke leven, ging zij heen en "verliet haar



watervat."

Een gedrag als het hier beschrevene, is ongetwijfeld ongewoon heden ten dage. Zelden zien wij iemand zo geheel ingenomen door geestelijke zaken, dat de aandacht op de wereldse zaken tot een ondergeschikte zaak is gemaakt, of wordt uitgesteld. En waarom is dat zoo? Eenvoudig omdat de ware bekering voor God ongewoon is. Weinigen gevoelen waarlijk hun zonden en vluchten naar Christus door het geloof. Weinigen gaan werkelijk van de dood over in het leven, en worden nieuwe schepselen. Toch zijn deze weinigen de ware Christenen van de wereld; deze zijn de mensen, wier godsdienst, gelijk die van de Samaritaanse, vrouw, op anderen invloed heeft. Gelukkig zijn zij, die iets bij ervaring van de gevoelens van deze vrouw weten en met Paulus kunnen zeggen: "Ik heb geleerd alle dingen schade te achten om de uitnemendheid van de kennis van Christus!" Gelukkig zijn zij, die alles opgegeven hebben om de zaak voor Christus, of die over het betrekkelijk gewicht van alle dingen anders denken dan weleer! "Indien uw oog eenvoudig is, zo zal uw gehele lichaam verlicht zijn." (Filip. 3: 8; Matth. 6: 22).

Eindelijk zien wij in deze tekst hoe ijverig een waar bekeerde is om wel te doen aan anderen. Wij lezen, dat de Samaritaanse vrouw "naar de stad ging, en tot de lieden zeide: Komt en ziet een mens, die mij alles gezegd heeft, wat ik gedaan heb; is deze niet de Christus?" Op de dag harer bekering werd zij een zendelinge. Zij gevoelde zo diep de verrassende weldaad, die zij van Christus ontvangen had, dat zij niet zwijgen kon over Hem.

Evenals Andreas zijn broeder van Jezus sprak, Filippus Nathanaël zeide, dat hij de Messias gevonden had, en Saulus, toen hij bekeerd was, dadelijk Christus predikte, zo zei de Samaritaanse vrouw op gelijke wijze: "Komt en ziet" de Christus. Zij bezigde geen afgetrokken argumenten; zij beproefde geen diepe redeneringen over de Heere, om te bewijzen, dat Hij de Messias was. Zij zei alleen: "Komt en ziet." Lit de overvloed van haar hart sprak haar mond.

Datgene, wat de Samaritaanse vrouw hier deed, behoren alle ware Christenen ook te doen. De kerk heeft het nodig. De toestand van de wereld eist het. Het gezond verstand zegt, dat het goed is. Iedereen, die de genade van God heeft ontvangen, en gesmaakt, dat Christus barmhartig is, behoort woorden te vinden, om aan anderen van Christus te getuigen. Waar is ons geloof, als wij. geloven, dat de zielen rondom ons verderven, en dat Christus alleen ze redden kan, en wij toch zwijgen. Waar is onze liefde, als wij anderen naar de hel kunnen zien gaan, zeggen toch niets zeggen tot hen over Christus en het behoud? –

Wij mogen onze liefde tot Christus wel betwijfelen, als onze harten nooit bewogen worden, om van Hem te spreken. Wij mogen wel twijfelen aan de behoudenis onzer eigen zielen, als wij ons niet bekommeren over de zielen van anderen.

Wat zijn wij zelve? Dit is ten slotte de vraag, die onze opmerkzaamheid vraagt. Gevoelen wij het bijzondere gewicht van geestelijke zaken en de betrekkelijke nietigheid van de dingen dezer wereld? Spreken wij ooit tot anderen over God en Christus en de eeuwigheid, en de ziel, en de hemel en de hel? zo niet, wat is de waarde van ons geloof? Waar is de werkelijkheid van ons Christendom? Laat ons zorg dragen, dat wij niet te laat ontwaken, en bevinden, dat wij voor eeuwig zijn verloren; een wonder voor engelen en duivelen, en bovenal een wonder voor ons zelve, om onze eigen hardnekkige verblindheid en dwaasheid.

#### AANTEKENINGEN

27. En daarop. - Wat de vrouw zou gezegd hebben, nadat de Heere zich aan haar had

bekend gemaakt, weten wij niet.

Maar juist toen de Heere gezegd had: "Ik Hem de Messias", kwamen de discipelen terug van het spijskopen, en hun verschijning stremde het gesprek. Het hart van de vrouw was denkkelijk te vol, en haar gemoed te veel geschokt om meer te kunnen zeggen in het bijzijn van anderen, en vooral van vreemden.

Verwonderden zich, dat Hij met een vrouw sprak. –

Uit de Schriften van de Rabbijnen blijkt duidelijk, hoe onder de Joden een algemeen begrip heerste, dat de vrouw beide in verstand en godsdienst wezens waren van lagere orde dan de mannen. Vandaar rabbinale uitspraken als deze: "Hij die zijn dochter in de wet onderwijst, speelt de dwaas". "Houd niet te veel gesprekken met een vrouw". "Niemand spreke op straat met een vrouw, zelfs niet met zijn eigen huisvrouw". "Het spreken met een vrouw is een van de zes dingen, welke een discipel onrein maken."

Nochtans zei niemand. - Dit diepen eerbied voor de Heere, waarmee de discipelen de Heere in al zijn daden aanschouwden, zelfs in de eerste tijd van Zijn bediening.

Wat vraagt gij? of: wat spreekt gij met haar? - Het is niet te bepalen, of heide vragen tot de Heere, of dat de eerste tot de vrouw en de tweede tot de Heere gericht is.

28. Verliet de vrouw haar watervat. - De vrouw was geheel verdiept in hetgeen zij uit 's Heeren mond gehoord had. Zij had behoefte dit onmiddellijk aan haar vrienden en naburen te vertellen.

Zeide tot de lieden. - Cyrillus merkt hierbij op de macht van Christus' genade. Hij begint met tot de vrouw te zeggen: "roep uw man". Het eind van het gesprek was, dat zij ging en al de mensen uit de stad riep om te komen en Christus te zien.

29. Komt, ziet een mens. - De zendingsgeest van de vrouw, in dit vers, verdient bijzondere vermelding. zelf Christus gevonden hebbende, nodigt zij anderen uit, te' komen en met Hem kennis te maken.

Origenes noemt haar "de apostel van de Samaritanen". [Vergelijk het "kom en zie" van Filippus tot Nathanaël, Joh. 1: 47].

Chrysostomus merkt hier op, hoe verstandig de vrouw handelde. Zij zei niet: kom, geloof; maar: kom, zie: een zachter uitdrukking dan de andere, en die meer dan deze aantrekt."

Die mij gezegd heeft alles wat ik gedaan heb. - Waarschijnlijk doelde de vrouw, met dit te zeggen, op het algemeen gevoelen omtrent de alwetendheid van de Messias. De rabbinale schrijvers pasten op de Messias inzonderheid de woorden van Jesaja 11: 3 toe. Haar woorden waren dus een welbekende bewijsvoering, dat Jezus de Christus moest zijn, en haar oogmerk waarmee zij die gebruikte, werd dus goed begrepen.

Is deze niet de Christus? - Een vraag brengt dikwijls een gemoed in beweging, dat hij een stellige verklaring ongetroffen blijft. Had de vrouw gezegd: "Deze is de Christus", zij had vooroordeel en afkeer kunnen wekken. Door te vragen: "Is deze niet de Christus?", zette zij de mensen aan tot onderzoek en tot oordelen voor zich zelve.

30. Zij dan gingen uit de stad. - De woorden van een enkele vrouw waren het middel om geheel een stad op te wekken en te doen uitgaan om naar de Christus onderzoek te doen. Verachten wij nimmer de kleinste en geringste pogingen!

Vooraf dienen wij op te merken, welk een aanmoediging dit vers de vrouw in haar Christelijke pogingen aanbiedt. Een vrouw kan, onder Gods zegen, het middel zijn tot stichting ener gemeente. De eerste die door Paulus in Europa gedoopt werd, was niet een man, maar eens vrouw: Lydia, de purperverkoopster. - Laten de vrouw niet menen, dat alleen mannen wat goeds kunnen stichten. De Samaritaanse vrouw was veel minder geleerd dan Nicodémus, maar zij was veel vrijmoediger, en deed veel

meer goeds.

En kwamen tot Hem. - Onderwijl zij aankwamen, had het onmiddellijk volgend gesprek tussen Christus en Zijn discipelen plaats; en wellicht gaf het zien van die aankomende schaar de Heere aanleiding om sommige van de dingen te zeggen die Hij sprak.

Calvijn merkt bij dit gedeelte van de geschiedenis van de Samaritaanse vrouw aan, dat sommigen het in haar te laken vinden dat "terwijl zij nog onkundig en onvolledig onderwezen is, zij buiten de grenzen van haar geloof gaat.

Ik antwoord, dat zij onberaden zon gehandeld hebben, indien zij zich het ambt van een leraar had aangematigd; maar daar zij niets meer verlangt dan haar medeburgers op te wekken om Christus te horen spreken, kunnen wij niet zeggen, dat zij zich zelf vergat, of verder ging dan zij recht had te doen. Zij doet alleen de dienst van een trompet of bel, om anderen uit te nodigen om tot Christus te komen."

Cornelius á Lapide verzekert in zijns verklaring op dit stuk met allen ernst, dat de Samaritaanse vrouw Photina heette, dat zij na haar bekering het Evangelie te Carthago heeft verkondigd, en dat zij aldaar de 20en Maart de marteldood is gestorven, op welken dag de Roomse Martyrologie haar naam bijzonderlijk vermeldt.

#### **JOHANNES 4: 31 - 42.**

Christus' ijver om goed te doen. - Bemoediging voor wie voor Christus werken. - Mensen op onderscheiden wijzen tot Christus geleid.

*31. Inmiddels baden Zijn discipelen Hem, zeggende: Rabbi, eet.*

*32. Maar Hij zei tot hen: Ik heb een spijs om te eten die gij niet weet.*

*33. Zo zeiden dan de discipelen tegen elkander: Heeft Hem iemand te eten gebracht?*

*84. Jezus zei tot hen: Mijne spijs is dat Ik doe de wil Desgenen die Mij gezonden heeft, en zijn werk volbreng.*

*35. Zegt gijlieden niet: Het zijn nog vier maanden, en dan komt de oogst? Ziet, Ik zeg u: heft uw ogen op en aanschouwt de landen, want zij zijn alrede wit om te oogsten.*

*36. En die maait, ontvangt loon, en vergadert vrucht ten eeuwigen leven, opdat zich tezamen verblijde, beide die zaait en die maait.*

*37. Want hierin is die spreuk waarachtig: Een ander is het die zaait, en een ander die maait.*

*38. Ik heb u uitgezonden om te maaien hetgeen gij niet bearbeid hebt; anderen hebben het bearbeid, en gij zijt tot hun arbeid ingegaan.*

*39. En velen van de Samaritanen uit die stad geloofden in Hem, om het woord van de vrouw, die getuigde: Hij heeft mij alles gezegd wat ik gedaan heb.*

*40. Alsdan de Samaritanen tot Hem gekomen waren, baden zij Hem dat Hij bij hen bleve; en Hij bleef aldaar twee dagen.*

*41. En er geloofden er veel meer om zijns woords wil.*

*42. En zeiden tot de vrouw: wij geloven niet meer om uw zeggen wil, want wij zelf hebben Hem gehoord, en weten, dat deze waarlijk is de Christus, de Zaligmaker van de wereld.*

Ten eerste hebben wij in deze verzen een leerzaam voorbeeld van ijver voor het welzijn van anderen. Wij lezen, dat onze Heere Jezus Christus verklaart: "Mijn spijs is dat Ik doe de wil Desgenen, die Mij gezonden heeft, en zijn werk volbreng." Het goede te doen was niet enkel plicht en genoeg voor Hem. Hij rekende het als zijn voedsel, eten en drinken. Job, een van de uitnemendste Oud - Testamentische heiligen,

kon zeggen, dat hij Gods woord meer dan zijn nodig voedsel rekende. (Job 23: 15). Het grote Opperhoofd van de Nieuw - Testamentische Kerk ging zelfs nog verder: Hij kon hetzelfde zeggen van Gods werk.

Doen wij enig werk voor God! Trachten wij, hoe zwak ook, zijn zaak op aarde voort te zetten, te verhinderen wat kwaad is, te bevorderen wat goed is? Zo ja, laat ons dan nooit beschaamd zijn, het met ons gehele hart en ziel en geest en kracht te doen. Al wat onze hand vindt om te doen voor de zielen van anderen, laat ons dat doen met onze macht. (Pred. 9: 10). De wereld moge spotten en lachen, en ons opgewonden noemen. De wereld kan de ijver bevorderen in allen dienst, behalve in die voor God, en kan opgewondenheid prijzen over ieder onderwerp, behalve over dat van de godsdienst. Laat ons ongeschokt voortwerken. Wat de mensen ook mogen zeggen of denken, wij wandelen in de voetstappen van onze Heere Jezus Christus.

Laat ons., behalve dit, troost nemen in de gedachte, dat Jezus Christus nooit verandert. Hij, die bij de put van Samaria zat, en het zijn spijs vond goed te doen aan een onwetende ziel, is altijd van een gevoelen. Hoog in de hemel aan Gods rechterhand, verblijdt Hij zich nog, in zondaars te behouden, en keurt het altijd nog goed, ijver en werkzaamheid te betonen in de zaak van God. Het werk van de zendelingen en evangelisten moge veracht en bespot worden op vele plaatsen, maar terwijl de mens spot, is het Christus welbehaaglijk. Dank zij God, Jezus is dezelfde Opgestane, heden en in van de eeuwigheid.

Wij hebben ten andere in deze verzen een sterke aanmoediging voor hen, die arbeiden, om zielen wel te doen. Wij lezen, dat onze Heere de wereld beschreef als een "veld wit om te oogsten," en dan tot Zijn discipelen zeide: "En die maait ontvangt loon, en vergadert vrucht ten eeuwige" leven."

Het werk voor de zielen van de mensen wordt ongetwijfeld vergezeld van grote ontmoedigingen. Het hart van de natuurlijke mens is zeer hard en ongeloofig. De blindheid van de meeste mensen voor hun eigen verloren toestand en gevaar van verderf is soms boven beschrijving. "Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God". (Rom. 8: 7). Niemand kan enig juist denkbeeld hebben van de wanhopige verhouding, van mannen en vrouw, voordat hij getracht heeft het goede te doen. Niemand kan enig begrip hebben van het kleine aantal van hen, die zich bekeren en geloven, voordat hij persoonlijk getracht heeft, "enigen. te behouden."

Te onderstellen, dat iedereen een waar Christen zal worden, die van Christus gehoord heeft, en gebeden wordt te geloven, is enkel kinderlijke onwetendheid. "Weinigen zijn er, die de nauw weg vinden!" De arbeider voor Christus zal het grootste aantal van hen vinden, onder wie hij werkt, ongeloofig en onbekeerlijk, in weerwil van alles, wat hij doet. Velen zullen zich niet tot Christus wenden. Er zijn ontmoedigende feiten. Maar het zijn feiten, en feiten die gekend behoren te worden.

Het ware tegengif tegen moedeloosheid in Gods werk, is een gedurige herinnering aan zulke beloften, die voor ons liggen. Er is "loon" opgelegd voor getrouwe maaiers. Zij zullen een "beloning" ontvangen ten laatsten dage, ver boven hetgeen wat zij voor Christus gedaan hebben; een beloning, in evenredigheid niet naar hun goeden uitslag, maar naar de hoeveelheid van hun werk. Zij zullen "vrucht" vergaderen, die blijven zal, wanneer deze wereld voorbijgegaan is - een vrucht in sommige behouden zielen, als velen niet willen geloven, en een vrucht ten bewijze van hun eigen getrouwheid, voor de vergodende wereld ten toon gesteld. Zijn onze handen vertraagd, de knieën slap? Voelen wij ons geneigd te zeggen: "Mijn werk is ijdel en mijne woorden zonder nut"? Laat ons in zulke tijden op deze heerlijke belofte steunen. Er is "loon" die nog betaald moet worden. Er is "vrucht," die nog getoond moet worden. "Wij zijn een

goede reuk van Christus in degenen, die zalig worden, en in degenen, die verloren gaan." (2 Kor. 2: 15). Laat ons voortarbeiden. Hij, die al wenende voortgaat, dragende kostelijk zaad, zal ongetwijfeld met verheuging terugkomen, dragende zijnen schoven. (Ps. 126: 6). Een enkele behouden ziel zal alle koninkrijken van de wereld overleven en overschaduw.

Eindelijk hebben wij in deze verzen een leerrijk voorbeeld van de verscheidenheid van de wegen, waardoor de mensen geleid worden, om Ie geloven in Christus. Wij lezen, dat velen van de Samaritanen geloofden in Christus, Om het woord van de vrouw. Maar dit is niet alles. Wij lezen weder: "Eh er geloofden veel meer om Christus' woords wil." In het kort, sommigen werden bekeerd door middel van het getuigenis van de vrouw, en sommigen werden bekeerd door het komen van Christus zelf.

De woorden van Paulus moeten - nooit vergeten worden: "Er is verscheidenheid van werkingen, maar het is dezelfde God, die alles in allen werkt." (1 Kor. 12: 6). De weg, waarin de Geest al Gods volk leidt, is altijd een en dezelfde. Maar de paden, waardoor zij ieder voor zich geleid worden op die weg, zijn dikwijls zeer verschillend. Er zijn sommigen, in wie het werk van de bekering plotseling en ogenblikkelijk is; er zijn anderen, in wie het langzaam, rustig en langs onmerkbare trappen gaat. Sommigen hebben hun hart zachtjes geopend, zoals Lydia; anderen worden door geweldigen schrik opgewekt, zoals de stokbewaarder te Filippi. Allen zijn eindelijk tot bekering naar God gebracht, tot geloof in onze Heere Jezus Christus en heiligheid van wandel; maar allen beginnen niet met dezelfde ervaring. Het wapen, dat de ziel van de oenen gelovige tot overtuiging brengt, is niet het oenige, dat ook een ander doordringt. De pijlen van de Heilige Geest zijn allen uit dezelfde koker getrokken; maar Hij gebruikt soms de een en soms de ander, naar Zijn oppermachtige wil.

Zijn wij zelf bekeerd? Dit is het enige punt, waarop onze aandacht behoort gevestigd te worden. Onze ervaring moge niet sluiten met die van andere gelovigen, maar dit is de vraag niet. Gevoelen wij de zonde, haten wij die, en vluchten wij die? Hebben wij Christus lief, rusten wij alleen op Hem tot behoudenis? Brengen wij vruchten des Geestes voort van gerechtigheid en heiligheid? Indien deze dingen zo zijn, mogen wij God danken en moed scheppen.

#### AANTEKENINGEN.

31. Baden Hem ... - Het dus vertaalde Griekse woord is merkwaardig. Het wordt altijd gebruikt, om het denkbeeld van "vragen, of onderzoek doen" uit te drukken. Het is opmerkelijk, dat het niet gebruikt wordt, om iemands toespraak tot God in het gebed te beschrijven, behalve bij de Heere Jezus (Joh. 14: 16; 16: 26; 17: 9 15: 20). Er is een opmerkelijk geval, waarin het schijnt gebezigd te zijn bij het beschrijven van het gebed eens gelovigen (1 Joh. 5: 16). Maar dat geval staat zo geheel alleen, dat waarschijnlijk de bedoeling daar niet is "bidden", maar "ernstig vragen."

Meester, eet. - Het onderscheid tussen onze Heere en Zijn discipelen komt hier treffend uit. Hun zwakke harten waren vervuld met de gedachte aan voedsel en lichamelijk onderhoud. Zijn hart was vervuld van het grote doel zijner bediening: "zielen te redden."

32. Ik heb een spijs, enz. - Deze woorden des Heeren zijn blijkbaar figuurlijk. Hij had zielevoedsel, dat zij ne discipelen niet wisten. Hij vond zo'n verkwikking in het goeddoen aan onkundige zielen, dat Hij voor het ogenblik geen lichamelijke honger

voelde.

33. Zo zei dan de een tot de ander, enz. - Wat zij tot elkander zeiden, schijnen de discipelen elkander toegefluisterd te hebben. In traagheid om een geestelijken zin in 's Heeren taal te zien, blijken zij niet geheel ongelijk te zijn aan Nicodémus en de Samaritaanse vrouw. "Is het wonder," zegt Augustinus, "dat de vrouw de Heere niet kon vatten, toen Hij over levend water sprak, als de discipelen Hem niet konden begrijpen, als Hij over spijs sprak?"

34. Jezus zeide, enz. - Het hoofddenkbeeld van dit vers is, "dat het doen van Gods wil, en het volbrengen van Gods werk zó zielverkwikkend en aangenaam was voor de Heere, dat het voor Hem tegen eten en drinken opwoog." - De "wil van God", welken te doen Christus' spijs was, moet zijn de wil van God, dat de zaligheid door het geloof in een Zaligmaker zou verkondigd en een deur van genade wijd opengezet worden voor de voornaamste van de zondaren (vergelijk Joh. 6: 39, 40). Cyrillus zegt bij dit vers: "Wij loeren hieruit, hoe groot de liefde Gods is tot de mensen. Hij noemt de bekering van verlorenen zijn spijs."

35. Zegt gij niet.... nog vier maanden. - Enigen menen, dat, toen de Heere dit zeide, er werkelijk nog vier maanden moesten verlopen, alvorens de oogst begon. Anderen, en met deze verenig ik mij, dat de Heere zich hier van een spreekmanier bediende en zo bedoelde: "Gij hebt de gewoonte te zeggen, dat er vier maanden verlopen van zaaitot oogsttijd. Maar Ik zeg u, dat in geestelijken arbeid de oogst veel spoediger rijp is. Zie deze Samaritanen, die reeds aankomen, om het woord te horen, op de dag zelf, dat het zaad onder hen is uitgestrooid. De velden zijn alrede wit om te oogsten." Bovendien haalt de Heere bij deze zelfde gelegenheid nog een andere spreekwijze aan (vs. 37). De tegenstelling luidt: "Maar Ik zeg", die onmiddellijk volgt.

Heft uw ogen aanschouwt de landen. – wit om te oogsten. -

Zonder twijfel moet deze uitdrukking figuurlijk worden verklaard. De bedoeling is: "Daar is reeds de oogst van zielen voor u, gereed om te worden ingezameld." Dezelfde figuurlijke taal wordt ook elders gebruikt (Matth. 9: 37; Luk. 10: 32). Onze Heere wilde zijnen discipelen er aandachtig op maken, dat beide, in Samaria en overal elders, de mensen bereid waren, om de boodschap des Evangelies te ontvangen.

36. Die maait, enz. - Dit vers bevat een algemene belofte tot aanmoediging voor alle arbeiders van Christus. De maaier van de geestelijken oogst heeft een veel eervoller en veel bevredigender dienstwerk dan de maaier bij de natuurlijke oogst. Hij vergadert vrucht en ontvangt loon niet alleen voor dit leven, maar ook voor het toekomstige. Het loon, dat hij ontvangt is een eeuwig loon: een onverwelkelijke kroon (1 Petrus 5: 4). De vrucht, die hij inzamelt, is een eeuwige vrucht: zielen uit het verderf gered, en voor eeuwig gered (zie Dan. 12: 3; Joh. 15: 16; 1 Kor. 9: 17). Geen Christen zal dus zo'n heerlijk loon ontvangen als degene, die werkt om zielen voor Christus te winnen.

Opdat zich tezamen verblijden.... Zaaït.. maait. - Dit ziet op de gemeenschappelijke blijdschap, die er in de hemel zal zijn onder allen, die voor Christus hebben gearbeid. De Ond - testamentische profeten en Johannes de dooper, die gezaaid hebben, zullen zich tezamen verblijden met de apostelen en anderen die gemaaid hebben. Hier in deze wereld leeft de zaaier soms niet lang genoeg, om de vrucht te kunnen zien van zijn arbeid, en de maaier, die de oogst inhaalt, verblijdt zich alleen. Maar het werk voor de geestelijken oogst is werk voor de eeuwigheid, en derhalve mogen zaaïers en maaïers beiden verzekerd zijn, dat zij zich ten laatste "tezamen verblijden" zullen en

de vrucht zien van hun arbeid.

37. Hierin is die spreuk waarachtig, enz. - Onze Heere haalt hier een spreekwoordelijk gezegde aan. Het woord "hierin" slaat op hetgeen volgt in het volgende vers. - Het herhaald gebruik van spreuken en spreekwoorden in het N. T. verdient opmerking. Het bewijst het nut van spreuken en spreekwoordelijke gezegden. Een kernachtige spreuk herinnert men zich vaak lang nog nadat een zedenles is vergeten.

38. Ik heb u uitgezonden, enz. - Hier wijst de Heere aan, op wat wijze de spreuk van het vorige vers waar is. De profeten de zaaiers; de apostelen de maaiers. Augustinus zegt: "Indien de profeten niet de zaaiers geweest waren, hoe zou de vrouw er toe hebben kunnen komen om te zeggen: Ik weet, dat de Messias komt?" - Origenes zegt: "Hebben niet Mozes en Elias, als de zaaiers, zich verheugd met de maaiers Petrus, Johannes en Jakobus, toen zij de heerlijkheid zagen van de Zoon God bij diens verheerlijking?"

39. Velen van de Samaritanen....geloofden. - Van de wezenlijke aard van het hier en in vs. 41 vermelde geloof kunnen wij niets bepaalds zeggen. Of 't slechts een verstandelijk geloof was dat Jezus de Messias was, of dat ware geloof, hetwelk een zondaar voor God rechtvaardigt, kunnen wij slechts gissen.. Waarschijnlijk was het waar, hoewel zwak, geloof, zoals dat van de apostelen zelve. Zeer sterk pleit hiervoor, dat toen Filippus, na de Pinksterdag, naar Samaria ging om Christus te verkondigen, zijn prediking met vreugde ontvangen werd, en velen gedoopt werden, beiden mannen en vrouw (Hand. 8: 5 - 12).

Om het woord van de vrouw, die getuigde, enz. - Deze woorden bewijzen de belangrijkheid van een bloot menselijk getuigenis, omtrent Christus' Evangelie afgelegd. Het eenvoudige, maar hartelijke woord van een zwakke vrouw was het middel, om vele zielen tot het geloof te brengen. Verachten wij dan nooit het gebruik van de middelen, noch de werktuigen, die God wil gebruiken, al zijn ze nog zo zwak en onaanzienlijk. God kan de zwakste werktuigen krachtig maken, om de sterkten van de zonde en des Satans neer te werpen, evenals Hij Davids slingersteen over Goliath deed triomferen. - Pheofylactus wijst er op, dat het slechte vroegere leven van de vrouw bij haar medeburgers wel bekend was, en dat 'hun aandacht moet getrokken zijn door haar openlijke verklaring, dat zij iemand gevonden had, die, hoewel een vreemdeling zijnde, haar vroeger leven kende. Terecht besloten zij hieruit, dat Hij geen 'gewoon persoon kon zijn.

40. Als dan de Samaritanen. - gekomen.... baden.... bij hen bleve. - Uit dit vers blijkt, hoe begerig de Samaritanen waren naar onderwijs en hoe gewillig de Heere is het te geven. Hij wacht om genodigd te worden (Luk. 24: 29). Welk een onderscheid tussen de Samaritanen en de Gergesenen: deze laatsten baden de Heere te "vertrekken" (Matth. 8: 34), en de Samaritanen baden Hem te blijven."

Hij bleef aldaar twee dagen. - Die zeker besteed werden aan prediken en onderwijzen. Gaarne zou men weten, wat al in die twee dagen gezegd en onderwezen werd. Maar zulk stilzwijgen komt meer in de Heilige Schrift voor. - Belangrijk is wat sommige schrijvers hebben opgemerkt, dat tot op deze dag Nablus en zijn omstreek, de plek waar eenmaal Samarië en Sychar stonden, in een veel bloeiender staat verkeren dan haast enige andere streek in Palestina. Terwijl Kapernaüm, Chorazin en Bethsaïda, die Christus verworpen hebben, bijna geheel verdwenen zijn, is Samaria, dat Hem ontving

en geloofde, nog in bloei.

41. En geloofden er veel meer om Zijns woords wil. - Dit vers toont ons de soevereiniteit van God in het zaligen van zielen. De een wordt op deze, de andere op een andere wijze geroepen. Enige Samaritanen geloofden op het getuigenis van de vrouw; anderen niet eer, voordat zij Christus zelf gehoord hadden.

42. Wij geloven niet meer, enz. - "Niet langer".

[Door het getuigenis van de vrouw te geloven, waren zij tot het zelfgeloven Christus gekomen. Eerst hadden zij geloofd op gezag; nu eerst geloofden zij uit eigen ervaring. Was het geloof op gezag van de vrouw niet voldoende, toch zouden zij zonder dat niet tot het geloof uit ervaring gekomen zijn].

Dat Deze waarlijk is de christus, de Zaligmaker van de wereld. - Deze zeldzaam volle belijdenis van de Samaritanen verdient opgemerkt te worden. Een meer volle verklaring van des Heeren bediening als "Zaligmaker van de wereld", wordt nergens in de Evangeliën gevonden. Of zij volkomen verstonden wat zij daarmede verklaarden, moge in twijfel getrokken worden, toch spraken zij duidelijk een waarheid uit, die de Joden niet inzagen: dat Jezus de Zaligmaker was niet voor de Joden alleen, maar ook voor de Heidenen. Dat zo'n getuigenis aan Christus gegeven werd door een volk, hetwelk half van Heidense afkomst was, en niet door de Joden, is een merkwaardige proeve van Gods genade.

Eer wij van dit gedeelte afstappen mogen wij het wel bewonderen, dat zovele Samaritanen opeens in Hem geloofden, terwijl over het geheel zo weinige Joden geloofden; te meer als wij bedenken, dat de Heere bij die gelegenheid geen enkel wonder deed en dat het woord het enige middel was, om het hart van de Samaritanen te openen. Hieruit zien wij Eerst de vrijmachtige genade Gods. De laatsten zijn vaak de eersten, en de eersten de laatsten. Ten andere zien wij, dat het niet wonderen en voorrechten zijn, maar dat het genade is, die zielen bekeert.

#### **JOHANNES 4: 43 - 54.**

Genezing van de zoon van een koninklijk hoveling. - De rijken hebben vele droefenissen. - Droefenis een zegen. - Christus' woord even goed als zijn tegenwoordigheid.

*43. En na de twee dagen ging Hij van daar, en ging heen naar Galiléa:*

*44. Want Jezus heeft zelf getuigd, dat een Profeet in zijn eigen vaderland geen eer heeft.*

*45. Als Hij dan in Galiléa kwam, ontvingen Hem de Galileeërs, gezien hebbende al de dingen, die Hij te Jeruzalem op het feest gedaan had: want ook zij waren tot het feest gegaan.*

*46. Zo kwam dan Jezus weer te Kana, in Galilea, waar Hij het water wijn gemaakt had, en daar was een zekere koninklijke hoveling, wiens zoon krank was te Kapernaüm.*

*47. Deze, gehoord hebbende, dat Jezus uit Judea in Galiléa kwam, ging tot hem, en bad Hem, dat Hij afkwam, en zijn zoon gezond maakte: want hij lag op sterven.*

*48. Jezus dan zei tot hem: tenzij dat gijlieden tekenen en wonderen ziet, zo zult gij niet geloven.*

*49. De koninklijke hoveling zei tot Hem: Heere! kom af, eer mijn kind sterft.*



50. *Jezus zei tot hem: ga heen; uw zoon leeft. En de mens geloofde het woord, dat Jezus tot hem zeide, en ging heen.*

51. *En als hij nu afging, kwamen hem zijn dienstknechten tegemoet, en boodschappen, zeggende: uw kind leeft.*

52. *Zo vraagde hij dan van hen de ure, in welke het beter met hem geworden was; en Zij zeiden tot hem: gisteren te zeven ure verliet hem de koorts.*

53. *De vader bekende dan, dat het op dezelfde ure was, in welke Jezus tot hem gezegd had: uw zoon leeft. En hij geloofde zelf, en zijn gehele huis.*

54. *Dit tweede teken heeft Jezus weer gedaan, als Hij uit Judea in Galiléa gekomen was.*

Vier grote lessen komen in deze plaats duidelijk uit. Laat ons die in ons geheugen getrouw bewaren, en ze aanhoudend in toepassing brengen, als wij door het leven reizen.

Ten eerste leren wij dat de rijken zowel als de armen beproevingen hebben. Wij lezen van een hoveling in diepe smart, omdat Zijn Zoon ziek was. Wij behoeven niet te twifelen dat ieder middel tot herstel dat men met geld kon verschaffen, beproefd was; maar het geld is niet almachtig. De ziekte verergerde, en de zoon van de hoveling lag aan de oever des doods.

Deze les moet aanhoudend. op het hart van de mens gedrukt worden. Daar is geen gewoner en verderfelijker dwaling dan te onderstellen dat de rijken geen zorgen hebben.

De rijken zijn onderhevig aan ziekten zowel als de armen, en, hebben honderd zorgen daar de armen 'niets van weten. Zijde en satijn bedekken dikwijls zeer bezwaarde harten. De bewoners van paleizen slapen dikwijls onrustiger dan de bewoners van hutten. Goud en zilver kunnen niemand boven het bereik van smart verheffen; zij kunnen schulden en lompen, maar zij kunnen geen zorg, ziekte en dood uitsluiten. Hoe hoger de boom is, hoe meer hij door stormen geschud wordt; hoe breder zijn takken zijn, hoe groter het mikpunt is hetwelk hem aan de storm blootstelt. David was een gelukkiger man toen In vaders schapen te Bethlehem hoedde, dan toen hij als koning te Jeruzalem woonde en de twaalf stammen van Israël regeerde.

Laat de dienaar van Christus zich wachten voor het begeren van rijkdommen. Het zijn zekere zorgen en onzekere genietingen. Laat hen voor de rijken bidden en ze niet benijden. Hoe bezwaarlijk zal een rijke in het Koninkrijk Gods ingaan! Laat Hem boven alles tevreden zijn met hetgeen hij heeft. Hij is alleen waarlijk rijk, die een schat heeft in de hemel.

Ten tweede leren wij, in deze tekst, dat ziekte en dood zowel tot jongen als tot ouden komen. Wij lezen van een zoon krank tot de dood toe, en van een vader in smart over hem. Wij zien de natuurlijke orde van. Zaken omgekeerd: de oudere is verplicht de jongere te verzorgen en niet de jongere de oudere. Het kind is dicht bij het graf voor de vader, en niet de vader voor het kind.

Ons allen valt het moeilijk deze les te eren. Wij zijn geneigd onze ogen te sluiten voor duidelijke feiten, en te spreken en te handelen alsof jonge mensen als een natuurlijke zaak nooit zouden sterven zo lang zij jong zijn. En toch zouden de grafstenen op ieder kerkhof ons zeggen dat weinig mensen van de honderd ooit vijftig jaar worden, terwijl velen nooit zelfs de middelbaren leeftijd bereiken.

Het eerste graf dat ooit op deze aarde gegraven was, was dat van een jongeling: de eerste mens die stierf, was niet een vader, maar een zoon. Aáron verloor twee zonen

op eenmaal. David, de man naar Gods harte, leefde lang genoeg om drie kinderen te zien begraven. Job werd van al zijn kinderen beroofd op één dag. Deze dingen werden zorgvuldig opgetekend tot onze lering.

Hij die wijs is, zal nooit bepaald rekenen op een lang leven. Wij weten nooit wat een dag kan aanbrengen. De sterksten en de schoonsten worden dikwijls afgesneden en weggedragen in enige weinige uren, terwijl de ouden en zwakken zich vele jaren voortslepen. De enig ware wijsheid is altijd bereid te zijn God te ontmoeten, niets uit te stellen wat de eeuwigheid betreft, en te leven gelijk mensen die ieder ogenblik gereed zijn te vertrekken. Zo levende, verschilt het weinig, of wij jong of oud sterven. Vereniging met de Heere Jezus, zijn wij veilig te allen tijd.

Ten derde leren wij, uit deze tekst, welke weldaden de smart de ziel kan aanbrengen. Wij lezen dat de smart over een zoon de hoveling tot Christus bracht, ten einde hulp in tijd van nood te verkrijgen. Eens in Christus' nabijheid gebracht, leerde hij een les van onschatbare waarde: in het einde "geloofde hij en zijn gehele huis." Dit alles, hetzij herinnerd, hing van de ziekte af van Zijn Zoon. Als de zoon van de hoveling nooit ziek was geweest, zou zijn vader in zijn zonden voortgeleefd hebben en gestorven zijn.

De smart is een van Gods geneesmiddelen. Daardoor leert Hij dikwijls lessen, die op geen andere wijze geleerd zouden worden. Daardoor trekt Hij dikwijls de zielen af van de zonde en de wereld, die anders voor eeuwig zouden verloren gegaan zijn. De gezondheid is een grote zegen, maar geheiligde krankheid is nog groter zegen. Voorspoed en werelds gemak zijn dingen die allen natuurlijk wensen, maar verliezen en kruizen zijn veel beter voor ons, als zij ons tot Christus brengen. Duizenden zullen ten laatsten dage met David en de koninklijken hoveling getuigen: "Het is ons goed verdrukt te zijn geweest" (Ps. 119: 71).

Laat ons ons wachten voor murmurering in de tijd van smarten. Laat het ons diep in onze zielen prenten, dat er een betekenis is, een noodzakelijkheid, en een boodschap van God in iedere zorg die ons overkomt. "Alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht van de gerechtigheid." (Hebr. : 11). De opstandingsmorgen zal bewijzen dat menig verlies voor Gods volk in waarheid eeuwige winst was.

Eindelijk leren wij, uit deze tekst, dat het woord van Christus even goed is als de tegenwoordigheid van Christus. Wij lezen dat Jezus niet afkwam naar Kapernaüm om de zieke jongeling te zien, maar alleen deze woorden sprak: "Uw zoon leeft." Almachtige kracht ging met die korte uitspraak gepaard; op hetzelfde uur herstelde de zieke. Christus sprak slechts, en de genezing was bewerkt: Christus beval alleen, en de dodelijke krankheid was geweken.

Het feit voor ons is bijzonder vertroostend. Het geeft ontzagelijke waarde aan iedere belofte van barmhartigheid, genade en vrede, 'die ooit van Christus' lippen kwam. Hij die door het geloof enig woord van Christus heeft aangegrepen, heeft zijn voet op een rots gezet. Wat Christus gezegd heeft, is Hij in staat te doen; en wat Hij ondernomen heeft, zal Hij nooit nalaten goed te doen. De zondaar die waarlijk zijn ziel op het woord van de Heere Jezus doet rusten, is zalig in alle eeuwigheid. Hij kon niet zaliger zijn, als hij bet Boek des levens zag en eigen naam daarin geschreven. Als Christus gezegd heeft "Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen," en onze harten kunnen getuigen: ik ben gekomen, dan behoeven wij niet te twijfelen, of wij behouden zijn. In de dingen dezer wereld zegt men dat zien geloven is; maar in de dingen van het Evangelie is geloven zo goed als zien. Christus' woord is zo goed als de daad van een

mens. Hij van wie Jezus zegt in het Evangelie "hij leeft," leeft voor eeuwig en zal nooit sterven.

En laat ons nu opmerken dat smarten, zoals die van de koninklijken hoveling, zeer algemeen zijn. Zij zullen waarschijnlijk te eniger tijd aan onze deur komen. Hebben wij enige ervaring van het dragen van smart? Zouden wij weten waar wij out hulp en troost ons moeten wenden, wanneer onze tijd van beproeving komt? Laat ons ons hart en geheugen in tijds met de woorden van Christus vervullen. Het zijn niet de woorden slechts van een mens, maar van God. De woorden die Hij spreekt, zijn geest en leven (Joh. 6: 63).

#### AANTEKENINGEN.

43. Ging Hij van daar. - Quesnel merkt aan "Het is een zeer zeldzame proeve van zelfverloochening, dezulken die ons eren en toejuichen te verlaten, om te gaan prediken onder anderen, van wie wij redelijkerwijze een geheel andere behandeling verwachten."

44. In zijn eigen vaderland. - Bij al de verschillende gevoelens over wat de Heere hier met zijn eigen vaderland bedoelde, houd ik het voor het waarschijnlijkst, dat de Heere er Nazareth mede op het oog had. De zin van dit vers is dan deze: "Jezus ging van Samaria naar Galiléa, maar niet in zijn eigen vaderland, Nazareth; want Hij heeft zelf getuigd, dat een profeet in zijn eigen vaderland geen eer heeft." In de zes enige plaatsen, waarin het Griekse woord, hier door "vaderland" vertaald, behalve in de tekst hier voor ons, in de Evangeliën wordt gevonden, is altijd bedoeld de stad Nazareth, en niet het district, waarin Nazareth gelegen is (Matth. 13: 54, 57; Markus 6: 1, 4; Luk. 4: 23, 24). - Een nieuw bewijs voor het nuttige van het gebruikmaken van spreekwoorden.

45. Ontvingen Hem de Galileeërs. - Het woord "ontvingen" betekent waarschijnlijk niet meer, dan dat zij Hem "met achting en eerbied ontvingen", als een niet gewoon persoon. Er is geen grond om te onderstellen, dat zij allen Hem met oprecht geloof ontvingen en ondervindelijk in Hem geloofden, als in de Zaligmaker van hun zielen. Gezien hebbende.... dingen.... Jeruzalem..... feest. - Deze uitdrukking bevestigt wat wij bij Joh. 2: 23 reeds gezegd hebben, namelijk, dat onze Heere bij het eerste Paasfeest te Jeruzalem ook andere wonderen gedaan heeft, behalve het uitdrijven van de kopers en verkopers. Waarschijnlijk zijn de wonderen, in de vier Evangeliën vermeld, slechts een keuze uit het aantal door de Heere gewrocht. - Hier zien wij het bijzonder doel van de wonderen. Zij dienden om van de mensen aandacht te boeien, en gaven de indruk, dat Hij die ze verrichtte, verdiende gehoord te worden.

Ook zij waren tot het feest gegaan. - Dit gezegde is een nuttig bewijs voor de algemeenheid van de Joodse gewoonte, om de grote feesten te Jeruzalem bij te wonen, en vooral het Paasfeest. Zelfs zij, die het verst van Jeruzalem af woonden, in Galiléa, gingen naar het Paasfeest. Het bewijst ook de openbaarheid van Jezus' bediening, beide in leven en in sterven. De alles - besturende voorzienigheid Gods beschikte het zo, dat de feiten van Christus' leven en dood nooit konden geloochend worden. Het is in geen hoek geschied (Hand. 25: 26).

46. Een zeker koninklijk hoveling. - Wie die koninklijke hoveling was, weet men niet. Enigen hebben gegist dat het was "Chuzas, de rentmeester van Herodes," wiens vrouw Johanna een van Jezus' discipelinnen werd, die "Hem dienden van haar goederen." Het is mogelijk, maar niet zeker. - Christus wil ere - tekenen hebben van de kracht zijner genade onder alle rangen en standen. In het eerste hoofdstuk van Johannes' Evangelie

zien wij vissers bekeerd in het derde, een eigengerechte Farizeeër; in het begin van het vierde, een gevallen Samaritaanse vrouw; en aan het einde, een koninklijken hoveling.

Wiens zoon krank was te Kapernaüm. - Merk op het aantal en de grootheid van de wonderen door de Heere in Kapernaüm verricht, maar ook de personen, op wier verzoek zij werden gedaan. Hier genas Hij de dienstknecht van de overste over honderd (Matth. 8: 5). Hier, aller - waarschijnlijkst, wekte Hij de dochter van Jaïrus op, de overste van de synagoge (Mark 5: 21). En hier, waar wij nu lezen, genas Hij de zoon van een koninklijk hoveling. De hoofdman over honderd was een Heidens krijgsman; Jaïrus, een Jood, die een hoge kerkelijke betrekking bekleedde; de koninklijke hoveling stond in betrekking met de hoogste burgerlijke autoriteiten. Het gevolg moest hiervan ongetwijfeld zijn, dat de Naam en de kracht van Christus bij iedereen in Kapernaüm bekend werden.. Geen wonder dat onze Heere gezegd heeft: "Gij, Kapernaüm, dat tot de hemel toe verhoogd zijt" (Matth. 11: 23). Geen plaats was zó bevoorrecht als deze stad.

47. Gehoord hebbende, dat Jezus.... kwam. - Dit vers toont ons, hoe ver de faam van het wonder door de Heere bij zijn eerste bezoek in Kans verricht, verspreid was, en hoe groot het bericht was van 's Heeren wonderen in Jeruzalem, dat de Galileeërs, die tot het feest waren opgegaan, hadden teruggebracht. - Dit vers toont ons ook, hoe de liefde zich gemakkelijker in afgaande dan in opgaande lijn openbaart. In al de Evangelieën lezen wij nooit dat eeltig zoon of dochter tot Christus gekomen is in het belang van hun ouders; wel dat ouders dit voor hun kinderen deden. Rampen drijven vaak tot Christus uit, vooral ouders, als zij hun kinderen treffen.

48. Jezus zeide.... tenzij dat gijlieden tekenen; enz. - Hier doelt de Heere op het algemene verlangen van de Joden, om wonderen en tekenen te zien, als bewijs van zijn Messiasschap. Hij wil het geloof van de hoveling beproeven, en hem te sterker naar de ontferming welke hij wenst, doen verlangen. Wellicht heeft de Heere door dit zeggen het onderscheid willen uitdrukken tussen het geloof van de Samaritanen, die zonder enig teken of wonder gezien te hebben geloofden, en het ongeloof van de Galileeërs.

49. De koninklijke hoveling zeide, enz. - Dat de Heere zijn kind kon genezen betwijfelde hij geenszins. Maar dat Hij dit kon doen op een afstand, zonder het kind zelf te zien, dat kon hij niet vatten. Hij had nog maar een zeer klein geloof.

50. Jezus zei tot Hem, enz. - Drie dingen zijn waard hier opgemerkt te worden: -

1. 's Heeren wondervolle goedheid en medelijden. In weerwil van 's mans zwak geloof en onvatbaarheid helpt Hij hem terstond; -
2. 's Heeren almacht. Hij spreekt slechts een enkel woord: "Uw zoon leeft", en terstond op uren afstand is de zieke hersteld; -
3. het volle vertrouwendat de vader in 's Heeren macht stelde. Hij geloofde op eens dat alles wel was, en hij ging heen. - Cyrillus merkt met recht op, dat de Heere hier twee personen tegelijkertijd met dezelfde woorden genas. "Hij bracht de hoveling tot het geloof en verlostte het lichaam van de zoon van ziekte."

51. Als hij afging. - Kana lag in een bergachtig deel des lands, Kapernaüm in een lager deel, aan het meer van Galiléa,

Uw zoon leeft. - De hoveling had gezegd: "Heere! kom af, eer mijn kind sterft." De

Heere antwoordde: "Ga heen, uw zoon leeft." Hoe vriendelijk beantwoordt Hij het gebed; en terwijl Hij niet geeft wat gevraagd is, geeft Hij nog wat beters dan wat gevraagd was.

52. Beter met hem geworden was. - Al weer een uitdrukking, die alleen in het N. T. gevonden wordt, gelijk vele andere.

Gisteren te zeven ure. - De zevende ure is, volgens onze tijdrekening, de uur des namiddags. Als hij minstens zes uren heeft moeten reizen, om van Kassa naar Kapernaüm te komen, is hij des avonds na zes uur - en dat was bij de Joden reeds de anderen dag - aangekomen. Hij kon dus toen spreken, dat iets gisteren geschied was, wat wij nog van dezelfde dag zouden gezegd hebben.

Verliet hem de koorts. - Was de koorts plotseling geweken (vergel. Luk. 4: 9).

53. Hij geloofde zelf. Beda merkt hierbij aan, dat er drie trappen in het geloof zijn: het begin, de toeneming, en de volkomenheid. Er was een begin in die man, toen hij eerst tot Christus kwam; een toeneming, toen de Heere hem zeide, dat Zijn Zoon leefde; en een volkomenheid, toen hij bevond dat zijn kind op de gezegden tijd hersteld was.

Met geheel zijn huis. - Zijn gehele huisgezin, insluitende kinderen en dienstboden (1 Kor. 1: 16; Hand, 16: 15).

54. Dit tweede teken heeft Jezus.... gedaan. - De klare bedoeling van deze woorden is, dat de Heere geen ander wonder in Galiléa voor dit uur gedaan had, behalve dat van de verandering van water in wijn in Kana. Het blijkt evenzeer, dat vele van 's Heeren eerste wonderen in Judea en Jeruzalem verricht zijn, hoewel wij er niets anders van vermeld vinden dan wat in Joh. 2: 23 staat. Dit is opmerkelijk, omdat het licht werpt op de boosheid van de Joden te Jeruzalem, waar Christus ten laatste veroordeeld en gekruisigd werd.

Bengel merkt bij het slot van dit hoofdstuk aan, dat Johannes 's Heeren wonderen bij drietallen schijnt te rangschikken. Hij verhaalt er drie in Galiléa - het eerste, de bruiloft te Kana; het tweede, aan 's hovelings zoon; het derde, bij het spijzigen van de vijfduizend (Joh. 6); - drie in Judea het eerste op Pinksteren te Bethesda (Joh. 5); het tweede na het Loofhuttenfeest aan de blindgeborene (Joh. 9); het derde aan Lazarus, voor het Paasfeest (Joh. 11). Zo ook beschrijft hij na de opstanding drie verschijningen van de Heere aan Zijn discipelen (Joh. 21: 14).

**JOHANNES 5: 1 - 15.**

De acht - en - dertigjarige kranke. - Ellende veroorzaakt door zonde. - Christus' medelijden. - De les uit herstelling te leren.

1. *Na deze was er een feest van de Joden, en Jezus ging op naar Jeruzalem.*
2. *En er is te Jeruzalem aan de Schaapspoort een badwater, 't welk in 't Hebreeuws toegenaamd wordt Bethesda, hebbende vijf zalen.*
3. *In dezelve lag een grote menigte van zieken blinden, kreupelen, verdorden, wachtende op de roering des waters.*
4. *Want een engel daalde neer op zekeren tijd in het badwater en beroerde het water; wie dan het eerst daarin kwam na de beroering van het water, die werd gezond, van wat ziekte hij ook bevangen was.*
5. *En aldaar was een zeker mens, die acht - en - dertig jaren krank gelegen had.*
6. *Jezus ziende deze liggende en wetende dat hij nu langen tijd gelegen had, zei tot hem: Wilt gij gezond worden*
7. *De kranke antwoordde Hem: Heere, ik heb geen mens om mij te werpen in het badwater, wanneer het witter beroerd wordt; en terwijl ik kom, zo daalt een ander veior mij neer.*
8. *Jezus zei tot hem: Sta op, neem uw beddeken op en wandel.*
9. *En terstond werd de mens gezond en nam zijn beddeken op en wandelde. En het was sabbat op die dag.*
10. *De Joden zeiden dan tot dengene die genezen was: Het is sabbat; 't is niet u geoorloofd het beddeken te dragen.*
11. *Dij antwoordde hun Die mij gezond gemaakt heeft, die heeft mij gezegd: Neem uw beddeken op en wandel.*
12. *Zij vraagden hem dan: Wie is de mens, die u gezegd heeft: Neem uw beddeken op en wandel?*
13. *En die gezond gemaakt was, wist niet, wie Hij was: want Jezus was ontweken, zo er eens grote schaar in die plaats was.*
14. *Daarna vond hem Jezus in de tempel en zei tot hem: Zie, gij zijt gezond geworden; zondig niet meer. opdat u niet wat ergers geschiede.*
15. *De mens ging heen en boodschapte de Joden, dat het Jezus was, die hem gezond gemaakt had.*

Wij hebben hier een van de weinige wonderen, die Johannes vermeldt. Gelijk ieder ander wonder in dit Evangelie, wordt het beschreven met grote nauwkeurigheid, en uitvoerigheid. En gelijk meer dan een ander wonder leidt het tot een overdenking, vol van bijzonder leerzaam onderricht.

Ten eerste leren wij, in deze verzen, welk een ellende de zonde in de wereld gebracht heeft. Wij lezen van een mens, die niet minder dan acht - en - dertig jaren ziek was geweest! Gedurende acht - en - dertig lange zomers en winters had hij pijn en zwakte ondervonden. Hij had. anderen van de wateren van Bethesda genezen gezien en heengaande naar hun blijde huisgezinnen. Maar voor hem was geen genezing. Zonder vrienden, hulpeloos en hulpbehoevend, lag hij bij de wonderdoende wateren, maar verkreeg geen nut er van. Het een jaar na het andere ging voorbij, en het Hem nog ongenezen. Geen verzachting of verandering tot beterschap scheen hij te hopen, behalve van het graf.

Als wij lezen van gevallen van ziekte, gelijk dit, moeten wij ons herinneren, hoe diep wij de zonde behoren te haten! De zonde was de oorspronkelijke wortel en oorzaak en

bron van iedere ziekte in de wereld. God schiep de mens niet, om vol ziekte en pijnen en zwakheden te zijn. Deze dingen zijn de vruchten van de val. Daar zou geen ziekte geweest zijn, als er geen zonde was geweest.

Geen groter bewijs kan van 's mensen aangeboren ongeloof gegeven worden, dan zijn zorgeloosheid omtrent de zonde. "Elke dwaas," zegt de wijze koning, "zal de schuld verbloemen." (Spr. 14: 9). Duizenden verblijden zich in dingen, die beslist kwaad zijn, en lopen gretig datgene na, wat rechtstreeks vergif is. Zij hebben lief, wat God verafschuwt, en haten wat God liefheeft. Zij zijn gelijk een krankzinnige, die zijn vijanden lief heeft en zijn vrienden haat. Hun ogen zijn verblind. Zeker, als de mens maar wilde zien naar hospitalen en gasthuizen, en bedenken, welk een verwoesting de zonde heeft teweeg gebracht op deze aarde, hij zonde nooit genoeg in de zonde vinden, zoals hij nu doet.

Wel mag men ons zeggen te bidden om de komst van Gods Koninkrijk! Wel mag men ons zeggen te verlangen naar de tweede komst van Jezus Christus! Dan en niet eerder, zal er geen vloek meer op aarde zijn, geen lijden meer, geen smart en geen zonde meer. De tranen zullen van de aangezichten afgewist worden van allen, die de verschijning van Christus hebben liefgehad, als hun Meester terugkomt. Zwakheid en gebreken zullen alle voorbijgaan. De teleurgestelde hoop zal niet langer de harten krenken. Daar zullen geen ongeneeslijke zieken meer zijn, noch ongeneeslijke kwalen, als Christus deze aarde vernieuwd heeft.

Ten anderen leren wij, in deze verzen, hoe groot de barmhartigheid en het medelijden van Christus is. Hij "zag" de armen lijder onder de menigte liggen, veronachtzaamd, voorbijgezien en vergeten in de grote menigte, werd hij door het alziend oog van Christus opgemerkt. Hij "wist" volkomen goed, door zijn Goddelijke kennis, hoe lang hij "in die toestand." geweest was, en had medelijden met hem. Hij sprak tot hem onverwacht met woorden van barmhartig medegevoel. Hij genas Hem door zijn wondermacht, ogenblikkelijk en zonder lang verwijl, en zond hem verheugd heen.

Dit is juist 6en onder de vele voorbeelden van de vriendelijkheid en het medelijden van onze Heere Jezus Christus. Hij is vol onvoorwaardelijke, onverwachte, overvloedige liefde jegens de mensen. "Hij heeft lust aan goedertierenheid." (Micha 7: 18). Hij is veel meer genegen om te redden, dan de mens is om behouden te worden; veel meer genegen om goed te doen, dan de mens is om het te ontvangen.

Niemand behoeft ooit bevreesd te zijn het leven van een waren Christen te beginnen, als hij zich geneigd voelt om het te beginnen. Laat hem niet aarzelen en uitstellen, onder het dwaze denkbeeld, dat Christus niet gewillig is hem aan te nemen. Laat hem moedig komen, en vertrouwd geloven. Hij, die de geraakte te Bethesda genas, is nog dezelfde.

Ten laatste keren wij de les, dat herstel uit ziekte invloed op ons hart moet uitoefenen. Die les is bevat in de plechtige woorden, die onze Zaligmaker tot de man richtte: "Zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede."

Iedere ziekte en smart is de stem van God, sprekende tot ons. Iedere heeft haar bijzondere boodschap. Gelukkig zijn zij, die een oog hebben, om Gods hand te zien, en een oor, om zijn stem te horen, in alles wat hun overkomt. Niets gebeurt er in deze wereld bij toeval.

En zoals het is met ziekte, zo is het ook met genezing. - Vernieuwde gezondheid moet ons naar onze post terugzenden in de wereld, met een diepere haat tegen de zonde, een grotere waakzaamheid over onze eigen wegen, en een meer vaste keuze, om voor God te leven. De opgewektheid en nieuwhed van terugkerende gezondheid lokken ons, om

de geloften en besluiten van de ziekenkamer te vergeten! Goed zou het voor ons allen zijn, na ziekte deze woorden in onze harten te griffen; "Laat mij niet meer zondigen, opdat mij niet wat ergers geschiede."

Laat ons dat gedeelte eindigen met dankbare harten, en God danken, dat wij zo'n Evangelie en zo'n Zaligmaker hebben, als de Bijbel ons leert. Zijn wij ooit ziek en zwak? Laten wij ons herinneren, dat Christus het ziet en kent en genezen kan als Hij het goedkeurt. - Zijn wij ooit in smart? Laat ons in onze smart de stem van God horen, en leren de zonde meer te haten.

#### AANTEKENINGEN.

1. Na dezen. - Letterlijk: "Na deze dingen." Sommigen menen, dat, als Johannes een gebeurtenis verhaalt, die onmiddellijk volgt op het laatst verhaalde, hij de uitdrukking bezigt: "na dit ding" [bij ons vertaald "daarna"], zoals in Joh. 2: 12; maar dat, wanneer er oenige tijd tussen verlopen is, hij zich bedient van de uitdrukking: "na deze (dingen)." Als dit zo is, dan moeten wij onderstellen, dat er enige tijd verlopen is tussen de genezing van de zoon des koninklijken hovelings en het bezoeken van Jeruzalem, dat in dit hoofdstuk verhaald wordt.

Een feest van de Joden. - Deze uitdrukking bij Johannes is een van de vele bewijzen, dat hij hoofdzakelijk voor bekeerden uit de Heidenen schreef. Welk feest hier bedoeld wordt, is bezwaarlijk uit te maken.

Jezus ging op. - Dat de Heere gedurig de Joodse feesten bijwoonde en zo zijn eerbied voor de Mozaïsche instellingen toonde, verdient onze aandacht. Zij waren door God verordend, en zolang zij duurden, eerde Hij ze, hoe onwaardig ook de priesters waren die ze bedienden. - Geen van de Evangelisten gewaagt zoveel van 's Heeren doen in Joden en Jeruzalem als Johannes.

2. Aan de Schaapspoort een badwater. - Sommigen vertalen Schapenmarkt; [onze vertaling is volgens Neh. 3: 1].

In het Hebreeuws toegenaamd, Bethesda. - Bethesda betekent: "Huis van barmhartigheid." Het wordt nergens elders in de Bijbel genoemd. De vermelding van "in het Hebreeuws" bewijst al weer, dat Johannes niet zozeer voor de Joden als wel voor de Grieken schreef.

3. Wachtende op de roering van het water. - "Eens grote menigte" wachtte op die roering, die jaarlijks omtrent de tijd van dit feest plaats vond. - Die roering moet iets geweest zijn, dat gezien en opgemerkt kon worden door wie er bij waren. Er was geen geneeskracht in dit water, zo die roering niet plaats vond.

Want een engel daalde neer. enz. - Dit is iets zeer bijzonders. Nergens elders in de Schrift wordt iets dergelijks gevonden. De Joodse schrijver Joséfus gewaagt er ook niet van. Verschillend zijn de gevoelens hierover bij de uitleggers. Dat engelen in de dagen des Nieuw Testaments, zoals in die des Ouden, op wonderdadige wijze tussentraden, is genoeg bekend uit vele gevallen in de Evangeliën en Handelingen van de apostelen. Dat de Joden zelf sterk geloofden aan de tussenkomst van engelen bij zekere gelegenheden, is duidelijk uit het verhaal van het gezicht van Zacharias, alwaar eenvoudig verhaald wordt, dat het volk "bekende dat hij een gezicht gezien had in de tempel" (Luk. 1: 22). Wij kunnen ons best verenigen met deze opmerking: "Het Joodse volk was te dier tijde in een staat van grote verwarring, en de tegenwoordigheid van God was hun in grote mate onttrokken. De profeten, die God tot buitengewone bedoelingen gewoonlijk verwekte, werden de Joden niet meer gegeven. Derhalve wilde God, opdat het blijken mocht, dat. Hij Zijn volk niet geheel



had verworpen, enigen op wonderdanige en buitengewone wijze genezen, teneinde aan de wereld te betuigen, dat het volk nog niet geheel verworpen was." Zo nagenoeg denken er ook Brentius en Calvijn over. –

Wanneer dit wonder het eerst geschiedde, weten wij niet. Wel verhaalt Tertullianus uitdrukkelijk, dat het wonder heeft opgehouden van de tijd, dat de Joden de Christus verwierpen.

4. Beroerde het water. - Er bestaat geen reden, om te veronderstellen, dat de engel, die dit deed, zichtbaar was.

Die dan het eerst. - Dit toont, dat de gehele zaak wonderdadig was. Anders kunnen wij er geen reden voor vinden, dat slechts de persoon genezen werd, na de roering van het water. Dat slechts de genezen werd, blijkt duidelijk uit de tekst.

5. Acht - en - dertig jaren krank. - Dit is de duur van zijn krankheid. Hoe oud hij was, weten wij niet.

6. Jezus wetende.... langen tijd. - Ongetwijfeld wist de Heere de geschiedenis van deze man door die Goddelijke kennis, welke Hij, als God, van alle dingen bezit in hemel en op aarde. Niets is voor Hem verborgen.

Zeide tot hem. - Ook hier weer, evenals bij de Samaritaanse vrouw (Joh. 4: 7), was het Jezus die het eerst sprak. Ongetwijfeld begint Hij altijd in 's mensen hart, voordat de mens begint met Hem.

Wilt gij gezond worden? - Naar volle kracht van het Grieks luidt de vraag eigenlijk: "Hebt gij een wil? wenst gij? Verlangt gij gezond gemaakt te worden?" Deze vraag moest waarschijnlijk dienen, om verlangen en uitzicht in de man te verwekken en hem enigmate te bereiden voor de zegening, die hem zou geschonken worden. - Is dit, in geestelijken zin genomen, niet dezelfde taal welke Christus gedurig tot iedereen richt, die het Evangelie hoort? Hij ziet ons in een ellendigen, zondigen, geestelijk kranken toestand. Het enige wat Hij vraagt, is: "Wenst gij werkelijk gered te worden?"

7. Heere. - Het is hetzelfde woord en in dezelfde zin te verstaan, als het in het 450 hoofdstuk voorkomt, in de geschiedenis van de Samaritaanse vrouw.

Ik heb geen mens om mij te werpen in het badwater. - Dit wordt ongetwijfeld opzettelijk vermeld als een bewijs van de harteloosheid en onvriendelijkheid van de menselijke natuur. "De arme wordt zelfs van zijn vriend gehaat" (Spr. 14: 20). Christus is de enige onfeilbare vriend van de vriendenloze en Helper van de hulpeloze.

8. Sta op, neem uw beddeken op, en wandel. - Hier, evenals in andere dergelijke gevallen (Markus 3: 5; Luk 17: 14.), is het blijkbaar, dat er met de woorden des Heeren wonderdadig helende kracht van Hem uitging.

9. Terstond.... gezond.... wandelde. - Hier zien wij de wezenlijkheid van het verrichte wonder, dat alleen door Goddelijke almacht kon gedaan worden. - Het "beddeken" was waarschijnlijk een lichte matras of dik kleed, waarvan men in hete landen gebruik maakt om op te slapen.

10. De Joden. - Hier, gelijk in vele andere plaatsen van Johannes' Evangelie wordt met de benaming "de Joden", als er sprake is van de Joden te Jeruzalem, niet het gehele volk, maar de hoofden van het volk bedoeld.

Het is niet geoorloofd het beddeken te dragen. - Deze beschuldiging van onwettigheid

rustte bij de Jood niet alleen op de algemene wet van het vierde gebod, maar op de bijzondere plaatsen bij Nehemia en Jeremia, omtrent het "dragen van lasten" op de sabbatdag (Neh. 13: 19; Jer. 17: 21). Maar zij konden niet bewijzen, dat deze plaatsen op dit geval van toepassing waren. Koopwaren op sabbat te dragen, was geheel wat anders dan het dragen van een matras door een plotseling wonderdadig genezene.

11. Die mij gezond gemaakt heeft, heeft mij gezegd, enz. - Het antwoord van de man, hoe eenvoudig ook, bevat toch een grondbeginsel. "Die mij zo'n groot wonder bewezen heeft, mocht en moest zeker wel gehoorzaamd worden. Ik heb slechts gehoorzaamd dien, die mij genezen heeft." Als Christus onze zielen heeft genezen, behoort dan ook niet bij ons de gedachte te leven: "Gij hebt mij genezen. Wat Gij mij beveelt, zal ik doen"?

12. Wie is de mens die u gezegd heeft: Neem uw beddeken op, enz. - Welk een voorbeeld van boosaardigheid! De Joden vroegen Wie is het die u gezond gemaakt heeft? maar: "Wie, die u gezegd heeft uw beddeken te dragen?" Zij beijverden zich om te weten, niet wat zij als een werk van barmhartigheid zouden kunnen bewonderen, maar wat zij tot grondslag ener beschuldiging zouden kunnen leggen.

13. Wist niet wie Hij was. - Waarschijnlijk had de kreupele de Heere nooit te voren gezien, kende hij diens naam niet eens, en had hij Hem terstond na de genezing uit het oog verloren.

Was ontweken. - Het Griekse woord, hier gebezigd, heeft iets eigenaardigs, en wordt enkel hier gevonden. Het gronddenkenbeeld is "Heimelijk zich wegmaken."

14. Daarna.... in de tempel. - Het is niet duidelijk hoe lang daarna de Heere hem in de tempel vond. Chrysostomus ziet hierin een bewijs van 's mans dankbaarheid aan God. Zie, gij zijt gezond geworden; zondig niet meer, enz. - Dit zou de Heere zeker niet gezegd hebben, indien Hij niet bedoeld had op de een of andere zonde welke de oorzaak van 's mans langdurige ziekte geweest was. (Zie 1 Kor. 11: 30). Er zijn zonden, die haar eigen straffen in eens menschen lichaam voortbrengen. De bedreiging: "opdat u niet wat ergers geschiede" krijgt, zo opgevat, meer kracht. Het zou een zwaarder bezoek zijn dan die achten - dertigjarige zieke. Een ziekbed is een droevige plaats; maar de hel is een veel ergere. - Was zonde de oorzaak van 's mans ziekte, die 38 jaren geduurd had, dan moet zij bedreven zijn voor 's Heeren geboorte, en dan levert dit geval weer een bewijs van 's Heeren Goddelijke wetenschap van alle dingen, zowel verleden als toekomstige.

15. Ging heen, en boodschapte de Joden. - Er bestaat geen grond om te denken, dat de man dit met boze bedoelingen deed. Als geboren Jood en geleerd eerbied te hebben voor zijn oversten en oudsten, wenste hij natuurlijk hun de verlangde inlichting te geven, en had hij geen reden te veronderstellen dat dit voor zijn Weldoener schadelijk kon zijn.

## **JOHANNES 5: 16 - 23**

Wat geoorloofd is op de Sabbat. - De waardigheid van Christus.

16. *Daarom vervolgden de Joden Jezus, en zochten Hem te doden, omdat Hij deze dingen op de Sabbat deed.*

17. *En Jezus antwoordde hun: Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk ook.*

18. Daarom zochten dan de Joden te meer Hem te doden, omdat Hij niet alleen de Sabbat brak, maar ook zeide, dat God zijn eigen Vader was, zichzelf Gode evengelijk makende.

19. Jezus dan antwoordde en zei tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, de Zoon kan niets van zichzelf doen, tenzij Hij de Vader dat ziet doen, want zowat die doet, hetzelfde doet ook de Zoon desgelijks.

20. Want de Vader heeft de Zoon lief, en toont Hem alles wat Hij doet, en Hij zal Hem groter werken tonnen dan deze, opdat gij u. verwondert.

21. Want gelijk de Vader de doden opwekt en levend maakt, zo maakt ook de Zoon levend wie Hij wil.

22. Want ook de Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel de Zoon gegeven.

23. Opdat zij allen de Zoon eren gelijk zij de Vader eren. Wie de Zoon niet eert, eert de Vader niet, die Hem gezonden heeft.

Deze verzen beginnen met een van de diepzinnigste en plechtigste gedeelten in de vier Evangelien. Zij tonen ons de Heere Jezus, zijn Goddelijke natuur bevestigende, zijn éénheid met God de Vader, en de hoge waardigheid van zijn ambt. Nergens verwijlt de Heere zo lang bij deze onderwerpen als in het hoofdstuk voor ons. En nergens, moeten wij erkennen, vinden wij zo geheel en al de zwakheid van het menselijk verstand.

Er is veel, dit moeten wij allen gevoelen, dat ver boven ons begrip is ten opzichte van de verklaring van de Heere zelf. alk een kennis is te wonderlijk voor ons. Zij is hoog; wij kunnen daar niet bij. Hoe dikwijls zeggen de mensen, dat zij duidelijke uitleggingen behoeven van zo'n leer als die van de Drie-eenheid. Nu zien wij hier onze Heere het onderwerp over zijn persoon behandelen, en zie, wij kunnen Hem niet volgen! Wij schijnen zijn bedoeling slechts met de top van onze vingers aan te raken.

Wij leren ten eerste, uit de verzen voor ons, dat er sommige werkzaamheden zijn, die wettig zijn te doen op de Sabbatdag.

De Joden achtten, gelijk in menig andere omstandigheid, het een fout, dat Jezus een man genas, die acht - en - dertig jaren krank was geweest, op de Sabbat. Zij beschuldigden onze Heere van overtreding van het vierde gebod.

Het antwoord van onze Heere tot de, Joden is zeer opmerkelijk. "Mijn Vader," zegt Hij, "werkt tot Al toe, en Ik werk ook." Het is, alsof Hij zeide: "Ofschoon Mijn Vader op de zevenden dag van zijn scheppingswerk rustte, heeft Hij nooit voor een ogenblik gerust van zijn voorzienig bestuur over de wereld en van zijn barmhartig werk om in de dagelijkse behoeften van al zijn schepselen te voorzien. Als van zulk werk zou rusten, zou de gehele inrichting van de natuur stilstaan. En Ik werk ook werken van barmhartigheid op de Sabbatdag. Ik breek het vierde gebod niet, wanneer Ik de zieken genees, evenmin als Mijn Vader dit breekt, omdat Hij de zon doet opgaan en het gras doet groeien op de Sabbat."

Wij moeten duidelijk begrijpen, dat de Heere Jezus noch hier, noch ergens elders, de verplichting van het vierde gebod opheft. Noch hier, noch elders, is er een woord, om de onbepaalde beweringen te rechtvaardigen van sommige nieuwe leraars, dat Christus de Sabbat niet behoefde te onderhouden "en dat het een Joodse instelling is, die voorbijgegaan is." Wat onze Heere doet, is niets anders dan de eisen van de Sabbat op de rechten grondslag te plaatsen. Hij zuivert het valse en bijgelovige onderwijs van de Joden omtrent de rustdag, om die op de rechte wijze waar te nemen. Hij toont ons duidelijk, dat werken van noodzakelijkheid en werken van barmhartigheid geen overtredingen zijn van het vierde gebod.

Nu zijn toch de dwalingen van de Christenen ten opzichte van dit onderwerp, in deze laatste dagen, van een geheel anderen aard dan die van de Joden. Daar is weinig gevaar, om de Sabbat al te stipt te houden. Wat te vrezen staat, is de neiging, om die loszinnig en gedeeltelijk te houden, of in 't geheel niet. De neiging van deze eeuw is niet, om het vierde gebod te overdrijven, maar om het uit de wet te nemen en het ter zijde te stellen. Tegen deze neiging betaamt het ons allen, op onze hoede te zijn. De ondervinding van achttien eeuw geeft overvloedige bewijzen, dat levendige godsdienst nooit bloeit, als de Sabbat niet goed gehouden wordt.

Ten andere leren wij, uit deze verzen, de waardigheid en «grootheid van onze Heere Jezus Christus.

De Joden, lezen wij zochten Jezus te doden, omdat Hij zei "dat God zijn Vader was, zichzelf Gode evengelisch makende". Bij deze bijzondere gelegenheid treedt onze Heere in zijn antwoord uitvoerig in de vraag betreffende zijnen Goddelijke natuur. Terwijl wij zijn woorden lezen, moeten wij allen gevoelen, dat wij geheimzinnige dingen lezen en op zeer heiligen grond treden. Maar wij moeten tevens een diepe overtuiging gevoelen, hoe weinig wij ook mogen verstaan, dat de zaken die Hij zegt, nooit gezegd hadden kunnen worden door iemand die alleen mens was. Hij, die hier spreekt, is niets minder dan "God geopenbaard in het vlees." (1 Tim. 3: 16).

Hij betoogt zijn eigen éénheid met God de Vader. Geen ander redelijker betekenis kan aan de uitdrukkingen gegeven worden: - "De Zoon kan van zichzelf niets doen, tenzij Hij de Vader dat ziet doen; want zo wat die doet, hetzelfde doet ook de Zoon desgelijks. Want de Vader heeft de Zoon lief en toont Hem alles wat Hij doet." zo'n taal, hoe diep en hoog ook, schijnt te zeggen, dat in werking, kennis, hart en wil, de Vader en de Zoon even zijn, - twee Personen, maar één God. Zulke waarheden als deze zijn natuurlijk boven de menselijke bevassing om bijzonder uit te leggen. Genoeg voor ons, om te geloven en er op te steunen.

In de tweede plaats betoogt Hij zijn eigen Goddelijke macht, om het leven te geven. Hij zegt ons: " De Zoon maakt levend wie Hij wil." Het leven is de hoogste en grootste gave, die er geschonken kan worden. Het is juist die zaak, welke de mens met al zijn bedrevenheid niet geven kan aan het werk zijner handen, noch kan weggeven of herstellen wanneer het verloren is. Maar het leven, wordt ons gezegd, is in de handen van de Heere Jezus, om te schenken en het naar verkiezing te geven. Dode lichamen en dode zielen zijn tezamen onder zijn gebied. Hij heeft de sleutels van dood en hel. In Hem is het leven. Hij is het leven (Joh. 1: 4; Openb. I: 15),

Hij betoogt in de laatste plaats zijn eigen gezag, om de wereld te oordelen. "De Vader," horen wij, "heeft al het oordeel de Zoon overgegeven." Alle macht en gezag over de wereld is in de handen van Christus overgegeven. Hij is de Koning en de Rechter van de mensen. Voor Hem zal alle knie zich buigen, en iedere tong zal belijden dat Hij de Heere is. Hij, die eens veracht en verworpen werd van de mensen, veroordeeld en gekruisigd als een misdadiger, zal eens de grote vierschaar spannen en de gehele wereld oordelen. "God zal de verborgen dingen van de mensen oordelen door Jezus Christus." (Rom. 2: 16).

En laat ons nu bedenken of het mogelijk is Christus te veel te verheffen in onze godsdienstige verering. Als wij ooit zo gedacht hebben, laat ons dan die gedachte voor immer verwerpen. Zowel in zijn eigen natuur als God, als in zijn waardigheid als gezonden Middelaar, is Hij alle eer waardig. Hij die een is met de Vader - de Gever van het leven, - de Koning van de koningen, - de toekomende Rechter, kan nooit te

veel geëerd worden. "Die de Zoon niet eert, eert de Vader niet, die Hem gezonden heeft."

Als wij behouden wensen te worden, laat ons dan geheel en al op deze machtige Zaligmaker steunen. Zo steunende, behoeven wij niet bevreesd te zijn. Christus is de rots van de eeuw, en hij die op Hem bouwt, zal nooit beschaamd worden, noch in ziekte, noch in de dood, noch in de oordeelsdag. De hand, die aan het kruis werd genageld, is almachtig. "De Zaligmaker van zondaren is machtig om te behouden:: (Jes. 63: 1).

#### AANTEKENINGEN.

16. Daarom vervolgden de Joden Jezus. - Het schijnt dat de bedoeling van dit vers is, dat de Joden van die tijd af Jezus begonnen te vervolgen, en zochten Hem te doden, omdat 1 - Jij er een gewoonte van maakte deze dingen op de Sabbat te doen. Later toch zinspeelt de Heere op dit wonder te Bethesda als iets dat de Joden bijzonder ergerde, en waarom zij Hem haatten, en zochten te doden (Joh. 7: 23).

17. Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk ook. - Zeker wilde de Heere hiermee zeggen: "Mijn Vader in de hemel werkt onophoudelijk werken van goedheid en barmhartigheid in zijn providentieel bestuur van de wereld, voorziende in al de behoeften van al zijn schepselen, onderhoudende het gehele samenstel van de aarde, gevende regen van de hemel en vruchtbare tijden, bewarende en onderhoudende het leven. Dit alles doet Hij op de Sabbatten, zowel als op de dagen in de week. Hield Hij met zulke werken op, de gehele wereld zou vol verwarring zijn ja, ophouden te bestaan. Toen Hij van Zijn scheppingswerken rustte, rustte Hij niet van zijn werken van de voorzienigheid. Ook Ik, Zijn Zoon, maak aanspraak op het recht om werken van de barmhartigheid te verrichten op de dag des Sabbats. Zulke werken doende, breek Ik evenmin de Sabbat, als Mijn Vader het doet. Mijn Vader wilde dat het vierde gebod gevierd zou worden, en heeft toch nooit opgehouden te zorgen, dat op de Sabbat de zon opging en het gras groeide. Ook Ik, die Een ben met de Vader, eer de Sabbat, maar onthoud Mij niet van op dezelfde werken van barmhartigheid te verrichten." –

Twee zaken behoren in deze verklaring des Heeren te worden opgemerkt. De eens is de duidelijke praktikale les dat de Sabbat niet bedoeld is te zijn een dag van algeheel nietsdoen, en algehele staking van allerlei werk. "De Sabbat is gemaakt om de mens," tot zijn nut, gemak en voordeel. Het is nooit de bedoeling, geweest, werken van barmhartigheid, die wezenlijk noodzakelijk zijn tot 's mensen leven en tot het dierlijk bestaan, te verbieden. De andere zaak, die behoort te worden opgemerkt, is de betuiging des Heeren omtrent zijn eigen Godheid en gelijkheid met God de Vader. Met te zeggen: "Mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk ook," bedoelt Hij blijkbaar ook meer dan een zich beroepen op zijns Vaders voorbeeld, hoewel dit er natuurlijk ook in ligt, en rechtvaardigt Hij alle christenen in het doen van werken van de barmhartigheid op de rustdag. Hij bedoelt er mede: "Ik en Mijn Vader zijn de in wezen. in waardigheid en in gezag: al wat Hij doet, doe Ik ook, en Ik heb het recht dat te doen. Hij gaf u de Sabbat, en het is zijn dag. Ook Ik, als de met Hem, ben Heere van de Sabbat."

Dat de Joden inzagen, dat dit de bedoeling van Zijn woorden was, blijkt klaar. lijk uit het volgende vers. - Opmerkelijk is ook de grote verscheidenheid van argumenten, die de Heere bij onderscheiden gelegenheden gebruikt heeft ter bestrijding van de bijgelovige meningen van de Joden omtrent de Sabbat. Op de een tijd haalt Hij het voorbeeld van David aan, die van de toonbroden heeft gegeten; op een anderen tijd,

het voorbeeld van de priesters, die in de tempel werkten op de Sabbat; weer op een andere tijd, de bereidvaardigheid van de Joden, om een os uit de gracht te redden op de Sabbat. Al deze argumenten werden aangevoerd ter verdediging van werken van noodzakelijkheid en barmhartigheid. Hier bezigt Hij nog krachtiger argument: het voorbeeld van zijn Vader.

18. Ook zei dat God zijn eigen Vader was, zichzelf Gade evengelisch makende. - Het is duidelijk dat de woorden onzes Heeren betreffende zijn Zoonschap de Joden veel sterker troffen, dan zij het ons schijnen te doen. Het Grieks houdt eigenlijk in: "dat God Zijn eigen particuliere Vader was." (Verg. Rom. 8 32). De Joden hebben het zo opgevat, dat Jezus zich de eigen particuliere Zoon van God noemde, en bijgevolg zich volkomen gelijk met de Vader verklaarde. En onze Heere heeft die opvatting van de Joden aangenomen, als volkomen juist. (Joh. 2: 6). –

Nimmer hebben de Joden onze Heere van Godslastering beschuldigd om het zeggen dat Hij de Messias was, maar om het zeggen dat Hij was de Zoon van God; omdat zij niet geloofden, dat de Messias, als Hij verscheen, een Goddelijk Persoon zou zijn.

19. Jezus dan antwoordde, en zei tot hen. - Met dit vers begint een lange rede, waarin onze Heere zich formeel verdedigt tegen de beschuldiging van de Joden, dat Hij aanspraak maakte op hetgeen waarop Hij geen recht had. –

1. Hij bevestigt zijn eigen Goddelijke autoriteit, waardigheid en gelijkheid met God zijn Vader; -
2. Hij geeft hun een bewijs van zijn Goddelijke roeping, dat de Joden behoorden aan te nemen; -
3. Eindelijk, Hij verklaart de Joden duidelijk de reden van hun ongeloof, en drukt hun op het geweten hun liefde tot de eer van mensen boven de eer van God, en hoe zeer zij met zichzelf in strijd waren door te beweren dat zij Mozes eerden, terwijl zij Christus niet eerden. Het is een rede vol diepte en majesteit. Nergens in de Evangeliën vinden wij zo'n formele, geregelde verklaring van zijn éénheid met de Vader, zijn Goddelijke roeping en gezag, en zulke bewijzen voor zijn Messiasschap, als in deze rede. Mij komt zij voor, een van de diepste dingen in de Bijbel te zijn.

Voorwaar, voorwaar zeg Ik u. –

Hier, even als elders merke men wel op, dat deze vorm van uitdrukking altijd eens of andere verklaring van meer dan gewone diepte of belang vooraf gaat.

De Zoon kan niets van ziek zelf doen, enz. - Dit vers verklaart de volmaakte eenheid, die er is tussen God de Vader en God de Zoon. De Zoon, uit zijn ware natuur en betrekking tot de Vader, "kan niets doen" onafhankelijk of gescheiden van de Vader. Niet dat Hem ontbreekt, of dat Hij behoeft de macht om te doen, maar Hij wil niet doen. (Vergel. Gen. 19: 22. Als de engel zegt: Ik kan niets doen, voordat gij derwaarts gekomen zijt," betekent dit natuurlijk: "Ik wil niets doen"). –

"Van zichzelf," betekent niet zonder hulp, maar "uit zichzelf," uit zijn eigen onafhankelijken wil. Hij kan enkel zulke dingen doen, als Hij, uit zijn eenheid met de Vader en consequent onfeilbare kennis, de Vader "ziet" doen. Want de Vader, en de Zoon zijn zó verenigd - de God hoewel twee Personen - dat al wat de Vader doet, de Zoon ook doet. De daden van de Zoon zijn derhalve niet zijn eigen onafhankelijke daden, maar ook de daden van zijn Vader.

Augustinus merkt aan "Onze Heere zegt niet: zo wat de Vader doet, zo doet ook de

Zoon wat anders gelijk Hij, maar hetzelfde. Indien de Zoon hetzelfde op gelijke wijze doet, dat dan de Jood zwijge, de Christen gelove, de ketter overtuigd zij: de Zoon is gelijk met de Vader."

Hilarius merkt aan: "Christus is de Zoon, omdat Hij niets doet van zichzelf. Hij is God, omdat al wat de Vader doet, Hij hetzelfde doet. Zij zijn den, omdat zij de zijnen in eer. Hij is niet de Vader, omdat Hij gezond is."

20 De Vader heeft de Zoon lief, enz. - Dit vers ontwikkelt de gedachte, die in het vorige is begonnen - de eenheid van de Vader en de Zoon. Wanneer wij de woorden lezen: "De Vader heeft lief", en: "De Vader toont", moeten wij geen enkel ogenblik onderstellen dat zij enige meerderheid in de Vader, of enige minderheid in de Zoon inhouden, wat hun Goddelijke natuur en wezen betreft. - De "liefde" is niet de liefde van een aards vader tot een geliefd kind. Het "tonen" is niet het tonen of wijzen van een leermeester aan de onwetenden scholier. De "liefde" bedoelt die onuitsprekelijke eenheid van hart en genegenheid (indien men met eerbied zulke woorden mag gebruiken), welke van eeuwigheid bestond en bestaat tussen de Vader en de Zoon.

Met het "tonen" wordt die algehele vertrouwelijkheid en samenwerking bedoeld, welke bestond tussen de Vader en de Zoon, ten opzichte van al de werken, welke de Zoon zou doen, toen Hij in de wereld kwam om het ambt van Middelaar te volbrengen en om zondaren zalig te maken. -

De "grotere werken," die nog overbleven om getoond te worden, waren blijkbaar de werken, die in de volgende verzen bijzonderlijk genoemd worden: de werken van "levendmaken" en "opwekken".

In dit en het voorafgaande vers behoren wij zorgvuldig gedachtig te zijn aan het uiterste onvermogen van elke menselijke taal, of menselijk begrip, om zulke onderwerpen, als de Heere bespreekt, volkomen uit te drukken. Wij moeten bedenken, dat zij ons gegeven worden in uitdrukkingen, die voor onze zwakkere vermogens geschikt zijn. Zij hebben ten doel de betrekking voor te stellen tussen twee Goddelijke Personen, die de in wezen zijn - de in zin en wil, hoewel twee in openbaring, - gelijk in alles wat de Godheid betreft; ofschoon de Zoon minder is dan de Vader wat aangaat zijn mensheid.

21, 22. Gelijk de Vader de door/en opwekt, enz. - Het leven geven, zowel lichamelijk als geestelijk, is ontegenzeggelijk de bijzondere eigenschap van God. Als wij lezen, dat "de Zoon levend maakt, die Hij wil," hebben wij een duidelijke verzekering van des Zoons macht om naar zijn wil, zo lichamelijk als geestelijk, het leven te geven, met dé zelfde onweerstaanbare macht als de Vader. Nooit is van enig profeet of apostel gezegd, dat hij almachtige werken deed, naar zijn wil.

Als wij lezen: "De Vader oordeelt niemand, maar heeft al het oordeel de Zoon gegeven," moeten wij hieronder verstaan, kist, in de bedoeling van de verlossing, de Vader de Zoon geëerd heeft, met Hem de gebeds bediening van het oordeel over de wereld over te geven. Hij die voor zondaren is gestorven, is het ook, die hen zal oordelen (Hand. 17: 31). Hoogst waarschijnlijk sluit "al het oordeel aan de Zoon gegeven," niet slechts het eindoordeel van de jongsten dag in, maar het gebeds werk van de ordening, bestiering en beslissing van de zaken, betreffende Gods Koninkrijk.

—

"Oordelen" is een uitdrukking, die in het Oude Testament doorgaande gebezigd wordt in de zin van "regeren." Alles wat het bestuur van de kerk en van de wereld, zowel als het laatste oordeel betreft, is gesteld in de handen des Zoons.

22. Opdat allen de Zoon eren, gelijk, enz. - Met deze woorden leert de Heere ons, dat de Vader wil dat de Zoon gelijke eer ontvangende als Hij zelf. Meent iemand, dat door de Zoon te eren gelijk de Vader, aan de eer des Vaders tekort wordt gedaan, hij vergist zich zeer. Integendeel: "Die de Zoon niet eert, eert ook de Vader niet." Hoe meer iemand Christus eert, hoe meer dit de Vader welbehagelijk is.

De hedendaagse Joden en Turken belijden God ernstig te aanbidden, niet slechts zonder de Zoon, maar zelfs met verachting van de Zoon Jezus Christus. Maar zo'n aanbidding is afgoderij, en wat zij aanbidden, is een afgod. Geen kennis van de ware God bestaat er, dan in het aangezicht van de Zoon.

### **JOHANNES 5: 24 - 29.**

Naar Christus te horen de weg tot zaligheid. - De voorrechten van de ware gelovigen.  
- Christus' macht om het leven te geven. - De opstanding van alle doden.

*24. Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u, wie Mijn woord hoort en gelooft Hem die Mij gezonden heeft, die heeft het eeuwige leven, en komt niet in de verdoemenis, maar is uit de dood overgegaan in het leven.*

*25. Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u, de ure komt en is nu, wanneer de doden zullen horen de stem van de Zoon Gods, en wie ze gehoord hebben, zullen leven;*

*26. Want gelijk de Vader het leven heeft in zichzelf, zo heeft Hij ook de Zoon gegeven het leven te hebben in zichzelf*

*27. En heeft Hem macht gegeven ook gericht te houden, omdat Hij des mensen Zoon is.*

*28. Verwondert u daar niet over, want de ure komt in welke allen die in de graven zijn, zijn stem zullen horen,*

*29. En zullen uitgaan, wie het goede gedaan hebben tot de opstanding des levens, en wie het kwade gedaan hebben tot de opstanding van de verdoemenis.*

Het gedeelte voor ons is bijzonder rijk aan gewichtige waarheden. Op de harten van de Joden, die bekend waren met de geschriften van Mozes en Daniel, moet het met bijzondere kracht indruk hebben gemaakt. In de woorden van onze Heere moesten zij zien nieuwe bewijzen voor zijn aanspraak om als de beloofde Messias aangenomen te worden.

Wij zien, in deze verzen, dat de behoudenis onzer zielen afhangt van het horen naar Christus. De mens, wordt ons gezegd, die "Christus' woorden hoort," en gelooft dat God de Vader Hem gezonden heeft om zondaren zalig te maken, heeft "het eeuwige leven!" Zulk "horen" is natuurlijk iets meer dan enkel luisteren. Het is horen als een nederig scholier, - horen als een gehoorzaam discipel, - horen met geloof en liefde, - horen met een begerig hart, om de wil van Christus te doen: dit is het horen, dat zalig maakt. Het is hetzelfde horen, waarvan God sprak in de bekende voorspelling: "een profeet gelijk Mozes:" - "naar Hem zult gij horen." - "Wie niet horen wil naar mijne woorden die Hij spreken zal, diens ziel zal uitgeroeid worden." (Deut. 18: 15 19).

Christus op deze wijze te horen, vergeten wij het nooit, is nu juist even nodig als het voor achttienhonderd jaren was. Het is niet genoeg prediciën te horen en predikers na te lopen; ofschoon sommige lieden denken dat dit de gehelen godsdienst uitmaakt. Wij moeten verder gaan: wij moeten "Christus horen". Onze harten naar het onderwijs van Christus te voegen, - nederig te zitten aan zijn voeten, door het geloof, en van Hem te eren, - zijn school als boetvaardigen binnen te treden, en zijn gelovige scholieren te worden, - zijn stem te horen, en Hem te volgen: dit is de weg naar de



hemel. Voor dat wij iets bij ervaring van deze dingen weten, is er geen leven in ons.

Wij zien ten tweede, in deze verzen, hoe rijk en volkomen de voorrechten van de waren hoorder en gelovige zijn. zo'n mens geniet een tegenwoordige zaligheid. Zelfs nu, heden ten dage, heeft hij "het eeuwige leven". - zo'n mens is geheel gerechtvaardigd en zulk een is vergiffenis geschonken. Daar blijft geen veroordeling meer voor hem over! zijn zonden zijn weggenomen. "Hij zal niet in de verdoemenis komen." zo'n mens in een geheel nieuw toestand voor God. Hij is gelijk iemand, die van de een zijde van een golf tot de andere is gebracht. "Hij is van de dood in het leven overgegaan".

De voorrechten van een waar Christen worden door velen te zeer onderschat. Voornamelijk uit schromelijke onkunde in de Schrift hebben zij weinig of geen begrip van de geestelijke schatten van iedere gelovige in Jezus.. Deze schatten zijn hier tezamen gebracht in schone orde, als wij er maar op letten willen. Een van die schatten van een waar Christen is de "verzekerdheid" van zijn zaligheid. Het is niet een ver verwijderde zaak, die hij eindelijk zal hebben, als hij zijn plicht doet, en goed is. Het is zijn eigendom, waarop hij aanspraak heeft, op het ogenblik dat hij gelooft. Hem is reeds vergiffenis, genade geschonken; hij is behouden, hoewel hij nog niet in de hemel is. -

Een andere schat van een waar Christen is de "volkomenheid" van zijn rechtvaardiging. Zijn zonden zijn geheel weggenomen, weggeworpen en uitgewist uit Gods boek door Christus' bloed. Hij mag het oordeel zonder vreze tegemoet gaan. "Wie is het die verdoemt?" (Rom. 8: 34.) Hij zal zonder vlek of rimpel voor de troon van God staan. -

De laatste, maar niet de geringste schat van een waar Christen is de gehele verandering in zijn betrekking en toestand voor God. Hij is niet langer als een dode voor Heen, - dood door de wet verklaard, gelijk een mens die ter dood veroordeeld is, en dood in het hart. Hij is "Gode levende" (Rom. 6: 11). "Hij is een nieuw schepsel. Het oude is voorbijgegaan, en alles is nieuw geworden." (2 Kor. 5: 17). Goed zou het de Christenen geweest zijn, als deze dingen beter gekend waren! Het is gebrek aan kennis, in vele gevallen, dat het geheim is van gebrek aan vrede.

Ten derde zien wij, in deze verzen, een treffende verklaring van de macht van Christus om van de dode zielen het leven te geven. Onze Heere zegt ons: "De ure komt en is nu, wanneer de doden de stem zullen horen van de Zoon Gods; en wie ze gehoord hebben, zullen leven." Het schijnt zeer onwaarschijnlijk, dat met deze woorden bedoeld werd slechts het opwekken van de menselijke lichamen, en dat dit geschieden zou door wonderen als het opwekken van Lazarus uit het graf. Het schijnt veeleer meer waarschijnlijk, dat wat onze Heere op het oog had, de opwekking van de zielen was - de opstanding van de bekering. (Efez. 2: 1; Kol. 2: 13).

De woorden werden vervuld, in niet weinige gevallen, gedurende de bediening van onze Heere. Zij werden vervuld veel meer volkomen na de dag van het Pinksterfeest door de bediening van de Apostelen. De duizenden bekeerden te Jeruzalem, Antiochië, Efëze, Korinthe en elders, waren allen proeven van hun vervulling. In al deze gevallen, wekte de "stem van de Zoon Gods" de dode harten tot geestelijk leven op, en deed ze gevoelen hun behoefte aan verlossing, bracht ze tot bekering en geloof.

-

Zij worden heden ten dage nog vervuld, in ieder geval van bekering. Telkens wanneer een man of vrouw onder ons ontwaakt tot een gevoel van de waarde van hun ziel en levend voor God wordt, worden de woorden bewaarheid voor onze ogen. Het is

Christus, die tot hun harten door zijn Geest gesproken heeft. Het is "de dode, die de stem van Christus hoort en leeft."

Eindelijk zien wij, in deze verzen, de plechtigste voorspelling van de eindelijke opwekking van alle doden. Onze Heere zegt ons, "dat de ure komt, in welke allen die in de graven zijn, zijn stem zullen horen, en zullen uitgaan, die het goede gedaan hebben tot de opstanding des levens, en die het kwade gedaan hebben tot de opstanding van de verdoemenis."

Dit is zo'n verklaring, die zeer diep in onze harten moet dringen en nooit vergeten moet worden. Alles is niet gedaan, als de mensen sterven. Of zij het willen of niet, zij zullen eens uit hun graven komen ten laatsten dage, voor de rechterstoel van Christus. Niemand kan zijn oproeping ontsnappen. Als zijn stem ze roept, om voor Hem te verschijnen, moeten allen gehoorzamen. Als de mensen weder opstaan, zullen zij niet in dezelfde toestand opstaan.

Er zullen twee klassen zijn, twee deden, - twee groepen. Niet allen zullen naar de hemel gaan. Niet allen zullen behouden worden. Sommigen zullen opstaan, om het eeuwige leven te beërven; maar ook sommigen zullen opstaan, alleen om veroordeeld te worden. Dit zijn verschrikkelijke dingen! Maar de woorden van Christus zijn duidelijk en onmiskenbaar. Zo is het geschreven en zo moet het zijn.

Zijn wij er zeker van, dat wij Christus' levendmakende stem nu horen, en onder zijn ware discipelen geteld worden? Kennen wij de voorrechten van ware gelovigen, terwijl wij leven en gezondheid genieten? Dan, wanneer zijn stem de hemel en de aarde beweegt, en de doden uit hun graven roept, Zullen wij vertrouwen hebben en "niet beschaamd gemaakt worden in zijn toekomst" (1 Joh. 2:28).

#### AANTEKENINGEN.

24. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u. - Hier, evenals op andere plaatsen, zijn deze woorden de inleiding tot een verklaring van meer dan gewoon gewicht.

Die Mijn woord hoort. - Hoort, niet slechts met het oor, maar met het hart, met geloof; hoort als een gehoorzaam discipel. (Joh. 10: 27; Efez. 4: 21).

Geloof in Hem die Mij gezonden heeft. - Geloof in God als de God en Vader van onze Heere Jezus Christus. (Rom. 4: 24; 1 Petrus 1: 21). - Deze uitdrukking bewijst, dat het ware geloof het woord des Evangelies omhelst, niet als iets door Christus alleen uitgedacht, maar als iets dat in de verborgen Raad van de Drie-eenheid is besloten.

Heeft het eeuwige leven. - Zijn ziel is verlost van de tweede dood. Het eeuwige leven bezit elk waar gelovige van het ogenblik dat hij gelooft. Het is niet iets, dat hij eens hebben zal. Hij heeft het terstond, zelfs in deze wereld. "Allen die geloven, zijn gerechtvaardigd". - "Gerechtvaardigd zijnde, hebben wij vrede bij God." (Hand. 13: 39; Rom. 5: 1).

Komt niet in de verdoemenis. - Voor hem is geen verdoemenis.

Zijn schuld is voor eeuwig kwijtgescholden. Hij heeft niets te vrezen van het oordeel ten jongsten dage. "Daar is geen verdoemenis voor hen die in Christus Jezus zijn." "Hij die in Hem gelooft, wordt niet veroordeeld." (Rom. 8: 1; Joh. 3: 18). Wel zal hij geoordeeld worden naar zijn werken. Veroordeeld zal hij zeker niet worden. Oecolampadius merkt hier bij aan, hoe onverenigbaar dit vers is met de Roomse leer van het vagevuur.

Maar is uit de dood overgegaan in het leven. - Dit betekent dat een gelovige is overgegaan uit een staat van geestelijken dood, in een staat van geestelijk leven. Aleer hij geloofde, was hij wettelijk dood, dood als een door de wet ter dood verklaarde schuldige misdadiger. Van het ogenblik dat hij geloofde, ontving hij genadige en

volkomen vergiffenis. In plaats van wettelijk dood, werd hij wettelijk levend. Maar dit is niet alles. Zijn hart dat dood was in zonden, is nu vernieuwd en levend voor God. (Luk. 15: 24).

25. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u. - Deze aandoenlijke voorrede hier opent een profetie van de wonderlijke dingen, die de Zone Gods zou gaan doen. Verlangden de Joden van Jeruzalem te weten, welke proeven van Goddelijke macht en gezag de Zoon van God zou geven Laat hen horen wat Hij zou doen.

De ure komt, en is nu. - Dit betekent een tijd die komen zou, en in werkelijkheid reeds begonnen was.

De doden willen kooien de stem des Zoons Gods... leven. – hiermee worden geestelijk doden bedoeld, en wordt van horen door het geloof en van geestelijk leven gesproken. Het is een voorzegging van de vele bekeringen van geestelijk dode zondaars, die spoedig zouden plaats hebben, na de hemelvaart van Christus, en in zekere mate nu reeds gebeurden, gedurende 's Heeren bediening. Men merke wel op, dat het alleen diegenen zijn, die "horen", of "gehoord hebben" met geloof het woord van Christus, welke leven. (Efez. 1: 13).

26. Want gelijk de Vader, enz. - In zijn eeuwigen Raad betreffende 's menchen verlossing, heeft de Vader bepaald, dat Zijn Zoon de Gever van het leven zal zijn. "God heeft ons het eeuwige leven gegeven, en dat zelfde leven is in Zijn Zoon." (1 Joh. 5: 11). Beiden de Vader en de Zoon hebben hetzelfde leven; beiden hebben het in zichzelf; beiden in dezelfde mate: zo de een als de ander; maar alleen met dit onderscheid de Vader geeft het van alle eeuwigheid, de Zoon ontvangt het van alle eeuwigheid.

27. En heeft Hem macht gegeven, enz. - Krachtens zijn middelaarsambt is de 'Bwede Persoon van de Drie-eenheid bijzonder bestemd, de Rechter van alle mensen te zijn. Ontwifelbaar is God "de Rechter van allen" (Hebr. 12: 23); maar het, is ook waar, dat het God de Zoon is, die het oordeel zal uitspreken, en op de jongsten dag op de rechterstoel zal zitten.

Omdat Hij des mensen Zoon is. - Deze woorden schijnen aan te duiden, dat er een verband bestaat tussen 's Heeren vleeswording en de uitoefening van zijn Rechtersambt. Omdat Hij zichzelf vernederd heeft om onze natuur aan te nemen, zal Hij ten laatste verhoogd worden om ten jongsten dage het oordeel uit te spreken. - De benaming "des mensen Zoon" zou meer letterlijk moeten luiden: "een mensenzoon", of "mensenzoon." Het lidwoord "de" voor het woord "mensenzoon" ontbreekt nergens in de Evangeliën, dan alleen hier. –

Beide in dit en in het voorgaande vers merke men wel op een voorbeeld van de grote waarheid, dat orde de eerste wet in de hemel is. Zelfs de Tweede Persoon in de Drie-eenheid, de met de Vader, waarachtig en eeuwig God, neemt niet zelf het ambt om het leven te geven en gericht te houden, maar ontvangt het, haar de plechtige bedeling van de Vader. Juist zo als het geschreven is: "Christus heeft zichzelf niet verheerlijkt om hogepriester te worden, maar Die tot Hem gesproken heeft: Gij zijt Mijn Zoon" (Hebr. 5: 5), zo vinden wij het hier geschreven.

28, 29. Verwondert u daar niet over. - Deze woorden geven te kennen dat de hoorders verwonderd waren over hetgeen de Heere gesproken had aangaande zijnen Goddelijke macht om het leven te geven en te richten. Hij gaat voort, niet te verklaren dat zij nog niet alles hadden gehoord. Verwonderden zij zich over hetgeen zij reeds hadden

gehoord, wat zouden zij wel denken als Hij hun nog iets anders verklaarde!

De ure komt. - Dit ziet op de jongsten dag. Het gebruik van de tegenwoordigen tijd voor een tijd die nog zover verwijderd is, kenmerkt de waren God, voor wie verleden, tegenwoordig en toekomst Oen en hetzelfde is, en duizend jaren zijn als de dag.

Allen die in de graven zijn, zijn stem zullen horen.... uitgaan ... opstanding.... verdoemenis, enz. -

Deze woorden zijn merkwaardig gelijk aan die in Dan. 12: 2. Zij bevatten een van de duidelijkste verklaringen van de Heilige Schrift van de grote waarheid: de opstanding uit, de doden. Zij zal plaats hebben op Christus' bevel. Zijn "stem" zal het zijn, die de doden uit hun graven zal oproepen. De een zal opstaan tot eeuwige heerlijkheid, geluk en zaligheid: tot wat genoemd wordt "opstanding des levens"; de ander, om verloren en rampzalig te zijn voor eeuwig: tot wat genoemd wordt "opstanding ter verdoemenis". -

Musculus merkt bij deze plaats aan, dat onze Heere niet zegt: "die het goede geweten en besproken hebben", maar "die werkelijk het goede zullen gedaan hebben, zullen ingaan tot het eeuwige leven. Alleen het ware geloof zal de vrucht van goede werken dragen." -

Calvijn merkt aan dat de Heere hier niet spreekt van de oorzaak van de zaliging, maar van de kenmerken van de verlostten, en dat de groot kenmerk hetwelk de uitverkorenen van de verworpingen onderscheidt, is het goede te doen. -

Hoe de "stem" van Christus door de doden die in de graven zijn, zal gehoord worden, wordt ons niet geopenbaard. Nog komen er twee plaatsen voor, waarin gewaagd wordt van een "stem" of geluid, waarvan de opstanding zal vergezeld gaan met de laatste bazuin" (1 Kor. 15: 52), en "een geroep", "de stem des archangels" en "de bazuin Gods" (1 Thess. 4: 16).

### **JOHANNES 5: 30 - 39.**

De eer, welke Christus aan zijn dienaren geeft. - De eer welke Christus aan Zijn wonderen toekent. - De eer, welke Christus aan de Schriften geeft.

*30. Ik kan van Mij zelf niets doen; gelijk Ik hoor, oordeel Ik, en Mijn oordeel is rechtvaardig; want Ik zoek niet mijnen wil, maar de wil des Vaders die Mij gezonden heeft.*

*31. Indien Ik van Mij zelf getuig, mijne getuigenis is niet waarachtig.*

*32. Er is een ander, die van Mij getuigt, en Ik weet dat de getuigenis welke hij van Mij getuigt, waarachtig is.*

*33. Gijlieden hebt tot Johannes gezonden, en hij heeft van de waarheid getuigenis gegeven.*

*34. Doch Ik neem geen getuigenis van een mens; maar dit zeg Ik, opdat gijlieden zoudt behouden worden.*

*35. Hij was een brandende en lichtende kaars, en gij hebt ulieden voor een korten tijd in zijn licht willen verheugen.*

*36. Maar Ik heb een getuigenis, meerder dan die van Johannes, want de werken die Mij de Vader gegeven heeft om die te volbrengen, dezelve werken, die Ik doe, getuigen van Mij, dat Mij de Vader gezonden heeft.*

*37. En de Vader die Mij gezonden heeft, die heeft zelf van Mij getuigd. Gij hebt noch zijn stem ooit gehoord noch zijn gedaante gezien.*

*38. En zijn woord hebt gij niet in u blijvende, want gij gelooft die niet, die Hij gezonden heeft.*

*39. Onderzóekt de Schriften, want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben;*

*en die zijn het die van Mij getuigen.*

In deze verzen zien wij de bewijzen van onze Heere Jezus Christus, dat Hij de beloofde Messias is, duidelijk één overzicht voorgesteld. Vier verschillende getuigen worden bijgebracht. Vier soorten van bewijs worden geleverd. Zijn Vader in de hemel, - zijn voorloper, Johannes de Doper, - de wonderwerken die Hij gedaan heeft, - de Schriften die de Joden beleden te eren; allen worden door onze Heere genoemd, als bewijzende dat Hij was de Christus, de Zone Gods. Hard moeten de harten geweest zijn, die zo'n getuigenis konden horen, en toch onbewogen bleven! Maar het bewijst alleen de waarheid van het oude spreekwoord, - dat het ongeloof voortkomt, niet zozeer uit gebrek aan bewijs, als uit gebrek aan wil om te geloven.

Laat ons, ten eerste, opmerken in dit gedeelte de eer die Christus zijn getrouw dienaren bewijst. Zie hoe Hij spreekt van Johannes de Doper. "Hij heeft van de waarheid getuigenis gegeven;" -

"Hij was een brandende en lichtende kaars." - Johannes had waarschijnlijk zijn aardse werk geëindigd, toen deze woorden werden uitgesproken. Hij was vervolgd, gevangen genomen en ter dood gebracht door Herodes, - niemand tussenbeide tredende, niemand zijn moord trachtende te voorkomen. Maar deze vermoorde discipel was niet vergeten door zijn Goddelijke Meester. Als niemand anders hem gedacht, Jezus wel. Hij had Christus geëerd, en Christus eerde hem.

Deze dingen behoord" niet over het hoofd gezien te worden. Zij zijn geschreven om ons te eren, dat Christus zorgt voor al zijn gelovig volk, en het nooit vergeet. Vergeten en veracht door de wereld misschien, worden zij nooit vergeten door hun Zaligmaker. Hij weet waar zij wonen en welke hun beproevingen zijn. Een gedenkboek is voor hen geschreven. "Hun tranen zijn allen in Zijn fles" (Ps. 56: 8). Hun namen zijn gegraveerd in zijn handpalmen. Hij merkt op, alles wat zij voor Hem in deze boze wereld doen; ofschoon zij denken dat het niet waardig is opgemerkt te worden, en Hij zal het eens openlijk bekennen voor zijn Vader en de heilige engelen. Hij die getuigenis gaf van Johannes de Doper, verandert nooit. Laten de gelovigen zich dit herinneren. In hun slechtsten toestand mogen zij moedig zeggen met Pand: "Ik ben wel ellendig en nooddruftig; maar de Heere denkt aan mij" (Ps. 40: 17).

Laat ons, ten andere, opmerken de waarde die Christus aan wonderen hecht, als een bewijs van zijn Messiasschap. Hij zegt "de werken die de Vader Mij gegeven heeft om die te volbrengen, dezelve werken die Ik doe, getuigen van Mij, dat Mij de Vader gezonden heeft."

De wonderen van de Heere trekken veel minder opmerkzaamheid tegenwoordig, als bewijzen van zijn Goddelijke zending, dan zij moesten. Te velen beschouw ze met een stilzwijgende ongelovigheid, als dingen, die, daar zij ze niet hebben gezien, men niet van hen kan verwachten dat zij daarop letten. Niet weinigen bekennen openlijk dat zij aan de mogelijkheid van zulke dingen als wonderen niet geloven, en zouden ze gaarne als flauwe vertelseltjes willen uitwissen, die als ware ballast overboord moesten geworpen worden om het schip te verlichten.

Maar na alles kan men het feit toch niet loochenen, dat toen onze Heere op aarde was, zijn wonderen een zeer grote uitwerking hadden op het gemoed van de mensen. Zij trokken de oplettendheid tot Hem die ze werkte. Zij wekten de nieuwsgierigheid, ook als zij niet tot bekering leidden. Deze wonderen waren zo vele, zo openbaar, en zo

moeilijk te verklaren, dat de vijanden Van onze Heere alleen konden zeggen dat zij door de hulp van de Satan werden verricht. Dat zij gedaan waren, konden zij niet loochenen. "Deze mens," zeiden zij, "doet vele tekenen" (Joh. 11: 47). De feiten die wijze mannen nu wagen te ontkennen, ontkende niemand, nu achttien honderd jaren geleden.

Laten de vijanden van de Bijbel het laatste en grootste wonder van onze Heere nemen - Zijn eigen opstanding. uit de doden en het loochenen, als ze kunnen. Als zij dat gedaan hebben, zal het tijd zijn na te gaan wat zij zeggen van de wonderen in het algemeen. Zij hebben nog nooit het bewijs daarvan geleverd, en zij zullen het nooit kunnen doen. Laten de vrienden van de Bijbel niet door tegenwerpingen tegen de Bijbelwonderen verontrust worden, voordat er één wonder voldoende weggeredeneerd is. En als dit onaantastbaar bevonden is, behoeven zij zich niet veel om haarklopende bewijzen tegen de andere wonderen te bekommeren. Als Christus werkelijk uit de doden opstond door zijn eigen macht, is er geen van zijn machtige werken die de mens moet aarzelen te geloven.

Laat ons eindelijk, in deze verzen, opmerken de waarde die de Heere aan de Schriften toekent. Hij wijst er op als Hij zijn lijst van getuigenissen besluit, als de grote getuige van Hem. "Onderzoekt de Schriften," zegt Hij "die zijn het die van Mij getuigen."

De Schriften, waarvan onze Heere spreekt, zijn natuurlijk het Oude Testament. En zijn woorden leren de belangrijke waarheid, welke te velen genegen zijn voorbij te zien: dat ieder gedeelte van onze Bijbel bestemd is, om ons van Christus te keren. Christus is niet enkel in de Evangelien en Brieven, Christus wordt rechtstreeks en zijdelings gevonden in de Wet, de Psalmen en de Profeten. In de beloften aan Adam, Abraham, Mozes en David, - in de typen en zinnebeelden van de ceremoniële wet, in de voorspellingen van Jesaja en andere profeten; - overal in het Oude Testament wordt Jezus, de Messias, gevonden.

Hoe komt het, dat mensen deze dingen zo weinig zien? Het antwoord is duidelijk. Zij "onderzoeken de Schriften" niet. Zij graven niet in die wonderlijke mijn van wijsheid en kennis, en zoeken niet bekend te worden met haar inhoud. Het eenvoudige geregelde lezen van onze Bijbel is het grote geheim van de vastheid in het geloof. Onwetendheid in de Schriften is de wortel van alle dwaling.

En nu, wat zullen de mensen geloven, als zij de Goddelijke zending van Christus niet geloven? Groot is inderdaad de hardnekkigheid van het ongeloof. Een wolk van getuigen beschreven en bevestigen dat Jezus de Zoon van God was. Te spreken van gebrek aan bewijs is kinderachtige dwaasheid. De eenvoudige waarheid is dat de voornaamste zetel van het ongeloof het hart is. - Velen wensen niet te geloven en blijven daarom ongelovigen.

#### AANTEKENINGEN. —

30. Ik kan van Mij zelf niets doen, enz. - Dit vers is misschien een van de moeilijkste in de Heilige Schrift. De reden hiervan is die grote verborgenheid: de eenheid van God de Vader en God de Zoon. De bedoeling van dit vers komt mij voor deze te zijn: "Ingevolge die innige betrekking tussen Mij en de Vader, kan Ik niet iets doen onafhankelijk en afgescheiden van Hem, Ik oordeel, en beslis en spreek in alles in volkomen overeenstemming niet de Vader, als hoorde Ik Hem gedurig aan mijn zijde; en zo sprekende en oordelende, is Mijn oordeel in alle opzichten juist. Het is recht en juist nu, en zal recht en juist bevonden worden bij de grote afrekening ten laatsten dage. 'Want in alles wat Ik doe, zoek Ik niet mijn eigen wil alleen, maar de wil van Hem die Mij gezonden heeft, naardien er een volkomen overeenstemming bestaat

tussen Mijn wil en de zijnene." –

Men merke wel op, dat de Heere bij dit gedeelte zijner rede ophoudt in de derden persoon van zichzelf te spreken als "de Zoon des mensen", en begint de eersten persoon te gebruiken: "Ik kan", "Ik hoor", "Ik oordeel", enz. –

Chrysostomus merkt aan: "Even als wanneer wij zeggen: het is onmogelijk voor God kwaad te doen, wij Hem niet enige zwakheid toeschrijven, maar belijden dat Hij een onuitsprekelijke macht bezit; zo ook wanneer Christus zegt: "Ik kan van Mij zelf niets doen", wordt hiermee bedoeld: "het is onmogelijk, mijn natuur gedooft het niet, iets te doen in strijd met de Vader." –

"Ik oordeel". Dit slaat niet alleen op Christus' oordeel en beslissing **als Middelaar toen Hij op aarde** was, maar ook op zijn eindoordeel ten jongsten dage. Hebbende de wil met de Vader, is zijn oordeel niet het zijn alleen, maar ook dat van de Vader.

31. Indien Ik van Mij zelf getuig, enz. - Indien Ik geen andere getuigenis heb aan te brengen, ten bewijze dat Ik de Messias ben, dan het mijne, zou mijn getuigenis verdacht voorkomen. De Heere wist, dat in een of ander betwist punt, iemands verklaring ter gunste van zichzelf weinig of niets waard is. Hij vertelt de Joden, dat Hij niet nodig had, dat zij Hem geloofden, alleen omdat Hij zeide, dat Hij de Zoon van God was. Hij zal hun bewijzen dat Hij een ander getuigenis heeft, en dat voert Hij zo aanstonds aan. (Verg. 8: 14)

32. Er is een ander die van. Mij getuigt. - Die andere is God de Vader. Het gebruik van de tegenwoordige tijd spreekt daar sterk voor. De Heere verklaart, dat zijn Vader duidelijk getuigenis van Hem heeft gegeven, in overvloedige bewijzen, wilden zij, de Joden die slechts aannemen. Daarna gaat Hij voort, te wijzen op het drievoudig getuigenis, door God gegeven: 1 Johannes de Doper; 2 de wonderen, welke de Vader Hem gegeven had te doen; 3 de Schriften.

33. Gijlieden hebt tot Johannes gezonden, enz. –

Op "gijlieden" moet nadruk gelegd worden. Gij zelve". De Heere wilde zeggen: "Mijn eerste getuige is Johannes de Dempfer, tot wie gij zelf gezonden hebt (1: 19), eis die heeft getuigt, dat Een meerder dan hij komen zou. wiens voorloper hij was, en dat hij, daarna van Mij gezegd heeft "Zie het Lans Gods"."

34. Doch ik neem geen, getuigenis van een mens. - Hij wil daarmee te kennen geven, dat zij niet moesten denken, dat Hij alleen of hoofdzakelijk van eens mensens getuigenis afhing. Tevens bracht de Heere, zoals meermalen, de joden onder het oog, hoe weersprekend het was, Johannes voor een profeet van God gezonden te erkennen, en te weigeren te geloven, dat Hij de Messias was. (Matth. 21: 23 - 27).

35. hij was een brandende en, lichtende kaars, - Een kaars, een lamp, die geen licht van zich zelf heeft; maar toch "brandend en schijnend." Een heerlijk getuigenis betreffende Johannes. "Hij was". Johannes leefde dus, toen Christus dit zeide, niet meer.

Gij hebt; u ... korte tijd . licht... verheugen. - Dit doelt op de buitengewone populariteit van Johannes, toen zijn bediening aanving (Matth. 3: 5, 7). "Een korten tijd" schijnt opzettelijk gebezigd te zijn, om de Joden hun wispelturigheid onder het oog te brengen.

36. Maar Ik heb een getuigenis, meerder dan van Johannes. –

Het Grieks, bedoelt letterlijk: "het meerdere getuigenis". "Het getuigenis dat Ik heb, is meerder en groter", nl. mijn wonderen. Johannes deed geen wonderen; toch wilden zij in hem de Messias zien. Jezus, als de ware Messias, deed wonderen; en zij erkenden Hem niet.

De werken, die Mij de Vader gegeven heeft, om, enz. - Dit is een duidelijk beroep op wonderen, als een krachtig bewijs voor 's Heeren Messiasschap en Goddelijkheid. Hetzelfde beroep vinden wij meermalen in dit Evangelie (3: 2; 10: 25; 15: 24). In de dagen dat zij verricht werden, waren het werken, die aller aandacht trokken, en niet geloofchend konden worden. Tenzij de Joden die konden wegredeneren, waren zij genoodzaakt, als eerlijke en redelijke mensen, 's Heere Goddelijke zending te geloven. Dat zij werkelijk verricht werden, schijnen de Joden nooit ontkend te hebben. Zij durfden ze ook werkelijk niet loochenen. Daarom schreven zij ze aan Satanische invloeden toe. -

Opmerkelijk is het, hoe de Heere over zijn wonderen spreekt. Hij noemt ze "de werken, die Mij de Vader gegeven heeft, om die te volbrengen". Zelfs in het wonderen doen, doet de Heere zijn eenheid met de Vader uitkomen. Juist dezelfde uitdrukking gebruikt Hij elders, van "de woorden", die Hij sprak (Joh. 17: 8).

37. En de Vader heeft zelf van Mij getuigd. - De Schriftverklaarders zijn het niet eens, wat met dit "getuigenis van de Vader" bedoeld wordt. Ik verenig mij met dezulken, die het er voor houden, dat de Heere hier doelt op het getuigenis dat de Vader Hem in het algemeen, door geheel de Oudtestamentische Schriften, gegeven heeft; en dat deze uitspraak nauw verbonden is met wat in het naastvolgende vers staat: "Onderzoekt de Schriften". -

Men wachte zich, zo hier als elders, het begrip van "minderheid" te hechten aan de uitdrukking, "gezonden" door de Vader. Cyrillns zegt: "Zending en gehoorzaamheid, gezonden en gehoorzaam zijn, neemt de gelijkheid van macht in Zender en Gezondene niet weg."

Gij hebt noch Zijn stem ooit gehoord, noch Zijn gedaante gezien. - De Heere doelde dus niet op het hoorbaar getuigenis des Vaders, bij Zijn doop en verheerlijking, toen Hij sprak van het getuigen zijns Vaders. Hij zag op het getuigenis van Gods Woord. - "Noch zijn gedaante gezien."

Dit leert de grote waarheid, die wij ook elders vinden dat de Vader onzichtbaar is, en door sterfelijke mensen nooit gezien is. Die Abraham verscheen, was de Tweede Persoon van de Drie-eenheid, en niet de Vader. Paulus zegt nadrukkelijk van de Vader: "Denwelken geen mens gezien heeft, noch zien kan" (1 Tim. 6: 16).

38. En zijn woord hebt gij niet in u blijvende. - De Heere herinnerde de Joden, dat zij met al hun vermeenden eerbied voor God, en ijver tegen Godslastering, werkelijk God niet kenden. Hierin ligt opgesloten, dat ware en rechte kennis van Gods Woord altijd leidt tot het geloof in Christus. Waar geen geloof is, mag men het er gerust voor houden, dat daar ook de Bijbel niet, of in een verkeerden geest gelezen wordt. Onkunde en ongeloof gaan samen.

39. Onderzoekt de Schriften. - Onderzoekt nauwkeurig en vlijtig, als een die het dieplood uitwerpt, om de bodem van de zee te peilen. Christus beveelt niet slechts het lezen, maar het onderzoeken van de Schriften aan. Naardien al wat aangaande Hem daarin gezegd was, grote aandacht vorderde, (want zij waren van de beginne af verzegeld geweest, ten behoeve van de mensen van die tijd), vermaant Hij hen, nu met zorg in de diepte neer te dalen, opdat zij mochten onderscheiden, wat daar verborgen



lag. Al dat gezegde lag niet op de oppervlakte, noch voor het oog bloot en open, maar als een schat zeer diep verscholen.

Want gij meent in dezelve het eeuwige leven te hebben. - Gij zelf meent, en te recht, het is een van de leerstukken van uw geloof, enz. Maar het ging de Joden, evenals nu nog velen Christenen, zij menen, denken, houden het voor een stuk van hun geloof, dat zij het eeuwige leven in de Schriften hebben; maar zij lezen niet, merken niet op, leren niet, en nemen ook niet in hun binnenste op, wat de Schrift bevat.

Die zijn het die van Mij getuigen. - In rechtstreekse profetieën, in beloften, iii typische personen en ceremoniën getuigt het O. T. aldoor van Christus. Wie het leest zonder dit te onderscheiden, die nut het weinig. -

Men merke op, de hoge eerbied van de Heere voor de Schrift des Ouden Testaments, en hoe plichtmatig het is, de Schrift te onderzoeken.

### **JOHANNES 5: 40 - 47.**

De reden waarom velen verloren zijn. - voorname oorzaak van ongeloof. - Christus' getuigenis van Mozes.

*40. En gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het leven moogt hebben.*

*41. Ik neem geen eer van mensen.*

*42. Maar Ik ken ulieden, dat gij de liefde Gods in u zelf niet hebt.*

*43. Ik ben gekomen in de naam Mijns Vaders, en gij neemt Mij niet aan; zo een ander komt in zijn eigen naam, die zult gij aannemen.*

*44. Hoe kunt gij geloven, gij die eer van elkander neemt, en de eer, die van God alleen is, niet zoekt?*

*45. Meent niet, dat Ik u verklagen zal bij de Vader; die u verklaagt, is Mozes, op welken gij gehoopt hebt.*

*46. Want indien gij Mozes geloofde, zo zoudt gij Mij geloven; want hij heeft van Mij geschreven.*

*47. Maar zo gij zijn schriften niet gelooft, hoe zult gij Mijn woord en geloven?*

Dit gedeelte besluit de wondere verdediging van onze Heere Jezus Christus betreffende zijnen eigen Goddelijke zending. Het is een besluit die verdediging waardig, een hartonderzoekend beroep op de gewetens van zijn vijanden, en rijk aan diepe waarheden. Een krachtige prediking wordt gevolgd door een krachtige toepassing.

Laat ons, in dit gedeelte, opmerken de oorzaak waarom vele zielen verloren gaan. De Heere Jezus zegt tot de ongelovige Joden: "Gij wilt tot Mij niet komen, opdat gij het eeuwige leven hebt."

Deze woorden zijn een gulden regel, die in onze geheugens gegraveerd behoort te worden, en in onze zielen weggelegd. Het is het gebrek aan wil, om tot Christus te komen ter behoudenis, dat eindelijk bevonden zal worden, menigeen uit de hemel gesloten te hebben. Het is niet, van de mensen zonde: alle zonden kunnen vergeven worden. Het is niet een of ander besluit van God: ons wordt niet in de Bijbel gezegd van een enkele die God geschapen heeft om verdoemd te worden. Het is niet enige beperktheid in het verlossingswerk van Christus: Hij heeft een prijs betaald, voldoende voor alle mensen. Het is iets geheel anders dan dit: het is de eigen aangeboren onwilligheid om tot Christus te komen, zich te bekeren en te geloven. Hetzij uit hoogmoed, of luiheid, of liefde tot de zonde, of liefde tot de wereld; er is geen lust, of wens, of hart, of begeerte, het léven in Christus te zoeken. "God heeft ons

het eeuwige leven geschonken, en dat leven is in Zijn Zoon" (1 Joh. 5: 11) Maar de mensen staan stil, en willen geen hand of voet verroeren, om het leven te verkrijgen. En dit is de gehele oorzaak waarom velen van de verlorenen niet behouden worden.

Dit is een smartelijke en ernstige waarheid, maar een die wij nooit te wel kunnen kennen. Zij bevat een eerst grondbeginsel in de Christelijke Godgeleerdheid. Duizenden in alle eeuw werken aanhoudend om de schuld van hun toestand van zich af te werpen. Zij spreken van hun onbekwaamheid, om zich te veranderen. Zij zeggen u zeer beleefd, dat zij het niet kunnen helpen dat zij zijn, wat zij zijn! Zij weten, ja waarlijk, dat zij slecht zijn, maar zij kunnen niet anders zijn! - Dit gaat niet aan. Zulk spreken staat de proef van het woord van Christus, dat hier voor ons ligt, niet door. De onbekeerden zijn, wat zij zijn, omdat zij niet beter willen wezen. "Het licht heeft in de wereld gescheen, en de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht." (Joh. 3: 19). De woorden van de Heere Jezus zullen velen tot zwijgen brengen: "Ik heb u willen bijeenvergaderen, doch gijlieden hebt niet gewild." (Matth. 23: 37).

Laat ons, ten tweede, in dit gedeelte opmerken een voorname oorzaak van ongeloof. De Heere Jezus zegt tot de Joden: "Hoe kunt gij geloven, gij die eer van elkander neemt, en de eer die van God is, niet zoekt?" Hij bedoelde met dit zeggen, dat zij niet eerlijk in hun godsdienst waren. Met al hun uitwendige begeerte om te horen en te leren, bekommerden zij zich in waarheid meer om de mensen te behagen dan God. In deze zielstoestand zouden zij nooit tot geloof komen.

Een grote waarheid is in dit woord van onze Heere opgesloten; en een, die bijzondere aandacht verdient. Het ware geloof hangt niet enkel af van 's mensen hoofd en verstand, maar van de staat van zijn hart. Zijn geest moge overtuigd worden, zijn geweten moge geprikkeld worden: maar zolang als er iets is, dat een mens in het verborgen meer lief heeft dan God, zal er geen waar geloof zijn. De mens moge het vreemd vinden, en zich verwonderen, waarom hij niet gelooft; hij ziet niet, dat hij is gelijk aan een kind, dat, zittende op het deksel van zijn doos, verlangt die te openen, maar niet begrijpt, dat eigen zwaarte die gesloten houdt. Laat een mens zich verzekeren, dat hij, eerlijk en waarlijk, eerst de eer van God begeert. Het is gebrek aan een eerlijk hart, dat velen aan hun godsdienst vast doet houden, hun leven lang, en hen zonder vrede doet sterven. Zij die klagen, dat zij horen, toestemmen en gelijk geven, maar geen vorderingen maken, en Christus niet vasthouden, moeten zichzelf deze eenvoudige vraag doen: "Ben ik eerlijk? - Ben ik oprecht? - Wens ik werkelijk allereerst de eer van God?"

Laat ons, ten laatste, in dit gedeelte opmerken de wijze waarop Christus van Mozes spreekt. Hij zegt tot de Joden: "Want indien gij Mozes geloofde, zo zoudt gij Mij geloven; want hij heeft van Mij geschreven."

Deze woorden eisen onze bijzondere aandacht in deze laatste dagen. Dat er werkelijk zo'n persoon was als Mozes, - dat hij werkelijk de schrijver was, van de geschriften die men gewoonlijk aan hem toekent, - beide deze punten is het getuigenis van onze Heere duidelijk. "Hij heeft van Mij geschreven." Kunnen wij een ogenblik onderstellen, dat onze Heere zich alleen schikte naar de vooroordelen en overleveringen van zijn hoorders, en dat Hij sprak van Mozes, als van een schrijver, ofschoon Hij in zijn hart wist dat Mozes in het geheel niet geschreven heeft?

Zulk een gedachte is heiligschennis. Het zou zijn onze Heere oneerlijk verklaren. - Kunnen wij onderstellen, voor een ogenblik, dat onze Heere onkundig was omtrent Mozes, en niet wist de wonderlijke ontdekkingen, die geleerden, valselyk zo genoemd, in de negentiende eeuw zouden hebben? zo'n gedachte is belachelijke

Godslastering. Zich te verbeelden, dat de Heere Jezus uit onwetendheid sprak, in zo'n hoofdstuk als dit voor ons, is de wortel van het gehele Christendom aantasten. Daar is maar de gevolgtrekking in deze zaak. Er was zo'n persoon als Mozes. De geschriften, gewoonlijk aan hem toegekend, zijn door hem geschreven. De feiten daarin vermeld, verdienen alle geloof. Het getuigenis van onze Heere is een onloochenbaar bewijs. De twijfelaars die tegen Mozes en de Pentateuch geschreven hebben, hebben grotelijks gedwaald.

Wachten wij ons, om het Oude Testament oneerbiedig te behandelen, en veroorloven wij ons niet, de waarheid van enig gedeelte te betwijfelen, om vermeende moeilijkheden. Het eenvoudige feit, dat de schrijvers van het Nieuwe Testament aanhoudend verwijzen naar het Oude Testament, en zelfs spreken van de wonderlijkste gebeurtenissen daarin verhaald, als ontwijfelbaar waar, moet onze twijfelingen tot stilzwijgen brengen. Is het, na alles, waarschijnlijk, of aannemelijk denkbaar, dat wij in de negentiende eeuw beter onderricht zijn, omtrent Mozes dan Jezus en zijn apostelen? God verhoede, dat wij zo zouden denken! Laat ons er dan vast in staan, en niet twijfelen, dat ieder woord in het Oude Testament, zowel als in het Nieuwe, door ingeving van God is geschreven.

#### AANTEKENINGEN. –

40. En gij wilt tot Mij niet komen, opdat.... leven. - Het verband met het vorige vers acht ik aldus: "De Schriften getuigen van Mij; en toch wilt gij tot Mij niet komen, niet in Mij geloven, opdat gij door Mij het leven hebben moogt." Met dit vers vangt blijkbaar het derde gedeelte van 's Heeren toespraak tot de Joden aan. Hij had hun verklaard de betrekking tussen Hem zelf en God de Vader. Hij had het bewijs geleverd voor Zijn eigen Goddelijke last en zijn recht om als Messias erkend te worden. En nu besluit Hij niet een hartdoordringend beroep op het geweten zijner vijanden, waarin Hij de ware gesteldheid van hun harten bloot legt en de ware redenen waarom zij niet in Hem geloofden. –

Men bedenke hier wel: 1. dat wij allen van natuur dood zijn in zonden; 2e dat er voor zondaars in Christus alleen geestelijk leven is te vinden; 3e dat om van Christus nut te trekken, men door het geloof tot Hem moet komen: geloven is komen; en eindelijk 4e dat de ware reden waarom de mensen niet tot Christus komen, en diensengevolge in hun zonden sterven, is hun gebrek aan de wil om te komen. –

Hier en overal elders in de Schrift wordt het verloren gaan toegeschreven aan 's mensen onwil om gezaligd te worden. Het is geen besluit van God. Het is niet Gods onwilligheid om aan te nemen. Het is geen beperktheid in Christus' verlossings - en verzoeningswerk. Het is eenvoudig en geheel 's mensen eigen schuld - zijn gebrek aan wil. Laat ons deze leer immer vasthouden: 's mensen zaligheid is alleen van God; zijn verderf alleen van hem zelf. –

In het slot van deze rede des Heeren beschuldigt Hij de Joden van vier onderscheiden zonden: 1e. onwilligheid om tot Hem te komen, 2e. gebrek aan ware liefde tot God; 3e. onbehoorlijke zucht naar eer van mensen; 4. gebrek aan waar geloof in Mozes' schriften.

41. Ik neem geen eer van mensen. - Ik zeg u deze dingen niet, alsof Ik lof en eer van mensen verlang. Niet om Mijnentwil wijs Ik u op uw ongeloof, maar om uwentwil, omdat het de gesteldheid van uw harten toont. Meent niet dat ik om aanhangers verlegen ben, en naar mensengunst haak.

42. Maar Ik ken ulieden.... de liefde Gods.... niet hebt. - Ik ken, en heb reeds lang

gekend, de staat van uw harten, en Ik weet dat gij geen ware liefde tot God in u hebt. Gij belijdt de één ware God te aanbidden en Hem te eren; maar door uw gedrag toont gij, dat gij met dit al niet waarlijk God lief hebt. Niemand dan alleen de Heere kon die beschuldiging zo beslist uitspreken, omdat Hij weet wat in 's mensen hart is (Luk. 11: 42).

43. Ik ben gekomen in de Naam Mijns Vaders, en gij neemt Mij niet aan. - Gij bewijst wel dat gij geen ware liefde tot God hebt door Mij niet te ontvangen, die in Mijns Vaders Naam gekomen ben, en niets zo zeer begeer als zijn eer. Hadt gij wezenlijk God lief, en eerde gij Hem werkelijk, zoals gij voorgeeft, gij zoudt Zijn Zoon met blijdschap ontvangen en eren.

Zo een ander.... in zijn eigen naam, die zult gij aannemen: - Gij zijt gereed, om elke valse pretendent, die onder u opstaat aan te nemen, ofschoon hij God niet eert die gij belijdt te aanbidden. Het is dus waar, dat gij geen ware liefde Gods in u hebt. - De Heere spreekt hier profetisch, met het oog op de vele valse Christussen, die in de eerste honderd jaren na Zijn dood zijn opgestaan, en door wie vele Joden zich hebben laten misleiden. - Volgens Stier, hebben zich niet minder dan vier - en - zestig valse Messiassen opgedaan, en min of meer geloof gevonden. - Ik ben met vele en de meeste kerkvaders van gevoelen, dat dit woord des Heeren eerst zijn volle vervulling zal hebben in de Antichrist, die bij een groot gedeelte van de Joodse natie bijval zal vinden.

44. Hoe kunt gij geloven, enz. - Gij kunt bij mogelijkheid niet geloven, totdat gij afstand doet van uw aardsgezindheid en oprecht meer de eer zoekt die van God is, dan van de mensen. - Geloven of niet geloven, hangt niet zozeer af van verstandelijke overtuiging, als wel van de gesteldheid des harten. Is iemand niet door en door eerlijk in zijn verklaarde begeerte, om de waarheid in zake van godsdienst te vinden; koestert hij heimelijk een of anderen afgod die hij niet besloten is op te geven; jaagt hij heimelijk naar iets anders dan de ere Gods, - hij zal zijn leven lang twijfelend, onvoldaan, rusteloos blijven, en nooit de weg tot vrede vinden. Zijn onoprechtheid van het hart is voor hem een onoverkomelijke slagboom in de weg om te geboren. - Het "kunt" in dit vers vergelijke men met het "wilt" in het 40e vers. "Gij kunt niet, omdat gij niet wilt."

Dan God alleen. - Deze uitdrukking zou, beter vertaald, luiden "van de enige God," de één ware God die de Joden zich beroemden, alleen te kennen en te aanbidden. - Indien, zoals velen onderstellen, de Heere deze formele verdediging van zichzelf en zijn Goddelijke zending voor de groten Raad van de Joden heeft gehouden, moeten deze zijn woorden hen, die zo zeer op eretitels gesteld waren, te meer getroffen hebben.

45. Meent niet dat Ik u verklagen zal, enz. - De Heere bedoelde: niet Hem te geloven, was Mozes niet te geloven. Hij behoefde niet eens hen te verklagen. Mozes, die zij voorgaven te eren, was hun verklager, en veroordeelde hen. Zijn geschriften, die zij dagelijks in hun synagoge lazen, waren een voortdurend getuige van hun ongeloof. Ook doelde de Heere hier hoogstwaarschijnlijk op het Lied van Mozes, waarin deze het ongeloof van het volk voorspelt, en beveelt dat het Wetboek gelegd zou worden, "aan de zijde van de ark des verbonds, dat het aldaar zij, ten getuige tegen u." (Deut. 31: 26).

46 ... hij heeft van Mij geschreven. - Deze woorden zijn zeer merkwaardig. De Heere

bedoelde dat Mozes door geheel de vijf boeken door rechtstreekse profetie, door typische personen, en ceremoniën en op onderscheidene wijzen, van Hem geschreven heeft. Er is wellicht in de Pentateuch een diepte, die nog nooit geheel is gepeild. - Merken wij hier nog op, dat de Heere spreekt van Mozes, als van een waarlijk historisch persoon, en van boeken door hem geschreven, die alle vertrouwenwaardig zijn, en een onloochenbaar gezag hebben.

47. Zo gij zijn schriften niet gelooft.... Mijn woord en, enz. - Er is blijkbaar een opzettelijke tegenstelling tussen "schriften" en "woorden," als wilde de Heere de Joden herinneren, dat "aan wat geschreven is" over het algemeen, meer vertrouwengeschonken wordt, dan aan wat gezegd wordt. "Indien gij niet waarlijk gelooft, wat uw geëerde wetgever Mozes geschreven heeft, - en het is klaar, dat gij dit niet doet, - het is niet te verwachten, dat gij zult geloven wat Ik zeg."

Het Griekse woord, hier door "schriften" gebezigd, is zeer merkwaardig. Het wordt gewoonlijk vertaald door "letters zoals Luk. 23: 38. In 2 Tim. 3: 15 is het weergegeven door "Schriften." Voor mij is het een sterk zijdelings bewijs voor de woordelijke ingeving van de Schriften. Wie Christus gelooft, moet Mozes geloven; wie Mozes gelooft, moet Christus geloven. Wie Mozes verwerpt en zijn schriften, zullen, willen zij consequent blijven, ook Christus moeten verwerpen. Wie het Oude Testament niet wil, zal ten laatste ontdekken, dat hij ook het Nieuwe niet kan behouden.

Aan het slot van dit belangrijke hoofdstuk, merken wij nog op, dat wij wel zouden willen weten, hoe die toespraak bij de hoorders werd opgenomen. Opmerkelijk, de Schrift meldt er geen woord van. Zorgen wij nu maar, dat zij bij ons niet zonder uitwerking blijve!

Niet minder dan elf belangrijke onderwerpen worden door de Heere, in het kleine bestek van negen - en - twintig verzen, behandeld: - 1e. de innige betrekking van de Vader en de Zoon; - 2e. de Goddelijke roeping en waardigheid van de Zoon; - 3e. de voorrechten van de gelovige; - 4e. de opwekking uit de geestelijken dood; - 5e. het oordeel; - 6e. de opstanding van het lichaam; - 7e. de waarde van wonderen; - 8e. de Schriften; - 9e. de verdorvenheid van 's mensen wil, het geheim van 's mensen verderf; - 10e. de liefde tot mensen eer, de oorzaak van ongeloof; - 11e. de belangrijkheid van Mozes' geschriften.

**JOHANNES 6: 1 - 14.**

Spijziging van vijfduizend. - Christus' almacht. - Het ambt van de leraren. - De genoegzaamheid van het Evangelie voor alle mensen.

1. *Na deze vertrok Jezus over de zee van Galiléa welke is de zee van Tiberias.*
2. *En Hem volgde een grote schare, omdat zij zijn tekenen zagen, die Hij deed aan de zieken.*
3. *En Jezus ging op de berg, en zat aldaar neer met zijns discipelen.*
4. *En het Pascha, het feest van de Joden, was nabij.*
1. *Jezus dan de ogen opheffende, en ziende dat een grote schaar tot Hem kwam, zei tot Filippus: Vanwaar zullen wij broden kopen, opdat deze eten mogen?*
6. *(Doch dit zei Hij hem beproevende, want Hij wist zelf wat Hij doen zonde).*
7. *Filippus antwoordde Hem: Voor tweehonderd penningen brood is deze niet genoeg, opdat een iegelijk van hen een weinig neme.*
8. *Een van Zijn discipelen, namelijk Andreas, de broeder van Simon Petrus, zei tot Hem*
9. *Hier is een jongskén, dat vijf gerstebroden heeft en twee visjes; maar wat zijn deze onder zovelen?*
10. *En Jezus zeide: Doet de mensen neerzitten. En er was veel gras in die plaats. Zo zaten dan de mensen neer, omtrent vijfduizend in getal.*
11. *En Jezus nam de broden, en gedankt hebbende deelde Hij ze de discipelen uit, en de discipelen degenen die neergezeten waren, desgelijks ook van de visjes zoveel zij wilden.*
12. *En als zij verzadigd waren, zei Hij tot Zijn discipelen: Vergadert de overgeschoten brokken, opdat er niets verloren ga.*
13. *Zij vergaderden ze dan, en vulden twaalf korven met brokken van de vijf gerstebroden, welke overgeschoten waren degenen die gegeten hadden.*
14. *De mensen dan gezien hebbende het teken dat Jezus gedaan had, zeiden: Deze is waarlijk de profeet die in de wereld komen zou.*

Deze verzen beschrijven een van de meest opmerkelijke wonderen van onze Heere. Van al de grote werken, die Hij deed, werd er geen zo in het openbaar gedaan, als dit wonderwerk, voor zovele getuigen. Van al de wonderen, in de Evangelien vermeld, is dit het enige, dat al de vier Evangelieschrijvers tegelijk verhalen. Het feit alleen (gelijk het vier malen herhaalde bericht van de kruisiging en opstanding) is genoeg om te bewijzen, dat het een wonder is, dat onze bijzondere aandacht vraagt.

Ten eerste, hebben wij in dit wonder een les over de almacht van Christus. Wij zien onze Heere, voedende vijfduizend mensen met vijf gerstebroden en twee kleine visjes. Wij zien een duidelijk bewijs, dat een wonderlijke gebeurtenis plaats vond, in de "twaalf korven met brokken", die overbleven, nadat allen gegeten hadden. Scheppingsmacht werd hier duidelijk uitgeoefend. Voedsel werd in wezen geroepen, dat te voren niet bestond. In het genezen van de zieken, en opwekken van de dood en, werd iets verbeterd of hersteld, dat te voren reeds bestaan had. In het voeden van vijfduizend mensen met vijf broden, moest iets geschapen worden, dat te voren geen bestaan had.

Zo'n geschiedenis als deze, moet bijzonder leerrijk en aanmoedigend zijn, voor allen die trachten, zielen goed te doen. Zij toont ons de Heere Jezus, "in staat ons te redden ten uiterste toe." Hij heeft alle macht over dode harten. Niet alleen kan Hij heden wat gebroken is, - opbouw wat vervallen is, - genezen wat krank is, - versterken wat zwak

is. Hij kan zelfs groter dingen doen dan deze. Hij kan in het wezen roepen wat te voren niet was, en het uit het niet roepen. Wij moeten nooit wanhopen aan de zaligheid van iemand. Zolang er leven is, is er hoop. De rede en het verstand mogen zeggen, dat enig arm zondaar te verhard is, of te oud, om bekeerd te worden. Het geloof zal antwoorden: "Onze Meester kan scheppen, zowel als vernieuw. Voor een Zaligmaker, die, door Zijn Geest, een nieuw hart kan scheppen, is niets onmogelijk."

Wij hebben, ten andere, in dit wonder een les over het ambt van de dienaren. Wij zien de apostelen het brood. ontvangen uit de handen van onze Heere, nadat Hij het gezegend had, en het uitdelen aan de menigte. Hun handen vermeerderden het niet, maar die van hun Meester. Het was zijn almachtige kracht, die in een gewisse vermeerdering voorzag. Hun werk was eenvoudig te ontvangen, en getrouw uit te delen.

Hier is nu een levendig zinnebeeld van het werk, dat een trouw bedienaar van het Nieuwe Testament behoort te doen: Hij is geen middelaar tussen God en de mens. Hij heeft geen macht, om de zonde weg te nemen, of genade mede te deden. Zijn gehele zaak is het brood des levens te ontvangen, waarin zijn Meester voorziet, en het aan de zielen, waaronder hij werkt, uit te deden. Hij kan de mensen het brood niet doen waarden of ontvangen. Hij kan het niemand tot behoudenis van diens ziel, of tot het geven van het eeuwige leven, doen strekken. Dit is zijn werk niet: hiervoor is hij niet aansprakelijk. Zijn gehele werk is, een getrouw uitdeler te zijn van het voedsel, dat zijn Goddelijke Meester heeft geschonken; en als hij dat doet, dan doet hij zijn plicht.

Eindelijk, heen wij in dit wonder een lering omtrent het voldoende van het: Evangelie voor de behoeften van alle mensen. Wij zien de Heere Jezus de honger stillende van een zeer grote menigte, van vijf duizend mensen. De voorraad scheen op het eerste gezicht uiterst onvoldoende voor deze gelegenheid. Zovele hongerige monden met zulk gebrekkig voedsel, in zo'n wildernis te voldoen, scheen onmogelijk. Maar het voorval leerde dat er genoeg van, en nog overbleef. Er was niet een die klagen zou, dat hij niet verzadigd was.

Er kan geen twijfel zijn, of de bedoeling hiermee was de algenoegzaamheid van het Evangelie van Christus te leren, om in de behoeften van de gehele wereld te voorzien. Zwak, gering en dwaas, als het de mens moge schijnen, is het eenvoudige verhaal van het Kruis genoeg voor al de kinderen van Adam, in ieder deel van de wereld. De tijding van de dood van Christus voor zondaren en van de verzoening door die dood gewerkt, is geschikt de harten te treffen, en de gewetens te voldoen van alle natiën en volken en geslachten en tongen! Door getrouwe boden overgebracht, voedt het, en verzadigt het alle rangen en klassen. "De prediking des kruises is wel degenen die verloren gaan dwaasheid, maar ons die behouden worden, is het een kracht Gods" (1 Kor. 1: 18). Vijf gerstebroden en twee kleine visjes scheen een armelijke voorraad voor een hongerige menigte. Maar gezegend door Christus, en uitgedeeld door Zijn discipelen, waren zij meer dan voldoende.

Laat ons nooit een ogenblik twijfelen, of de prediking van Christus en die gekruisigd, - de oude geschiedenis van Zijn bloed, en rechtvaardiging, en plaatsbekleding, - genoeg zij voor alle geestelijke behoeften van alle mensen. Zij is niet uitgeput. Zij heeft haar kracht niet verloren. Wij hebben niets nieuws nodig, - niets dat beter is, niets meer verstandelijks, - niets meer krachtigs. Wij hebben niets nodig, dan het ware brood des levens, dat Christus schenkt, getrouw uitgedeeld onder de kwijnende zielen. Laten de mensen lachen of spotten, als zij willen: niets anders kan goed doen, in deze

zondige wereld; geen ander onderricht kan hongerige gewetens vervullen, en hun vrede geven. Wij zijn allen in een woestijn. Wij moeten gevoed worden door Christus, door de verzoening in Zijn dood, of wij zullen in onze zonden sterven.

#### AANTEKENINGEN. –

1. Na dezen. - Johannes stapt over al de gebeurtenissen heen, welke na 's Heeren zelfverdediging in Jeruzalem plaats hebben gevonden. De in dit hoofdstuk vermelde gebeurtenissen zijn de enige van 's Heeren dienstwerk in Galiléa, welke Johannes beschrijft, behalve het wonder van de verandering van water in wijn te Kana, en de genezing van de zoon van de koninklijke hoveling (Joh. 2 en 4).

De zee van Galilea.... Tiberias. - Deze zogenaamde zee was een zoetwater - meer in Galiléa, waar de Jordaan doorheen vloeiende. Het is omtrent 5 uur gaan lang, en op zijn meest 3 breed. Het ligt niet minder dan 200 meter beneden de oppervlakte van de zee, en wordt vaak door plotseling opkomende en hevige stormen beroerd. - Tiberias was een stad aan de westzijde van het meer, door Herodes gebouwd, omtrent de tijd van Jezus' geboorte, en dus nog jong in 's Heeren tijd.

In de dagen van Joséfus, veertig jaren na 's Heeren kruisiging, was Tiberias een belangrijke stad geworden. Zij werd door de Romeinen gespaard, toen Vespasianus' leger bijna iedere andere stad in Galiléa verwoestte, om haar gehechtheid aan de Romeinen, en tot hoofdstad van de provincie verheven. –

Johannes is de enige Evangelist, die het meer "de zee van Tiberias" noemt. Hieruit blijkt zijdelings, dat hij veel later geschreven heeft, dan Mattheüs, Markus en Lukas, en na de verwoesting van Jeruzalem. Hij bezigde natuurlijk de naam waarbij het meer het beste bekend was, tijdens hij schreef. –

De reden waarom de Heere over de zee ging, lag hierin dat Hij zich wilde afzonderen (Markus 6: 31), en wellicht zich onttrekken aan de vervolging van Herodes' partij, na de dood van Johannes de Doper. Uit een vergelijking van Johannes' verhaal met dat van de drie andere Evangelisten, blijkt het dat de Heere van de Westkant overstak naar de noordoostzijde van het meer, niet ver van Bethsaïda, dat gelegen was bij de plaats waar de Jordaan juist in het meer stort. Lukas zegt ons klaar dat het door Johannes vermelde wonder gewrocht werd in "een woeste plaats van de stad genaamd Bethsaïda" (Luk. 9: 10).

2. Hem volgde een grote schare. - Waarschijnlijk alleen omdat zij zijn wonderen zagen. Enkelen, wellicht, waren in twijfel en verwachting, of Hij, die deze wonderen deed, ook de Messias kon zijn. - Markus zegt: "De scharen zagen Hem heen varen, en velen werden Hem kennende, en liepen gezamenlijk te voet van alle steden derwaarts, en kwamen hun voor, en gingen tezamen tot Hem" (Markus 6: 33). Ze konden dit gemakkelijk doen, door langs het meer te gaan tot de plaats waar Bethsaïda lag.

3. Met Zijn discipelen. - Niet enkel de twaalf apostelen, maar vele anderen die zich als discipelen voordeden. Velen van deze waren, zoals uit dit zelfde hoofdstuk (vs. 66) blijkt, geen echte gelovigen, en vielen later allengs af.

4. Het Pascha, het feest van de Joden, was nabij. - Men merke hier de gewoonte van Johannes op, om de Joodse gebruiken, ten behoeve van de Heiden - christenen te verklaren. De aannadering van het Paasfeest wordt ongetwijfeld hier bijzonder vermeld om de overeenstemming te doen uitkomen van 's Heeren rede in dit hoofdstuk met dit feest. Zijn hoorders dachten zeker aan het Paaslam, en deszelfs



vlees dat gegeten, en deszelfs bloed dat gesprengd moest worden. Naar aanleiding daarvan, spreekt de Heere van dat "vlees en bloed", hetwelk gegeten en gedronken moest worden door allen, die niet in hun zonden wilden verloren gaan. Het is een van de vele proeven van die Goddelijke wijsheid, waarmee de Heere "woorden op zijn pas" sprak, en van alles partij trok. - De nabijheid van het Paasfeest was wellicht mede oorzaak, dat er zoveel volk bijeen was. Niet weinigen waren op hun weg naar Jeruzalem, en werden aangetrokken om Jezus te zien, gehoord hebbende van de wonderen die Hij deed,

5. Een grote schare. - De Heere gevoelde medelijden met de scharen, "want zij waren als schapen, die geen herder hebben, en Hij begon hun vele dingen te eren." (Markus 6: 34).

Zeide tot Filippus. - Wellicht daarom tot hem, omdat hij "uit Bethsaïda" (1: 44) was, de stad in wier nabijheid men zich bevond; iemand die, als het best bekend in die streek, ook het best de vraag kon beantwoorden: of het mogelijk was genoeg brood te kopen voor zo'n menigte.

6. Dit zei Hij, hem beproevende. - Dergelijke handelwijze van de Heere vinden wij ook bij andere gelegenheden, zie Markus 6: 48; Job. 6: 67; Luk. 24: 28. Uitleggende opmerkingen als deze, van de Evangelieschrijver zelf, komen bij Johannes meer voor dan bij de andere Evangelisten.

Hij wist zelf wal Hij doen zou. - Men merke op, dat de Heere vooruit wist welk wonder Hij zou doen. Het geschiedde niet toevallig, tengevolge van onvoorziene omstandigheden, maar vooruitgezien, vooruitbepaald. Het waren "de werken, 'die de Vader Hem te doen gegeven had" (joh. 5: 30).

7. Voor tweehonderd penningen. - Tweehonderd denariën, ongeveer f75. Enigen denken dat Filippus deze som noemde, als zijnde het bedrag van wat zij toen bezaten.

8. Andreas. - Deze was ook van Bethsaïda. Wellicht dat deze daarom het woord nam.

9. Vijf gerstebroden eis twee visjes. - Gedragen door een "jongskens", kunnen het geen grote broden of grote vissen geweest zijn. De visjes waren waarschijnlijk gedroogde; hoedanige niet zelden nog in hete landen gebruikt worden. - Gerst werd, volgens de Talmud, als voedsel beschouwd dat niet voor mensen, maar alleen voor paarden en ezels geschikt was.

Maar wat zijn deze onder zovelen? - . Een bewijs dat de wondervolle spijziging van de menigte niet vooruit door de Heere en zijn apostelen beraamd was. Zelfs zijn naaste volgers werden verrast.

10. Jezus zeide: Doel de mensen neerzitten. - Deze schikking voorkwam verwarring en bewaarde de orde. Zo kon ieder bediend worden, en werd niemand overgeslagen. Markus zegt dat zij "zaten in gedeelten bij honderd en bij vijftig tezamen" (Markus 6: 40).

Er was veel gras in die plaats. - Het was in de lente, als er veel gras is, de winter voorbij, en de verdorrende zomerhitte er nog niet was. De Heere zorgde ook voor het lichamelijk gemak zijner volgers.

Zaten de mannen nee/es, omtrent vijfduizend. - Het woord "mannen" hier is opzettelijk genomen, ter onderscheiding van "de vrouw en kinderen", die Mattheüs nadrukkelijk als tegenwoordig noemt, behalve de vijfduizend mannen (Matth. 14: 21).

In het Grieks is het woord ook niet hetzelfde als dat, hetwelk door "mensen" vertaald is in het begin van dit vers.

11. Jezus nam de broden; en gedankt hebbende. - Dit danken hield in, bidden en zegenen, zowel als danken, als inleiding tot het wonder. Werkelijk zegt dan ook Lukas: "Hij, de vijf broden en de twee visjes genomen hebbende, zag op naar de hemel, en zegende die, en brak ze, enz." (Luk. 9: 16).

Deelde Hij ze de discipelen. - Mij dunkt er kan geen twijfel bestaan, of dit was het oogenblik waarin het wonder door de Heere gewrocht werd. Onderwijl Hij de broden brak, en de discipelen hen wegdroegen om ze uit te deden, vermenigvuldigden de broden onder zijn handen. Het was onder het breken en uitdelen aan de discipelen, dat de wonderdadige vermenigvuldiging plaats greep. Werkelijk gebeurde er een voortdurende scheppingsdaad. Voortdurend werd er brood in aanwezen geroepen, dat te voren niet bestond. De grootheid van het wonder is misschien nog nooit voldoende opgemerkt. Eén brood en minder dan een half visje voor elke duizend man! "Hij zou evengoed de heek broden hebben kunnen vermenigvuldigen. Waarom deed Hij het liever onder bet breken? 'P/as het niet om ons te eren, dat wij zijn zegen zullen verwachten in de uitdeling van onze goederen, niet in hun algeheelheid en in hun behoud? Er is een die uitdeelt en toch toeneemt."

12. Als zij verzadigd waren. - Dit is een van de sterkste bewijzen voor de wezenlijkheid van het wonder. Het zou onmogelijk zijn, vijfduizend hongerige mensen in een woeste plaats te overtuigen dat zij wezenlijk waren verzadigd, als zij het niet waren.

Vergadert de overgeschoten brokken, enz. - In deze kleine omstandigheid hebben wij al weder een bewijs, dat er wezenlijk voedsel verschaft was, en in genoegzame hoeveelheid voor allen. Geen kruimel slechts voor een ieder, maar voldoende overvloed, en nog overgebleven. Zie hierin ook 's Heeren zorg voor kleine dingen.;;Dat niets verloren ga." Van wat wijde toepassing! Tijd, geld, gelegenheid om goed te doen; niets ga daarvan verloren! - Men mag wel vragen of de "discipelen" die het brood uitdeelden, en daarna de overgeschoten brokken vergaderden, niet door andere geholpen zijn. Het zou, als men ging rekenen, blijken dat er een zeer lange tijd nodig zou geweest zijn, indien slechts twaalf paar handen vijfduizend moesten bedienen.

13. Vulden twaalf korven, enz. - Vijf broden en twee visjes kunnen niet de enkelen korf, veel minder twaalf korven vullen. Indien het overgeschotene na de maaltijd twaalf korven vult, moet er een wonderdadige vermenigvuldiging hebben gehad. Twaalf korven - twaalf apostelen; waarschijnlijk heeft ieder van de apostelen een korf gedragen. [Een korf was een hengselmand die men aan de arm droeg]. Markus tekent er nog bij aan, dat er ook van "de visjes" was overgebleven. Die zijn dus ook vermenigvuldigd.

Dit merkwaardige wonder is de enige daad in Christus' leven, die door al de vier Evangelisten wordt meegedeeld. In dit opzicht staat dit wonder alleen.

14. Gezien hebbende het keken. - Tekenen en wonderen verwachtte men dat de verschijning van een profeet of gezant van God vergezelde. Hier was een groot wonder, en op eens waren allen opgewonden over hetgeen zij zagen.

Deze is waarlijk de profeet, die in de wereld konten zou. – hiermee wordt bedoeld "de profeet als Mozes", die alle wel onderwezen Joden verwachtten, en op wiens spoedige

verschijning de dienst van Johannes de Doper al de bewoners van Palestina voorbereid had. [Toch zagen zij niet in, dat die Profeet de Messias zou zijn].

### JOHANNES - 6: 15 - 21.

Christus' nederigheid. - De beproevingen van Christus' discipelen. - Christus' macht over de wateren.

*15. Jezus dan wetende, dat zij zouden komen, en Hem met geweld nemen, opdat zij Hem koning maakten, ontweek weer op de berg, Hij zelf alleen.*

*16. En als het avond geworden was, gingen Zijn discipelen af naar de zee.*

*77. En in het schip gegaan zijnde, kwamen zij over de zee naar Kapernaüm. En het was alrede donker geworden, en Jezus was tot hen niet gekomen.*

*18. En de zee verhief zich, overmits er een groots wind waaide.*

*19. En als zij omtrent vijf - en - twintig of dertig stadiën gevaren waren, zagen zij Jezus wandelende op de zee, en komende bij het schip, en zij werden bevreesd.*

*20. Maar Hij zei tot hen: Ik hen het; zijt niet bevreesd.*

*21. Zij hebben dan Hem gewillig in het schip genomen, en terstond. kwam het schip aan het land waar zij naar toe voeren.*

Wij moeten, in deze verzen, opmerken de nederigheid van onze Heere Jezus Christus. Wij lezen, dat nadat Hij de menigte gevoed had, wetende dat zij zouden komen en Hem met geweld nemen, opdat zij Hem koning maakten, Hij dadelijk vertrok, en hen verliet. Hij behoefde zulke eerbewijzen niet als deze. Hij was "gekomen, niet om gediend te worden, maar om te dienen, en zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen" (Matth. 20: 28).

Wij zien dezelfde geest en de zelfde gemoedsgesteldheid, door de gehele aardse bediening heen van onze Heere. Van zijn wieg tot aan zijn graf was Hij "met de ootmoedigheid bekleed" (1 Petrus 5: 5). Hij was geboren uit een arme vrouw, en bracht de eerste dertig jaren van zijn leven door in het huis van een timmerman te Nazareth. Hij werd gevolgd door arme vrienden, de meesten van hen niet meer dan vissers. Hij was arm in zijn levenswijze: "De vossen hebben holen, en de vogelen des hemels nesten; maar de Zoon des mensen heeft niet waar Hij het hoofd neerlegge" (Matth. 8: 20). Toen Hij op de zee van Galiléa voer, was het in een gehuurd schip; toen Hij Jeruzalem binnen reed, was het op een geleende ezel; toen Hij begraven werd, was het in een geleend graf., "Hoewel Hij rijk was, is Hij om onzentwil arm geworden" (2 Kor. 8: 9).

Dit is een voorbeeld, dat veel meer bedacht moet worden, dan men gewoonlijk doet. Hoe algemeen zijn hoogmoed, en eerezucht, en hooggevoelendheid! Hoe zeldzaam zijn nederigheid en ootmoed! Hoe weinigen weigeren ooit grootheid, als ze hun wordt aangeboden! Hoe velen zoeken grote dingen voor zichzelf, en vergeten de vermaning: zoek ze niet (Jer. 45: 5). Zeker, het was niet voor niets, dat onze Heere, nadat Hij de voeten van de discipelen gewassen had, zeide: "Ik heb u een voorbeeld gegeven, opdat gelijkewijz Ik u gedaan heb, gijlieden ook doet" (Joh. 13: 15). Daar is, naar wij vrezen, nog weinig van die geest van de voetwassing onder de Christenen. Maar of de mensen het willen horen of loochenen, nederigheid is de koningin van de deugden.

"Zeg mij", heeft iemand gezegd, "hoeveel nederigheid een mens heeft, en ik zal u zeggen, hoeveel godsdienst hij heeft." Nederigheid, is de eerste stap naar de hemel, en de ware weg tot eer. "Die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden" (Luk. 18: 14.)

Ten tweede, moeten wij opmerken in deze verzen de beproevingen, welke de discipelen van Christus hadden te doorstaan. Wij lezen, dat zij alleen over het meer voeren, terwijl hun Meester achterbleef. En dan zien wij hen alleen in een donkeren nacht, door een groten wind, op stormachtige wateren heen en weer bewogen, en het ergste van alles, Christus niet met hen. Het was een vreemde overgang. Eerst getuigen te zijn van een machtig wonder, en daarbij zelfs als werktuigen te dienen te midden van een bewonderende menigte, en daarna in eenzaamheid, duisternis, winden, golven, stormen, angst en gevaar, - de verandering was zeer groot! Maar Christus wist het, Christus beschikte het, en het was tot bevordering van hun welzijn.

Beproeving, moeten wij duidelijk opmerken, is een deel van de levensregel, die alle ware Christenen moeten verwachten. Het is een van de middelen, waardoor hun ontvangene genade op de proef gesteld wordt, en waardoor zij uitvinden wat er in hen zelf is. Winter zowel als zomer, koude zowel als hitte, wolken zowel als zonneschijn, - zijn allen nodig, om de vrucht des Geestes tot wasdom en rijpheid te brengen. Wij houden hier natuurlijk niet van. Wij zouden liever het meer met kalm weder en onder gunstige winden oversteken, met Christus altijd aan onze zijde, en de zon ons beschijnende. Maar dat mag niet zijn. Op deze wijze worden Gods kinderen niet "zijne heiligheid deelachtig" (Hebr. 12: 10). Abraham en Jakob en Mozes en David en Job waren alle mensen van vele beproevingen. Laat ons tevreden zijn, in hun voetstappen te wandelen, en hun beker te drinken. In onze donkerste uren mogen wij schijnen alleen gelaten te zijn, - wij Zijn nooit werkelijk alleen.

Laat ons, in de laatste plaats, opmerken de macht van onze Heere Jezus over de golven van de zee. Hij kwam tot Zijn discipelen, als zij over het stormachtige meer voeren, "wandele" op de wateren. Hij wandelde even gemakkelijk daarop, als wij op droog land wandelen. De wateren droegen Hem even vast, als de stenen van de tempel, of de heuvelen rondom Nazareth. Datgene wat tegen het natuurlijke verstand is, was volkomen mogelijk voor Christus.

De Heere Jezus, wij moeten het ons herinneren, is niet alleen de Heere, maar de Fomeerder van de ganse schepping. "Alle dingen zijn door Hem gemaakt; en zonder Hem is geen ding gemaakt, dat gemaakt is" (Joh. 1: 3). Het was juist even gemakkelijk voor Hem, op de zee te wandelen, als in de beginne de zee te formeren, - juist even gemakkelijk in de, algemene wetten van de natuur in te grijpen, wanneer dit nodig was, als die wetten in den beginne in de natuur in te leggen. Geleerde mensen spreken soms plechtige dwaasheid omtrent de eeuwige vastheid van de "wetten van de natuur," als stonden die boven Hem zelf en als konden die nooit opgeheven worden. Hun dient soms herinnerd te worden, door zulke wonderen als hier voor ons, dat deze zogenaamde "wetten van de natuur" noch onbeweeglijk, noch eeuwig zijn. Zij hadden een begin, en zullen eenmaal een einde nemen.

Laten alle ware Christenen troost scheppen uit de gedachte dat hun Zaligmaker de Heere is van golven en winden, van stormen en orkanen, en tot hen kan komen in het donkerste uur, "wandele" op de zee." Er zijn golven van smart, heviger dan die op het meer van Galiléa. Er zijn dagen van duisternis, die het geloof van de heiligste Christen beproeven. Maar laat ons nooit wanhopen, als Christus onze vriend is. Hij kan ons te hulp komen in een uur wanneer wij het niet denken, en langs wegen die wij

niet verwachtten. En als Hij komt, zal alles kalm worden.

#### AANTEKENINGEN. –

15. Hem met geweld.... koning maakten. - De bedoeling was zeker out Hem, met of tegen zijn wil, aan hun hoofd te plaatsen en Hem tot koning uit te roepen, Hem zo naar Jeruzalem te voeren op het Paasfeest, en Hem als hun Bevrijder aan de aldaar verzamelde menigte voor te stellen. Er bestaat volstrekt geen reden om te onderstellen, dat er enige de minste geestelijke bedoeling in lag. De Joden gevoelden zeer de tirannie en overheersing van de Romeinen; maar de zwaarder tirannie en overheersing van de zonde gevoelden zij niet.

Ontweek weer op de berg, Hij zelf alleen. - De Heere zond de schaar weg en vertrok om te bidden. (Matth. 14: 23; Markus 6: 46).

16. Gingen Zijn discipelen af naar de zee. - Mattheüs en Markus beiden zeggen dat de Heere hen "dwong," hen noodzaakte, scheep te gaan. Hij zag waarschijnlijk dat zij, in hun onkunde omtrent de geestelijke geaardheid van zijn Rijk, de schaar zouden toegevalen zijn, om Hem tot Koning uit te roepen.

17. In het schip. - Het vissersvaartuig, dat de Heere en Zijn discipelen altijd gebruikte op het meer van Galiléa, en hetwelk of door hen gehuurd was, of wel aan een hunner, die toch vissers van beroep waren, behoorde (verg. Joh. 21: 3).

Kwamen zij oven de zee naar Kapernaüm. - Beter "gingen zij." Kapernaüm lag aan de noordwestkust van het meer; en de plaats waar zij ingescheept waren, lag aan de noordkust. Om Kapernaüm te bereiken, moesten zij daar overvaren waar de Jordaan zich in het meer stort, en de plaats van hun vertrek en de stad Bethsaïda rechts laten liggen. De plek waar het wonder geschiedde, was, dit bedenke men, niet te Bethsaïda zelf, maar in de woeste streek beoosten Bethsaïda. Lukas meldt dit nauwkeurig (Luk. 9: 10). Houdt men dit niet in het oog, dan kan men niet goed verstaan wat Markus schrijft, dat de Heere de discipelen dwong "voor heen te varen aan de andere zijde tegenover Bethsaïda" (Markus 6: 45).

Het was alreeds donker geworden. - De eenvoudige omstandigheid dat de discipelen alleen in het schip, op de zee, en in de duisternis waren, heeft men altijd als een leerrijk zinnebeeld beschouwd van de toestand van de Kerk van Christus, tussen zijn eerste en tweede komst. De waardij van Christus' tegenwoordigheid wordt het meest gevoeld door het onbehaaglijke dat men ondervindt als zij gemist wordt.

. De zee verhief zich.... grote wind waaide. - Zelfs alle latere reizigers verzekeren dat dit meer bijzonder blootstaat aan geweldige rukwinden, die het water hoogst onstuimig maken. De oorzaak van de daar plotseling opkomende stormwinden ligt hierin: het meer ligt laag, zeshonderd voet lager dan de oceaan, waterstromen en watervallen hebben diepe ravijnen en wilde kloven gevormd, die de koude winden van de bergen aftrekken. Ook slaan de winden tegen de rotsen aan de kust, en daaruit ontstaan dan wervelwinden. - Deze onverwachte, plotselinge beproeving van het geloof van de apostelen door gevaar moest zeker dienen, om hun te leren wat hun in de uitoefening van hun bediening te wachten stond.

19. En als zij omtrent vijf - en - twintig of dertig stadium gevaren waren. - Uit de afstand, die zij afgelegd hadden, en de bekende breedte van het meer blijkt dat zij nu ongeveer in het midden van hun overtocht waren. Mattheüs zegt dan ook: "Het schip nu was midden in de zee, en de wind was hun tegen" (Matth. 14: 24). Zij waren

derhalve op zijn minst nog een uur gaan van het strand af.

Zagen zij Jezus wandelende op de zee, enz. - Dit was ongetwijfeld een wonder zo groot als de Heere ooit had gewrocht. Theofylactus merkt hierbij aan: "Mozes, als een dienstknecht, verdeelde door de macht van God de zee; maar Christus, de Heere van alles, wandelt door zijn eigen macht op de zee."

Het wandelen van een vast lichaam op de oppervlakte van het water als op vast land is een gebeds opheffing van wat men de wetten van de natuur noemt. Voor Hem, door wie de wateren het eerst zijn geschapen, was het even gemakkelijk er op te wandelen, als ze te scheppen. Maar het was zo iets geheel bovennatuurlijks, dat wij het ons best kunnen voorstellen dat de discipelen "bevreesd werden."

Niets brengt de menselijke natuur zo zeer in beroering, als wanneer zij plotseling in aanraking gebracht wordt met iets dat blijkbaar bovennatuurlijk is en tot een andere wereld behoort, vooral in de nacht. Wat bij zulke gelegenheden zelfs in goddelozen omgaat, is een van de sterkste zijdelingse bewijzen dat elk menselijk geweten erkent dat er een ongeziene wereld bestaat. - Markus voegt erbij, dat toen Jezus het schip naderde, "Hij hen wilde voorbijgaan" (Markus 6: 48). Mattheüs vermeldt een ander gewichtig feit. Hij verhaalt ons dat Petrus zeide: "Heere! indien Gij het zijt, zo gebied mij tot U te komen op het water." En Hij zeide: "Kom." En Petrus klom neer van het schip, en wandelde op het water, om tot Jezus te komen" (Matth. 14: 28, 29). zo'n feit kan onmogelijk op natuurlijke wijze worden verklaard. Niet alleen wandelde de Heere zelf op het water; maar Hij gaf ook een zijner twaalf apostelen de macht om hetzelfde te doen. Men moet of het gehele verhaal voor leugen verklaren - maar dan verklaart men ook dat de Evangelisten leugenaars zijn, en in niets meer te vertrouwen, - of het wonder geloven. Maar wie begint met de wonderen niet te willen erkennen, moet eindigen met de Bijbel en het Christendom te verwerpen.

20. Maar Hij zeide: Ik ben het; zijt niet bevreesd. - Nauwelijks ontdekt de Heere vrees bij Zijn discipelen, of Hij stelt hen gerust. Zijn stem, zijn welbekende stem het Hij hun horen. Toch was dit nog niet genoeg, totdat Petrus gezegd had: "Indien Gij het zijt, zo gebied dat ik tot U kome!" Gelukkig zij die Jezus' stem door de dikste wolken en duisternis en boven de hevigst loeiende winden en stormen uit kunnen horen zeggen: "Ik ben het; wees niet bevreesd."

21. Gewillig in het schip genomen. - Dit onderstelt dat zij eerst voor de Heere vreesden; maar toen zij Hem herkenden, was de vrees verdwenen en namen zij Hem met vreugde op.

En terstond kwam het schip aan het land. - Mattheüs en Markus zeggen nadrukkelijk dat "de wind stilde," zodra de Heere in het schip was.

## **JOHANNES 6: 22 - 27**

Christus' kennis van het menselijk hart. - Wat Christus verbiedt. - Wat Christus aanraadt. - Wat Christus belooft.

22. *Des anderen daags de schare, die aan de andere zijde van de zee stond, ziende dat aldaar geen ander scheepke was dan dat éne waar Zijn discipelen ingegaan waren, en dat Jezus met Zijn discipelen in dat scheepke niet was gegaan, maar dat Zijn discipelen alleen weggevaren waren,*

23. *(doch er kwamen andere scheepkens van Tiberias nabij de plaats, waar zij het brood gegeten hadden, als de Heere gedankt had);*

24. *Toen dan de schaar zag, dat Jezus aldaar niet was, noch Zijn discipelen, zo gingen*

*zij ook in de schepen, en kwamen te Kapernaüm zoekende Jezus;*

*25. en als zij Hem gevonden hadden over de zee, zeiden zij tot Hem: Rabbi, wanneer zijt Gij hier gekomen?*

*26. Jezus antwoordde hen en zeide: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, gij zoekt Mij; niet omdat gij tekenen gezien hebt, maar omdat gij van de broden gegeten hebt en verzadigd zijt.*

*27. Werkt niet om de spijs die vergaat, maar om de spijs die blijft tot in het eeuwig leven, welke de Zoon des mensen ulieden geven zal; want Deze heeft God de Vader bezegeld.*

Wij behoren hier, ten eerste, op te merken welk een kennis onze Heere Jezus Christus van het menselijk hart bezit. Wij zien Hem de valse beginselen blootleggen van hen, die Hem volgden om de wil van de broden en vissen. Zij hadden Hem gevolgd over het meer van Galiléa. Zij scheen op het eerste gezicht genegen, om in Hem te geloven, en Hem te verheerlijken. Maar Hij kende de innerlijke bronnen van hun gedrag, en werd niet bedrogen. "Gijlieden zoekt Mij," zei Hij; "niet omdat gij tekenen gezien hebt, maar omdat gij van de broden gegeten hebt en verzadigd zijt."

De Heere Jezus, behoren wij nimmer te vergeten, is nog dezelfde. Hij verandert nooit. Hij leest de geheime beweegredenen van allen die zich Christen noemen. Hij weet nauwkeurig waarom zij alles doen, wat zij doen in hun godsdienst. De redenen waarom zij naar de kerk gaan, en waarom zij het sacrament ontvangen - waarom 'zij de huiselijke godsdienst bijwonen, en waarom zij de zondag heilig houden; - alle zijn naakt en geopend voor de ogen van het grote Hoofd van de Kerk. Door Hem worden de daden gewogen, zowel als gezien. "De mens ziet aan wat voor ogen is, maar de Heere ziet het hart aan" (1 Sam. 16: 7).

Laat ons wezenlijk waar en oprecht in onze godsdienst zijn, wat wij ook overigens zijn. De zonde van de huichelarij is zeer groot, maar haar dwaasheid is nog groter. Het is niet moeilijk leraars, betrekkingen en vrienden te bedriegen. Een weinig betamelijke uitwendige belijdenis zal dikwijls lang goed gaan. Maar het is onmogelijk Christus te bedriegen. "Zijne ogen zijn als een vlam vuurs" (Openb. 1: 14). Hij ziet ons door en door. Gelukkig degenen die zeggen kunnen: "Gij, Heere, Gij weet alle dingen; Gij weet dat wij U liefhebben" (Joh. 21: 17).

Ten tweede, behoren wij op te merken in deze tekst wal Christus verbiedt. Hij zei tot de menigte, die Hem zo ijverig om de broden en vissen volgde, "niet te werken om de spijs die vergaat". Het was een opmerkelijk woord, en eist verklaring.

Onze Heere, wij kunnen er zeker van zijn, bedoelde niet de luiheid te voeden. Het zou een grote dwaling zijn, dit te veronderstellen. Arbeid was het toegewezen tot van Adam in het paradijs. Arbeid was bevolen om 's mensen bezigheid te zijn, na de val. Arbeid is eerlijk voor alle mensen. Niemand behoeft zich te schamen, te behoren tot "de werkende klasse". Onze Heere zelf werkte in de timmermanswinkel te Nazareth. Paulus werkte als een tentenmaker met zijn eigen handen.

Wat onze Heere wilde berispen, was die buitensporige oplettendheid om te werken voor het lichaam, terwijl de ziel verwaarloosd wordt, en die zo de overhand heeft, overal in de wereld. Wat Hij berispte, was de algemene gewoonte om alleen voor de tijdelijke dingen te werken, en de eeuwige dingen achterwege te laten, het hart te zetten op het aardse leven en het toekomstige te veronachtzamen. Tegen deze gewoonte geeft Hij een plechtige waarschuwing.

Zeker, wij moeten het allen gevoelen, onze Heere sprak deze woorden niet zonder, goede oorzaak. Zij zijn een treffende waarschuwing, die in de oeien van velen in deze

laatste dagen moet klinken Hoevelen in iedere stand des levens doen dezelfde dingen, waartegen Jezus ons waarschuwt! Zij werken nacht en dag voor de spijs die vergaat, en doen niets voor hun onsterfelijke zielen. Gelukkig degenen, die in tijds de verschillend eigenaardige waarde van ziel en lichaam eren, en de eerste en beste plaats in hun gedachten aan de zaligheid geven. Een ding is nodig. Hij die het eerst het Koninkrijk Gods zoekt, zal nooit missen te ondervinden, dat alle andere dingen hem worden toegeworpen" (Matth. 6: 33).

Ten derde, behoren wij in deze plaats op te merken wat Christus aanraadt. Hij zegt ons "te werken om de spijs, die blijft tot in het eeuwige leven". Hij wil dat wij moeite zullen aanwenden om voedsel en voldoening voor onze zielen te vinden. In dat voedsel wordt in rijke overvloed door Hem voorzien. Maar degene die het wil hebben, moet het naarstig zoeken.

Hoe moeten wij werken? Er is maar één antwoord. Wij moeten werken in het gebruik van alle aangewezen middelen. Wij moeten in onze Bijbel lezen, gelijk mensen die naar een verborgen schat delven. Wij moeten ernstig in het gebed worstelen, gelijk mensen die met een doodvijand om het leven strijden. Wij moeten ons gehele hart in het huis Gods brengen, en aanbidden en horen gelijk zij die luisteren naar het lezen van een testament. Wij moeten dagelijks strijden tegen de zonde, de wereld en de duivel, gelijk zij die voor de vrijheid vechten, en overwinnen moeten of slaven zijn. Dit zijn de wegen waarin wij moeten wandelen, als wij Christus willen vinden, van Hem gevonden worden. Dit is "werken". Dit is het geheim van het werken voor onze zielen.

Zulk een werk is ongetwijfeld zeer ongewoon. In het volvoeren hiervan zullen wij weinig aanmoediging hebben van de mensen, en dikwijls zal men ons zeggen dat wij "overdreven" zijn en te ver gaan. Vreemd en ongerijmd als het is, verbeeldt de natuurlijke mens zich altijd, dat wij te veel denken aan de godsdienst, en weigert hij te zien dat wij meer dan waarschijnlijk te veel denken aan de wereld. Maar wat ook de mens moge zeggen, de ziel zal nooit geestelijk voedsel zonder werken verkrijgen. Wij moeten "lopen", wij moeten "jagen", wij moeten "strijden", wij moeten ons gehele hart op de belangen onzer zielen zetten. Het is "de geweldige" die het koninkrijk inneemt (Matth. 11: 12).

Eindelijk behoren wij in dit gedeelte op te merken, elke belofte Christus geeft. Hij zegt ons dat Hij zelf het eeuwige voedsel zal geven aan allen die het zoeken. "De Zoon des mensen zal u de spijs geven, die blijft tot in het eeuwige leven".

Hoe barmhartig en aanmoedigend zijn deze woorden! Wat wij nodig hebben tot voeding van onze hongerige zielen, is Christus bereid en gewillig te schenken. Welke barmhartigheid, genade, kracht wij ook behoeven, de Zoon des mensen zal geven vrij, onmiddellijk, overvloedig en eeuwiglijk. Hij is "verzegeld", aangewezen, en gezonden door God de - Vader juist voor dit doel. Gelijk Jozef in dan Egyptische hongersnood, is het zijn ambt de Vriend, de Verzorger' en de Verlosser van een zondige wereld te zijn. Hij is veel meer gewillig, om te geven, dan de mens is om te ontvangen. Hoe meer zondaren zich tot Hem wenden, hoe meer het Hem welbehaaglijk is.

En nu, laat ons, als wij dit. Hijke gedeelte besluiten, ons zelf afvragen: welk gebruik. maken: wij er van? Waarvoor werken wij? Wat leren wij van het blijvende voedsel en de verzadiging van onze inwendige mens? Laat ons nooit rusten, voordat wij gegeten hebben van de spijs, die Christus alleen kan geven. Zij die tevreden zijn met enig ander geestelijk voedsel, zullen vroeger of later "in smart liggen" (Jes. 30: 11.)



## AANTEKENINGEN. –

22. Des anderen daags. - In dit en de drie volgende verzen hebben wij een voorbeeld hoe Johannes tot in de kleinste bijzonderheden al de omstandigheden beschrijft, die in verband staan tot de wonderen welke hij verhaalt. Hier b.v. bericht hij ons dat het door de schaar was opgemerkt dat de Heere was achtergebleven en niet met Zijn discipelen was mede gegaan, toen die in het schip gingen; en dat zij Hem toch de volgende morgen niet konden vinden, en het niet konden vatten dat zij Hem in Kapernaüm vonden toen zij daar kwamen. Al die kleine bijzonderheden helpen bewijzen dat er iets wonderdadigs in ligt dat de Heere weer bij Zijn discipelen was, en dat dit niet langs natuurlijke weg kan verklaard worden.

Voorts de vraag: (vs. 25). "Wanneer zijt Gij hier gekomen?" doet duidelijk zien, dat de schaar het niet mogelijk achtte dat de Heere langs de oever had gewandeld, en dat zij niet inzagen hoe Hij Kapernaüm kon bereikt hebben anders dan in een schip. - In elk van de zeven door Johannes verhaalde grote wonderen is deze breedvoerigheid en tot in de kleinste bijzonderheden tredende nauwkeurigheid wel opmerkelijk. Daar hij geschreven heeft lang na de andere Evangelisten, in een tijd toen velen dergenen die van 's Heeren wonderen getuigen geweest waren, niet meer leefden, heeft Johannes met de toevoeging van die veelvuldige bijzonderheden de gemeente groten dienst bewezen.

De schaar die aan de andere zijde van de zee stond. - De schare, of enigen van hen welke de Heere op de noordoostelijke oever van het meer gespijzigd - had, toen zij scheep gingen, en welke de discipelen toen zij zich inscheepten, nabij het strand hadden achtergelaten, alvorens Hij hen wegzond. Mattheüs en Markus beiden vermelden dat de Heere eerst de discipelen deed scheep gaan, daarna de schaar wegzond, en zich naar de berg afzonderde om te bidden.

23. Doch er kwamen andere scheepjes, enz. - Dit vers leert ons, dat er in die morgen na het wonder van de spijziging andere scheepjes van Tiberias kwamen, welke er des avonds niet waren, toen de discipelen scheep gingen.

Als de Heere gedankt had. - Dit is opzettelijk er bijgevoegd om ons te herinneren dat het niet een gewoon eten van brood geweest was, maar een eten van spijs die wonderdadig vermenigvuldigd werd, nadat de Heere haar gezegend had.

24. De schare. - Niet juist de gehele vijfduizend; maar het overgeblevene gedeelte van de schare, onder welke waarschijnlijk velen zullen gevonden zijn, die de Heere van de een stad naar de andere volgden, waar Hij ook in Galiléa heenging.

25. En als zij Hem gevonden hadden over de zee. - Dit was aan de noordwestzijde van het meer van Galiléa; aan de tegenovergestelde zijde van de plaats waar het wonder van de spijziging was geschied. Hier deden zij de vraag: wanneer zijt Gij hier gekomen? en ontvingen het antwoord, dat aanleiding gaf tot een gesprek hetwelk in de synagoge werd voortgezet (vs. 40 - 59).

Wanneer zijl Gij hier gekomen? - Uit deze vraag blijkt, dat zij verwonderd waren de Heere daar te vinden, en hoe Hij bij mogelijkheid te Kapernaüm kon aangekomen zijn, daar Hij toch niet met Zijn discipelen was scheep gegaan. Het is een vraag, waar - men merke het wel op - de Heere geen antwoord op heeft gegeven Hij kende de gemoedstoestand van hen die deze vraag deden en wist dat het tot niets nut zou zijn, als Hij hun zei wanneer en hoe Hij was gekomen.

26. Jezus antwoordde hun en zeide: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u. - Deze plechtige

uitdrukking, zo herhaaldelijk in Johannes' Evangelie vermeld, dient tot inleiding ener reeks gezegden van het hoogste belang. Het eerste was een scherpe bestraffing van de vleselijke gezindheid dergenen tot wie de Heere sprak.

Gij zoekt Mij, - niet... tekenen... gegeten... verzadigd zijt. - Dit was een hard gezegde, dat alleen geuit kon worden door Een die alle harten en de geheime drijfveren kent. De ware reden wordt hier blootgelegd waarom velen de Heere volgden: niet eens om tekenen te zien zoals de vorigen dag (vs. 2); daar was het nieuwe reeds van af; het was een lager en meer vleselijke reden. De bloot begeerte om weer gespijzigd te worden. Augustinus zegt: "Hoe zelden wordt Jezus om van de wille van Jezus gezocht!"

27. Werkt niet... verzegeld. - Dit vers bevat vele leerrijke lessen:

1e. Er wordt iets in verboden: niet uitsluitend, of overmatig te werken ter voldoening aan onze lichamelijke behoeften.

2e. Er wordt iets in geboden: hard te werken om, te streven naar geestelijk voedsel, dat in de behoeften van de ziel voorziet.

3e. Er wordt iets in beloofd: dat de Zoon des mensen, en wel Jezus Christus, bereid is dat geestelijke voedsel hetwelk blijft tot in het eeuwige leven, te geven aan een iegelijk die het begeert.

4e. Er wordt iets in betuigd: dat de Zoon des mensen, Jezus Christus, door God de Vader is bestemd en aangewezen om de uitdeler van dat geestelijke voedsel te zijn. Het gehele vers is eert sterk bewijs, dat, hoe vleselijk en slecht de mensen mogen zijn, wij nimmer moeten aarzelen hun vrij en ruim de zaligheid des Evangelies aan te bieden. Hoe slecht ook de beweegredenen van de Joden waren, in de adem legt de Heere hun hun zonden bloot en wijst hun het geneesmiddel aan. De figuurlijke taal die Hij hier bezigt, is de sleutel voor geheel de volgende rede. –

Als de Heere zegt: werkt niet om de spijs die vergaat, moedigt Hij de luiheid niet aan, noch ook het verzuim van alle wettige middelen ter verkrijging van het nodige levensonderhoud; maar Hij bedoelt dat men meer moeite moet aanwenden om in de behoeften van de ziel dan in die van het lichaam te voorzien. (Luk. 1.4: 26; 1 Kor. 7: 29; 2 Kor. 4: 18; 1 Sam.: 7; Joh. 12: 44). En met het bevel: "werkt om de spijs die blijft tot in het eeuwige leven", leert Hij dat het eens iegelijk plicht is, alle middelen aan te wenden, om het welzijn van de ziel te bevorderen. - Als Hij zegt: "Be Zoon des mensen zal u geven de spijs die blijft tot in het eeuwige leven," doet Hij een van de ruimste, meest algemene aanbiedingen aan onbekeerde zondaren welke wij in de Bijbel vinden. Hij toch zegt dit tot mensen die, buiten kijf, vleselijk gezinde en onbekeerde mensen waren. Ik zie er een onweersprekelijk bewijs in van Christus' gewilligheid en bereidvaardigheid om elke zondaar vergiffenis en genade te schenken.

Bij de verklaring: "Deze heeft God de Vader verzegeld," heeft de Heere zeker het oog gehad op het gebruik om iets tot een bepaald doel ter zijde te zetten, en tot een bijzonder gebruik het met een zegel te tekenen. "Deze verzegeling", merkt Stier op, "is niet slechts van de wonderen te verstaan: maar van het merk van de Godheid dat op geheel zijn leven en onderwijs gezet was."

De herinnering van dit vers deed Henry Martin volharden in de prediking van het Evangelie aan arme Hindoes te Dinapore in Indië. Hij had ervaren dat zij alleen om tijdelijk voordeel kwamen en op zijn prediking niet letteden en was op het punt het in wanhoop op te geven. Maar dit vers veranderde zijn mening.

"Indien de Heere Jezus zich niet geschaamd heeft tot enkel broodzoekers te prediken (dacht hij); wie ben ik dat ik het zou opgeven?"

**JOHANNES 6: 28 - 34.**

De onwetendheid van de natuurlijke mens. - De eer, die Christus het geloof toekent. - De hoge voorrechten van Christus' hoorders boven de Israëlieten in de woestijn.

*28. Zij zeiden dan tot Hem: wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken?*

*29. Jezus antwoordde, en zei tot hen: dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem, die Hij gezonden heeft.*

*36. Zij zeiden dan tot Hem: wat teken doet gij dan, opdat wij het mogen zien, en u geloven; wat werkt gij?*

*31. Onze vaders hebben het manna gegeten in de woestijn, gelijk geschreven is: Hij gaf hun het brood uit de hemel te eten.*

*32. Jezus dan zei tot hen: voorwaar, voorwaar zeg Ik u: Mozes heeft u niet gegeven het brood uit de hemel; maar Mijn Vader geeft u dat ware brood uit de hemel;*

*33. Want het brood Gods is Hij, die uit de hemel neerdaalt, en die van de wereld het leven geeft.*

*34. Zij zeiden dan tot hem: Heere! geef ons altijd dit brood!*

Deze verzen maken het begin uit van een van de opmerkelijkste gedeelten in de Evangeliën. Geen van de gesprekken van onze Heere heeft misschien meer strijd veroorzaakt en is meer misverstaan geworden, dan dat hetwelk wij in het zesde hoofdstuk van Johannes vinden.

Ten eerste behoren wij in deze verzen op te merken de geestelijke onkunde en het ongeloof van de natuurlijke mens. Twee malen zien wij dit uitkomen en met een voorbeeld gestaafd. Toen onze Heere zijn hoorders zeide, te werken om de spijs die blijft tot in het eeuwige leven, dachten zij onmiddellijk aan werken die er gedaan moesten worden, en dat zijzelf iets goeds moesten verrichten. "Wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken?" Doen, doen, doen was hun enig begrip van de weg naar de hemel. –

Toen onze Heere van zichzelf sprak als van een gezondene van God, en van de noodzakelijkheid om in Hem te geloven, keerden zij het om, met de vraag: "Wat teken doet gij? wat werkt Gij?" Pas getuigen geweest zijnde van het machtig wonder van de broden en vissen, zou men gedacht hebben, dat zij een voldoende teken gehad hadden om hen te overtuigen. Door onze Heere Jezus Christus zelf geleerd, zou men van hen een grotere geneigdheid om te geloven verwacht hebben. Maar, helaas! er zijn geen perken in 's mensen stomtheid, vooroordeel en ongeloof in geestelijke zaken. Het is een treffend feit dat de enige zaak waarover onze Heere gezegd wordt zich te hebben "verwonderd," gedurende zijnen aardse bediening, was het "ongeloof" van de mens (Markus 6: 6).

Wij zullen wel doen, ons dit te herinneren, als wij ooit anderen trachten wel te doen in zake van godsdienst. Wij moeten niet ter neer geslagen zijn omdat aan onze woorden geen geloof wordt geschonken, en onze pogingen ijdel schijnen. Wij inbeten er niet over klagen, als over iets vreemds en onderstellen dat de Mensen met wie wij te doen hebben, bijzonder ongevoelig en hard zijn. Wij moeten ons herinneren dat dit de beker is waaruit onze Heere moest drinken, en gelijk Hij geduldig voortarbeiden. Als zelfs Hij, zo'n volmaakt en helder Leraar, niet geloofd werd, welk recht hebben wij ons te verwonderen, als de mensen ons niet geloven? Gelukkig zijn de leraars, zendelingen en onderwijzers die dit in gedachte houden! Het zal hun veel bittere teleurstelling

besparen. In het arbeiden voor God is het van het eerste belang te bedenken wat wij van de mens moeten verwachten. Weinige dingen zijn zo weinig verwezenlijkt als de uitgestrektheid van het menselijk ongeloof.

Ten andere behoren wij op te merken in deze verzen de grote waarde die Christus zelf aan het geloof hecht. De Joden hadden Hem gevraagd: "Wat zullen wij doen, opdat wij de werken Gods mogen werken?" In antwoord zegt Hij: "Dit is het werk Gods, dat gij gelooft in Hem die Hij gezonden heeft."

Een treffende en opmerkelijke uitdrukking! Als er ooit twee zaken in sterke tegenstelling in het Nieuwe Testament gebracht worden dan zijn 't het geloof en de werken. Niet werken, maar geloven, - niet door de werken, maar door het geloof - zijn woorden die aan alle vlijtige Bijbellezers bekend zijn. Toch verklaart hier het heerlijke Hoofd van de Kerk dat geloven in Hem het hoogste en grootste van alle "werken" is. Het is "het werk Gods."

Ongetwijfeld bedoelde onze Heere niet, dat er iets verdienstelijks in het geloven is. 's Mensen geloof is op zijn best zwak en gebrekkig. Beschouwd als een "werk" kan het niet de gestrengheid van Gods oordeel doorstaan, de vergiffenis verdienen, of de hemel kopen. Maar onze Heere bedoelde dat het geloof in Hem zelf, als de enigen Zaligmaker, de eerste daad van de ziel is die God van de zondaar eist. Voordat iemand gelooft in Jezus en als een verloren zondaar op Jezus steunt, is hij niets. –

Heere bedoelde, dat het geloof in Hem de daad van de ziel is, die alleen God behaagt. Als de Vader ziet dat een zondaar zijn eigen gerechtigheid wegwerpt, en eenvoudig gelooft in zijn lieven Zoon, is het Hem welbehaaglijk. Zonder zo'n geloof is het onmogelijk Gode te behagen. Onze Heere bedoelde dat het geloof in Hem de wortel is van allen zaligmakende godsdienst. Daar is geen leven in een mens, voordat hij gelooft.

Boven alles bedoelde onze Heere, dat het geloof in Hem de moeilijkste van alle geestelijke handelingen voor de natuurlijke mens is. Wilden de Joden iets doen in de godsdienst? Zij moesten weten dat de grootste zaak die zij te doen hadden, was hun hoogmoed weg te werpen, hun schuld en nood te bekennen, en nederig te geloven.

Laat allen die iets van het ware geloof weten, God danken en zich verheugen. Zalig zijn zij die geloven! Het is een hoogte die velen van de wijzen dezer wereld nog nooit bereikt hebben. Wij mogen ons zelf arme, zwakke zondaars gevoelen; maar geloven wij? - Wij mogen struikelen en in vele dingen te kort komen; maar geloven wij? - Hij die zijn zonden heeft leren gevoelen, en op Christus, als een Zaligmaker, leren vertrouwen, heeft de twee moeilijkste lessen geleerd in het Christendom. Hij is in de beste school geweest. Hij is onderwezen door de Heilige Geest.

Eindelijk behoren wij in deze verzen op te merken de veel grotere voorrechten van de hoorders van Christus dan van hen die in de lijden van Mozes leefden. Wonderlijk en merkwaardig als het manna was dat van de hemel viel, was het niets, in vergelijking met het ware brood dat Christus aan Zijn discipelen had te schenken. Hij zelf was het brood Gods, dat van de hemel was gekomen om van de wereld het leven te geven. - Het brood, dat in de dagen van Mozes neerviel, kon alleen het lichaam voeden en verzadigen. De Zoon des mensen was gekomen om de ziel te voeden. - Het brood, dat in de dagen van Mozes neerviel, was alleen tot welzijn voor Israël. De Zoon des mensen was gekomen om van de wereld het eeuwige leven te schenken. –

Die het manna aten, stierven en werden begraven, en velen van hen waren voor eeuwig verloren. Maar zij die het brood aten dat de Zoon des mensen gaf, zouden voor eeuwig behouden zijn.

En laat ons nu zorg dragen en ons verzekeren dat wij onder degenen behoren, die het

brood Gods eten en leven. Laat ons niet tevreden zijn met traag te wachten, maar laat ons werkelijk tot Christus komen, en het brood des levens eten, en geloven aan de redding onzer zielen. De Joden konden zeggen: "Geef ons altijd van dit brood." Maar het is te vrezen, dat zij niet verder gingen. Laat ons dus niet rusten, voor dat wij door het geloof dit brood gegeten hebben, en zeggen kunnen: "Christus is de mijne. Ik heb gesmaakt dat de Heere genadig is. Ik weet en gevoel dat ik de zijnen ben."

#### AANTEKENINGEN.

28. Zij zeiden dan tot Hem. - Met deze woorden begint een van de belangrijkste gesprekken van de Heere, en dat met Joden die in grote geestelijke onwetendheid én duisternis verkeerden, en met wie Hij zich toch verwaardigde met groot geduld een lang onderhoud te hebben.

Wat zullen, wij doen?... werken Gods. - "Wat moeten wij doen", "wat hebben wij te doen?" De taal van mensen die enigen indruk hebben ontvangen en opgewekt zijn, maar nog geheel in onkunde verkeren aangaande de weg naar de hemel. (Matth. 19: 16).

"De werken Gods": de werken die Gode welgevallig zijn, (1 Kor. 15: 58; 16: 10). "De vraag: "wat zal, wat moet ik doen?" is menigwerf geweest en kan nog menigwerf zijn de eerste stap tot het eeuwige leven, de eerste geestelijke ademhaling. (De Joden op de pinksterdag, Saulus, de stokbewaarder),

29 Jezus antwoordde... dit werk Gods... gelooft gezonden. - Hij leert hun dat het eerste waartoe God hen riep, was te geloven in Zijn Zoon, de Messias, die Hij had gezonden en die zij voor zich zagen. Strikt gesproken is "geloven" er zover van af een werk te zijn dat het juist is het tegenovergestelde van werken: "Hij die niet werkt, maar gelooft" enz. (Rom. 4: 5). Maar de Heere antwoordt hen hier naar de staat huns gemoeds en naar hun onkunde. - Merken wij in dit vers de eer op, welke de Heere aan het geloof in Hem toekent. Hij maakt het tot de wortel van allen godsdienst, de grondsteen van zijn koninkrijk, de eersten stap ten hemel. Het rechte antwoord op de vraag "wat moet ik doen," is: "Geloof!"

30. Zij zeiden dan. tot Hem. - Het verborgen ongeloof van de Joden begint hier in dit vers uit te komen. Niets doet zozeer uitkomen wat er in het hart schuilt, als de eis om in Christus te geloven. Vermaning tot werken verwekt geen vijandschap; vermaning tot geloof wel.

Wat teken doet gij dan? - Op het woord "gij" valt in deze zin de nadruk in het Grieks. Het is alsof de Joden zeggen: "Wie zijt gij toch, dat gij zo spreekt? Welk wonderbaar blijk van uw Messiasschap kunt gij tonnen?" In deze vraag ligt blijkbaar een bittere spot opgesloten.

Opdat wij het mogen zien en geloven. - "Opdat wij in het door u gewrocht wonder een onweersprekelijk bewijs mogen zien, dat gij de Messias zijt, en het ziende wij zo in u kunnen geloven." De gewone taal van menig onbekeerd hart. Zij willen eerst zien, en dan geloven. Maar dit is de orde van God omkeren. Eerst moet er geloof zijn, dan volgt het zien. - Er is een onderscheid, dat wel, opgemerkt moet worden, tussen het "u geloven" van dit vers, en het "geloven in Hem, die Hij gezonden heeft" van het voorgaande. "Geloven in" is zaligmakend geloof. "Geloven" alleen is blotelijk geloven dat iemand de waarheid spreekt. De duivelen "geloven Christus", maar geloven niet "in Christus."

Wat werkt gij? - Na het wonder van de spijziging, zou ons dunkt dat geen groter teken of wonder kon begeerd of getoond worden. De eis om een teken of groot

wonder was iets gewoons in de dagen van 's Heeren bediening. Het schijnt een gewoonte onder de Joden geweest te zijn. Paulus zegt: "De Joden begeren een teken" (1 Kor. 1: 22). De Joden hadden tekenen, bewijzen en blijken van 's Heeren Messiasschap in overvloed, maar zij wilden die niet zien. Geen erger blinden, dan die niet willen zien. –

Quesnel merkt aan: "De atheïst zoekt nog naar bewijzen dat God bestaat; hoewel hij dagelijks verkeert in het midden van in het oog springende wonderen."

31. Onze vaders..., het manna... geschreven is... te eten. - Wat de Joden met dit zeggen bedoelden, is klaar. Zij maakten een vergelijking tussen de Heere en Mozes, in 's Heeren spijziging van de vijfduizend en de spijziging van Israël met het manna. Zij wilden daarbij doen uitkomen dat het teken hetwelk Hij getoond had, niet zo groot was als dat Mozes had gegeven in de woestijn. Hoe kon Hij dan vorderen dat men in Hem een profeet zou zien groter dan Mozes was. - Merken wij intussen op, dat de Joden over de spijziging van Israël in de woestijn spraken als over een historisch feit en dat de Heere in het volgende vers de waarheid er van toestemt.

32. Jezus zeide... voorwaar... Mozes heeft u niet gegeven het brood uit de hemel. - De Heere wilde zeggen: "Niet Mozes heeft u het brood uit de hemel gegeven, maar God: en zelfs het brood dat gegeven werd, was niet het ware brood dat blijft tot in het eeuwige leven. [Men merke wel op: de Joden spraken van het brood uit de hemel "aan de vaders" gegeven; de Heere zegt "u" niet gegeven].

Maar Mijn Vader geeft u dat ware brood uit de hemel. - Men lette op het gebruik van de tegenwoordigen tijd in dit gezegde. De bedoeling is: "Wat Mozes u niet kon geven, dat ware brood hetwelk de ziele voedt, dat geeft Mijn Vader, en geeft het u op dit eigen ogenblik in Mij." Geven is hier aanbieden, en niet alleen aan dezulken die het gelovig aannemen. Het woord "ware" wordt hier gebruikt tegenover het typische en tijdelijke manna.

33. Het brood Gods is Rij, enz. - Op het eerste aanzien schijnt dit vers te willen zeggen: "Christus die van de hemel is neergedaald, en die van de wereld het leven geeft, is het ware brood van God

het Goddelijke voedsel voor de ziel." Maar 't mag wel betwijfeld worden of dat de juiste bedoeling is van de Griekse woorden. Velen achten dat zij meer juist aldus worden overgezet: "Het brood Gods is dat brood hetwelk van de hemel neerdaalt." Eerst blijkt het dat de Joden niet verstaan hebben dat de Heere van zichzelf of van een persoon sprak. Zij zouden anders niet gevraagd hebben: "Heere, geef ons altijd van dit brood." Eerst in vs. 35 openbaart de Heere het nadrukkelijk dat Hij het brood Gods is. Ook past het aldus beter bij de geleidelijke ontvouwing van de waarheid in dit hoofdstuk. Ten 1e. het brood in 't algemeen; dan 2e. Ik ben het brood; 3e. het brood is Mijn vlees; 4e. tenzij gij het vlees eet en het bloed drinkt. - "Het brood Gods" is hier hetzelfde als het ware brood." - "Dat van de wereld het leven geeft" houdt een tegenstelling in, tussen "het brood Gods" en het manna. Het manna was voor Israël alleen en voedde slechts tijdelijk, het brood Gods is voor de gehele wereld en voedt ten eeuwigen leven.

34. Zij zelden... Heere! geef ons altijd dit brood. - Er is een treffende gelijkenis tussen het hier en het door de Samaritaanse vrouw gezegde (Joh. 4: 15). In beide gevallen zien wij een begeerte, opgewekt door 's Heeren woorden. Maar bij de Samaritaanse vrouw is 't het begin van een oprechte bekering tot God; dit niet zo bij de Joden.

**JOHANNES 6: 35 - 40.**

Christus het brood des levens. - Niemand uitgeworpen. - 's Vaders wil omtrent allen die tot Christus komen.

*35. En Jezus zei tot hen: Ik ben het brood des levens, die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten.*

*36. Maar Ik heb u gezegd, dat gij Mij ook gezien hebt en gij gelooft niet.*

*37. Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen; en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen,*

*38. Want Ik ben uit de hemel neergedaald, niet opdat Ik mijnen wil zou doen, maar de wil Desgenen, die Mij gezonden heeft;*

*39. En dit is de wil des Vaders, die Mij gezonden heeft, dat al, wat Hij Mij gegeven heeft, Ik daaruit niet verlieze, maar hetzelfde opwekke ten uitersten dage.*

*40. En dit is de wil Desgenen, die Mij gezonden heeft, dat een iegelijk, die de Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage.*

Drie van de grootste uitspraken van onze Heere Jezus Christus zijn hier ter plaats gelijk saamgesnoerde paarden. Elke van die moet ieder waar Christen kostbaar zijn. Allen tezamen genomen vormen zij een mijn van waarheid, en hij die daarin delft, doet dit nimmer te vergeefs.

Ten eerste hebben wij in deze verzen een woord van Christus over zichzelf. Wij lezen dat Jezus zeide: "Ik ben het brood des levens: die tot Mij komt, zal geenszins hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten."

Onze Heere wilde ons eren, dat Hij zelf het aangewezen voedsel is voor 's mensen ziel. De ziel van ieder mens is van nature kwijnende en hongerende door de zonde. Christus is door God de Vader gegeven, om te zijn de Vervuiler, de Verlosser en de Geneesmeester van 's mensen geestelijken nood. In Hem en in zijn middelaarschap, - in Hem en in zijn zoendood, - in Hem en in zijn priesterschap, - in Hem en in zijn genade, liefde en macht, - in Hem alleen zullen ledige zielen hun behoeften vervuld vinden. In Hem is leven. Hij is het "brood des levens".

Met welk een Goddelijke en volmaakte wijsheid is deze naam gekozen! Brood is het noodzakelijkste voedsel. Wij kunnen tamelijk wel vele dingen op onze tafel missen, maar geen brood. Zo is het met Christus. Wij moeten Christus hebben, of in onze eigen zonden sterven. - Brood is voedsel, voor allen geschikt. Sommigen kunnen geen vlees eten, en sommige kunnen geen groenten eten. Maar allen houden van brood. Het is voedsel zowel voor de koning als voor de bedelaar. Zo is het met Christus. Hij is juist de Zaligmaker die de behoeften van iedere stand vervult. —

Brood is voedsel, dat wij dagelijks nodig hebben. Andere soorten van voedsel nemen wij misschien slechts bij gelegenheid. Maar wij hebben iedere morgen en avond van ons leven brood nodig. Zo is het met Christus. Daar is geen dag in ons leven, of wij hebben Zijn bloed, zijn gerechtigheid, zijn middelaarschap en zijn genade nodig. - Wel mag Hij genoemd worden "het Brood des levens!"

Weten wij iets van geestelijke honger? Voelen wij iets van verlangen en ledigheid in geweten, hart en genegenheden? Laat Ons duidelijk verstaan dat Christus alleen ons kan helpen en voldoen, en dat het zijn werk is te verlossen. Wij moeten tot Hem komen door het geloof. Wij moeten in Hem geloven, en onze ziel in zijn handen leggen. Als wij zo komen, geeft Hij zijn Goddelijk woord, dat wij aanhoudende

voldoening zullen vinden, zowel voor de tijd, als voor de eeuwigheid. - Er staat geschreven: "Die tot Mij komt, zal nimmermeer hongeren, en die in Mij gelooft, zal nimmermeer dorsten."

Ten tweede hebben wij in deze verzen een woord van Christus omtrent hen, die tot Hem komen. Wij lezen dat Jezus zeide: "Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen."

Wat betekent "komen?" Het betekent die beweging van de ziel, die plaats heeft, wanneer een mens, zijn zonden gevoelende, en bevindende dat hij zichzelf niet kan redden, van Christus hoort, tot Christus zich wendt, op Christus vertrouwt, Christus vasthoudt, en met zijn gehele persoon op Christus steunt om behoudenis. Als dit gebeurt, wordt er in de taal van de Schrift van een mens gezegd, "tot Christus te komen."

Wat bedoelde de Heere met het zeggen: "Ik zal hen geenszins uitwerpen"? Hij bedoelde dat Hij niet zal weigeren iemand te behouden die tot Hem komt, wat die ook moge geweest zijn. Zijn vroegere zonden mogen groot geweest zijn, zijn tegenwoordige zwakheid en zondigheid nog zo groot zijn; maar komt hij tot Christus door het geloof?

Dan zal Christus hem in genade aannemen, hem vrijelijk vergiffenis schenken, hem onder het getal van zijn lieve kinderen plaatsen, en hem het eeuwige leven geven.

Dit zijn inderdaad gulden woorden! Zij hebben menig peluw van een stervende zacht gespreid, en menig onrustig geweten tot kalmte gebracht. Laat ze diep in ons geheugen geprent worden, en daar diep in bewaard blijven. Eens komt de dag, dat hart en vlees zullen bezwijken en de wereld ons niet meer kan helpen. Gelukkig zullen wij op die dag zijn, als de Geest met onze geest getuigt dat wij werkelijk tot Christus zijn gekomen!

Ten laatste hebben wij in deze verzen een woord van Christus omtrent de wil van zijn Vader. Twee malen komen de plechtige woorden voor: "Dit is de wil van Hem die Mij gezonden heeft." Eens wordt ons gezegd dat het zijn wil is, "dat iedereen die de Zoon aanschouwt, het eeuwige leven heeft." En eens lezen wij dat het zijn wil is dat "van al wat Hij Christus gegeven heeft, Hij daarvan niets verlieze".

Door deze woorden leren wij dat Christus een behoudenis gebracht heeft in de wereld om niet, voor iedereen. Onze Heere ontleent een beeld uit de geschiedenis van de koperen slang, waardoor de gewonde Israëlieten in de woestijn werden genezen. Ieder die wilde "opzien" tot de koperen slang, zou leven. Juist op dezelfde wijze mag ieder die het eeuwige leven wil hebben, tot Christus opzien door het geloof en het om niet hebben. Daar is geen beletsel, geen grens, geen beperking. De woorden van het Evangelie zijn ruim en eenvoudig. Iedereen mag "aanschouw en leven".

Verder leren wij, dat Christus nooit zal toestaan, dat enige ziel die aan Hem toevertrouwd is, verloren zal gaan of uitgeworpen zal worden. Hij zal haar veilig leiden, van genade tot heerlijkheid, in weerwil van de wereld, het vlees en de duivel. Niet één been van zijn geestelijk lichaam zal gebroken worden. Geen lam van zijn kudde zal ooit in de woestijn achtergelaten worden. Hij zal ten laatsten dage tot heerlijkheid opwekken de gehele, aan zijn zorg toevertrouwde kudde, en niet één zal er gemist worden.

Laat de ware Christen zich niet de waarheden voeden, die in dit gedeelte bevat zijn, en God er voor danken. Christus het Brood des Levens, - Christus de Aannemer van allen die tot Hem komen, - Christus de Behouder van alle gelovigen. - Christus is voor ieder



die gewillig is in Hem te geloven, en Christus is de eeuwige eigendom van allen die zo geloven. Zeker is dit een blijde tijding en goed nieuws!

#### AANTEKENINGEN.

35. Jezus zeide.... Ik ben het Brood des levens. - In dit vers begint onze Heere in de eersten persoon te spreken. Van nu af horen wij in deze rede het "Ik" en "Mij" niet minder dan vijf - en - dertig malen. Voortaan zegt Hij het duidelijk aan de Joden: "Ik ben het brood des levens, het ware brood van de hemel, het brood van God dat van de hemel is neergedaald, dat van de wereld het leven geeft." - Met het brood tot een beeld van zichzelf te nemen heeft Christus ongetwijfeld een grote algemene les willen geven. Hij is gegeven om de groots Vervuiler te zijn van al de behoeften van de menselijke ziel. Wat wij ook geestelijk behoeven, hoe uitgeput, hongerend, zwak en wanhopig wij ook mogen zijn, in Christus is genoeg en nog om over te houden. Hij is "brood". Zodra maar de minste geestelijke begeerte door wie ook aan de dag wordt gelegd, hoe onkundig, zwak die moge zijn, men voere hem onmiddellijk tot Christus. Zodra de Joden zeiden: "Heere, geef ons altijd dit brood," riep Hij terstond uit: "Ik ben het brood des levens."

Die tot Mij komt, zal geenszins hongeren; die in Mij gelooft zal nimmermeer dorsten. - De woorden "komen" en "geloven", hier in deze zinsnede, betekenen in het wezen van de zaak hetzelfde. Tot Christus "komen" is in Hem "geloven," en in Hem geloven is tot Hem komen. "Komen" is de beweging van de ziel tot Christus; "Geloven" is het zich werpen van de ziel op Christus. Als er enig verschil in is, dan is het dit, dat "komen" is de eerste daad der ziel, als het haar door Gods Geest geleerd is; en dat "geloven" is een voortgaande daad of hebbelijkheid die nooit ophoudt. Niemand komt die niet gelooft, en al wie komt gaat in het geloof. Als de Heere zegt: "Zal geenszins hongeren" en "zal nimmermeer dorsten," dan meent Hij niet dat een gelovige nooit meer enig gebrek of leegte of onvoldaanheid in en met zichzelf zal gevoelen. De gelovigste zal dikwijls nog moeten uitroepen, gelijk Paulus: Ik ellendig mens! (Rom. 7: 24). Hij die hongert en dorst naar de gerechtigheid, is zalig (Matth. 5: 6).

Maar hij die eenmaal Christus door het geloof is ingelijfd, zal nooit door geestelijken honger sterven, of omkomen door gebrek aan voedsel voor zijn ziel. Hij zal nooit in zijn zonde sterven. -

Merken wij in dit vers nog op:

1. hoe eenvoudig de leenspreuken zijn waarvan de Heere zich bedient: Hij noemt zich "brood." Dat kon de armste en onkundigste onder zijn hoorders verstaan. -

2e Dat het geloof is een beweging van de ziel. Haar eerste daad is "komen" tot Christus. Haar volgend leven is een voortdurend dagelijkse herhaling van dezelfde daad. -

3e Dat tot Christus te komen het ware geheim is om voldoening voor de ziel en inwendige vrede te verkrijgen. -

4e Dat ware gelovigen nimmer uitgeworpen en door God verzaakt zullen worden. -

5e Hoe eenvoudig de uitdrukkingen van het Evangelie zijn. Wat Christus van ons vraagt is slechts komen en geloven. De onkundigste, de zondigste, de verhardste behoeft niet te wanhopen.

36. Maar Ik heb u gezegd, dat gij Mij gezien hebt, en gij gelooft niet. - Het is niet heel helder waarop de Heere in dit vers doelt, als Hij verklaart: "Ik heb u gezegd." Mij komt het meest natuurlijk voor dit vers te verbinden met het zeggen van de Joden in het 30e vers. Zij hadden daar gezegd: "Wat teken doet gij dan, opdat wij het mogen zien en u geboren?" In dit vers nu neemt de Heere dat zeggen op en antwoordt: "Gij

spreekt van zien en geloven. Ik zeg u weer en heb het u reeds lang gezegd, dat gij Mij gezien hebt en gelooft niet." En dan is het verband tussen het voorgaande vers en dit nagenoeg aldus: "Het is Mij klaar dat Ik tot velen uwer te vergeefs spreek van het brood des levens en van geloven. Want Ik heb dikwijls gezegd en zeg het andermaal, dat velen uwer beide Mij en mijne wonderen gezien hebben en evenwel niet geloven. Nochtans ' ontmoedigt Mij dit niet. Ik weet; in spijt van uw ongeloof, dat enigen zullen behouden worden." De mens kan werkelijk Christus met zijn lichamelijke ogen zien en toch geen geloof hebben.

37. Al wal Mij de Vader geeft, zal tol Mij komen. – hiermee is gezegd: "het gehele geestelijke lichaam, de verzameling van mijn gelovig volk, zal tot Mij komen;" "Elk afzonderlijk deel of lid van mijn geestelijk lichaam zal tot Mij komen, en ten laatste zal er niet ben worden gemist." Wij leren uit deze woorden de groots en diepe waarheid: Gods verkiezing en bestemming tot het eeuwige leven van een volk uit deze wereld. De Vader heeft van alle eeuwigheid de Zoon een volk gegeven om diens eigen bijzonder volk te zijn. De heiligen zijn Christus door de Vader gegeven als een kudde, die Christus onderneemt volkomen zalig te maken, en Hem ten laatsten dage volmaakt voor te stellen (Zie Joh. 17: 2, 6, 9, 11, 12; en 18: 9).

Hoe ook goddelozen deze leer mogen misbruiken, zij is vol vertroosting voor een nederig gelovige. Hij zelf begon het werk zijner verlossing niet; het was door de Vader aan Christus gegeven door een eeuwig verbond. - Wij leren uit deze woorden het groots merkteken kennen van Gods uitverkorenen, die Hij aan Christus heeft gegeven. Zij alleen komen door het geloof tot Christus. Te vergeefs is het, zich op zijn uitverkiezing te Verheffen, zo men niet door het geloof tot Christus komt. Beza merkt aan: "het geloof in Christus is een zeker bewijs onzer uitverkiezing, en zo van onze toekomstige verheerlijking." - Ook leren wij uit deze woorden de onweerstaanbare kracht van Gods uitverkiezende genade. Geen hinderpaal, geen macht van wereld, duivel en satan kan hen die aan Christus gegeven zijn, verhinderen tot Hem te komen. Vroeg of laat zullen zij door alles heen breken en alles te boven komen. Zijn zij "gegeven", zij zullen "komen."

Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen. - Daar is een oneindige gewilligheid in Christus om zondaren te ontvangen, aan te nemen, te vergeven, te rechtvaardigen en te verheerlijken. Het onderscheid tussen de taal van deze uitspraak en die van de voorafgaande in dit vers worde vooral opgemerkt. Zij die "tot Christus zullen komen," zijn dat "al wat" de Vader geeft. Maar het is elk mens in het bijzonder die komt, van wie Jezus zegt, dat Hij die geenszins zal uitwerpen. (Lev. 13: 40; Num. 35: 1.1, 12). - Wij leren uit deze woorden dat Christus' aanbod aan zondaars ruim, onbeperkt en onvoorwaardelijk is. De uitverkiezing Gods moet niet bij de prediking van het Evangelie zo maar open en bloot onbekeerden zondaars worden voorgehouden. Het is iets waar zij voor alsnog niets mede te maken hebben. Voorzeker zal niemand tot Christus komen dan wie Hem door de Vader is gegeven. Maar wie dat zijn, die zo zijn gegeven, kunnen wij niet zeggen, en moeten wij niet trachten te bepalen. Al wat wij te doen hebben, is iedereen zonder uitzondering uit te nodigen tot Christus te komen en de mensen te zeggen dat ieder die tot Christus komt, aangenomen en behouden zal worden.

38. Want Ik ben.... neergedaald, niet opdat Ik mijn wil zou doen, enz. - Dit vers en de twee volgende zijn nauw aan elkander verbonden, en behoren als bene enkele gedachte te worden beschouwd. Het was des Vaders "wil" dat zaligheid uit genade door Christus binnen het bereik van iedereen zou worden gebracht, en het was ook

zijn "wil," dat ieder die in Christus gelooft, volkomen gezaligd zou worden. Het doel van de Zoon met zijn komen in de wereld was geen ander dan deze wil des Vaders te volbrengen. - De uitdrukking: "Ik ben uit de hemel neergedaald," is een krachtig bewijs van het voorbestaan van Christus. Dit kon door geen enkelen profeet of apostel ooit worden gezegd.

39. En dit is de wil des - Vaders, enz. - In dit en het volgende vers ontwikkelt Christus ten volle welke de wil des Vaders was met de zending van de Zoon in de wereld. Het is een liefelijke gedachte, dat onverdiende en volkomen zaligheid, en van de gelovigen volharding tot de einde zo uitdrukkelijk verklaard wordt "de wil des Vaders" te zijn.

Al wat.... gegeven.... niet verlieze. - Hier dezelfde spreekmanier als in vs. 37. Derhalve is de bedoeling: "dat Ik niet gedoge dat enig lid van mijn geestelijk lichaam verloren ga." In deze woorden hebben wij de leer van de volharding tot de einde van de ware gelovigen. De wil van God de Vader en de macht van de Zoon zijn beide aan hun zijde.

Hetzelve opwekke ten uitersten dage. - In deze woorden hebben wij 's Vaders wil, dat al de leden van Christus een heerlijke opwekking zullen hebben. De lichamen van de geheiligden zijn gewaarborgd niet minder dan hun zielen. -

Deze woorden zijn een krachtig argument voor "de **eerste opstanding**," als een bijzonder voorrecht van de gelovigen. Hier toch wordt gezegd dat de gelovigen zullen "opgewekt" worden, als een hun speciaal toegedachte eer en genade.

Toch is het niet minder duidelijk gezegd in 5: 29 dat "ALLEN die in de graven zijn, zullen uitgaan," beide goeden en slechten. Hieruit volgt derhalve dat er een opstanding is, waar alleen de gelovigen deel aan zullen hebben, onderscheiden van die van de goddelozen. Wat kan dit anders zijn dan de eerste opstanding? (Openb. 20: 5).

40. Dit is de wil Desgenen die Mij gezonden heeft. - Deze woorden zijn in dit vers herhaald, om aan te tonen dat het niet minder de wil des Vaders is, dat Christus zondaren aanneemt, dan dat Christus de gelovigen bewaart.

Dat een iegelijk die de Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe. - "Een iegelijk." Niemand kan zeggen dat hij is uitgesloten. "Aanschouw en geloven" zijn de twee dingen die vereist worden. "Aanschouw" hier is meer dan met lichamelijke ogen aanschouw. Het is aanschouw met geloof in Christus. (Zie Joh. 12: 45, waar hetzelfde woord wordt gebruikt. Zie ook Joh. 3: 14, 15 verg. met Num. 21: 9).

Ik zal hem opwekken ten uitersten dage. - Deze woorden worden zeker hier herhaald tot bevestiging. De minste gelovige zal door Christus worden opgewekt bij de eerste opstanding, en eeuwig worden verheerlijkt.

Calvijn tekent bij dit vers aan: "De weg om gezaligd te worden is het Evangelie van Christus te geloven. Het is de wil van God dat zij die Hij heeft uitverkoren, gezaligd worden; en indien Hij op deze wijze zijn eeuwige besluiten bekrachtigt en ten uitvoer brengt, wie hij dan ook zij die niet aan Christus genoeg heeft, maar zich in nieuwsgierige onderzoekingen omtrent de eeuwige predestinatie verdiept, die wil zalig worden in strijd met de bedoelingen Gods. Het zijn verkeerden, die hun eigen zaligheid of die van anderen in de draaistroom van de predestinatie zoeken en niet de weg van de zaligheid houden, welke hun is aangewezen." - "Voor ieder mens dus is zijn geloof een voldoende getuigenis van de eeuwige voorbeschikking Gods."

#### **JOHANNES 6: 41 - 51.**

Christus' nederige afkomst een ergenis voor sommigen. - 's Mensen onmacht van

nature.

41. *De Joden dan murmureerden over Hem, omdat Hij gezegd had: Ik ben het brood, dat uit de hemel neergedaald is.*
42. *En zij zeiden: is deze niet Jezus, de zoon van Jozef, wiens vader en moeder wij kennen? Hoe zegt deze dan: Ik ben uit de hemel neergedaald?*
43. *Jezus antwoordde dan, en zei tot hen: murmureert niet onder elkander 1*
44. *Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, die Mij gezonden heeft hem trekke, en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage.*
45. *Er is geschreven in de Profeten: en zij zullen allen van God geleerd zijn. Een iegelijk dan, die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, die komt tot Mij.*
46. *Niet, dat iemand de Vader gezien heeft, dan die van God is; deze heeft de Vader gezien.*
47. *Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven.*
48. *Ik ben het brood des levens.*
49. *uw vaders hebben het manna gegeten in de woestijn, en zij zijn gestorven;*
50. *Dit is het brood, dat uit de hemel neerdaalt, opdat de mens daarvan ete, en niet sterfe.*
51. *Ik ben dat levende brood, dat uit de hemel neergedaald is; zo iemand van dit brood eet, die zal in van de eeuwigheid leven; en het brood dat Ik geven zal, is Mijn vlees, hetwelk Ik geven zal voor het leven van de wereld.*

Waarheden van het gewichtigste belang volgen elkander in snelle opvolging op in het hoofdstuk dat wij nu lezen. Er zijn waarschijnlijk zeer weinig gedeelten van de Bijbel die zoveel "diepe zaken" bevatten als het zesde hoofdstuk van Johannes. Hiervan is het gedeelte voor ons een treffend voorbeeld.

Wij leren, ten eerste, hieruit, dat Christus' lage stand, toen Hij op aarde was, een struikelblok is voor de natuurlijke mens. Wij lezen dat "de Joden murmureerden, omdat Jezus zeide: Ik ben het brood, dat uit de hemel neergedaald is. En zij zeiden: is deze niet Jezus, de zoon Jozefs, wiens vader en moeder wij kennen? Hoe zegt deze dan: Ik ben uit de hemel neergedaald?" –

Als onze Heere als een overwinnend koning was gekomen, die rijkdom en eer aan zijn volgelingen zou schenken, en met machtige legers in zijn gevolg, dan zouden zij gewillig genoeg geweest zijn om Hem aan te nemen. Maar een arme en nederige en lijdende Messias was een belediging voor hen. Hun hoogmoed weigerde te geloven, dat zo'n van God gezonden was.

Daar is niets dat ons hierin verwonderen moet. Het is de menselijke natuur, die zich in haar ware kleuren toont. Wij zien het zelfde in de dagen van de Apostelen. Christus en die gekruisigd was "voor de Joden een ergernis en voor de Grieken een dwaasheid." (1 Kor. 1: 23). Het kruis was een ergernis voor velen, waar ook het Evangelie gepredikt werd. - Wij kunnen hetzelfde in onze tijd zien. Daar zijn duizenden rondom ons, die een afkeer hebben van de verschillende leringen van het Evangelie door haar vernederend karakter. Zij kunnen niet verdragen de verzoening en het offer, en de plaatsbekleding van Christus. Zijn zedeleer stemmen zij toe. Zijn voorbeeld en zelfverloochening bewonderen zij. Maar spreek tot hen van Christus' bloed, - van Christus tot zonde voor ons gemaakt, - van Christus' dood als de hoeksteen van onze hoop, - van Christus' armoede als onze rijkdom, gij zult bevinden dat zij deze dingen haten met een dodelijke haat. Werkelijk, de ergernis van het kruis heeft nog niet opgehouden!

Ten tweede, leren wij uit dit gedeelte de algehele hulpeloosheid en onbekwaamheid van de mens om zich te bekeren en te geloven. Wij horen onze Heere zeggen "Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader die Mij gezonden heeft, hem trekke." Voor dat de Vader het hart van de mens door zijn genade trekt, gelooft de mens niet. De plechtige waarheid in deze woorden opgesloten, heeft zorgvuldige overweging in, nodig. Het is te vergeefs te loochenen dat zonder de genade Gods niemand een waar Christen kan worden. Wij zijn geestelijk dood, en hebben geen macht ons zelf het leven te geven. Wij hebben een nieuw beginsel nodig, dat van boven in ons gelegd moet worden. De feiten bewijzen het, de predikers zien het. Het tiende artikel van onze (Engelse) kerk verklaart het uitdrukkelijk: "De toestand van de mens, na de val van Adam, is zulk een, dat hij zich niet kan bekeren, en zich door zijn eigen natuurlijke kracht en goede werken tot geloof en het vertrouwen op God kan voorbereiden." Dit getuigenis is waar.

Maar na alles, waaruit bestaat deze onbekwaamheid van de mens? In welk deel van onze inwendige natuur woont deze onmacht? Hier is een punt waarin vele dwalingen zijn. Herinneren wij ons voor altijd, dat de wil van de mens het deel van hem is, hetwelk verkeerd is. Zijn onmacht is niet fysiek, maar zedelijk. Het zonde niet waar zijn, als wij zeiden dat een mens waarlijk lust en begeerte heeft om tot Christus te komen, maar geen macht daartoe heeft. Het zou veel meer waar zijn te zeggen, dat een mens geen macht heeft om te horen, omdat hij geen lust of begeerte heeft. –

Het is niet waar, dat hij zou komen, als hij kon. Het is waar, dat hij zou kunnen komen, als hij wilde. - De bedorven wil, - de geheime afkeer, - het gebrek aan moed zijn de ware oorzaken van ongeloof. Hier ligt het kwaad; de macht die wij behoeven is een nieuwe wil. Hierin hebben wij juist nodig het "trekken" van de Vader.

Deze dingen zijn ongetwijfeld diep en geheimzinnig. Door zulke waarheden beproeft God het geloof en het geduld van Zijn volk. Kunnen zij Hem geloven? Kunnen zij wachten op een volkomener verklaring ten laatsten dage? Wat zij nu niet zien, zullen zij hiernamaals zien. Een zaak is in ieder geval zeer duidelijk, en dat is 's mensen verantwoordelijkheid voor zijn eigen ziel. Zijn onbekwaamheid om tot God te komen, doet zijn verantwoordelijkheid niet te niet.

Beide dingen zijn tegelijk waar. Als hij eindelijk verloren gaat, zal het blijken zijn eigen schuld te zijn. Zijn bloed zal op zijn eigen hoofd neerkomen. Christus zou hem behouden hebben; maar hij wilde niet behouden worden. Hij wilde niet tot Christus komen, opdat hij het leven zou hebben.

Ten laatste leren wij in dit gedeelte dat de zaligheid van een gelovige een zaak is van het heden. Onze Heere Jezus Christus zegt: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven." Het reën, merken wij het op, is een tegenwoordig bezit. Er wordt niet gezegd, dat hij het eindelijk zal hebben, in de oordeelsdag. Het is nu, zelfs nu in deze wereld zijn eigendom. Hij heeft het dezelfde dag dat hij gelooft.

Het onderwerp is zulk een, waarvan het goed begrijpen onze vrede betreft, en een, waarin de dwalingen zich vermenigvuldigen. Hoe velen schijnen te denken dat vergeving en aanneming bij God dingen zijn, die wij in dit leven niet kunsten bereiken, - dat dit dingen zijn die door een lange loop van bekering en geloof en heiligheid zijn te verkrijgen, - dingen die wij eindelijk voor de troon van God kunnen ontvangen, maar nooit beweren moeten aan te raken, zolang wij in deze wereld zijn! Het is een volslagen dwaling, dit te denken. Het zelfde ogenblik dat een zondaar in Christus gelooft, is hij gerechtvaardigd en aangenomen. Daar is geen verdoemenis voor hem. Hij heeft vrede bij God, en dat onmiddellijk en zonder uitstel. Zijn Naam is in het boek des levens, hoe weinig hij er ook van ervaren mag. Hij heeft een recht op

de hemel, dat dood en hel en satan het kunnen ontroven. Gelukkig zijn degenen, die deze waarheid geloven. Het is een wezenlijk deel van de blijde boodschap van het Evangelie.

Het grote punt, dat wij na alles hebben te beschouw, is of wij geloven. Wat zal het ons baten, dat Christus voor zondaren gestorven is, als wij niet in Hem geloven! "Die in de Zoon gelooft, heeft het eeuwige leven; maar die de Zoon ongehoorzaam is, zal het leven niet zien, de - toorn Gods blijft op hem." (Joh. 3: 36.)

#### AANTEKENTNGEN.

41. De Joden dan murmureerden over Hem. - Het schijnt, dat hiermee een overgang wordt bedoeld. Het vorige gesprek had onderweg; het nu volgende in de synagoge plaats (vs. 59); en dat met "de Joden" hier genoemd, gelijk gewoonlijk bij Johannes, de oversten des volks bedoeld zijn.

Omdat Hij gezegd had: Ik ben het brood, dat uit de hemel neergedaald is. - Het blijkt niet, dat de Heere dit werkelijk gezegd had. Zij hadden dit duidelijk opgemaakt uit zijn zeggen: "Ik ben het brood des levens," "Ik ben uit de hemel gedaald," en "het brood Gods is Hij, die uit de hemel neerdaalt."

42. Is deze niet Jezus, de zoon van Jozef? - Op het woord deze moet, naar het Grieks bijzonder nadruk worden gelegd. De uitdrukking "de zoon van Jozef" toont, dat zij Jezus voor de natuurlijk verwekte zoon van Jozef, de man van Maria, hielden.

Hoe zegt deze dan: Ik ben van de hemel neergedaald! - Wat de Joden het meest schijnt geërgerd te hebben, was dat de Heere zo openlijk zijn Goddelijke oorsprong verklaarde. Christus' zelfvernederings was het grote struikelblok.

43. Jezus antwoordde dan. - Door zijn Goddelijke alwetendheid wist Hij wat zij onder elkander murmureerden.

Murmureert niet onder elkander. - Verbeuzelt uw tijd niet met uw onderling gemor. Ik weet dat gij van nature zulke dingen niet kunt verstaan; en Ik zal u zeggen waarom niet.

44. Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader die Mij gezonden heeft, hem trekke. - Het verband tussen het voorgaande vers en dit is niet klaar. Hier zoals in vele plaatsen bij Johannes moet

45. Er is geschreven... profeten... van God geleerd zijn. - Hier bevestigt de Heere de leer van de noodzakelijkheid om van God geleerd te zijn, met verwijzing naar de Schriften. Het was de algemene leer van de profeten (Jes. 54: 13). - "Allen" betekent hier niet alle mensen alleen "Gods kinderen."

Een iegelijk die het van de Vader gehoord en geleerd heeft, komt tot Mij. - Het is nutteloos van God te spreken of van God geleerd te zijn en te zeggen dat God, onze Vader is, indien wij niet, tot Christus komen om gezaligd te worden.

46. Niet dat iemand de Vader gezien heeft. - Dit is een tussenzin om verkeerde opvatting te voorkomen aangaande het onderwijzen of leren en de Persoon over wie Hij sprak. Het onderwijs is dat inwendige onderwijs van het hart, dat de Vader geeft door de Heilige Geest.

Die van God is, heeft de Vader gezien. - De Heere bedoelt in dit vers klaarblijkelijk zichzelf (Joh. 1: 18). Mijns inziens had de Heere hier en in 5: 37 op het oog om de Joden te verstaan te geven, dat al de verschijningen van God die in het O. T. verhaald

worden, verschijningen waren niet van de Eersten Persoon in de Drie-eenheid, maar van de Tweeden. Zijn oogmerk in beide plaatsen was, naar mijn gevoelen, hen voor te bereiden voor de grote waarheid die zij tot hiertoe niet bij machte waren, te ontvangen: dat, hoe ongelooflijk zij nu ook waren, Christus, die nu bij hen was, dezelfde was die verscheen was aan Abraham, Jakob en Mozes.

47. Voorwaar, voorwaar... die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven. - In dit vers keert de Flee terug tot het hoofdonderwerp zijner rede, dat bij het 40e vers was afgebroken. Nu spreekt Hij zich veel duidelijker en opener uit omtrent zichzelf, en stelt zich zonder figuurlijke taal voor als het voorwerp des geloofs. Van het ogenblik af dat de zondaar in Christus gelooft, zijn het leven en de vrede met God zijn eigendom. Het geloof, het grote voorwerp des geloofs, de voorrechten die het geloof de mens terstond aanbrengt, zijn drie onderwerpen welke, hoe dikwijls ook in het Evangelie herhaald, door de Christen gaarne gehoord moeten worden.

48. Ik ben het Brood des levens. - Hier roept de Heere het duidelijk voor de oren van de Joden uit, dat Hij zelf is dat "brood des levens," dat zielverzadigend voedsel, het ware brood, het brood Gods, waarvan Hij in het algemeen in het eerste gedeelte zijner rede bad gesproken. Nu ontsluit Hij hun de gehele waarheid.

49. uw vaders.., het manna gegeten,... gestorven. - In dit vers doet de Heere uitkomen hoe ver het manna dat de Israëlieten in de woestijn hebben gegeten, staat beneden het brood dat Hij in zijn persoon aanbood. Het manna kon niet alleen niets doen voor de ziel, maar was ook onbekwaam om hen die het aten, voor de dood te beschutten. - Men merke hier alweer op hoe onze Heere van de wonderdadige voeding van Israël in de woestijn spreekt als van een ontwijfelbaar historisch feit.

50. Dit is het brood,.. hemel... ete en niet sterve. - Het doel van dit vers is om de voortreffelijkheid van het "ware brood van de hemel" te doen uitkomen boven het manna.

Hier kan een schakel ingevoegd worden. De Heere wilde niet het ongeloof zijner hoorders verontschuldigen, maar hun zware schuld hun doen gevoelen, en hun doen inzien, dat in Hem te geloven niet zo gemakkelijk was als zij veronderstelden. Het was niet slechts de kennis van zijn afkomst, maar de trekkende genade Gods, welke zij behoefden. - De groots algemene les des Heeren in deze uitspraak is van groot gewicht. Onze Heere stelt hier het grote beginsel vast: dat niemand, wie ook, door het geloof tot Christus kan komen en waarlijk in Hem geloven, tenzij God de Vader hem trekke om zo te komen, en zijn wil buige om te geloven. Dat is ongetwijfeld een zeer vernederende waarheid, die door alle eeuw heen de haat en de tegenstand van de mens heeft opgewekt. 's Mensen behoudenis staat niet in zijn macht. Hij kan niet komen, omdat hij niet wil.

Onder het trekken des Vaders moet niet worden verstaan zo'n gewelddadig trekken, als dat van een gevangene naar de kerker, of van een os ter slachtbank, kortom: een trekken tegen 's mensen wil. Het is een trekken, dat de Vader doet met 's mensen eigen wil, door een nieuw beginsel in hem te scheppen. Door de onzichtbare werking des Heilige Geestes bewerkt Hij 's mensen hart, zonder dat de mens het op dat ogenblik zelf weet, neigt hem tot nadenken, brengt hem tot gevoel, toont hem zijn zondigheid en leidt hem ten laatste zo tot Christus. Iemand die tot Christus komt, is getrokken. Hierbij houde men in het oog:

1. wij mogen nooit onderstellen, dat de leer in dit vers vervat, 's mensen

verantwoordelijkheid en toerekenbaarheid voor God wegneemt. De Bijbel leert overal het tegendeel (Markus 8: 36). Al kunnen wij nu Gods soevereiniteit en 's mensen verantwoordelijkheid niet overeenbrengen, wij behoeven niet te twifelen, dat het ten jongsten dage duidelijk zal zijn. –

2. Wij moeten uit dit vers niet opmaken om het aanbod van zaligheid aan de zondaren te beperken. Wij weten nooit wie zij zijn die God wil trekken, en daar hebben wij niets mede te maken. –

3. Wij moeten niet menen, dat wij, of iemand anders, getrokken zijn, tenzij wij gelovig tot Christus komen. –

4. Wij moeten immer bedenken, dat God gewoonlijk trekt door middelen en vooral door die welke Hij zelf heeft verordend. Hij is vrij; maar wij moeten de middelen gebruiken, het gehoor en het onderzoek van zijn Woord. –

5. Wij moeten nooit beginnen te vragen of wij, of iemand anders, door de Vader zijn getrokken, of uitverkoren zijn. Dit is en blijft de ernstige grote vraag; of wij door het geloof tot Christus zijn gekomen. Augustinus zegt: "Wilt gij niet dwalen, zoek dan niet te bepalen wie God trekt en wie Hij niet trekt; noch waarom Hij de een trekt en de ander niet. Maar indien gij zelf niet door God getrokken zijt, bid Hem dat gij getrokken moogt worden." Waar genade eenmaal begint, behaalt zij ten laatste altijd de overwinning.

En Ik zal hem opwekken ten uitersten dage. - Dat is dezelfde uitspraak, welke wij reeds twee malen gehad hebben, en nog eenmaal zullen hebben. Al wie tot Christus komt, en het merkteken des geloofs heeft, zal door Christus ten uitersten dage tot een leven van eeuwige heerlijkheid worden opgewekt.

51. Ik ben dat levende brood, dat uit de hemel neergedaald is. - - Deze uitspraak is een herhaling van het denkbeeld dat reeds in vers 49 en 50 gegeven was. Het wordt herhaald om het te dieper in het hart van de Joden te prenten, en het hun onmogelijk te maken Hem niet te verstaan. Wij moeten ons nimmer schamen voor herhaling bij het Godsdienst - onderwijs.

Zo iemand van dit brood eet, die zal in van de eeuwigheid leven. - De hier uitgesproken gedachte is slechts een uitbreiding van die welke in vs. 35 is vervat. Daar is gezegd: "Hij die tot Christus komt, zal nimmer meer hongeren." Hier luidt het: "De eter van het brood des levens zal in van de eeuwigheid leven." De bedoeling is dat de ziel van dengene die door het geloof met Christus verenigd is, nooit sterven en in de hel geworpen zal worden. De tweede dood heeft over hem geen macht.

Het brood, dat Ik geven zal, is Mijn vlees. - In deze woorden gaat de Heere zelfs verder dan Hij nog gegaan was, in het ontwikkelen van het grote thema zijner rede. Spreekt Hij van "Mijn vlees," dan meent Hij, geloof ik: "Mijn lichaam aan het kruis, ten offer gegeven, tot verzoening van 's mensen zonden." Niet uiterlijk Zijn menselijke natuur, Zijn vleeswording, voedt de ziel. Het is Zijn dood, als van onze Plaatsvervanger, die onze zonden draagt en onze overtredingen wegneemt.

Hetwelk Ik geven zal voor het leven van de wereld. - Deze woorden schijnen mij toe het zeker te maken, dat onze Heere bedoelde: zijn lichaam ten offer gegeven tot een verzoening voor de zonde, toen Hij zeide: "Mijn vlees is het brood." Want Hij zegt niet "Ik heb gegeven," of: "Ik geef," maar: "Ik zal geven." Het geven moest nog geschieden. Dus door Zijn dood. (Verg. Rom. 5: 6 - 8). - Als onze Heere zegt: "Ik zal Mijn vlees geven voor het leven van de wereld," kan ik maar bene bedoeling in het woord "wereld", zien. Het betekent alle mensen. Het hierin vervatte is, geloof ik, hetzelfde als wat wij elders lezen, namelijk: "dat Christus is gestorven voor alle mensen;" niet voor de uitverkorenen alleen, maar voor alle mensen. (Zie Joh. 1: 29 en



3: 16, en mijn aantekeningen bij iedere tekst.)

Dat niet de gehele wereld zalig wordt, is volkomen zeker. Dat menigeen sterft in ongelooft en geen voordeel trekt van Christus' dood, is zeker. Maar dat Christus' dood genoeg was voor alle mensen, en dat Hij door zijn sterven een voldoende verzoening aanbracht voor de gehele wereld, zijn waarheden, welke, beide in dit vers en andere dergelijke, mij onweerlegbaar voorkomen. - Merk ook in dit vers hoe vol en ruim een aanbod Christus aan de zondaren doet: Hij zegt: "Zo iemand," onverschillig wat of wie hij moge geweest zijn. - Hoe onmogelijk is het slot van dit vers te verklaren, voor hem die het offerend karakter van Christus' dood loochent. Eenmaal toegegeven, dat Christus slechts een groot leraar en voorbeeld, en Zijn dood slechts een groot voorbeeld van zelfverloochening is, welken zin of welke betekenis kan er dan uit het eind van dit vers worden verkregen?

### **JOHANNES 6: 52 - 59.**

De ware betekenis van het eten van Christus' lichaam en het drinken van Christus' bloed.

*52. De Joden dan streiden onder elkander, zeggende: hoe kan ons deze Zijn vlees te eten geven?*

*53. Jezus dan zei tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden: tenzij dat gij het vlees van de Zoon des mensen eet, en Zijn bloed drinkt, zo hebt gij geen leven in u zelf.*

*54. Die Mijn vlees eet, en Mijn bloed drinkt, die heeft het eeuwige leven; en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage.*

*55. Want Mijn vlees is waarlijk spijs en Mijn bloed is waarlijk drank.*

*56. Die Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, die blijft in Mij, en Ik in hem:*

*57. Gelijkerwijs Mij de levende Vader gezonden heeft, en Ik leef door de Vader, zo die Mij eet, dezelve zal leven door Mij.*

*58. Dit is het brood, dat uit de hemel neergedaald is; niet gelijk uw vaders het manna gegeten hebben, en zijn gestorven; die dit brood eet, zal in van de eeuwigheid leven.*

*59. Deze dingen zei Hij in de synagoge, erende te Kapernaüm.*

Weinig plaatsen uit de Schrift zijn zo erg verdraaid en verknoeid als deze, welke wij nu gelezen hebben. De Joden zijn niet alleen de mensen die over de mening hiervan gestruikeld hebben. Men heeft er een zin in gelegd, die er nooit in bedoeld werd. De gevallen mens heeft, bij het verklaren van de Bijbel, een ongelukkige geneigdheid om spijs in vergif te veranderen. De dingen die tot zijn welzijn werden geschreven, maakt hij dikwijls tot een gelegenheid om verloren te gaan.

Laat ons eerst zorgvuldig opmerken wat deze verzen niet betekenen. Het "eten en drinken," waarvan Christus spreekt, bedoelt niet een letterlijk eten of drinken. Bovendien werden de woorden niet gesproken met enige heenwijzing naar het Sacrament van het heilig Avondmaal. Wij kunnen het Avondmaal des Heeren nuttigen en toch nog niet Christus' lichaam en bloed eten. Wij kunnen menen het lichaam en bloed des Heeren te eten, en toch nog niet het Avondmaal des Heeren eten. Laat ons dit nooit vergeten.

De mening hier uitgedrukt moge sommigen, die dat onderwerp niet nauwkeurig beschouwd hebben, verbazen. Maar het is een innemen welke door drie gewichtige redenen gesteund wordt. —

Ten eerste een "letterlijk eten en drinken" van Christus' lichaam en bloed zou een denkbeeld geweest zijn, uiterst stuitend voor de Joden, en lijnrecht in strijd met een dikwijls herhaald voorschrift van hun wet.

Ten andere, het "eten en drinken" in letterlijke zin op te vatten, is een lichamelijke daad stellen tussen, de ziel des mensen en zijn behoudenis. Dit is iets waarvan geen voorgaand voorbeeld in de Schrift te vinden is. De enige zaken, zonder welke wij niet behouden kunnen worden, zijn bekering en geloof. –

Eindelijk, maar wat niet het minst zegt, een letterlijke betekenis aan "eten en drinken" te hechten, zou de incest heiligschennende en ontterende gevolgen na zich slepen. Het zou de boetvaardigen moordenaar aan het kruis uit de hemel sluiten. Hij stierf lang nadat deze woorden werden uitgesproken, zonder enig letterlijk eten en drinken. Zou iemand durven zeggen: hij had "geen leven" in zich? –

Dit zou duizende onwetende, goddeloze avondmaalgangers in deze tegenwoordige tijd in de hemel brengen. Zij eten en drinken letterlijk, voorzeker! Maar zij hebben geen eeuwig leven, en zullen niet ten laatsten dage tot heerlijkheid worden opgewekt. Laat deze redenen zorgvuldig overwogen worden.

De eenvoudige waarheid is, dat er een ziekelijk jagen is in de gevallen mens om een vleselijke betekenis aan Schriftuurlijke uitdrukkingen te geven, waar hij maar met mogelijkheid dit doen kan. Hij strijdt er hevig voor, om de godsdienst tot een zaak van vormen en ceremoniën te maken, - van doen en volbrengen, - van Sacramenten en instellingen, - van tasten en zien. Hij heeft in het verborgen een afkeer van dat stelsel van het Christendom, dat de toestand van het hart tot de voornaamste zaak maakt, en tracht Sacramenten en instellingen daarvoor in de plaats te stellen. Gelukkig de Christen die zich deze dingen herinnert, en op zijn hoede is! De Doop en het heilig Avondmaal des Heeren, zijn heilige Sacramenten ongetwijfeld en machtige zegeningen, wanneer zij goed aangewend worden. Maar het is erger dan nutteloos, ze overal in te brengen, en ze overal in Gods woord te willen zien.

Laat ons vervolgens zorgvuldig beschouw wat deze verzen bedoelen.

De uitdrukkingen die zij bevatten, zijn ongetwijfeld zeer opmerkelijk. Laat ons trachten enig helder denkbeeld van haar betekenis te geven.

Het "vlees en bloed van de Zoon des mensen" betekent dat offer van Zijn eigen lichaam, hetwelk Christus op het kruis offerde, toen Hij voor zondaren stierf. De verzoening door Zijn dood bewerkt, de voldoening door zijn lijden gebracht, als onze Plaatsbekleder, de verlossing door het dragen van de straf voor onze zonden in zijn eigen lichaam op het hout, - dit schijnt het ware denkbeeld te zijn dat wij in ons moeten opnemen.

Het eten en drinken, zonder welke geen leven in ons is, bedoelt die aanneming van Christus' offerande, welke plaats vindt als een mens gelooft in Christus en die gekruisigd tot behoudenis. Het is een inwendige en geestelijke daad des harten, en heeft niets te doen met het lichaam. Als een mens zijn eigen zonde en schuld gevoelt, en vertrouwt op de verzoening voor hem door Christus' dood bewerkt, dan eet hij dadelijk het vlees van de Zoon des mensen, en drinkt Zijn bloed. Zijn ziel voedt zich met het offer van Christus, door het geloof; juist zoals zijn lichaam zich voedt met brood. Gelovende wordt hij gezegd te "eten." Gelovende wordt hij gezegd te "drinken." En wat hij eet en drinkt, en waarvan hij voordeel trekt, is de verzoening voor zijn zonde, door Christus' dood op Golgótha voor hem volbracht.

De praktische lessen die wij uit de gehele plaats kunnen verzamelen, zijn gewichtig en belangrijk. Eenmaal vaststaande, dat "het vlees en bloed" in deze verzen de verzoening door Christus aangebracht betekent, en dat "het eten en drinken", het geloof betekent, kunnen wij in deze verzen gewichtige grondwaarheden vinden, die de

wortel van het Christendom uitmaken.

Wij kunnen leren, dat het geloof in de verzoening van Christus een zaak van onbepaalde noodzakelijkheid tot behoudenis is. Even als er geen verlossing was - voor de Israëliet die het Paaslam niet at in de nacht toen de eerstgeborenen gedood werden, zo is er geen leven voor de zondaar, die het vlees van Christus niet eet en Zijn bloed niet drinkt.

Wij kunnen leren, dat het geloof in de verzoening van Christus ons verenigt door de meest mogelijke nauwe banden met onze Verlosser, en ons met de hoogste voorrechten begiftigt. Onze zielen zullen volkomen voldoening vinden voor al haar behoeften. "Zijn vlees is waarlijk spijs, en Zijn bloed is waarlijk drank." Alles wordt ons verzekerd wat wij voor tijd en eeuwigheid nodig hebben. "Die Mijn vlees eet en Mijn bloed drinkt, heeft het eeuwige leven, en Ik zal hem opwekken ten uitersten dage."

Eindelijk en vooral, leren wij dat het geloof in de verzoening door Christus een persoonlijke daad is, een dagelijkse daad, en een daad die gevoeld kan worden. Niemand kan eten en drinken voor ons; zo ook kan niemand voor ons geloven. - Wij hebben iedere dag voedsel nodig, en niet eens in een week of eens in een maand; en op gelijke wijze hebben wij iedere dag geloof nodig. -

Wij voelen het voordeel er van, als wij gegeten en gedronken hebben; wij voelen ons versterkt, gevoed en verfrist, en op gelijke wijze, als wij waarlijk geloven, zullen wij ons er beter door gevoelen, door de vrede, die wij in onze inwendige mens ervaren.

Laat ons zorg dragen dat wij van deze waarheden gebruik maken, en ze niet slechts weten. Het voedsel van deze wereld, waaraan zo velen denken, zal met het gebruik vergaan, en onze zielen niet voeden. Hij alleen, die van "het brood dat uit de hemel gedaald is," eet, zal eeuwig leven.

#### AANTEKENINGEN.

52. De Joden dan strenden onder elkander. - Deze uitdrukking toont een toenemend krachtige beweging onder de Joden. Toen de Heere zei dat Hij "van de hemel was neergedaald," "murmureerden" zij. Nu Hij spreekt van "zijn vlees te eten," "strijden" zij. Niet zo te verstaan dat er twee tegenover elkander staande partijen waren, de een voor, de anderen tegen Hem. Zij begonnen onder elkander op een boze, heftige manier te redeneren, welke Paulus verbiedt, als hij zegt "Een dienstknecht des Heeren moet niet twisten" (2 Tim. 2: 24). Hetzelfde woord is daar als hier in het Grieks gebezigd. Ook in Jak. 4: 2.

Hoe kan ons deze.... vlees te eten geven? - . Men merke de overeenkomst op tussen deze vraag en die van Nicodémus (Joh. 3: 4), en die van de Samaritaanse vrouw (Joh. 4: 11).

53. Jezus zeide.... Voorwaar, voorwaar zeg Ik u. - Wij komen nu aan een van de plechtigste en belangrijkste verklaringen die ooit van Jezus' lippen vloeiden. Na de Joden voet voor voet tot dit punt gebracht te hebben, verklaart Hij hun nu de hoogste en treffendste leer des Evangelies.

Tenzij dat gij het vlees... eet., Zijn bloed drinkt... ten leven in 24 zelf. - Als de Heere met de uitdrukking "tenzij" aanvangt, ligt daar gewoonlijk iets meer dan gewoons in. (Vergelijk Joh. 3: 3; Matth. 18: 3; Luk. 13: 3). Hier betuigt Hij de Joden dat zij "geen leven hebben," - geen geestelijk leven, dat zij in werkelijkheid dood, geestelijk dood zijn, en op weg tot de tweeden dood, indien zij niet "eten het vlees en drinken het bloed" van de Zoon des mensen, dat is van Hem zelf. Hij legt, in de woord, het beginsel neer, dat zijn vlees te eten, en Zijn bloed te drinken, niet alleen iets mogelijks

is, maar volstrekt noodzakelijk tot zaligheid. –

Daar het Joodse Pascha nabij was, en velen van Jezus' hoorders waarschijnlijk op weg waren naar Jeruzalem om het te vieren, schijnt het hoogstwaarschijnlijk dat de Heere hen wilde te verstaan geven, dat Hij het ware Paaslam en zondoffer was. Het vlees en bloed van het in de nacht van het eerste Pascha in Egypte geslachte lam, waren de middelen voor het leven, de veiligheid en de verlossing van de Israëlieten. Zo wilde de Heere de Joden te verstaan geven, dat zijn vlees en bloed de middelen zijn tot het leven en de verlossing van de toekomstige toorn over de zondaren. Voor een Joods oor was dus dit gezegde niet zo vreemd als het ons op het eerste gezicht kan schijnen. Wat hun verbazen kon was zeker de verzekering van de Heere dat het eten van zijn vlees en het drinken van Zijn bloed het middel kon zijn voor het leven van hun zielen, gelijk het vlees en bloed van het Paaslam voor hun vaders geweest was tot behoud van hun lichamen. - Wat de Heere bedoeld heeft, als Hij sprak van het eten van zijn vlees en het drinken van Zijn bloed, als noodzakelijk tot het leven, wordt onderscheidenlijk opgevat. Wij verenigen ons niet met dezulken die daaronder verstaan een letterlijk "eten en drinken" met de lichamelijke mond, en dat het "vlees en bloed" bedoelt het brood en de wijn in 's Heeren Avondmaal. Wij verenigen ons wel met hen die denken dat het hier bedoelt een eten en drinken met hart en ziel door het geloof, en dat "vlees en bloed" bedoelen het plaatsbekledend offer van zijn lichaam aan het kruis. Tenzij iemands ziel door het geloof deel heeft aan Christus' offer van zijn lichaam en bloed, als de enige hoop op zaligheid, heeft hij geen deel aan het eeuwige leven.

Dit is de opvatting van de voornaamste Protestantse godgeleerden, van Luther, Calvijn, Zwinglius, Melancton, en de meeste van de hedendaagse. De bedoeling van de Heere met dit gezegde vatten wij dus op: "Tenzij gij in Mij gelooft, als het enige slachtoffer voor de zonde, en door het geloof in uw harten de verlossing ontvangt verworven door Mijn bloed, zo hebt gij geen geestelijk leven, en zult gij niet zalig worden."

54 ...Die... eet... drinkt... eeuwige leven. - Dit vers is juist het omgezette van het voorgaande. Gelijk gezegd is dat er zonder eten en drinken geen leven is, zo nu, dat hij die eet en drinkt het leven heeft (Joh. 3: 18; 6: 47). –

Het Griekse woord voor "eet" in dit en in vs. 56 gebruikt, is een geheel ander dan in vs. 53 gebezigd was. De reden hiervan is niet zeer klaar, en geen uitlegger heeft die tot hiertoe opgehelderd. Het hier gebezigde woord wordt gewoonlijk gebruikt van een dier dat altijd door eet en niet bij tussenpozen, zo als een mens. Daarom onderstel ik dat het opzettelijk is gebruikt, om aan te tonen dat de Heere bedoelt dat men zich door het geloof aanhoudende moet voeden met Hem. Het zelfde woord wordt alleen gebruikt in dit vers en in vs. 56, 57 en 58 en in Matth. 24: 38 en Joh. 13: 18.

Ik zal hem opwekken ten uitersten dage. - Deze woorden worden *vier malen* herhaald, en wel opzettelijk, naar mijn gevoelen, om aan te wijzen wie zij zijn van welke Christus spreekt. Het zijn die welke Hem "door de Vader gegeven zijn;" die "den Zoon aanschouw en in Hem geloven;" die "door de Vader getrokken zijn en tot Christus komen" (vs. 39, 40, 44). Dat zijn dezelfde, die door het geloof Zijn vlees eten en Zijn bloed drinken. Hun komt het voorrecht toe deel te hebben aan die eerste en heerlijke opstanding, wanneer Christus bij zijn tweede komst hen uit het graf zal roepen.

55. Want Mijn vlees is waarlijk spijs, en Mijn bloed is waarlijk drank. - Het is spijs en drank in de hoogste, volste en edelste zin, - spijs en drank voor de ziel, spijs en drank

die verzadigen, spijs en drank die blijven tot in het eeuwige leven (vs. 35). De beste wijze om dit vers te verstaan is met Christus de proef te nemen, en zich met Hem te voeden door het geloof.

56. Die Mijn vlees eet, en Mijn bloed drinkt. - Deze woorden zijn dezelfde als vs. 54. In het een wordt gezegd, dat wie Christus' vlees en bloed eet en drinkt, het eeuwige leven heeft; in het andere, dat hij innig met Christus verenigd is. Blijft in Mij, en Ik in hem. - Dit drukt uit de nauwe en innige vereniging die er bestaat tussen Christus en een waar Christen. Christus is het huis, de woning of schuilplaats, waarin de gelovige ziel als het ware huisvest; en Christus woont in het hart van de gelovige door zijn Geest, hem troostende, voedende en versterkende. (Zie 1 Joh. 3: 24 en 4: 15, 16). Zie ook Joh. 15: 4.

57. Gelijkerwijs Mij de levende Vader, enz. - Dit vers leert de innige vereniging van Christus met de waren gelovige door eens veel hogere en meer mysterieuze figuur dan die van de vereniging van de spijs met ons lichaam. De gebezigde vergelijking is genomen uit de onuitsprekelijke en onverklaarbare eenheid die er bestaat tussen de twee eerste Personen in de Drie-eenheid, - God de Vader en God de Zoon. De eenheid van Christus en de waren Christen is even wezenlijk en waar en onafscheidbaar als de eenheid van God de Vader en God de Zoon. Terwijl de Zoon was in de wereld, zag het vleselijk oog weinig of niets van zijn eenheid met de Vader. Toch bestond zij in waarheid. Zo moge het vleselijk oog ook weinig of niets zien van de eenheid van Christus en de mens die door het geloof zich met Christus voedt. Toch is het een ware eenheid (Gal. 2: 20; Fill. 1: 21). -

Hier wordt van drie levenden gesproken: de levende Vader, de levende Zoon en de levende gelovige. Zo zeker wij zijn van het leven des Vaders, zo zeker mogen wij ook zijn van het leven des gelovigen. - De "levende Vader" is een merkwaardige uitdrukking. Het is hetzelfde als "de levende God" (kl. 6: 69; Hand. 14: 15; Rom. 9: 26; 2 Kor. 3: 3; 6: 16; 1 Thess. 1: 9; 1 Tim. 6: 17). Het moet betekenen de Vader die de bron des levens is; die "het leven heeft in zichzelf" (Joh. 5: 26).

58. Dit is het brood, enz. - Hier trekt de Heere de gehele rede tezamen. Hij doelt op het zeggen, waarmee de Joden begonnen waren omtrent het eten van manna door de vaderen in de woestijn en herhaalt de hoofdpunten waarbij Hij zijn hoorders andermaal wil bepalen. Deze zijn:

- 1e. dat Hij zelf het ware brood was, het welk van de hemel was neergedaald om de wereld door zijn zelfofferande te spijzen; -
- 2e. dat zij niet moesten blijven hangen aan het denkbeeld dat hun vaders ooit dit ware brood hadden gegeten; want zij stierven allen in de woestijn, en hun zielen ontvingen geen nut van het manna; - en
- 3e. dat zij, integendeel, die wilden eten van het brood dat Hij neerdalende was komen geven, eeuwig zouden leven, het eeuwige leven zouden hebben en dat hun zielen in van de eeuwigheid niet zouden sterven.

59. Deze dingen... synagoge Kapernaüm. - Er blijkt een korte pauze of afbreking in het gesprek te hebben plaats gevonden. Bij het begin vs. 25 was de Heere nog niet in de synagoge, toen het gesprek begon. Bij vs. 41 schijnt het afgebroken en in de synagoge voortgezet te zijn.

**JOHANNES 6: 60 - 65.**

Enige van Christus' gezegden hard. - Gevaar van vleselijke betekenis aan geestelijke woorden te geven. - Christus' volmaakte kennis van de harten.

*60. Velen dan van Zijn discipelen, dit horende, zeiden: Deze rede is hard; wie kan dezelve horen?*

*61. Jezus nu, wetende bij zichzelf, dat Zijn discipelen daarover murmureerden, zei tot hen: Ergert dioden dit?*

*62. Wat zou het dan zijn, zo gij de Zoon des mensen zaagt opvaren, waar Hij te voren was?*

*63 De Geest is het, die levend maakt, het vlees is niet nut; de woorden, die ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven.*

*64. Maar er zijn sommigen van ulieden, die niet geloven. Want Jezus wist van het begin, wie zij waren, die niet geloofden, en wie hij was, die Hem verraden zon.*

*65. En Hij zeide: Daarom heb Ik u gezegd, dat niemand tot Mij komen kan tenzij dat het hem gegeven zij van Mijn Vader.*

Wij leren uit deze verzen, dat sommigen van Jezus' gezegden voor het vlees en bloed hard schijnen. Er wordt ons gezegd dat "velen" die onze Heere voor een tijd gevolgd hadden, zich ergerden, toen Hij sprak van "zijn vlees te eten en Zijn bloed te drinken". Zij murmureerden en zeiden: "Deze rede is hard; wie kan dezelve horen?"

Murmuringen en klachten van deze aard zijn zeer gewoon. Het moet ons nooit verwonderen ze te horen. Zij zijn er geweest, zij zijn er nog, en zij zullen er zijn zolang als de wereld staat. Voor sommigen schijnen de woorden van Christus hard om te verstaan. Voor anderen, als in dit geval, schijnen zij hard om ze te geloven, en nog harder om ze te gehoorzamen. Het is juist een van de vele zijden waarin de natuurlijke verdorvenheid van de mens zich toont. Zolang het hart van nature trots, werelds, ongelovig en vol van toegevendheid voor zichzelf, indien ook niet voor de zonde is, zolang zullen er nooit mensen ontbreken die van de Christelijke beginselen en voorschriften zeggen: "Deze rede is hard, wie kan dezelve horen?"

Nederigheid is de toestand van de ziel waarnaar wij moeten streven en om welke wij moeten bidden, als wij ons niet ergeren willen. Als wij vinden, dat enig woord van Christus moeilijk is te verstaan, dan moeten wij ootmoedig aan onze tegenwoordige onwetendheid denken, en geloven dat wij langzamerhand meer zullen weten. Als wij vinden dat enige zijner woorden moeilijk zijn te gehoorzamen, moeten wij ons nederig herinneren dat Hij nooit onmogelijkheden van ons zal eisen, en dat tot wat Hij ons zegt te doen, Hij ons ook genade zal geven om het te volbrengen.

Ten tweede leren wij uit deze verzen, dat wij ons moeten wachten om een vleselijke mening aan geestelijke woorden te hechten. Wij lezen dat onze Heere zei tot de murmurerende Joden die zich ergerden over het denkbeeld van zijn vlees te eten en Zijn bloed te drinken: "De Geest is het die levend maakt, het vlees is niet nut: de woorden die Ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven."

Het is onnodig te zeggen dat dit vers vol moeilijkheden is. Het bevat uitdrukkingen "hard om te verstaan." Het is veel gemakkelijker een algemenen indruk van de betekenis van een gehelen zin te hebben, dan die woord voor woord te verklaren. Sommige dingen kunnen wij er echter duidelijk in zien en tasten. Laat ons nagaan welke deze zijn..

Onze Heere zegt: "De Geest is het die levend maakt hiermee bedoelt Hij dat het de Heilige Geest is die de oorspronkelijke Bewerker is van het geestelijk leven in de menselijke ziel. Door Diens werking wordt dit eerst medegedeeld, en daarna versterkt

en onderhouden. Als de Joden dachten dat Hij bedoelde dat de mens geestelijk leven kon hebben door lichamelijk eten en drinken, dan dwaalden zij grotelijks.

Onze Heere zegt: "het vlees is niet nut." Hiermee bedoelde Hij dat noch Zijn vlees, noch enig ander vlees, letterlijk gegeten, de ziel goed kan doen. Geestelijk voordeel kan niet door de mond, maar door het hart genoten worden. De ziel is niet iets stoffelijks, en kan daarom niet door stoffelijk voedsel gevoed worden.

Onze Heere zegt: "De woorden, die Ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven." Hiermee bedoelt Hij dat zijn woorden en onderwijzingen, toegepast op het hart door de Heilige Geest, de ware middelen zijn om geestelijke invloed voort te brengen en geestelijk leven te schenken. Door woorden worden gedachten geboren en gewekt. Door woorden worden hart en geweten opgewekt. En de woorden van Christus zijn voornamelijk geest - wekkend en leven - gevend.

Het beginsel in dit vers opgesloten, hoe zwak wij het ook in zijn volle betekenis vatten, verdient in deze tijden bijzondere aandacht. Daar is een geneigdheid in veler harten om een bijzonder belang aan het uitwendige en zichtbare te hechten, of het "uitwendig" deel van de godsdienst. Zij schijnen te denken dat de hoofdsom van het Christendom bestaat in Doop en Avondmaal, in openbare ceremoniën en vormen, en in een beroep op het oog en het oor in lichamelijke opwinding. Zij vergeten waarlijk dat het "de Geest is die levend maakt en dat het vlees niet nut is." Het is zo zeer niet door de geruchtmakende openbare uitingen, als wel door het stille werk van de Heilige Geest op de harten, dat de zaak van God bloeit. Het is het binnendringen van Christus' woorden in de gewetens, dat "geest en leven" is.

Eindelijk leren wij, uit deze verzen, dat Christus een volmaakte kennis heeft van de harten van de mens. Wij lezen, dat "Hij wist wie van de beginne waren die niet in Hem geloofden, en wie hij was die Hem verraden zou."

Uitspraken gelijk deze worden zo dikwijls in de Evangeliën gevonden, dat wij genegen zijn haar belangrijkheid minder te achten. Toch zijn er weinige waarheden die wij zo goed zullen vinden voor onze zielen ons te herinneren, als deze welke is vervat in de zin voor ons. De Zaligmaker met wie wij te doen hebben, weet alle dingen!

Welk een licht werpt dit op het bewonderenswaardig geduld van de Heere Jezus in de dagen van zijn aardse omwandeling! Hij wist de smart en de vernedering, die Hem wachtte, en de wijze waarop Hij sterven zou. Hij kende het ongeloof en het verraad van sommigen, die beleden zijn beste vrienden te zijn. Maar "om de vreugde, die Hem voorgesteld was," heeft Hij alles verdragen. (Hebr. 12: 2).

Welk licht werpt dit op de dwaasheid van de huichelarij en de valse godsdienstige belijdenis! Laat hen die daaraan schuldig zijn, bedenken dat zij Christus niet kunnen bedriegen. Hij ziet hen, kent hen en zal ze ten jongsten dage openbaar maken, tenzij zij zich bekeren. Wat wij ook als Christenen zijn, en hoe zwak ook, laat ons waar, werkelijk en oprecht zijn.

Eindelijk welk een licht werpt dit op de dagelijkse pelgrimstocht van alle ware Christenen! Laat hen troost scheppen in de gedachte dat hun Meester ze kent. Hoe onbekend en misverstaan door de wereld, hun Meester kent hun harten, en zal hen ten laatsten dage troosten. Gelukkig hij, die, in weerwil van vele gebreken, toch zeggen kan met Petrus: "Heere! Gij weet alle dingen; Gij weet dat ik U lief heb." (Joh. 21: 17.)

## AANTEKENINGEN.

60. Velen dan van Zijn discipelen. - Het is duidelijk dat dit geen ware discipelen waren. Velen die de Heere volgden en zijn "discipelen" geheten werden, hadden geen vrede in hun harten en volgden de Heere met vleselijke oogmerken.

Deze rede is hard. - "Hard" in de zin van hard voor het gevoel, schokkend voor het gemoed. Het is hetzelfde woord als dat gebruikt wordt in de gelijkenis van de talenten: "gij zijt een hard mens" (Matth. 25: 24) en in de Brief van Judas: "de harde woorden" (Jud. 15). Het was zeker vooral het laatste gedeelte van de rede van Christus, dat de Joden hard vonden.

Wie kan dezelve horen? - horen, zo dat men die kan geloven, aannemen, gehoorzamen. (Joh. 5: 24; 8: 43; 10: 3, 16, 27, 18: 37; 1 Joh. 4: 6).

61. Jezus, wetende bij zichzelf. - Door die Goddelijke alwetendheid waardoor Hij altijd weet "wat in de mens is" (Joh. 2: 25).

Ergert u dit? - Is dit mijn zeggen voor u een struikelblok? Is de leer van het eten van Mijn vlees en het drinken van Mijn bloed, een te vernederende leer voor uw harten om die aan te nemen?

Wat dan zo gij de Zoon des mensen zaagt opvaren? - Wat zult gij dan wel denken en zeggen van mijn opvaart ten hemel? Zal het u dan niet nog veel meer een struikelblok wezen, als gij mijn lichaam ten hemel zult zien opvaren, van waar Ik ben neergedaald? (Joh. 3: 12). Het eerste waarover de Joden murmureerden was 's Heeren zeggen, dat "Hij van de hemel was neergedaald". Het tweede, dat Hij hun "zijn vlees te eten zon geven." In beide gevallen betrof het 's Heeren lichaam. Nu vraagt de Heere hun wat zij wel zouden denken, als zij zijn lichaam zagen "opvaren" ten hemel.. Zelfs dan, ná zijn hemelvaart zouden zij "zijn vlees moeten eten en Zijn bloed drinken," wilden zij het eeuwige leven hebben? Zouden zij dat niet veel moeilijker vinden aan te nemen en te geloven?

Waar Hij te voren was. - Dit is een klare bevestiging van Christus' voorbestaan.

63. De Geest is het die levend maakt, enz. - Deze tekst is misschien een van de moeilijkste in Johannes' Evangelie. Wel is het waar dat de woorden des Heeren geestelijk moeten worden verstaan maar hiermee is het vers niet genoeg opgehelderd. De gevoelens van de Schriftverklaarders lopen hierover zeer uiteen. De meest aangenomene, waarmee ook ik mij verenig, is die van Calvijn, Zwinglius, Melancton, Coccejus, Lampe en anderen. Volgens deze is "de Geest" hier de Heilige Geest, de Derde Persoon in de Drieëenheid; en dat de Heere bedoeld heeft: Het is de Heilige Geest alleen die het geestelijke leven in 's mensen ziel kan bewerken. Het blote eten van vlees, zelfs van Mijn vlees, kan de inwendige mens geen nut aanbrengen. Als Ik derhalve sprak van "Mijn vlees te eten," bedoelde Ik niet het lichamelijk eten van vlees in de letterlijke zin van dit woord; maar een geheel ander eten, en een geheel ander soort van vlees." -

De uitdrukking: "De woorden die Ik tot u spreek, zijn geest en zijn leven," is even moeilijk te verstaan, als het eerste gedeelte van de tekst. Het woord "geest" moet hier betekenen of "de Heilige Geest," of "de geestelijke zin"; als tegenovergesteld aan de letter. Augustinus verklaart het aldus: "De woorden die Ik toto spreek, moeten geestelijk worden opgevat; of zijn geestelijke woorden; en zijn in die zin genomen, levengevend voor de ziel."

64. Maar er zijn sommigen van ulieden, die niet geloven. - hiermee wilde de Heere zeggen: "De ware oorzaak van uw murmureren en denken dat mijne rede "hard" is, is



uw gebrek aan geloof. Gij gelooft niet wezenlijk dat Ik de Messias ben, hoewel gij Mij volgt, en u zelf mijne discipelen noemt. En naardien gij niet werkelijk in Mij gelooft, ergert u het denkbeeld van Mijn vlees te eten en Mijn bloed te drinken."

Jezus wist van de beginne wie zij waren, die niet geloofden. - Dit is een van de vele plaatsen die Jezus' Goddelijke kennis van alle harten en karakters uitspreken. Men lette op 's Heeren geduldig leren en prediken tot allen zonder uitzondering, alhoewel Hij wist dat velen niet geloofden en het ook niet wilden. Een voorbeeld voor leraren en onderwijzers. Christus wist nauwkeurig wie niet zouden geloven; leraren weten het niet.

Wie Hij was, die Hem verraden zou. -

Men merke in deze uitdrukking toch vooral op: 's Heeren wondervol geduld in het toelaten onder zijn apostelen van een die Hij wist dat Hem verraden zou. Het bedoelt zeker, ons te leren dat men valse belijders overal moet verwachten, en dat zulks ons niet moet verwonderen. Hoe geduldig behoren wij hen te verdragen, als Jezus een Judas bij zich verdroeg! De smart en droefenis, die de voorwetenschap van Judas' gedrag het hart des Heeren moet veroorzaakt hebben, is een bijzonderheid in 's Heeren lijden, die niet vergeten mag worden.

65. En Hij zeide: Daarom heb Ik u gezegd, enz. - Het verband met het voorgaande schijnt aldus te zijn: "Er zijn sommigen van u die niet geloven, en dit is de reden waarom Ik u gezegd heb, dat niemand tot Mij kan komen, tenzij de Vader hem de genade schenke en diens hart tot mij trekke. De Vader heeft u de genade niet gegeven en u niet tot Mij getrokken, en daarom gelooft gij niet."

#### **JOHANNES 6: 66 - 71.**

Teruggang en oude zonde. - Petrus' edele verklaring. - Het luttel voordeel dat sommigen van godsdienstige voorrechten trekken.

66. *Van toen af gingen velen zijner discipelen terug, en wandelden niet meer met Hei..*

67. *Jezus dan zei tot de twaalve: wilt gijlieden ook niet weggaan?*

68. *Simon Petrus dan antwoordde Hem: Heere! tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens.*

69. *En wij hebben geloofd en bekend, dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods!*

70. *Jezus antwoordde hen: heb Ik niet u twaalf uitverkoren? En een uit u is een duivel.*

71. *En Hij zei dit van Judas Simonszoon Iskariot: want deze zou Hem verraden, zijnde een van de twaalve.*

Deze verzen maken een droevig slot uit van het merkwaardige gesprek van Christus, dat het grootste deel van het zesde hoofdstuk beslaat. Zij geven een treurig bewijs van de verhardheid en de verdorvenheid van 's mensen hart. Zelfs toen de Zone Gods de prediker was, schijnen velen te vergeefs gehoord te hebben.

Laat ons in dit gedeelte opmerken wat een oude zonde teruggaan is. Wij lezen, dat toen onze Heere had verklaard wat Hij bedoelde met het eten en drinken van zijn vlees en bloed, velen zijner discipelen van toen af terug gingen en niet meer niet Hem wandelden.

De ware genade Gods is ongetwijfeld een eeuwig bezit. Hiervan vallen mensen nooit geheel af, wanneer zij die eens ontvangen hebben. "Het vaste fundament Gods" staat. "Mijne schapen zullen nooit verloren gaan in eeuwigheid." (2 Tim. 2: 19; Job. 10: 28.) Maar daar is ingebeelde genade en onware godsdienst in de Kerk, waar ooit ware is;

en van ingebeelde genade kunnen duizenden afvallen en vallen ook werkelijk af. Gelijk de steenachtige hoorders, in de gelijkenis van de zaaier, hebben velen "geen wortel in zichzelf, en zo vallen zij in de dag van de verzoeking af." Het is niet alles goud wat er blinkt. Alle bloesems rijpen niet tot vruchten. Allen zijn niet Israël die Israël genaamd worden. De mensen mogen gevoelens, wensen, overtuigingen, hoop, vreugde, smarten hebben in de godsdienst en toch nog nooit de genade Gods hebben ontvangen. Zij mogen voor een tijd wel lopen en menen de hemel te berelke en toch na een tijd geheel afvallen, naar de wereld teruggaan, en eindigen gelijk Demas, Judas Iskariot en de vrouw van Lot.

Het moet ons nooit verwonderen, te zien en te horen van zulke gevallen in onze eigen dagen. Als het gebeurde in de tijd van onze Heere, en bij het onderwijs van onze Heere, veel meer mogen wij verwachten dat het nu gebeuren zal. Vooral moet het nooit ons geloof schokken en ons in onze loop ontmoedigen. Integendeel, wij moeten ons inprenten, dat er zijn zullen, die teruggaan in de Kerk, zolang als de wereld staat. De spottende ongelovige, die zijn ongeloof verdedigt door op hen te wijzen, moet een beter argument zoeken dan hun voorbeeld. Hij vergeet dat er altijd valse munt zal zijn waar het echte geld is.

Laat ons, ten tweede, in dit gedeelte opmerken de edele geloofsbelijdenis van de apostel Petrus. Onze Heere had gezegd tot de twaalf, toen velen teruggingen: "Wilt gijlieden ook niet heengaan?" Dadelijk antwoordde Petrus, met karakteristieke ijver en geestdrift: "Heere! tot wie zullen wij heengaan? Gij hebt de woorden des eeuwigen levens. En wij hebben geloofd en bekend dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods."

#### AANTEKENINGEN.

66. Gingen velen van Zijn discipelen terug. - Dit gezegde bewijst, dat het aantal van degenen die de Heere volgden en zich Zijn discipelen noemden, groot moet geweest zijn. Niet weinigen van deze zelfde "discipelen" waren de vorigen dag wellicht de eersten geweest, die Jezus "Koning" hadden willen maken.

67. Wilt gijlieden ook niet weggaan? - Deze vraag van de Heere, die "van de beginne wist wie zij waren die niet geloofden" (vs. 64), werd blijkbaar gedaan, niet of Hij het niet wist dat zij zouden blijven, maar om van hen een uitdrukking van hun gevoelens uit te lokken. - Dit is de eerste maal dat Johannes spreekt van "de Twaalf."

68. Simon Petrus dan antwoordde Hem. - Hier komt, even als elders, het vurige van Petrus' karakter uit. Hij is de eerste om te spreken, en te spreken zo voor zijn broederen als voor zichzelf. Even de vorigen nacht was hij ook de eerste geweest, in de storm op het meer, die sprak (Matth. 14: 28).

Tot wie zullen wij heengaan? - Deze vraag is een krachtige uiting van gevoel. Die vraag mocht wel gedaan worden, aangemerkt de staat van de Joodse natie, en de algemene Heersing van Farizeïsme of Sadduceïsme.

Gij hebt de woorden des eenwigen levens. - Beter: "Gij hebt woorden van eeuwig leven." Gij onderwijst aangaande het eeuwig leven, zoals wij nergens elders kunnen horen en zoals wij het zielsvertroostend en stichtend vinden. De woorden, welke gedurig van uw lippen vloeien aangaande het eeuwige leven, kunnen wij niet missen." (Verg. Joh. 17: 8).

69. En wij hebben geloofd en bekend. - "Wij" is hier met kracht en nadruk gezegd. Wat anderen mogen denken, en hoewel velen heengaan en 11 verzaken, wij niet; wij

hebben geloofd en beleden, wij blijven geloven en belijden.

Dat Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods. - Een heerlijke belijdenis, als wij gedenken de tijd waarin zij werd afgelegd; en het algemene ongeloof van de hoofden van het Joodse volk. Dezelfde belijdenis als vroeger (Matth. 16: 17). Petrus verklaarde te geloven dat de Heere de gezalfde 'Messias was, de Zoon des levenden Gods. Het Messiasschap en de Godheid van Christus stonden bij hem en de andere apostelen onwrikbaar vast. Maar van het offer en de dood van Christus en zijn plaatsbekleding voor ons aan het kruis, hadden zij nog geen begrip (Matth. 16: 22, 23). Eens mensen hart kan recht zijn voor God, terwijl hij in enige groots leerstukken des Christelijken geloofs nog zeer onkundig kan zijn. -

Petrus vermoedde niet, dat iemand van de Twaalve een valse apostel kon zijn. Het is een vreselijk bewijs dat Judas in uitwendige houding en belijdenis geheel en al gelijk de andere apostelen moet geweest zijn.

70. Heb Ik niet u twaalf uitverkoren? - Uitverkoren betekent hier alleen "uitverkoren tot het ambt." In dezelfde zin is het woord gebezigd Luk. 6: 13; Hand. 6: 5; 15: 22. Van het uitverkoren zijn tot zaligheid spreekt de Heere Joh. 13: 18. Aan deze uitverkiezing had Judas geen deel.

Een uit u is een duivel. - Dit is een zonderling sterke uitdrukking en geeft een afgrijselijk levendigen indruk van Judas' boosheid. Letterlijk was hij wel geen duivel; hij was een mens. Maar de Heere wilde er mede zeggen: "Een uit u is zo geheel onder de invloed van de duivel, zo'n dienstknecht van hem, dat hij niets minder verdient dan een duivel genaamd te worden." Elders zegt de Heere van de goddeloze Joden: "Gij zijt uit de vader, de duivel" (Joh. 8: 44). Zie ook Hand. 13: 10; Joh. 13: 2..Dat Judas reeds lang voor 's Heeren verraad en kruisiging "een duivel" wordt genoemd, bewijst ons dat hij nooit een waar discipel, zelfs niet van de aanvang af, is geweest. Nooit heeft de Heere zo'n hard woord jegens zijn openbare vijanden gebezigd.

71. Hij zei dit van Judas Simonszoon Iskarioth. - "Iskarioth betekent volgens enigen: "van Karioth," een stad in Juda (Jos. 15: 25). Volgens anderen "van Issaschar;" en volgens weer anderen is het een Syrisch woord, dat "beursdrager" betekent. Van Judas lezen wij: "hij droeg de beurs" (Joh. 13: 29). - Johannes noemt Judas vier malen in zijn Evangelie "Simonszoon". Zeker om hem te onderscheiden van de anderen Judas, broeder van Jakobus.

Want deze zou Hem verraden. - Dit gezegde schijnt te willen uitdrukken, dat zo'n meester als Christus te verraden, een zo klaar werk van de duivel was, dat de verrader met recht "een duivel" mocht genaamd worden.

**JOHANNES - 7: 1 - 13.**

Hardheid en ongeloof. - Reden waarom velen Christus haten. - Verschillende gevoelens omtrent Christus.

1. *En na deze wandelde Jezus in Galiléa; want Hij wilde in Judea niet wandelen, omdat de Joden Hem zochten te doden.*
2. *En het feest van de Joden, namelijk de Loofhuttenzetting, was nabij.*
3. *Zo zeiden dan Zijn broeders tot Hem: vertrek van hier en ga heen in Judea, opdat ook uw discipelen uw werken mogen aanschouw, die gij doet.*
4. *Want niemand doet iets in 't verborgen, en zoekt zelf dat men openlijk van hem spreke, indien gij deze dingen doet, zo openbaar u zelf aan de wereld.*
6. *Want ook Zijn broeders geloofden niet in Hem.*
6. *Jezus dan zei tot hen: Mijn tijd is nog niet daar, maar uw tijd is altijd bereid.*
7. *De wereld kan ulieden niet haten; maar Mij haat zij, omdat Ik van dezelve getuig dat hun werken boos zijn.*
8. *Gaat gijlieden op tot dit feest; Ik ga nog niet op tot dit feest, want Mijn tijd is nog niet vervuld.*
9. *En als Hij deze dingen tot hen gezegd had, bleef Hij in Galiléa.*
10. *Maar als Zijn broeders opgegaan waren, toen ging Hij ook zelf op tot het feest, niet openlijk maar in 't verborgen.*
11. *De Joden dan zochten Hem op het feest, en zeiden: waar is Hij?*
12. *Er was veel gemurmel van hen onder de scharen sommigen zeiden: Hij is goed en anderen zeiden; neen, maar hij verleidt de schare.*
13. *Nochtans sprak niemand vrijmoedig van Hem, om de vrees van de Joden.*

Het hoofdstuk, waarmee wij nu aanvangen, is van het voorgaande door een grote ruimte tijds gescheiden. De vele wonderen welke onze Heere verrichtte, terwijl Hij in "Galiléa wandelde", worden door Johannes betrekkelijk stilzwijgend voorbijgegaan. De gebeurtenissen die de Heilige Geest hem in het bijzonder ingaf om mede te deden, hebben plaats gevonden in of dicht bij Jeruzalem.

Wij moeten, in dit gedeelte, opmerken de ontzettende verharding en het ongeloof van de menselijke natuur. Wij lezen dat zelfs de broeders van onze Heere niet in Hem geloofden. Heilig en schuldeloos en onzondig als Hij in het leven was, namen sommigen en van zijn naaste betrekkingen naar het vlees, Hem niet als de Messias aan. Het was slecht genoeg dat zijn eigen volk, "de Joden Hem zochten te doden". Maar het was nog erger dat Zijn broeders niet geloofden.

Die grote Schriftwaarheid, 's mensen behoefte aan de voorkomende en bekerende genade, staat hier voor ons alsof zij met een zonnestraal geschreven ware. Het betaamt allen die deze leer betwijfelen, op dit gedeelte goed te letten en er over na te denken. Laat hen bedenken, dat de wonderen van Christus te zien, Christus' onderwijs te horen, te leven in Christus' gezelschap niet genoeg was, om mensen tot gelovigen te maken. Het enkele bezit van geestelijke voorrechten heeft nog nooit iemand tot een Christen gemaakt. Alles is nutteloos, zonder het wezenlijke en toepassende werk van de Heilige Geest. Niet te verwonderen is het dat onze Heere op een andere plaats zeide: "Niemand kan tot Mij komen, tenzij de Vader, die Mij gezonden heeft, hem trekke". (Joh. 6: 44.)

De ware dienaren van Christus, in iedere eeuw, zullen wel doen zich dit te herinneren. Zij zijn dikwijls verwonderd en verontrust, dat zij in de godsdienst alleen staan. Zij zijn geneigd te geloven, dat het hun schuld moet zijn dat allen rondom hen niet

bekeerd zijn, zoals zij. Zij zijn bereid zich te beschuldigen, omdat hun families werelds en ongelovig blijven. Maar laat hen letten op het vers voor ons. In onze Heere Jezus Christus was geen smet, hetzij in karakter, woord of daad. Toch geloofden zelfs "de eigen broeders van Christus niet in Hem."

Onze gezegende Meester heeft waarlijk geleerd bij ervaring te sympathiseren met al Zijn volk dat alleen staat. Dit is eend gedachte vol zoete, aangename, onuitsprekelijke vertroosting. Hij kent het hart van elke eenzamen gelovige, en kan in diens beproevingen mede gevoelen. Hij heeft deze bittere kelk gedronken. Hij is door dit vuur gegaan. Laat hen allen, die neergebogen en bezwijkende zijn, zich tot Christus wenden om troost en hun harten voor Hem uitstorten. Hij is op deze wijze "zelf verzocht geweest en heeft geleden," en Hij kan helpen zowel als gevoelen. (Hebr. 2: 18.)

Ten andere behoren wij hier op te merken de enige voorname reden waarom velen Christus haten. Wij lezen dat onze Heere tot zijn ongelovige broeders zeide: "De wereld kan u niet haten, maar Mij haat zij, omdat Ik van dezelve getuig dat haar werken boos zijn."

Deze woorden openbaren een van die verborgene beginselen, welke op de mensen in de godsdienst invloed uitoefenen. Zij helpen verklaren die dodelijke vijandschap waarmee velen gedurende de aardse omwandeling van onze Heere Hem en zijn Evangelie beschouwden. Het was niet zo zeer de verhevene leerstellingen die Hij predikte, als wel de verheven standaard van de praktijk die Hij ophief, welke aanstoot gaf. Het was zelfs niet zijn eis om als de Christus erkend te worden, die de mensen zo zeer haatten, als wel zijn getuigenis tegen de slechtheid van hun leven.

In het kort, zij zouden zijn leer hebben kunnen verdragen, als Hij hun zonde maar had willen sparen.

Dit beginsel, wij kunnen er zeker van zijn, wordt algemeen toegepast. Het welkt nu nog even zo als achttienhonderd jaren geleden. De ware oorzaak van de mensen afkeer van het Evangelie is de heiligheid van het leven welke het eist. Leer alleen afgetrokken leerstellingen, en weinigen zullen er iets op aanmerken. Wijs op de fatsoenlijke dagelijkse zonden, en roep de mensen tot bekering en tot een aanhoudende wandel met God, en duizenden zullen dadelijk geërgerd worden. De ware reden waarom velen betuigen ongelovig te zijn en het Christendom te verachten, is het getuigenis dat het Christendom tegen hun slecht leven getuigt. Gelijk Achab haten zij het, "omdat het over hen niets goeds, maar kwaad profeteert." (1 Kon. 22: 8.)

Eindelijk behoren wij in deze tekst op te merken de vreemde verscheidenheid van meningen omtrent de Christus, die er van de beginne in omloop waren. Ons wordt gemeld dat er veel gemurmel van hen was onder de schare; want sommigen zeiden: "Hij is goed"; anderen zeiden: "neen, maar Hij verleidt de schare." De woorden die de oude Simeon dertig jaren te voren had gesproken, werden hier op een treffende wijze vervuld. Hij had tot de moeder van onze Heere gezegd: "Dit kind wordt gezet tot een val en opstanding van velen in Israël; en tot een teken dat weersproken zal worden - opdat de gedachten van vele harten geopenbaard worden." (Luk. 2: 34, 35.) In de verscheidenheid van meningen omtrent onze Heere, die er onder de Joden ontstonden, zien wij het woord van de goede oude man vervuld.

Met zo'n tekst voor ons, als deze is, moeten de eindeloze verschillen en verdeeldheden in de godsdienst, die wij aan alle zijden tegenwoordig zien, ons nooit verwonderen. De openlijke haat van sommigen tegen Christus, - de vitterige gebrekenzoekende, tegeningenomen geest, de moedige belijdenis van de weinige gelovigen, - het

beschroomde, mensenvrezend karakter van de vele ongelovigen, - de onophoudelijke strijd in woord en schrift die de kerken van Christus zo droevig voeren, - zijn slechts nieuwe verschijnselen van een oude ziekte. Zozeer is de menselijke natuur bedorven, dat Christus de oorzaak is van verdeeldheden onder de mensen, waar Hij ook gepredikt wordt. Zolang de wereld staat, zullen, als zij van Hem horen, sommigen liefhebben en sommigen zullen haten, - sommigen zullen geloven, en sommigen niet. Dat diepe profetische woord van Hem zal aanhoudend bewaarheid worden: "Meent niet dat Ik gekomen ben om vrede te brengen op aarde; Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard." (Matth. 10, 34.)

Wat denken wij van de Christus zelf? Dit is een vraag waarmee wij te doen hebben. Laten wij ons nooit schamen onder dat kleine getal te behoren dat in Hem gelooft, zijn stem hoort, Hem volgt en Hem belijdt voor de mensen. Terwijl anderen hun tijd met nutteloos twisten doorbrengen, laat ons het kruis opnemen en allen ijver aanwenden om onze roeping en verkiezing vast te maken. De kinderen van deze wereld mogen ons haten, zoals zij onze Meester haatten, omdat onze godsdienst een aanhoudend getuigenis is tegen hen. Maar de laatste dag zal tonen dat wij wijs waren, niets verloren, en een kroon van heerlijkheid wonnen die niet verwelkt.

#### AANTEKENINGEN.

1 Na deze wandelde Jezus in Galiléa. - Deze woorden dekken een tijdruimte van omtrent zes maanden. De in het laatste hoofdstuk medegedeelde gebeurtenissen hadden omtrent Pasen plaats, in de lente; de in dit hoofdstuk verhaalde, op het Loofhuttenfeest in de herfst. Wat de Heere in die zes maanden in Galiléa verricht heeft, gaat Johannes stilzwijgend voorbij. Zijn Evangelie, hoofdstuk 1, 2, 4 en 6 uitgezonderd, handelt bijna geheel alleen over hetgeen de Heere in of nabij Jeruzalem deed. In, deze tijd zijner bediening was Hij omtrent achttien maanden lang in Jeruzalem afwezig. - "Wandelde" betekent hier: verblijf houden, heen en weer trekkende.

Omdat de Joden Hem, zochten te doden. - Onder "de Joden" hebben wij hier te verstaan "de opperhoofden, de leidslieden van de Joden. De menigte van de schaar hoorde Hem gaarne." (Markus 12: 37). Het plan om Jezus te doden schijnt gevormd te zijn van de tijd af dat Hij het wonder verrichtte bij het badwater te Bethesda (Joh. 5: 16). De Heere geeft hier zelf het voorbeeld, dat het martelaarschap niet moet gezocht worden.

2. Het feest van de Joden, de Loofhuttenzetting. - Uit deze uitdrukking, gelijk zovele die in dit Evangelie voorkomen, blijkt dat Johannes vooral voor de Heidenen heeft geschreven die weinig afwisten van der Joden feesten en gewoonten. - Het Loofhuttenfeest was een van de drie grote feesten in het Joodse jaar, als wanneer alle vrome Joden, volgens Gods bevel, naar Jeruzalem optrokken (Deut. 16: 16). Het werd gehouden in de herfst na afloop van de oogst, in de zevende maand. Deze zevende maand muntte uit door de vele ordinantiën, welke de wet van Mozes de Joden voorschreef. Op de 1<sup>ste</sup> van die maand was 't het Feest van de bazuinen, op de 10en de grote Verzoendag, en op de 15e, begon het Loofhuttenfeest. —

Bij het lezen van dit hoofdstuk behoren onderscheiden zaken voor de aandacht te staan, omdat enige daarvan licht verspreiden.

1. Het was een gelegenheid tot bijzondere vreugde voor de Joden. Zij moesten in hutten wonen, of tenten van boomtakken vervaardigd, zeven dagen lang, ter gedachtenis van het wonen in hutten of tenten, toen zij uit Egypte getrokken

waren, en "vrolijk zijn voor het aangezicht des Heeren" (Lev. 23: 39 - 43). –

2. Het was een feest waarop meer offers werden geofferd dan op enig ander (Num. 29: 12 - 34). –

3. Het was een feest waarop, eenmaal om de zeven jaren, de Wet openlijk het gehele volk werd voorgelezen. –

4. Het was een feest, waarop uit de bron Siloa met grote plechtigheid water gehaald en op het altaar werd uitgegoten, onderwijl het volk het 12e hoofdstuk van Jesaja zong. –

5. Het was een feest dat kort op de grote verzoendag volgde, wanneer de bijzonder typische ordinantiën van de bok en het gaan van de Hogepriester eenmaal in het jaar in het heilige van de heiligen, nog vers waren in het geheugen van het volk. - Al wat de Heere Jezus in deze week zei en deed moet meer dan gewoonlijk publiek zijn geweest, en natuurlijk groots aandacht hebben getrokken.

3. Zijn broeders. - Wie met deze "broeders" bedoeld zijn wordt verschillend opgevat. Sommigen menen dat het letterlijk de eigen broeders des Heeren waren, en de kinderen van Maria door Jozef verwekt. (Ps. 69: 8). Anderen dat het kinderen van Jozef waren uit een vorig huwelijk, en door Maria onder hetzelfde dak met Jezus opgevoed. Weer anderen dat het woord "broeders" slechts betekent neven of bloedverwanten (1 Kron. 32: 22). Deze laatste opvatting schijnt mij de waarschijnlijkste toe. - [ongetwijfeld natuurlijke broers en zusters; de andere opvatting komt van de Rooms kerk]

Of met de Hand. 1: 14 genoemde "broeders" dezelfde als de hier vermelde bedoeld zijn, is niet zeker.

Vertrek..., ga heen in Aden - opdat ook uzelf discipelen, enz. - Deze taal is die van toeschouwers, wachtende om te zien hoe de zaak zal aflopen, aler zijzelf een besluit nemen. Het is alsof zij zeiden: "Haast u, vergader een partij om u heen, geef een of ander bewijs dat gij de Christus zijt, en tracht aanhangers te krijgen." Uit dit gezegde blijkt dat de Heere discipelen ook in Jeruzalem had (Joh. 2: 23).

4. Want niemand doet iets, enz. - Dit is een soort van spreekwoordelijk gezegde. Iedereen weet dat als iemand openlijk wil bekend zijn, die zijn werk dan niet in het verborgene moet doen.

Indien gij deze dingen doel, zo openbaar Uzelf aan de wereld. - Achter dit gezegde schijnt een spot te schuilen. Zo gij werkelijk wonderen doet om te bewijzen dat gij de Messias zijt, houd u dan niet langer in Galiléa verborgen. Ga op naar Jeruzalem, en doe daar wonderen."

5. Want ook Zijn broeders geloofden niet in Hem. - De gehele Bijbel leert en toont ons, dat het mogelijk was een aanverwant van Christus te zijn naar het vlees, en toch onbekeerd te zijn. Die de wil van God doet, is Christus zo lief als een "broeder of zuster, of moeder" (Mark 3: 35).

6. Mijn tijd is nog niet hier. - Deze woorden moeten betekenen, dat de Heere gedurende zijnen aardse bediening alles deed naar een voorverordineerd plan, en Hij geen stap kon, doen dan in overeenstemming daarmee. Zijn "broeders" hebben daarin evenwel niets anders kunnen zien, dan dat Hij het om de een of andere reden niet geschikt oordeelde naar Jeruzalem op te gaan.

Uw tijd is altijd bereid. - Dit betekent dat het voor onbekeerde mensen, zoals 's Heeren

broeders, om het even is, wanneer zij opgaan. Zij zouden geen vijandschap opwekken, of gevaar lopen.

7. De wereld kan ulieden niet haten. - Op een andere plaats zegt de Heere: "Indien gij van de wereld waart, zo zou de wereld het haar liefhebben" (Joh. 15: 19).

Maar Mij haat zij, omdat Ik. getuig... haar werken boos zijn. - Duidelijk wordt hier de reden aangegeven van veler Joden haat tegen Jezus. Niet bloot omdat Hij als de Messias wilde erkend zijn, of vanwege de geestelijke leer die Hij predikte; maar omdat Hij onophoudelijk tegen het zondige leven en de goddeloosheid van die tijd getuigde, haatten zij Hem. Dat overspel, begeerlijkheid en geveinsdheid onder de Farizeeërs heersten, blijkt uit menig gezegde in de Evangeliën. Het getuigen tegen deze gruwelijke zonden maakte zijn vijanden woedend.

8. Ik ga nog niet op... want mijn lijd is nog niet vervuld. - Hier wordt de reeds opgegeven reden herhaald en nader verklaard. Er was "een tijd" voor al wat de Heere deed. Zijn tijd was nog niet geheel "vervuld". -

Ware Christenen behoren te gedenken, dat zij met de wereld niet goed kunnen samengaan en werken. Hun beginselen en hun beweegredenen zijn verschillend.

10. Als Zijn broeders opgegaan waren - ging Hij... op. - Hoe lang of kort daarna wordt niet gezegd. Het schijnt evenwel dat Hij spoedig daarna is vertrokken. Wellicht was een van de redenen waarom Hij niet met hen ging, dat Hij wenste een openlijke aanwijzing door Zijn bloedverwanten te ontwijken. Hij wist dat er in Galiléa waren die "Hem met geweld wilden nemen om Hem koning te maken" (Joh. 6: 18). Van die wilde Hij zich verwijderd houden.

Niet openlijk, maar als in het verborgen. - Dit betekent waarschijnlijk slechts dat de Heere niet wilde gaan met de karavaan of het reisgezelschap uit zijn betrekkingen bestaande, die naar gewoonte gezamenlijk uit Galiléa optrokken; maar op meer verborgen wijze. Uit Luk. 2: 44 blijkt hoe groot de reisgezelschappen waren. De Heere zocht nooit de publiciteit, dan slechts eenmaal, toen Hij op het laatste Paasfeest naar Jeruzalem trok, voor Zijn kruisiging. Toen wilde Hij de aandacht trekken tot het grote offer dat Hij op het kruis zou brengen. Het verschil tussen zijn gedrag bij die gelegenheid en deze is zeer opmerkelijk.

11. Waar is Hij? - Hier gelijk op vele andere plaatsen duidt het Griekse woord door "hij" vertaald, misnoegen en verachting aan (Matth. 27: 63).

12. Er was veel gemurmel. - Het is een algemene regel dat het Griekse woord door "gemurmel" vertaald een niet openlijk uitgedrukte ontevredenheid aanduidt. (Hand. 6: 1.) Hier en in vs. 32 schijnt het echter niet meer te betekenen dan onderling redeneren, en met elkander spreken over de Heere.

De scharen. - Het volk, in onderscheiding van de opperhoofden en leidslieden

Hij is goed... Hij verleidt de schare. - Het eerste werd zeker gezegd door de Galileeërs die veel goeds van de Heere hadden gezien en genoten. Het tweede waarschijnlijk door de Jeruzalemmers, eenvoudig omdat het hun zo gezegd was.

13. Nochtans sprak niemand vrijmoedig - vrees... Joden. - Dit natuurlijk te verstaan van degenen die voor Jezus waren. Die Hem haatten, vreesden zeker niet hun gevoelens openlijk uit te drukken, daar die het met de leidslieden des volks eens waren.



**JOHANNES 7: 14 - 24.**

Eerbiedige gehoorzaamheid de weg tot geestelijke kennis - Zelfverheffing in voorgangers af te keuren. - Het gevaar van haastig oordelen.

*14. Doch als het nu in het midden van het feest was, zo ging Jezus op in de tempel, en leerde.*

*15. En de Joden verwonderden zich, zeggende: Hoe weet deze de Schriften, daar hij ze niet geleerd heeft?*

*16. Jezus antwoordde hun en zeide: Mijne leer is de Mijne niet, maar Desgenen die Mij gezonden heeft.*

*17. Zo iemand wil Deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen of zij uit God is, dan of Ik van Mij zelf spreek.*

*18. Wie van zichzelf spreekt, zoekt zijn eigen eer; maar wie de eer zoekt Desgenen die hem gezonden heeft, die is waarachtig en geen ongerechtigheid is in hem.*

*19. Heeft Mozes u niet de wet gegeven? En niemand van u doet de wet. Wat zoekt gij Mij te doden?*

*20. De schaar antwoordde en zeide: gij hebt de duivel; wie zoekt U te doden?*

*21. Jezus antwoordde en zei tot hen: En werk heb ik gedaan, en gij verwondert u allen.*

*22. Daarom, Mozes heeft ulieden de besnijdenis gegeven, (niet dat ze uit Mozes is, maar uit de vaderen), en gij besnijdt een mens op de sabbat.*

*23. Indien een mens de besnijdenis ontvangt op de sabbat, opdat de wet van Mozes niet verbroken worde, zijt gij toornig op Mij, dat Ik een gehele mens gezond gemaakt heb op de sabbat?*

*24. Oordeelt niet naar het aanzien, maar oordeelt een rechtvaardig oordeel.*

Wij leren ten eerste, in dit gedeelte, dat oprechte gehoorzaamheid aan Gods wil de enige weg is tot heldere geestelijke kennis. "Zo iemand wil Deszelfs wil doen, die zal van deze leer bekennen, of zij uit God is, dan of Ik van Mij zelf spreek."

De moeilijkheid om uit te vinden "wat waarheid is" in de godsdienst is een gewoon onderwerp van beklag onder de mensen. Zij wijzen op de vele verschillen die er onder de Christenen heersen over de leerstellingen, en betuigen niet in staat te zijn te beslissen wie gelijk heeft. In duizenden gevallen wordt deze uitgesproken onbekwaamheid om de waarheid te vinden een verontschuldiging om zonder godsdienst in 't geheel te leven.

Het woord van onze Heere dat wij hier voor ons hebben, eist de ernstigste aandacht van mensen in deze zielstoestand. Het geeft een argument aan, waarvan zij moeilijk de scherpte en de kracht zullen ontwijken. Het leert, dat een van de geheimen om de sleutel van de kennis te vinden, is de eerlijke beoefening van 't geen wij weten, en dat als wij volgens ons geweten van het licht gebruik maken, dat wij nu hebben, wij spoedig meer licht zullen vinden neerdalende in onze harten. In het kort, in zekeren zin is het waar: al doende leert men.

Daar is een mijn van waarheid in dit beginsel. Goed zou het voor de mensen geweest zijn, als zij er naar wilden handelen. In plaats van te zeggen, zoals sommigen doen: "Ik moet alles eerst duidelijk kennen, dan zal ik handelen;" - behoren wij te zeggen: "Ik wil de kennis die ik bezit, naarstig aanwenden, en geloven dat in het gebruik maken nieuwe kennis mij gegeven zal worden." Hoe vele verborgenheden zou dit eenvoudige plan ophelderen! Hoe vele moeilijke zaken zouden spoedig gemakkelijk worden, als de mensen oprecht volgens hun licht wilden leven, en wilden "vervolgen

om de Heere te kennen!" (Hos. 6: 3).

Het moet nooit vergeten worden, dat God met ons handelt als zedelijke wezens, en niet als beesten of stenen. Hij moedigt ons gaarne aan tot eigen inspanning en naarstig gebruik van zulke middelen als wij in onze hand hebben. De eenvoudige zaken in de godsdienst zijn onloochenbaar zeer vele. Laat een mens ze eerlijk waarnemen, en hij zal in de diepe zaken door God onderwezen worden. Wat ook de mensen mogen zeggen van hun onbekwaamheid om de waarheid uit te vinden, gij zult zelden een van hun vinden die niet beter weet dan hij in beoefening brengt. Als hij dus oprecht is, laat hem hier dadelijk aanvangen. Laat Hem nederig gebruik maken van de weinige kennis die hij verkregen heeft, en God zal hem spoedig meer geven. - "Indien uw oog eenvoudig is, zo zal uw gehele lichaam verlicht zijn." (Matth. 6: 22.)

Wij leren, ten tweede, in dit gedeelte dat zelfverheffing in leraars van de godsdienst geheel en al in strijd is met de geest van Christus. Onze Heere zegt: "Wie van zichzelf spreekt, zoekt zijn eigen eer; maar wie de eer zoekt Desgenen die hem gezonden heeft, die is waarachtig en geen ongerechtigheid is in hem."

De wijsheid en waarheid van deze uitspraak zal voor iedere nadenkende ziel duidelijk zijn. De leraar die waarlijk door God geroepen is, zal diep gevoelen zijns Meesters majesteit en zijn eigen zwakheid, en zal in zichzelf niets dan onwaardigheid zien. Hij, daartegenover die weet dat hij niet is "inwendig bewogen door de Heilige Geest," zal trachten zijn gebreken te bedekken, door zichzelf en zijn ambt te verheffen. De wens om ons zelf te verheffen is een slecht verschijnsel. Het is een zeker teken van iets verkeerd inwendig.

Vraagt iemand voorbeelden van deze waarheid? Hij zal ze vinden, aan de een zijde, in de Schriftgeleerden en Farizeeën in de tijd van onze Heere. Wat meer dan iets anders deze ongelukkige mensen onderscheidde, was hun begeerte om lof voor zichzelf in te oogsten. - Hij zal ze vinden, aan de andere zijde, in het karakter van de apostel Paulus. De grondtoon die door al zijn brieven heenloopt, is persoonlijke nederigheid en ijver voor Christus' eer: "Ik ben de allermiste van al de heiligen; - ik ben niet waardig een apostel genaamd te worden; - ik ben de voornaamste van de zondaren; - wij prediken niet ons zelf, maar Christus Jezus de Heere, en ons zelf dat wij uw dienaars zijn om Jezus' wil." (Efez. 3: 8 1 Kor. 15: 9; 1 Tim. 1: 15; 2 Kor. 4: 5).

Vraagt iemand een toetssteen waardoor hij de waren man Gods van de valse herder in deze tijd kan onderscheiden?

Laat hij zich herinneren de gewichtige woorden van onze Heere, en zorgvuldig opmerken wat het hoofdonderwerp is dat een leraar gaarne predikt. Niet hij die altijd roept: "Zie, de kerk! zie, de sacramenten! zie, het leraarsambt!" maar hij die zegt: "Zie, het Lam!" - is de herder naar Gods hart. Gelukkig is inderdaad die leraar die zichzelf vergeet op zijn predikstoel, en wenst verborgen te zijn achter het kruis. Deze man zal gezegend worden in zijn werk, en een zegen zijn.

Wij leren ten laatste, in deze tekstwoorden het gevaar van een haastig oordeel te vellen. De Joden te Jeruzalem waren gereed om onze Heere als een zondaar tegen de wet van Mozes te veroordelen, omdat Hij een wonder van genezing verricht had op de sabbat. Zij vergaten in hun blinde vijandschap, dat het vierde gebod niet ten doel had om werken van noodzakelijkheid of barmhartigheid te verbieden. Een werk had onze Heere op de sabbat gedaan, ongetwijfeld; maar niet een door de wet verboden werk. En hierdoor haalden zij zich de bestraffing op de hals: "Oordeelt niet naar het aanzien, maar oordeelt een rechtvaardig oordeel."

De praktische waarde van deze les voor ons is zeer groot. Wij zullen wel doen ons die

te herinneren, als wij door het leven gaan, en onze schatting van mensen en zaken te verbeteren bij het licht dat zij ons schenkt.

Wij zijn dikwijls te spoedig gereed om door de schijn van goed bedrogen te worden. Wij zijn in gevaar om sommige mensen als zeer goede Christenen te achten, om een weinig uitwendige belijdenis van de godsdienst, en een behoorlijke vormelijkheid, - kortom omdat zij de tale Kanaäns spreken en het pelgrimskleed dragen. Wij vergeten dat alles niet goed is wat goed schijnt, zoals alles geen goud is wat er blinkt, en dat dagelijkse handeling, keus, smaak, gewoonte, gedrag, bijzonder karakter, het ware bewijs zijn van hetgeen een mens is. - In één woord: wij vergeten het woord van onze Heere: "Oordeelt niet naar het aanzien."

Wij zijn aan de andere zijde te spoedig gereed, om door de schijn van kwaad bedrogen te worden. Wij zijn in gevaar om sommige mensen niet als Christenen te erkennen, om enige weinige gebreken of onstandvastigheden, en hem om een woord "schuldig te maken." (Jes. 29: 21). Wij moeten ons herinneren dat de beste van de mensen toch maar op zijn hoogst mensen zijn, en dat de uitnemendste gelovigen door een verzoeking kunnen overvallen worden, en toch gelovigen in het hart kunnen zijn. Wij moeten niet haastig onderstellen dat alles kwaad is, waar een toevallige schijn van kwaad is. De heiligste mens kan helaas! voor een tijd vallen, en toch kan de genade die in hem is, eindelijk de overwinning behalen. Is het algemene karakter van een mens Goddelijk? Laat ons dan ons oordeel opschorten als hij valt, en hopen de blijven. Laat ons "een rechtvaardig oordeel oordelen."

Laat ons in ieder geval zorg dragen dat wij ons zelf zouden vergeten te oordelen. Wat wij ook denken van anderen, wachten wij ons mis te tasten in het beoordelen van ons eigen karakter. Laat ons, in elk opzicht rechtvaardig, eerlijk en oprecht zijn. Laat ons niet ons vleien dat alles recht is, omdat alles schijnbaar recht voor de mensen is.

"De Heere," wij moeten het bedenken "ziet het hart aan". (1 Sam. 26: 7). Laat ons dan ons zelf oordelen met een rechtvaardig oordeel, en ons zelf veroordelen terwijl wij leven, opdat wij niet geoordeeld worden door de Heere, en voor eeuwig veroordeeld ten laatsten dage. (1 Kor. 11 1: 31).

#### AANTEKENINGEN.

14. In het midden van het feest. - Dit moet de vierde dag geweest zijn, daar het Loof huttenfeest zeven dagen duurde.

Ging Jezus op in de tempel. - hiermee wordt bedoeld de buitenste voorhof van de tempel, waar vrome Joden de gewoonte hadden samen te komen, om de leraren van de wet en anderen te horen, en godsdienstige onderwerpen te bespreken (Luk. 1: 46).

Leerde. - Sommigen menen dat dit de eerste maal was, dat de Heere openlijk in de tempel leerde. Anderen betwijfelen dit, naar aanleiding van wat in Joh. 2 en 5 gezegd wordt.

15. De Joden verwonderden zich. - De voornaamste reden van hun verwondering lag zeker in Jezus' wijsheid en kennis van de Schriften; maar er zal ook wel iets bewonderenswaardigs in zijn manier van spreken geweest zijn.

Hij ze niet geleerd heeft. - De Joden bedoelden, dat Hij nimmer een van de theologische scholen had bezocht, welke door de Schriftgeleerden en Farizeeërs gehouden werden (Hand. 22: 3). Het was een grondregel van de Talmud "dat niemand als leraar mocht optreden, die niet enige jaren leerling van een rabbi was geweest."

16. Mijn leer is de mijne niet, maar Desgenen die Mij gezonden heeft. - Niet de mijne alleen, wilde de Heere zeggen; de leer die Ik verkondig, is niet van Mijn eigen

uitvinding en het product van Mijn verstand alleen. Het is de leer mijns Vaders, die Mij gezonden heeft. Die haar verwerpt, verwerpt niet Mij slechts, maar Hem, wiens gezondene Ik ben. Hier dus weer heenwijzing naar de onafscheidelijke eenheid van de Vader en de Zoon. Hetzelfde als 5: 30; 8: 28; 12: 49. Het was God de Vader, die met en door de Zoon sprak (Hebr. 1: 1). Geen wonder, als wij zulke uitspraken als deze lezen, dat Johannes onze Heere "het Woord" noemde.

17. Zo iemand wil Deszelfs wil doen, enz. - Men legge de nadruk niet op "doen", maar op "wil". Zo iemand gewillig is, om de wil van God te doen. Het willen gehoorzamen en zoveel mogelijk volbrengen van de wil Gods is de weg tot de rechte kennis; - "Van Mij zelf". Dat is "uit Mij zelf". Dit vers leren wij hoe grotelijks zij dwalen, die wachten willen met besliste Christenen te worden, totdat hun verstandelijke vermogens vermeerderd zijn. Ook leren wij er uit dat God iemands oprechtheid toetst aan diens gehoorzaamheid. Als wij gewillig zijn Gods wil te doen, zover wij doen kunnen, dan zal God er voor zorgen dat onze kennis toeneemt. Eindelijk leren wij er uit op welken grond menigeen ten laatsten dage zal veroordeeld worden. Wellicht is niet de van de duizend onbekeerden, die niet veel beter weet, dan hij doet.

18. Die van zichzelf spreekt, enz. - Beter: "die **uit** zichzelf spreekt." Dit vers bevat een algemene grondregel. Hij die het onderneemt op zijn eigen verantwoordelijkheid; en niet van God gezonden zijnde, tot mensen over de godsdienst te spreken, zal natuurlijk trachten zijn aanzien te bevorderen en eer voor zichzelf te verwerven. Sprekende uit zichzelf, zal hij ook voor zichzelf spreken, en trachten zichzelf te verheffen. Het is een van de kentekenen dat iemand een waar dienstknecht is van God en werkelijk van de hemelse Vader gezonden, zo hij altijd meer zoekt de eer van zijn Meester dan de zijnene. In de hoogste en striktste zin is het laatste gedeelte van dit vers alleen waar van de Christus; er staat toch niet: "hij die de eer Gods zoekt", maar: "die de eer zoekt, Desgenen die Hem gezonden heeft;" en dit deelt speciaal op Christus zelve.

19. Heeft Mozes u niet de wet gegeven? - Hier beroept de Heere zich op de welbekenden eerbied, waarmee al de Joden op Mozes en de wet zagen. Maar het is toch hoogst waarschijnlijk, dat Hij het oog had op de gewoonte van het openlijk lezen van Mozes' wet, gedurende de zeven dagen van het Loofhuttenfeest, dat bij die gelegenheid eenmaal in de zeven jaren plaats vond (Deut. 31: 10). Indien gelijk mogelijk was, dit een van de zeven jaren was waarin de wet gelezen werd, zou er eens bijzondere betekenis en gepastheid in die uitdrukking liggen. "Deze dag nog hebt gij die wet gehoord, welke gij beweert zo zeer te eren. Maar eert gij haar in uw leven?" En niemand van u doet de wet. Wat zoekt gij Mij te doden? - De bedoeling is: "Gij verwerpt Mij en Mijn leer, en beweert te ijveren voor de eer van Mozes en de wet. En toch gehoorzaamt niemand uwer in waarheid de wet in uw hart. Want waarom zoekt gij Mij te doden? Gij zijt vol van haat tegen Mij, en begeert Mij onrechtvaardig te doden, in strijd met het zesde gebod. Dat is niet de wet houden."

20. De schaar antwoordde, enz. - De schare, de uit alle oorden saamgevlode Joden, voor velen van wie de Heere een vreemdeling was. Het is toch moeilijk te onderstellen dat de oversten en leidlieden in Jeruzalem aldus zouden gesproken hebben. - "Gij hebt de duivel" betekent in de mond van de schare: "gij zijt krankzinnig." (Joh. 10: 20). Zo ook: "Wie zoekt u te doden?" De schaar was waarschijnlijk onkundig van het plan van de voorgangers om Jezus ter dood te brengen.

21. Jezus antwoordde... een werk heb Ik gedaan. - Hier doelt de Heere op het wonder, bij een vroegere gelegenheid bij het badwater Bethesda verricht (Joh. 5). Dit was vooralsnog het grote wonder hetwelk openlijk in Jeruzalem gewrocht was, en dat aanleiding had gegeven Hem voor het Sanhedrin of de Groten Raad van de Joden te brengen, en tot de verdediging, daar door Hem uitgebracht.

Gij verwondert u allen. - De hier gebezigde tegenwoordige tijd schijnt te willen zeggen: "Gij zijt allen nog verwonderd, niet slechts over de grootheid van het wonder, maar ook over mijn werken op de sabbatdag." Volgens sommigen houdt het Griekse woord door "verwonderen" vertaald, ook "verontwaardigd zijn" in zich.

22. Daarom heeft Mozes u de besnijdenis gegeven. - Het is niet gemakkelijk wat het "daarom" hier betekent. De gevoelens lopen zeer uiteen. De volgende verklaring komt mij de aannemelijkste voor, t. w. dat het woord "daarom" met het middengedeelte van het vers dat in onze tekst tussen haakjes is gezet, behoort verbonden te worden, en dat het aldus moet opgevat worden, "Daarom (om deze reden) heeft Mozes u de besnijdenis gegeven, namelijk: niet omdat zij een instelling was, eerst door hem verordend, maar omdat zij aan de vaderen (Abraham, Iza5k en Jakob) gegeven was."

Als dit zo is, dan kan het gehele vers dus omschreven worden: "Mozes, wiens naam en wet gij hogelijk vereert, heeft u onder anderen de instelling van de besnijdenis gegeven. Hij gaf die, bedenkt dit, om deze reden: omdat het een oude instelling was, hem overgeleverd door uw vaderen Abraham, Izak en Jakob, en niet een instelling eerst aan hem medegedeeld, zoals de Levitische wet. Nu acht gij, als gij in gehoorzaamheid aan de instelling van de besnijdenis, die op de achtsten dag na de geboorte van het kind behoort te geschieden, het geen inbreuk maken op het vierde gebod, wanneer gij een kind op de sabbatdag besnijdt. Met van de daad stelt gij de wet van de sabbat achter de wet van de besnijdenis. Gij neemt aan, dat op de sabbatdag een werk van godsvrucht en noodzakelijkheid mag gedaan worden. Gij stemt daarmee toe, dat het vierde gebod hetwelk door Mozes op de berg Sinaï gegeven is, niet zo gewichtig is als de andere wet van de besnijdenis." –

Men merke hier al weer op, dat de Heere van Mozes spreekt als van een persoon die werkelijk bestaan heeft, en van de geschiedenis des Ouden Testaments als van een ware gebeurtenis.

23. Indien.. besnijdenis... sabbat... wet... niet gebroken, zijt gij toornig op Mij... gehelen mens gezond gemaakt... sabbat. - "Indien gij zelf op de sabbat besnijdt, opdat de wet van Mozes niet gebroken worde, is het dan recht en billijk, dat gij toornig op Mij

zijt, omdat Ik aan een mens een veel groter werk op de sabbat gedaan heb, dan het werk van de besnijdenis? Ik heb hem zijn lichaam niet verwond door besnijdenis, maar hem geheel gezond gemaakt. Ik heb geen reinigend werk aan een bijzonder deel van zijn lichaam verricht, maar zijn gehele lichaam gezond en sterk gemaakt." - De bewijsvoering is aldus: dat indien zijzelf toestemden dat de Mozaïsche sabbatwet opgegeven moest worden, ingeval de Mozaïsche wet van de besnijdenis dit noodzakelijk maakte, zij ook moesten toegeven dat op de sabbat sommige werken mochten verricht worden, en het derhalve niet als zondig veroordeeld worden kon, dat Hij op de sabbat een gebeden mens had gezond gemaakt.

24. Oordeelt niet naar het aanzien, enz. - "Oordeelt niet over de daad die ik verricht heb, naar de uiterlijke schijn. Voorzeker heb Ik een werk verricht op de sabbat. Maar wat soort van werk was het? Het was een daad van noodzakelijkheid en

barmhartigheid, en derhalve een even nuttige daad als die van de besnijdenis, welke gij zelf op de sabbatdag verricht. Schijnbaar werd de sabbat gebroken, in werkelijkheid niet. Oordeelt billijk en rechtvaardig. Veroordeelt niet overhaastig een daad als deze, zonder verder dan op de oppervlakte, te zien." Misschien is hier een zinspeling op Jesaja's profetie, betreffende de Messias: "Hij zal naar het gezicht zijner ogen niet richten." (Jes. 11: 3).

### **JOHANNES 7: 25 - 36.**

Blindheid van ongelovige Joden. - Gods overheersende hand over zijn vijanden. - Jammerlijk einde van de ongelovigen.

25. *Sommigen dan uit die van Jeruzalem zeiden: Is deze niet wie zij zoeken te doden?*  
 26. *En zie Hij spreekt vrijmoedig en zij zeggen Hem niets zouden nu wel de oversten waarlijk weten dat deze waarlijk is de Christus?*  
 27. *Doch van deze weten wij van waar Hij is; maar de Christus wanneer Hij komen zal, zo zal niemand weten van waar Hij is.*  
 28. *Jezus dan riep, in de tempel erende en zeggende: En gij kent Mij, en gij weet van waar Ik ben: en Ik ben van Mij zelf niet gekomen, maar Hij is waarachtig die Mij gezonden heeft, welke gijlieden niet kent;*  
 26. *Maar Ik ken Hem, want Ik ben van Hem, en Hij heeft Mij gezonden.*  
 30. *Zij zochten Hem dan te grijpen; maar niemand sloeg de hand aan Hem, want zijn ure was nog niet gekomen.*  
 31. *En velen uit de scharen geloofden in Hem en zeiden: wanneer de Christus zal gekomen zijn, zal Hij ook meer tekenen doen dan die, welke deze gedaan heeft!*  
 32. *De Farizeeërs hoorden dat de schaar dit van Hem murmelde, en de Farizeeërs en de overpriesters zonden dienaren, opdat zij Hem grijpen zouden.*  
 33. *Jezus dan zei tot hen: Nog een kleinen tijd ben IK bij u, en Ik ga heen tot Degene die Mij gezonden heeft.*  
 34. *Gij zult Mij zoeken en gij zult Mij niet vinden, en waar Ik ben, kunt gij niet komen.*  
 35. *De Joden dan zeiden tot elkander: waar zal deze heen gaan, dat wij hem niet zullen vinden? Zal hij tot de verstrooide Grieken gaan, en de Grieken eren?*  
 36. *Wat is dit voor een rede die hij gezegd heeft: Gij zult mij zoeken en zult mij niet vinden, en waar ik ben, kunt gij niet komen.*

Wij zien, in deze verzen, de hardnekkige verblindheid van de ongelovige Joden. Wij bevinden dat zij hun loochening van het Messiasschap van onze Heere verdedigen door te zeggen: "wij weten van deze van waar hij is." En toch hebben zij in deze beide beweringen ongelijk!

Zij hadden ongelijk met te zeggen, dat zij "wisten van waar onze Heere kwam." Zij bedoelden ongetwijfeld er mede: dat de Heere te Nazareth geboren was, en te Nazareth behoorde, en daarom een Galileeër was. Toch was het een feit, dat onze Heere te Bethlehem was geboren, dat Hij wettig tot de stam van Juda behoorde, en dat Zijn moeder en Jozef van het huis en geslacht van David waren. Het is onmogelijk te onderstellen, dat de Joden dit niet hadden kunnen uitvinden, als zij eerlijk nagespoord

en onderzocht hadden. Het is van algemene bekendheid dat stambomen, geslachtlijsten en familie - geschiedenissen zorgvuldig werden bewaard door de Joodse natie. Hun onwetendheid was niet te verontschuldigen.

Zij hadden ook ongelijk met te zeggen, dat niemand zou weten: "van waar de Christus was". Het was een welbekende voorzegging, waarmee hun gehele natie gemeenzaam was, dat de Christus uit de stad Bethlehem zou komen. (Micha 5: 2; Matth. 2: 5; Joh. 7: 42.)

Het is ongerijmd te onderstellen dat zij deze voorzegging vergeten hadden. Maar waarschijnlijk vonden zij het ongeschikt, zich haar te herinneren bij deze gelegenheid. Het geheugen van de mensen is dikwijls treurig afhankelijk van hun wil.

De apostel Petrus zegt op zekere plaats van sommigen: "willens is dit hun onbekend." (2 Petrus 3: 5). Hij had goede reden deze uitdrukking te bezigen. Het is een ernstige geestelijke ziekte, helaas, maar al te gewoon onder de mensen. Er zijn duizenden in onze dagen even blind in hun weg als de Joden. Zij sluiten hun ogen voor de eenvoudigste feiten en leerstellingen van het Christendom. Zij beweren dat zij niet begrijpen, en daarom de dingen niet geloven kunnen, die wij aan hun opmerkzaamheid opdringen als nodig tot behoudenis.

Maar, helaas! negentien gevallen van de twintig is het willens onbekendheid! Zij geloven niet wat zij niet willen geloven. Zij willen niet lezen, noch luisteren, noch onderzoeken, noch denken over, noch eerlijk onderzoek doen naar de waarheid. Kan iemand zich verwonderen dat zulke mensen onwetend zijn? Getrouw en waar is het oude spreekwoord: "Niemand is zo blind als zij die niet zien willen."

Ten andere zien wij, in deze verzen, de opperbesturende hand Gods over al Zijn vijanden. Wij vinden dat de ongelovige Joden "onzen Heere zochten te grijpen; maar niemand sloeg de hand aan Hem: want zijn ure was nog niet gekomen." Zij hadden de wil om Hem te doden, maar door een onzichtbare terughouding van boven hadden zij de macht er niet toe.

Daar is een diepte van waarheid in de woorden voor ons, die onverdeelde aandacht verdient. Zij tonen ons duidelijk dat al het lijden van onze Heere vrij willig werd gedragen, en uit eigen vrijen wil. Hij ging niet naar het kruis, omdat Hij het niet verhinderen kon. Hij stierf niet, omdat Hij Zijn dood niet voorkomen kon. Noch Jood, noch Heiden, Farizeeër of Sadduceeër, Annas of Kájafas, Herodes of Pontius Pilatus konden onze Heere beledigd hebben, als de macht hun niet van boven gegeven ware. Alles wat zij deden, werd onder toezicht en bij toelating gedaan. De kruisiging was een gedeelte van de eeuwige raadsbesluiten van de Drie-eenheid. Het lijden van onze Heere kon niet aanvangen, voordat het door God aangewezen was. Dit is een grote verborgenheid, maar het is een waarheid.

De dienaren van Christus in iedere eeuw behoren deze leer als een schat te bewaren, en haar in tijd van nood zich te herinneren. Zij is vol zoete, aangename, en onuitsprekelijke vertroosting voor Godzalige mensen. Laat dezulken nooit vergeten, dat zij leven in een wereld, waar God alle tijden en gebeurtenissen bestuurt, en waar niets kan geschieden dan onder Gods toelating. Zelfs de haar van het hoofd zijn allen geteld. Droefheid en ziekte en armoede en vervolging kunnen hen nooit treffen, tenzij God het nodig oordeelt. Zij mogen moedig tot elk kruis zeggen: "gij zoudt geen macht tegen mij hebben, indien het u niet van boven gegeven ware." Laat ze dus vertrouwd voortgaan. Ze zijn onsterfelijk, totdat hun werk is afgedaan. Laat ze dus geduldig lijden, als zij moeten lijden. "Hun tijden zijn in Gods hand." (Ps. 31: 15.) Die hand leidt en bestuurt alle dingen hier beneden.

Wij zien eindelijk, in deze verzen, het rampzalig einde waartoe de ongelovigen eenmaal zullen komen. Wij horen onze Heere tot zijn vijanden zeggen: "Gij zult Mij zoeken, en gij zult Mij niet vinden; en waar Ik ben, kunt gij niet komen."

Wij kunnen er nauwelijks aan twifelen of deze woorden hadden een profetische zin. Of onze Heere persoonlijke gevallen van ongeloof onder zijn hoorders op het oog had, of dat Hij op de wroeging van het volk doelde, die velen te laat zouden gevoelen bij de belegering van Jeruzalem, dit kunnen wij niet beslissen. Maar dat vele Joden zich de woorden van Christus herinnerden, lang nadat Hij ten hemel was gevaren, en Hem op een wijze zochten en naar Hem wensten, toen het te laat was, daar kunnen wij zeker van zijn.

Het wordt al te zeer vergeten dat het te laat ontdekken van de waarheid bestaat. Er kunnen overtuigingen van zonde, ontdekkingen van onze eigen dwaasheid, wensen naar vrede, bezorgdheid voor de hemel, vrees voor de hel, zijn, - maar alles te laat. Het onderwijs in de Schrift is op dit punt helder en bepaald. Er staat geschreven in de Spreuken: "Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden. Zij zullen Mij vroeg zoeken, maar zij zullen Mij niet vinden." (Spr. 1: 28). Er staat geschreven van de dwaze maagden in de gelijkenis, dat toen zij de deur gesloten vonden, zij te vergeefs aanklopten, zeggende: Heere, Heere, doe ons open! (Matth. 25: 11). Hoe vreselijk het moge schijnen, het is mogelijk, door aanhoudend het licht en de waarschuwingen te weerstaan, onze zielen te verzondigen. Het klinkt vreselijk, maar het is waar.

Laat ons op ons zelf acht geven, opdat wij niet zondigen naar het voorbeeld van de ongelovige Joden, en de Heere Jezus zoeken als Zaligmaker eerst wanneer het te laat is. De deur van de genade is nog open, de troon der barmhartigheid wacht nog op mis. Laat ons ijverig zijn onze roeping in Christus te verzekeren, terwijl het heden genaamd wordt. Beter nooit geboren te zijn geweest, dan de Zone Gods eindelijk te horen zeggen: "Waar Ik ben, kunt gij niet komen."

#### AANTEKENINGEN.

25. Sommigen uit die van Jeruzalem, enz. - Het is blijkbaar, dat deze sprekers uit de lagere klassen van de Joden in Jeruzalem waren, en niet wisten wat de oversten de Heere wilden doen. Zij kunnen moeilijk voor dezelfde gehouden worden als de VS. 20 genoemde "schare," die geheel anders sprak en zeide: "Wie zoekt u te doden?"

26. Hij spreekt vrijmoedig, en zij zeggen hem niets, enz. Er schijnt op dit ogenblik een weerhoudende macht op 's Heeren vijanden te hebben gewerkt (zie vs. 30). Het schijnt het volk bijzonder getroffen te hebben dat de Heere zo vrijmoedig en rondborstig, zo open en duidelijk sprak, en door de oversten niet enige poging werd aangewend om Hem het zwijgen op te leggen. Geen wonder dus dat zij vroegen, of de oversten van gevoelen veranderd waren, of die eindelijk waren overtuigd, en werkelijk bevonden hadden dat Hij waarlijk de Messias, de Christus Gods, was.

27. Doch van deze weten wij van waar hij is. - Dit wil zeggen: zij wisten dat Hij van Nazareth was. Zo was het algemeen gevoelen van alle Joden. Bij zijn intocht was het: "Deze is Jezus, de profeet van Nazareth" (Matth. 21: 11). Boven het kruis stond: "Jezus de Nazarener, de Koning van de Joden" (Joh. 19: 19) i Zie ook Matth. 13: 55; Markus 6: 3; Luk. 4: 22). Toch hadden de Joden kunnen weten dat Jezus uit Bethlehem was, in overeenstemming met de profetie (Micha 5: 1). Het schijnt dat zij zich de moeite van onderzoek hebben willen sparen en zich aan het algemeen gerucht



over zijn afkomst houden, om een reden te meer te kunnen aanvoeren waarom zij Hem niet als Messias wilden ontvangen. Zeker is het dat, als zij oprecht verlangd hadden de waarheid uit te vinden, zij haar zouden gevonden hebben.

De Christus... komen zal., niemand weten van waar Hij is. - Het is niet gemakkelijk te zien wat de Joden met deze woorden bedoelden. Zij doelden waarschijnlijk op de plaats Mal. 3: 1, waar geschreven staat: "De Heere zal snellijk tot zijn tempel komen onverwacht, het volk verrassend; zoals zij het opvatten. De man die dus onder ons in de tempel zit kan de Christus niet zijn, omdat wij weten dat hij uit Nazareth in Galiléa is gekomen, alwaar hij meer dan dertig jaren geleefd heeft. Hoe verkeerd het is, niet Schrift met Schrift te vergelijken en slechts bij een enkele uitspraak te blijven, blijkt alweer hieruit.

28. Jezus dan riep in de tempel, erende. - Dit is een merkwaardige uitdrukking. Wij zien dat de Heere van zijn gewoonte afweek. Hij riep; d. i. FEJ verhief luide zijnen stem. Slechts vier malen lezen wij in de Evangeliën dat de Heere zijn stem verhief: Matth. 27: 50;

Markus 15: 37; Joh. 7: 37 en 12: 44). Het Griekse woord in Matth. 27: 46, is zelfs krachtiger dan dat in dit vers.

En gij kent Mij, en gij weet van waar Ik ben. - Verschillend wordt verklaard wat de Heere hiermee bedoelde. Enigen vatten het gezegde meer op als een vraag; anderen dat de Heere dit ironisch gezegd hebbe; weder anderen, met welke ik mij liefst verenig, dat het een blote bevestiging is, en de Heere er mede bedoeld heeft: "Het is zoo, gij kent Mij en gij weet van waar Ik ben. Ik erken, in zekeren zin hebt gij gelijk. Gij weet waar Ik opgevoed ben, en wie mijne betrekkingen naar het vlees zijn. En toch weet gij in werkelijkheid zeer weinig van Mij. Van mijn Goddelijke natuur en Mijn eenswezensheid met de Vader weet gij niets."

En Ik ben van Mij zelf niet gekomen, enz. - De Heere wilde hiermee zeggen, in aansluiting aan het voorgaande: "En toch kent Gij Mij niet in werkelijkheid; want Ik ben niet uit Mij zelf gekomen, onafhankelijk van de Vader, en zonder lastgeving, maar ben door de Vader in de wereld gezonden. En Hij die Mij gezonden heeft, heeft zich de Waarachtige en Getrouwe aan zijn beloften bewezen en is de getrouwe en ware God van Israël, die gij, wat gij ook beweert, niet kent."

29. Maar Ik ken Hem, enz. - De kennis, waarvan de Heere hier spreekt, is de bijzondere en innige kennis die alleen ligt in de eenheid van de drie Personen van de Drie-eenheid in de Godheid. (Joh. 10: 15). "Niemand kent de Vader dan de Zoon, en zo wie het de Zoon zal willen openbaren." (Matth. 11: 27). - "Ik ben van Hem," verklaart de betrekking tussen God de Vader en God de Zoon: "Ik ben van Hem of uit Hem door eeuwige generering, altijd de met Hem, altijd gelijk met Hem, toch altijd een onderscheiden Persoon, altijd de eniggeboren Zoon." - "Hij heeft Mij gezonden." Dit drukt wat meer uit dan de blote verklaring van een profeet. Het betekent dat Hij is de Gezondene bij uitnemendheid, de Messias door de Vader beloofd.

30. Zij zochten dan Hem te grijpen. - De laatste verklaring des Heeren schijnt de boosheid van de Jeruzalemse schare, die naar Hem luisterde, ten top gevoerd te hebben. Met hunne, de Joden eigen slimheid hadden zij op eens in 's Heeren verklaring een eis opgemerkt als de Messias te willen ontvangen zijn.

Maar niemand.... Zijn ure was nog niet gekomen. - Deze terugtreding van Jezus' vijanden kan alleen veroorzaakt zijn door onmiddellijk Goddelijke tussenkomst. (Zo als Joh. 8: 20, en 18: 6). Onze Heere is in de handen zijner vijanden gevallen, niet

omdat Hij ze niet kon ontkomen; maar omdat "de ure was gekomen," waarin Hij het vrijwillig ondernam om als plaatsbekleder te sterven. Luther zegt: "Alles hangt af van het uur."

31. Velen uit de schaar geloofden in Hem - Uit de volksklasse, in tegenstelling van Farizeeërs en priesters, geloofden velen dat Jezus de Messias was en als zodanig moest erkend worden.

Wanneer de Christus.... gekomen zijn.... meer tekenen doen. - Dit moet blijkbaar gezegd zijn door het volk, dat met Jezus' tekenen en wonderen in Galiléa verricht, bekend was en veel van zijn dienstwerk af wist.

32. De Farizeeërs hoorden. - de schare - murmelde. - Thans hoorden zij, bij het gaan door de voorhoven des tempels, met hun eigen oren, en van de menigte die, tot bet feest opgekomen, de straten van Jeruzalem vulde, wat zij van Jezus dachten.

Zonden dienaren, opdat zij Hem grijpen zouden. - Wat zij van de schaar hoorden, verbitterde hen dermate, dat zij Hem midden in het feest wilden gevangen nemen en zo aan zijn toespraken een einde te maken.

33. En Jezus zei tot hen. - Tot de van de overste gezonden dienaren. Door de Goddelijke weerhouding waren zij niet alleen onmachtig de handen aan Jezus te slaan; maar zelfs genoodzaakt te blijven staan luisteren. Zij durfden Hem niet grijpen uit vrees voor het volk, en zij durfden niet weggaan om de oversten te berichten dat zij hun orders niet hadden kunnen uitvoeren.

Nog een kleinen tijd, enz. - Het is alsof de Heere zeide: "Gij zijt gezonden om de handen aan Mij te slaan: maar mijn uur is nog niet gekomen; als mijn tijd daar is om de wereld te verlaten, ga Ik weer tot Mijn Vader die Mij gezonden heeft."

34. Gij zult Mij zoeken, en gij zult Mij niet vinden. Dit woord heeft de Heere gericht tot het gehele lichaam zijner vijanden. Er zal een dag komen, maar te laat; dat gij Mij zult zoeken en bitterlijk wenen over uw verwerping van Mij; maar te laat. De dag uwer bezoeking zal voorbij zijn gegaan; gij zult Mij niet vinden. - Hier wordt, alsook elders, een grote Bijbelse waarheid geleerd, die door velen wordt over het hoofd gezien: - de mogelijkheid dat mensen de zaligheid zoeken als het te laat is, en om vergiffenis en om de hemel zullen smeken als de deur voor eeuwig gesloten is. God is onuitsprekelijk barmhartig, voorzeker; maar er is een grens zelfs aan Gods genade. Men leze Spr. 1: 24 - 31; Job 27: 9; Jes. 50: 11; Ier. 11: 11; 14: 12; Ezech. 8: 18; Hoe. 5, 6; Micha 3: 4; Zach. 7: 13; Matth. 25: 11, 12. Chrysostomus en anderen achten dat deze woorden waarschijnlijk een maar al te akelige vervulling hebben bekomen gedurende het beleg van Jeruzalem, omtrent veertig jaren, nadat zij waren uitgesproken.

En waar Ik ben, kunt gij niet komen. - Hij zegt niet: "waar Ik was" of: "waar Ik zal zijn," "maar waar Ik ben." Als God hield Hij nimmer op in de hemel te zijn, zelfs niet toen Hij zijn bediening op aarde vervulde gedurende zijn vleeswording. (Joh. 3: 13). - "Kunt gij niet komen." Dit is een van die uitdrukkingen, welke de "mogelijkheid aantonen voor onbekeerden en ongelovigen, om in de hemel te gaan. Hun natuur is er niet geschikt voor. Zij zouden niet gelukkig zijn, al waren zij er. Het geliefde denkbeeld van vele moderne theologen, dat alle mensen ten laatste naar de hemel gaan, kan met deze uitdrukking onmogelijk verzoend worden. Een woord van Jezus Christus werpt de gehele theorie omver. "De hemel," zegt Hij tot de goddelozen, "is een plaats, waar gij niet kunt komen."

35. Zal Hij tot de verstrooide Grieken.... gaan en de Grieken eren. - De Griekse taal, de Griekse letterkunde en de Griekse wijsbegeerte waren zo zeer in Klein - Azië, in Syrië en in Palestina doorgedrongen, dat de uitdrukking "Grieken" in het N. T. dikwijls voor "Heidenen" gebruikt wordt en voor elk volk dat niet Joods was. Zo Rom. 2: 9, 10; 3: 9; 1 Kor. 10: 32; 12: 13. Toch schijnen hier niet de Grieken of Heidenen, maar wel de Joden bedoeld te zijn, die onder de Grieken verstrooid waren. Letterlijk staat er toch in het Grieks: "Zal Hij tot de verstrooiing onder de Grieken gaan?" Jakobus noemt de Joden "de twaalf stammen die in de verstrooiing zijn." (Jak. 1: 1).

36. Wat is dit voor een rede, enz. - Deze vraag van de Joden is de taal van mensen die inzien dat er wellicht iets diepzinnigs in het gesprokene ligt, maar het niet vatten kunnen. In hun haat tegen Jezus, besloten zij Hem bij de eerste gelegenheid te doden, teleurgesteld en wrevelig over hun eigen machteloosheid, om Hem te antwoorden, of zijn invloed op het volk te stuiten, kwam de Joden elk woord van Jezus' lippen verdacht voor. Het is als wilden zij zeggen. "Zit er niet iets boosaardigs in zijn woorden? Geven zij niet te kennen dat Hij wil heengaan om de wet van Mozes te verkrachten, door de muur van de afscheiding tussen Joden en Heidenen om te werpen?"

### **JOHANNES 7: 37 - 39.**

Een ondersteld geval. - Een redmiddel voorgesteld. - Een belofte vervuld.

*37. En op de laatsten dag, zijnde de grote dag van het feest, stond Jezus en riep, zeggende: zo iemand dorst, die kome tot Mij en drinke.*

*38. Wie in Mij gelooft, gelijkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien.*

*39. En dit zei Hij van de Geest, denwelken ontvangen zouden wie in Hem geboren; want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet verheerlijkt was.*

Men heeft gezegd dat er sommige gedeelten in de Schrift zijn, die verdienen in gouden letters gedrukt te worden. Van zulke gedeelten vormen de verzen hier vóór ons er een. Zij bevatten een van die ruime, volle, vrije uitnodigingen aan de mensen, die het Evangelie van Christus zo uitnemend tot de blijde Boodschap van God maken. Laat ons zien wat het bevat.

Ten eerste hebben wij, in deze verzen, een verondersteld geval. De Heere Jezus zegt: "Zo iemand dorst." Deze woorden hebben ongetwijfeld een geestelijke betekenis. De dorst waarvan hier gesproken wordt, is van een zuiver geestelijken aard. Hij heeft de betekenis van angst van de ziel - overtuiging van zonde - behoefte aan vergeving - verlangen naar rust des gewetens. Als een mens zijn zonden gevoelt, en vergeving behoeft - diep de nood zijner ziel gevoelt, en ernstig hulp en uitkomst begeert - dan is hij in die toestand van de ziel, die onze Heere op het oog had, toen Hij zeide: "Indien iemand dorst." De Joden die Petrus hoorden prediken op de dag van het pinksterfeest en "verslagen waren in het hart" - de stokbewaarder van Filippi die tot Paulus en Silas riep: "wat moet ik doen om behouden te worden?" zijn beide voorbeelden van hetgeen de uitdrukking bedoelt. In beide gevallen was er "dorst."

Zulk een dorst als deze wordt ongelukkig door weinigen gekend. Allen behoorden die te gevoelen, en allen zouden die gevoelen, als zij wijs waren. Zondige, sterfelijke,

stervende schepselen als wij allen zijn, met zielen die eens zullen geoordeeld worden, en de eeuwigheid in de hemel of in de hel zullen doorbrengen, daar leeft geen man of vrouw op aarde die niet moest "dorsten" naar de zaligheid. En toch dorsten de meesten naar alles behalve naar behoudenis. Geld, genoeg, eer, aanzien, zelf bevrediging deze zijn de dingen die zij begeren. Daar is geen duidelijker blijk van de val des mensen en de grote verdorvenheid van de menselijke natuur, dan de zorgeloze onverschilligheid van de meeste mensen omtrent hun zielen. Geen wonder dat de Bijbel de natuurlijke mens. "blind" en "slapende" en "dood" noemt, wanneer er zo weinigen kunnen gevonden worden die wakende, levende en dorstende naar behoudenis zijn.

Gelukkig zij, die bij ervaring iets weten van geestelijken "dorst." De aanvang van alle ware christelijkheid is de ontdekking dat wij schuldige, ledige, behoeftige zondaars zijn. Voordat wij weten dat wij verloren zijn, zijn wij niet in de weg om behouden te worden. De eerste stap naar de hemel is geheel en al overtuigd te zijn dat wij de het verdienen. Dat gevoel van de zonden dat soms een mens verschrikt en Hem zijn eigen zaak wanhopig doet achten, is een goed teckel'. Het is in waarheid een teken van geestelijk leven. "Zalig zijn die honger en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden." Matth. 5: 6).

Ten tweede hebben wij, in deze verzen, een geneesmiddel aangewezen. De Heere Jezus zegt: "Indien iemand dorst, die kome tot Mij en drinke " - Hij verklaart dat Hij de ware fontein des levens is, de voorziener in alle geestelijke behoeften. Hij nodigt allen uit die de last van de zonden zwaar gevoelen, om tot Hem te gaan, en kondigt zich aan als hun helper.

De woorden: "'Die kome tot Mij" zijn weinig en zeer eenvoudig. Maar zij lossen een moeilijke vraag op, die al de wijsheid van Griekse en Romeinse wijsgeren nooit koude oplossen: zij wijzen aan hoe de mens vrede kan hebben met God; zij wijzen aan dat vrede is te verkrijgen in Christus door op Hem te vertrouwen als onze middelaar en plaatsbekleder, - in één woord: door te geloven. Tot Christus te "komen" is in Hem te geloven, en te "geloven in Hem" is komen. Het geneesmiddel moge eenvoudig schijnen, te eenvoudig om waar te zijn. Maar er is geen ander geneesmiddel dan dit, en al de wijsheid van de wereld kan er nooit een fout in vinden of een beter uitvinden. Dit grote geneesmiddel van Christus te gebruiken, is het geheim van geheel het zaligmakend christendom. De heiligen Gods in iedere eeuw zijn mannen en vrouw geweest die door het geloof uit deze fontein dronken en verlost werden. Zij voelden hun schuld en ledigheid en dorstten naar verlossing. Zij hoorden van een volle verzadiging van vergeving, barmhartigheid en genade in Christus gekruisigd voor alle boetvaardige zondaars. Zij geloofden de blijde boodschap en handelden daarnaar. Zij wierpen alle vertrouwen in hun eigen goedheid en waardigheid weg, en kwamen tot Christus door het geloof als zondaars. Zo komende, vonden zij verlossing. Zo iedere dag komende, leefden zij. Zo komende, stierven zij. Waarlijk de zondigheid van de zonde te gevoelen en te dorsten, en waarlijk tot Christus te komen en te geloven, zijn de twee stappen die naar de hemel leiden. Maar het zijn moeilijke stappen. Duizenden zijn te trots en te zinneloos om ze te doen. Weinigen, helaas! denken; en nog minder geloven!

Eindelijk hebben wij, in deze verzen, een belofte aangeboden. De Heere Jezus zegt: "Die in Mij gelooft, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien." Deze woorden moeten natuurlijk een figuurlijke zin hebben. Zij hebben een dubbele toepassing. Zij eren, ten eerste, dat allen die door het geloof tot Christus komen, in

Hem voldoening zullen vinden. Zij eren, ten andere, dat de gelovigen niet alleen genoeg zullen hebben voor de behoeften van hun eigen zielen, maar ook fonteynen van zegeningen voor anderen zullen worden.

De vervulling van het eerste gedeelte van de belofte zou door duizenden levende christenen heden ten dage kunnen gestaafd worden. Zij zouden zeggen, als hun getuigenis gevraagd werd, dat toen zij tot Christus door het geloof kwamen, zij in Hem meer vonden, dan zij verwachtten. Zij hebben een vrede, een hoop en een troost gemaakt, sedert zij het eerst geloofden, die zij, met al hun twijfelingen en vrees, voor niets in deze wereld zouden willen verruilen. Zij hebben genade gevonden naar hun behoefte, en sterkte naar hun dagen. In hen zelf en in hun eigen harten zijn ze dikwijls teleurgesteld geworden; maar zij zijn nooit in Christus teleurgesteld geworden.

De vervulling van de andere helft van de belofte zal nooit geheel gekend worden vóór de oordeelsdag. Die da, alleen zal de hoeveelheid goeds openbaren, tot hetwelk ieder gelovige het werktuig is gemaakt om aan anderen te doen, van de dag zijner bekering af. Sommigen doen goed terwijl zij leven, met hun tong, gelijk de apostelen en eerste predikers van het Evangelie. Anderen doen goed in hun sterven; zoals Stefanus en de moordenaar aan het kruis en de martelaars van de Hervorming op de brandstapel.

Sommigen doen goed, lang nadat zij gestorven zijn, door hun geschriften: zoals Baxter, Bunyan en M'Cheyne. Maar toch op de een of andere wijze zullen waarschijnlijk bijna alle gelovigen bevonden worden, fonteynen van zegeningen te zijn geweest. Door woord of daad, door voorschrift of voorbeeld, rechtstreeks of van terzijde, laten zij altijd hun sporen bij anderen achter. Zij weten het nu niet; maar zij zullen eindelijk bevinden dat het waar is. Het woord van Christus zal vervuld worden.

Weten wij zelf iets van het "komen tot Christus?" Dat is de vraag die in onze harten moet opkomen, als wij van dit gedeelte afscheid nemen. De slimste van alle toestanden van de ziel is zonder gevoel of bekommering te zijn omtrent de eeuwigheid, - zonder "dorst" te zijn. De grootste van alle vergissingen is te trachten verlossing te vinden op een andere wijze dan de enige hier vóór ons, de weg van eenvoudig "tot Christus te komen." Het is iets, tot Christus' kerk, Christus' bedienaren, Christus' instellingen te komen. Het is een geheel andere zaak tot Christus zelf te komen. Zalig is hij die niet alleen deze dingen weet, maar ze ook doet!

#### AANTEKENINGEN.

37. En op de laatsten dag. grote dag.... feest. - Er bestaat verschil over de laatsten dag, of het de 7de of de 8<sup>e</sup> geweest zij. Volgens Lev. 23: 33 - 43 waren er op elke van de dagen van het loofhuttenfeest bijzondere offeranden te verrichten, moest om de zeven jaren de wet worden voorgelezen, en had er ook, volgens de Joodse schrijvers een plechtig waterscheppen uit het badwater Siloa plaats, dat op het altaar in de tempel werd uitgegoten. Daar het feest niet werkelijk kon gezegd worden te zijn geëindigd voor het einde van de 8<sup>sten</sup> dag, en zelfs in de beschrijving van het feest in Leviticus vs. 36 en 39 gezegd wordt dat die dag "een heilige samenroeping" moest zijn en als een "sabbat" gevierd worden, is het voor mij uitgemaakt dat hier de 8ste dag is bedoeld.

Jezus en riep. - Deze woorden willen blijkbaar zeggen dat de Heere op de eens of andere verheven plaats bij de ingang van de tempel stond, waar Hij staan en door velen tegelijk kon gezien werden. "Hij riep" betekent dat Hij zijn stem op ongewone wijze verhief om aandacht te trekken.

Zo iemand dorst, die kome tot Hij en drinke, - Deze woorden kunnen slechts één

betekenis hebben. Zij zijn een algemene uitnodiging tot allen die ziele dorst hebben, om tot Christus te komen, ten einde bevrediging te ontvangen. Hij verklaart zichzelf te zijn de Fontein des levens, de Bevrediger van 's mensen geestelijke behoeften, degene die het beangstigde geweten stilt, die de zonden vergeeft. Het is, hoewel in andere woorden, hetzelfde wat in Matth. 11: 28 staat. Waarschijnlijk bediende de Heere zich van deze beeldspraak met het oog op de Joodse gewoonte om op dit feest water te scheppen uit het badwater Siloa en het in plechtige optocht naar de tempel te dragen. [Het gebeds feest was aan de herinnering van Israëls tocht door de woestijn gewijd, wijl men daar in hutten had gewoond. De laatste dag was echter de grootste of heerlijkste vanwege de plechtige waterplenging, die alsdan plaats had. Op deze dag namelijk werd tot een aandenken van de wonderdadige wijze waarop God in de woestijn water gegeven had, door een priester in een grote gouden kruik met een witten buik uit de bron Siloa bij Jeruzalem water geschept. Van daar werd het naar de tempelberg gedragen, en na met dankofferwijn vermengd te zijn, door de pijpen van de kruik, die aan de buik waren, onder het bazuingeschal van de andere priesters en het zingen van het vers Jes. 12: 3: "Gij zult water scheppen met vreugde uit de fonteynen des heils" uitgegoten.

Dit laatste toont aan, dat men bij deze feestviering met de herinnering van het verleden en in dankbaarheid voor het bewoonde vruchtbare land, tegelijk het groots toekomstige heil op het oog had, dat het volk door de Messias nog te wachten stond. Het was bij de Joden een spreekwoord geworden "Wie de vreugde van het waterscheppen op het Loofhuttenfeest niet gezien heeft, weet niet wat vreugde is."

Jezus koos nu juist deze dag tot het uitspreken dezer woorden (vs. 37, 38), wijl Hij niet slechts het ware water des levens gaf (den Heilige Geest); maar die bijzondere heilsverwachtingen Israëls ook maar door Hem alleen zouden verwezenlijkt worden.] - "Die kome tot Mij en drinke." "Al wie een brandend verlangen heeft om verzadiging voor zijn aamechtige ziel te ontvangen, die kome tot Mij en neme van Mij wat zijn ziel behoeft - barmhartigheid, genade, vergiffenis, vrede, sterkte. Ik ben de Fontein des levens." Wij lezen niet dat ooit een profeet of apostel zo'n taal als deze gevoerd heeft. Zeker kon alleen Hij dit doen, die wist dat Hij God was.

38. Die in Mij gelooft, enz. - In dit vers zijn vele moeilijkheden en het heeft verscheiden uitlegging ontvangen. Niet de minste moeilijkheid levert het verband waarmee onderscheidene uitdrukkingen in dit vers behoren genomen te worden. De een verbindt "die, in Mij gelooft" aan het werkwoord "drinken" in het vorige vers. Een ander het "die in Mij gelooft" met "gelijkerwijs de Schrift zegt." De meeste Schriftverklaarders menen dat de uitdrukking "gelijkerwijs de Schrift zegt" in verband moet genomen worden met de volgende "stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien." Zij houden 't er voor dat de Heere niet beoogde letterlijk de een of anderen Schriftuurtekst aan te halen, maar slechts in zijn eigen woorden de algemenen zin van onderscheidene welbekende teksten te geven. (Jes. 12: 3; 35: 6, 7; 41: 18; 44: 3; 55: 1; 58: 11; Zach. 14: 8, 16). Opmerkelijk dat Zach. 14 op de eersten dag van het feest in de tempel gelezen werd. [Joël 2: 28, 29].

Deze uitlegging komt mij de enig aannemelijke voor. - De Heere heeft zeker hiermee willen zeggen: "Die in Mij gelooft of die tot Mij als tot zijn Zaligmaker komt, uit diens buik zullen stromen des levenden waters vlieten." De Heere had immers ook tot de Samaritaanse vrouw gezegd, dat het water hetwelk Hij kon geven, in dengene die daarvan dronk, een fontein van water zou worden, springende tot in het eeuwige leven (Joh. 4: 14). [Men onderscheide bij wat Jezus zeide, wel vs. 37 en 38 van elkander. Vs. 37 handelt van hetgeen ieder gelovige bij Jezus voor ziek zelf vindt: de stilling

van allen dorst van de ziele; vs. 38 van hetgeen een gelovige door Jezus voor anderen wordt, namelijk zo'n kruik met witten buik, waaruit stromen des levenden waters vloeien gelijk als tot een zinnebeeld uit bovenbeschreven kruik.]

De volle zin van de belofte is: dat elk gelovige in Christus overvloedige voldoening zal ontvangen van al zijn geestelijke behoeften; en dit niet alleen, maar hij zal ook een bron van zegen voor anderen worden: door zijn leer en voorbeeld. Er bestaat een rabbinale spreuk, welke aldus luidt: "Wanneer een mens zich tot de Heere wendt, is hij gelijk aan een fontein vol levend water, en van hem vloeien rivieren uit tot mensen van alle natiën en stammen."

39. En dit zei Hij van de Geest, denwelken ontvangen zouden, die in Hem geloven. - De geliefde opvatting van velen dat de Heere in deze plaats alleen zou gedoeld hebben op de wonderdadige gaven des Heilige Geestes, die op de Pinksterdag zouden gegeven worden, beveelt zich bij mij geenszins aan. Wat hier beloofd wordt, wordt aan iedere gelovige beloofd. De wonderdadige gaven worden blijkbaar niet aan iedere gelovige gegeven. Duizenden zijn door van de apostelen prediking bekeerd, die deze gaven niet hebben ontvangen. Er bestaat een onafscheidbaar verband tussen het geloof in Christus en het ontvangen van de Heilige Geest.

Want de Heilige Geest mets nog niet, enz. - Dit kan natuurlijk niet betekenen dat de Heilige Geest nog niet bestond, die eeuwig de is met de Vader en de Zoon, en door wie de heiligen des Ouden Testaments leefden, handelden en God verheerlijkten. (Gen. 6: 3; Markus 12: 36; Jes. 63: 10, 11; Luk. 1: 15). Het wil eenvoudig zeggen: "Hij was nog niet ten volle geopenbaard en uitgestort over de kerk. Het was niet voordat de Heere Jezus "verheerlijkt" was, door zijn hemelvaart en plaatsneming aan de rechterhand Gods, dat de Heilige Geest in vollen invloed aan de kerk werd gegeven. Toen werd vervuld Ps. 68: 19: "Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt de gevangenis gevankelijk gevoerd; Gij hebt gaven genomen om uit te deden onder de mensen; ja ook de wederhorigen om bij U te wonen, o Heere God!" - Eer onze Heere stierf en weder opstond en ten hemel voer, was de Heilige Geest en was Hij geweest van alle eeuwigheid, de met de Vader en de Zoon, een onderscheiden Persoon van gelijke macht en gezag, waarachtig en eeuwig God. Maar Hij had zichzelf nog niet zo ten volle geopenbaard aan hen, die Hij bewerkte, als Hij deed na Jezus' hemelvaart; en Hij was nog niet in persoon neergedaald over de Heidenwereld, en had nog niet het Evangelie tot alle mensen uitgezonden met stromen van zegeningen, zoals Hij deed toen Paulus en Barnabas werden uitgezonden door de Heilige Geest (Hand. 13: 4). In de woord: de bedeling des Heilige Geestes was nog niet begonnen.

### **JOHANNES 7: 40 - 53.**

Nutteloosheid van blote verstandskennis. - Het werk van de genade in het hart soms trapswijs.

40. *Velen dan uit de scharen deze rede horende, zeiden: Deze is waarlijk de profeet.*

41. *Anderen zeiden: Deze is de Christus; en anderen zeiden: Zal dan de Christus uit Galiléa komen?*

42. *Zegt de Schrift niet, dat de Christus komen zal uit den zede Davids, en van het vlek Bethlehem, waar David was*

43. *Er werd dan tweedracht onder de schaar om Zijnentwil.*

44. *En sommigen van hen wilden Hem grijpen, maar niemand sloeg de handen aan hem.*

45. *De dienaars dan kwamen tot de Overpriesters en Farizeeërs en die zeiden tot hen: Waarom hebt gij hem niet gebracht?*
46. *De dienaars antwoordden: Nooit heeft een mens zo gesproken, gelijk deze mens.*
47. *De Farizeeërs dan antwoordden hun: Zijt ook gijlieden verleid?*
48. *Heeft iemand uit de oversten in hem geloofd, uit de Farizeeërs?*
49. *Maar deze schaar die de wet niet weet, is vervloekt*
50. *Nicodémus zei tot hen, welke des nachts tot Hem gekomen was, zijnde een uit hen*
51. *Oordeelt ook onze wet de mens, tenzij dat ze eerst van hem gehoord heeft, en verstaat wat hij doet?*
52. *Zij antwoordden en zeiden tot hem: Zijt gij ook uit Galiléa? Onderzoek en zie, dat uit Galiléa geen profeet opgestaan is.*
53. *En een iegelijk ging heen naar zijn huis.*

Deze verzen tonen ons ten eerste aan hoe nutteloos de kennis in de godsdienst is, als deze niet vergezeld is van genade in het hart. Wij lezen dat sommigen van de hoorders van Christus duidelijk wisten waar de Christus moest geboren worden. Zij verwezen naar de Schriften, als liederen die met haar inhoud bekend waren. "Zegt de Schrift niet, dat de Christus komen zal uit den zede Davids, en van het vlek Bethlehem, waar David was?" En toch waren de ogen hants verstands niet verlicht. Hun eigen Messias stond voor hen, en zij namen Hem niet aan, of geloofden of gehoorzaamden Hem niet. Een zekere mate van godsdienstkennis is buiten twijfel van zeer groot belang. Onwetendheid is zeker niet de moeder van ware godsvrucht, en helpt niemand in de hemel. Een "onbekende God" kan nooit het voorwerp zijn van een redelijke aanbidding. Gelukkig zou het inderdaad voor de Christenen zijn, als zij allen zo goed de Schrift kenden als de Joden die schijnen gekend te hebben toen de Heere op aarde was!

Maar terwijl wij godsdienstige kennis naar waarde schatten, moeten wij zorg dragen, dat wij die niet overschatten. Wij moeten niet menen, dat het genoeg is de feiten en leerstellingen van ons geloof te kennen, als ons hart en leven niet geheel en al gebracht is onder de invloed van hetgeen wij weten. De duivelen zelfs kennen de belijdenis verstandelijk, en "geloven en sidderen", maar blijven toch nog duivelen (Jak. 2: 19). Het is zeer mogelijk gemeenzaam te zijn met de letter van de Schrift, en in staat te zijn gepaste teksten aan te voeren, en te redeneren over de theorie van het Christendom, en toch dood in misdaden en zonden te blijven. Gelijk velen van het geslacht tot wie onze Heere predikte, zouden ook wij de Bijbel goed kunnen kennen, en toch ongelovig en onbekeerd blijven.

Kennis des harten, dit moeten wij ons altijd herinneren, is de enige nodige zaak. Dit is iets wat scholen en universiteiten niet kunnen geven: het is een gave Gods. De plagen van ons eigen hart uit te vinden en de zonden te haten, - gemeenzaam te worden met de troon van de genade en de fontein van Christus bloed' - dagelijks aan de voeten van Jezus te zitten en nederig van Hem te leren - dat is de hoogste trap van kennis die de sterfelijke mens kan bereiken. Laat iemand God danken die iets van deze dingen weet. Hij moge onkundig zijn in het Grieks, Latijn, Hebreeuws en de mathesis, maar hij zal behouden worden.

Ten andere leren ons deze verzen, hoe uitnemend de gaven van onze Heere moeten geweest zijn, als openbaar Godsdienstleraar. Ons wordt gemeld dat zelfs de dienaren van de overpriesters, die gezonden waren om Hem te grijpen, getroffen en verwonderd waren. Zij waren natuurlijk niet voor Hem ingenomen. Toch getuigden zij: "Nooit heeft een mens zo gesproken gelijk deze mens."

Van de wijze waarop onze Heere in het openbaar sprak, kunnen wij ons al heel weinig



een denkbeeld vormen. Houding, stem en voordracht zijn dingen die men moet zien en horen om ze te kunnen waarderen. Dat dit alles bij onze Heere bijzonder plechtig, aantrekkelijk en indrukwekkend was, behoeven wij niet te betwijfelen. Het was waarschijnlijk iets geheel anders dan hetgeen de Joodse dienaren gewoon waren te horen. Er is veel in wat op een andere plaats wordt gezegd: "Hij leerde als Machthebbende en niet als de Schriftgeleerden." (Matth. 7: 29.)

Van het onderwerp dat onze Heere in het openbaar besprak, kunnen wij enig begrip vormen uit de redevoeringen die in de vier Evangeliën worden verhaald. De hoofdinhoud van deze redenen is eenvoudig en duidelijk. De wereld heeft nimmer iets dergelijks gezien, sedert de gave van spreken de mens werd geschonken. Zij bevatten dikwijls diepe waarheden, die wij niet kunnen peilen; maar zij bevatten dikwijls eenvoudige zaken, die zelfs een kind kan begrijpen. Zij zijn krachtig en onverholen in het aanwijzen van volks - en geestelijke zonden, en toch wijs en bescheiden door nimmer nodeloze ergernis te geven. Zij zijn getrouw en rechtstreeks in het waarschuwen, en toch liefderijk en teder in het uitnodigen. Wat vereniging van kracht en eenvoudigheid, van moed en voorzichtigheid, van getrouwheid en zachtmoedigheid betreft, mag men wel zeggen: "Nooit heeft een mens zo gesproken gelijk deze mens."

Het zou goed zijn voor de kerk van Christus als leraars en godsdienstonderwijzers meer trachtten te spreken naar het voorbeeld van hun Heere. Laat ze bedenken dat fraaie zwier van taal, en een op het gevoel werkende, theatrale stijl van voordracht geheel en al ongelijk zijn aan hun Meester. Laat ze door welsprekende eenvoudigheid het toppunt in het openbaar spreken trachten te bereiken. Hiervan gaf hun Meester hun een heerlijk voorbeeld. Zeker behoeven zij zich nooit te schamen in zijn voetstappen te wandelen.

Deze verzen tonen ons, eindelijk, hoe langzaam en trapsgewijze het werk van de genade in sommige harten indringt. Wij lezen dat Nicodémus opstond in de Raad van de vijanden van onze Heere, en in het algemeen bepleitte dat Hij een rechtvaardige behandeling verdiende. "Oordeelt ook onze wet de mens, tenzij dat zij eerst van hem gehoord heeft, en verstaat wat hij doet?"

Dezelfde Nicodémus, wij moeten er aan denken, is de man die achttien maanden vroeger, des nachts tot onze Heere gekomen was, als een onwetend onderzoeker. Hij wist toen klaarblijkelijk weinig, en durfde niet tot Christus komen in het openbaar. Maar nu na achttien maanden, is hij zover gekomen dat hij iets durft zeggen ten gunste van de Heere. Het was, wel is waar, maar weinig wat hij zeide, maar het was toch beter dan in het geheel niets. Er zou nog een dag komen dat hij verder zou gaan. Hij zou Jozef van Arimathéa helpen in het eerbewijzen aan het dode lichaam van onze Heere, als zelfs zijn uitverkoren Apostelen Hem hadden verlaten en gevloden waren.

Het geval van Nicodémus is vol nuttige lering. Het leert ons, dat er verscheidenheden zijn in de werking des Heilige Geestes. Allen worden ongetwijfeld naar dezelfde Zaligmaker geleid, maar allen worden niet juist op dezelfde wijze geleid. Het leert ons, dat het werk des Geestes niet altijd met dezelfde spoed voorwaarts gaat in de harten van de mensen. In sommige gevallen kan het inderdaad zeer langzaam voorwaarts gaan, en toch werkelijk en waar zijn.

Wij zullen wel doen, ons deze dingen te herinneren, als wij onze mening vormen over andere Christenen. Wij zijn dikwijls al te spoedig gereed om sommigen als zonder genade levende te veroordelen, omdat hun ondervinding juist niet gelijk is aan de onze; of hen te verwerpen, alsof zij in het geheel niet op de smalle weg zijn, omdat

zij zo snel niet kunnen lopen als wij. Wij moeten ons wachten voor een haastig oordeelvellen. Het is niet altijd de snelste loper die de prijs wint. Het zijn niet altijd zij die plotseling in de godsdienst aanvangen en vrolijke Christenen belijden te zijn, die tot het einde toe volstandig blijven. Langzaam werk is dikwijls het zekerste en meest duurzame. Nicodémus stond vast, toen Judas Iskariot afviel en naar zijn eigen plaats ging. Ongetwijfeld zou het een aangename zaak zijn, als iedereen die bekeerd was, er fier voor uitkwam, het kruis opnam en Christus beleed van de dag zijner bekering af. Maar het is niet altijd aan Gods kinderen gegeven aldus te doen.

Hebben wij enige genade in onze harten? Dit is na alles de grote vraag die ons betreft. Zij moge gering zijn, - maar hebben wij er toch iets van? Zij moge langzaam vorderen, zoals bij Nicodémus, - maar vordert zij toch over het geheel? Beter een weinig genade dan geen! Beter langzaam voortgaan, dan stilstaan in de zonde en in de wereld!

#### AANTEKENINGEN.

40. Velen.... schare.... deze rede horende, zeiden. -

Met de "schare" wordt hier blijkbaar de menigte des volks, niet de priesters en Farizeeërs, bedoeld. "Deze rede" ziet op de openlijke verklaring en uitnodiging zo even door de Heere gedaan. Het schijnt hun getroffen te hebben dat iemand zo boud zichzelf als de Lesser van geestelijken dorst aankondigde; en dit in verband genomen met Jezus' openbaar onderwijs gedurende de laatste helft van het feest, waarvan het vs. 37 en 38 door de Heere gesprokene het besluit was, drong hen tot de aflegging van de verklaring, die onmiddellijk volgt:

Deze is waarlijk de Profeet. - De Profeet, meenden zij, van wie Mozes voorspeld had Bent. 18: 15, 18, zonder te weten dat Mozes met die Profeet de Messias had bedoeld.

41. Anderen zeiden: Deze is de Christus. - Deze zagen in onze Heere de Messias, die alle vrome Joden in die tijd met ernst verwachtten, en naar wiens komst de gehele natie uitzag; alhoewel de meesten van hun niets meer dan een tijdelijken verlosser verwachtten. (Zie Ps. 45: 8; Jes. 61: 1; Dan. 9: 25, 26). Zelfs de Samaritaanse vrouw kon zeggen: "Ik weet dat de Messias komt." (Joh. 4: 25).

En anderen zeiden: Zal dan de Christus uit Galiléa komen? - Menende dat Jezus een Galileeër uit Nazareth was, was de tegenwerping natuurlijk. Hoe onkundig de meeste Joden waren aangaande de geboorteplaats van Jezus, blijkt hier zowel als elders.

42. Zegt de Schrift niet enz. - Merken wij in dit vers op, de heldere kennis welke vele Joden in Jezus' tijd hadden van de Schriftuurlijke voorzeggingen en beloften. Zelfs het volk wist dat de Messias moest zijn van Davids geslacht, en in Bethlehem de welbekende geboorteplaats van David geboren.

43. Er werd tweedracht onder de schaar om Zijnentwil. - Hier zien wij 's Heeren woord Luk. 12: 51 letterlijk vervuld. Hij bracht geen "vrede", maar "verdeeldheid". Zo zal het blijven, zolang de menselijke natuur verdorven is.

44. Sommigen... wilden Hem grijpen. - Deze waren ongetwijfeld de vrienden en aanhangers van de Farizeeërs, meestal inwoners van Jeruzalem, die wel wisten wat hun voorgangers wensten.

Niemand sloeg de handen aan Hem. - Door Goddelijke weerhouding eensdeels, omdat zijn ure nog niet was gekomen; anderdeels doordien de Farizeese partij een opstand vreesde van de zijde van de Galileeërs en anderen, die tot het feest gekomen waren.

Zo lezen wij bij het laatste Paasfeest: "De Overpriesters en Schriftgeleerden zochten hoe zij Hem ombrengen zouden: want zij vreesden het volk." (Luk. 22: 2). En weer: "Niet in het feest, opdat er niet misschien oproer onder het volk worde." (Matth. 26: 5; Markus 14: 2).

45. De dienaars dan kwamen, enz. - Volgens vs. 32 waren de dienaars gezonden wellicht van de derden feestdag af om de Heere te grijpen, zeker bij de eerste de beste gelegenheid. Hadden zij het in het begin niet durven doen, nog minder op de laatsten dag, nu het volk meer opgewonden was door 's Heeren openlijke verklaring (vs. 37, 38).

46. De dienaars antwoordden, enz. - zichzelf hadden enerzijds de macht van 's Heeren woorden ondervonden. Zij hadden nog nooit iemand horen spreken gelijk deze mens. Dat had hun de handen gebonden. Anderzijds hadden zij gezien wat invloed zijn spreken op de menigte had uitgeoefend; zodat zij het nutteloos achtten te trachten iemand gevangen te nemen, die zo zijn gehoor beheerste. Ongetwijfeld hadden zij meer gehoord dan het weinige dat tussen vs. 32 en 46 medegedeeld wordt. Dat is zeker slechts een proeve van wat de Heere heeft gesproken, en geeft ons de sleutel om ons met de hoofdinhoud van 's Heeren onderwijs bekend te maken.

Nooit heeft een mens zo gesproken gelijk deze mens. - hiermee hebben zij zeker willen zeggen, dat zij nog nooit iemand zulke diepe en belangrijke waarheden in zo'n eenvoudige en toch duidelijke taal, en op zo'n plechtige, indrukwekkende en toch hartinnemende wijze hadden horen uitspreken. Wellicht bovendien dat Hij sprak met een gezag en op een toon als een bode uit de hemel, zoals zij nog nooit hadden gehoord.

47. Zijt ook gijlieden verleid? - Deze vraag verraadt nijd, bitterheid, bespottling en misnoegen.

48. Heeft iemand uit de oversten in Hem geloofd, of uit de Farizeeërs? - Deze arrogante vraag was ongetwijfeld bedoeld om een onweersprekelijk bewijs te zijn, dat onze Heere onmogelijk de Messias kon zijn. "Kan zo iemand het minste vertrouwen als leraar van een nieuw godsdienst waardig geacht worden, indien de geleerdste en hoogstgeplaatste niet in Hem geloven?" zo heeft de menselijke natuur in alle eeuw geredeneerd. Maar zie 1 Kor. 1: 26; Matth. 19: 23. Duidelijk blijkt dat tot op dit ogenblik de Farizeeërs nog niet wisten dat een van hen de Heere gunstig genegen was.

49. Maar deze schare, die de wet niet weet, is vervloekt. - Deze uitdrukking verraadt hoe vol verachting en toorn zij waren. "Deze schare", die domme menigte "die de wet niet weet," die niet in de Schrift is ingewijd, en geen rabbinale geleerdheid bezit, "is vervloekt," ligt onder de vloek van God en is aan diepe verblinding overgegeven. Wanneer de vijanden van levende godsvrucht het volk niet van het Evangelie kunnen terughouden, en het onderwijs van hun voorstanders niet kunnen weerleggen, strijden zij vaak nog met de wapens van de Farizeeërs in dit vers. Zij stellen zich met de goedkope en gemakkelijke betuiging tevreden dat die het met hen niet eens zijn, onwetend en onkundig zijn, en het er dus niets toe doet wat die denken. De lagere en nederiger klassen zijn vaak beter in staat te oordelen in zake van godsdienst wat waarheid is dan de hogere en geleerde. - De neiging van de Joden om dit "vervloekt" uit te spreken voor wie met hun godsdienstzaken verschillen, blijkt uit dit vers.

50. Nicodémus... welke des nachts tot Hem gekomen was. - Dit was reeds vroeger vermeld (Joh. 2). Wanneer Johannes van Nicodémus spreekt, voegt hij er altijd bij dat die 's nachts gekomen was. (Joh. 19: 39). Zonderling dat hier niet de naam van de Heere genoemd wordt.

Zijnde de uit hen. - Dit bedoelt, dat hij een overste was onder de Farizeeërs, en als zodanig tegenwoordig bij al hun beraadslagingen. Uit zijn geval blijkt, dat de genade van God iemand kan bereiken, al is zijn positie nog zo ongunstig ten opzichte van de ware godsvrucht. Er was een Lot in Sodom, een Obadja aan Achabs hof, een Daniël in Babel, meer dan de heilige in Nero's paleis, een Nicodémus onder de Farizeeërs. Hij was de uit hen, maar niet de van geest met hen.

51. Oordeelt ook onze wet, enz. - Letterlijk beter: "Veroordeelt" enz. Dit was ontwijfelbaar een opkomen voor de Heere, en een pleiten dat Hij rechtvaardig en overeenkomstig de wet behoorde behandeld te worden. Hoewel op het eerste gehoor dit een zwakke manier geacht kan worden om zijn geloof te tonen, was er toch moed nodig om het weinige te doen wat Nicodémus deed en te zeggen wat hij zeide, aangemerkt de gemoedsstemming van de andere Farizeeërs. Wijselijk beriep hij zich op de wet. Voorzichtig beriep hij zich op algemene beginselen en zei geen woord omtrent het bijzondere geval van Jezus. "Is het niet (wilde hij er mede zeggen) een grondbeginsel van de wet van Mozes, welke wij allen belijden te eren en te handhaven, dat niemand mag veroordeeld worden, aleer men van hem zelf gehoord heeft wat hij tot zijn verdediging kan inbrengen, en alvorens men klare kennis en bewijs hebbe van hetgeen hij werkelijk heeft gedaan? Is het niet uw wet in het aangezicht slaan, als gij in zijn geval overhaastig oordeelt, en hem als een misdadiger behandelt, aleer gij hem gelegenheid hebt gegeven zichzelf te verklaren?" (Zie Deut. 1: 17; 17: 8 enz., 19: 15, enz.)

52 Zij antwoordden... Zijt gij ook uit Galiléa? - De taal van toorn, woede en bitteren spot. Gij, een overste, een geleerd man, een Farizeeër, de onzer, ook een aanhanger van de Galileesche partij 1 Nicodémus behaalde er weinig gunst van de Farizeeërs bij, schoon hij zich zo voorzichtig mogelijk had uitgedrukt.

Onderzoek en zie. - Sarcastisch: "ga en onderzoek opnieuw de Schriften, en zie wat die van de Messias zeggen, aleer gij een woord over die nieuw Galilese profeet zegt. Onderzoek de profeten, en zie of gij een enkel bewijs vóór de Galileeër kunt vinden, wiens zaak gij schijnt voor te staan."

Dal uit Galilea geen profeet is opgestaan. - Meenden zij hiermee dat de profeet, de Messias, niet uit Galiléa kon voortkomen? Dan hadden zij recht.

Enigen vatten het zo op. Anderen geloven dat zij in hun woede het vergaten, óf opzettelijk wilden vergeten dat er uit Galiléa profeten waren opgestaan. Elia, Eliza, Amos, Jona, en wellicht Nahum, meent men waren uit Galiléa. [Van Jona is ' het althans zeker: hij was van Gath - hefer, dat in Galiléa lag; maar Jona telden zij niet, zo het heette omdat hij God ongehoorzaam was geweest, maar inderdaad omdat hij naar de Heidenen gegaan was en die zich op zijn prediking bekeerd hadden.]

53. En een iegelijk ging heen naar zijn huis. - Deze woorden schijnen aan te geven dat de vergadering van de Farizeeërs, voor welke de dienaren verscheen waren met het bericht dat zij niet bij machte waren de Heere gevangen te nemen, opgeheven werd, zonder iets verdere uit te richten. Zeker zullen zij in bitterheid des gemoeds huiswaarts gekeerd zijn; daar zij machteloos gebleken waren om de Heere in zijn loop te stuiten. Het woord van de mens kan soms een vervolging beletten. Zelfs de enig mens kan

tegenover velen staan en standhouden, als God aan zijn zijde is.

**JOHANNES 8: 1 - 11.**

De vrouw in overspel gegrepen. - De macht van het geweten. - De aard van de ware bekering.

1. *Maar Jezus ging naar de Olijfberg.*
2. *En des morgens vroeg kwam Hij weer in de tempel, en al het volk kwam tot Hem, en neergezeten zijnde, leerde Hij hen.*
3. *En de Schriftgeleerden en de Farizeeërs brachten tot Hem een vrouw, in overspel gegrepen.*
4. *En haar gesteld hebbende in 't midden, zeiden zij tot Hem: Meester! deze vrouw is op de daad zelf gegrepen, overspel begaande.*
5. *En Mozes heeft ons in de wet geboden, dat dezulken gestenigd zullen worden; gij dan, wat zegt gij?*
6. *En dit zeiden zij, Hem verzoekende, opdat zij iets hadden, om Hem te beschuldigen; maar Jezus, neerbukkende, schreef met de vinger in de aarde.*
7. *En als zij Hem bleven vragen, richtte Hij zich op, en zei tot hen: die van ulieden zonder zonde is, werpe eerst de steen op haar.*
8. *En weer neerbukkende, schreef Hij in de aarde.*
9. *Maar zij, dit horende, en van hun consciëntie overtuigd zijnde, gingen uit, de een na de anderen, beginnende van de oudsten tot de laatsten; en Jezus werd alleen gelaten, en de vrouw, in het midden staande.*
10. *En Jezus, zich oprichtende, en niemand ziende dan de vrouw, zei tot haar: vrouw I waar zijn deze uw beschuldigers; heeft u niemand veroordeeld?*
11. *En zij zeide: niemand, Heere! En Jezus zei tot haar: zo veroordeel Ik u ook niet; ga heen, en zondig niet meer!*

Het verhaal waarmee het achtste Hoofdstuk van Johannes' Evangelie aanvangt, draagt enigszins een bijzonder karakter: in sommige opzichten staat het alleen. Daar is niets geheel gelijk daaraan in de gehele Hij van de vier Evangeliën. In iedere eeuw hebben sommige vreesachtige zielen zich aan dit Schriftgedeelte geërgerd, en hebben getwijfeld of in 't geheel Johannes het wel geschreven had. Maar het recht van zo'n twijfel kan niet gemakkelijk bewezen worden.

Te veronderstellen, zoals sommigen gemeend hebben, dat dit verhaal de zonde van overspel vergoelijkt, en onze Heere in het licht stelt als het zevende gebod gering achtende, is een grote vergissing. Daar is niets in deze tekst om zo'n bewering te rechtvaardigen. Daar is geen uitdrukking in om ons iets van die aard te laten zeggen.

Laat ons kalm de zaak overwegen, en de inhoud van dit Schriftgedeelte onderzoeken. De vijanden van onze Heere brachten voor Hem een vrouw schuldig aan overspel, en waagden Hem te zeggen welke straf zij verdiende. Er wordt ons uitdrukkelijk gemeld dat zij de vraag deden, "Hem verzoekende." Zij hoopten Hem in zijn woorden te verstrikken door iets te horen zeggen, waarover zij Hem konden beschuldigen. Zij verbeeldden zich misschien, dat Hij, die vergeving en behoudenis predikte aan "tollenaars en zondaars," er toe gebracht kon worden iets te zeggen, dat óf de wet van Mozes óf zijn eigen woorden kon tegenspreken.

Onze Heere kende de harten van de boosaardige ondervragers die daar voor Hem stonden, en handelde met hen met volmaakte wijsheid, zoals Bij gedaan heeft in de zaak van de schattingpenning (Matth. 22: 17). Hij weigerde "rechter" en wetgever te zijn onder hen, en voornamelijk in een rechtszaak die hun eigen wet reeds beslist had. Hij gaf hun in 't eerst in 't geheel geen antwoord..

Maar toen zij bleven vragen, bracht de Heere ze tot stilzwijgen door een snijdend en hartonderzoekend antwoord: "Wie van ulieden zonder zonde is, werpe het eerst de steen op haar."

Hij zei niet dat de vrouw niet gezondigd had, of dat haar zonde een beuzeling was. Maar Hij herinnerde haar beschuldigers, dat zij in ieder geval niet de personen waren om een beschuldiging tegen haar in te brengen. Hun eigen beweegreden en hun levenswandel waren ver van zuiver. Zij behandelden deze zaak niet met reine handen. Wat zij werkelijk wensten, was niet de zuiverheid van Gods wet te handhaven, en een zondares te straffen, maar hun boosheid aan Hem zelf bot te vieren.

En het laatste van alles, toen zij, die de ongelukkige vrouw tot onze Heere gebracht hadden, uit zijn tegenwoordigheid waren heengegaan, "overtuigd zijnde van hunne, consciënties", zond Hij de schuldige zondares heen, met de plechtige woorden: "Zo veroordeel Ik u ook niet, ga heen en zondig niet meer." Dat zij geen straf verdiende, zei Hij niet. Maar Hij was niet gekomen ma rechter te zijn. Bovendien bij de afwezigheid van alle getuigen of beschuldigers, was er geen rechtszaak voor Hem. Laat haar dan vertrekken als een wier schuld "niet is bewezen," zelfs al is zij schuldig, en laat haar "niet meer zondigen."

Te zeggen, met deze eenvoudige feiten voor ons, dat de Heere het met de zonde van overspel licht opnam, is niet edel. Daar is niets in dit Schriftgedeelte om dit te bewijzen. Van allen wier woorden opgetekend zijn in de Bijbel, is er niemand die zo sterk tegen de overtreding van het zevende gebod gesproken heeft als onze Goddelijke Meester. Hij is het die geleerd heeft dat het gebroken kan worden door een blik ' of een gedachte, zowel als door een openbare daad (Matth. 5: 28). Hij heeft sterker dan iemand gesproken over de heiligheid van de huwelijksbetrekking (Matth. 19: 5). In al hetgeen hier verhaald wordt, zien Wij niets onbestaanbaars met het overige van zijn onderwijs. Hij weigerde eenvoudig het ambt van rechter aan te nemen en de veroordeling over een schuldige vrouw uit te spreken tot genoegen van Zijn doodvijanden.

Eer wij van dit gedeelte afstappen, moeten wij niet vergeten, dat het twee lessen bevat van groot gewicht. Welke moeilijkheden de voor ons liggende verzen mogen aanbieden, deze twee lessen zijn in ieder geval helder, duidelijk en onmiskenbaar.

Ten eerste leren wij hier de macht van het geweten. Wij lezen van de beschuldigers van de vrouw, dat zij, het beroep van onze Heere horende, "van hun consciëntie Overtuigd zijnde, uitgingen de een na de ander; beginnende van de oudsten tot de laatsten." Boos en verhard als zij waren, voelden zij iets van binnen, dat hen tot lafaards maakte. Gevallen als de menselijke natuur is, heeft God zorg gedragen dat in iedere zaak een of meerdere getuigen gehoord moet worden.

Het geweten is het meest belangrijke deel van onze inwendige mens, en speelt een zeer grote rol in onze geestelijke geschiedenis. Het kan ons niet behouden. Het bracht nooit iemand tot Christus. Het is blind en vatbaar om af te dwalen. Het is verlamd en machteloos, en kan mis niet tot de hemel leiden. Toch is het geweten niet te verachten. Het is de beste vriend van de leraar, als hij van de predikstoel de zonde bestraft. Het is de beste vriend van de moeder, als zij haar kinderen van het kwaad zoekt af te trekken, en hen tot het goede tracht op te wekken. Het is de beste vriend van de onderwijzer, als hij jongens en meisjes hun zedelijke plichten poogt in te prenten. Gelukkig is hij die nooit zijn geweten verstompt, maat tracht, het teder te houden! Nog gelukkiger is hij, die bidt om het door de Heilige Geest verlicht, en het met Christus' bloed besprengd te hebben.

Ten andere leren wij de aard van het ware berouw. Toen onze Heere tot de

zondige vrouw had gezegd: "Zo veroordeel Ik u ook niet," zond Hij haar met de plechtige woorden weg: "Ga heen en zondig niet meer." Hij zei niet enkel: "ga heen en heb berouw." Hij wees het voornaamste aan, dat in haar geval vereist werd, - de noodzakelijkheid om onmiddellijk met de zonde te breken.

Laat ons deze les nooit vergeten. Het is de hoofdzaak van de oprechte bekering, zoals de catechismus ons leert de "zonde te verzaken." zo'n bekering die in niets anders bestaat dan in gevoel, spreken, belijden, wensen, menen, hopen, en besluiten, is zonder waarde in Gods oog. Handelen is het ware leven van de "onberouwelijke bekering tot zaligheid." –

Voor dat een mens ophoudt kwaad te doen, en zich van zijn zonde afkeert, bekeert hij zich werkelijk niet. - Willen wij weten of wij werkelijk tot God bekeerd zijn, en iets van de Goddelijke afkeer van de zonde hebben, en van zo'n bekering waarover "vreugde in de hemel is?" Laat ons zoeken en zien of wij de zonde verzaken. Laat ons niet rusten, voordat wij kunnen zeggen als in Gods aangezicht: "Ik haat alle zonde, en wens niet meer te zondigen."

#### AANTEKENINGEN.

Deze elf verzen in verband met het laatste vers van het voorgaande hoofdstuk maken misschien de ernstigste kritische moeilijkheid uit in het Nieuwe Testament. Hun echtheid wordt betwist. Vele geleerde christenschrijvers, die ontwijfelbaar recht hebben over zulke onderwerpen gehoord te worden, houden staande dat dit gedeelte niet door Johannes is geschreven, maar door een ongeïnspireerde schrijver, en waarschijnlijk eerst later, en bijgevolg geen wettige aanspraak er op heeft, als een gedeelte van de canonieke Schrift beschouwd te worden. Anderen, die minstens niet minder gezag hebben, houden vol, dat de plaats wel echt, en door Johannes geschreven is. –

Onder degenen die haar voor onecht houden of haar echtheid betwijfelen, behoren: Beza, De Groot, Hammond, Tholuck, Olshausen, Hengstenberg. Onder hen die haar voor echt houden: Augustinus, Ambrosius, Zwinglius, Calvijn Melancton, Oecolampadius, Coccejus, Lampe Witby, Doddridge, Bengel, Stier. Calvijn zegt er van: "Het is klaar, dat deze plaats de Griekse kerken oudtijds onbekend is geweest, en enigen menen, dat zij van een andere plaats overgebracht, en hier is ingevoerd. Maar zij is altijd door de Latijnse kerk erkend, en wordt in vele oude Griekse handschriften gevonden, en bevat niets een apostel onwaardig. Er bestaat geen reden, waarom wij weigeren zouden, haar tot ons voordeel te gebruiken." –

1. De plaats wordt wel in sommige van de oudste en beste, thans bestaande handschriften van het Nieuwe Testament niet gevonden; maar toch in vele oude handschriften, zij het dan ook niet de oudste en de beste. –
2. Zij ontbreekt wel in enige van de oudste vertalingen van de Heilige Schriften; maar komt wel voor in de Latijnse Vulgata en in de Arabische, Koptische, Perzische en Ethiopische overzettingen. –
3. Zij wordt niet verklaard door de Griekse vaders Origenes, Cyrillus, Chrysostomus en Theophylactus, in hun Verklaring van Johannes, noch door Tertullianus en Cyprianns aangehaald of er op gedoeld; waarvoor echter redenen bestaan, geheel buiten de bedoelde plaats gelegen. Daarentegen wordt zij verklaard door Augustinus in zijn Verklaring van Johannes' Evangelie, en in andere van zijn schriften opzettelijk aangehaald, met toelichting waarom zij in enige handschriften ontbreekt. Ook wordt zij aangehaald en verdedigd door Ambrosius. Naar haar wordt verwezen door Hiëronymus en zij als echt



behandeld in de Apostolische Constituties. –

4. Wel brengt men tegen de echtheid in, dat deze plaats in stijl verschilt van het overige van Johannes' Evangelie, en sommige woorden en uitdrukkingen bevat, welke anders nergens in zijn Evangelie worden gevonden; maar een geïnspireerd schrijver kan toch bij zekere gelegenheid wel woorden en uitdrukkingen bezigen, die hij anders niet gebruikt: het is volstrekt geen bewijs, dat hij iets niet geschreven heeft, omdat hij van zijn gewoonte afwijkt.

1. Jezus ging naar de Olijfberg. - Het laatste vers van het voorgaande hoofdstuk en dit vers behoren blijkbaar bij elkander. De verdeling van de hoofdstukken is niet gelukkig geschied. Terwijl de Farizeeërs en leden van de Raad "een iegelijk naar zijn huis ging" (7: 53), ging onze Heere, die geen eigen woning had, "naar de Olijf berg," en bracht daar de nacht door in de open lucht. In een klimaat als dat van Judea kon zo iets geschieden. De hof van Gethsémané, aan de voet van die berg. leverde voldoende beschutting op. Uit Luk. 21: 37 zien wij dat dit 's Heeren gewoonte was. [Het kan ook zijn dat de Heere in Bethanië op de Olijf berg in het huis van een vriend de nacht doorbracht, b. v. bij Lazarus.] Lampe merkt aan, dat wij niet lezen, dat de Heere ooit gedurende zijnen bediening een nacht in Jeruzalem geslapen heeft.

2. Weer in de tempel. - Dit bedoelt de voorhoven van de tempel, waar de Joden gewoon waren bijeen te komen om te luisteren naar het onderwijs van de leraren. In Oosterse landen en in de tijd toen de drukkunst nog niet bestond, werd veelal op deze wijze door samenkomsten in de open lucht of door gesprekken onderwezen.

Al het volk kwam tol Hem. - "Al" betekent hier een grote menigte volks. Na alles wat er in de laatste drie of vier dagen gebeurd was, valt het licht te begrijpen, dat des Heeren komst een grote schaar aantrok. Zijn roem als leraar en spreker was gevestigd. Neergezeten zijnde, leerde Hij hen,. - Het was de gewoonte dat de leraars zaten en de hoorders stonden. Dit blijkt ook uit de volgende plaatsen: Matth. 26: 55; Luk. 4: 20; 5: 3; Hand, 16: 13. De Schriftgeleerden en de Farizeeërs. - Dit is de enige plaats in Johannes' Evangelie waarin hij de "Schriftgeleerden" noemt. Hij noemt de Farizeeërs twintig malen; zestien malen alleen, en vier malen met de Overpriesters. Sommigen voeren dit aan als een bewijs tegen de echtheid dezer plaats. Maar Markus spreekt in zijn Evangelie twaalf malen van de Farizeeërs, en maakt slechts twee malen melding van de Sadduceeërs in vereniging met hen. Bovendien dit is het enige geval bij Johannes vermeld dat er een rechtstreekse poging werd aangewend om de Heere door een subtiele vraag te vangen. Dit zo zijnde, mag het wel als een goede reden worden beschouwd, waarom de Schriftgeleerden nevens de Farizeeërs vernoemd worden, als hoofdaanleggers bij de poging.

Brachten tot Hem een vrouw, enz. - Niet onwaarschijnlijk is het, dat deze poging om de Heere te verstrikken één van de gevolgen was van zijner vijanden mislukking om Hem op het feest gevangen te nemen. Mislukt in hun pogen om Hem in zijns rede te vangen, of Hem wettig van enige misdaad te beschuldigen, trachtten zij nu hun doel te bereiken, door Hem iets te doen verrichten, een onwettige of onbescheiden daad, waardoor zij de handen aan Hem konden slaan. Er was geen tijd te verliezen.

3. Zeiden zij.. deze vrouw.... gegrepen, enz. - Bij gelegenheid van een feest, als dat van de Loofhutten, wanneer talrijke scharen in Jeruzalem vergaderd waren, elk huis overvol was, en velen in de open lucht sliepen, kon het lichtelijk gebeuren dat het zevende gebod werd overtreden.

4. Mozes.... wei geboden.... gestenigd. - Dit is de wettige gevolgtrekking uit de beide teksten Lev. 20: 10 en Deut. 22: 22, met elkander vergeleken. Het verdient opmerking, dat de uitdrukking "Mozes in de wet," bij de andere Evangelisten niet gebruikt wordt. Zij wordt alleen gevonden bij Johannes, hier en 1: 46.

Gij dan, wat zegt gij? - Oecolampadius denkt, dat de Farizeeërs vooral boos en vertoornd waren, omdat de Heere gezegd had, dat hoeren en tollenaars de Farizeeërs zullen voorgaan in het Koninkrijk Gods. (Matth. 21: 31).

5. En dit zeiden zij, Hem verzoekende. - Had de Heere geantwoord dat de vrouw niet moest gestenigd worden, zij zouden Hem als wetverachter en wetverkrachter bij het volk hebben tentoongesteld. Had Hij daarentegen gezegd dat de vrouw mocht gestenigd worden, zij zouden Hem bij de Romeinen beschuldigd hebben als een die zich het recht aanmatigde, misdadigers ter dood te brengen. Zie Joh. 18: 31, "Het is ons niet geoorloofd iemand te doden." Bovendien zij zouden overal bekend hebben gemaakt, dat Hij met zichzelf in tegenspraak was, door tollenaars en hoeren de zaligheid aan te bieden en toch een overspeelster om hen enkele overtreding ter dood te veroordelen.

Maar Jezus, neerbukkende, schreef met de vinger in de aarde. - Daarmede gaf de Heere te kennen dat Hij de Hem zo listig voorgestelde vraag niet wilde beantwoorden, deels omdat Hij de kwade bedoeling van de vragers kende, deels omdat Hij altijd aangekondigd had, dat Hij niet was gekomen om een rechter of scheidsman tussen mensen te zijn, of zich het allerm minst met rechtsbedeling in te laten. Moeilijk is de vraag te beantwoorden: waarom en wat schreef de Heere met de vinger in de aarde? De een denkt dat de Heere de in vs. 5 genoemde teksten schreef en dat dit dan zou willen zeggen: "Waarom vraagt gij Mij? Wat is in de wet geschreven, die wet welke God met zijn eigen vinger beschreven heeft, gelijk Ik nu doe?" –

Anderen, dat de Heere bedoelde op de wet van Mozes, de wet van de ijvering, te wijzen, volgens welke een beschuldigde vrouw water moest drinken, waarin de priester van het stof van de bodem des tabernakels of des tempels gedaan had (Num. 5: 17). Dan zou 's Heeren handeling betekenen: "Is de wet van de ijvering op haar toegepast Zie op het stof waarin Ik schrijf? Is de vrouw voor de priester gebracht, en heeft zij van het met stof vermengde water gedronken?" - Nog anderen, dat deze daad van de Heere een stilzwijgende verwijzing was naar de plaats Jer. 17: 13, "Die Mij verlaten, zullen in de aarde geschreven worden." - Eindelijk, einigen menen dat de Heere met dit schrijven niets bedoelde en er alleen mede wilde te verstaan geven, dat Hij niet wilde antwoorden, en naar dergelijke dingen niet wilde luisteren, noch zich daarin mengen. –

Quesnell merkt hierbij aan: "Wij lezen nergens dat Jezus Christus in zijn leven heeft geschreven, dan alleen ditmaal. Laat ons daaruit eren, nooit te schrijven dan wanneer het nodig en nuttig is, en het te doen met nederigheid en zedigheid, uit een beginsel van liefde en niet van boosaardigheid."

7. En.... bleven vragen, richtte Hij zich op en zei tot hen. - De Schriftgeleerden en Farizeeërs schijnen besloten geweest te zijn om antwoord te willen hebben, en het noodzakelijk gemaakt te hebben dat de Heere eindelijk toch sprak. Kregen zij dus een openbaring van zijn gevoelen over dit geval, zij konden niet zeggen dat Hij het vrijwillig had gegeven, maar dat zij het hadden afgedwongen.

Die.... Zonder zonde is, werpe eerst de steen op haar. - Deze plechtige en indrukwekkende uitspraak is een treffende proeve van 's Heeren volmaakte wijsheid. Hij verwees zijn ondervragers naar de Schrift: Deut. 17: 7, "De hand van de getuigen

zal het eerst op hem zijn, om hem ter dood te brengen." De Heere veroordeelt de overpriesters niet, noch spreekt de vrouw vrij, en toont toch zijn eerbied voor Mozes' wet. "Ik wil tegen deze vrouw geen vonnis uitspreken, omdat Ik geen rechter ben. Gij zelf weet, zo goed als Ik, wat de wet in zulke gevallen zegt. Maar terwijl gij nu voorgeeft de wet van Mozes zo hogelijk te eren, herinner Ik u, dat deze zelfde wet van de getuigen eist dat zij de uitvoerders zullen zijn. Zijt gij nu de mensen die deze vrouw behoren te straffen, hoe schuldig zij ook zij? Komt gij zelf nu voor Mij te staan met een zuiver geweten ten opzichte van het zevende gebod!"

8. En weder neerbukkende, enz. - Deze herhaalde handeling zette aan de plechtige verklaring des Heeren groot gewicht bij. "Ik heb mijn gevoelens gezegd; wat zult gij nu gaan doen? Ik wacht op uw antwoord."

9. Maar zij, dit horende.... geweten. - Hieruit blijkt dat de Heere met de uitdrukking: "Die van u zonder zonde is," wel degelijk doelde op de overtreding van het zevende gebod.

Gingen uit, enz. - De kracht van het geweten komt hier sterk uit. Het geweten heeft wel geen vermogen om te bekeren of te behouden, of tot Christus te leiden; maar het heeft het wel om te beschuldigen en te getuigen (Rom. 2: 15; 2 Kor. 4: 2).

Jezus werd alleen gelaten, en de vrouw, in het midden staande. - Dit betekent natuurlijk, dat de Schriftgeleerden en Farizeeërs, die de vrouw beschuldigd hadden, allen waren weggegaan, niet het volk.

10. En Jezus zich oprichtende, enz. - De vraag, welke de Heere tot de vrouw richtte, moet de omringende schaar hebben voldaan. Uit de vraag en het antwoord moesten zij opmerken dat de zaak in het riet was gevallen. Er was geen bewijs geleverd; er deed zich geen beschuldiger op; er kon derhalve geen vonnis worden uitgesproken, er was ook geen vonnis nodig geworden.

11. En zij zeide: "Niemand, Heere!" - Merk hier wel op, dat de Heere, met genadige verschoning de vrouw niet vroeg of zij schuldig was of niet. Op de vraag die Hij deed, kon zij met waarheid antwoorden.

Jezus zeide.... Zo veroordeel Ik u ook niet.... Zondig niet meer. - De goedheid en wijsheid in deze uitspraak verdienen bijzondere aandacht. De Heere zegt er niets van of de vrouw straf verdiende en welke straf. Maar Hij zegt haar ook niet, dat zij zonder vlek of blaam kan heengaan. Integendeel, Hij laat haar gevoelen dat zij gezondigd had en schuldig was. Maar bij gebrek aan getuigen, kon zij heengaan zonder straf. Hij zegt ook niet: "Ga in vrede," zoals in Luk. 7: 50 en 8: 48. - Augustinus merkt hierbij aan: "Gij ziet dat de Heere veroordeelt; doch Hij veroordeelt de zonde, niet de mens. Stond Hij de zonde voor, Hij zou gezegd hebben: Dan veroordeel Ik u ook niet; ga heen; leef zoals gij wilt." Een ander Schriftverklaarder voegt er bij: "De Heere zegt niet maar: "Doe geen overspel meer," maar "Zondig niet meer." Geen gedeeltelijk berouw of gedeeltelijke bekering van enige bijzondere zonde is genoeg voor eens boeteling om op Gods barmhartigheid te hopen; maar een afzien en afstand doen van alle zonde, van welken aard die ook moge zijn."

## **JOHANNES 8: 12 - 20.**

Christus het licht van de wereld. - Belofte aan hen, die Christus volgen. - Christus' blootlegging van zijner vijanden onwetendheid.

12. Jezus dan sprak weer tot henlieden, zeggende: Ik ben het licht van de wereld; die Mij volgt, zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben.
13. De Farizeeërs dan zeiden tot Hem: gij getuigt van u zelf; uw getuigenis is niet waarachtig.
14. Jezus antwoordde, en zei tot hen: hoewel Ik van Mijzelf getuig, zo is nochtans mijne getuigenis waarachtig; want Ik weet van waar Ik gekomen ben, en waar Ik heenga, maar gijlieden weet niet van waar Ik kom en waar Ik heenga.
15. Gij oordeelt naar het vlees.
16. Ik oordeel niemand. En indien Ik ook oordeel, mijn oordeel is waarachtig, want Ik ben niet allen, maar Ik en de Vader die Mij gezonden heeft.
17. En er is ook in uw wet geschreven, dat de getuigenis van twee mensen waarachtig is.
18. Ik ben 't die van Mij zelf getuig, en de Vader die Mij gezonden heeft, getuigt van Mij.
19. Zij dan zeiden tot Hem: Waar is uw Vader? Jezus antwoordde: Gij kent noch Mij noch Mijn Vader; indien gij Mij kendet, zo zoudt gij ook Mijn Vader kennen.
20. Deze woorden sprak Jezus bij de schatkist, lerende in de tempel, en niemand greep Hem; want zijn ure was nog niet gekomen.

Het gesprek tussen onze Heere en de Joden, dat met deze verzen aanvangt, is vol moeilijklieden. De samenhang tussen het een gedeelte en het andere, en de juiste betekenis van enkele uitdrukkingen die van de lippen van onze Heere kwamen, zijn dingen "moeilijk te verstaan." In zulke gedeelten als deze is het ware wijsheid, de grote onvolkomenheid van ons geestelijk gezicht te erkennen en dankbaar te zijn als wij enige handvullen van de waarheid kunnen inzamelen.

Laat ons, ten eerste, opmerken in deze verzen wal de Heere Jezus van zichzelf zegt. Hij verklaart: "Ik ben het licht van de wereld."

Deze woorden tonen aan, dat de wereld licht behoeft, en van nature in een donkeren toestand is. Het is zo in een zedelijk en geestelijk oogpunt; en het is zo geweest gedurende bijna 6000 jaren. In oud Egypte, Griekenland en Rome, in nieuw Engeland, Frankrijk en Duitsland, is het evenzo. De grote meerderheid van de mensen zien, noch verstaan de waarde van hun zielen, de ware natuur van God, of de werkelijkheid van de toekomstige wereld! Niettegenstaande al de ontdekkingen op het gebied van kunst en wetenschap, "bedekt donkerheid nog de aarde, en grote duisternis het volk" (Jes. 60: 2).

Voor deze staat van zaken verklaart de Heere Jezus Christus zichzelf het enige geneesmiddel te zijn. Hij is opgestaan, gelijk de zon, om licht en leven en vrede en zaligheid te verspreiden te midden van een duistere wereld. Hij nodigt allen die geestelijke hulp en leiding nodig hebben uit, om zich tot Hem te koeren, en Hem voor hun leidsman te kiezen. Wat de zon is voor het gehele zonnestelsel - het middelpunt van licht en warmte en leven en vruchtbaarheid, - daarvoor is Hij in de wereld gekomen om dit voor zondaars te zijn.

Laat dit diep in onze harten zinken. Het is gewichtig, en vol van betekenis die als lichten alom lokken 's mensen opmerkzaamheid heden ten dage. Rede, wijsbegeerte, ernst, vrijzinnigheid, geweten en de stem van de Kerk roepen allen, op hun verschillende wijzen, luide dat zij het "licht" hebben om het ons te tonen. Hun pleiters weten niet wat zij zeggen. Ongelukkig zijn zij die hun betuigingen geloven! Hij alleen is het ware licht, dat in de wereld kwam om zondaren te redden, die als onze plaatsbekleder op het kruis stierf, en aan Gods rechterhand zit om onze vriend te zijn. In zijn licht zien wij het licht (Ps.. 36: 9).

Laat ons, ten tweede, in deze verzen opmerken wat de Heere zegt van hen die Hem volgen. Hij belooft: "Die Mij volgt zal in de duisternis niet wandelen, maar zal het licht des levens hebben."

Christus te volgen is ons geheel en al aan Hem over te geven als onze enigen leidsman en Zaligmaker, en ons aan Hem in alle dingen, zowel leer als praktijk, te onderwerpen. "Volgen" is slechts een ander woord voor "geloven." Het is dezelfde daad van de ziel alleen uit een verschillend oogpunt gezien. Gelijk Israël op geheel zijn reis de wolken vuurkolom volgde, voortging wanneer deze voortging, stilstond wanneer deze stilstond, niets vragende, maar voortgaande in het geloof, - zo moet een mens met Christus handelen. Hij moet "het Lam volgen waar Hij gaat" (Openb. 14: 4).

Hij die zo Christus volgt, zal "niet wandelen in de duisternis." Hij zal niet gelaten worden in onwetendheid, gelijk velen rondom hem. Hij zal niet in twijfel en onzekerheid ronddwalen, maar zal de weg naar de hemel zien, en weten waar hij heengaat. - "Hij zal het licht des levens hebben." Hij zal in zijn binnenste gevoelen, dat het licht van Gods aangezicht op hem schijnt. Hij zal in zijn geweten en verstand een levend licht vinden, dat niets geheel kan uitblussen. De lichten waar velen behagen in scheppen, zullen in de vallei van de schaduw des doods uitgaan, en dan nutteloos blijken te zijn. Maar het licht dat Christus geeft aan iedereen die Hem volgt, zal nooit falen.

Laat ons eindelijk, in deze verzen, opmerken wat de Heere zegt van zijn vijanden. Hij zegt aan de Farizeeërs, dat zij met al hun ingebeelde wijsheid, onwetend omtrent God waren. "Gij kent Mij, noch Mijn Vader; indien gij Mij gekend hadt, zo zoudt gij ook Mijn Vader gekend hebben."

Onwetendheid als deze is maar al te gewoon. Er zijn duizenden die met vele vakken van menselijke geleerdheid bekend zijn, en zelfs over godsdienst kunnen redekavelen en redetwisten, en toch niets werkelijk van God weten. Dat daar zo'n wezen als God is, stemmen zij ten volle toe. Maar zijn natuur en eigenschappen in de Schriften geopenbaard, zijn heiligheid, zijn volmaakte kennis, zijn onveranderlijkheid, zijn zaken waarmee zij weinig bekend zijn. Inderdaad, het onderwerp van Gods natuur en karakter is hun onaangenaam, en zij houden er niet van daarbij te verwijlen.

Het grote geheim van God te kennen, is zich tot Hem te wenden door Jezus Christus. Van deze zijde gezien, is er niets dat ons bevreesd moet maken. Van dit standpunt beschouwd, is God de zondaarsvriend. God, buiten Christus, mag ons wel met vrees vervullen. Hoe zullen wij tot zo'n hoog en heilig Wezen durven opzien? - God, in Christus is vol barmhartigheid, genade en vrede. Aan de eisen van zijn wet is voldaan. Zijn heiligheid behoeft ons niet angstig te maken. Christus in één woord, is de weg en de deur, waardoor wij altijd nader tot de Vader worden gebracht. Als wij Christus kennen, zullen wij de Vader kennen. Het is zijn eigen woord: "Niemand komt tot de Vader dan door Mij" (Joh. 14: 6). Onwetendheid omtrent Christus is de wortel van onwetendheid omtrent God. Dwalende van het uitgangspunt af, is de gehele som van 's mensen godsdienst enkel dwaling.

En nu, waar zijn wij zelf? Weten wij het? Velen leven en sterven in een soort van mist. - Waar gaan wij heen? Kunnen wij een voldoende antwoord geven? Honderden gaan het leven uit in de grootste onzekerheid. Laat ons niets onzekers hebben Wat onze eeuwige behoudenis betreft. Christus, het licht van de wereld, is voor ons zowel als voor anderen, als wij Hem nederig volgen, onze harten aan Hem geven, en Zijn discipelen worden. - Laat ons niet, zoals duizenden doen, ons leven verspillen in het twijfelen, redekavelen en redetwisten, maar eenvoudig volgen. Het kind dat zegt: "Ik

wil niet eren, voordat ik iets weet," zal nooit in 't geheel iets eren. De man die Zegt: "Ik moet eerst iets verstaan, voor dat ik een Christen word," zal in zijn zonden sterven. Laat ons beginnen te volgen", en dan zullen wij het licht vinden.

#### AANTEKENINGEN.

11. Alvorens dit gedeelte vers voor vers te behandelen verzoek ik elkeen die de echtheid van de eerste elf verzen van dit hoofdstuk in twijfel trekt, wel op te merken hoe aller - ongeschiktst het 12e vers er in zou vallen, als het onmiddellijk op het 52e vers van het 7e hoofdstuk volgde. Neemt men de bewuste plaats betreffende de geschiedenis van de in overspel gegrepen vrouw weg, gelijk sommigen menen dit te moeten doen, er wordt een breuk in het verband aangebracht, waarvoor geen redelijke grond bestaat. Neem het bedoelde verhaal er uit weg, en onze Heere schijnt op de vertoornden raad van de Farizeeërs los te gaan, die in hun pogen om Hem te vatten gefaald hadden en daarin gestoord waren door Nicodémus voor Hem pleitende. Dit is, op zijn zachtst genomen, zeker zeer onwaarschijnlijk. - Daarentegen, behoud de bewuste plaats, en het gehele verband wordt duidelijk. Er was een nacht voorbijgegaan. De zon is over de in de tempelvoorhof vergaderde menigte opgerezen. En onze Heere begint weer te loeren met, naar tijdsgelegenheid, een heerlijke waarheid te verkondigen: "Ik ben het licht van de wereld!"

12. Jezus dan sprak weer tot hen. - De uitdrukking "sprak weer" past juist bij het voorafgegane verhaal. Zij voert ons terug tot het 2e vers, alwaar wij lezen dat de Heere zat in de tempel het volk erende, toen de, vrouw in overspel gegrepen voor Hem gebracht werd. Natuurlijk dit stoorde en brak voor een wijle zijn rede af. Maar toen de zaak was afgedaan, kwam Hij op zijn rede, en wel die resumerende, terug. Vandaar de uitdrukking "Jezus dan sprak weer." Als men aanneemt dat het verhaal van de vrouw niet echt is en er uit moet, dan is er werkelijk niets, om er de woorden die wij hier voor ons hebben, aan te verbinden. Hetzelfde is ook van toepassing op het woord "henlieden." Op het eenvoudigst slaat het op "het volk," dat de Heere leerde, volgens vs. 2, toonde Schriftgeleerden en de Farizeeërs Jezus kwamen storen. Licht het verhaal van de vrouw er uit, en het woord "henlieden" kan op geen anderen toegepast worden, dan op de verwoeden raad van de Farizeeërs, vermeld aan het slot van hfdst. 7.

Ik ben het Licht van de wereld. - Met deze uitdrukking verklaart de Heere zichzelf voor de Messias, van wie de Profeten hadden gesproken (Jes, 42: 6; 49: 6). Ook Simeon had Hem genoemd: "Het licht van de heidenen" (Luk. 2: 32). Waarschijnlijk had de Heere hierbij het oog op de opgaande zon: wat de zon was voor de aarde, kwam Hij te zijn voor de mensen. - Twee gewichtige verklaringen van Christus volgden elkander op twee opvolgende dagen. Op de laatsten dag van het feest zei Hij: "Zo iemand dorst, die kome tot Mij, en drinke!" (Joh. 7: 37). de daaropvolgende dag zei Hij: "Ik ben het licht van de wereld!"

Die Mij volgt. - Als Mijn discipel. "Volgen" is hier hetzelfde als "geloven" (zie Matth. 16: 24; 19: 21; Joh. 10:27; 12: 26). Het baat niemand, dat Christus is het licht van de wereld, indien hij Hem niet volgt. Het is niet genoeg het licht aan te staren, te bewonderen; het moet gevolgd worden.

Zal in de duisternis niet wandelen. - "Duisternis" betekent in het Nieuwe Testament soms zonde (1 Joh. 1: 6), en soms onkunde en ongeloof (1 Thess. 5: 4). De belofte schijnt bijzonder te zien op de onkunde waarin de Joden verkeerden ten aanzien van alles wat de Messias betrof, zoals uit het vorige hoofdstuk blijkt.

Zal het licht des levens hebben. - Hij zal het geestelijk licht hebben. Augustinus merkt

bij dit vers aan: "Wat onze plicht is te doen, plaatst Christus in de tegenwoordigen tijd; wat Hij belooft hun, die dit doen, verwijst Hij naar de toekomstige tijd. Hij die Mij nu volgt, volgt door het geloof, zal hebben hierna, zal hierna hebben en zien. Calvijn merkt aan dat in dit vers "voordeel wordt aangeboden niet maar aan deze of genen, maar aan de gehele wereld. Met deze algemene verklaring bedoelde Christus het Onderscheid op te heffen, niet alleen tussen Joden en Heidenen, maar ook tussen geleerden en ongeleerden; aanzienlijken en geringen." - Kon iemand voortdurend de zon volgen, hij zou altijd in volle daglicht zijn; overal op de wereld. Zo is het met Christus en de gelovigen. Door Hem altijd te volgen, heeft men altijd licht.

Merk in dit gehele vers op:

1e. 's mensen gevallen staat: de wereld is in een staat van zedelijke en geestelijke duisternis. –

2e Niemand kan zeggen wat de Heere van zichzelf verklaarde: "Ik ben het licht van de wereld." Hij alleen, die wist dat Bij God was. Geen profeet of apostel heeft het ooit gezegd. –

3e Hij is "het licht van de wereld" voor allen. Gelijk de zon, schijnt Hij ten zegen voor allen, ofschoon ook niet allen dit zijn licht waarderen of gebruiken. –

4e Zal iemand, als hij blind, of onkundig, of in de duisternis of verdwaald is, een leidsman volgen, hij dient hem te vertrouwen. Dit is het juist wat Christus van een zondaar vordert, die zijn zonden gevoelt en verlangt verlost te worden. Hij verlate zich op Christus, en Hij zal hem veilig naar de hemel leiden. –

5e De Heere belooft verlossing uit de duisternis, en bezit van het licht (2 Kor. 4: 4 - 6; 1 Petrus 2: 9).

13. Uw getuigenis is niet waarachtig. - Niet betrouwbaar, niet van de aandacht waardig. De Farizeeërs bedoelden, dat het een erkend beginsel is onder de mensen, dat wat iemand van zichzelf getuigt, betrekkelijk niets waardig is (Joh. 5: 31; Spr. 27: 2).

14. Jezus antwoordde hoewel Ik van Mijzelf getuig.... Mijn getuigenis waarachtig - zijn getuigenis was niet die van een gewoon getuige, maar van iemand op wie men zich geheel kon verlaten.

Want Ik weet van waar Ik gekomen ben. - De Heere geeft hier een plechtige en gewichtige reden waarom zijn getuigenis van zichzelf door de Joden met eerbied behoorde aangenomen te worden. De reden was zijn Goddelijke natuur en zending. Hij kwam van de Vader, en zou weer tot de Vader gaan. Chrysostomus merkt aan, "dat de Heere zou hebben kunnen zeggen: Ik ben God. Maar Hij mengde nederige woorden met verhevene, en zelfs die bedekte Hij."

15. Gij oordeelt naar het vlees. - D. i. naar vleselijke en wereldse beginselen, naar het uitwendige.

Ik oordeel niemand. - Met deze woorden stelde de Heere een sterk contrast tussen Hemzelf en zijn vijanden. Het was nog niet zijn werk, te oordelen; het zal het eenmaal zijn. Hij was niet in de wereld gekomen, om te oordelen, maar om te behouden (Joh. 3: 17).

16. En indien Ik ook oordeel,... rechtvaardig. - Dit vers schijnt te bedoelen, de Joden onder het oog te brengen, dat indien de Heere zich voor alsnog niet het ambt van een Rechter aanmatigde, zulks niet geschiedde omdat Hij er het recht niet toe had.

Integendeel, het vers duidt aan, dat indien Hij over iemands daden of gevoelens oordeelde, zijn oordeel volmaakt juist was: want er bestaat een onverdeelde eenheid tussen Hem en de Vader (verg. Joh. 5: 19 en 30).

17. En er is ook in uw wet geschreven, enz. - De Heere beroept zich hier op een erkend beginsel van de wet van Mozes - dat de getuigenis van twee of drie verdient te worden aangenomen (Deut. 17:6; 19: 15). Het vers dient opgemerkt te worden, waarom de Heere uitdrukkelijk van "twee mensen" sprak. Op het woord "mensen" moet de nadruk worden gelegd. Hij wilde daardoor een sterke tegenstelling doen uitkomen tussen de getuigenis van twee die slechts mensen waren en die van Hemzelf en van zijn Vader in de hemel. Het is als de verklaring: "Indien wij de getuigenis van de mensen aannemen, de getuigenis van God is meerder." (1 Joh. 5: 9).

18. Ik ben het, die van Mijzelf getuig, en de Vader, enz. - Ik, de eeuwige Zoon, ben een dezer getuigen. k getuig immer van Mijzelf. De Vader die Mij gezonden heeft in de wereld, is de andere getuige. Hij getuigt immer van Mij (Joh. 5: 31 - 39). Onze Heere eist hier gelijke eer met de Vader, door zijn getuigenis en die des Vaders naast elkander te stellen. Hij onderscheidt zich hier niet van de Vader met opzicht tot zijn Goddelijke natuur; want als zodanig is Hij en de Vader één; maar ten opzichte van zijn ambt, zijnde Hij de gezondene, en de Vader degene die Hem had gezonden.

19. Zij.... Zeiden,... Waar is uw Vader? - Deze vraag van de Joden werd waarschijnlijk niet gedaan op een toon van ernstig onderzoek, of van wezenlijke leergierigheid; zij werd veleer spottend en sarcastisch gedaan. Hengstenberg verzoekt ons wel op te merken, dat zij niet vroegen, "Wie is uw Vader?" maar: "Waar is uw Vader?" Het klinkt, alsof zij met verachting in de rondte keken, alsof zij smadend naar een aardse vader uitzagen, om voor Hem op te komen en te getuigen.

Jezus antwoordde: gij kent Mij, noch Mijn Vader. - De Heere verklaart zijn vijanden dat zij met al hun pochen op kennis, niets recht kenden of wisten, hetzij van de Vader, of van de Zoon. Deze verklaring begunstigt de mening dat de uitdrukking: "Gij kent Mij" (Joh. 7: 28), als een lichte spotternij moet opgenomen worden.

Indien gij Mij kende, zo zoudt gij ook Mijn Vader kennen,. - Deze woorden leren duidelijk dat God niet te kennen en Christus niet te kennen onafscheidelijk zijn. Hij die meent iets aangaande God recht te kennen, terwijl hij Christus niet kent, bedriegt zich schromelijk. De God die hij denkt te kennen, is niet de God des Bijbels, maar een God van zijn eigen vinding. Hieruit leren wij tevens, dat Christus de weg is, door welken wij moeten komen tot de kennis van God.

20. Deze woorden sprak Jezus bij de schatkist. - De schatkist stond in een van de voorhoven des tempels, en derhalve op een van de meest bezochte plaatsen. De Heere verkondigde dus in het openbaar dat Hij de Messias was (zonder evenwel dit woord te bezigen).

Niemand greep Hem. - Vergelijk de aantekening op 7: 30 (ook Luk. 22: 53).

### **JOHANNES 8: 21 - 30.**

Christus kan tevergeefs gezocht worden. - Onderscheid tussen Christus en de goddelozen. - Het vreselijk einde van het ongeloof.

21. Jezus dan zei weer tot hen: *Ik ga heen, en gij zult Mij zoeken, en in uw zonden zult gij sterven: waar Ik heen ga, kunt gijlieden niet komen.*



22. *De Joden dan zeiden: zal hij ook zichzelf doden omdat hij zegt: Waar Ik heen ga, kunt gijlieden niet komen?*
23. *Eu Hij zei tot hen: Gijlieden zijt van beneden, Ik ben van boven; gij zijt uit deze wereld, Ik ben niet uit deze wereld.*
24. *Ik heb u dan gezegd, dat gij in uw zonden zult sterven; want indien gij niet gelooft, dat Ik die ben, gij zult in uw zonden sterven.*
25. *Zij zeiden dan tot hem: Wie zijt gij? En Jezus zei tot hen: wat Ik van de beginne ulieden ook zeg.*
26. *Ik heb vele dingen van u te zeggen en te oordelen; maar die Mij gezonden heeft, is waarachtig; en de dingen die Ik van Hem gehoord heb, dezelve spreek Ik tot de wereld.*
27. *Hij verstonden niet dat Hij hun van de Vader sprak.*
28. *Jezus dan zei tot hen: Wanneer gij de Zoon des mensen zult verhoogd hebben, dan zult gij verstaan dat Ik die ben, en dat Ik van Mij zelf niets doe; maar deze dingen spreek Ik gelijk Mijn Vader Mij geleerd heeft.*
29. *En die Mij gezonden heeft, is met Mij: de Vader heeft Mij niet alleen gelaten, want Ik doe altijd wat Hem behaaglijk is.*
30. *Als Hij deze dingen sprak, geloofden velen in Hem.*

Dit gedeelte bevat diepe waarheden, zo diep, dat wij ze niet geheel kunnen peilen. Als wij ze lezen, moeten wij ons de woorden van de psalmist herinneren; "Zeer diep zijn uw gedachten" (Ps. 92: 6). Maar het bevat ook, in de eerste verzen, enige zaken die helder en duidelijk zijn. Laat ons daaraan onze aandacht wijden, en ze diep in onze harten prenten.

Ten eerste leren wij, dat het mogelijk is Christus te vergeefs te zoeken. Onze Heere zegt tot de ongelovige Joden: "Gij zult Mij zoeken en in uw zonden sterven." Hij bedoelde met die woorden, dat de Joden Hem eens te vergeefs zouden zoeken.

Deze les is zeer treurig. Dat zo'n Zaligmaker als de Heere Jezus, zo vol liefde, zo gewillig te redden, ooit "te vergeefs" kan gezocht worden is een smartelijke gedachte. Toch is het zo! Een mens kan vele godsdienstige gevoelens omtrent Christus hebben, zonder ware godsvrucht. Ziekte, plotselinge tegenspoed, vreze des doods, gebrek aan gewone troostbronnen, al deze oorzaken kunnen uit een mens veel godsdienstigheid persen. Onder de druk van dit een en ander - moge hij zijn gebeden vurig opzeggen, sterke geestelijke gevoelens vertonen en voor een tijd beweren, "Christus te zoeken," en een ander mens te zijn. En toch al die tijd kan zijn hart in 't geheel niet getroffen zijn. Neem de bijzondere omstandigheden weg, waarin hij verkeert, en het is mogelijk dat hij terstond tot zijn oude wegen terugkeert. Hij zocht Christus "te vergeefs", omdat hij Hem uit verkeerde beweegredenen zocht, en niet met zijn gehele hart.

Dit is ongelukkig nog niet alles. Men kan gewoon zijn, licht en kennis te weerstaan, totdat men Christus te vergeefs gaat zoeken. De Schrift en de ervaring tegelijk bewijzen dat de mensen God kunnen verwerpen, totdat God hen verwerpt en hun gebeden niet wil verhoren. Zij kunnen voortgaan met in hun overtuigingen te volharden, het licht des gewetens uit te blussen, tegen beter weten te strijden, totdat God getart wordt om ze over te geven, en ze aan zichzelf over te laten. Deze woorden zijn niet voor niets geschreven: "Dan zullen zij tot Mij roepen, maar Ik zal niet antwoorden; zij zullen Mij vroeg zoeken, maar zullen Mij niet vinden: daarom omdat zij de wetenschap gehaat hebben, en de vreze des Heeren niet hebben verkoren" (Spr. 1: 28, 29). Zulke gevallen mogen niet algemeen zijn; maar zij zijn mogelijk, en worden soms gezien. Sommige leraars kunnen getuigen, dat zij mensen op hun

sterfbed bezocht hebben, die Christus scheen te zoeken en toch te vergeefs zochten. Daar is geen redding, dan in het zoeken van Christus, terwijl Hij te vinden is, dan in het aanroepen van Hem, terwijl Hij nabij is, - in Hem te zoeken met een oprecht hart, en in Hem aan te roepen met een eerlijk gemoed. Zulk zoeken, wij kunnen er zeker van zijn, is nooit te vergeefs. Van zulke zoekers zal nooit gezegd worden, dat zij "in hun zonde stierven." Hij die waarlijk tot Christus komt, zal nooit "uitgeworpen worden." De Heere heeft plechtig verklaard, dat "Hij geen lust heeft in de dood des zondaars", maar dat "Hij lust heeft in goedertierenheid" (Ezech. 18: 32; Micha 7: 18).

Ten andere leren wij, hoe groot de afstand is tussen Christus en de goddelozen. Onze Heere zegt tot de ongelovige Joden: "Gij zijt van beneden, Ik ben van boven; gij zijt uit deze wereld, Ik ben niet uit deze wereld."

Deze woorden hebben ongetwijfeld een bijzondere toepassing op onze Heere Jezus Christus zelf. In de hoogste en letterlijkste betekenis is er slechts. En die waarlijk zeggen kan: "Ik ben van boven: Ik ben niet uit deze wereld." Die Ene is Hij die van de Vader kwam, en voor de wereld bestond, - de Zone Gods zelf.

Maar daar is een lagere zin waarin deze woorden op alle levende leden van Christus toepasselijk zijn. Vergeleken met de gedachteloze menigte rondom hen, zijn zij "van boven," en niet "uit deze wereld," gelijk hun Meester. De gedachten van de goddelozen gaan over de dingen hier beneden; de genegenheden van de ware Christenen gaan uit naar de dingen daar boven. De goddeloze is vol van deze wereld; zijn zorgen en genoegens en voordelen nemen al zijn aandacht in. De ware Christen, ofschoon in deze wereld, is niet van deze wereld; zijn burgerschap is in de hemel, en zijn beste dingen moeten nog komen.

De ware Christen zal wel doen deze grenslijn nooit te vergeten. Als hij zijn ziel liefheeft, en God wenst te dienen, moet hij tevreden zijn, zich gescheiden te gevoelen van velen rondom Hem, door een stroom die niet kan overgestoken worden. Hij moge niet gaarne zonderling en ongelijk aan anderen willen schijnen; maar het is het zekere gevolg van de genade die in hem woont. Hij moge ondervinden dat het haat, bespotting en harde woorden over hem brengt; maar het is de beker die zijn Meester dronk, en waarvoor Hij al Zijn discipelen waarschuwde: - "indien gij van de wereld waart, zo zonde de wereld het haar lief hebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld" (Joh. 15: 19). Laat de Christen zich dan nooit schamen, alleen te staan, en zijn vlag te tonen. Hij moet het kruis dragen, als hij de kroon wil dragen. Als hij een nieuw beginsel van "boven heeft," dan moet het gezien worden.

Eindelijk zien wij hoe vreselijk het einde is, waartoe het ongeloof de mens brengen kan. Onze Heere zegt tot zijn vijanden: "Indien gij niet gelooft, dat Ik die ben, gij zult in uw zonden sterven."

Deze plechtige woorden worden nog plechtiger, als wij bedenken, van wiens lippen zij kwamen. Wie is deze, die van mensen spreekt, "stervende in hun zonden," zonder vergiffenis, onverzoend, ongeschikt om God te ontmoeten, - van mensen, die naar de andere wereld gaan met al hun zonden op zich? Hij die dat zegt, is niemand anders dan de Zaligmaker van de mensen, die zijn leven voor Zijn schapen gaf, - de lief hebbende, barmhartige, genadige, medelijdende Vriend van zondaren. Het is Christus zelf! Laat dit eenvoudig feit niet over het hoofd gezien worden.

Zij vergissen zich grotelijks, die menen dat het hard en onredelijk is, te spreken van hel en toekomstige straf. Hoe kunnen zulke mensen zo'n taal als deze voorbij zien? Hoe kunnen zij menige uitdrukking verklaren, die onze Heere bezigde, en

voornamelijk zulke plaatsen als die, waarin Hij spreekt van "een worm die niet sterft, en van een vuur dat niet uitgeblust wordt"? (Markus 9: 46.) Zij kunnen deze vragen niet beantwoorden. Misleid door een verkeerde liefde en een ziekelijke beminnelijkheid, veroordelen zij het eenvoudige onderricht van de Schrift, en zijn wijs boven hetgeen geschreven staat.

Laat ons het in ons gemoed prenten, als een van de grote grondwaarheden van ons geloof, dat er een hel is. Als wij vast geloven, dat er een eeuwige hemel is voor de rechtvaardigen, laat ons evenzo vast geloven, dat er een eeuwige hel voor de bozen is. Laat ons nooit onderstellen, dat er enige liefdeloosheid is in het spreken over de hel. Laat ons liever vasthouden, dat het de hoogste liefde is, om de mensen duidelijk voor het gevaar te waarschuwen, en ze te smeken "den toekomende toorn te ontvlieden." Het was Satan, de bedrieger, de moordenaar en leugenaar, die tot Eva in de beginne zeide: "Gij zult niet sterven" (Gen. 3: 4). Terug te deinzen om de mensen te zeggen, dat indien zij niet geloven, zij "in hun zonden zullen sterven", moge de duivel behagen, maar zeker kan het God niet behagen.

Laat ons eindelijk nooit vergeten, dat het ongeloof de eigenlijke zonde is, die de ziel van de mensen bederft. Hadden de Joden geloofd in onze Heere, dan zouden alle soorten van zonde en lastering vergeven zijn. Maar het ongeloof sluit de deur in het aangezicht van de genade, en snijdt de hoop af. Laat ons er ijverig tegen waken en bidden. De onzedelijkheid doodt er duizenden, maar het ongeloof tienduizenden. een van de sterkste uitdrukkingen, ooit door de Heere gebezigd, was deze: "Die geloofd zal hebben, zal zalig worden" (Markus 16: 15).

#### AANTEKENINGEN.

21. Jezus dan zei ... tot hen. - Hier valt óf te denken aan een tussenpoos tussen het voorafgaande vers en dit; óf het woordje "weer" verwijst naar 7: 34, en bedoelt dan, dat de Heere andermaal zijn hoorders nadrukkelijk wil te kennen geven, dat Hij hen zou verlaten.

Gij zult Mij zoeken.... in uw zonde.... sterven. - Dit betekent, dat zijn hoorders Hem te laat zouden zoeken, te laat ontdekt hebbende dat Hij de Messias was. Dan zou het te laat zijn. Zij zouden Hem te vergeefs zoeken, omdat zij de tijd van hun bezoeking niet bekend hadden, en verloren gaan. De zonde, hier genoemd, is speciaal die van ongeloof.

Waar Ik heen ga, kunt gijlieden niet komen. - hiermee moet de Heere de hemel bedoeld hebben, waar de onbekeerde niet kan komen. Profetisch verklaarde de Heere met deze woorden, dat de Joodse natie, als natie, in haar ongeloof verhard zou, en dat velen hunner, alhoewel een overblijfsel naar de verkiezing zou behouden worden, in hun zonde zouden sterven (Hand. 28: 25 - 27; Rom. 11: 7; 1 Thess. 2: 15, 16). - Het verdient opmerking, dat 's Heeren woorden. "Gij zult Mij zoeken," en "waar Ik heen ga, kunt gij niet komen," in dit Evangelie driemaal gebruikt worden twee malen tot de ongelovige Joden, hier en 7: 34, en eenmaal tot de discipelen, 13: 33. de aandachtigen lezer zal 't niet ontgaan, dat bij de twee eerste gevallen de uitdrukking gevoegd wordt: "gij zult Mij niet vinden," en "gij zult in uw zonde sterven."

In het laatste geval, spreekt de Heere alleen van een tijdelijke scheiding van Zijn discipelen, ten gevolge van Zijn hemelvaart.

22. De Joden dan zeiden, enz. - Blijkbaar had het laatste zeggen van de Heere zijn vijanden verpletterd. Er was klaarblijkelijk iets in, dat zij niet verstonden. In het vorige hoofdstuk (7: 34) begonnen zij te beredeneren, of het ook betekende dat Hij de

wereld zou doortrekken om de Heidenen te onderwijzen. Hier wagen zij een andere gissing, en beginnen te vermoeden, dat Hij moest menen zijn heengaan naar een andere wereld door de dood. Maar door welken dood dacht Hij te gaan? Doelde Hij op een zelfmoord? Het moge vreemd schijnen, dat zij op zo'n gedachte kwamen; maar kan het niet zijn, dat zijzelf vol waren van hun plan om Hem te doden? Dan zou hun zeggen betekenen: "Zal Hij werkelijk ons plan willen vooruitlopen, door een zelfmoord te begaan, en dus onze handen ontgaan!" - Melanchton merkt aan, dat niets de goddelozen zo boos maakt als wanneer hun gezegd wordt, dat zij niet kunnen komen, waar Christus is.

23. Gij zijt van beneden; Ik ben van Boven. - De uitdrukking "van beneden" en "van boven" zijn figuurlijk, bestemd om aarde en hemel in tegenstelling te plaatsen. Zie Kol. 3: 1, 2.

Gij zijt uit deze wereld, Ik.... niet, enz. - Het is de aard van de onbekeerde, op niets anders te zien, dan wat van deze wereld is, en daarvoor te leven. - Wat de Heere hier van zichzelf zegt, is hetzelfde, wat elders van zijn ware discipelen gezegd wordt (Joh. 15: 18; 17: 16; 1 Joh. 4: 5).

21. Ik heb ze dan gezegd, enz. - De Heere bedoelde: "Omdat gij geheel aards en wereldsgezind zijt, daarom heb Ik u gezegd, dat gij niet kunt komen waar' Ik ben; en zult in uw zonden sterven. Door niet in Mij als in de Messias te geloven, snijdt gij u zelf alle hoop af, en moet in uw zonden sterven. Kortom "de wortel van al uw ellende is - uw ongeloof" (Markus 16: 16; Joh. 3: 36). - De uitdrukking "niet gelooft dat Ik die ben," is niet juist. Het woordje die is er door de vertalers bijgevoegd. In het Grieks staat letterlijk: "dat Ik ben." Daarom menen enigen dat de Heere hiermee doelde op de groten, bij de Joden welbekenden Naam, onder welken God zich, aan Israël in Egypte openbaarde "Zeg aan de kinderen Israëls: "IK BEN, IK ZAL ZIJN, heeft mij tot u gezonden" (Exod. 3: 14).

25. Zij dan zeiden tot Hem: Wie zijt gij? - Deze vraag kan niet eerlijk gemeend zijn. De Heere had zo dikwijls van zijn Vader gesproken, dat zij wel geweten hebben, wie, en wat Hij verklaarde te zijn. Zij hoopten een nieuwe verklaring van Hem uit te lokken, om daar de grond ener beschuldiging van te maken.

En Jezus zei tot hen: Wat Ik van de beginne ulieden ook zeg. - 's Heeren antwoord schijnt zo bedachtzaam, dat het de mening versterkt, dat de Joden de vraag met boosaardige bedoeling gedaan hadden. Hij kende hun gedachten en oogmerken, en antwoordde hun: "Ik ben dezelfde, die Ik u gezegd heb van het begin mijner bediening onder u." In drie andere plaatsen van Johannes' Evangelie spreekt de Heere van zijn vroegere bediening als van "het begin" (Joh. 6: 64; 15: 27; 16: 4).

26. Ik heb vele dingen van u te zeggen, enz. - Hier verdedigt de Heere zijn recht, om met beslistheid te spreken en een oordeel uit te spreken over het gedrag zijner vijanden, op grond van zijn Goddelijke zending. - Men merke wel op, hoe herhaaldelijk in Johannes' Evangelie de Heere van zichzelf spreekt als van de Vader te zijn gezonden. Als men leest dat de Heere zegt, de dingen van zijn Vader "gehoord" te hebben, vergete men niet dat de Heere zich menselijk uitdrukt om verstaan te kunnen worden.

27. Zij verstonden niet, dat Bij van de Vader sprak. - Zij meenden dat Hij van een aardse zender sprak. Het is merkwaardig hoe de Joden soms Hem verstonden zoals in Joh. 5: 18, en soms niet.

28. Jezus dan zei tot hen, enz. - Dit vers is profetisch. De Heere voorspelt, dat de Joden, na zijn kruisiging, weten zouden dat Hij de Messias was, dat de Joodse natie de waarheid en hun eigen misslag te laat zouden inzien. Zij zouden overtuigd, hoewel niet bekeerd werden. - "Verhoogd" betekent hier, gelijk overal elders in Johannes' Evangelie (3: 14; 12: 32) aan het kruis verheven. - "Dat Ik die ben" is dezelfde uitdrukking als vs. 24 (zie de Aant. aldaar). - "Dat Ik van Mijzelf niets doe" betekent hetzelfde als wat wij herhaaldelijk vroeger gehad hebben (b. v. Joh. 5: 19, 30): dat de Heere niets doet op eigen onafhankelijk gezag. Hij doelt op de volmaakte eenheid van de Vader en de Zoon. (Vergelijk vs. 7, 16, 26).

29. En die Mij gezonden heeft enz. - Dit vers bevat weer die diepe en vaak herhaalde waarheid: de volkomen eenheid van God de Vader en de Heere Jezus Christus, en de daaruit volgende volkomen overeenstemming van de Vader en de Zoon; voorts de volmaakte volbrenging van 's Vaders wil door de Zoon, en die volmaakte gerechtigheid, gehoorzaamheid en heiligheid, welke de Vader welbehaaglijk zijn. Wellicht heeft de Heere hier gezinspeeld op Jes. 50: 7 - 9.

30. Als Hij deze dingen sprak, geloofden velen in Hem. - "Deze dingen" doelt op de gehele rede door de Heere gehouden. Dat "velen geloofden" zal wel niet veel meer dan een verstandelijk geloof zijn geweest, een geloof met het hoofd en waarbij het hart onveranderd bleef. Dezelfde uitdrukking komt voor 10: 42; 11: 45 en 12: 42. Menigeen is verstandelijk ten volle overtuigd van de waarheid en kent zijn plicht, terwijl het hart onvernieuwd blijft en men in de zonde voortgaat. Dat die Joden niet het ware geloof in de Heere Jezus hadden, toont ons de Evangelist door de redeneringen die zij daarna hielden, en waarin zij Hem op nieuw beledigden.

### **JOHANNES 8: 31 - 36.**

Het gewicht van standvastige volharding in de godsdienst. - De aard van de ware slavernij en de aard van de ware vrijheid.

*31. Jezus dan zei tot de Joden, die in Hem geloofden; Indien gijlieden in Mijn woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen;*

*32: En zult de waarheid verstaan, en de waarheid zal u vrijmaken.*

*33. Zij antwoordden hem: Wij zijn Abrahams zaad; en hebben nooit iemand gediend, hoe zegt gij dan: Gij zult vrij worden?*

*34. Jezus antwoordde hun: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, een iegelijk die de zonde doet, is een dienstknecht van de zonde.*

*35. En de dienstknecht blijft niet eeuwig in het huis, de zoon blijft er eeuwig.*

*36. Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn.*

Deze verzen tonen ons, ten eerste, de belangrijkheid van de aanhoudende volharding in de dienst van Christus. Daar waren velen, schijnt het, op dit bijzonder tijdstip, die beweerden in onze Heere te geloven, en de wens uitdrukten om Zijn discipelen te worden. Daar is niets, hetwelk blijk geeft dat zij het ware geloof hadden. Zij schijnen gehandeld te hebben onder de invloed van tijdelijke opgewondenheid, zonder te bedenken wat zij deden. En tot hen richt onze Heere deze leerrijke waarschuwing: "Indien gijlieden in Mijn woord blijft, zo zijt gij waarlijk Mijn discipelen."

Deze uitspraak bevat een goudmijn van wijsheid. Een begin te maken in het

godsdienstige leven, is betrekkelijk gemakkelijk. Niet enige gemengde beweegredenen helpen ons. De liefde tot het nieuwe, de lof van welmenende, maar onverstandige belijders, de verborgen zelfvoldoening van het gevoel "wat ben ik toch braaf", de algemene opwindning betreffende een nieuw toestand - al deze dingen werken mede om de pasbeginnende te helpen. Hierdoor geholpen, begint hij de loop te lopen, die tot de hemel leidt, legt vele slechte gewoonten af, neemt vele goede aan, heeft vele nuttige en aangename plannen en gevoelens, en gaat zo een tijdlang voort. Maar als de nieuwhed van zijn toestand er af en verdwenen is, als de frisheid van zijn gevoelens weg is en verloren, als de wereld en de duivel hem beginnen te lokken, als de zwakheid van zijn eigen hart begint voor de dag te komen - dan ziet hij de ware moeilijkheden van het levend Christendom in. Dan ontdekt hij de diepe wijsheid van het woord van onze Heere, dat nu voor ons ligt. Het is niet het beginnen, maar het volharden in een godsdienstige belijdenis, dat het blijkt is van ware genade.

Deze dingen behoren wij te bedenken, als wij de godsdienst van andere mensen schatten. Ongetwijfeld moeten wij dankbaar zijn, als wij iemand zien ophouden kwaad te doen, en leren goed te doen. Wij moeten "den dag van de kleine dingen niet verachten" (Zach. 4: 10). Maar wij moeten niet vergeten, dat beginnen iets is en dat voortgaan nog iets anders is. Geduldige voortzetting in het weldoen is het enige zekere bewijs van genade. Niet hij die snel en woest loopt in het begin, maar hij die zijn spoed volhoudt, "loopt om te verkrijgen." Laat ons in allen gevalle hopen de zijnen, als wij iets van bekering zien. Maar laat ons niet te zeker menen, dat het ware bekering is, voordat de tijd zijn zegel daarop gezet heeft. De tijd en het gebruik beproeven de metalen, en bewijzen of zij stevig zijn of niet. De tijd en het gebruik leveren, op dezelfde wijze, de zekerste proeve van de godsvrucht van een mens. Waar geestelijk leven is, daar zal voortzetting en aanhoudende volharding zijn. Het is de mens die zo wel voortgaat als hij begint, die "waarlijk" discipel is.

Deze verzen tonen ons, ten andere, de aard van de ware slavernij. De Joden waren trots op hun staatkundige vrijheid, en dat zij niet in slavernij waren onder enige vreemde macht, ofschoon zonder enigen goeden grond. Onze Heere herinnert hun, dat er een andere slavernij was, waarop zij geen acht sloegen, ofschoon zij er in gebonden waren. - "Die de zonde doet, is een dienstknecht van de zonde."

Hoe waar is dit! Hoevelen van alle zijden zijn door en door slaven, ofschoon zij het niet erkennen! Zij worden door hun overheersend bederf en door hun zwakheden als gevangen gevoerd, en schijnen geen macht te hebben om weg te komen. De eerezucht, de liefde tot het geld, de drinkzucht, het jagen naar genot en uitspanning, naar spel, lekkernij, ongeoorloofde betrekkingen, - deze allen zijn zovele dwingelanden onder de mensen. Al deze hebben menigten van ongelukkige gevangenen aan handen en voeten gebonden, in hun ketenen. De ongelukkige gevangenen willen hun slavernij niet erkennen; zij roemen soms dat zij heerlijk vrij zijn. Maar velen van hen weten beter. Daar zijn tijden, dat de boeien in hun zielen dringen, en dat zij bitter gevoelen dat zij slaven zijn.

Daar is geen slavernij gelijk deze: de zonde is inderdaad de hardste van alle slavendrijvers. Ellende en teleurstelling op de weg, wanhoop en de hel aan het einde, - dit is het loon, dat de zonde aan haar dienaren betaalt. De mens van deze slavernij te verlossen, is het grote doel van het Evangelie. De mensen op te wekken tot een besef van hun verlaging, hun ketenen te tonen, ze te doen opstaan en te doen strijden om vrij zijn, - dat is het grote doel waarvoor Christus zijn dienaren zendt. Gelukkig degene die zijn ogen geopend heeft, en het gevaar ontdekt heeft. Te weten dat wij gevangen zijn, is juist de eerste stap op de weg van de verlossing.

Deze verzen tonen ons, eindelijk, de aard van de ware vrijheid. Onze Heere verklaart dit aan de Joden in een bevattelijke uitspraak. Hij zegt: "Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn."

De vrijheid wordt, zoals de meeste mensen weten, met recht een van de hoogste tijdelijke zegeningen geacht. Vrijheid van vreemde overheersing, een vrije constitutie, vrije handel, een vrije drukpers, burgerlijke en godsdienstige vrijheid, - wat een wereld van betekenis ligt in deze uitdrukkingen! Hoevelen zouden leven en fortuin willen opofferen, om de dingen te behouden, die deze woorden uitdrukken! Toch zijn er, na al hun roemen, vele zogenaamde vrije mannen, die niets beter dan slaven zijn. Daar zijn velen die geheel en al onkundig zijn van de hoogste, zuiverste vorm van vrijheid. De edelste vrijheid is die, welke de eigendom is van het ware Christendom. Alleen zij zijn waarlijk een vrij volk, dat de Zone Gods "vrijmaakt" Allen zullen voor het overige vroeger of later slaven bevonden worden.

Waarin bestaat nu de vrijheid van ware Christenen? Waarvan zijn zij vrij gemaakt? - Zij zijn vrijgemaakt van de schuld en de gevolgen van de zonde, door het bloed van Christus. Gerechtvaardigd, verzoend, vergeven, kunnen zij vrijmoedig uitzien naar de dag des oordeels, en roepen: "Wie zal beschuldiging inbrengen? Wie is het die verdoemt?" - Zij zijn vrij gemaakt van de macht van de zonde, door de genade van de Geest van Christus. De zonde heeft niet langer heerschappij over hen. Vernieuwd, bekeerd, geheiligd, doden zij en vertreden zij de zonde, en worden niet langer door haar gevangen gehouden. - zo'n vrijheid is het deel van alle ware Christenen, ten dage dat zij tot Christus vlieden door het geloof en hun zielen aan Hem toevertrouwen. Van die dag af worden zij vrije mensen. zo'n vrijheid is hun deel in eeuwigheid. De dood kan die niet doen eindigen. Het graf zelfs kan hun lichamen slechts voor een tijd houden. Zij die door Christus vrijgemaakt worden, zijn vrij in alle eeuwigheid.

Laat ons nooit rusten, voordat wij zelf enige persoonlijke ervaring hebben van deze vrijheid. Zonder deze is alle vrijheid een voorrecht zonder waarde. Vrij spreken, vrije wetten, politieke vrijheid, handelsvrijheid, volksvrijheid, dit alles kan de peluw van een stervende niet zacht schudden, of de dood van zijn prikkel beroven, of ons geweten met vrede vervullen; niets kan dit doen, dan de vrijheid die Christus alleen schenkt. Hij geeft dit om niet aan allen die haar nederig zoeken. Laat ons dan nooit rusten totdat zij ons eigendom is.

#### AANTEKENINGEN.

31. Jezus dan zei tot de Joden die in Hem geloofden. - Uit de toon van het gesprek, die onafgebroken tot het eind van het hoofdstuk voortloopt, blijkt klaar dat dit "geloven" niet was een geloven met het hart. De Joden geloofden alleen dat Jezus iemand was uit de hemel gezonden en verdiende gehoord te worden. Het waren toch dezelfde Joden tot wie de Heere later zeide: "Gij zijt uit de vader de duivel."

Indien gijlieden in Mijn woord blijft. - waarlijk Mijn discipelen. - De Heere leert dat volständigkeit de enige ware proef is van het discipelschap. Geen volharding, geen genade! Geen blijven in het woord, geen wezenlijk geloof en bekering.

32. Zult de waarheid verstaan. - D. i. de gehele waarheid aangaande de persoon des Heeren zelf, zijn natuur, zijn zending en zijn Evangelie. De uitdrukking staat gelijk met die van 7: 17.

En de waarheid zal u vrijmaken. - Met deze vrijmaking kan alleen bedoeld zijn geestelijke vrijmaking - vrijmaking van de schuld, de last en de heerschappij van de zonde. (Matth. 11: 28). Zolang de waarheid niet is in iemands hart, weet hij niet wat

het is ware geestelijke vrijheid te gevoelen.

33. Zij antwoordden: Wij zijn Abrahams zaad. - De gewone trots op vleselijke afkomst komt hier bij de Jood weer boven. Het is juist wat Johannes de Doper hun zeide, toen hij predikte: "Begint niet bij uzelf te zeggen: wij hebben Abraham tot een vader." (Matth. 3: 19).

En hebben nooit iemand gediend. - Ziedaar de verblinding van de hoogmoed in de hoogste mate. Abrahams zaad was vele jaren onder het juk geweest van Egyptenaren en Babyloniërs, om niet te spreken van de herhaalde dienstbaarheid onder de Filistijnen en andere volken, in de dagen van de Richteren. En nu op het ogenblik dat zij dit uitspraken, waren zij aan de Romeinen onderworpen.

Hoe zegt gij dan: "Gij zult vrij worden"? - Deze vraag werd deels uit boosaardigheid, deels uit nieuwsgierigheid gedaan. Uit boosaardigheid, als zijnde zij van mening dat zij aan niemand onderworpen waren. Het vrijmaken waar de Heere van sprak, maakte hen nieuwsgierig en deed hen denken aan het door de profeten voorspelde Messiasrijk: "Zult gij het rijk van Israël oprichten? Zult gij ons van de Romeinen vrijmaken?" Geestelijke taal vatten de Joden gedurig in vleselijke zin op (Joh. 3: 4; 4: 11; 6: 34).

34. Jezus antwoordde, enz. - In dat vers toont onze Heere zijn hoorders welke soort van vrijheid Hij bedoelde, door de aard van de dienstbaarheid aan te wijzen, waarvan Hij hen wenste verlost te zien. Hij die in de zonde leefde, werd door allen erkend een dienstknecht of slaaf van de zonde te zijn. (Rom. 6: 16 - 20; 2 Petrus 2: 19). "De zonde doen" betekent hier niet: "de eens of andere zondige daad doen," maar: leven in de zonde. (1 Joh. 3, 8, 9).

35. En de dienstknecht blijft niet eeuwiglijk, enz. - Dit vers moet als een tussenzin worden beschouwd. Het is een nadere verklaring van het woord "dienstknecht," dat voor een Jood, bekend met de geschiedenis van Hagar en Ismaël, zeer leerrijk moest zijn, en hem tot de gedachte moest leiden, dat onze Heere hen niet dienstknechten, maar zonen wenste te zien. Hagar en Israël werden als dienstbaren uitgedreven, terwijl Izak, de zoon en erfgenaam, in het huis bleef. Het kan ook zijn, dat er een diep geestelijke zin in de woorden "dienstknecht" en "zoon" ligt. "Dienstknecht" kan betekenen de Jood, die tevreden is met de lagere en slaafse Mozaïsche eredienst. "Zoon" kan betekenen de gelovige in Christus, die de aanneming tot kind ontvangt en de Evangelische vrijheid geniet. In de Brief aan de Hebreeërs schijnt Paulus op deze plaats te zinspelen, waar hij Mozes en Christus tegenover elkander stelt, en beiden in verband met het woord "huis" - Mozes als dienstknecht, Christus als Zoon. (Hebr. 3: 2, 5, 6).

36. Indien dan de Zoon u zal vrij gemaakt hebben, enz. - In dit vers verklaart de Heere wat Hij met de vrijmaking bedoeld had vrijmaking van de last van de zonde. Hier, gelijk overal elders, vermijdt de Heere zorgvuldig iets te zeggen, waaruit men een beschuldiging tegen Hem zou kunnen opmaken van verzet tegen het bestaande gezag, of van het volk op te zetten tot vrijmaking van het Romeins bewind. "Algehele en volkomen vrijheid" zegt Augustinus, "zal er zijn, wanneer de laatste vijand, tot de dood toe, zal te niet gedaan zijn."

#### **JOHANNES 8: 37 - 47.**

Onverstandige eigengerechtigheid van de natuurlijke mens. - Ware kenmerken van het



geestelijk zoonschap. - Het bestaan en karakter van de duivel.

37. *Ik weet dat gij Abrahams zaad zijt; maar gij zoekt Mij te doden, want Mijn woord heeft in u geen plaats.*

38. *Ik spreek wat Ik bij Mijn Vader gezien heb! gij doet dan ook, wat gij bij uw vader gezien hebt.*

39. *Zij antwoordden en zeiden tot Hem: Abraham is onze vader. Jezus zei tot hen: Indien gij Abrahams kinderen waart, zo zoudt gij de werken Abrahams doen.*

40. *Maar nu zoekt gij Mij te doden, een mens die u de waarheid gesproken heb, welke Ik van God gehoord heb; dat deed Abraham niet.*

41. *Gij doet de werken uws vaders. Zij zeiden dan tot Hem: wij zijn niet geboren uit hoererij, wij hebben een Vader, namelijk God.*

42. *Jezus dan zei tot hen: Indien God uw Vader ware, zo zoudt gij Mij liefhebben, want Ik ben van God uitgegaan en kom van Hem; want Ik ben ook van Mijzelf niet gekomen, maar Hij heeft Mij gezonden.*

43. *Waarom kent gij Mijn spraak niet? Het is omdat gij Mijn woord niet kunt horen.*

44. *Gij zijt uit de vader de duivel en wilt de begeerten uws vaders doen; die was een mensenmoorder van de beginne, en is in de waarheid niet staande gebleven; want geen waarheid is in hem. Wanneer hij de leugen spreekt, zo spreekt hij uit het zijne, want hij is een leugenaar en de vader van de leugen.*

45. *Maar Mij, omdat Ik u de waarheid zeg, gelooft gij niet.*

46. *Wie van u overtuigt Mij van zonde? En indien Ik de waarheid zeg, waarom gelooft gij Mij niet?*

47. *Wie uit God is, hoort de woorden Gods; daarom hoort gijlieden niet, omdat gij uit God niet zijt.*

Daar worden dingen geleerd in dit gedeelte van de Schrift, die bijzonder gepast zijn voor onze tijd. Goed zou het voor de kerken zijn, als alle Christenen de zaak die het bevat, zorgvuldig wilden overdenken.

Wij leren, ten eerste, de onwetende eigengerechtigheid van de natuurlijke mens. Wij vinden de Joden zich verheffende op hun natuurlijke afkomst van Abraham, alsof dit alle gebreken noodzakelijk moest bedekken. "Abraham is onze vader." Wij zien hen nog verder gaan, en er aanspraak op maken, dat zij Gods bijzondere gunstelingen en Gods eigen familie zijn." Wij hebben één Vader, namelijk God. Zij vergaten dat een vleselijke betrekking tot Abraham nutteloos was, als zij de genade niet met Abraham gemeen hadden. Zij vergaten dat de uitverkiezing Gods van hun vader, om het hoofd te worden van een begunstigd volk, nooit ten doel had de zaligheid aan de kinderen over te brengen als zij niet in de voetstappen van hun vader wandelden. Dit alles weigerden zij in hun blind zelf bedrog te zien. "Wij zijn Joden." Wij zijn Gods kinderen. Wij zijn de ware kerk. Wij zijn in het verbond. Wij alleen moeten van de echten stempel zijn. Dit was hun gehele bewijsvoering.

Vreemd als het schijnen moge, zijn er menigten van zogenaamde Christenen, die juist zijn als deze Joden. Hun ganse godsdienst bestaat in enige weinige begrippen, niet wijzer of beter dan die van de hier voorgestelde vijanden van onze Heere. Zij zullen u zeggen dat "zij geregelde kerkgangers zijn: zij zijn gedoopt; zij gaan aan de tafel des Heeren;" - maar meer kunnen zij u niet zeggen. Van al de hoofdleerstellingen van het Evangelie zijn zij geheel onkundig. Van het geloof en de genade en het berouw en de heiligheid en de geestelijke gezindheid weten zij in het geheel niets. Maar zie! zij zijn kerkse mensen, en zo hopen zij naar de hemel te gaan! Daar zijn duizenden van deze geaardheid. Het klinkt treurig, maar ongelukkig is het maar al te waar.

Laat ons wel in ons gemoed prenten, dat de verbinding aan een kerk en vrome voorvaderen geen bewijs is dat wij zelf op de weg van de zaligheid zijn. Wij hebben meer dan dit nodig. Wij moeten door een levend geloof met Christus persoonlijk verenigd worden. Wij moeten iets uit ervaring weten van het werk des Geestes in onze harten. "Kerkelijke beginselen" en gezonde kerkelijkheid" zijn fraaie woorden en uitmuntende partijleuzen. Maar zij zullen onze zielen van de toekomende toorn niet verlossen, of ons moed geven in de dag des oordeels.

Ten andere worden ons de ware bewijzen van het geestelijke kindschap geleerd. Onze Heere geeft dit punt het duidelijkst aan door twee krachtige uitdrukkingen. Zeiden de Joden: "Abraham is onze vader!" Hij antwoordt: "Indien gij Abrahams kinderen waart, zo zoudt gij de werken Abrahams doen." 'hielen de Joden: "Wij hebben één Vader, namelijk God." Hij antwoordt: "Indien God uw Vader ware, zo zoudt gij Mij liefhebben."

Laat deze twee gezegden van Christus diep in onze harten zinken. Zij geven een antwoord op twee van de meest nadelige en meest algemene dwalingen van de tegenwoordigen tijd. Wat, aan de een zijde, algemener dan het onbepaald geredeneer over het algemene Vaderschap van God? "Alle mensen," zegt men ons, "zijn Gods kinderen, wat ook hun geloofsbelijdenis moge zijn: allen zullen eindelijk een plaats hebben in het Vaderhuis, waar vele woningen zijn." - Wat meer algemeen, aan de andere zijde, dan de hoogklinkende woorden over de kracht van de doop en de voorrechten van het Kerklidmaatschap? "Door de doop," zegt men ons vertrouwelijk, "worden alle mensen kinderen van God; alle leden van de Kerk, zonder onderscheid, hebben recht als zonen en dochteren van de almachtigen God aangesproken te worden!"

Beweringen als deze kunnen nooit met de duidelijke taal van onze Heere, hier voor ons, overeen gebracht worden. Als woorden iets betekenen, dan is niemand werkelijk een kind van God, die Jezus Christus niet lief heeft. Al spreekt doopsbediening een zacht oordeel uit, of catechismus een hoopvolle waardering, al mogen die hem bij de naam van een zoon noemen, en hem onder Gods kinderen. rekenen; de werkelijkheid van het kindschap van God, en al zijn zegeningen bezit toch niemand, die de Heere Jezus Christus niet in oprechtheid lief heeft. (Efez. 6: 24.) In zaken gelijk deze mogen wij ons niet laten schokken door blote beweringen. Wij mogen wel zorg dragen de geringschatting van de sacramenten te veroordelen. Wij hebben slechts ene vraag te doen: "Wat staat er geschreven? Wat zegt de Heere?" En met deze woorden voor ons, kunnen wij slechts tot bene gevolgtrekking komen: "Waar geen liefde tot Christus is, daar is geen kindschap Gods."

Ten laatste leren wij, in deze verzen, de werkelijkheid en de aard des duivels. Onze Heere spreekt van hem als een, wiens persoonlijkheid en bestaan boven twijfel zijn. In plechtige woorden van ernstige bestraffing zegt Hij tot zijn ongelovige vijanden: "Gij zijt uit de vader de duivel," - wordt door hem geleid, zijn wil doende, en ongelukkig tonende dat gij hem gelijk zijt. En dan schetst Hij in donkere kleuren des duivels beeld, hem beschrijvende als een "moordenaar van de beginne," als een "leugenaar" en "den vader van de leugen."

Er is een duivel! Wij hebben een onzichtbare vijand altijd naast ons, - een die nooit sluimert of slaapt, - een die op onze weg en bij ons bed is en al onze gangen bespiedt, en ons nooit verlaten zal voor dat wij sterven. Hij is een moordenaar! Zijn grote doel en oogmerk is ons voor eeuwig te verderven en onze zielen te vermoorden, ons te vernielen en van het eeuwige leven te beroven, ons in de tweeden dood in de hel over

te brengen. Dit zijn de dingen waaraan hij aanhoudend werkt. Hij gaat altijd rond, zoekende wie hij zou mogen verslinden. - Hij is een leugenaar! Hij zoekt aanhoudend ons te bedriegen door valse voorstellingen, juist zoals hij Eva misleidde in de beginne. Hij zegt ons altijd dat goed kwaad is en kwaad goed, - dat waarheid valsheid is en valsheid waarheid, - de brede weg goed en de nauwe weg slecht 'is. Miljoenen worden door. Zijn misleiding gevangen en volgen Hem, zowel rijken als armen, zowel hogen en lagen, zowel geleerden als ongeleerden. De leugens zijn zijne uitgekozen wapens. Door leugens doodt hij er menigeen.

Dit zijn vreselijke dingen; maar zij zijn waar. Laat ons in ons leven tonen, dat wij ze geloven. Laat ons niet zijn gelijk velen die spotten en lachen, en zich ergeren, en het bestaan ontkennen van juist dat wezen, hetwelk ze onzichtbaar naar de hel voert. Laat ons geboren dat er een duivel is, en waken, en bidden, en hard tegen zijn verleidingen strijden. Sterk als hij is, is er Een sterker dan hij, die tot Petrus zeide: "Ik heb voor u gebeden, dat uw geloof niet ophoude," en die nog aan de rechterhand Gods voor ons bidt. Laat ons onze zielen Hem aanbevelen. (Luk. 22:32.) Met zo'n wezen als de duivel, die de wereld rondgaat, moeten wij ons nooit verwonderen dat wij het kwaad zo zien vermeerderen. Maar met Christus aan onze zijde, behoeven wij niet te vrezen. Meerder is Hij die voor ons is, dan hij die tegen ons is. Daar staat geschreven: "Weerstaat de duivel, en hij zal van u vlieden." - "De God des vredes zal de Satan haast onder uw voeten verpletteren." (Jak. 4:7; Rom. 16:20).

#### AANTEKENINGEN.

37. Ik weet.... maar gij zoekt Mij te doden. - Terugkomende op van de Joden snoevende taal, erkent de Heere hun vleselijke afkomst van Abraham; maar brengt hun onder 't oog, dat hun betrekking tot Abraham hun geen goed deed, wijl zij Hem zochten te doden, die de aan Abraham gedane belofte kwam vervullen. Hier, evenals in vs. 40 en 7:19 toont de Heere volkomen kennis te dragen van al de plannen zijner vijanden. Hij geeft ons tevens een voorbeeld van standvastige volharding in het werk Gods, al weet men ook dat het leven in gevaar is.

Want Mijn woord heeft in u geen plaats. - Het Griekse woord, door "heeft plaats" vertaald, is nergens zo vertaald; het betekent meer "voortdringen, zich uitbreiden, ingang vinden."

38. Bij Mijn Vader gezien heb. Spreekt onze Heere van wat Hij bij zijn Vader "gezien" heeft, men bedenke, dat Hij, hier gelijk elders, een spreekwijze bezigt, naar ons zwak begrip ingericht, om de betrekking te beschrijven, welke tussen Hem en de eersten Persoon in de Drie-eenheid bestaat. Vergelijk Joh. 3:32; 5:19.

Gij doet wat gij bij uw vader gezien hebt. - Uit de volgende verzen blijkt dat "de vader" van de Joden op wie de Heere hier doelt, "de duivel" is; en dat Hij doelt op hun plan om Hem te doden. De zin is: "Gij doet wat gij uw vader de duivel ziet doen. Hij heeft u ingeblazen Mij te doden, en gij geeft aan die inblazing gehoor."

39. Indien gij Abrahams kinderen.... de werken van Abraham doen. - De Heere zegt hun, dat het mogelijk is naar het vlees Abrahams kinderen te zijn, en het toch niet te zijn naar de geest. Men vergete nimmer de belangrijkheid van de "werken," op hun rechte plaats gezet. Zij kunnen ons niet rechtvaardigen. Zij zijn op hun best vol onvolkomenheid. Maar zij zijn nuttige bewijzen, en tonen wat wij zijn, en wat onze godsdienst waard is.

40. Maar nu zoekt gij Mij te doden, enz. - De Heere wil zeggen: "Nu zoekt gij Mij te

doden, niet om enige misdaad, maar alleen omdat Ik u de waarheid verkondig, welke Ik van Mijn Vader gehoord heb, en gezonden ben om Mij als de Messias te openbaren. Dat is juist het tegenovergestelde van wat Abraham zou gedaan hebben."

Dat deed Abraham, niet. - Deze uitdrukking is een Hebraïsme. Natuurlijk kon Abraham niet "zoeken Christus te doden," omdat hij niet met Hem op aarde geleefd heeft. (Zie dezelfde wijze van uitdrukking Deut. 17: 3; Jer. 7: 22 - 31; 19: 5; 32: 35.)

Een Mens. - De Heere noemt hier zichzelf "een Mens;" wat Hij nergens in de Evangeliën bezigt. In de regel noemt Hij, als Hij van zijn menselijke natuur spreekt, zich "den Zoon des mensen." Hier echter schijnt Hij van zichzelf te spreken van uit het standpunt, waaruit zijn ongelovige vijanden Hem hadden behoren te beschouw, als zij zijn Godheid niet konden toestemmen.

41. Gij doet de werken uws vaders. - Als ware kinderen des duivels. Op het woordje "gij" in het Grieks valt de nadruk; als in tegenstelling van het "Ik" bij de aanhef van vs. 38.

Niet geboren uit hoererij. - Wij zijn geen Heidenen of afgodendienaars. Afgoderij wordt als ontrouw aan het verbond Gods hoererij genoemd. (Jer. 2: 1 - 20.)

Wij hebben één Vader, namelijk God. - De Joden eisen, voor kinderen van God gehouden te worden. Dat God op onderscheiden plaatsen in het O. T. de Vader van Israël genoemd wordt, is onloochenbaar. Zie Deut. 32: 6; 1 Kron. 29: 10; Jes. 63: 16; 64: 8; Mal 1: 6. Maar het is zeer klaar, dat deze teksten speciaal doelen op Gods betrekking tot Israël als natie, en niet op de Israëlieten' hoofd voor hoofd. Maar de Joden maakten in hun hoogmoed en zelfrechtvaardiging zo'n onderscheid niet. Zij zagen niet in dat nationaal zoonschap en verbonds - zoonschap zonder geestelijk zoonschap niets waard waren. Daardoor haalden zij zich de scherpe bestraffing van het volgende vers op de hals.

42. Indien God uw Vader ... Mij liefhebben. - Liefde tot Christus is het onfeilbaar merkteken van alle ware kinderen Gods. Geen liefde tot Christus, geen kind van God. Dat God de Vader van alle mensen zou zijn, is met deze uitspraak van onze Heere onverenigbaar. Ongetwijfeld is God de Vader vol van liefde, barmhartigheid en medelijden jegens allen; maar dat Hij wezenlijk en waarlijk de geestelijke Vader van elkeen is, die Christus niet liefheeft, kan nooit volgehouden worden, zonder in tegenspraak te komen met de hier aangehaalde woorden des Heeren. Zij is daarentegen vol vertroosting voor alle ware gelovigen, hoewel zij nog zwak zijn in geloof en liefde. (Rom. 8: 17).

Want Ik ben van Hem uitgegaan, enz. - Onze Heere toont hier de Joden zijn eigen Goddelijke natuur en zending. Hij was van God uitgegaan en gekomen - de eeuwige Zoon van de eeuwige Vader. Hij was niet gekomen eigenwillig en zonder lastgeving, maar gezonden en aangewezen door de Vader als diens laatste en liefste Bode. Dit was zijn natuur en zijn verhouding tot de Vader. Een waar kind van God zal alles lief hebben wat van God is, en vooral Gods eengeboren en geliefden Zoon, die "het afschijnsel is zijner heerlijkheid en het uitgedrukte beeld zijner zelfstandigheid" (Hebr. 1: 3) - Calvijn merkt hierbij aan: "Christus redeneert aldus: Al wie een kind van God is, zal zijn eengeboren Zoon erkennen; maar gij haat Mij, en derhalve hebt gij geen recht u te beroemen, dat gij Gods kinderen zijt. Wij behoren in deze tekst zorgvuldig op te merken, dat er geen godsvrucht of vreze Gods is, waar Christus wordt verworpen. Huichelachtige Godsdienst vermeet zich met de naam van God te dekken; maar hoe kunnen zij de Vader liefhebben, die zijn enige Zoon niet liefhebben?"

43. Waarom kent gij Mijn spraak niet.?.... Omdat gij Mijn woord niet kunt horen. - in dit vers schijnt de Heere een onderscheid te maken tussen "spraak" en "woord." De uitdrukking "woord" gaat dieper dan "spraak." Met "spraak" bedoelt hij: "mijne manier van spreken en uitdrukken; met "woord" bedoelt Hij gemeenlijk "mijn leer." De zin is "Hoe komt het dat gij Mijn manier van spreken niet verstaat, wanneer Ik spreek van zaken als van "vrijmaken en van "uw vader?" Het is, omdat gij mijn gehele zending, het woord dat Ik u van Mijn Vader breng, niet wilt aannemen." De taal en de uitdrukkingen, die de Heere bezigde, werden door zijn hoorders voortdurend misverstaan, verkeerd uitgelegd. Sprak Hij van "brood", zij dachten dat Hij letterlijk brood bedoelde. Sprak Hij van "vrijmaken," zij dachten dat Hij tijdelijke en staatkundige vrijmaking bedoelde. Sprak Hij van "hun vader," zij dachten dat Hij Abraham bedoelde. - Het "niet kunnen" hier is een zedelijke onbekwaamheid. (Gen. 37: 4; Joh. 6: 44). Het betekent: "Gij wilt niet met uw harten horen." - Chrysostomus zegt "Niet kunnen betekent hier niet willen."

44. Gij zijt uit de vader de duivel, enz. - De Heere bedoelt niet dat de bozen slecht gemaakt zijn door de duivel in dezelfde zin als de Godzaligen Godzalig gemaakt zijn door God, nieuw geschapen en geboren uit God. Hij gebruikt een gewoon Hebraïsme, bij hetwelk mensen die innig verbonden zijn aan, of geheel onder de invloed staan van een ander, diens "kinderen" geheten worden. In die zin zijn de bozen en ongelovigen ware kinderen des duivels. (Matth. 13: 38 en 1 Joh. 3: 10; Matth. 13: 19; Luk. 16: 8; 20: 34; Jos. 57: 4; Num. 17: 10.) Augustinus zegt: "Hoe zijn deze Joden kinderen des duivels? - Door navolging, niet door geboorte." Ook verwijst hij naar Ezech. 16: 3, als een gelijk geval,

Gij wilt de begeerten uws vaders doen. - In het Grieks drukt het "gij wilt" eigenlijk uit: gij hebt uw wil, zin, voornemen lust." "De begeerten uws vaders", zulke boze begeerten en neigingen die de duivel bijzonder eigen zijn: de leugen liefhebben en spreken, en moorden.

Die was een mensenmoorder van de beginne. - Origenes merkt hierbij aan: "Niet een enkelen mens vermoordde de duivel, maar geheel het menselijk geslacht; allen zijn in Adam gestorven. Hij wordt dus met recht een mensenmoorder geheten."

Is in de waarheid niet staande gebleven. - Hieruit blijkt dat de duivel een afgefallen geest is, en dat hij oorspronkelijk goed geschapen was, gelijk al wat uit Gods handen voortkwam (Judas 6).

Want geen waarheid is in hem. - Dit wil niet zeggen, dat dit de oorzaak was, waarom de duivel "in de waarheid niet is staande gebleven." Als dit de bedoeling was, zou de Heere gezegd hebben: "Geen waarheid was in hem." Maar Hij zegt: "is." zijn woorden bedoelen de tegenwoordige natuur van de duivel te beschrijven. (Verg. 1 Tim. 1: 13).

De vader derzelve lengen. - Als leugenaar openbaarde de duivel zich reeds in het paradijs (Gen. 3: 4). De duivel is de vader van elke leugen. Een leugen is de vrucht en het werk van de duivel.

Merken wij in dit vers op, hoe sterk en op de man af de Heere zijn vijanden bestrafte; hoe duidelijk de persoonlijkheid van de duivel geleerd wordt, en de Heere hier de val van de engelen als erkend onderstelt; eindelijk hoe leugen en moord in 't bijzonder vermeld worden als eigen werken des duivels.

45. Maar Mij, omdat Ik u de waarheid zeg, gelooft gij niet. - Krachtig stelt de Heere zijn eigen onderwijs tegen de leugenachtige inblazingen des duivels over: "Gij zijt echte kinderen van uw vader de duivel. Vertelde Ik u wat onwaar is, gij zoudt Mij

geloven. Maar omdat Ik u vertel wat waar is, gelooft gij Mij niet."

46. Wie van u overtuigt Mij van zonde, enz.? - In dit vers doet de Heere twee vragen, waarop het hun onmogelijk was te antwoorden: "Wie van u kan Mij bestraffen of overtuigen als een overtreder betreffende enige zonde van welken aard ook? Gij weet dat gij Mij niets kunt te laste leggen. - En als Mij dan niets te laste gelegd kan worden en Ik u tevens niets zeg dan wat recht en waar is, om welke reden gelooft gij Mij dan niet?" - Letten wij hier op de volkomen onbevleetheid en onschuld van de Heere Jezus. Niemand dan Hij kan zeggen: "Ik heb geen zonde."

41. Die uit God is, hoort, enz. - In dit vers geeft de Heere zelf een antwoord op zijn vragen, en bewijst ten slotte de boosheid en goddeloosheid zijner hoorders. Zijn schapen horen zijn stem (Joh. 10: 16, 27). Hoe zorgvuldig spreekt de Heere hier, als elders, van zijn onderwijs als "de woorden Gods"! Geen zekerder bewijs van een onheilig gemoed dan het verachten van Gods Woord.

### **JOHANNES 8: 48 – 59**

Lasterlijke taal tegen onze Heer. - Bemoediging voor gelovigen. - Abrahams kennis van Christus. - Christus' voorbestaan.

48. *De Joden dan antwoordden en zeiden tot Hem: Zeggen wij niet wil, dat gij een Samaritaan zijt en de duivel hebt?*

49. *Jezus antwoordde: Ik heb de duivel niet, maar Ik eer Mijn Vader en gij onteert Mij.*

50. *Doch ik zoek Mijn eer niet; er is een die ze zoekt en oordeelt.*

51. *Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, zo iemand Mijn woord zal bewaard hebben, die zal de dood niet zien in van de eeuwigheid.*

52. *De Joden dan zeiden tot Hem: Nu bekennen wij dat gij de duivel hebt. Abraham is gestorven en de profeten, en gij zegt: zo iemand Mijn woord zal bewaard hebben die zal de dood niet smaken in van de eeuwigheid?*

53. *Zijt gij meerder dan onze vader Abraham, welke gestorven is? En de profeten zijn gestorven; wie maakt gij u zelf?*

54. *Jezus antwoordde: Indien Ik Mij zelf eer, zo is Mijn eer niets; Mijn Vader is het die Mij eert, welken gij zegt dat uw God is.*

55. *En gij kent Hem niet; maar Ik ken Hem, en indien Ik zeg dat Ik Hem niet ken, zo zal Ik ulieden gelijk zijn, dat is een leugenaar; maar Ik ken Hem en bewaar zijn woord.*

56. *Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij mijnen dag zien zoude; en hij heeft hem gezien, en is verblijd geweest.*

57. *De Joden dan zeiden tot Hem: Gij hebt nog geen vijftig jaren, en hebt gij Abraham gezien?*

58. *Jezus zei tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, eer Abraham was' ben Ik.*

59. *Zij namen dan stenen op, dat zij ze op Hem wierpen. Maar Jezus verborg zich en ging uit de tempel, gaande door het midden van hen, en ging zo voorbij.*

Ten eerste behoren wij in deze verzen op te merken welk een godslastering en beschimpende taal onze Heere door zijn vijanden werd toegevoegd. Wij lezen dat de Joden "tot Hem zeiden: Zeggen wij niet wel, dat gij een Samaritaan zijt en de duivel hebt?" Door bewijzen tot zwijgen gebracht, namen deze boze mensen hun toevlucht tot persoonlijke beledigingen. Boos te worden en te schelden, is een gewoon teken van

een verloren zaak.

Scheldwoorden, beledigende namen en scherpe woorden zijn geliefkoosde wapenen van de duivel. Als andere middelen om zijn strijd voort te zetten hem ontbreken, spoort hij zijn dienaars aan om met de tong te beledigen. Vreselijk zijn inderdaad de beledigingen, die de heiligen Gods, in iedere eeuw hebben te verduren gehad van de tong. Hun naam is gelasterd geworden; slechte dingen zijn er van hen verhaald geworden; leugenachtige vertellingen zijn ijverig uitgevonden en gretig aangenomen over hun gedrag. Geen wonder dat David zeide: "Verlos mijn ziel, o Heere, van de leugenachtige lip, en van de bedrieglijke tong." (Ps. 120: 2).

De ware Christen van deze dag moet zich nooit verwonderen, dat hij van die zijde aanhoudende beproevingen heeft te verduren. De menselijke natuur verandert nooit. Zolang als hij de wereld dient, en op de brede weg wandelt, zal er weinig tegen hem gezegd worden. Doch laat Hem eens het kruis opnemen en Christus volgen, en dan is er voor sommigen geen leugen te monsterachtig, en geen verhaal te ongerijmd om tegen hen te zeggen, en voor anderen om te geloven. Maar hij trooste zich met de gedachte, dat hij slechts de beker drinkt, die zijn gezegende Meester voor hem dronk. De leugens van zijn vijanden doen hem geen kwaad in de hemel, wat zij ook nog doen op aarde. Laat hem ze geduldig dragen, en het hem niet hinderen of boos doen worden. Als Christus "gescholden werd, schold Hij niet weder." (1 Petrus 2: 23.) Laat de Christen ook zo doen.

Ten tweede, behoren wij op te merken, welk een heerlijke bemoediging onze Heere zijn gelovig volk voorhoudt. Wij lezen dat Hij zeide: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, zo iemand Mijn woord zal bewaard hebben, die zal de dood niet zien in eeuwigheid." Natuurlijk betekenen deze woorden niet, dat ware christenen nooit zullen sterven. Integendeel, wij weten allen dat zij moeten gaan naar het graf, en even als de anderen de rivier moeten oversteken. Maar de woorden betekenen dat zij door de tweeden dood niet zullen beschadigd worden, - dat eindelijke verderf van de gehelen mens in de hel, waarvan de eerste dood slechts een zwak type of afbeelding is. (Openb. 21: 8.) En zij betekenen dat de prikkel van de eersten dood van de waren Christen zal weggenomen worden. Zijn vlees moge bezwijken, en zijn gebeente door hevige pijnen verbroken worden; maar het bitter gevoel van onverzoende zonden zal hem niet neerdrukken. Dit is het ergste van de dood, - en hierin zal hij de overwinning hebben door onze Heere Jezus Christus." (1 Kor. 15: 57.)

Deze gezegende belofte, dit moeten wij niet vergeten op te merken, is de bijzondere eigendom van de mens die "Christus' woorden bewaart." Die uitdrukking, het is duidelijk, kan nooit toepasselijk zijn op de enkel uitwendig belijdende christen, die niets kent van het Evangelie of zich er niet om bekommert. Zij behoort aan hem, die in zijn hart opneemt, en in zijn leven gehoorzaamt de tijding die de Heere Jezus van de hemel bracht. Zij behoort, kortom, aan hen die christenen zijn, niet in naam en vorm alleen, maar in daad en waarheid. Er staat geschreven: "Wie overwint, zal van de tweeden dood niet beschadigd worden." (Openb. 2: 11).

Ten derde, behoren wij in dit gedeelte op te merken welk een heldere kennis Abraham van Christus bezat. Wij lezen dat onze Heere tot de Joden zeide: "Abraham, uw vader, heeft met verheuging verlangd, opdat hij mijnen dag zien zoude, en hij heeft Hem gezien en is verblijd geweest."

Toen onze Heere deze opmerkelijke woorden bezigde, was Abraham ten minste reeds 1850 jaren dood en begraven. En toch wordt hij gezegd de dag van onze Heere gezien te hebben! Hoe wonderlijk klinkt dat! Toch is het waar. Niet alleen zag Abraham onze

Heere en sprak met Hem, toen "Hij. verscheen in de eikenbossen van Mamre", de avond voor dat Sodom verwoest werd (Gen. 18: 1); maar door het geloof zag hij vooruit de dag van de vleeswording van onze Heere 'die nog komen moest, en als hij die zag verblijdde hij zich. Dat hij vele dingen als door een donker glas zag, behoeven wij niet te betwijfelen. Dat hij volkomen zou kunnen uitgelegd hebben de geheel wijze en omstandigheden van de offerande van onze Heere op Golgótha, zijn wij niet genoodzaakt te onderstellen. Maar wij behoeven niet terug te deinzen van te geloven, dat hij op verre afstand een Verlosser zag, wiens komst eindelijk de ganse aarde zou verheugen. En toen hij hem zag, "verblijdde hij zich."

De eenvoudige waarheid is, dat wij al te geneigd zijn om te vergeten dat er immer slechts één weg des behouds was, één Zaligmaker en één hoop voor zondaren, en dat Abraham en al de heiligen van het Oude Testament op dezelfde Christus zagen, op wie wij zelf zien. Het Oude Testament is niet tegenstrijdig met het Nieuwe; want zowel in het Oude als in het Nieuwe Testament wordt het eeuwige leven door Christus aangeboden, die de enige Middelaar is tussen God en de mensen zijnde zowel God als mens. Dit is een waarheid, wij nooit moeten vergeten als wij het Oude Testament lezen.

Ten laatste, behoren wij in deze voorspelling op te merken hoe duidelijk onze Heere zijn eigen voorbestaan verklaart. Wij lezen dat Hij tot de Joden zeide: "Eer Abraham was ben Ik".

Ontegensprekelijk zijn deze opmerkelijke woorden zeer diep. Zij bevatten dingen waarvoor wij geen ogen hebben om er door heen te zien, en geen geest om ze te peilen. Maar als de taal iets bedoelt, dan leren zij ons, dat onze Heere Jezus Christus lang bestond vóór dat Hij in de wereld kwam. Vóór de dagen van Abraham was Hij. Vóór de mens geschapen was, was Hij. In 't kort: zij leren ons dat de Heere Jezus niet enkel een mens was, gelijk Mozes of David. Hij was Een, wiens uitgangen van eeuwigheid waren, - dezelfde gisteren, heden en tot in eeuwigheid, - wezenlijk en eeuwig God.

Diep als deze woorden zijn, zijn zij vol praktische vertroosting. Zij tonen ons de lengte en de breedte en de diepte en de hoogte van die groten grondslag, waarop zondaren uitgenodigd worden hun zielen te doen rusten. Hij, tot wie het Evangelie ons uitnodigt met onze zonden te komen, en te geloven - ter verkrijging van vergiffenis en vrede, is niet enkel mens. Hij is niets minder dan God zelf, en daarom bekwaam om te redden tot het uiterste allen die tot Hem komen. Laat ons dan beginnen, tot Hem te komen met vertrouwen. Laat ons voortgaan óp Hem te steunen zonder vreze. De Heere Jezus Christus is de ware God, en ons eeuwig leven is verzekerd.

#### AANTEKENINGEN.

48. De Joden,... antwoordden.... Samaritaan....

- Onmachtig om 's Heeren argumenten te weerleggen, namen de Joden hun toevlucht tot het laatste wapen van een redetwister: dwaze beschuldiging, lastering en scheldnamen. Met de Heere "een Samaritaan" te noemen, verklaarden zij dat Hij geen waar Jood, niet veel beter dan een Heiden was. "De Joden houden geen gemeenschap met de Samaritanen." (Joh. 4: 9). "Gij hebt de duivel," betekent meer dan: "gij zijt krankzinnig" zoals in Joh. 7: 20, gelijk blijkt uit het volgende vers. Zij wilden er blijkbaar mee te kennen geven: "Gij werkt en spreekt onder de invloed van de duivel. De macht, welke Gij hebt, is van de Satan en niet van God."

49. Jezus antwoordde: Ik heb de duivel niet, enz. - Hiermede wilde de Heere te



verstaan geven, dat wat zij zeiden niet waar was, dat Hij integendeel zijn Vader eerde, en zij door hun grove taal Hem onteerden, en daardoor zijn Vader beledigden.

50. Doch Ik zoek Mijn eer niet; er is Een die ze zoekt en oordeelt. - Een kerkvader merkt bij dit vers aan, dat wij geen acht moeten slaan op hetgeen men tegen ons zegt, maar alleen de eer van God handhaven als iets tegen Hem wordt gezegd.

51. Voorwaar, ... Zo iemand Mijn woord .... de dood niet zien, enz. - Deze uitdrukking is gelijkkluidend met die welke de Heere in de synagoge te Kapernaüm bezigde, Joh. 6: 47: "Die in Mij gelooft, heeft het eeuwige leven." - Wanneer de Heere zeide: "Voorwaar, voorwaar, zeg Ik u," had Hij altijd iets bijzonder ernstigs of plechtigs te zeggen. Zie Joh. 1: 51; 3: 3, 5, 11; 5: 19, 24, 25; 6: 26, 32, 47, 53; 8: 34, 51, 58; 10: 1, 7; 12: 24; 13: 16, 20, 21, 38; 14: 12; 16: 20, 23; 21: 18. "Mijn woord zal bewaard hebben;" "mijne leer met het hart gelovig aangenomen in gehoorzaamheid en daarin volstandig zal gebleven zijn." -

"Zal de dood niet zien in van de eeuwigheid," bedoelt: zal 1e. volkomen verlost zijn van de geestelijken dood, waarin alle mensen geboren worden; 2e. verlost zijn van de prikkel des lichamelijke dood, en 3e. volkomen verlost zijn van de eeuwigen dood. Augustinus zegt: "De dood waarvan de Heere ons is komen verlossen, was de tweede dood, de eeuwige dood, de dood van de hel, de dood van de vervloeking met de duivel en zijn engelen. Dat is de wezenlijke dood; want onze dood is alleen een verhuizing."

52. Nu bekennen wij... de duivel hebt. - Nu, wilden de Joden zeggen, weten wij het uit uw eigen woorden, dat gij krankzinnig zijt en de duivel hebt. Gij maakt u meer dan Abraham.

Den dood niet smaken. - De Joden veranderen de woorden van de Heere, die gezegd had: "den dood niet zien." Zij overdreven; denkeliijk om de ergernis die de Heere gegeven had te vergroten. In elk geval zij bewezen weer hoe grof zijwaren in het verdraaien van 's Heeren woorden, en aan een geestelijke taal een grof vleselijke zin te geven.

53. Zijt gij meerder, enz. - Chrysostomus merkt aan dat deze vraag van de joden ons in gedachtenis brengt de vraag van de Samaritaanse vrouw: "Zijt gij meerder dan onze vader Jakob?" (Joh. 4: 12).

54. Mijn Vader is het die Mij eert, welke enz. - Het is uw eigen God, de God van Abraham, Izak en Jakob, die Mij zo'n eer gegeven heeft, dat leven of dood afhangen van het bewaren van Mijn woord en het geloven in Mij. - Merk hier, zoals elders op, hoe zorgvuldig de Heere alle zelfverheffing en zucht om van mensen geëerd te worden, veroordeelt.

56. Abraham. uw vader, enz. - In dit vers neemt de Heere de vraag van de Joden weer op, of Hij meerder is dan Abraham, en geeft onbewimpeld zijn antwoord. "Ja, Ik ben meer dan Abraham; want Ik ben de Messias, wiens dag hij wenste te zien en die hij van verre gezien heeft door het geloof." Duidelijk geeft Hij daarin te kennen, dat Hij de beloofde Messias is, het zaad van Abraham, in hetwelk alle geslachten van de aarde zouden gezegend worden, en over hetwelk Abraham toen hij dit voor het eerst hoorde, van blijdschap "lachte" (Gen. 17: 17), Het zeggen van de Heere zal dan, gelijk de meeste Schriftverklaarders het ook opvatten, betekenen: "Abraham verblijdde zich in het vooruitzicht van te enigen toekomstige tijde, mijn dag, de dag van de Messias te

zien; en door het geloof zag hij die in de verte."

Men merke hierbij ook wel op, dat de Heere niet zegt: "Abraham heeft MIJ gezien maar: "hij heeft mijn dag gezien."

57. De Joden.... gij... nog geen vijftig... gij Abraham gezien? - Het is duidelijk, dat de Joden hier een verkeerde betekenis aan 's Heeren woorden gaven. Zij stelden het zich zo voor, alsof Hij gezegd had, dat Abraham Hem en Hij Abraham gezien had. Een nieuwe proeve hoe ras zij waren in het woord verdraaien. - "Nog geen vijftig jaren." De Heere was omstreeks vier - en - dertig jaren oud.

58. Eer Abraham was, ben Ik. - Met deze belangrijke betuiging spreekt de Heere zijn eeuwigheid uit, zijn bestaan vóór alle schepping. De naam IK BEN toch is de Naam waarbij God zich aan Israël geopenbaard heeft. Toen Hij Mozes tot hen zond, zei Hij: "Zeg aan de kinderen Israëls: IK BEN (of IK ZAL ZIJN) heeft mij gezonden." (Ex. 3: 14). - Chrysostomus tekent aan: "Hij zegt, niet: "eer Abraham was, was Ik," maar "Ik ben." Gelijk de Vader deze uitdrukking bezigt: "IK BEN", zo doet ook Christus; want zij duidt eeuwig zijn aan, onaangemerkt enige tijd. Daarom kwam zij de Joden als Godslastering voor." - Augustinus zegt: "Erken in deze woorden de Schepper en onderscheid het schepsel. Hij die sprak was tot het zaad van Abraham gemaakt; en opdat Abraham zou bestaan' was Hij eer Abraham was."

59. Zij namen dan stenen op, enz. - Blijkbaar twijfelden de Joden er niet aan wat de Heere bedoeld had. Zij hielden hem voor een Godslasteraar. - "Jezus verborg zich." Letterlijk staat in het Grieks: "Jezus was verborgen." Door een wonder, naar mijn gevoelen, werden hun ogen gehouden, zodat Hij "door het midden van hen" kon heengaan. Augustinus zegt: "Jezus verborg zich niet in een hoek van de tempel, als ware Hij bevreesd; ook verschool Hij zich niet in een huis of liep weg achter een muur of pilaar; maar door zijn Goddelijke macht maakte Hij zich onzichtbaar voor zijn vijanden, en ging door het midden van hen." [Het was zijn ure om te lijden nog niet]. Het is een wijze opmerking van Pascal, dat 's Heeren vijanden door hun onophoudelijk in de rede vallen, hier en elders, ons onbedacht een sterk bewijs hebben gegeven voor de waarheid van zijn onderwijs. Had onze Heere zijn leringen slechts voor een vooringenomen gehoor van vriendelijke en lief hebbende leerlingen gegeven, zij zouden niet met zoveel gewicht als nu tot ons zijn gekomen. Maar zij werden dikwijls in het midden van zijn bitterste vijanden uitgesproken, geleerde Schriftgeleerden en Farizeeërs, die gereed waren om iedere misgreep in zijn redenering op te merken. Dat de vijanden van Christus Hem nooit konden antwoorden of de mond stoppen, is een krachtig bewijs, dat zijn leer de eigen waarheid Gods was. Zij kwam nit de hemel, en niet van mensen.

**JOHANNES 9: 1 - 12.**

De blindgeborene. - Zonde de oorzaak van droefheid in deze wereld. - Het gewicht om van de gelegenheid gebruik te maken. - Onderscheiden middelen door Christus gebruikt bij het doen van wonderen. - Christus' almachtige kracht.

1. *En voorbijgaande, zag Hij een mens, blind van de geboorte af.*
2. *En Zijn discipelen, vraagden Hem, zeggende: Rabbi! wie heeft er gezondigd, deze, of zijn ouders, dat hij blind zonde geboren worden*
3. *Jezus antwoordde: Noch deze heeft gezondigd, noch zijn ouders; maar dit is geschied, opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden.*
4. *Ik moet werken de werken Desgenen die Mij gezonden heeft, zolang het dag is; de nacht komt waarin niemand werken kan.*
5. *Zolang Ik in de wereld ben, ben Ik het licht van de wereld.*
6. *Dit gezegd hebbende spoog Hij op de aarde, en maakte slijk uit dat speeksel, en streek dat slijk op de ogen des blinden;*
7. *En zei tot hem: Ga heen, was u in het badwater Siloam ('t welk overgezet wordt, Uitgezonden). Hij dan ging heen en waste zich, en kwam ziende.*
8. *De geburen dan, en die hem te voren gezien hadden dat hij blind was, zeiden:*
9. *Is deze niet die, zat en bedelde? Anderen zeiden: hij is 't, en anderen: hij is hem gelijk. Hij zeide: ik ben 't.*
10. *Zij dan zeiden tot hem: Hoe zijn u de ogen geopend?*
11. *Hij antwoordde en zeide: De mens, genaamd Jezus, maakte slijk, en bestreek Mijn ogen, en zei tot Mij Ga heen naar het badwater Siloam, en was u. En ik ging heen en ik waste mij en werd ziende.*
12. *Zij dan zeiden tot hem: Waar is die Hij zeide: Ik weet het niet.*

Het hoofdstuk, waar wij nu mede aanvangen, meldt één van de weinige grote werken van Christus die Johannes vermeld heeft. Het verhaalt ons hoe onze Heere het gezicht gaf aan een man die blind was "van zijn geboorte af." Hier, gelijk elders in dit Evangelie, vinden wij de omstandigheden van het wonder vermeld met bijzondere volledigheid en nauwkeurigheid. Hier, gelijk elders, vinden wij het verhaal rijk in lessen.

Wij behoren, ten eerste, in dit gedeelte op te merken hoeveel ellende de zonde 'in de wereld gebracht heeft Een treurig geval ligt hier voor ons. Wij lezen van een mens "die blind was van zijn geboorte af." Een ernstiger bezoeking kan moeilijk bedacht worden. Van al de lichamelijke kruisen, die de melaats kunnen opgelegd worden, zonder zijn leven weg te nemen, is misschien niets groter dan het verlies van zijn gezicht. Het snijdt ons de grootste genoegens des levens af. Het sluit ons in een nauwe wereld van ons zelf op. Het maakt treurig hulpeloos en afhankelijk van anderen. - Inderdaad, voordat de mens het gezicht verliest, waardeert hij nimmer geheel de schat daarvan.

Nu is blindheid, zoals ieder lichamenlijk gebrek, een van de vruchten van de zonde. Als Adam nooit gevallen was, wij kunnen er niet aan twijfelen, de mensen zouden nooit blind, of doof, of stom geweest zijn. De menigte ziekten waaraan het vlees onderworpen is, de talloze smarten en ongesteldheden en natuurlijke gebreken waaraan wij allen onderhevig zijn, kwamen in de wereld, toen de vloek op aarde kwam. - "Door één mens kwam de zonde in de wereld, en door de zonde de dood." (Rom. 5: 12.)

Laat ons eren, de zonde te haten met een Goddelijke haat, als de wortel van meer dan

de helft van onze zorgen en moeilijkheden. Laat ons tegen haar strijden, ze doden, ze kruisigen,' en ze zowel in ons als in anderen verafschuw. Er kan geen duidelijker bewijs zijn, dat de mens een gevallen schepsel is, dan het feit dat hij de zonde kan lief hebben en er genoeg in kan vinden.

Ten tweede, behoren wij in dit gedeelte op te merken welk een ernstige les Christus ons geeft over het gebruik van gelegenheden. Hij zegt tot de discipelen die Hem vraagden aangaande de blinden man: "Ik moet werken, terwijl het dag is; \*de nacht komt, waarin niemand werken kan."

Dat woord was bijzonder waar met toepassing op de Heere zelf. Hij wist. Zeer goed dat zijn eigen aardse bediening slechts drie jaren zou duren, en dit wetende, kocht Hij ijverig de tijd uit. Hij het geen gelegenheid voorbijgaan, om werken van barmhartigheid te verrichten en het werk zijns Vaders te doen. 's Morgens, 's middags en 's avonds ging Hij altijd voort in het werk dat zijn Vader Hem te doen gaf. Het was zijn spijs en drank om de wil zijns Vaders te volbrengen. Zijn gehele leven ademde dit ééne gevoel: "Ik moet werken; de nacht komt waarin niemand werken kan."

Dit is een woord dat door alle belijdende christenen in gedachte moet gehouden worden. Het leven dat wij nu leven in het vlees, is onze dag. Laat ons zorg dragen dat wij het goed besteden, ter ere Gods en het welzijn onzer zielen. Laat ons werken onze zaligheid met vreze en beven, terwijl het heden genoemd wordt. Daar is geen werk of arbeid in het graf, waarnaar wij allen snel heengaan. Laat ons bidden en lezen en onze sabbat heilig houden en Gods Woord horen, en het goede doen in ons geslacht, gelijk mensen die nooit vergeten dat "de nacht ophanden is." Onze tijd is zeer kort. Ons daglicht zal spoedig voorbij zijn. De gelegenheden, eenmaal verloren, kunnen nooit terug geroepen worden. Een tweede levenstijdperk wordt de mens niet verleend. Laat ons dus het uitstellen weerstaan, zoals wij de duivel weerstaan. Wat onze hand vindt om te doen, laat ons het doen met alle macht. "De nacht komt, waarin niemand werken kan."

Ten derde, moeten wij in dit gedeelte opmerken welke verschillende middelen Christus bezigde in het werken van wonderen bij verschillende gelegenheden. In het genezen van de blinde had Hij, als Hij het nodig geoordeeld had, hem enkel met zijn vinger kunnen aanraken, of bevel geven met de tong. Maar Hij was hiermee niet tevreden. Wij lezen dat "Hij op de grond spuwde en slijk van dat speeksel maakte, en de ogen des blinden met dat speeksel bestreek." In al deze middelen was natuurlijk geen genezende kracht. Maar om wijze redenen behaagde het de Heere ze te gebruiken.

Wij behoeven niet te twifelen, dat in deze, gelijk in iedere andere daad van onze Heere, een leerrijke les is. Hij leert ons, wij mogen het geloven, dat de Heere des hemels en van de aarde niet gebonden is aan het gebruik van enig middel of werktuig. In het schenken van zegeningen aan de mens zal Hij zijn eigen weg gaan, en niemand toestaan Hem iets voor te schrijven. Boven alles, moet het hun, die iets uit Christus' handen hebben ontvangen, leren op hun hoede te zijn, de ervaring van anderen niet naar hun eigen af te meten. Zijn wij door Christus genezen en tot zien en het leven gebracht? Laat ons God daarvoor danken en nederig zijn. Maar laat ons oppassen niet te zeggen, dat iemand niet genezen is, als hij niet juist op dezelfde wijs tot het christelijk leven is gekomen.

De grote vraag is: "Zijn de ogen van ons verstand geopend? Zien wij? Hebben wij geestelijk leven?" Genoeg voor ons, als de genezing bewerkt is en de gezondheid hersteld. Als het zo is, dan moeten wij aan de Grote Geneesmeester overlaten de keuze

van het werktuig, het middel en de wijze, - het slijk, de aanraking, of het woord.

Ten laatste, behoren wij in dit gedeelte op te merken de almachtige kracht die Christus in zijn handen houdt. Wij zien Hem datgene doen, wat op zichzelf onmogelijk was. Zonder geneesmiddelen geneest Hij een ongeneeslijk geval. Hij geeft ogenblikkelijk het gezicht aan iemand die blind was geworden.

Met zo'n wonder, als dit, wordt bedoeld een oude waarheid te eren, die wij nooit te goed kunnen kennen. Het leert ons dat "Jezus, de Zaligmaker van zondaren alle macht heeft in hemel en op aarde." Zulke machtige werken zouden nooit kunnen gedaan zijn door iemand die alleen mens was. In de genezing van deze blinde zien wij niets minder dan de vinger Gods.

Zulk een wonder heeft bovenal ten doel ons hopende te maken omtrent onze eigen ziel en de ziel van anderen. Waarom zouden wij wanhopen aan de zaligheid, terwijl wij zo'n Zaligmaker hebben? Waar is de geestelijke krankheid die Hij niet weg kan nemen! Hij kan de ogen van de meest zondige en onwetende openen, en hun dingen doen zien die zij nimmer te voren zagen. Hij kan licht in het donkerste hart zenden, en blindheid en vooroordeel doen verdwijnen.

Zeker als wij niet behouden worden, zal de fout geheel aan ons zijn. Daar leeft aan Gods rechterhand Een die ons kan genezen, als wij ons tot Hem wenden. Laat ons zorg dragen dat die plechtige woorden ons niet gelden: "Het Licht is in de wereld gekomen, en de mensen hebben de duisternis liever gehad dan het licht; want hun werken waren boos." "Gij wilt niet tot Mij komen, opdat gij het leven moogt hebben." (Joh. 3: 19; 5: 40.)

#### AANTEKENINGEN.

1. En voorbijgaande, enz. - Volgens sommigen deed de Heere het in dit hoofdstuk vermelde wonder onmiddellijk na het in het voorafgaande gebeurde. Anderen stellen dat er een tijdsverloop tussen is, gelijk enigen menen, van twee maanden, waarin de Heere het in Luk. 13: 22 vermelde bezoek aan de steden en vlekken van Galiléa bracht. In Johannes' Evangelie wordt meermalen zonder vermelding van tijds - of plaatsverwisseling van de een gebeurtenis tot de andere overgegaan. Zo Joh. 5: 19; 6: 25, 43, 59; 7: 28 - 33.

In elk geval is de opmerking van Bucerus juist, dat dit hoofdstuk een leerrede is, in werk en daad, over de woorden: "Ik ben het licht van de wereld" (Joh. 8: 14).

In het wonder dat dit gehele hoofdstuk inneemt, verdienen de volgende bijzondere omstandigheden opgemerkt te worden: 1e. Het wonder wordt alleen door Johannes vermeld; 2e. Het wordt, even als de weinige wonderen in zijn Evangelie, tot in kleine bijzonderheden beschreven; 3e. Het is een van de vier in Judea of nabij Jeruzalem verrichte wonderen, welke door Johannes zijn opgetekend.

In het geheel vermeldt hij acht wonderen: vier in Galiléa, - de verandering van water in wijn, de genezing van de zoon van de koninklijke hoveling, de genezing van de menigte, en het wandelen op de zee (hoofdstuk 2, 4 en 6); en vier in Judea, de tempelreiniging, de genezing van de kranke in Bethesda, die van de blindgeborene, en de opwekking van Lazarus (hoofdstuk 2, 5, 6 en 9); 4e. Het was een van die wonderen welke in de Messiaistijd te verwachten waren (Jee. 29: 18; 32: 3; 35: 5; 42: 7); 5e. Het is een van die tekenen dat de Messias gekomen was, waarop de Heere Johannes' discipelen bijzonder wees: "de blinden worden ziende" (Matth. 11: 5); 6e. Het was een wonder, dat op een publieke plaats gebeurde, en aan een zo wel bekend man geschied, dat het voor de Jeruzalemse Joden onmogelijk was het te loochenen. Hengstenberg merkt hierbij op: dat drie van de vier grote wonderen door Christus in Judea verricht,

juist de drie klassen van werken vertegenwoordigen, die in Matth. 11: 5 vermeld worden: "De kreupelen wandelen, de blinden worden ziende, de doden worden opgewekt" (Joh. 5, 9, 11). Zag Hij een mens, blind van de geboorte af. –

De man zat waarschijnlijk bij de tempelpoort, om de aandacht van de tempelgangers te wekken, zoals de kreupelgeborene in Hand. 3. De Heere "zag" de blinde, en genas hem uit eigen vrijen wil, ongevraagd, onverwacht. Zo deed Hij ook met de kranke in Bethesda (Joh. 5: 6). Meer genezingen van blindheid dan van andere kwalen door Jezus gewrocht, staan in de Evangeliën opgetekend. Wij lezen van één doofstomme, een geraakte, één kreupele, twee melaatsen, twee koortslidders, die door de Heere genezen werden; van drie doden, die werden opgewekt; maar vier of vijf malen lezen wij van blinden, die genezen werden (Matth. 12: 22).

2. Zijn discipelen vraagden.... wie.... gezondigd, deze.... oudere.... blind zou geboren worden. - Over de oorzaak van deze vraag van de discipelen zijn de gevoelens zeer verscheiden (men kan ze allen bij Gomarus vermeld vinden). Het meest waarschijnlijk is, dat de vraag voortspoot uit een verkeerde opvatting van zulke Schriftuurplaatsen als in het tweede gebod voorkomen, waarin God spreekt van het "bezoeken van de ongerechtigheid van de vaders aan de kinderen" (Exod. 20: 5), en uit het vergeten van Ezéch. 18:20 enz. Lichaamslijden en alle smart beschouwde men als direct gevolg van de zonde, en men meende dat een misvormde of lijder noodwendig een boos mens moest zijn. Dit was de fout van Jobs vrienden. Dit was ook de mening van het volk van Melite, toen Paulus van een adder gebeten werd (Hand. 28: 4).

3. Jezus antwoordde: Noch deze heeft gezondigd, noch zijn ouders. - De bedoeling van dit zeggen moet uit de context worden aangevuld. De Heere wilde niet zeggen, dat deze blinde of zijn ouders nooit enige zonde gedaan hadden; maar dat het niet om enige bepaalde zonde van hem of van zijn ouders was, dat die blind was geboren. Ook wilde de Heere er 'niet mee zeggen, dat de zonden van ouders nooit kinderen ziekte konden veroorzaken, maar dat het in deze zaak niet het geval was: Hij wilde dus niet, dat wij vergeten zouden, dat de zonde de grote hoofdoorzaak is van alle ellende die er in de wereld is.

Maar..., opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden. - De bedoeling is, dat 's mans blindheid door God beschikt was, opdat door hem te genezen zijn werken van barmhartigheid aan de mensen zouden getoond worden. - Een diepe lering ligt in deze woorden. Zij werpen enig licht over de grote vraag - de oorsprong van het kwaad. God heeft het goed geacht toe te laten dat het kwaad bestaat, ten einde zijnen barmhartigheid, genade en medelijden te openbaren. Ware de mens nooit gevallen, er zou geen gelegenheid hebben bestaan om Goddelijke barmhartigheid te bewijzen. Maar door het kwade toe te laten - hoe wonderbaar het ook schijne I - zijn Gods werken van genade, barmhartigheid en wijsheid in het redden van zondaren op wondervolle wijze aan al zijn schepselen bekend gemaakt (Ef. 3: 10). Zonder de val zouden wij niets geweten hebben van het kruis of het Evangelie. "God laat niet toe, dat iets gebeure, wat ook, zonder goede reden en oorzaak," zegt Oecolampadius. God doet niets verkeerd; en als al zijn werken zullen gezien worden, zal het heelal zien en weten dat Hij rechtvaardig is.

4. Ik moet werken, enz. - Het verband tussen dit en het voorafgaande vers ligt in het woord "werken". Deze blindheid, wil de Heere zeggen, is door Mijn Vader beschikt, opdat Ik mijn Goddelijke macht zou tonnen. De woorden "dag" en "nacht" zien hier bijzonder op 's Heeren lichamelijke tegenwoordigheid met de zijnen. Calvijn merkt

hierbij op: "Uit deze woorden mogen wij de algemenen regel afleiden, dat voor ieder mens de duur van zijn leven zijn dag mag genaamd worden".

5. Zolang Ik in de wereld ben, enz. - "Zolang Ik in de wereld ben, wil Ik haar Licht zijn in de volste zin, de Verlosser van de mensen zielen en de Geneesmeester van hun lichamen." Evenals de Heere, alvorens Hij Lazarus opwekte, zeide: "Ik ben de Opstanding en het Leven," zo ook zei Hij hier, alvorens Hij de blinde het gezicht gaf: "Ik ben het Licht."

6. Spoog slijk streek op de ogen. - Wat de Heere hier deed, vinden wij nog bij twee andere gelegenheden door Hem gedaan; eens toen Hij een doofstomme, en eens toen Hij een blinde genas (Markus 7: 33; 8: 23). Het maken van "slijk" geschiedde alleen bij dit wonder. Waarom de Heere dit deed, weten wij niet. Velerlei zijn de gissingen daaromtrent. Wel blijkt hieruit dat Hij toonde aan geen middel gebonden te zijn. Hij geneest de blinde door iets wat men juist zou menen dat diens blindheid zou verergeren. Ieren wij er ook uit, dat wij verscheidenheid mogen verwachten in de wijze waarop Hij met de zielen handelt.

7 Ga heen, was u in het badwater Siloam. - Het bevel hier aan de blinde gegeven, kon iedere vromen Jood de aanwijzing van Eliza aan Naäman in gedachte brengen: "Ga, was u in de Jordaan" (2 Kon. 5: 10). Het bevel was een geloofsbeproeving, en gehoorzamende vond de man wat hij nodig had. Het badwater Siloam was een welbekende, kunstmatig aangelegde vijver in een dal nabij Jeruzalem. Het wordt voor het eerst vermeld in Neh. 3: 15 en daarna in Jes. 8: 6.

Hetwelk overgezet wordt Uitgezonden. - Waarom deze tussen ingevoegde verklaring van het woord "Siloam"? Het betekent "gezonden of "Hij die gezonden was". Deze naam moest derhalve dienen om de blindgeborene te doen denken aan de Messias, die God "gezonden" had. Wanneer Jezus dan zeide: "Ga heen, was u in' het badwater Siloam," hield het noemen van de naam van dat badwater een stille wenk in, dat Hij die het bevel gaf, de van God Gezondene was, de groots Heelmeester van alle kwalen. De tussenrede van Johannes zou dus willen zeggen: "Dit was juist een geschikt badwater om door Jezus genoemd te worden. Het was eigenaardig, dat Hij die de "Gezondene van God" was, een wonder verrichtte in het badwater dat "Gezonden" heet. Dit is de opvatting van Chrysostomus en Augustinus. Sommigen menen dat deze tussenzin een kanttekening is geweest van een van de oudste afschrijvers, die door latere overschrijvers in de tekst is ingevoegd. Zij wordt in de Syrische en Perzische vertalingen gemist; maar toch in de meeste handschriften en vertalingen gevonden.

Hij... ging... waste zich - , kwam ziende. - Zijn geloof en zijn gehoorzaamheid steken gunstig af bij het gedrag van Naäman (2 Kon. 5: 14). Scott merkt terecht op, dat het onmiddellijk vermogen om de ogen te gebruiken geen gering gedeelte van het wonder is. Wanneer iemand na een heelkundige operatie het gezicht herkrijgt, duurt het lang, eer hij zijn ogen goed gebruiken kan.

9. Hij is hem gelijk. - Het onderscheid tussen het gelaat en de houding van de man voor en ná zijn genezing moet natuurlijk zeer groot zijn geweest. 't Is licht te begrijpen dat velen die hem hadden zien zitten bedelen, hem ternauwernood herkenden.

11. Genaamd Jezus. - Hoe de blindgeborene wist, dat Hij die hem genezen had, "Jezus" heette, wordt niet gemeld. De Heere was reeds wel bekend in Jeruzalem. Wellicht hebben enigen die er bij waren, het hem gezegd. Toch blijkt het niet, dat hij

iets meer van Hem wist. Opmerkelijk, hoe nauwkeurig hij verhaalde al wat er gebeurd was tot zijn genezing.

12. Waar is hij? - Deze anders zo natuurlijke vraag, kwam, gelijk uit het vervolg blijkt, niet uit goede bedoelingen voort.

### **JOHANNES 9: 13 - 25.**

Van de Joden onkunde omtrent het recht gebruik van de sabbat. - Wanhopige uitvluchten, waartoe vooroordeel leidt. - Zien en voelen een onweersprekelijk bewijs.

*13. Zij brachten hem tot de Farizeeërs, hem namelijk die te voren blind was geweest,*

*14. En hef was sabbat, als Jezus het slijk maakte en zijn ogen opende.*

*15. De Farizeeërs dan vraagden hem ook weer, hoe hij ziende geworden was, en hij zei tot hen: Hij legde slijk op Mijn ogen en ik waste mij, en ik zie.*

*16. Sommigen dan uit de Farizeeërs zeiden: Deze mens is van God niet, want hij houdt de sabbat niet. Anderen zeiden: Hoe kan een mens die een zondaar is, zulke tekenen doen? En er was tweedracht onder hen.*

*17. Zij zeiden weer tot de blinde: Gij; wat zegt gij van hem, dewijl hij uw ogen geopend heeft? En hij zeide: Hij is een Profeet.*

*18. De Joden dan geloofden van hem niet, dat hij blind geweest was en ziende was geworden, totdat zij geroepen hadden de ouders desgenen, die ziende geworden was.*

*19. En zij vraagden hun, zeggende: Is deze uw zoon, welken gij zegt dat blind geboren is? Hoe ziet hij dan nu?*

*20. Zijn ouders antwoordden hun en zeiden: Wij weten dat deze onze zoon is, en dat hij blind geboren is.*

*21. Maar hoe hij nu ziet, weten wij niet; of wie zijn ogen geopend heeft, weten wij niet; hij heeft zijn ouderdom, vraagt hem zelf; hij zal van zichzelf spreken.*

*22. Dit zeiden zijn ouders, omdat zij de Joden vreesden want de Joden hadden alrede tezamen een besluit gemaakt, zo iemand Hem beled de Christus te zijn, dat die uit de synagoge zou geworpen worden.*

*23. Daarom zeiden zijn ouders: Hij heeft zijn ouderdom, vraagt hem zelf.*

*24. Zij dan riepen voor de tweede maal de mens, die blind geweest was, en zeiden tot hem: Geef God de eer; wij weten, dat deze mens een zondaar is.*

*25. Hij dan antwoordde en zeide: Of hij een zondaar is, weet ik niet: één ding weet ik, dat ik blind was, en nu zie.*

Deze verzen tonen ons hoe weinig de Joden uit de leer van onze Heere het rechte gebruik van de sabbat verstonden. Wij vinden dat sommigen van de Farizeeërs er een zonde in vonden, dat een blinde wonderdadig op de sabbat was genezen. Zij zeiden: "Deze mens is van God niet, want hij houdt de sabbat niet." Een goed werk was openlijk verricht aan een hulpeloos medeschepsel. Een zwaar lichamelijk gebrek was weggenomen. Maar de verblinde vijanden van Christus konden geen schoonheid in deze daad zien. Zij noemden dit een overtreden van het vierde gebod!

Deze zogenoemd wijze mannen miskenden geheel en al de bedoeling van de sabbat. Zij zagen niet, dat die "om de mens was gemaakt," en het welzijn van 's mensen lichaam, geest en ziel bedoelde. Het was een dag om van de anderen af te sonderen, ongetwijfeld, en om die zorgvuldig te wijden en te heiligen. Maar zijn heiliging had



nimmer ten doel om werken van noodzakelijkheid en barmhartigheid uit te sluiten. Een zieke te genezen was geen breken van de sabbat. In het berispen van onze Heere dat Hij dit deed, legden de Joden alleen hun onwetendheid van hun eigen wet bloot. Zij hadden vergeten dat het een even grote zonde is iets bij een gebod te voegen, als er iets van weg te nemen.

Hier, gelijk op andere plaatsen, moeten wij zorgen, dat wij geen verkeerde gevolgtrekking uit het gedrag van onze Heere maken. Wij moeten geen ogenblik onderstellen, dat de sabbat voor Christenen niet meer verbindend is, en dat zij niets hebben te maken met het vierde gebod. Dit is een grote dwaling en de wortel van veel kwaad. Niet één van de tien geboden is ooit afgewezen of terzijde gelegd. Onze Heere bedoelde nooit, de sabbat een dag van genoeg, of een dag van werkzaamheid, of een dag van reizen en ijdele uitspanning te doen worden. Hij bedoelde die heilig te houden, zolang de wereld bestaat. Het is één zaak, de sabbat in werken van barmhartigheid, in het verzorgen van zieken en in het goed doen aan ongelukkigen door te brengen; het is een geheel andere zaak, de dag door te brengen met bezoeken, feestvieren en zelf bevrediging. Wat de mensen ook willen zeggen, de wijze waarop wij de sabbat houden, is een zeker bewijs van de staat van onze Godsdienst. Door de sabbat kan men zien, of wij de gemeenschap met God liefhebben. Door de sabbat kan men zien, of wij de rechte stemming voor de hemel hebben. Kortom, door de sabbat worden de verborgenheden van vele harten openbaar. Daar zijn maar al te veel mensen, van wie wij met smart kunnen zeggen: "Deze mensen zijn van God niet, want zij houden de sabbat niet."

Deze verzen tonen ons, ten tweede, hoe wanhopig ver het vooroordeel de bozen soms vervoert. Wij lezen, dat "de Joden een besluit gemaakt hadden, zo iemand Hem beleet de Christus te zijn, dat die uit de synagoge geworpen zou worden." Zij waren besloten niet te geloven. Zij waren besloten, dat geen bewijs, hoe klaar ook, hun gemoed zou veranderen, of op hun wil invloed uitoefenen. Zij waren gelijk mensen die hun ogen sluiten en er een sluier over heen leggen, en weigeren die af te nemen. Juist zoals zij in later tijd hun oren sloten toen Stéfanus predikte, en weigerden te luisteren toen Paulus zich verdedigde, zo gedroegen zij zich in dit tijdperk van de bediening van onze Heere.

Van alle toestanden van de ziel waarin de onbekeerden kunnen vervallen, is deze de gevaarlijkste. Zolang iemand oprecht en eerlijk is, is er hoop voor hem, hoe onwetend hij ook moge zijn. Hij moge heden zeer in duisternis zijn; maar is hij gewillig het licht te volgen, als het voor hem geplaatst wordt? Hij moge wandelen op de brede weg met al zijn macht; maar is hij genegen te luisteren naar iemand die hem een uitnemender weg wil wijzen? In één woord, is hij leerzaam, kinderlijk, en niet gebonden door vooroordeel? Als deze vragen bevredigend kunnen beantwoord worden, dan behoeven wij nooit te wanhopen omtrent de ziel van een mens.

De toestand van de ziel, die wij altijd moesten wensen te bezitten, is die van de edele Berëers. Toen zij voor het eerst de apostel Paulus hoorden prediken, luisterden zij met aandacht. Zij ontvingen het woord "met alle toegenegenheid des harten." Zij "onderzochten de Schriften," en vergeleken hetgeen zij hoorden met Gods Woord. En daarom, lezen wij, "geloofden velen van hen." Gelukkig zijn degenen die heengaan en desgelijks doen! (Hand. 17: 11, 12.)

Eindelijk tonen deze verzen ons dat niets een mens zóo overtuigt als zijn eigen zinnen en ondervinding. Wij lezen dat de ongelovige Joden de blinde, die door Jezus genezen werd, te vergeefs trachtten te overtuigen, dat niets aan hem gedaan was. Zij ontvingen slechts dit éne eenvoudige antwoord: "ten ding weet ik: dat ik blind was, en nu zie."

Hoe het wonder geschied was, bekende hij niet te kunnen uitleggen. Of de mens die hem genezen had, een zondaar was, beleet hij niet te weten. Maar dat iets aan hem gedaan was, hield hij moedig vol. Men kon zijn zinnen niet weerspreken. Wat de Joden ook mochten denken, er waren twee verschillende feiten, die hij zich bewust was: "Ik was blind; nu zie ik."

Daar is geen soort van bewijs zo bevredigend als dit voor het hart van een waar Christen. Zijn kennis moge luttel, zijn geloof moge zwak, zijn leerstellige inzichten mogen, voor alsnog, verward en onduidelijk zijn; maar als Christus waarlijk een werk van genade in zijn hart gewrocht heeft, door zijn Geest, dan voelt hij in zich iets, dat hij niet kunt omverwerpen. "Ik was in de duisternis, en nu heb ik licht. Ik was bevreesd voor God, en nu heb ik Hem lief. Ik had de zonde lief, en nu haat ik haar. Ik was blind, en nu zie ik." Laat ons nooit rusten, voor dat wij in ons kennen en gevoelen enig wezenlijk werk van de Heilige Geest. Laat ons niet tevreden zijn met de naam en de vorm van het Christendom. Laat ons wensen ware bevindelijke kennis er van te hebben. Gevoelige aandoeningen zijn ongetwijfeld bedrieglijk, en zijn niet alles in de godsdienst. - Maar als wij geen inwendig gevoel van geestelijke zaken hebben, dan is het een slecht teken. De hongerige eet en voelt zich versterkt; de dorstige drinkt, en voelt zich verfrist. Zeker de mens die de genade Gods in zich heeft, behoort in staat te zijn, te zeggen: "Ik voel haar kracht."

#### AANTEKENINGEN.

13. De Farizeeërs. - Uit het verband mogen wij opmaken, dat met de Farizeeërs bedoeld wordt de groots Raad of het Sanhedrin: hetzelfde lichaam, waarvoor de Heere de verdediging uitsprak die wij Joh. 5 lezen. Bezwaarlijk kan men aan een ander lichaam in Jeruzalem denken, dat de macht had iemand uit de synagoge te werpen, d. i. in de ban te doen (Luk. 17: 34). Hoe opmerkelijk, dat de Farizeeërs tot zwijgen gebracht en openlijk te schande gemaakt zouden worden door een armen blinde!

14. En het was sabbat, enz. - Om twee redenen schijnt de Evangelist dit hier, als een tussenzin te vermelden: 1e. om te doen uitkomen hoe bereid de Heere immer was om werken van barmhartigheid op de sabbat te verrichten; en 2e. om te verklaren de bittere vijandschap van de Joden tegen de Heere in dit hoofdstuk. Zij hielden Hem voor een sabbatbreker. -

Merkwaardig is het hoeveel de Heere op deze sabbatdag deed en sprak. Van het begin van hoofdstuk 8 tot het 35e vers van het 9e loopt alles in eens door. Men heeft de opmerking gemaakt, dat één van de redenen waarom de Heere zo vele wonderen op de sabbat verrichtte, was, om de Joden omtrent de ware bedoeling en de plichten op de sabbat te onderrichten; om hun te doen weten, dat werken van noodzakelijkheid en barmhartigheid zeer goed met de heiliging van de sabbat overeenkomen. Om liefde te bewijzen is het immer de tijd; maar liefdewerken voegen het best op de besten van de dagen.

15. De Farizeeërs dan vraagden hem ook weer, enz. - Zij deden juist dezelfde vraag als de geburen hadden gedaan (vs. 8). De eigenlijke vraag, die men had behoren te doen, was, of hij waarlijk genezen was, en niet hoe. Zo behoorde men ook ten aanzien van iemands bekering wel te wagen of zij werkelijk is geschied, niet naar de wijze waarop. Toch wordt er vrij wat geredeneerd over de wijze waarop de Heilige Geest de harten vernieuwt, en niet over de daad zelve.

Hij zei tot hen, enz. - Het antwoord van de genezene is een eerlijke, vrijmoedige,

openlijke herhaling van wat hij reeds verhaald had. Het enige verschil is, dat hij de naam "Jezus" niet noemt, maar zegt "Hij"; hetzij hij onderstelde, dat zijn vragers wel zouden begrijpen wie hij bedoelde; of dat zijn hart zo vol was van zijn Weldoener, dat hij diens naam niet noemde, menende dat iedereen wel wist wie Hij was. Zijn stoutmoedig antwoord is slechts een verklaring van daden en haar gevolgen: "Hij maakte slijk - ik waste mij - ik werd ziende."

16. Sommigen dan uit de Farizeeërs zeiden, enz. - Uit dit vers blijkt duidelijk dat er tweeërlei Farizeeërs waren. De eens partij was de meerderheid, de bigotte vijanden van onze Heere, die het doen van liefdewerken aan een zieke op de sabbatdag als een schending van het vierde gebod beschouwden. (Volgens Lightfoot verboden de rabbijnen uitdrukkelijk speeksel op iemands ogen te doen op de sabbat). De andere partij, de kleine minderheid, (en onder deze rekene men Nicodémus, Jozef van Arimathéa, Gamaliël), opperde de ernstige vraag: "Hoe kan een mens, die een zondaar (een sabbatschenner) is, zulke tekenen doen?" Hun redenering was juist zoals die van Nicodémus bij zijn vermaard nachtelijk bezoek bij de Heere: "Niemand kan deze tekenen doen, die gij doet, zo God niet met hem (Joh. 3: 2). Het was een schroomvallige minderheid, die het slechts waagde te vragen: "Hoe kan een mens?" wier vraag overeenkomt met die van Nicodémus: "Oordeelt ook onze wet," enz. (Joh. 7: 51). Niemand in de Raad durfde openlijk zeggen wat hij verlangde, zo min de partij die Jezus veroordelen, als die Hem vrijspreken wilde.

Er was tweedracht onder hen. - In Johannes' Evangelie vindt men drie malen deze uitdrukking (7: 43; 9: 16; 10: 19). Niet alle tweedracht is noodwendig kwaad, en niet alle eendracht noodwendig goed.

17. Zij zeiden wederom, enz. - Deze verdeeldheid onder de leden van de Raad had ten minste deze goede uitwerking, dat zij het nodig vonden, op de gehele zaak dieper in te gaan, en verder te vragen; waardoor de wezenlijkheid van het wonder in voller licht kwam dan te voren.

Wat zegt gij van hem, dewijl hij uw ogen geopend heeft? - Deze vraag was geen vraag omtrent de wezenlijkheid van het wonder, maar betreffende de persoon die gezegd werd het te hebben verricht. Volgens de een Schriftverklaarder, om de man iets te ontlokken omtrent Jezus, waarop zij Hem konden veroordelen. Volgens de anderen zou deze vraag gedaan zijn door de partij die vóór de Heere was.

Hij zeide: Hij is een profeet. - Deze verklaring was een begin van geloof in de genezene; van zijn geloof, dat degene die zo'n wondervolle genezing had gewrocht, een persoon moest zijn bijzonder door God verwekt om grote dingen te doen, zoals Elia en Eliza. Men verstond toen onder een profeet niet uitsluitend een voorzegger van toekomstige dingen, maar vooral een man van God gezonden om te onderwijzen, te vermanen en wonderwerken te doen.

Men merke op, dat het eerste wat de Jood van Jezus scheen te kunnen denken, was dat Hij een profeet was. (Zie Markus 6: 15; Luk. 7: 16; Matth. 21: 11, 46; Luk. 24: 19). Dat Jezus "de Profeet" was, zag de man nog niet in.

Adam Clarke zegt, dat het een Joodse stelregel was, "dat een profeet zich vrij mocht rekenen van het houden van de sabbat." Als de man hierop heeft gezinspeeld, dan was zijn antwoord om hun de mond te stoppen en bracht het de Farizeeërs in een dilemma. Ook Lampe merkt aan, dat de van God met bijzondere lastgeving gezonden profeten veel geoorloofd was, zelfs buiten de ceremoniële wet, zoals wij zien in de geschiedenis van David en Elia. Dit legt groot gewicht op het antwoord: "Hij is een profeet."

18. De Joden dan geloofden niet, enz. - Niet gebrek aan redenen, maar gebrek aan wil om te geloven, maakt de mensen ongelovig. De ongelovige Voltaire heeft gezegd: "Indien op het plein in Parijs voor de ogen van duizend mensen, en voor Mijn eigen ogen, een wonder verricht werd, ik zou eerder de tweeduizend en Mijn eigen twee ogen wantrouw, dan het geloven."

Totdat zij geroepen hadden. - Dit wil niet zeggen dat zij daarna geloofden; het tegendeel blijkt later. Het is een manier van spreken.

En zij vraagden hen. - De vijanden des Heeren bedrogen zich 'zelf, door de ouders op te roepen. Zij brachten openlijk de twee meest vertrouwbare getuigen te berde. (1 Kor. 3: 19). In "dien gij zegt" ligt opgesloten, dat zij onderstelden, dat de ouders bedriegers waren, en dat zij slechts uitgestrooid hadden dat hun zoon blindgeboren was, in het belang van Jezus.

20. Maar hoe hij nu ziet,... wie zijn ogen geopend heeft, weten wij niet. - De tijd sedert welken de genezing had plaats gevonden, was zó kort, dat het wel waar kan geweest zijn wat zij daar zeiden.

Hij heeft zijn ouderdom, enz. - De Joden zeiden van iemand dat hij zijn ouderdom had, als hij dertig jaren oud was. In het Grieks staat hetzelfde woord dat Matth. 6: 27 door "lengte" is vertaald. Hoogstwaarschijnlijk had men beter gedaan het daar zoals hier door "ouderdom" te vertalen. - Uit dit gezegde van de ouders blijkt, dat zij met het geval van hun zoon niets meer wilden te doen hebben, dan zij bij mogelijkheid konden.

22. Dit zeiden zijn ouders, omdat zij de Joden vreesden. - "Dit" ziet op het laatste gedeelte van het voorgaande vers. Vier malen wordt in Johannes' Evangelie over "vrees voor de Joden" gesproken. (7: 13; 9: 22; 12: 42; 19: 38).

23. De Joden hadden.... besluit genomen. - Het was een zware straf voor de Joden "uit de synagoge geworpen" te worden. Zij waren dan van alle gemeenschap met andere Joden afgesneden, en in de ban gedaan. Zonder nog rechtuit te verklaren, dat Jezus een valse Messias was, mocht, zolang het hoge gerechtshof geen beslissing had genomen, niemand daarop vooruit lopen, en werd hij die dit deed in de ban gedaan.

24. Geef God de eer. - Enigen verklaren deze woorden als een belediging om de waarheid te zeggen zoals in het geval met Achan (Joz. 7: 19). Anderen menen, dat de Farizeeërs er mede wilden zeggen: "Geef God de eer uwer genezing. Hij, de sabbatbreker, kan het niet gedaan hebben."

Wij weten. - In het Grieks valt op "wij" de nadruk; "wij, die geleerden zijn, en 't het best behoren te weten."

25. Hij antwoordde, enz. - Dit antwoord is zeer eenvoudig, maar krachtig tevens. Wat zijn Geneesmeester aangaat, van Hem weet hij niets te zeggen. Eén ding weet hij: er is een wonder geschied; daarvan is hij zeker; en dit drukt hij, volgens het oorspronkelijke, kort en krachtig aldus uit: "Blind zijnde, zie ik nu."

#### **JOHANNES 9: 26 - 41.**

Armen soms wijzer dan rijken. - Wreedheid van onbekeerde mensen. - Gevaar van kennis, indien niet recht gebruikt.

26. *En zij zeiden weer tot hem: Wat heeft hij u gedaan? Hoe heeft hij uw ogen geopend?*
27. *Hij antwoordde hun: ik heb het u alreeds gezegd, en gij hebt het niet gehoord: wat wilt gij het weer horen? Wilt gijlieden ook Zijn discipelen worden?*
28. *Zij gaven hem dan scheldwoorden en zeiden: Gij zijt Zijn discipel, maar wij Zijn discipelen van Mozes.*
29. *Wij weten dat God tot Mozes gesproken heeft; maar deze weten wij niet van waar hij is!*
30. *De mens antwoordde en zei tot hen: Hierin is immers wat wonders, dat gij niet weet van waar Hij is; en nochtans heeft Hij Mijn ogen geopend.*
31. *En wij weten, dat God de zondaars niet hoort; maar zo iemand Godvruchtig is en zijn wil doet, die hoort Hij.*
32. *Van alle eeuw is 't niet gehoord, dat iemand eens blindgeborenen ogen geopend heeft.*
33. *Indien deze van God niet ware, hij zou niets kunnen doen.*
34. *Zij antwoordden en zeiden tot hem: Gij zijt geheel in zonden geboren, en leert gij ons? en zij wierpen hem uit.*
35. *Jezus hoorde dat zij hem uitgeworpen hadden; en hem vindende, zei Hij tot hem: Geloofst gij in de Zone Gods?*
36. *Hij antwoordde en zeide: Wie is hij, Heere, opdat ik in Hem mag geloven.*
37. *En Jezus zei tot hem: En gij hebt Hem gezien, en die met u spreekt, dezelve is 't.*
38. *En hij zeide: Ik geloof, Heere. En hij aanbad Hem.*
39. *En Jezus zeide: Ik ben tot een oordeel in deze wereld gekomen, opdat degenen die niet zien, zien mogen, en die zien blind worden.*
40. *En dit boorden enigen uit de Farizeeën die bij hem waren, en zeiden tot Hem: Zijn wij dan ook blind?*
41. *Jezus zei tot hen: Indien gij blind waart, zo zoudt gij geen zonde hebben, maar nu zegt gij: wij zien, zo blijft dan uw zonde.*

Wij zien in deze verzen hoe veel wijzer de armen soms zijn dan de rijken. De man die onze Heere van zijn blindheid genas, was blijkbaar een mens van zeer nederigen stand. Er staat geschreven dat hij "zat en bedelde." (Zie vs. 8.) Toch zag hij dingen, die de trotse oversten van de Joden niet konden zich, en niet wilden aannemen. Hij zag in het wonder van onze Heere een onomstotelijk bewijs van de Goddelijke zending van onze Heere. "Als deze mens niet van God ware," roept hij uit, "hij zou niets kunnen doen." Inderdaad van de dag zijner genezing af was zijn toestand geheel veranderd. Hij had ogen, en de Farizeeërs waren blind.

Hetzelfde kan gezien worden op andere plaatsen van de Schrift. De dienaren van Farao zagen "den vinger Gods" in de plagen van Egypte, toen het hart van hun koning verhard was. De dienaren van Naäman zagen de wijsheid van de raad van Eliza, toen hun meester in gramschap wilde terugkeren. De hogen, de groten en edelen zijn dikwijls de laatsten om geestelijke lessen te leren. Hun bezittingen en hun stand verblinden dikwijls de ogen van hun verstand, en houden hen terug van het koninkrijk Gods. Er staat geschreven, "dat niet vele wijzen naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen geroepen zijn." (1 Kor. 1: 26.)

De arme christen behoeft zich nooit te schamen over zijn armoede. Het is een zonde trots en wereldsgezind en ongelovig te zijn; maar het is geen zonde arm te zijn. De rijkdommen, die velen verlangen te bezitten, zijn dikwijls de sluiers over de ogen van de zielen van de mensen en verhinderen hen, hun Christus te zien. Het onderwijs van de Heilige Geest wordt veel meer onder mensen gezien van lagen trap van

ontwikkeling dan onder mensen van rang en opvoeding. De woorden van onze Heere zijn aanhoudend zeer waar bevonden: "Hoe bezwaarlijk zullen degenen die rijk zijn, ingaan in het koninkrijk Gods;" - "Voor de wijzen en verstandigen hebt Gij deze dingen verborgen, en hebt ze de kinderkens geopenbaard." (Markus 10: 23; Matth. 11: 25.)

Ten tweede, zien wij in deze verzen hoe wreed en onrechtvaardig de onbekeerde mensen soms hen behandelen die niet met hen overeenstemmen. Toen de Farizeeërs de blinde die genezen was geworden, niet konden verschrikken, wierpen zij hem uit de Joodse synagoge. Omdat hij manmoedig weigerde het bewijs van zijn eigen zinnen te loochenen, verbanden zij hem, en maakten hem openlijk te schande. Zij wierpen hem uit "als een heiden en tollenaar."

De tijdelijke schade die zo'n behandeling een armen Jood aanbracht, was inderdaad zeer groot. Het sneed hem af van de uitwendige voorrechten van de Joodse kerk. Het maakte hem tot een voorwerp van spot en verdenking onder alle ware Israëlieten. Maar het kon zijn ziel geen kwaad doen. Hetgeen de bozen binden op aarde, is niet gebonden in de hemel. "De vloek zonder oorzaak zal niet komen." (Spr. 26: 2.)

De kinderen van God hebben in iedere eeuw soortgelijke behandeling maar al te veel ontmoet. Verbanning, vervolging en gevangenschap zijn in 't algemeen geliefde wapenen geweest van geestelijke dwingelanden. Niet in staat, gelijk de Farizeeërs, bewijsgronden te weerleggen, hebben zij hun toevlucht genomen tot geweld en onrechtvaardigheid. Laat het kind van God zich troosten met de gedachte, dat er een ware kerk is, waaruit niemand hen werpen kan, en een kerk - lidmaatschap dat geen aardse macht kan wegnemen. Hij alleen is gezegend, die Christus gezegend noemt; en hij alleen is vervloekt, die Christus ten laatsten dage vervloekt zal noemen.

Ten derde, zien wij in deze verzen hoe groot de vriendelijkheid en neerbuigendheid van Christus is. Niet zodra was de arme blinde uit de Joodse kerk geworpen., of Jezus zoekt hem op en spreekt hem woorden van troost toe. Hij wist volkomen goed, welk een zware ramp uitbanning was voor een Israëliet, en beurde hem op met vriendelijke woorden. Hij openbaarde zich nu volkomener aan deze man dan Hij aan ieder ander deed, behalve aan de Samaritaanse vrouw. In antwoord op de vraag: "Wie is de Zone Gods?" zegt Hij duidelijk: "Gij hebt Hem gezien; en die met u spreekt, dezelve is Het."

Wij hebben hier een van de vele liefelijke trekken van Christus' gemoed. Hij ziet alles wat Zijn volk doorworstelt om Zijnentwil, en voelt voor allen, van de hoogste tot de laagste. Hij houdt rekening met al hun verliezen, kruisen en vervolgingen. "Zijn ze niet allen in zijn boek geschreven?" (Ps. 56: 8.) Hij weet hoe Hij tot hun harten met vertroosting komen moet in tijd van nood, en van vrede tot hen spreken, als alle mensen hen schijnen te haten. De tijd dat de mensen ons verlaten, is dikwijls de juiste tijd dat Christus zich tot ons wendt en zegt: "Vrees niet: want Ik ben met u; zijt niet verbaasd; want Ik ben uw God: Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand mijner gerechtigheid." (Jes. 41: 10.)

Ten laatste, zien wij in deze verzen hoe gevaarlijk het is kennis te bezitten, als wij er geen goed gebruik van maken. De oversten van de Joden waren volkomen overtuigd, dat zij alle godsdienstige waarheden kenden. Zij waren verontwaardigd bij het denkbeeld voor onwetend en ontbloot van geestelijke macht gehouden te worden. "Zijn wij dan ook blind?" riepen zij. En daarop volgde de verpletterende uitspraak: "Indien gij blind waart, zo zoudt gij geen zonde hebben; maar nu zegt gij: wij zien; zo

blijft dan uw zonde."

Kennis is ongetwijfeld een grote zegen. De mens die niet lezen kan en geheel onkundig is in de Schriften, verkeert in een beklagenswaardige toestand. Hij is aan de genade overgegeven van iedere valse leraar die hem tegenkomt, en men kan hem leren iedere ongerijmde belijdenis aan te nemen, of iedere verkeerde handeling te volgen.

Maar wanneer er alleen maar kennis in het hoofd is, en deze geen invloed op hart en leven heeft, wordt zij het gevaarlijkste bezit. En wanneer haar bezitter daarbij nog vol zelfbedrog en eigengerechtigheid is, en denkt dat hij alles weet, is zo iemand in een van de ergste toestanden waarin de mens kan vallen. Daar is veel meer hoop voor hem die zegt: "Ik ben een arm blind zondaar, en wens dat God mij ere," dan voor hem die altijd zegt: "Ik weet het, ik weet het, ik ben niet onkundig;" en toch aan zijn zonde vasthoudt. - De zonde van die mens "blijft."

Laat ons de godsdienstige kennis die wij bezitten, ijverig besteden, en aanhoudend vragen of God ons meer wil geven. Laat ons nooit vergeten, dat de duivel zelf een schepsel is met veel kennis in het hoofd, en er toch in 't geheel niet beter om is; daarom, omdat zij niet recht gebruikt wordt. Laat ons aanhoudend gebed zijn dat, hetwelk David zo dikwijls inden honderd - negentienden Psalm opzond: "Heere leer mij Uw inzettingen; - geef mij verstand: - verenig mijn hart tot de vreze van Uw Naam."

#### AANTEKENINGEN.

26. En zij zeiden..., hoe heeft hij uw ogen geopend? - De vijanden des Heeren hervatten hun onderzoek met de vraag naar de wijze waarop de Heere zijn ogen geopend had. Vroeger hadden zij regelrecht gevraagd: "Wie heeft het wonder verricht?" Nu vragen zij: "hoe het geschied was." Hun boosaardigheid komt hierdoor sterk aan het licht; hadden zij het bij de eerste onderzoeking gelaten, zij zouden zich niet blootgesteld hebben aan de openlijke beschaming door een arm, eenvoudig man.

27. Hij antwoordde hun, enz. - Het geduld van de genezene blijkt het toppunt bereikt te hebben. De onbeduidende herhaling van vragen, deze verdubbelde poging om te maken dat hij zijn eigen zintuigen niet zou geloven, dit alles werd meer dan hij kon dragen. De laatste vraag die hij zijn onderzoekers deed, is de natuurlijk sarcastische opmerking van een getergd gemoed. "Uit uw herhaald vragen zou men haast opmaken, dat gij zelf Zijn discipelen wilt worden." Hoe sterk is de waarheid, en hoe zwak de onoprechtheid! De waarheid maakt de meest gewone mens eerlijk; de onoprechtheid maakt de machtigste te schande.

28. Zij gaven hem dan scheldwoorden, enz. - Hier ziet men hoe het een scherpe woord een ander scherp woord uitlokt. De ondervragers waren blijkbaar verontwaardigd over het denkbeeld alleen, dat zulke wijze mannen, als zij waren, discipelen van Jezus zouden willen worden. - Brentius merkt hierbij aan, hoe gereed de mensen zijn om te beweren dat zij zich aan de godsdienst van hun vaders houden; terwijl zij in werkelijkheid die niet kennen. Zo beriepen de Farizeeërs zich op Mozes, alsof Mozes in strijd was met Christus. (Lev. 19: 14; Exod. 23: 7). De Roomse doet even hetzelfde, als hij spreekt van de "ouden godsdienst." Hij kent de oude godsdienst niet.

29. Wij weten dat God tot Mozes gesproken heeft, enz. - Zij willen zeggen: "Wij weten dat God Mozes gesteld heeft tot Wetgever en Leraar; maar wij hebben geen bewijs dat Hij van God gekomen is." - "Van waar," ziet niet op een plaats, maar op de lastgeving, het gezag. Vergelijk Luk. 20: 4. Intussen zien wij hoe vast het bij de Jood was ingeplant, dat Mozes een openbaring had ontvangen van God: "God heeft tot Mozes gesproken."

30. De mens antwoordde, enz. - In dit vers begint de genezene man een eenvoudig, maar toch niet te weerspreken bewijs aan te voeren, dat zijn ondervragers geheel tot zwijgen bracht. - Op het woord "gij" valt hier de nadruk: "Men mocht toch verwachten dat gij, die geleerde mannen, en wetgevers, en leraars zijt, wel zoudt weten van waar deze mens is, die zo'n wonder verricht heeft."

31. Wij weten dat God de zondaars niet hoort. - Dit wordt hier aangevoerd als een grote onbestreden leer, door alle Joden gekend en erkend. Het is haast onnodig te zeggen dat hier onboetvaardige, in de zonde voortlevende zondaars bedoeld worden. Dit wordt geleerd in plaatsen als Job 37: 9; 35: 12; Ps. 18: 41; 34: 15; 66: 18; Spr. 1: 28; 15: 29; 28: 9; Jes. 1: 15; Jer. 11: 11; 14: 12; Ezech. 8: 18; Micha 3: 4; Zach. 7: 13. Niet hem die slechts Gods wil "weet", maar hem die die "doet" en gehoorzaamt, die hoort God. - De genezene zag tot hiertoe in de Heere niets hogers dan een zeer goed mens, wiens gebeden door God verhoord werden; hij zag in Hem nog niet iemand die wonderen doet door zijn eigen Goddelijke macht.

33. Indien deze van God niet ware, enz. - Ten slotte komt de genezene tot hetzelfde besluit als Nicodémus: "Niemand kan deze tekenen doen, zo God niet hem niet is" (Joh. 3: 2). Dit was (zegt Augustinus) openhartig, ronduit en waar gesproken. Men merke hier op de waardij van de wonderen als blijk en proeve van Christus' Goddelijke zending. - Wij zien hier een ongeleerd man over de dingen Gods beter oordelen dan de gehele geleerde raad van de Farizeeërs.

34. Zij antwoordden, enz. - Door het bondig betoog tot zwijgen gebracht, en niet bij machte daarop te antwoorden, varen zij vol toorn en bitterheid tegen de blindgeborene uit. zo'n handelwijze is altijd een zéker bewijs dat men geslagen is. - "Zij wierpen hem uit". Zij banden hem uit, stieten hem uit de gemeenschap van Israël. Vervolging en uitbanning zijn de gewone wapenen van de vijanden van de geestelijken godsdienst. De straf van de uitbanning bij de Joden werd alleen overtroffen door de straffe des doods. - Quesnel merkt hierbij aan dat ondeugende herders het nooit kunnen verdragen op hun plicht gewezen te worden. - Lightfoot maakt de opmerking dat deze blindgeborene de eerste belijder was, die om Christus' wille leed, evenals Johannes de Doper de eerste martelaar was.

35. Jezus hoorde.... hem uitgeworpen. - Tussen dit en het vorige vers ligt zekere ruimte van tijd. Ook blijkt dat de uitwerping in Jeruzalem ruchtbaarheid had verkregen. Wel wist de Heere als God, alles wat deze man was overkomen, maar Hij deed niets totdat de uitwerping publiek was gemaakt.

En hem vindende. - Men lette hier op 's Heeren goedheid en medelijden, die zodra iemand lijdt om zijnentwil, gereed is hem te bezoeken en te vertroosten. "De Joden wierpen hem uit de tempel, en de Heere van de tempel vond hem. Hij werd onteerd door hen die Christus onteren, en werd geëerd door de Heere van de engelen" (Chrysostomus).



Geloofst gij in de Zoon van God? - . "gij" ligt de nadruk.

Anderen geloven niet. "Geloofst gij?" - Dit is een van de weinige gelegenheden waarbij de Heere zichzelf ronduit "den Zoon van God" noemt (zie Joh. 3: 18; 5: 25; 10: 36; 11: 4).

36. Hij antwoordde..., wie is Hij, enz. - De taal van een onkundige, maar die leergierig is. - De uitlating van een verlangende, heilbegerige ziel. Als iemand naar Christus onderzoek doet en vraagt wie Hij is, het is altijd een hoopgevend verschijnsel omtrent zijn zielestaat.

37. En Jezus zei tot keus, enz. - In geen geval, dan alleen in dit en in dat van de Samaritaanse vrouw, vinden wij dat de Heere zo onvoorwaardelijk zijn Godheid en Messiasschap heeft uitgesproken.

38. En hij zeide: Ik geloof, Heere. - Deze onmiddellijke belijdenis des geloofs schijnt aan te duiden dat 's mans gemoed door de Heilige Geest sinds zijn uitwerping was toebereid. Hoe meer hij over zijn genezing en de gevolgen daarvan nadacht, hoe eerder hij bereid was Jezus voor de Messias te erkennen.

En hij aanbad Heus. - Hij gaf Hem Goddelijke eer. En Jezus nam die aan. De apostelen zouden zich niet hebben laten aanbidden (Hand. 10: 25, 26; 14: 14, 15; Openb. 19: 10; 22: 9).

39. Ik ben tot een oordeel.... gekomen. - Deze woorden zijn niet in tegenspraak met Joh. 3: 17 en 12: 47. Het was volkomen waar, dat onze Heere niet in de wereld was gekomen als Rechter, maar als Zaligmaker. Toch was Hij gekomen om een oordeel of scheiding teweeg te brengen (Luk. 2: 35). Bij zijn verschijning toonden de mensen spoedig te behoren tot de staat van duisternis of van licht, en doordien zij zich in twee groots klassen verdeelden, liepen zij daarin vooruit op hun eindoordeel. De blinden (dat is de eenvoudigen en onwetenden, maar ootmoedigen en gelovigen) zagen; terwijl de zienden (dat is, zij die ijdelijk zich beroemden te kunnen onderscheiden, trotse hooggevoelenden) blind werden. Trotse eigengerechtigten worden tot blindheid overgegeven (Matth. 11: 25). Zij die menen helderziend te zijn, worden blind bevonden. Hetzelfde vuur dat het was doet smelten, maakt de klei hard.

40. En dit hoorden enigen uit de Farizeeërs, enz. - Juister vertaald: "Die uit de Farizeeërs dan bij Hem waren, hoorden dit." Hieruit blijkt, gelijk bij alle andere gelegenheden, dat er altijd onder de schaar die Jezus volgde, enigen van de partij van de Farizeeërs waren, nauw lettend op al wat Hij zei en deed, met brandend verlangen iets te zullen vinden dat zij tegen Hem konden aanvoeren. Zo was onze Heere altijd omringd van vijanden, die Hem zochten te bemoeilijken.

Zijn wij dan ook blind? - De bittere vraag van mensen, wier geweten geraakt was door 's Heeren woorden en gevoelden dat Hij hen veroordeeld had. Van blindheid te worden beschuldigd, was iets dat de Farizeeërs het minst konden verdragen. Zo zijn er nog velen onder hen die Christenen genaamd worden.

41. Jezus zei tot hen, enz. - 's Heeren antwoord is zeer merkwaardig en behoort dus te werden omschreven: "Het zou beter voor u zijn, indien gij waarlijk blind en onwetend waart. Dan toch zoudt gij u niet schuldig maken aan moedwillig ongeloof, zoals gij nu doet. Maar, helaas? gij zegt dat gij de waarheid kent, en het licht ziet, en niet onwetend zijt, terwijl gij Mij verwerpt. Deze zelfgenoegzaamheid is het juist die u

verderft. Het maakt dat uw zonde zwaar op u blijft." Niet dat de Heere hiermee bedoelde, dat onwetendheid een mens geheel vrij maakt van schuld; maar dat een wezenlijk onwetend mens veel minder schuldig is, dan iemand die licht en kennis heeft, maar ze niet gebruikt. - De uitdrukking: "Zo blijft dan uw zonde," leert ons de plechtige waarheid dat de zonde van onbekeerden op hen rust, onvergeven en niet weggenomen. Een schrikkelijke verklaring

**JOHANNES 10: 1 - 9.**

Beeld van een vals leraar, - van ware Christenen, - van Christus zelf.

1. Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden: die niet ingaat door de deur in de stal van de schapen, maar van elders inklimt, die is een dief en moordenaar.
2. Maar die door de deur ingaat, is een herder van de schapen.
3. Deze doet de deurwachter open, en de schapen horen zijn stem: en hij roept Zijn schapen bij namen, en leidt ze uit.
4. En wanneer hij Zijn schapen uitgedreven heeft, zo gaat hij voor hen heen, en de schapen volgen Hem, overmits zij zijn stem kennen.
5. Maar een vreemde zullen zij geenszins volgen, maar zullen van hem vlieden, overmits zij de stem des vreemden niet kennen.
6. Deze gelijkenis zei Jezus tot hen; maar zij verstonden niet wat het was, dat Hij tot hen sprak.
7. Jezus dan zei weer tot hen: Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, Ik ben de deur van de schapen.
8. Allen, zovelen als er voor Mij zijn gekomen, zijn dieven en moordenaars; maar de schapen hebben hen niet gehoord.
9. Ik ben de deur; indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden en hij zal ingaan en uitgaan, en weide vinden.

Het hoofdstuk dat wij nu aangevangen hebben, is nauw verbonden aan het voorgaande. De gelijkenis voor ons werd uitgesproken met bepaalde heenwijzing naar de blinde leraars van de Joodse kerk. De Schriftgeleerden en Farizeeërs waren de personen die onze Heere op het oog had, toen Hij de valse herder beschreef. Juist dezelfde mensen die zo - even gezegd hadden: "wij zien," werden met heilige stoutmoedigheid - , als "dieven en moordenaars" aangewezen.

Ten eerste, hebben wij in deze verzen een levendig tafereel van een valse leraar in de godsdienst. Onze Heere zegt, dat hij een is die niet door de deur ingaat, maar van elders inklimt.

De deur moet in deze zin blijkbaar veel meer betekenen dan uitwendig beroep en ambt. De Joodse leraars waren waarschijnlijk ten deze niet in dwaling; zij konden waarschijnlijk hun ordening in rechte opvolging tot Aäron zelf terug brengen. Ordening is geen bewijs hoegenaamd dat een mens geschikt is om anderen de weg te wijzen. Hij moge geregeld ingewijd zijn door hen die gezag hebben om leraars te roepen, en toch al zijn leven nooit bij de deur gekomen zijn, en kan eindelijk sterven als niets beter zijnde dan "een dief en moordenaar."

De ware betekenis van deur moet gezocht worden in de eigen verklaring van onze Heere. Het is Christus zelf die "de deur" is. De ware herder van de zielen is hij die zijn bediening aanvaardt alleen met het oog op Christus, wensende Christus te verheerlijken, alles in de kracht van Christus doende, Christus' leer predikende, wandelende in de voetstappen van Christus, en arbeidende om mannen en vrouw tot Christus te brengen. De valse herder van de zielen is hij, die zijn ambtsbediening aanvaardt met weinig of geen gedachte aan Christus, uit wereldse en zelfverheerlijkende beginselen, maar niet uit de zucht om Jezus te verheffen, en de zaligheid die in Hem is. Christus is in één woord de grote toetssteen van de godsdienstleraar. De man die veel met Christus opheeft, is een herder naar Gods eigen hart, die God verwaardigt te eren. De leraar die weinig met Christus opheeft, is iemand die God aanziet als een bedrieger, - als een die tot zijn heilig ambt is

geklommen niet door de deur, maar "van elders."

Deze uitspraak is zeer treurig en vernederend. Dat zij de Joodse leraars uit de tijd van onze Heere veroordeelt, kunnen alle mensen zien. Daar was geen "deur" in hun bediening. Zij leerden niets zuivers betreffende de Messias. Zij verwierpen Christus zelf toen Hij verscheen. - Maar alle mensen zien niet, dat deze uitspraak duizenden zogenaamde christen - leraars veroordeelt; juist evenzeer als de leidslieden en leraars van de Joden. Duizenden geordende mannen van de tegenwoordigen tijd, weten niets van Christus behalve Zijn Naam. zijzelf zijn niet door "de deur" ingekomen, en zijn onbekwaam om die aan anderen te wijzen. Goed zou het voor het Christendom gewest zijn, als dit meer algemeen bekend was, en ernstiger bedacht werd! Onbekeerde leraars zijn het bederf voor de kerk. Als "de blinde de blinde" leidt, moeten beiden in de gracht vallen. Als wij de waarde van de bediening van een mens wilden kennen, dan moesten wij nooit nalaten te vragen: waar is het Lam? Waar is de Deur? Stelt hij Christus op de voorgrond, en geeft hij Hem zijn rechtmatige plaats?

Ten andere, hebben wij in deze verzen een bijzondere tekening van ware Christenen. Onze Heere beschrijft ze als schapen die de stem van de waren Herder horen, en zijn stem kennen; en als "schapen die een vreemde niet zullen volgen, maar van hem vlieden, overmits zij de stem des vreemden niet kennen."

De zaak in deze woorden geleerd is zeer bijzonder, en kan de wereld dwaasheid toeschijnen. Daar is een geestelijk instinkt in de ware gelovigen, dat hen in 't algemeen in staat stelt, te onderscheiden tussen ware en valse lering. Als zij ongezonder godsdienstig onderricht horen, dan is er iets in hen, dat zegt: "Dit is verleerd." Als zij de werkelijke waarheid horen, zoals die is in Jezus, dan is er iets in hun harten dat antwoordt: "Dat is goed." De zorgeloze man van de wereld moge geen onderscheid zien tussen leraar en leraar, predication en predication; het armste schaap van Christus zal, als een algemene regel, "de dingen die verschillen onderscheiden," ofschoon hij soms niet in staat zal zijn om uit te leggen waarom.

Laat ons ons wachten dit geestelijk instinkt te verachten. Wat een spottende wereld ook moge believen te zeggen, het is een van de bijzondere kenmerken van de inwoning van de Heilige Geest. Als zodanig wordt het bijzonder genoemd door Johannes, als hij zegt: "Gij hebt de zalving van de Heilige en gij weet alle dingen." (1 Joh. 2: 20.) Laat ons er liever dagelijks om bidden, opdat wij bewaard mogen blijven voor de invloed van valse herders. Alle geschiktheid te missen om bitter van zoet te onderscheiden, is een van de slechtste tekenen van lichamelijke ongesteldheid. Niet instaat te zijn enig verschil te zien tussen wet en evangelie, waarheid en dwaling, Protestantisme en Pausdom, de leer van Christus en de leer van mensen, is een zeker bewijs dat wij nog dood van hart zijn en de bekeuring nodig hebben.

Eindelijk, hebben wij in deze verzen een zeer leerrijk beeld van Christus zelf. Hij spreekt een van die gulden woorden uit, die alle ware Christenen dierbaar moeten zijn. Zij zijn toepasselijk zo wel op het volk als op de leraars. "Ik ben de deur: indien iemand door Mij ingaat, die zal behouden worden, en hij zal ingaan en uitgaan en weide vinden."

Wij zijn allen van nature van God verwijderd en verre van Hem. De zonde verheft zich als een grote slagboom tussen ons en onze Maker. Het gevoel van schuld doet ons voor Hem vrezen. Het gevoel van zijn heiligheid houdt ons op een afstand van Hem. Geboren met een hart dat in vijandschap is met God, worden wij al meer en meer vervreemd van Hem in ons gedrag, hoe langer wij leven. De eerste vragen in de godsdienst die beantwoord moeten worden, zijn deze: "Hoe kan ik tot God komen?"

Hoe kan ik gerechtvaardigd worden! Hoe kan zo'n zondaar, als ik ben, verzoend worden met zijn Maker?"

De Heere Jezus Christus heeft voor een antwoord gezorgd op deze gewichtige vragen. Door zijn offerande voor ons op het kruis, heeft Hij een weg geopend door de groten slagboom heen, en vergeving en vrede voor zondaars aangebracht. Hij heeft "voor de zonde geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen." Hij heeft een weg tot het allerheiligste geopend, door Zijn bloed, opdat wij met vrijmoedigheid tot God kunnen gaan, en zonder vreze tot Hem komen. En nu is Hij bekwaam om te redden allen die door Hem tot God gaan. In de hoogste zin is Hij: "de deur." "Niemand komt tot de Vader dan door Hem."

Laat ons zorg dragen, dat wij van deze deur gebruik maken, en niet maar buiten staan om er naar te zien. Het is een deur vrij en open voor de grootste zondaren. - "Indien iemand door dezelve ingaat, die zal behouden worden." Het is een deur binnen welke wij een vollen en aanhoudend en voorraad voor iedere behoefte van de ziel zullen vinden. Wij zullen bevinden, dat wij kunnen "ingaan en uitgaan," en vrijheid en vrede genieten. De dag komt, dat deze deur voor eeuwig zal gesloten worden, en de mensen zullen trachten er in te gaan, maar niet zullen kunnen. Laat ons dan een zéker werk van onze behoudenis maken. Laat ons niet buiten staan dralen, en op twee gedachten hinken. Laat ons ingaan en behouden worden.

#### AANTEKENINGEN.

Vers 1. Voorwaar.. . Zeg Ik u. - Om de eerste negen verzen van dit hoofdstuk goed te verstaan behoort men drie zaken goed in het oog te houden:

1. Dit gedeelte sluit zich onmiddellijk aan het slot van het voorgaande hoofdstuk. De Heere spreekt nog voort tot de vijandige Farizeeërs; het is niet zozeer tot vertroosting zijner discipelen, als wel tot bestraffing zijner vijanden gezegd. -
2. De gehele toespraak is een allegorie of gelijkenis (zie vs. 6). Evenals bij iedere gelijkenis moet de één grote les die daarin ligt, in het oog gehouden worden en niet in elke bijzonderheid daarvan eens geestelijke betekenis gezocht. -
3. Het doel dat de Heere bij het bezigen dezer gelijkenis voor ogen had, moet ook ons gestadig voor ogen staan. Dit doel was: de volslagen ongeschiktheid van de Farizeeërs aan te tonen om herders en leraars van de Joden te zijn, omdat zij hun ambt niet in de rechten geest hadden aangevat en met het rechte begrip van het werk dat zij te doen hadden. In dit gedeelte spreekt Hij van zichzelf niet als "de Herder," maar als "de Deur," enkel als de Deur. Wat Christus is als "Herder" volgt later. De opklimming in 's Heeren door Johannes vermelde redenen komt treffend uit in dit hoofdstuk. Uitgaande van een zeer eenvoudige verklaring, gaat Hij voort te spreken over de hoogste waarheden. Hetzelfde zien wij in het 4e, 5e en 6e hoofdstuk.

Hier is een van de 24 plaatsen in Johannes' Evangelie, waar het dubbele "voorwaar" voorkomt. Het dient telkens tot inleiding van een meer dan gewoon gewichtige of belangrijke verklaring.

Die niet ingaat door de deur, enz. - De Heere beroept zich hier op de ervaring zijner hoorders. Allen wisten wel dat wie een schaapsstal inging over de muur, en niet door de deur, rechtmatig verdacht werd een dief te zijn. - De "deur" verklaart hij later zelf. Wie het leraarsambt niet bekleedt in het geloof in Christus en diens verzoeningswerk is geen herder die de schapen hoedt en voedt, maar niet beter dan een dief die schade doet. In plaats van de zielen te redden, vermoordt hij haar. Deze figuurlijke taal vindt

men ook in Jer. 23; Ezech. 34; Zach. 10.

Denkelijk kwam de Heere tot het bezigen van deze gelijkenis door het zien van de vele schapen nabij de tempel, waar zij gereed stonden om tot slachtoffers verkocht te worden.

Het Griekse woord door "dief" vertaald, houdt nog in heimelijk bedrog en oneerlijkheid. Het woord "rover," of "moordenaar" duidt meer openbaar geweld aan.

Geen zo beledigend voor Christus als een vals godsdienstleraar, of vals profeet of vals herder.

2, Maar die door de deur ingaat, enz. Dit vers bevat het tegenovergestelde van het voorgaande vers.

3. Deze doet de deurwachter open, enz. - Dit vers geeft het karakter aan van een goed herder in vierderlei opzichten:

1. de deurwachter opent voor hem de deur, wetende aan zijn stap en manier van zich te vertonen, dat hij is een vriend en geen vijand; -

2e de schapen herkennen hem aan zijn stem, en luisteren naar - hetgeen hij zegt; -

3e hij, kennende al zijn kudde individueel, roept elk schaap bij deszelfs bijzondere naam; -

4e hij leidt hen uit om ze te voeden, dagelijks verlangende hun welzijn te bevorderen. - Tot recht verstand is nodig te weten dat een schaapsstal in Palestina een door hoge muren omsloten ruimte was. Hij had een deur die des nachts door een deurwachter bewaakt werd, wijl de schapen niet veilig alleen gelaten konden worden. Een oosters schaapherder kent ieder van Zijn schapen en heeft vaak voor elk van hen een naam. De schapen worden geleid, niet gedreven. -

Wie met de "deurwachter" hier bedoeld wordt, heeft tot onderscheidene meningen aanleiding gegeven. Eenvoudigst is de beschrijving dat "de deurwachter voor de herder opent' aldus op te vatten: dat de echte herder niet alleen door de wettige deur ingaat, maar dat hem het binnenkomen op alle mogelijke wijze gemakkelijk wordt gemaakt.

En wanneer hij.... uitgedreven heeft, zo gaat hij voor hen heen, enz. - Verdere beschrijving van een waar herder. De Oosterse herder gaat vóór de schapen uit, die hem met vol vertrouwenvolgen, kennende zijn stem, waar hij ook heen gaat. (Vergel. Exod. 3: 1; Ps. 23: 2; Num. 27: 16, 17).

5. Maar een vreemde zullen zij geenszins volgen, enz. - Evenmin als de schapen een vreemde volgen, wijl zij aan de stem van hun herder gewend zijn, doen ware Christenen het de valse leraar ook niet: zij hebben een geestelijk onderscheidingsvermogen, waardoor zij die valse van de waren onderkennen. Op treffende wijze bewijzen dit vaak de eenvoudige en ongeletterde gelovigen (1 Joh. 2: 20). De schapen van Christus zeggen niet: Het is voldoende, dat wij die vreemden prediker in die punten niet volgen, waarin hij met de waarheid strijdt. Zij willen hoegenaamd niet met hem te doen hebben. Zij zullen van hem vlieden, als van een besmettelijke ziekte (2 Tim. 2: 17).

6. Deze gelijkenis. - Het Griekse woord, hier door "gelijkenis" vertaald, drukt eigenlijk meer uit een "allegorie" of leenspreukige schildering. Het woord, door Johannes gebezigd, wordt in geen ander Evangelie gebruikt

Maar zij verslonden niet wat het was, dat Hij tot hen sprak. - De Farizeeërs bleken waarlijk wel blind te zijn, dat zij niet zagen dat hun profeet Ezechiël reeds de toepassing van deze gelijkenis had gegeven (Ezech. 34).

7. Jezus dan zei weer tot hen. - Hier zien wij de toegevendheid en het geduld van Jezus. Ziende dat zijn hoorders niet bij machte waren Hem te verstaan, gaat Hij zijn bedoeling duidelijker uiteenzetten. - Een te volgen voorbeeld voor alle godsdienstleraars.

Ik ben de deur van de schapen. - Geen profeet, geen apostel heeft dit ooit gezegd. Dat kon alleen de Goddelijke Messias. Opmerkelijk dat de Heere niet enkel zegt: "Ik ben de deur," maar: "Ik ben de deur van de schapen": de deur voor al Zijn volk (schapen zijn in de redenen van Christus altijd ware gelovigen), de Middelaar Gods en van de mensen.

8. Allen, zo velen als er vóór Mij zijn gekomen, enz. - Dit woord "allen" moet blijkbaar beperkt of nader verklaard worden. De profeten en Johannes de Doper waren geen dieven en moordenaars. Ook blijkt het niet dat er velen vóór de Heere geweest zijn die beweerden de Messias te zijn, hoewel sommige uitleggers hierbij denken aan Theudas, Judas de Galileeër (Hand. 5: 36, 37) en dergelijken. Bovendien het woord "zijn" in de tegenwoordige tijd, schijnt die voor 's Heeren tijd geleefd hebben, uit te sluiten. "Allen" kan ook als een hebraïsme genomen worden: "Wie ook". -

Het Griekse woord door "voor" vertaald, heeft vierderlei betekenis: 1. voor, wat de tijd betreft; 2. voor, ten opzichte van een plaats; 3. voor, ten aanzien van waardigheid of eer; 4. voor, als in de plaats van een ander.

In de laatste betekenis genomen, dan heeft de Heere willen zeggen: "Allen die in de gemeente zijn gekomen, verklarende leraars te zijn, ere voor zich zoekende in plaats van voor Mij, of erende iets of iemand boven Mij, zoals gij, Farizeeërs, doet, - al zulken zijn geen ware herders, maar dieven en moordenaars" (Zach. 11: 8).

De schapen hebben hen niet gehoord. - Ware gelovigen mogen voor een wijle door valse leraars afgetrokken worden; ten laatste zullen zij toch tot de waarheid terugkeren.

9. Ik ben de deur, enz. - Dit vers is een van de grote en brede en wijde verklaringen welke de Heere somwijlen geeft, verre gaande buiten het onderwerp waarover Hij onmiddellijk spreekt. Het is gelijk als: "Ik ben het Brood, - Ik ben het Licht, - Ik ben de Weg." De eerste en naaste bedoeling is: "Ik ben het, door wie alleen ware leraren in de kerk moeten komen. Al zulke herders, die door Mij ingaan, zullen zich in de schaapsstal tehuis gevoelen, en het vertrouwen van Mijn kudde genieten, en voedsel vinden voor de zielen mijner schapen, hun hoorders." De tweede of voller bedoeling is: "Ik ben de weg om tot God te gaan. Allen die tot de Vader komen door Mij, hetzij predikers of hoorders, zullen door Mij vrijheid en redding vinden, en voortdurend voedsel bezitten voor hun zielen." -

Melanchton ziet in dit vers de schoonste beschrijving van een waar herder, in vier opzichten: 1. "hij zal persoonlijk behouden zijn; 2. hij zal komen tot nauwe en innige gemeenschap met God; 3. hij zal voortdurend met gaven begiftigd worden, en nuttig zijn voor de Kerk; 4. hij zal voedsel en verkwikking vinden voor zijn eigen ziel." -

Men lette op: "iemand" wie ook, geleerd, of ongeleerd, rijk of arm, hoe slecht ook hij ware. - "Ingaan en uitgaan," doelt op gemeenzaamheid in een woning, en drukt treffend de habituele gemeenschap en gelukkigen omgang met Christus uit, welke een oprecht gelovige geniet (Hand. 1: 21; 9: 28; Joh. 14: 23; Openb. 3: 20). - Het "weide

vinden" zinspeelt op de verzadiging, vertroosting en zielsverkwikking welke een ieder, die Christus als zijn Deur ten hemel gebruikt, zal ervaren en genieten (zie Ps. 23).

### JOHANNES 10: 10 - 18.

10 - 18. Doel waarvoor Christus in de wereld kwam. - Christus' dienstwerk als Herder. - Christus' dood een vrijwillige daad.

*10. De dief komt niet, dan opdat hij stele en slachte en verderve. ik ben gekomen, opdat zij het leven hebben en overvloed hebben.*

*11. Ik ben de goede Herder; de goede Herder stelt zijn leven voor de schapen;*

*12. Maar de huurling en die geen herder is, wie de schapen niet toebehoren, ziet de wolf komen en verlaat de schapen, en vliedt, en de wolf grijpt ze en verstrooit de schapen.*

*13. En de huurling vliedt, overmits hij een huurling is, en heeft geen zorg voor de schapen.*

*14. Ik ben de goede Herder, en Ik ken de Mijnen en word van de Mijnen gekend.*

*15. Gelijkerwijs de Vader Mij kent, zo ken Ik ook de Vader; en Ik stel mijn leven voor de schapen.*

*16. Ik heb nog andere schapen, die van deze stal niet zijn; deze moet Ik ook toebrengen; en zij zullen Mijn stem horen, en het zal worden de kudde en de herder.*

*17. Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits Ik mijn leven afleg, opdat Ik 't zelf weer neme.*

*18. Niemand neemt hetzelfde van Mij, maar Ik leg het van Mijzelf af; Ik heb macht hetzelfde af te leggen en heb macht hetzelfde weer te nemen. Dit gebod heb ik van Mijn Vader ontvangen.*

Deze verzen leren ons, ten eerste, het grote doel waarvoor Christus in de wereld kwam. Hij zegt: "Ik ben gekomen, opdat de mensen het leven hebben en overvloed hebben."

De waarheid in deze woorden vervat is van een zeer groot gewicht. Zij geven een tegengif voor vele onware en ongezonde begrippen die er in de wereld verspreid zijn. Christus kwam niet om alleen een leraar van een nieuwe zedeleer te worden, of een voorbeeld van heiligheid en zelfverloochening, of een stichter van nieuwe plechtigheden, zo als sommigen ijdelijk beweerd hebben. Hij verliet de hemel en bleef drie - en - dertig jaren op aarde voor veel hoger doeleinden dan deze.. Hij kwam om het eeuwige leven de mens aan te brengen, tot de prijs van zijn eigen dierbaar leven. Hij kwam om een overvloedige fontein van geestelijk leven voor alle mensen te worden, uit welke zondaars, in het geloof komende, mogen drinken; en drinkende, eeuwig leven. Door Mozes zijn wetten, regelen, instellingen, ceremoniën gekomen. Door Christus is genade, waarheid en eeuwig leven gekomen.

Gewichtig als deze leer is, heeft zij een woord nodig tot waarschuwing om haar omzichtig te gebruiken. Wij moeten de bedoeling van de woorden van onze Heere Jezus Christus niet overdrijven. Wij moeten niet onderstellen, dat het eeuwige leven iets geheel onbekends was, voordat Christus kwam, of dat de heiligen van het Oude Testament in volkomen duisternis waren omtrent de toekomende wereld. De weg des levens door het geloof in een Zaligmaker was een weg welbekend aan Abraham en



Mozes en David. Een Verlosser en een Offer was de hoop van alle kinderen Gods van Abel af tot aan Johannes de Doper; maar hun gezicht in deze dingen was noodzakelijk nog onvolkomen. Zij zagen ze van ver af en niet duidelijk. Zij zagen ze in omtrek en niet volkomen. De komst van Christus maakte alle dingen helder en deed de schaduw wijken. Het leven en de onsterfelijkheid werden tot het volle licht gebracht door het Evangelie. Kortom, om de woorden van onze Heere te bezigen, zelfs zij die het leven hadden, hadden het "in overvloed," toen Christus in deze wereld was gekomen.

Deze verzen tonen ons, ten andere, een van de voornaamste ambten die Jezus Christus voor ware Christenen vervult. Twee malen bezigt onze Heere een uitdrukking die voor een Oosterse hoorder bijzonder vol van betekenis moet zijn. Twee malen zegt Hij met nadruk: "Ik ben de goede Herder." - Het is een woord rijk in vertroosting en lering.

Als een goed Herder, kent Christus al zijn gelovig volk. Hun namen, hun familiën, hun woonplaatsen, hun omstandigheden, hun bijzondere geschiedenis, hun ervaring, hun beproevingen, - met al deze dingen is Jezus volkomen bekend. Daar is niet één ding betreffende de minste en de geringste van hen, waarmee Hij niet gemeenzaam is. De kinderen dezer wereld moeien de Christenen niet kennen, en hun leven dwaasheid noemen; maar de goede Herder kent ze door en door; en, wonderlijk om te zeggen, hoewel Hij ze kent, veracht Hij ze niet.

Gelijk een goed herder, draagt Christus tederlijk zorg voor al zijn gelovig volk. Hij voorziet in al hun behoeften in de woestijn dezer wereld, en leidt hen langs de rechten weg naar een stad ter Woning. Geduldig draagt Hij hen in hun menigvuldige zwakheden en gebreken, en werpt hen niet uit, omdat zij afwijken, dwalen, moede of krank worden. Hij behoedt en beschermt hen tegen al hun vijanden, zoals Jakob de kudde van Laban deed; en van degenen, die de Vader Hem gegeven heeft, zal ten laatste blijken dat Hij er niet één verloren heeft.

Gelijk een goed herder legt Christus zijn leven af voor de schapen. Hij deed het eens voor allen, toen Hij voor hen gekruisigd werd. Toen Hij zag, dat niets hen kon verlossen van de hel en de duivel dan Zijn bloed, maakte Hij gewillig zijn ziel tot een offer voor hun zonden. De verdienste van die dood stelt Hij nu voor de troon van Zijn Vader. De schapen zijn voor eeuwig behouden, omdat de goede Herder voor hen stierf. Dit is inderdaad een liefde die de kennis te boven gaat! "Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijn vrienden." (Joh. 15: 13.)

Laat ons alleen zorg dragen, dat dit ambt van Christus niet tevergeefs ons wordt voorgesteld. Het zal ons ten laatsten dage niets baten dat Jezus een Herder was, als wij gedurende ons leven nooit zijn stem hoorden en Hem volgden. Als wij het leven liefhebben, laat ons dan zonder uitstel ons bij zijn kudde voegen. Als wij dit niet doen, zullen wij aan de linkerhand bevonden worden ten dage des oordeels, en voor eeuwig verloren zijn.

Eindelijk leren ons deze verzen, dat toen Christus stierf, Hij uit eigen vrijen wil stierf. Hij bezigt een opmerkelijke uitdrukking om dit te eren: "Ik leg mijn leven af, opdat Ik hetzelfde weer neme. Niemand neemt hetzelfde van Mij, maar Ik leg het van Mijzelf af. Ik heb macht hetzelfde af te leggen, en hetzelfde weer te nemen."

Dit is van geen klein belang. Wij moeten nooit, ook slechts een ogenblik, onderstellen, dat onze Heere geen macht had, om zijn lijden te ontgaan en dat Hij aan zijn vijanden werd overgeleverd en gekruisigd, omdat Hij het niet verhinderen kon. Niets kan verder van de waarheid zijn dan zo'n denkbeeld. Het verraad van Judas, de gewapende bende van de dienaren van de priesters, de vijandschap van de Schriftgeleerden en Farizeeërs, de onrechtvaardigheid van Pontius Pilatus, de ruwe handen van de

Romeinse soldaten, de geselslag, de nagels en de speer - alle deze zouden geen haar van het hoofd van onze Heere hebben gekrenkt, zo Hij het niet had toegelaten. Wel kon Hij die opmerkelijke woorden zeggen: "Meent gij dat Ik Mijn Vader nu niet kan bidden, en Hij zal Mij meer dan twaalf legioenen engelen bijzetten? Hoe zouden dan de Schriften vervuld worden?" (Matth. 26: 53.)

De volle waarheid is, dat onze Heere uit eigen vrije wil zich aan de dood onderwierp; omdat Hij wist, dat Zijn dood de enige weg was om de zonden van de mensen te verzoenen. Hij stortte zijn ziel uit tot in de dood, met al de begeerte van zijn hart; omdat Hij besloten was onze schuld aan God te betalen, en ons van de hel te verlossen. Om de vreugde die Hem was voorgesteld, verdroeg Hij geduldig het kruis, en legde zijnen leven neer, opdat wij door zijn dood het eeuwige leven zouden hebben. Zijn dood was niet de dood van een martelaar, die, overmand door de vijanden, eindelijk bezwijkt; maar de dood van een overwinnend veroveraar, die weet dat Hij, juist door te sterven, voor zichzelf en Zijn volk een koninkrijk en een kroon van de ere wint.

Laat ons steunen met onze ganse ziel op deze machtige waarheden, en dankbaar zijn. Een gewillige Zaligmaker, een lief hebbende Zaligmaker, een Zaligmaker die vooral in de wereld kwam om de mens het leven aan te brengen, is juist de Zaligmaker die wij behoeven. Als wij zijn stem horen, ons bekeren en geloven, is Hij ons eigendom.

#### AANTEKENINGEN.

10. De dief verderve. - Hier verlaat de Heere geheel het beeld van "de deur", en stelt zich onder een nieuw beeld voor als "de Herder". En het eerste wat Hij doet, is het verbazend onderscheid aantonen tussen Hemzelf en de valse leraars onder de Joden. Overvloed hebben. - Overvloed van genade en barmhartigheid, die Christus in de wereld heeft gebracht (Rom. 5: 20, 21).

11. Ik ben de goede Herder. - Hier verklaart de Heere, dat Hijzelf is de goede Herder van Gods volk, van wie alle leraren, zelfs de beste, slechts zwakke navolgers zijn. In het Grieks wordt het lidwoord tweemaal gebruikt, om er temeer nadruk op te doen vallen: "Ik ben de Herder, de goede" (verg. Gen. 49: 24; Ps. 23; Ezech. 34).

Stelt zij;; leven voor de schapen. - Hier, evenals elders, doelt de Heere op zijn eigen zoendood (Jes. 53: 10). Hij geeft zijn leven niet voor zijn leer, maar voor Zijn schapen.

12. 13. Maar de huurling, enz. - De Farizeeërs en andere valse leraars waren niet beter dan huurlingen; zij droegen voor niets zorg dan voor hun eigen eer en voordeel. "De wolf" betekent, volgens de meeste Schriftverklaarders, de duivel; volgens anderen de valse profeet, de wolf in schaapskleren (Zef. 3: 3; Matth. 7: 15). Paulus waarschuwt voor "zware wolven" (Hand. 20). - Bij de uitlegging van deze gehele rede houde men in bet oog, dat de Heere niet heeft bedoeld, dat het een herder of leraar in geen geval geoorloofd zou zijn het gevaar te ontvlieden. Hijzelf toch heeft elders verklaard: "Wanneer zij u. in de eens stad vervolgen, vliedt in de andere" (Matth. 10: 23). Paulus vluchtte dan ook des nachts uit Damaskus (Hand. 9: 25).

14. Ik ben de goede Herder. - Deze woorden worden herhaald, om het gewicht van het werk, dat de Heere als de goede Herder volbrengt, te doen uitkomen en te meer licht te laten vallen op het grote verschil tussen Hem en de Farizeeërs.

Ik ken de mijnen en word van de mijnen gekend. - De volle betekenis van dit vers lag meer open voor de Joden, dan voor ons. Zij toch waren beter bekend met Oosterse herders en hun kudden, met de zorg van een goed herder en het vertrouwen van de

kudde in hem, dan wij (verg. Matth. 7: 23; 25: 7). - "Ik word van de mijnen geleend." In dit woord ligt een scherpe bestraffing voor zulke twijfelaars, die in eigenwillige nederigheid weigeren van hun zaligheid zeker te zijn.

15. Gelijkerwijs de Vader Mij kent.... Ik de Vader. - In dit vers, in aansluiting aan het vorige opgevat, wil de Heere zeggen: "Ik ken Mijn schapen en word van de mijnen gekend, evenals de Vader Mij kent en Ik de Vader ken." De wederzijdse kennis is zo hoog, zo diep, zo innig, zo onuitsprekelijk, dat geen woorden haar ten volle kunnen uitdrukken. In 't kort: het is eens diepe verborgenheid (Spr. 8: 22, 30).

En Ik stel mijn leven voor de schapen. - Dit kan alleen zien op zijn zoendood aan het kruis (Joh. 15: 13). Deze verklaring alleen en op zichzelf genomen bevat de leer van particuliere verlossing. Zij houdt in, dat Christus "zijn leven stelt voor de schapen." Niemand kan het betwijfelen, dat Hij dit in een speciale zin doet: de "schapen" alleen, of ware gelovigen, verkrijgen de zaligende vrucht van Zijn dood. Maar uit deze tekst te bewijzen, dat Christus geenszins en op generlei wijze voor anderen dan voor Zijn schapen stierf, is (mijns inziens) in strijd met wat de Schrift leert. De uitgestrektheid van de verlossing is niet het hoofddenkeeld in dit vers. Hier zegt de Heere wat Hij voor Zijn schapen doet: Hij heeft hen zo lief, dat Hij voor hen sterft. Doch hieruit volgt niet, dat wij hieruit moeten besluiten, dat Zijn dood het menselijk geslacht in 't geheel niet raakt (verg. Aant. op Joh. 1: 28; 3: 16; 6: 32).

16. Ik heb nog andere schapen. - Hier spreekt de Heere duidelijk van de naderende bekering van de Heidenen. De schapen, voor wie Hij in 't bijzonder stierf, waren niet alleen de weinige gelovige Joden; maar ook de uitverkoren Heidenen.

Deze moet Ik ook toebrengen. - De hier gedane voorspelling was in strijd met de Joodse vooroordelen. Zij dachten: zij alleen waren Gods kudde en Gods uitverkoren volk.

Zij zullen Mijn stem horen. - Dit is een profetie en een belofte metéén. Het was een profetie, dat de uitverkorenen onder de Heidenen, hoe onwaarschijnlijk dit ook mocht schijnen, Christus' stem zouden horen in het hun verkondigd wordend Evangelie, en horende, zouden geloven en gehoorzamen. Het was de belofte, die zijn apostelen moest aanmoedigen, om de Heidenen het Evangelie te prediken: "Zij zullen luisteren en bekeerd worden en Mij volgen." Deze uitspraak moet de zendeling bemoedigen en verblijden.

En het zal worden één kudde en een Herder. - Er is "één algemene kerk", het gezegende gezelschap van al het gelovige volk; hoewel er zijn onderscheiden zichtbare kerken. Hoe verschillend in onderscheiden punten van bestuur en plechtigheden, zijn toch ware gelovigen allen schapen van hen kudde, en allen zien op tot ben Verlosser en Herder. Het zal meer volkomen vervuld zijn bij Christus' wederkomst; dan zal van de wereld getoond worden hen heerlijke kerk onder ben heerlijk Hoofd. –

Chemnitz merkt aan, "dat wij ons hoeden moeten deze kerk noch te nauw, noch te breed te maken. Wij maken haar te nauw, wanneer wij, evenals de Joden en de Papisten, elke gelovige uitsluiten, die niet tot onze bijzondere gemeente behoort. Wij maken haar te wijd, als wij elke Christenbelijder er in sluiten, of hij Christus' stem hoort of niet. Het is een kudde van "schapen".

17. Daarom heeft Mij de Vader lief, overmits, enz. - Dit is een diepzinnig vers, gelijk alle verzen, waar sprake is van de betrekking tussen de Eersten en de Tweede Persoon van de Drie-eenheid. Wij moeten ons vergenoegen met te bewonderen en te geloven,

wat wij niet ten volle kunnen verstaan (verg. Aant. op Joh. 5: 20). Zeker mogen wij uit dit vers eren, dat het komen van onze Heere in deze wereld, om zijn leven voor de schapen af te leggen door op het kruis te sterven, en het weder aan te nemen tot hun rechtvaardiging door weder op te staan uit de dood, een daad was, waarin God de Vader volkomen welbehagen had (Jes. 53: 12, Matth. 3: 17; Filipp. 2: 9). Men merke wel op, dat geen deel van Christus' werk voor Zijn volk gezegd wordt door de Vader met zoveel welgevallen te zijn gezien, als zijn sterven voor hen. Geen wonder, dat bij Evangeliedienaren Christus gekruist het hoofdonderwerp van hun onderwijs moet uitmaken.

18. Niemand neemt hetzelfde van Mij.... Ik.... van Mijzelf af. - In deze woorden verklaart de Heere, dat Hij zijn leven vrijwillig aflegt. Niemand kon zijn leven nemen, als Hij het niet had willen afleggen. Volgens het Grieks: "Ikzelf" leg het leven "van Mijzelf" af." Zijn eigen liefde tot zondaren, en niet de macht van de Joden of van Pilatus' krijgsknechten, was oorzaak van Zijn dood. Dit bleek uit de wijze van zijn sterven (Matth. 27: 50).

Ik heb macht... af te leggen... aan te nemen. - zo vult de Heere zijn laatste verklaring aan, en verheerlijkt Hij zijn eigen Goddelijke natuur. Hij leert dat zijn opstanding, zowel als Zijn dood, in zijn eigen macht stond. Het verdient opgemerkt te worden, dat de opstanding onzes Heeren in sommige plaatsen toegeschreven wordt aan de Vader, zoals in Hand. 2: 24 - 32; eenmaal, ten laatste, aan de Heilige Geest, zoals in 1 Petrus 3: 18; en hier en in Joh. 2: 19 aan Christus zelf. Dit leidt tot de grote gevolgtrekking, dat de opstanding van Christus, zowel als elk deel van zijn middelaarswerk, een daad is, waarin alle drie Personen van de Drie-eenheid samenwerkten.

Dit gebod heb Ik van Mijn Vader ontvangen. - Sommigen beperken deze woorden tot het grote werk, dat de Heere zo - even verklaard had bij machte te zijn om te doen. Anderen menen, dat het doelt op de gehele leer, welke de Heere de Joden zo - even geleerd had. Zij dienen, om de volkomen eenheid van de Vader en de Zoon in het werk van de verlossing uit te drukken, waarop bij Johannes dikwijls gedoeld wordt (Joh. 12: 49; 14: 10). - Het woord "gebod" dient verklaard te worden als een gedeelte van het werk, waartoe, krachtens het eeuwig verbond tussen de Vader, de Zoon en de Heilige Geest, de Tweede Persoon, Christus, in de wereld gezonden was, om de plannen van de Eeuwige Drie-eenheid ten uitvoer te brengen.

### **JOHANNES 10: 19 - 30.**

Christus de onschuldige oorzaak van twisten en verdeeldheden. - Naam, door Christus aan ware Christenen gegeven. - De uitgestrekte voorrechten van ware Christenen.

19. *Er werd dan weer tweedracht onder de Joden, om dezer woorden wil.*

20. *En velen van hen zeiden: Hij heeft de duivel en is uitzinnig; wat hoort gij hem?*

21. *Anderen zeiden: Dit zijn geen woorden eens bezetenen: kan ook de duivel van de blinden ogen openen?*

22. *En het was het feest van de vernieuwing des tempels te Jeruzalem, en het was winter.*

23. *En Jezus wandelde in de tempel in de voorhof van Salomo.*

24. *De Joden dan omringden Hem en zeiden tot Hem: Hoelang houdt gij onze ziel op? Indien gij de Christus zijt, zeg het ons vrij uit.*

25. *Jezus antwoordde hun: Ik heb het u gezegd, en gij gelooft het niet. De werken die Ik doe in de Naam mijns Vaders, die getuigen van Mij.*

26. *Maar gijlieden gelooft niet, want gij zijt niet van Mijn schapen, gelijk Ik u gezegd*

heb.

27. *Mijn schapen horen Mijn stem, en Ik ken dezelve, en zij volgen Mij.*

28. *En Ik geef hun het eeuwige leven; en zij zullen niet verloren gaan in van de eeuwigheid, en niemand zal dezelve uit Mijn hand rukken.*

29. *Mijn Vader, die ze Mij gegeven heeft, is meerder dan allen; en niemand kan ze rukken uit de hand Mijns Vaders.*

30. *Ik en de Vader zijn Eén.*

Wij moeten, ten eerste, in dit gedeelte opmerken, welk een strijd en welke tweedracht onze Heere teweegbracht toen Hij op aarde was. Wij lezen dat er "tweedracht onder de Joden werd om dezer woorden wil," - en dat velen van hen zeiden: "Rij heeft de duivel en is uitzinnig;" terwijl anderen een tegenovergesteld inzicht hadden. Het moge vreemd zijn op het eerste gezicht, dat Hij die kwam om vrede te prediken tussen God en de mens, de oorzaak moest zijn van twist. Maar hierin werden zijn eigen woorden letterlijk vervuld: "Ik ben niet gekomen om vrede te brengen, maar het zwaard." (Matth. 10: 34.) De fout lag niet in Christus of in zijn leer, maar in de vleselijke gezindheid van zijn Joodse hoorders.

Laat ons nooit verwonderd zijn, als wij hetzelfde in onze dagen zien. De menselijke natuur verandert nooit. Zolang het hart van de mens zonder genade is, zolang moeten wij verwachten, dat het het Evangelie van Christus veracht. Juist als olie en water, zuren en zouten zich niet met elkander verbinden, evenzo kunnen op dezelfde wijze onbekeerde mensen het volk Gods niet waarlijk verdragen. - "Het bedenken des vleses is vijandschap tegen God." (Rom. 8: 7; 1 Kor. 2: 14.)

De dienaar van Christus moet het geen vreemde zaak achten, als In ervaring opdoet als zijn Meester. Hij zal dikwijls bevinden, dat zijn wegen en meningen in de Godsdienst de oorzaak van strijd zijn in zijn eigen familie. Hij zal hebben te verduren bespotting, harde woorden en kleingeestige vervolging van de kinderen dezer wereld. Hij zal zelfs ontdekken, dat hij voor een dwaas of krankzinnige wordt aangezien om zijn christelijke gevoelens. Laat geen dezer dingen hem bewegen. De gedachte dat hij een medelijder is aan de smarten van Christus behoren Hem tegen iedere beproeving te sterken. "Indien zij de Heere des huizes Beëlzebul hebben geheten, hoeveel te meer zijn huisgenoten." (Matt. 10: 25.)

Één ding moet in ieder geval nooit vergeten worden. Wij moeten ons zelf niet toestaan, van de Godsdienst slecht te denken, om de twisten en onenigheden, waartoe hij aanleiding geeft. Wat de mensen ook mogen zeggen, het is de menselijke natuur en niet de Godsdienst, die gelaakt moet worden. Wij moeten de heerlijke zon niet laken, omdat zij schadelijke dampen uit het moeras oprijzen doet. Wij moeten het heerlijk Evangelie niet veroordelen als het van de mensen verdorvenheid opwekt, en "de gedachten uit veler harten openbaar maakt." (Luk. 2: 35.)

Ten tweede, behoren wij op te merken de naam die Christus aan de ware Christenen geep. Hij bezigt een figuurlijke uitdrukking, die gelijk zijn gehele taal vol diepe betekenis is. Hij noemt ze "Mijn schapen."

Het woord "schaap" wijst ongetwijfeld iets in het karakter en de manieren van ware christenen aan. Het zou gemakkelijk zijn aan te tonen, dat zwakheid, hulpeloosheid, onnozelheid, nuttigheid zovele punten van overeenkomst zijn tussen het schaap en de gelovige. Maar de hoofdgedachte in de ziel van onze Heere was de volkomen afhankelijkheid van het schaap van zijn herder. Juist gelijk schapen de stem van hun eigen herder horen, en hem volgen, zo volgen gelovigen Christus ook. Zij luisteren door het geloof naar zijn roepen. Door het geloof onderwerpen zij zich aan zijn leiding. Door het geloof steunen zij op Hem en geven hun zielen onbepaald aan zijn

leiding over. De handelwijze van een herder en zijn schaap is de duidelijkste opheldering van de betrekking tussen Christus en de waren christen.

De uitdrukking "Mijn schapen" wijst aan de nauwe vereniging die er bestaat tussen Christus en zijn gelovigen. Zij zijn de zijnen, gegeven van de Vader, de zijnen door Zijn bloed gekocht, de zijnen door roeping en keuze, en de Zijnen door hun eigen toestemming en onderwerping des harten. In de hoogste zin zijn zij de eigendom van Christus, en evenals een mens bijzonder belangstelt in datgene wat hij tot een groten prijs gekocht heeft en tot zijn eigendom gemaakt, zo stelt de Heere Jezus bijzonder belang in Zijn volk.

Uitdrukkingen gelijk deze behoren zorgvuldig weggelegd te worden in het geheugen van ware Christenen. Zij zullen opwekkend en hartversterkend bevonden worden in dagen van beproeving. De wereld moge geen schoonheid in de handelingen van een Godzalig man vinden, en dikwijls verachting op hem werpen; hij die weet dat hij een van de schapen van Christus is, heeft geen reden beschaamd te worden. Hij heeft in zich "een fontein van water die springt tot in het eeuwige leven." (Joh. 4: 14.)

Eindelijk behoren wij in dit gedeelte op te merken de grote voorrechten die de Heere Jezus Christus aan ware Christenen schenkt. Hij bezigt woorden omtrent hen van bijzondere rijkdom en kracht. "Ik ken hen. - ik geef hun het eeuwige leven. - Zij zullen niet verloren gaan. - Niemand zal ze uit Mijn hand rukken." Deze uitspraak is als een druiventros uit Eskol. Een sterker vorm van spreken kan moeilijk gevonden worden in de gehelen Bijbel.

Christus "kent" Zijn volk met een bijzondere kennis van goedkeuring, belangstelling en liefde. Zij zijn betrekkelijk onbekend aan de wereld; zij bekommert zich om hen niet en veracht hen. Maar zij worden nooit vergeten of voorbijgezien door Christus.

Christus geeft Zijn volk "het eeuwige leven." Hij geeft hun vrijwillig recht en aanspraak op de hemel, vergeeft hun menigvuldige zonden, en kleedt ze met een volkomen gerechtigheid. Geld en gezondheid en wereldse voorspoed onthoudt Hij hun dikwijls wijselijk. Maar Hij laat nooit na, hun genade, vrede en eer te geven.

Christus verklaart dat Zijn volk nooit verloren zal gaan. Hoe zwak zij ook zijn, zij zullen allen behouden worden. Niet één van hen zal verloren gaan en buiten geworpen worden; niet één van hen zal de hemel missen. Als zij dwalen, zullen zij teruggebracht worden; als zij vallen, zullen zij opgeheven worden. De vijanden van hun zielen mogen sterk en machtig zijn, maar hun Zaligmaker is machtiger; en niemand zal ze rukken uit de handen van hun Zaligmaker.

Een belofte als deze verdient de nauwlettendste opmerkzaamheid. Als woorden iets betekenen, dan bevat zij die grote waarheid: de volharding, of voortdurenheid van de genade, van de ware gelovigen. Die leer wordt letterlijk gehaat door wereldse mensen. Ongetwijfeld staat zij, gelijk ieder andere waarheid, bloot om misbruikt te worden. Maar de woorden van Christus zijn te duidelijk om ze te ontkomen. Hij heeft het gezegd en Hij zal het waar maken: "Mijne schapen zullen niet verloren gaan."

Wat de mensen ook mogen inbrengen tegen deze leer, zij behoort door Gods kinderen vastgehouden, en met al hun macht verdedigd te worden. Voor allen die in zich de werkingen van de Heilige Geest gevoelen, is het een leer vol aanmoediging en troost. Eens in de ark, zullen zij niet uitgeworpen worden. Eens tot Christus bekeerd en bij Hem gevoegd, zullen zij nooit afgesneden worden van zijn verborgen lichaam. Huichelaars en valse belijders zullen ongetwijfeld voor eeuwig schipbreuk lijden, als zij zich niet bekeren. Maar ware "schapen" zullen nooit beschaamd worden. Christus

heeft het gezegd, Christus kan niet liegen: "zij zullen niet verloren gaan."

Willen wij de weldaad van deze heerlijke belofte verkrijgen? Laat ons dan zorgen, dat wij tot de kudde van Christus behoren. Laat ons zijn stem horen en Hem volgen. De mens, die onder een waar gevoel van zonde tot Christus vliedt en op Hem vertrouwt, is een van dezen, die nooit uit de handen van Christus zullen gerukt worden.

#### AANTEKENINGEN.

19. Er werd weer tweedracht, enz. - Dit is de derde maal, dat wij lezen dat de woorden onzes Heeren tweedracht of verdeeldheid onder zijn hoorders veroorzaakten. In 7: 43 was het onder het volk; in 9: 16 onder de Farizeeërs. Hier is het onder "de Joden", een uitdrukking in Johannes' Evangelie, voornamelijk toegepast op 's Heeren vijanden onder de oversten van de Farizeeërs (vergel. Joh. 8: 14; Luk. 2: 34).

21. Dit zijn geen woorden eens bezetenen, enz. - De kalme, plechtige, Godverheerlijkende taal van Jezus was juist het tegenovergestelde van wat van een bezetene te verwachten was. De duivel en zijn werktuigen hebben geen lust, om God te verheerlijken of de mensen goed te doen. Het openen van de blinden ogen was een van de eigenaardige wonderen, die de Messias zou verrichten (Jes. 35: 5). - Het Griekse woord, door "woorden" hier vertaald, is een krachtiger dan dat in vs. 19 is gebezigd, en drukt niet slechts uit wat gezegd, maar ook wat gedaan is.

22. Het feest van de vernieuwing des tempels. - Nergens wordt in de Bijbel van dit feest gewag gemaakt. Het was ingesteld door Judas de Makkabeeër ter gedachtenis van de reiniging des tempels en de herstelling van het altaar, nadat de Syriërs er uit verdreven waren. Dit wordt verhaald in het eerste boek van de Makkabeeërs 4: 52 - 58. - Johannes is van al de Evangelisten de enige, die 's Heeren bijwonen van vier van de grote feesten van de Joden vermeldt; nl. het Paasfeest (2: 13); het Pinksterfeest (5: 1); het Loofhuttenfeest (7: 2), en de tempelvernieuwing (anderen vertalen tempelwijding) hier.

Het was winter. - Hieruit blijkt, dat er drie maanden verlopen waren, sinds het wonder aan de blindgeborene gewrocht, dat tijdens het Loofhuttenfeest geschied was.

23. Voorhof van Salomo. - Joséfus zegt, dat deze voorhof - een soort van overdekte veranda, eens collonnade - een van de gebouwen van Salomo's tempel was, dat gedeeltelijk niet vernield was. Tacitus meldt uitdrukkelijk, dat het een van de verdedigingswerken des tempels was gedurende het beleg van Jeruzalem.

24. Indien gij de Christus zijt, zeg het ons vrij uit. - De Joden hadden geen recht te zeggen, dat zij geen voldoende bewijs hadden dat onze Heere de Christus, de Messias, was. Maar verharde mensen beweren altijd dat zij geen bewijs hebben, en geven altijd voor, dat zij wel zouden willen geloven, als hun maar beter bewijs geleverd werd.

25. Ik heb het u gezegd. - Denkelijk doelt de Heere hier op wat Hij voor het sanhedrin (Joh. 5) verklaard had, en in de rede, beginnende met de woorden: "Ik ben het licht," enz. (Joh. 8). De Joden beweerden, dat zij slechts twijfelden, Christus vertelt hun, dat zij niet geloofden. Twijfelzucht in zake van Godsdienst is niet beter dan ongeloof.

De werken.... in de Naam Mijns Vaders, die getuigen van Mij. - Hier, zoals elders, beroept de Heere zich op zijn wonderen, als het sterke bewijs, dat Hij de Christus was (3: 2; 5: 36; 7: 31; 9: 33, 34; Hand. 2: 22). "In de Naam Mijns Vaders": op Mijns

Vaders last en als zijn Bode, in volkomen overeenstemming en vereniging met Hem. De werken, welke de Vader hem gaf te doen, dienden niet zozeer, om te bekeren, als wel om te bewijzen dat wat Hij deed van God was en aandacht verdiende.

26. Gijlieden gelooft niet, want gij zijl niet van Mijn schapen. - "Waart gij van Mijn schapen, gij zoudt geloven: geloof is de van hun kenmerken." Het niet van Christus' schapen zijn was niet de oorzaak van het ongeloof van de Joden; maar hun ongeloof was het bewijs, dat zij niet van Christus schapen waren.

Gelijk 1k u gezegd heb. - Sommigen menen - en daar is veel voor te zeggen - dat deze woorden niet aan het slot van het gezegde vers 26 behoren, maar de aanvang zijn van wat in vers 27 volgt: "Gelijk Ik u gezegd heb: Mijn schapen horen Mijn stem," met verwijzing van wat de Heere vers 3 en 4 betuigd had (zie ook 8: 47).

27. Mijn schapen horen Mijn stem, enz. - Ieder woord in dit vers is leerrijk. "Kennen" betekent hier een bijzondere kennis met liefde, goedkeuring (verg. Ps. 1: 6: 31: 8; Anaos 3: 2; 1 Joh. 3: 1).

Luther regt: "Het schaap, schoon het onnozelste schepsel, overtreft alle dieren hierin, dat het spoedig de stem van zijn herder hoort, en geen ander volgt. Ook is het verstandig genoeg, om geheel aan zijn herder te hangen, en bij hem alleen hulp te zoeken. Het kan zichzelf niet helpen, noch voor zichzelf weide vinden, noch zichzelf heden, noch zichzelf tegen wolven beschutten, maar is geheel en al van anderer hulp afhankelijk."

28. En Ik geef hun het eeuwige leven. - Hier hebben wij de Godheid van onze Heere Jezus Christus. Geen ander dan God alleen kon zeggen: "Ik geef het eeuwige leven." Geen apostel heeft ooit zo gesproken. Aan wie geeft de Heere het eeuwige leven? Let wel, aan Zijn schapen. De volharding van de heiligen, en niet dergenen die in de zonde voortleven, wordt hier geleerd.

Hierbij onderscheidde men wel, dat het iets anders is zalig te zijn in Christus' hand en zo nooit verloren te gaan, en iets anders dat te voelen. Ware gelovigen zijn zalig, al voelen zij dat ook nog niet.

29. Mijn Vader, die ze Mij gegeven heeft, enz. - De Heere bekrachtigt de grootse belofte met te verklaren, dat Zijn schapen niet alleen van Hem, maar ook van zijn Vader zijn. - Het woordje ze in het laatste gedeelte van dit vers wordt in het Grieks niet gevonden. Men leze: "Niemand kan uit de hand Mijns Vaders rukken." - Calvijn tekent hierbij aan: "Onze zaligheid is zeker, omdat zij is in de hand van God. Ons geloof is zwak, en wij dreigen te bezwijken; maar God, die ons onder zijn hoede heeft genomen, is voldoende machtig, om met een ademtocht al de kracht onzer tegenstanders te verbreken. Het is van hoog belang hierop onze ogen te vestigen."

30. Ik en de Vader zijn één. - Om het duidelijk te maken, hoe het komt dat de Vader evenveel belang stelt in de schapen als de Zoon, verklaart onze Heere in de duidelijkste en sterkste bewoordingen de diepe waarheid van de wezenlijke eenheid tussen Hemzelf en de Vader. Hij wilde zeggen: "Ik en mijn eeuwige Vader, hoewel twee onderscheiden Personen, zijn toch de in wezen, natuur, waardigheid, macht, wil en werking." Men merke wel op, dat de leer van dit vers volkomen dezelfde is als die, welke de Heere bij een vroegere gelegenheid (in hoofdstuk 5) voor het sanhedrin had verkondigd. Daar werd zij breed uiteengezet; hier wordt zij kort bevestigd. En de opvatting door de Joden van wat Hij verklaarde was in beide gevallen geheel dezelfde. Zij beschouwden het als een eis, om te worden erkend voor "God". - In het Grieks is het woord, 'en' niet mannelijk, maar onzijdig.



Oecolampadius merkt aan: "Hij zegt niet: Wij zijn één in het mannelijke geslacht, - dat is één persoon, maar in het onzijdige geslacht, - dat is één in natuur, macht en majesteit." En Augustinus verklaart, "dat het in de Heilige Schrift vaststaat, dat dingen, die "één" geheten worden, dingen zijn van dezelfde natuur.

### **JOHANNES 10: 31 - 42.**

Boosheid van de menselijke natuur. - Eer, door Christus aan de Schrift gegeven. - Gewicht, door Christus aan zijns wonderen gehecht.

*31 De Joden dan namen weer stenen op om Hem te stenigen.*

*32. Jezus antwoordde hun: Ik heb u vele treffelijke werken getoond van Mijn Vader: om welk van die werken stenigt gij Mij*

*33. De Joden antwoordden Hem, zeggende: Wij stenigen u niet over enig goed, maar over Godslastering, en omdat gij een mens zijnde uzelf God maakt.*

*34. Jezus antwoordde hun: Is er niet geschreven in uw wet: Ik heb gezegd gij zijt goden.*

*35. Indien de wet diegenen goden genaamd heeft, tot welke het woord Gods geschied is en de Schrift niet kan verbroken worden,*

*36. Zegt gijlieden tot Mij, die de Vader geheiligd en in de wereld gezonden heeft: gij lastert God, omdat Ik gezegd heb: Ik ben Gods Zoon?*

*37. Indien Ik niet doe de werken Mijns Vaders, zo geloof Mij niet.*

*38. Maar indien Ik ze doe, en zo gij Mij niet gelooft, zo gelooft de werken, opdat gij moogt bekennen, en geloven dat de Vader in Mij is, en Ik in Hem.*

*39. Zij zochten dan weer Hem te grijpen, en Hij ontging uit hun hand.*

*40. En Hij ging weer over de Jordaan, tot de plaat& waar Johannes eerst doopte en Hij bleef aldaar.*

*41. En velen kwamen tot Hem en zeiden: Johannes deed wel geen teken, maar alles wat Johannes van deze zeide, was waar.*

*42. En velen geloofden aldaar in Hem.*

Wij behoren in deze verzen op te merken de uiterste boosheid van de menselijke natuur. De ongelovige Joden te Jeruzalem werden noch door de wond leren van onze Heere, noch door zijn prediking bewogen. Zij hadden besloten Hem niet als hun Messias aan te nemen. Alweder staat er geschreven: "Zij namen stenen op om Hem te stenigen."

Onze Heere had de Joden volstrekt niet beledigd. Hij was geen dief, geen moordenaar, geen overtreder van de' wetten des lands. Hij was iemand, wiens gehele leven liefde was, en die het land doorging, "goed doende" (Hand. 10: 38). Daar was geen gebrek of onvastheid in zijn karakter. Daar was geen misdaad, die Hem ten laste kon gelegd worden. Zo volmaakt en vlekkeloos had een mens nimmer op deze aarde gewandeld. Maar toch haatten de Joden Hem, en dorstten zij naar Zijn bloed. Hoe waar zijn de woorden van de Schrift: "Zij hebben Hem zonder oorzaak gehaat" (Joh. 15: 25). Hoe juist de opmerking van een oud godgeleerde: "Onbekeerde mensen zouden God zelf doden, als zij er maar toe in staat waren."

De ware Christen heeft zeker geen recht zich te verwonderen, als hij dezelfde soort van behandeling ondervindt gelijk onze gezegende Heere. Inderdaad, hoe meer hij zijn Meester gelijkt en hoe heiliger en geestelijker zijn leven is, hoe waarschijnlijker het is, dat hij haat en vervolging zal hebben te verduren. Laat hem niet veronderstellen, dat enige mate van beginselvastheid hem het kruis zal doen ontlopen. Het zijn niet zijn

fouten, maar de genadegaven die hij ontvangen heeft, welke de vijandschap van de mensen opwekken.

De wereld haat iets van Gods beeld te zien. De kinderen van de wereld worden geërgerd en gekweld in het geweten, als zij anderen zien die beter zijn dan zichzelf. Waarom haatte Kaïn zijn broeder Abel en doodde hij hem? "Omdat," zegt Johannes, "zijne werken boos waren, en die zijns broeders rechtvaardig" (I Joh. 3: 12). Waarom haatten de Joden Christus? Omdat Hij hun zonden en valse leerstellingen bloot legde; en zij in hun eigen harten wisten, dat Hij gelijk had en zij ongelijk. "De wereld haat Mij, omdat Ik getuig dat haar werken boos zijn" (Joh. 7: 7). Laten de Christenen zich voorstellen, dat zij uit dezelfde beker zullen drinken, en laat ze er geduldig en zonder verwondering uit drinken. Daar is Een in de hemel die zeide: "Indien de wereld u haat, weet dat zij Mij eer dan u gehaat heeft." (Joh. 18: 18). Laten ze zich dit herinneren en moed scheppen. De tijd is kort: wij reizen naar een dag, wanneer alles recht gemaakt zal worden, en ieder naar zijn werken zal ontvangen. "Zeker daar is een beloning en onze verwachting zal niet afgesneden worden" (Spr. 23: 18).

Ten tweede hebben wij in deze verzen op te merken de hoog waarde die Jezus Christus aan de Heilige Schriften toekent. Wij zien Hem een tekst uit de Psalmen bezigen als een argument tegen zijn vijanden, waarin het gehele punt in de enkele woorden "goden" ligt. En als Hij dan de tekst heeft aangevoerd, stelt Hij het grote punt vast: "de Schrift kan niet gebroken worden." Het is alsof Hij zeide: "Waar de Schrift over enig onderwerp duidelijk spreekt, kan er geen twist meer over zijn. De zaak is beslist en afgedaan. Iedere jota en tittel van de Schrift is waar, en moet als beslist uitgemaakt beschouwd worden."

Het beginsel hier door onze Heere neergelegd, is van het grootste belang Laat ons dit vasthouden en nooit laten vallen. Laat ons de gehele ingeving van ieder woord van de oorspronkelijk Hebreeuwse en Griekse Schriften goed vasthouden. Laat ons geloven, dat niet alleen ieder boek van de Bijbel, maar ieder hoofdstuk - en niet alleen ieder vers, maar ieder woord oorspronkelijk door de ingeving van God werd geschonken. De ingeving - wij moeten er nimmer voor terugdeinzen om het te beweren - strekt zich uit niet alleen tot de gedachten en denkbeelden van de Schrift, maar tot de minste woorden.

Het beginsel ons hier voorgelegd, wordt ongetwijfeld heden ten dage ruw aangevallen. Laat het hart van een Christen om deze aanvallen niet versagen.

Laat ons onze grond manmoedig vasthouden, en het beginsel van gehele inspiratie verdedigen gelijk de appel van ons oog. Daar zijn moeilijkheden in de Schrift; wij behoeven niet terug te deinzen om dit te erkennen, dingen moeilijk te verklaren, hard om mede verzoend te worden, en zwaar om te verstaan Maar in al deze moeilijklieden ligt de fout, wij mogen het veilig geloven, niet zozeer in de Schrift, als in onze eigen zwakke geesten. In allen gevalle mogen wij ons vergenoegen met te wachten op meerder licht en te geloven dat alles eindelijk zal opgehelderd worden.

Één ding waarvan wij zeker kunnen zijn, is zeer vast, - als de moeilijkheden van gehele inspiratie bij duizenden zijn te tellen, de moeilijkheden van elke andere voorstelling van inspiratie zijn te tellen bij tienduizenden. De wijste weg is op het oude pad te wandelen - het pad van geloof en ootmoed; en te zeggen: "Ik kan geen enkel woord van mijn Bijbel opgeven. - Al de Schrift is van God ingegeven. De Schrift kan niet gebroken worden."

Eindelijk moeten wij in deze verzen opmerken het gewicht, dat onze Heere Jezus Christus aan zijn wonderen hecht. Hij beroept zich op hen als het beste bewijs van zijn

eigen Goddelijke zending. Hij verzoekt de Joden op hen te zien, en ze te loochenen als zij kunnen. "Indien Ik de werken Mijns Vaders niet doe, zo gelooft Mij niet; maar indien Ik ze doe, en zo gij Mij niet gelooft, zo gelooft de werken."

De machtige wonderen, welke onze Heere gedurende de drie jaren van zijn aardse loopbaan verrichtte, worden waarschijnlijk heden ten dage niet zo beschouwd, als zij moesten beschouwd worden. Deze wonderen waren niet weinige in getal. Veertig malen en daarboven lezen wij in de Evangeliën van Hem dat Hij dingen verrichtte, die geheel buiten de gewone loop van de natuur waren, - zieken genezende in een oogenblik, de doden door een woord opwekkende, duivelen uitwerpende, wind en stormen in een oogenblik stillende, op het water wandelende als op een vasten grond.

Deze wonderen werden niet alle in stilte onder vrienden verricht. Velen van hen werden zo openbaar mogelijk gedaan, onder de ogen van onvriendelijke en vijandige getuigen. Wij zijn zo gemeenzaam met deze dingen, dat wij maar al te licht gevaar lopen, de gewichtige les, welke zij eren, te vergeten. Zij leren dat Hij, die deze wonderen werkte, niets minder dan God moet zijn. Zij stempelen zijn leer en voorschriften met het merk van Goddelijk gezag. Hij alleen die alle dingen in het begin schiep, kon de wetten van de schepping naar zijn wil opheffen; en Hij die de wetten van de schepping kon opheffen, moet iemand zijn die onbepaald geloofd en in eenvoudigheid gehoorzaamd behoort te worden. Hem te verwerpen die zijn zending door zulke machtige werken bevestigde, is het toppunt van dwaasheid en onverstand.

Honderden ongelovigen in iedere eeuw hebben ongetwijfeld getracht de wonderen van Christus te verachten, en zelfs te ontkennen dat die in 't geheel ooit gedaan zijn; maar zij vermoeien zich tevergeefs. Bewijzen op bewijzen bestaan er, dat de bediening van onze Heere vergezeld ging van wonderen; en dat dit erkend werd door hen die in de tijd van onze Heere leefden. Tegenwerpers van deze soort zouden wel doen, het enige wonder van de opstanding van onze Heere uit de doden op te nemen en het te ontkennen als zij kunnen. Als zij dat niet kunnen ontkennen, behoren zij als eerlijke mensen, te bekennen dat wonderen mogelijk zijn. En dan als zij waarlijk eerlijk zijn, behoren zij toe te stemmen, dat Hij wiens zending bevestigd werd door zo'n bewijs, moet geweest zijn de Zoon van God.

Laat ons God danken, als wij dit gedeelte eindigen, dat het Christendom zo'n overvloedig bewijs heeft dat het van God is. Hetzij wij een beroep doen op het inwendige bewijs van de Bijbel, of op het leven van de eerste Christenen, of op de profetieën, of op de wonderen, of op de geschiedenis, wij krijgen één en hetzelfde antwoord. - Allen zeggen met één stem: "Jezus is de Zoon van God, en de gelovigen hebben het leven in zijn Naam."

#### AANTEKENINGEN.

31. De Joden dan namen weer stenen op. - De Joden doen hier weer hetzelfde, als toen de Heere gezegd had "Eer Abraham was, ben Ik" (Joh. 8: 59). Zij hielden zijn woorden voor Godslastering, en waren voornemens de wet Lev. 24: 14 - 16 op Hem toe te passen. (Zie ook Num. 15: 36; 1 Kon. 21: 13). Het Griekse woord voor "namen op" hier is niet hetzelfde, dat 8: 59 gebezigd is. Het betekent hier meer "haalden", dus van enigen afstand. Zij waren toch in Salomo's voorhof. - Augustinus merkt hierbij aan, „Zie, de Joden verstonden, wat Arianen niet verstaan."

32. Vele voortreffelijke werken getoond, enz. - De uitdrukking "getoond" (niet "gedaan") is opmerkelijk. De Heere wilde er zeker mee zeggen: "Ik heb openlijk voor uw ogen en niet in een hoek, maar op zulke wijze dat het aller aandacht moest trekken, vele wondere bewijzen van mijn Messiasschap tentoongespreid." (Verg. Joh. 2: 18:

"Wat teken toont Gij ons?") zo zegt Paulus: "God zal te zijn tijd vertonen de verschijning van Jezus Christus" (1 Tim. 6: 15) (vergel. Ps. 4: 7; 6: 5; 71: 20; E. 7: 9). Om welk werk van die stenigt gij Mij? - D. i.: staat gij gereed om Mij te stenigen? Dit vers is een krachtige betuiging des Heeren, dat Hij volkomen onschuldig is aan enige misdaad.

33. De Joden antwoordden Hem, enz. - Op 's Heeren beroep, zoals 8: 46, schijnen de Joden niet te hebben kunnen antwoorden. Zij antwoordden daarom, dat zij Hem wilden stenigen niet om zijn werken, maar om zijn Godslasterlijke woorden.

34. Jezus antwoordde hen, enz. - Jezus' verdediging van zijn eigen taal tegen de beschuldiging van Godslastering is zeer opmerkelijk. Indien prinsen en rechters, die slechts mensen zijn, goden genaamd worden, kon Hij, de eeuwige Zoon des Vaders, voorzeker niet billijkerwijze van Godslastering worden beschuldigd, als Hij zich de "Zoon van God" noemde. Door te zeggen "uwe wet", waaronder Bij hier het gehele Oude Testament verstond, herinnert de Heere zijn hoorders, dat Hij zich op hun eigen geëerde Schriften beriep. De uitdrukking: "Gij zijt goden," is genomen uit Ps. 82, waarin Asaf spreekt van prinsen en rechters. Zie ook Exod. 21: 6; 22: 8, 9, 28. - Chrysostomus merkt aan: »Christus wil zeggen: Indien zij, welke door genade deze eer hebben ontvangen, goden mogen genoemd worden, hoe kan Hij bestraffing verdienen, die haar van nature heeft?"

35..Die goden.... tot welke het woord Gods geschied is. - Dit ziet op de last, door de rechters van God ontvangen. "Zij zijn personen, tot wie God gesproken heeft, en wie Hij bevolen heeft voor Hem te regeren." Luk. 3: 2 lezen wij: "Het woord Gods geschiedde tot Johannes." Nergens lezen wij van Christus zelf: "Het woord Gods geschiedde tot Hem." Hij was boven alle last - ontvangen - hebbende rechters.

En de Schrift niet kan gebroken worden. - Hier herinnert de Heere de Joden, dat volgens hun eigen erkenden grondregel, dat, overmits de Schrift niet kan gebroken (letterlijk losgemaakt, of ontbonden) worden, alles wat zij zegt, met eerbied en ongetwijfeld moet aangenomen worden, en geen tittel of jota over het hoofd mag worden gezien. Een krachtig bewijs voor de Goddelijke ingeving van de oorspronkelijken tekst. - Het is een Joodse manier van spreken, die veel in de Talmud gebruikt wordt. Had een wetgeleerde een argument aangevoerd, dan zei een ander: "Het kan gebroken (weerlegd of bestreden) worden." Maar de Schrift kan niet gebroken worden. Ongetwijfeld wordt de Schrift gebroken door hen, die beweren dat de Psalmen een geest van wraakzucht ademen, dat Salomo's Hooglied een gewone Oosterse liefdezang is, dat er bij de Profeten voorzeggingen zijn, die nooit vervuld zullen worden; of door hen, die ontkennen dat Mozes de schrijver is van de Pentateuch.

36. Die de Vader geheiligd en in de wereld gezonden heeft. - "Dien de Vader geheiligd heeft" doelt op een wijding van eeuwigheid. Lang vóór Hij in de wereld kwam, heeft de Vader (merk op, niet God) de Zoon geheiligd. Hij werd niet de Zoon van God, toen Hij in de wereld kwam: Hij was de Zoon van alle eeuwigheid. - "Gezonden in de wereld" doelt op die zending van Christus, om de Zaligmaker te zijn, welke plaatshad, toen Hij vlees werd en kwam in de gestaltenis eens mensen (Hebr. 3: 1; Joh. 3: 17; 1 Joh. 4: 14).

37. De werken Mijns Vaders. - Weer noemt de Heere zijn werken de "werken Zijns

Vaders." Het waren werken, die de Vader Hem had gegeven te doen; zulke werken als niemand dan God de Vader alleen bij mogelijkheid kon doen.

38. Maar indien Ik ze doe, enz. - Letten wij hier, als elders, op 's Heeren krachtig en herhaald beroep op de klaarblijkelijkheid van Zijn wonderen. Vergel. Matth. 11: 4, het antwoord aan Johannes de Doper. Ook op de nauwe en innige eenheid, die er bestaat tussen de Eersten en Tweede Persoon in de Drie-eenheid: "De Vader is in Mij en Ik in Hem."

Chrysostomus zegt, dat de Heere schijnt te zeggen: "Ik ben in niets onderscheiden van wat de Vader is, dan alleen dat Ik Zoon blijf; en de Vader is in niets verscheiden van Mij, dan dat Hij Vader blijft."

39. Hij ontging uit hun hand, - zoals 8: 59 en Luk. 1: 30. Hierbij schijnt het, dat aan een wonder moet gedacht worden. De handen van de vijanden worden tegengehouden en hun ogen tijdelijk verblind.

40. Hij ging.... Jordaan.... Johannes - . doopte. - Het moest zijn Joodse hoorders in herinnering brengen, dat Johannes de Doper Hem herhaaldelijk aangewezen had als "het Lam Gods", en zij konden Johannes' Goddelijke zending niet loochenen.

En Hij bleef aldaar. - Blijkbaar moet de Heere zich daar omtrent vier maanden hebben opgehouden, - van het feest van de vernieuwing des tempels tot het laatste Paasfeest, toen Hij gekruisigd werd.

41. En velen kwamen tot Hem, enz. - De keuze van deze verblijfplaats schijnt een goede uitwerking gehad te hebben. Het was niet zover van Jeruzalem, of "velen" konden Hem komen horen, zoals zij gedaan hadden om Johannes te horen. Het kon ook niet wel anders of ter plaatse waar hij had gedoopt, herinnerden zij zich wat hij van Jezus gezegd had. Vandaar dat zij zeiden: "Johannes deed wel geen teken; maar alles wat Johannes van deze zeide, was waar." Johannes' prediking was na Zijn dood niet vergeten, hoewel zij gedurende zijnen leven weinig vrucht scheen voort te brengen. Herodes kon zijn dienstwerk korten, hem inkerken en hem onthoofden, maar hij kon niet beletten dat Johannes' woorden herdacht werden.

42. En velen geloofden aldaar in Hem. - Of het een verstandelijk geloof, of een geloof des harten was, daarover worden wij in twijfel gelaten. Dezelfde uitdrukking hebben wij in 8: 30; 11: 45. Wel zullen er vele Joden, hier en elders, zijn geweest, die heimelijk overtuigd waren, dat Jezus de Messias was en na zijn opstanding tevoorschijn kwamen, hun geloof beleden en gedoopt werden. Hoogst waarschijnlijk spreekt dit voor het grote aantal, dat op de Pinksterdag en later opeens bekeerd werd (Hand. 4: 4; 6: 7; 21: 20).

evenals uit 5: 18: "de Joden zochten Hem te doden, omdat Hij zeide, dat God zijn eigen Vader was," dat de Joden heel goed begrepen, dat Jezus zich God evangelijk maakte. Wat hen ergerde, was dat zij verstonden, dat de Heere sprak niet van eenheid met de Vader in gevoelen, maar in natuur. Daarom zeiden zij: "Gij maakt uzelf God."

**JOHANNES 11: 1 - 6.**

Lazarus krank. - Ware Christenen kunnen evenzeer krank worden als anderen. - Christus de beste vriend in tijd van nood. - Christus heeft alle ware Christenen lief, hoe verschillend ook van temperament. - Christus weet, welke de beste tijd is om te helpen.

1. *En er was een zeker man krank, genaamd Lazarus van Bethanië, uit het vlek van Maria en haar zuster Martha.*
2. *Maria nu was degene die de Heere gezalfd heeft met zalf, en zijn voeten afgedroogd heeft met haar haren, welker broeder Lazarus krank was.*
3. *Zijn zusters dan zonden tot Hem zeggende: Heere, zie, die Gij liefhebt, is krank.*
4. *En Jezus, dat horende, zeide: Deze krankheid is niet tot de dood, maar ter heerlijkheid Gods, opdat de Zoon Gods door dezelve verheerlijkt worde.*
5. *Jezus nu had Martha, en haar zuster, en Lazarus lief.*
6. *Als Hij dan gehoord had dat hij krank was, toen bleef Hij nog twee dagen in de plaats waar Hij was.*

Het hoofdstuk, waarmee wij nu aanvangen, is een van de merkwaardigste in het Nieuwe Testament. Nooit werd iets geschreven zó groots en eenvoudig tevens, zo aangrijpend en plechtig tegelijk. Dit hoofdstuk beschrijft een wonder dat niet in de andere Evangeliën aangetekend staat, - de opwekking van Lazarus uit de doden. Nergens zullen wij zulke overtuigende bewijzen van de Goddelijke macht van onze Heere vinden. Als God, laat Hij zelfs het graf deszelfs doden teruggeven. Nergens zullen wij zulke treffende voorbeelden vinden, dat onze Heere medelijden kan hebben met Zijn volk. Als mens, kan Hij medelijden hebben met het gevoel van onze zwakheden. - zo'n wonder paste wel aan het einde van zo'n loopbaan. Het was goed en recht, dat de overwinning van Bethanië de kruisiging op Golgótha kort zou voorafgaan.

Deze verzen leren ons, dat de ware Christenen ziek kunnen zijn even als anderen. Wij lezen dat Lazarus van Bethanië iemand was die Jezus lief had, en een broeder van twee welbekende heilige vrouw. Toch was Lazarus ziek, zelfs tot de dood! De Heere Jezus, die macht had over alle krankheden, had ongetwijfeld deze ziekte kunnen voorkomen, als Hij het goed had gedacht. Maar Hij deed het niet. Hij liet Lazarus krank worden, en in smart, en in treurigheid, en in lijden, gelijk ieder mens.

Hier is een les die wij diep in ons geheugen moeten prenten. Levende in een wereld vol smarten en dood, zijn wij zeker dat wij haar eens nodig zullen hebben. Ziekte is uit de aard van de zaak kwellend voor vlees en bloed. Onze lichamen en zielen zijn op een wonderlijke wijze aan elkander verbonden, en datgene wat het lichaam kwelt en verzwakt, kan niet missen of het moet ook de geest en de ziel hinderen. Maar ziekte, dit moeten wij ons altijd herinneren, is geen toeken dat God ons niet goedgunstig is; neen, zij wordt ons gemeenlijk gezonden tot welzijn voor onze zielen. Zij heeft ten doel om onze liefde van deze wereld af te wenden, en ze te richten tot de dingen hierboven. Zij drijft ons naar onze Bijbel, en leert ons beter te bidden. Zij brengt er ons toe, om ons geloof en ons geduld te bewijzen, en toont ons de wezenlijke waarde van onze hoop in Christus. Zij waarschuwt ons bijtijds, dat wij niet altijd zullen leven, en stemt en oefent onze harten tot onze grote verandering. Laat ons dan geduldig en blijmoedig zijn, als wij door ziekte ter zijde worden genomen. Laat ons geloven, dat de Heere Jezus ons niet minder liefheeft als wij ziek zijn, dan wanneer wij gezond zijn.

Deze verzen leren ons, ten tweede, dat Jezus Christus de beste vriend van de Christenen is in tijd van nood. Wij lezen dat toen Lazarus ziek was, zijn zusters dadelijk naar Jezus zonden en Hem de zaak voorlegden. Schoon, treffend en eenvoudig was de boodschap die zij zonden. Zij vraagden Hem niet, dadelijk te komen, of een wonder te verrichten, en de ziekte te bevelen te wijken. Zij zeiden alleen: "Heere, die Gij liefhebt, is krank," en lieten het er bij, in het volle geloof dat Hij doen zou wat goed was.

De dienaren van Christus van iedere eeuw en land zullen goed doen, dit uitmuntend voorbeeld te volgen. Ongetwijfeld zullen wij, als zij die wij liefhebben krank zijn, ieder redelijk middel aangrijpen tot hun herstelling: wij moeten geen moeite sparen om de besten geneeskundigen raad te verkrijgen. Wij moeten de natuur op alle mogelijke wijze te hulp komen, om een goeden strijd te strijden tegen haar vijand. Maar in al ons doen moeten wij niet vergeten, dat de beste, bekwaamste en wijste Helper in de hemel is, aan Gods rechterhand. Gelijk de bezochte Job, moet onze eerste daad zijn, op de knieën te vallen en te aanbidden. Gelijk Hiskia, moeten wij onze belangen voor de Heere brengen. Gelijk de heilige zusters te Bethanië, moeten wij een gebed tot Christus opzenden. Laat ons niet vergeten, in de verwarring en opgewondenheid van ons gemoed, dat niemand kan helpen gelijk Hij, en dat Hij barmhartig, liefderijk en genadig is.

Deze verzen leren ons, ten derde, dat Christus allen liefheeft, die ware Christenen zijn. Wij lezen, dat Jezus Martha en haar zuster en Lazarus liefhad. De karakters van deze drie vrome mensen schijnen enigszins verschillend te zijn geweest. Van Martha wordt ons op een andere plaats gezegd, dat "zij bekommerd en ontrust was over vele dingen"; terwijl Maria "zat aan de voeten van Jezus, en naar zijn woord hoorde". Van Lazarus lezen wij in 't geheel niets bijzonders. Toch werden allen door de Heere Jezus bemind. Zij behoorden allen tot zijn gezin, en Hij had ze allen lief.

Wij moeten dit zorgvuldig in onze ziel prenten, als wij over onze medechristenen moeten oordelen. Wij moeten nimmer vergeten, dat er verscheidenheid in karakter is, en dat de genade Gods alle gelovigen niet in één en dezelfde vorm giet. Volkomen toestemmende dat de grond van het christelijk karakter altijd dezelfde is en dat alle Gods kinderen zich bekeren, geloven, heilig zijn, vol gebeds en de Schrift lief hebben, moeten wij zeer grote verscheidenheden in hun temperamenten en gewoonten van de ziel aannemen. Wij moeten anderen niet minder schatten, omdat zij juist niet zijn zoals wij. De bloemen in een tuin kunnen zeer verschillen, en toch stelt de tuinier belang in alle. De kinderen van een huisgezin kunnen verbazend ongelijk zijn aan elkander, en toch zorgen de ouders voor alle. Zo is het juist ook met de Kerk van Christus. Daar zijn trappen van genade, en verscheidenheden van genade; maar de minste, de zwakste, de geringste discipelen worden allen bemind door de Heere Jezus. Laat dan geen gelovige het hart ontzinken om zijn gebreken; en boven alles, laat geen gelovige het wagen een broeder te verachten en te minachten.

Deze verzen leren ons, eindelijk, dat Christus het beste weet op welken tijd Hij iets moet doen voor Zijn volk. Wij lezen dat "toen Hij gehoord had dat Lazarus krank was, Hij nog twee dagen bleef in de plaats waar Hij was." Inderdaad, Hij stelde zijnen reis opzettelijk uit, en kwam niet in Bethanië voor dat Lazarus vier dagen in het graf was geweest. Ongetwijfeld wist Hij wel wat er omging, maar Hij deed niets, al eer de tijd kwam, die Hij het beste vond. Ter wille van de Kerk en de wereld, ten welzijn van vrienden en vijanden, bleef Hij weg.

De kinderen van God moeten aanhoudend hun geest oefenen, om deze grote les te

eren. Niets helpt ons zo om de beproevingen des levens geduldig te dragen, als een aanhoudende overtuiging van de volkomen wijsheid waarmee alles rondom bestuurd wordt. Laat ons trachten te geloven, niet slechts dat alles wat ons overkomt, wel beschikt gedaan is, maar dat het beschikt is op de beste wijze, door het juist gekozen middel, en ter rechter tijd. Wij zijn allen van nature ongeduldig in de dag van de beproeving. Wij zijn genegen te zeggen, gelijk Mozes, wanneer onze geliefden ziek zijn: "Heel haar ná, Heere, bidden wij U" (Num. 12: 13 Eng. vert.). Wij vergeten dat Christus een te wijs geneesheer is om zich ooit te kunnen vergissen. Het is de plicht des geloofs te zeggen: "Mijn tijden zijn in Uw hand: doe met mij, zoals Gij wilt, wat Gij wilt, en wanneer Gij wilt. Niet mijn wil, maar de uw geschiede." De hoogste trap des geloofs is in staat te zijn om te wachten, stil te zitten en niet te klagen.

Laat ons van dit gedeelte afstappen met een bepaald besluit, om Christus geheel te vertrouwen, in al de bemoeiingen van deze wereld, zowel openbaar als bijzonder. Laat ons geloven dat Hij, door wie in de beginne alle dingen gemaakt zijn, hei is die alles met volmaakte wijsheid bestuurt. De zaken van koninkrijken, huisgezinnen, en bijzondere personen, worden allen door Hem bestuurd. Hij kiest al de lotgevalen van Zijn volk uit. Als wij ziek zijn, is het omdat Hij weet dat het tot ons welzijn is; als Hij vertoeft om te komen helpen, is het om enige wijze redenen. De hand die aan 't kruis was genageld, is te wijs en te liefderijk om zonder noodzaak te kastijden, of ons te doen wachten op uitkomst zonder oorzaak.

#### AANTEKENINGEN.

De opwekking van Lazarus, welke in dit hoofdstuk verhaald wordt, is een van de wondervolste gebeurtenissen in de Evangeliën, en vordert meer dan gewone aandacht. In geen deel van de geschiedenis onzes Heeren zien wij Hem zo duidelijk beide mens en God tegelijkertijd: mens in medegevoel, en God in macht. Evenals elk van de overige door Johannes verhaalde voorvallen in 's Heeren bediening, wordt dit ons tot in de kleinste bijzonder -

heden omstandig voorgesteld. Het verhaal is zonderling rijk aan fijne, tedere en schone uitdrukkingen. Alvorens er op in te gaan, waag ik het de volgende vooropgaande opmerkingen aan te bieden.

1. De opwekking van Lazarus had blijkbaar ten doel, de Joden een onweersprekelijk bewijs te meer te geven, dat Jezus was de Christus Gods, de beloofde Messias. Op het feest van de tempelvernieuwing werd de Heere gevraagd: "Indien gij de Christus zijt, zeg het ons vrijuit" (Joh. 10: 24). In antwoord daarop had Hij zich uitdrukkelijk beroepen op zijn "werken", als het beste bewijs voor zijn Messiasschap. En nu, na een korte tussenpoos, vinden wij Hem voor de laatste maal, op een half uur afstand van Jeruzalem, voor vele ooggetuigen zo'n schitterend werk van Goddelijke macht verrichten, dat men denken zou dat iedere twijfelaar voor altoos zou overtuigd zijn. Na de opwekking van Lazarus konden de Joden van Jeruzalem nimmer met grond zeggen, dat zij verstoken gebleven waren van bewijzen voor Jezus' Messiasschap.

2. De opwekking van Lazarus had ten doel, om de gemoederen van de Joden op 's Heeren eigen opstanding voor te bereiden. Zij had een paar maanden viSor zijn eigen opstanding plaats. Onweersprekelijk bewees zij, dat iemand die vier dagen dood was, door Goddelijke macht weér herleven kon, en dat de herstelling in het leven van een lichaam voor God niet onmogelijk was. Niemand kon op de Paaszondag, toen het graf van Jezus ledig gevonden werd, en zijn lichaam daaruit was gegaan, zeggen dat zijn opstanding een



onmogelijkheid was. Hoe onwaarschijnlijk het mocht voorkomen, onmogelijk kon het niet genoemd worden.

3. De opwekking van Lazarus is van alle wonderen onzes Heeren het enige meest geloofwaardige, en wordt gesteund door de onweersprekelijkste klaarblijkelijkheid. Hij, die het niet gelooft, kan gerust zeggen dat hij niets van het N. T. gelooft, en niet erkent de mogelijkheid van een wonder. Wie de mogelijkheid van wonderen ontkent, loochent in de grond ook het bestaan van een scheppende God. Als God de wereld gemaakt heeft, kan Hij natuurlijk zeker de loop van de natuur veranderen, wanneer ook Hij dit goedvindt. - Wanneer wij in aanmerking nemen de plaats, de tijd, de omstandigheden en de zonderlinge openbaarheid van Lazarus' opwekking, is er meer geloof nodig om haar te ontkennen, dan haar te geloven.

4e. De opwekking van Lazarus wordt niet vermeld door Mattheüs, Markus en Lukas. Dit heeft velen gestoten. Onderscheidene redenen worden daarvoor opgenoemd. De een merkt aan, dat de eerste drie Evangelisten zich opzettelijk bepaald hebben tot de wonderen, welke de Heere in Galiléa heeft verricht. De ander houdt het er voor, dat wijl, toen zij schreven, Lazarus nog in leven was, de vermelding van Zijn Naam zijn veiligheid in gevaar zou gebracht hebben. Weer een ander meent, dat het voor de ziel van Lazarus niet goed zou geweest zijn, aller aandacht tot hem te trekken en hem een beroemdheid te geven, voordat hij deze wereld had verlaten. De beste en eenvoudigste is wel deze uitlegging, dat iedere Evangelist ingegeven is te verhalen, wat God het best en geschiktst oordeelde. De Evangelisten hebben - dat zal ieder gelovige toestemmen - geen tiende gedeelte van 's Heeren wonderen verhaald; en er zijn zeker meer mensen opgewekt, dan van wie wij lezen. "De doden worden opgewekt," zo luidde de verklaring des Heeren zelf in een nog vroeg tijdvak van zijn leven (Matth. 11: 5; verg. Joh. 21: 25). Johannes in het bijzonder was het opgedragen, de werken en redenen des Heeren in Judea te vermelden. -

Bucerus merkt aan, dat er een voortdurende opklimming in de verhevenheid en heerlijkheid is op te merken in de wonderen, welke Johannes werden ingegeven te vermelden, en dat de opwekking van Lazarus het schitterendste van alle was.

1. En er was een zeker man krank.... Lazarus. - Deze krankheid had plaats, onderwijl de Heere te Beth - abara was over de Jordaan. Van wat aard deze krankheid was, wordt niet gemeld; maar uit haar snel verloop is het waarschijnlijk een koorts geweest, zoals die nu nog in Palestina wel voorkomt. - "Lazarus", de Griekse vorm van de Hebreeuwse naam Eleazer. Die naam leeft nog voort in de hedendaagse naam van Bethanië: "El Azarizeh". Hier wordt Lazarus het eerst genoemd; wij weten niets zeker van zijn geschiedenis.

Bethanië.... het vlek van Maria en Martha. - Het was een vlek of dorp op een half uur gaan beoosten Jeruzalem boven op de oostelijke helling van de Olijf berg op de weg naar Jericho. Het wordt niet eenmaal in het O. T. genoemd, en heeft zijn beroemdheid te danken als de plaats, waar Lazarus is opgewekt, waar onze Heere de laatste nachten voor zijn lijden doorbracht; vanwaar Hij zijn plechtige intocht in Jeruzalem deed, - vanwaar Hij eindelijk ten hemel voer; en als de woonplaats van Maria en Martha. - Dit vers draagt een inwendig bewijs, dat Johannes' Evangelie geschreven is lang na het andere geschiedkundige deel van het N. T. Hij spreekt van Maria en Martha als van personen, wier namen en geschiedenis allen Christelijke lezers bekend waren.

2. Maria nu was degene, die, enz. - Dit vers is als tussenzin hier ingevoegd, om het zeker te maken, welke Maria hier bedoeld wordt. De zalving is die, welke zij later verrichtte, zes dagen voor Jezus' dood. In 's Heeren tijd werden er vier Maria's genoemd: 1. de moeder des Heeren; 2. de vrouw van Kleopas, moeder van Jakobus en Joses en (schoon)zuster van de moeder des Heeren; 30. Maria Magdalena, en 40. de zuster van Martha. In de Hand, komt nog een vijfde Maria voor, de moeder van Johannes Markus (Hand. 12: 12).

3. Zijn zusters dan zonden, enz. - Een voorbeeld voor ons wat wij in druk moeten doen: vóór alles een boodschap zenden aan Christus door 't gebed (Joh. 1: 20; 2 Kron. 15: 12).

Dien Gij liefhebt is krank. - Een korte, maar aandoenlijke boodschap, wel waard daarin het nederig en eerbiedig vertrouwen op te merken. De boodschap is, evenals elk goed gebed, niet bestaande in veel woorden en lange redenen. Christus' liefde tot ons, en niet onze liefde tot Christus, is de dierbare waarheid, die wij onophoudelijk voor de aandacht behoren te houden. - Hoe gelukkig is het, biddende zusters te hebben!

4. Jezus.... Zeide.... deze ziekte is niet tot de dood, enz. - Dit vers houdt het antwoord in, dat de Heere de bode teruggaf. De Heere bedoelde er niet mede, dat Lazarus niet zou sterven in 't geheel, maar dat het doel van deze ziekte niet was de dood, maar de verheerlijking van God, en inzonderheid de verheerlijking van Zijn Zoon. Zeker is er iets duisters en geheimzinnigs in het antwoord des Heeren. Hij zei genoeg, om hoop te verwekken en tot geloof, geduld en gebed aan te moedigen, maar niet genoeg om Maria en Martha nalatig te maken in het bidden tot God. Bedenken \*ij wel, dat de eindelijke uitkomst van Lazarus' ziekte datgene is, wat wij als uitslag van een ziekte, die ons of de onze overkomt, behoren te verlangen.

Jezus nu had Martha, en haar zuster en Lazarus lief. - Hieruit blijkt, dat al de leden van dit gezin discipelen van Jezus waren en door Hem geliefd werden. Gelukkig het huisgezin, welks leden alle, hoe verschillend ook in temperament, voorwerpen zijn van Christus' bijzondere liefde! -

Vooraf verdient opgemerkt te worden, dat het Griekse woord, hier door "liefhebben" vertaald, niet hetzelfde is, dat in vers 3 voorkomt. Het woord, dat de liefde van Jezus tot de drie in dit vers genoemde personen beschrijft, is een woord, dat een hoge, diepe, uitnemende en edele affectie uitdrukt: liefde uit achting; hetzelfde als Markus 10: 21 en daar vertaald door "beminnen" en Joh. 3: 16; 19: 26; 21: 7, 20. Het woord, dat in de boodschap van de zusters voorkomt, is zulk een, dat gebezigd wordt om de affectie tussen een ouder en een kind, of man en vrouw (liefde dus uit persoonlijk welgevalen of neiging) uit te drukken. Het is het woord, dat vertaald is door "kussen" in Matth. 26: 48; Markus 14: 44 en Luk. 22: 47. -

Ook verlieze men hier niet uit het oog het brede onderscheid, dat er behoort gemaakt te worden tussen Christus' algemene medelijdende liefde, welke Hij gevoelt voor alle mensen, en zijn bijzondere liefde, welke Hij gevoelt voor zijn leden. Hij had alle zondaars lief, aan wie Hij het Evangelie kwam verkondigen, en Hij weende over het ongelovige Jeruzalem; maar bijzonderlijk lief had Hij die in Hem geloofden.

6. Als Hij dan gehoord had, enz. - Het is onmogelijk, niet een opzettelijk en leerrijk verband tussen dit vers en het voorafgaande op te merken. Onze Heere had het huisgezin van Bethanië, alle drie, lief; en toch, toen Hij hoorde dat Lazarus krank was, bleef Hij, in plaats van zich te haasten naar Bethanië te gaan, stil en rustig twee dagen te Beth - abara. Dit uitstel was dus met een doel, en het werpt een belangrijk licht op

vele van Gods voorzienige handelwijze jegens Zijn volk. Wij weten, dat dit uitstel ontzaggelijke smart en droefheid aan Martha en Maria veroorzaakte, en Lazarus - ook al werd hem mogelijk de doodstrijd bespaard - de droefheid van het heengaan. Wij kunnen ons gemakkelijk de strijd voorstellen van de zusters de vier dagen lang, dat haar Meester niet verscheen; en wij weten, dat de Heere dit alles had kunnen voorkomen, en Hij deed het niet. Maar wij weten ook, dat zo Hij zich opeens naar Bethanië had gespoed en Lazarus genezen, of maar te Bethabara uit de verte een enkel woord gesproken en zijn genezing had bevolen, zoals in Joh. 4: 50, het heerlijk wonder van de opwekking nooit zou geschied, en de treffende woorden te Bethanië niet zouden gesproken zijn. Kortom: de smart van enkelen werd toegelaten ten zegen voor de gehele kerk. –

God vindt er geen vermaak in, zijn schepselen te laten lijden; maar Hij weet dat daarin lessen zijn, die het mensdom niet leert, tenzij dan dat rampen ellenden, lijden worden toegelaten. - Chrysostomus zegt: "Christus toefde, opdat niemand naderhand zou kunnen zeggen, dat Lazarus niet werkelijk dood, maar alleen in zwijm, dus slechts schijndood geweest was. Daarom toefde Hij zolang, tot het bederf was ingetreden."

### **JOHANNES 11: 7 - 16.**

Christus' weg met Zijn volk is soms zeer verborgen. - Christus' tedere liefde tot Zijn volk. - Het natuurlijk temperament komt bij alle gelovigen uit.

7. *Daarna zei Hij verder tot de discipelen: Laat ons, weer naar Judea gaan.*
8. *De discipelen zeiden tot Hem: Rabbi, de Joden hebben U nu onlangs zoeken te stenigen, en gaat Gij weer derwaarts?*
9. *Jezus antwoordde: Zijn er niet twaalf uren in de dag? Indien iemand in de dag wandelt, zo stoot hij zich niet, overmits hij het licht dezer wereld ziet.*
10. *Maar indien iemand in de nacht wandelt, zo stoot hij zich, overmits het licht in hem niet is.*
11. *Dit sprak Hij, en daarna zei Hij tot hen: Lazarus onze vriend slaapt, maar Ik ga heen om hem uit de slaap op te wekken.*
12. *Zijn discipelen dan zeiden: Heere, indien hij slaapt, zo zal hij gezond worden.*
13. *Doch Jezus had gesproken van zijn dood; maar zij meenden dat Hij sprak van de rust des slaaps.*
14. *Toen zei dan Jezus tot hen vrijuit: Lazarus is gestorven.*
15. *En Ik ben blijde om uwentwil, dat Ik daar niet geweest ben, opdat gij geloven moogt; doch laat ons tot hem gaan.*
16. *Thomas dan, genaamd Didymus, zei tot zijn medediscipelen: Laat ons ook gaan, opdat wij met Hem sterven.*

In dit gedeelte behoren wij op te merken hoe geheimzinnig de wegen zijn, waarin Christus soms Zijn volk leidt. Hier wordt ons gemeld, dat toen Hij sprak van naar Judea terug te gaan, Zijn discipelen ontzet waren. Het was dezelfde plaats, waar de Joden onlangs getracht hadden hun Meester te stenigen; daarheen terug te keren, was zich te midden van het gevaar begeven. Deze beschroomde Galileeërs konden de noodzakelijkheid of voorzichtigheid van zo'n stap niet inzien. "Gaat Gij weer derwaarts?" riepen zij.

Zulke zaken als deze gaan dikwijls onder ons rond. De dienaren van Christus worden dikwijls in omstandigheden geplaatst, even netelig en vrees aanjagend als die van de discipelen. Zij worden in wegen geleid, waarvan zij 't doel en 't einde niet kunnen doorzien; zij worden geroepen om betrekkingen te vervullen, waarvoor zij van nature

terugdeinzen, en die zij nooit voor zichzelf zouden gekozen hebben. Duizenden in alle eeuw leren dit aanhoudend door eigen ervaring. Het pad, dat zij verplicht zijn te bewandelen, is niet het pad van hun eigen keuze. Nú kunnen zij het nut of de wijsheid daarvan niet inzien.

In zulke tijden als deze moet de Christen zijn geloof en zijn geduld in beoefening brengen. Hij moet geloven, dat zijn Meester best weet, langs welken weg zijn dienaar behoort te reizen, en dat Hij hem leidt langs de rechten weg, naar een stad ter bewoning. Hij mag verzekerd blijven, dat de omstandigheden, waarin hij geplaatst is, juist die zijn, welke het meest geschikt zijn om zijn genadegaven te bevorderen en zijn boezemzonden te beheersen. Hij behoeft niet te twijfelen, dat wat hij het niet zien kan, hij hiernamaals zal verstaan. Hij zal eens bevinden, dat er wijsheid was in iedere schrede op zijn reis, ofschoon vlees en bloed dat toen niet konden inzien. Als de twaalf discipelen toen niet naar Judea waren teruggebracht, zouden zij het heerlijke wonder van Bethanië niet gezien hebben. Als aan de Christenen werd toegestaan, hun eigen weg door 't leven te kiezen, zouden zij nooit honderden lessen aangaande Christus en zijn genade eren, die hun nu in de wegen Gods geleerd worden. Laat ons aan deze dingen denken. De tijd kan komen, dat wij geroepen zullen worden, om een reis door 't leven te maken, waarvan wij een groten afkeer hebben. Als die tijd komt, laat ons dan blijmoedig reizen en geloven dat alles goed is.

Wij behoren, ten tweede, in dit gedeelte op te merken hoe teer Christus van de dood van de gelovigen spreekt. Hij kondigt het feit dat Lazarus dood is, in bijzonder schone en zachte taal aan: "Onze vriend Lazarus slaapt."

Ieder waar Christen heeft een Vriend in de hemel van almachtige kracht en eindeloze liefde. Gods enige Zoon denkt aan hem, zorgt voor hem, voorziet in zijn nood en beschermt hem. Hij heeft een onfeilbare Beschermers, die nooit sluimert of slaapt, en aanhoudend over zijn belangen waakt. De wereld moge hem verachten, maar hij heeft geen reden om zich te schamen. Vader en moeder mogen hem verlaten, maar als Christus hem eenmaal aangenomen heeft, zal Hij hem nooit weder loslaten. Hij is "de vriend van Christus", zelfs nadat hij gestorven is! De vriendschap dezer wereld is dikwijls mooi - weer - vriendschap, en faalt, als een door de zomer uitgedroogde fontein, als onze nood het hoogst is; maar de vriendschap van de Zoon van God is sterker dan de dood, en duurt tot over het graf. De Vriend van zondaren is een vriend, die nauwer aankleeft dan een broeder.

De dood van ware Christenen is een "slaap" en geen vernietiging. Het is een plechtige en wondere verandering, ongetwijfeld, maar geen verandering om met vreze te aanschouw; want hun zonden zijn in Christus' bloed afgewassen. De scherpste prikkel van de dood is het gevoel van onvergeven zonde. Christenen hebben niets te vrezen voor hun lichamen bij deze verandering: zij zullen weder opstaan, verfrist en vernieuwd, naar het beeld des Heeren. Het graf zelf is een overwonnen vijand. Het moet zijn doden veilig en wel teruggeven, op 't zelfde ogenblik, dat Christus ze ten laatsten dage oproept.

Laat ons deze dingen bedenken, als zij die wij liefhebben, in Christus ontslapen, of wanneer wijzelf de waarschuwing ontvangen, dat wij deze wereld moeten verlaten. Laat ons in gedachte houden in zo'n uur, dat onze grote Vriend zorg draagt voor onze lichamen, zowel als voor onze zielen, en dat Hij niet toestaan zal, dat één haar van ons hoofd gekrenkt worde. Laat ons nooit vergeten, dat het graf de plaats is, waar eens de Heere zelf in lag, en dat gelijk Hij zegevierend van dat koude bed opstond, zo ook al Zijn volk zal doen. Voor een werelds mens moet de dood een vreselijk ding zijn; maar hij, die christelijk geloof heeft, kan stoutmoedig zeggen, als hij 't leven aflegt: "Ik zal

in vrede samen neerliggen en slapen; want Gij, Heere, zult mij doen zeker wonen."

Eindelijk behoren wij in dit gedeelte op te merken hoeveel van het natuurlijk temperament eens gelovigen aanhangt zelfs na zijn bekering. Wij lezen dat toen Thomas vernam dat Lazarus dood was en dat Jezus besloten had, in spijt van alle gevaar naar Judea terug te keren, hij zeide: "Laat ons ook naar Judea gaan, opdat wij met Hem sterven." Er kan maar één bedoeling in die uitdrukking zijn: het was de taal van een neergedrukte en wanhopende ziel, die niets dan donkere wolken in de schilderij ziet. Dezelfde man, die naderhand niet kon geloven, dat zijn Meester was opgestaan, en de tijding herhaaldelijk achtte onwaar te zijn, is juist een van de twaalfen, die gelooft dat als zij naar Judea teruggaan, zij allen moeten sterven!

Zaken zoals deze zijn bijzonder leerrijk, en zijn ongetwijfeld tot onze onderwijzing geschreven. Zij tonen ons, dat de genade Gods in de bekering een mens niet zo vervormt, dat er geen spoor van zijn natuurlijke neigingen overblijft. De sanguinische houdt niet geheel op sanguinisch, noch de melancholische melancholisch te zijn, als zij van de dood tot het leven overgaan en ware Christenen worden. Zij tonen ons aan, dat wij grotelijks rekening moeten houden met 't natuurlijk temperament, in het beoordelen van ieder Christen in 't bijzonder. Wij moeten nooit verwachten, dat alle Gods kinderen juist één en dezelfde zijn. Iedere boom in een woud heeft zijn eigenaardigheden in vorm en groei, en toch zien allen er op een afstand als één massa van blad en groen uit. Ieder lid van 't lichaam van Christus heeft zijn eigen onderscheidend doel, en toch worden allen in 't algemeen geleid door één Geest, en hebben één Heere lief. De twee zusters Martha en Maria, de apostelen Petrus, Johannes en Thomas waren zeker vele opzichten aan elkander ongelijk. Maar zij hadden allen één zaak gemeen: zij hadden Christus lief, en waren zijn vrienden.

Laat ons zorgdragen, dat wij werkelijk Christus behoren. Dat is de éne nodige zaak. Als dat zeker is, zullen wij langs de rechten weg geleid worden, en alles zal goed aflopen. Wij kunnen niet hebben de opgewektheid van de een broeder, of de vurige ijver van de anderen, of de zachtheid van nog een anderen. Maar als de genade in ons woont, en wij bij ervaring weten wat het geloof en de bekering is, dan zullen wij in de groten dag aan de rechterhand staan. Gelukkig is de mens, van wien, met al zijn gebreken, Christus tot zijn heiligen en engelen zegt: "Deze is onze vriend."

#### AANTEKENINGEN.

7. Laat ons ... Judea gaan. - Dit is de taal van een vriendelijk liefhebbend hoofd van een gezin of van vrienden. De gemeenzame, gemakkelijke wijze waarop de Heere hier gezegd wordt Zijn discipelen mede te delen wat Hij zich voorneemt te doen, geeft een aangenaam denkbeeld van de voet waarop zij met Hem leefden.

8. De discipelen zeiden tot Hem: Rabbi, enz. - Het antwoord van de discipelen is een belangrijke toelichting van hun gemeenzaamheid met de Heere. Zij openbaren Hem vrij en zonder achterhouding wat zij menen en vrezen.

De Joden.... gezocht... U... te stenigen. - Hier, evenals gewoonlijk in het Evangelie van Johannes, worden de leiders of oversten van de Schriftgeleerden en Farizeeërs in Jeruzalem bedoeld. De apostelen doelen op de aanslag, weinige weken te voren, op het feest van de vernieuwing des tempels (Joh. 10 22, 30).

9, 10. Jezus antwoordde: Zijn er niet twaalf uren, enz. - Het antwoord dat de Heere op de bedenking van zijn vreesachtige discipelen geeft, is niet onmerkwaardig. In plaats van hun een rechtstreeks antwoord te geven, en hen te vermanen niet bevreesd te zijn,

haalt Hij eerst een spreekwoordelijk gezegde aan, en trekt daarna er algemene lessen uit aangaande de tijd die iemand, die op reis is, voor zijn reis kiezen zal. Hij trekt er geen gevolg uit; maar laat het maken van de toepassing aan de discipelen over. Het gebruik van spreekwoorden is in het Oosten meer gewoon dan bij ons. De Heere wilde zeggen: "De twaalf uren van Mijn bediening, mijn dagwerk, zijn nog niet om. Geen vrees dat mijn leven voor die tijd zal afgesneden worden! Totdat Mijn ure gekomen is, ben Ik veilig." De grote waarheid, in de twee verzen opgesloten, is het oude spreekwoord: "Teder mens is onsterfelijk, totdat zijn werk is afgelopen." Slechts drage men zorg de weg van plicht te bewandelen. Volgens enige reformatorische Schriftverklaarders, als Calvijn en Melancton, heeft de Heere ons de groots les willen leren dat wij trouw moeten zijn in de plichten van ons beroep, ere dan verder alles aan God overlaten.

11. Daarna ... Lazarus onze vriend slaapt. - Na het te voren gezegde met een kleine tussenpoos, deelt de Heere Zijn discipelen mede, dat Lazarus dood is. Maar Hij doet het in woorden van onnavolgbare schoonheid en tederheid. Door de dood, het smartelijkst wat iemand overkomen kan, een slaap te noemen, wijst de Heere op eens opstanding. Deze uitdrukking kan alleen voor mensen worden gebezigd, in de hope van de opstanding. Men leest dit nooit van de dieren. Deze figuurlijke uitdrukking is zo algemeen in de Heilige Schrift dat het haast overbodig is naar gelijkkluidende plaatsen te verwijzen. (Zie Deut. 31: 16; Dan. 12: 2; Matth. 27: 52; Hand. 7: 60; 13: 36; 1 Kor. 7: 39; 11: 30; 15: 6 - 18; 1 Thess. 4: 13, 14).

Het is opmerkelijk dat deze figuurlijke uitdrukking zelfs bij beroemde Heidense schrijvers wordt gevonden, waaruit klaar blijkt dat de overlevering van een leven na de dood zelfs onder de Heidenen bestond. Homerus, Sophodes, Virgilius, Catullus geven daarvan voorbeelden. De Christen echter is de enige die waarlijk de dood als een slaap kan beschouw. - "Onze vriend" toegepast op Lazarus geeft een liefelijk denkbeeld van de betrekking tussen de Heere Jezus en al zijn gelovigen, en leert ons dat elke vriend van Christus ook de vriend is, of althans behoort te zijn, van alle Christenen.

Ik ga heen om hem... op te wekken. - De Heere zegt niet: "Laat ons gaan", maar: "Ik ga." Het is als wilde Hij zeggen: "Of het u behaagt te gaan of niet, Ik ben voornemens te gaan." Hij drukt zijn beslist voornemen uit om te gaan en Lazarus uit de dood op te wekken. Nimmer werd iets moedigers verklaard. Zeker kon dit alleen iemand doen die zeker wist dat hij God is.

12. Zijn discipelen.... Zeiden..., slaapt..., gezond worden. - Het schijnt vreemd dat de discipelen 's Heeren woorden niet hebben begrepen, daar het toch zo gewoon was de dood een slaap te noemen. Te meer, naardien ten minste drie hunner, Petrus, Johannes en Jakobus, Hem hetzelfde hadden horen zeggen na de dood van Jairus' dochtertje: "Het dochtertje slaapt" (Matth. 9: 24). Hun onwilligheid om naar Judea te gaan is waarschijnlijk de oorzaak geweest van hun onvatbaarheid, en dat zij daardoor vasthielden aan het algemeen gevoelen dat slaap in ziekte een teken is van herstellen.

13. Zij meenden..., ruste des slaags. - Quesnel merkt hierbij aan: "Het misverstand van de apostelen was een sterk bewijs van onvatbaarheid, en toont duidelijk aan hoe zinnelijk en vleselijk hun verstand nog was. Dit te weten is nuttig, teneinde ongelovigen te overtuigen dat de apostelen niet uit zichzelf bekwaam waren om óf de wereld te bekeren, óe wonderen en verheven redenen die zij mededelen, te verzinnen." Bij twee andere gelegenheden gaven zij ook blijk hoe lichtelijk zij de figuurlijke taal

misverstonden (Matth. 16: 6; Joh. 4: 32).

14. Toen zei Hij.... vrij uil: Lazarus is gestorven. - Stapsgewijze had de Heere Zijn discipelen. voor een smartelijke tijding bereid. Eerst zei Hij: "Laat ons weer naar Judea gaan," zonder te vermelden waartoe. Daarna: "Lazarus slaapt." Eindelijk: "Lazarus is gestorven." Een les voor ons, om wanneer wij bedroevende tijdingen moeten overbrengen dit voorzichtig te doen.

15. Ik ben blijde om uwentwil.... daar niet..., gij geloven moogt. - Niet blijde, dat Lazarus gestorven was; maar dat Hij daar niet geweest was. Ware Hij daar geweest, Hij zou de bede van Martha en Maria niet hebben kunnen weigeren, Lazarus te genezen. Niet blijde ook ter wille van Martha en Maria, maar ter wille zijner discipelen. Het is geen blijdschap voor Hem zijn leden te zien lijden, wennen, sterven; maar Hij verblijdt zich in het zien van het goede voor velen, dat voortspruiten kan uit het lijden van enkelen. Wij moeten geloven dat er wijze redenen zijn waarom God ons niet dadelijk ter hulp komt en het lijden wegneemt.

"Opdat gij geloven moogt". De Heere bedoelde met dit zeggen niet, dat Zijn discipelen voor het eerst mochten geloven; maar dat zij vaster mochten geloven. Wij zien hier het ontzaglijk gewicht van het geloof (Joh. 14: 1).

Doch laat ons tot hem gaan. - Opmerkelijk dat de Heere zeide: "Laat ons tot Lazarus gaan," hoewel hij dood was en begraven zou zijn, als Hij Bethanië bereikt had. Het graf kan Christus en zijn vrienden niet scheiden. Noch leven, noch dood kan ons scheiden van de liefde van Christus. Nimmer lezen wij dat iemand stierf in tegenwoordigheid van de Vorst des levens. - Wij merken hier drie trappen op in 's Heeren taal omtrent het gaan naar Bethanië. De eerste is in vs. 7, waar Hij in 't meervoud zegt: "Laat ons naar Judea gaan; de tweede in vs. 11, waar Hij in het enkelvoud zegt: "Ik ga om hem op te wekken," alsof Hij gereed was alleen te gaan; de derde hier in het meervoud: "Laat ons gaan."

16. Thomas.... Didymus zeide.... ook gaan, opdat wij met Hem sterven. - De hier genoemde discipel wordt ook bijzonder vermeld in Joh. 16: 5 en 20: 24 - 27. Bij iedere gelegenheid komt hij voor in dezelfde gemoedsgesteldheid - gereed om van alles de donkere zijde te zien, - de toestand het donkerst in te zien, twijfel en vrees opwekkend. In Joh. 14: 5 weet hij niet waar de Heere heengaat. In Joh. 20: 25 kan hij niet geloven dat de Heere is opgestaan. Hier ziet hij niets dan gevaar en dood, als zijn Meester naar Judea terugkeert. Toch is hij oprecht en de Heere getrouw. Hij wil zijn Heere niet verlaten of verzaken, al kost het hem het leven. "Laat ons ook gaan," zegt hij tot zijn medediscipelen, "en met onze Meester sterven. Hij zal zeker gedood worden, als Hij gaat; maar wij kunnen niet beter doen, dan met Hem gedood te worden."

[Hieruit blijkt toch, dat Thomas de Heere innig lief had, Hem niet alleen wilde laten gaan, en met Hem wilde sterven. Zijn krachtig woord gaf de doorslag en maakte aan alle tegenspraak zijner medediscipelen een einde.] -

Gedenken wij hierbij dat deze zelfde Thomas, zo zwaartillend gedurende 's Heeren leven, daarna de apostel was die het eerst het Evangelie in Indië gepredikt heeft, zoals de kerkgeschiedenis ons vermeldt, verder in het Oosten is doorgedrongen dan enig ander die ons bij name is bekend, en gewoond heeft onder moordzuchtige volken. - Het Griekse woord voor "medediscipel" wordt nergens in het N. T. gebruikt dan alleen hier.

**JOHANNES 11: 17 – 29**

Genade en zwakheid beide in gelovigen. - Nodig een helder inzien te hebben in Christus' persoon, ambt en macht.

- 17. Jezus dan gekomen zijnde, vond dat hij nu vier dagen in het graf geweest was.*
- 18. Bethanië nu was nabij Jeruzalem, omtrent vijftien stadiën van daar.*
- 19. En velen uit de Joden waren gekomen tot Martha en Maria, opdat zij haar vertroosten zouden over haar broeder.*
- 20. Martha dan, als zij hoorde dat Jezus kwam, ging Hem tegemoet; doch Maria bleef in huis zitten.*
- 21. Zo zei Martha dan tot Jezus: Heere! waart Gij bier geweest, zo ware mijn broeder niet gestorven.*
- 22. Maar ook nu weet ik, dat alles wat Gij van God begeren zult, God het U geven zal.*
- 23. Jezus zei tot haar: Uw broeder zal weder opstaan.*
- 24. Martha zei tot Hem: Ik weet dat hij opstaan zal in de opstanding ten laatsten dage.*
- 25. Jezus zei tot haar: Ik ben de Opstanding en het Leven; wie in Mij gelooft, zal leven al ware hij ook gestorven.*
- 26. En een iegelijk die leeft, en in Mij gelooft, zal niet sterven in eeuwigheid; gelooft gij dat?*
- 27. Zij zei tot Hem: Ja Heere, ik heb geloofd dat Gij zijt de Christus, de Zoon Gods, die in de wereld komen zou.*
- 28. En dit gezegd hebbende, ging zij heen, en riep Maria haar zuster, heimelijk, zeggende de Meester is daar en Hij roept u.*
- 29. Deze, als zij dat hoorde, stond haastig op en ging tot Hem.*

Er is een verheven eenvoudigheid in dit Schriftgedeelte, die bijna verloren gaat door elke menselijke uitlegging. Verklaring er van te geven schijnt als goud te vergulden of leliën te schilderen. Toch werpt zij veel licht over een onderwerp dat wij nooit te goed kunnen verstaan; dat is: het ware karakter van Christus' volk. De portretten van de Christenen in de Bijbel zijn van volkomen gelijkenis. Zij tonen ons heiligen juist zoals zij zijn.

Ten eerste leren wij wat een vreemde mengeling van genade en zwakheid zelfs in de harten van ware gelovigen kan gevonden worden. Wij zien dit treffend opgehelderd in de taal gebezigd door Martha en Maria. Beide deze heilige vrouw hadden geloof genoeg om te zeggen: "Heere, waart Gij hier geweest, mijn broeder ware niet gestorven?" Toch schijnt geen van beiden er aan gedacht te hebben, dat de dood van Lazarus niet afhing van Christus' afwezigheid, en dat onze Heere, als Hij 't nodig had gekeurd, Zijn dood. met één woord had kunnen voorkomen, zonder te Bethanië te komen. - Martha had kennis genoeg om te zeggen: "Ik weet dat alles wat Gij van God begeren zult, God het U geven zal. Ik weet dat mijn broeder zal opstaan ten uitersten dage; ik heb geloofd dat Gij zijt de Christus, de Zoon Gods;" maar verder kon zij niet gaan. Haar kortzichtige gedachten en bevende handen konden de grote waarheid niet vatten, dat Hij, die voor haar stond, de sleutelen van leven en dood had, en dat in haar Meester "al de volheid Gods lichamelijk woonde" (Kol. 2: 9). Zij zag ja, maar in een duisteren spiegel. Zij kende, maar ten dele. Zij geloofde, maar haar geloof was gemengd met veel ongeloof. Toch waren Martha en Maria echte kinderen Gods en ware Christinnen.

Deze dingen zijn genadiglijk tot onze lering geschreven. Het is goed ons te herinneren



wat ware Christenen werkelijk zijn. Vele en groot zijn de dwalingen waarin de mensen vallen, door een valse schatting van des Christens karakter. Vele zijn de bittere dingen die men zich verwijt, als men verwacht in het harte te vinden wat niet gevonden kan worden aan deze zijde des hemels. Laat ons het in onze zielen prenten, dat heiligen op aarde geen volmaakte engelen zijn, maar alleen bekeerde zondaars. Zij zijn vernieuwde zondaars, veranderd, geheiligd ongetwijfeld; maar zij zijn toch zondaars, en zullen dat blijven, totdat zij sterven. Gelijk Martha en Maria is hun geloof dikwijls met veel ongeloof vermengd, en de genade met veel zwakheid. Gelukkig is dat kind Gods, hetwelk deze dingen verstaat, en geleerd heeft recht te oordelen over zichzelf en anderen. Zelden zullen wij een heilige vinden, die niet dikwijls dat gebed nodig heeft: "Ik geloof, Heere; kom mijn ongelovigheid te hulp."

Ten tweede leren wij, hoe menig gelovige behoefte heeft aan heldere inzichten van de persoon van Christus, van zijn werk en zijn macht. Dit is een punt dat krachtig uitkomt in de welbekende uitspraak, die onze Heere tot Martha richtte. In antwoord op haar onbepaalde en wifelende uitdrukking van geloof in de opstanding ten laatsten dage, verkondigt Hij de heerlijke waarheid: "Ik ben de opstanding en het leven; - Ik, ja Ik uw Meester, ben degene die de sleutels van leven en dood in Mijn handen heb." En dan prent Hij haar nog eens die oude les in, die zij ongetwijfeld dikwijls gehoord, maar nooit geheel en al begrepen had: "Die in Mij gelooft, zal leven, al ware hij ook gestorven; en een iegelijk die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven íá eeuwigheid." Hier is iets dat de nauwkeurige beschouwing van alle ware Christenen verdient. Velen van hen klagen over gebrek aan troost in hun Godsdienst. Zij voelen niet de inwendige vrede die zij wensen. Laat ze weten dat algemene en onbepaalde begrippen van Christus te dikwijls de oorzaak zijn van al hun angsten. Zij moeten trachten dit met grote opmerking en duidelijkheid te zien. Zij moeten Christus' liefde en macht jegens hen steeds geloven en vaster aangrijpen, en de rijkdommen die Hij zelfs in deze wereld voor hen heeft opgelegd. Velen onzer zijn, helaas! gelijk aan Martha. Een weinigje algemene kennis van Christus als de enige Zaligmaker, is dikwijls alles wat ze bezitten. Maar uit de volheid die in Hem woont, van Zijn opstanding, zijn priesterschap, en middelaarschap, Zijn onwankelbaar medelijden, hebben wij weinig geloof, of niets gevoeld. Het zijn dingen, waarvan onze Heere tot velen zou kunnen zeggen, zoals Hij deed tot Martha: "Geloofst gij dat?"

Schamen wij ons, dat wij de naam van Christus zolang genoemd hebben, en toch zo weinig van Hem weten. Welk recht hebben wij om ons te verwonderen dat wij zo weinig troost hebben in ons Christendom? Onze zwakke en onvolkomen kennis van Christus is de oorzaak van onze dorheid. Laat de verleden tijd voor ons genoeg zijn dat wij zulke luie leerlingen in de school van Christus geweest zijn; laat de toekomstige tijd ons ijveriger vinden in het trachten Hem te kennen en de kracht Zijner Opstanding" (Filip. 3: 10). Als ware Christenen alleen wilden betrachten wat Paulus zegt, "te begrijpen wat de breedte en lengte en diepte en hoogte is en de liefde van Christus te kennen, die de kennis te boven gaat," zouden zij verbaasd staan over de ontdekkingen die zij zouden doen. Zij zouden spoedig gelijk Hagar bevinden, dat er bronnen van water zijn dicht bij hen, waarvan zij geen kennis hadden. 'Wij zouden spoedig ontdekken dat er meer van de hemel is te genieten op aarde, dan zij ooit mogelijk hadden gedacht. De grondslag van een gelukkige Godsdienst is een duidelijke, onderscheidene, wel omschreven kennis van Jezus Christus: Meer kennis zou Martha vele zuchten en tranen bespaard hebben. Kennis alleen, als zij niet geheiligd is, "maakt opgeblazen" (1 Kor. 8: 1). Toch kunnen wij niet genoeg zonder heldere kennis van Christus in al zijn weldaden wachten, in het geloof om opgebouwd

te worden, en standvastig te zijn in tijd van nood.

#### AANTEKENINGEN.

17. Jezus dan gekomen zijnde. - Ons wordt niets bepaald aangaande de tijd, die de Heere doorbracht op zijn tocht van Bethabara naar Bethanië. Wij weten niets zekere van de plaats waar de Heere zich ophield, dan alleen dat het was over de Jordaan. Waarschijnlijk was het tussen de acht en tien uur gaan, en voor die afstand was voor een voetganger op zijn minst een dag, zo niet twee dagen, nodig.

Vier dagen in het graf. - Hoogstwaarschijnlijk was Lazarus op dezelfde dag dat hij stierf, begraven. In een land als Palestina, met een heet klimaat, is het onmogelijk lijken lang onbegraven te laten, zonder gevaar en ongerief voor de levenden. Een ding is door dit vers overvloedig bewezen: Lazarus moet wezenlijk dood geweest zijn. Ieder redelijk mens moet toestemmen, dat iemand die vier dagen in een graf gelegen heeft, dood moet zijn. - De verscheidenheid in de sterfgevallen, waarin de Heere over de dood heeft getriomfeerd, mag niet vergeten worden. Jai'rus' dochter was pas gestorven; de zoon van de weduwe te Nam:1 werd ten grave gedragen; Lazarus, het merkwaardigste geval van alle, lag reeds vier dagen in het graf. - Gomarus beredeneert breedvoerig de vraag waar de ziel van Lazarus was gedurende deze vier dagen. Hij verwerpt als onschriftuurlijk de mening van sommigen, dat zij nog in het lichaam was, en houdt het er voor dat die in het paradijs was. - De vier dagen kunnen gemakkelijk berekend worden, als wij denken aan de twee dagen toeven bij Bethabara en de tocht naar Bethanië.

18. Bethanië... Jeruzalem, omtrent vijftien stadiën. - Dit vers toont dat Joh. geschreven heeft voor lezers die met Palestina niet bekend waren. Naar zijn gewoonte geeft hij een duidelijke beschrijving betreffende de ligging van Bethanië, deels om te tonen hoe dicht bij Jeruzalem het wonder dat hij verhaalt, gewrocht werd als onder 't oog van Jeruzalem, deels ook met het oog op de menigte Joden die van Jeruzalem kwamen om Martha en Maria te vertroosten. - Vijftien stadiën maken omtrent een half uur gaan uit.

19. Velen uit de Joden ... tot Martha en Maria - Onmogelijk te zeggen wie die Joden waren, uitgenomen dat zij blijkbaar uit Jeruzalem waren gekomen. Moeilijk is 't te onderstellen dat het de oversten van de Farizeeërs waren. Dit is zeker, dat zij die getuigen waren van het verbazingwekkend wonder, Jeruzalemse Joden waren, en er waren "vele," niet weinige.

Opdat zij.... vertroosten zouden over haar broeder. - Dit schijnt een gewoon gebruik geweest te zijn bij de Joden. Velen zullen zeker uit gewoonte en niet uit oprechte deelneming gekomen zijn, veel minder uit enigheid in gemeenschap des geestes. In ieder geval schijnt de ding uit dit vers zeker, dat Martha, Maria en Lazarus welbekende personen geweest zijn, en dat wat in hun huis gebeurde, spoedig in Jeruzalem bekend werd. -

Chrysostomus denkt dat de Evangelist het komen van de Joden om Martha en Maria te vertroosten vermeldt als eens van de vele omstandigheden, die bewijzen, dat Lazarus dood was. Zij hielden zich verzekerd dat hij dood was, anders zouden zij niet gekomen zijn. -

Lightfoot geeft een lange en belangrijke beschrijving van de gewoonte van de Joden betreffende troostende weeklagers. Hij zegt dat "dertig dagen waren bestemd voor rouwbetoon. De eerste drie dagen waren voor het schreien; zeven dagen voor rouwklagen, en dertig dagen lang waste of scheerede men zich niet. De beddekens in het klaaghuys werden alle opgenomen en op de grond gelegd, zodra het lijk het huis

werd uitgedragen. De trooster zat op de grond; de beroofde aan het hoofd. De trooster mocht geen woord spreken, voordat de opperste van de klagers het stilzwijgen had afgebroken." De rouw over Jakob duurde veertig, die over Mozes en over Aäron dertig dagen (Gen. 50: 3; Num. 20: 29; Deut. 34: 8).

20. Martha.. hoorde.... Jezus kwam.... Heen tegemoet. - Wellicht was Martha met haar gewone bedrijvigheid, met huishoudelijk werk bezig, en vernemende dat Jezus in aantocht was, liep zij Hem tegemoet, zonder iets aan Maria te vertellen, [in haar haast daaraan niet denkende].

Doch Maria bleef en huis zitten. - Het verschillend temperament van beide zusters komt hier in 't oogvallend uit; en ongetwijfeld is dit geschreven tot onze kering. Toch waag ik het te denken dat van de twee zusters Martha hier het voordeligst uitkomt. Er is een tijd om zich te spoeden zowel als om stil te zitten; en hier, door zich niet te spoeden, mist Maria de heerlijke verklaring, welke de Heere van zichzelf aflegt. Men versta mij evenwel hier niet verkeerd. Beide vrouw waren ware discipelinnen; toch heeft Maria bij eens vroegere gelegenheid meer genade getoond dan Martha (Luk. 10: 39 - 42); hier meen ik, dat Martha meer genade toonde dan Maria.

[Indien evenwel Maria niet heeft gehoord dat de Heere aankwam, - en had zij het gehoord, zou zij ook niet naar Hem toegevloden zijn? - vervalt wel iets van het laatste door de schrijver beweerd.]

Er zijn gelovigen, die stil, lijdelijk en overpeinzend zijn; en gelovigen die bedrijvig, haastig, werkdadig zijn. Wij hebben Maria's nodig zowel als Martha's, en Martha's zowel als Maria's. - Niets doet het karakter zo uitkomen als ziekte en droefenis. Hoe veel genade een gelovige heeft, blijkt het best in druk. - Gedenken wij dat "zitten", de houding was van een rouwklagende onder de Joden. Jobs vrienden "zaten met hem neer op de aarde." (Job 2: 13).

21. Zo zei Martha.... waart Gij.... niet gestorven. - Dit is het eerste bericht van wat in Martha omging. Hier spreekt hartstocht, niet zonder een zacht verwijt. Maar hier straalt ook liefde, geloofsvertrouwen en devotie uit. Toch ligt er enig ongeloof op de bodem. Martha vergeet dat de lichamelijke tegenwoordigheid van Jezus niet nodig was, om haar broeder te genezen of voor de dood te behoeden; alsof de Heere niet altijd tegenwoordig en overal is waar Zijn volk is.

22. Maar ook nu weet ik.... wat Gij.... begeren zult.... God U het geven zal. - In deze woorden komen Martha's geloof en hoop klaar uit: hoewel niet zonder ernstige vlekken. Haar geloof blijkt duidelijk uit deze woorden. Zij hoopt wanhopig tegen hope, dat, hoe ook, alles terecht zal komen, schoon zij niet weet hoe. Zij heeft sterk vertrouwen in de uitwerking van 's Heeren gebed. Maar evenzeer blijkt uit haar woorden beneveldheid in haar uitzichten en onduidelijke vermoedens. Zij spreekt, alsof de Heere slechts een menselijk profeet ware, en geen eigen onafhankelijke macht had, als God om een wonder te doen, en alsof Hij geen genezing kon gebieden, maar er God om moest vragen, zoals een Elia en een Eliza deden. Merken wij hier op, dat iemand ware liefde tot en waar geloof in Christus kan hebben, en er toch veel duisternis en onwetendheid mee kan gepaard gaan. De liefde tot Christus, vooral bij Christelijke vrouw, is vaak helderder en krachtiger dan kennis en geloof. Vandaar dat vrouw lichter door valse leringen worden afgetrokken dan mannen. Laat ons tenminste daarin Martha recht laten wedervaren, dat zij groot vertrouwen aan de dag legt in de kracht en de waardij van het gebed.

23. Jezus zei .. uw broeder zal weder opstaan. Deze woorden, de eerste welke de Heere sprak toen Hij te Bethanië was gekomen, zijn merkwaardig. Hij wilde Martha allengs tot helderder inzicht omtrent zijn persoon en ambt inleiden. Hij ving daarom aan met de algemene belofte: "uw broeder zal weder opstaan." Hij zegt niet wanneer en hoe. Zijn discipelen, dit horende, mogen dit in verband hebben kunnen brengen niet zijn verklaring: "Ik ga heen om hem uit de slaap op te wekken." Doch Martha had dat niet gehoord.

24. Martha.... ik weet.... opstanding ten laatsten dage. - Martha openbaart hier hoe ver haar geloof en haar kennis reikt. Als een vrome Israëlitische vrouw had zij geleerd uit de Oud - Testamentische Schriften aan de opstanding ten laatsten dage (Job 19: 26) en de lichamelijke opstanding werd door de Israëliet geloofd; maar zij wist niet, of gedacht niet, dat Jezus de Heere van de opstanding was (Joh. 5 5 25 - 29). Ook lag er in haar gezegde een gevoel van teleurstelling: een opstanding ten laatsten dage verwachtte zij wel, maar dat duurde nog zo lang: zij verlangde een betere vertroosting.

25. Jezus zei Ik ben de Opstanding en het Leven. - Hij zegt haar dat Hij niet slechts de opstanding leert, maar de Goddelijke Bewerker is van de opstanding, zowel geestelijk als lichamenlijk, en de Bron van alle leven. Chrysostomus zegt: "Hij toont haar aan, dat Hij niemand tot zijn hulp behoeft." Het is een diepzinnige verklaring van de Heere, die alleen kon afgelegd worden door iemand die wist dat Hij waarlijk God is.

Die in Mij gelooft..., zal leven... gestorven. - De Heere wil zeggen: Die in Mij gelooft, zelfs al is hij gestorven, en in het graf gelegd, zo als uw broeder, zal toch leven en door Mijn kracht weder opstaan.

26. En een iegelijk die .... gelooft..., niet sterven in van de eeuwigheid. - Hier spreekt de Heere van de levende gelovigen, zoals Hij in het voorgaande van de gestorven gelovigen had gesproken. Hij verklaart dat over wie in Hem gelooft, de tweede of eeuwige dood geen macht heeft. Die bezit een leven dat nimmer eindigt, van 't ogenblik af dat hij in Christus gelooft. Zijn lichaam moge voor een korten tijd in het graf liggen, maar slechts om na een wijle tijds tot heerlijkheid te verrijzen; en zijn ziel leeft onverstord voor eeuwig voort. In dit en in het vorige gezegde liggen diepten die wij niet kunnen pijlen. De eenvoudige vragen: "wat is leven?" en "wat is dood?" houden genoeg in, om de wijste wijsgeer tot stilzwijgen te brengen.

Gelooft gij dat? - Deze vraag, tot Martha gericht, dient om Martha tot zelfonderzoek te leiden omtrent haar geloof en de door de Heere boeven uitgesproken waarheden. - Melanchton doet hierbij uitkomen van hoe ontzaglijk groot belang het is te weten of wij waarlijk geloof hebben, en of wij waarlijk geloven wat wij voor waarheid houden.

27. Zij zei.... ja, Heere, ik heb geloofd. - Martha, door de machtige vraag van het laatste vers tot zelfonderzoek gedrongen schijnt, haast niet in staat om meer dan een vaag, onvolkomen antwoord te geven. Wij kunnen niet verwachten dat zij zich duidelijk zou uitlaten over hetgeen zij slechts onvolkomen verstond. Zij valt dus terug in een algemeen antwoord, waarbij zij eenvoudig, maar beslist bevestigt hoe ver haar geloof reikt. "Ik heb geloofd en geloof" (volgens het Grieks). Dit is mijn geloof, en is het reeds lang geweest.

Gij zijt de Christus, de Zoon van God.... wereld komen. - Zie hier wat zij gelooft. Het bestaat uit drie stukken: 1. dat Jezus is de Christus, de Gezalfde, de Messias; 2e dat Hij is de Zoon van God; 3e dat Hij is de beloofde Verlosser, die in de wereld komen zou. Verder ging zij niet en kon zij ook niet gaan. Blijkbaar verstond zij nog niet ten volle dat Christus was de opstanding en het leven; maar toch had zij de eerste

beginselen van het Christendom geleerd: Jezus' Messiasschap en zijn Godheid, en ontwijfelbaar heeft zij later meer geleerd.

28. En dil gezegd hebbende..., riep Maria... heimelijk. - Hier blijkt Martha's liefde voor haar zuster. "Heimelijk" kan meer gevoegelijk bij het volgende woord gevoegd worden, en dan luidt het: "Martha riep Maria, haar zuster, heimelijk zeggende:"

De Meester is daar, en Hij roept u. - "De Meester," is waarschijnlijk de naam of titel, bij welken de Heere gemeenzaam bekend was in het huisgezin van Bethanië. Letterlijk is het "de leraar." "Hij roept n." Wel wordt ons niet uitdrukkelijk gezegd dat de Heere haar het roepen; maar wij mogen onderstellen dat de Heere naar haar gevraagd heeft en toen beval haar te roepen.

29. Deze, als zij dat hoorde, stond haastelijk op. -

[Het woordje "dat" is door de vertalers ingevoegd. Letterlijk staat er: "als zij hoorde." Hieruit mag men opmaken, dat zij het nu voor het eerst vernam dat de Heere er was; en zij wel vroeger zou zijn gegaan, als zij van 's Heeren komst kennis had bekomen.] - Uit het woord "opstond," mag billijk opgemaakt worden, dat zij zat op de grond, onder de druk van de droefenis. De rouwdragende Joden waren gewoon neer te zitten.

#### **JOHANNES 11: 30 - 37.**

Zegen aan medelijden verbonden. - Diepte van medelijden van Christus met Zijn volk.

30. *(Jezus nu was nog in het vlek niet gekomen, maar was op de plaats waar Hem Martha tegemoet gekomen was).*

31. *De Joden dan die met haar in het huis waren en haar vertroostten, ziende Maria dat zij haastig opstond en uitging, volgden haar, zeggende: Zij gaat naar het graf, opdat zij aldaar wene.*

32. *Maria dan, als zij kwam waar Jezus was, en Hem zag, viel aan zijn voeten, zeggende tot Hem: Heere 1 indien Gij hier geweest waart, zo ware mijn broeder niet gestorven.*

33. *Jezus dan, als Hij haar zag wenen, en de Joden die met haar kwamen ook wenen, werd zeer bewogen in de geest en ontroerde zichzelf en zei*

34. *Waar hebt gij hem gelegd? Zij zeiden tot Hem: Heere, kom en zie het.*

35. *Jezus weende.*

36. *De Joden dan zeiden: Zie, hoe lief Hij hem had.*

37. *En sommigen uit hen zeiden: Kon Hij, die de ogen des blinden geopend heeft, niet maken dat ook deze niet gestorven ware?*

Niet vele voorvallen in het Nieuwe Testament zijn wonderlijker dan het eenvoudige verhaal in deze acht verzen begrepen. Het doet het medelijdende karakter van onze Heere Jezus Christus in het schoonste licht uitkomen. Het toont ons, dat Hij die "ten einde toe zalig kan maken allen die door Hem tot God gaan," evenzeer gevoelen kan als zaligmaken. Het toont ons, dat Hij, die tien is met de Vader en de Schepper van alle dingen, in de menselijke zorgen kan deden en menselijke tranen kan storten.

Ten eerste leren wij in deze verzen welk een groten zegen God soms op werken van vriendelijkheid en medelijden schenkt. Het schijnt dat het huis van Martha en Maria te Bethanië opgevuld was met klagers, toen Jezus daar aankwam. Velen van deze klagers kenden ongetwijfeld niets van het innerlijk leven van deze heilige vrouw. Haar geloof, haar hoop, haar liefde tot Christus, haar discipelschap, waren zaken, waarvan zij

volkomen onkundig waren. Maar zij voelden voor haar, in haar zwaar verlies, en kwamen vriendelijk, om zoveel troost aan te bieden, als zij konden. Door zo te doen, oogstten zij een rijke en onverwachte beloning. Zij zagen het grootste wonder, dat Jezus ooit verrichtte. Zij waren ooggetuigen, toen Lazarus uit het graf steeg. Voor velenunner, wij kunnen het veilig geloven, was die dag een geestelijke geboorte. De opstanding van Lazarus leidde tot een opstanding in hun zielen. Hoe klein zijn soms de hingsels, waaraan het eeuwige leven blijkt te hangen! Als deze mensen geen medegevoel hadden gehad, zouden zij nimmer behouden zijn geworden.

Wij behoeven niet te twijfelen, dat deze dingen geschreven werden tot onze lering. Medelijden en vriendelijkheid aan de bedroefde te tonen is goed voor onze eigen zielen, of wij 't weten of niet. Wezen en weduw te bezoeken in hun verdrukking, te wenen met hen die wenen, te trachten elkanders lasten te dragen, en elkanders zorgen te verlichten, - dit alles zal geen verzoening voor de zonden doen en zal ons niet in de hemel brengen; toch is het een heilzame werkzaamheid voor onze harten, en een werkzaamheid, die niemand behoort te verachten. Weinigen zijn zich misschien bewust, dat men zich ongelukkig maakt door alleen voor zichzelf te leven, en daarentegen gelukkig, wanneer men tracht anderen gelukkig te maken, en een weinig goed te doen in de wereld. Het is niet voor niets, dat deze woorden door Salomo geschreven werden: "Het is beter in het klaaghuis te gaan, dan in het huis van de maaltijden;" - "Het hart des wijzen is in het klaaghuis, maar het hart van de zotten in het huis van de vreugde." (Pred. 7: 2, 4.) Het woord van onze Heere wordt te veel over 't hoofd gezien: "Zo wie één van deze kleinen te drinken geeft alleen een beker koud water, in de naam eens discipels, voorwaar zeg Ik u, hij zal zijn loon geenszins verliezen." (Mattli. 10: 42.) De vrienden van Martha en Maria vonden die belofte wonderlijk bewaarheid. In een eeuw van bijzondere zelfzucht en zelf begunstiging zou het goed zijn, als zij meer navolgers hadden.

Ten andere leren wij wat een diepte van tedere sympathie er in het hart van Christus is voor Zijn volk. Wij lezen, dat toen onze Heere Maria zag wenen en de Joden ook wenen met haar, Hij "zeer bewogen werd in de geest, en Hij zichzelf ontroerde." Wij lezen zelfs meer dan dit. Hij gaf uiting aan zijn gevoelen: "Hij weende." Hij wist volkomen goed dat de smart van het huisgezin van Bethanië spoedig in vreugde zou veranderd worden, en dat Lazarus binnen weinige minuten aan zijn zusters zou teruggegeven zijn; maar hoewel Hij dat alles wist, "weende" Hij.

Dit wenen van Christus is bijzonder leerrijk. Het toont ons, dat het geen zonde is te treuren. Wenen en klagen zijn zeer beproevend voor vlees en bloed, en doen ons voelen de zwakheid van onze menselijke natuur. Maar het is op zichzelf geen kwaad. Zelfs de Zone Gods weende. - Het toont ons dat diep gevoel niet iets is, waarover wij ons behoeven te schamen. Koud en ongevoelig en onbewogen te zijn in het gezicht. van de smart is geen teken. van Gods genade te bezitten. In een kind Gods in tranen is niets zijns onwaardigs. Zelfs de Zone Gods kon wenen. - Het toont ons, boven alles, dat de Zaligmaker, in wie de gelovigen vertrouw, een aller - tederste en meest gevoelende Zaligmaker is. Hij is een, die medelijden kan hebben met onze zwakheden. Als wij ons tot Hem in de ure van smart wenden, en onze harten voor Hem uitstorten, weet Hij waar wij doorheen gaan, en Hij kan medelijden hebben. En Hij is een, die nooit verandert. Ofschoon Hij nu aan Gods rechterhand in de hemel is gezeten, is zijn hart nog hetzelfde als het op aarde was. Wij hebben een Voorspraak bij de Vader, die toen Hij op aarde was, wenen kon.

Laat ons deze dingen bedenken in het dagelijkse leven en ons nooit schamen om te wandelen in de voetstappen van onze Meester. Laat ons er naar streven mannen en

vrouw te zijn van een teder hart en een medelijdende geest. Schamen wij ons nooit te wenen met hen die wenen, en ons te verblijden met hen die blijde zijn. Wel zou het voor de Kerk en de wereld zijn, als er meer Christenen waren van deze stempel en dit karakter! De Kerk zou voorwaar veel schoner zijn, en de wereld veel gelukkiger

#### AANTEKENINGEN.

30. Jezus.... niet in het vlek gekomen. - Calvijn denkt, dat de Heere op Martha's verzoek buiten Bethanië bleef, opdat zijn leven niet in gevaar kwame.

31. De Joden dan..., haar vertroostten, ziende Maria, volgden haar. - Waarschijnlijk was er een aanzienlijk getal Joden bijeen. Het is blijkbaar dat deze Joden niets van Martha's boodschap gehoord hebben. Die niet wetende, volgden allen Maria, en werden onverwacht en ongedacht ooggetuigen van een verbazingwekkend wonder.

Zij gaat.... graf,.... aldaar wene. - Hieruit mogen wij opmaken, dat het te dier tijde de gewoonte was om bij het graf van overleden vrienden te wenen. Men bedenke hierbij dat de Oud - Testamentische inzichten omtrent de staat na de dood bij lange na niet zo verlicht en vertroostend waren als bij ons. De wegneming van de prikkel des doods, de opstanding en het paradijs waren zaken welke de uitnemendste heiligen vóór Christus niet zo goed verstonden, als zij verstaan werden, nadat Christus was opgestaan. Voor vele Joden te dier tijd, zo mag men geloven, was de dood het eind van alle geluk, en de staat na de dood een vreselijke leegte. Waren de Sadduseeërs, die zeiden dat er "geen opstanding is," de oversten en priesters, dan mag men wel aannemen dat de droefheid van de Joden over de dood van hun vrienden een "droefheid zonder hope" was.

32. Maria dan, als zij kwam, enz. - Hier zien wij, dat zodra Maria bij de Heere kwam, zij hetzelfde zei, wat Martha (vs. 21) gezegd had. Beiden hadden al haar hoop gevestigd op de komst van Jezus. Beiden vertrouwd, dat dit komen haar broeder bij het leven zou behouden hebben. Beiden waren bitter teleurgesteld. Beiden hadden zeker dikwijls tot elkander gezegd: "kwam de Meester maar, dan zou Lazarus niet sterven." En toch bestond er onderscheid bij deze twee zusters. Maria "viel aan Jezus' voeten." Dit had Martha niet gedaan. Maria was van een weker, zwakker karakter dan Martha. Zij viel neer, toen zij Jezus "zag." De ogen hebben een groots werking op het gevoel.

33. Jezus dan, als Hij haar zag wenen, enz. - Dit is een van die verzen welke zeer krachtig de ware mensheid van de Heere doen uitkomen, en zijn macht om met Zijn volk medelijden te hebben.

Werd zeer bewogen in de geest. - In deze uitdrukking ligt een zeer groots moeilijkheid. Het Griekse woord, hier door "werd zeer bewogen" overgezet, wordt slechts vijf malen in het N. T. gebruikt. In Matth. 9: 30 en Markus 1: 43 is het vertaald door "strengelijk verboden." In Markus 14: 5 door "vergrimden." En hier en in het 38e vs. "zeer bewogen." Over de ware betekenis, vooral in dit vers, zijn de gevoelens van de Schriftverklaarders verschillend.

Enigen, zoals Oecolampadius en Brentius, honden vol, dat het begrip van toorn, verontwaardiging, en strenge berisping onafscheidelijk verbonden zijn aan het Griekse woord, hier door "zeer bewogen" vertaald. Zij denken dat het hoofddenkbeeld hier is de diepe, heilige verontwaardiging, die bij de Heere opkwam op het zien van de verwoesting door de dood veroorzaakt, en de ellende door de zonde en de duivel in de wereld gebracht. - Anderen voegen hier bij dat "in de geest," betekent dat de Heere

bewogen werd of vergrimde door de Heilige Geest die in Hem woonde zonder mate, of door de kracht van zijn Godheid. –

Anderen nog, als Chrysostomus en Theophylactus, menen dat het zeggen wil, dat Christus zijn eigen natuurlijk gevoel bestrafte door zijn Goddelijke natuur, of zijn ontroering tegenhield, en daardoor "zeer bewogen," werd. – Nog anderen, zoals Gomarus en Lampe, houden het er voor, dat onze Heere tot heilige droefheid en verontwaardiging bewogen werd op het zien van het ongeloof zowel van Martha en Maria (uitgedrukt door haar mateloze droefheid, als ware het geval met Lazarus hopeloos), alsook van de Joden. –

Weer anderen, als Bullinger en Grotius achten dat dit gezegde alleen uitdrukt de hoogste en diepste soort van inwendig; gemoedsbeweging, door droefheid, medelijden en heilige verfoeiing van de uitwerking van de zonde in de wereld, verenigd teweeggebracht. Deze ontroering echter was geheel inwendig voor het ogenblik geen lichamelijke, maar geestelijke; niet in het vlees, maar in de geest. Dit gevoelen omhels ik boven een van de vorig genoemden; ofschoon ik ten volle erken, dat het ook zijn moeilijkheden heeft.

En ontroerde Zichzelf. – Deze uitdrukking is even zwaar te verstaan als de voorgaande. Ook hier verschillen de verklaringen. Enigen beweren dat in onzes Heeren wondervolle persoonlijkheid de menselijke natuur zo geheel aan de Goddelijke ondergeschikt was, dat de menselijke hartstochten en affecten nimmer in beweging kwamen, dan door de invloed en de werking van de Goddelijke natuur, en dat Hij hier, om zijn medegevoel te tonen, "zichzelf ontroerde." Doch dit gevoelen komt mij gevaarlijk voor: er schijnt in opgesloten te liggen, dat de mensheid van de Heere niet aan de onze gelijk was en in zich zelf dood en lijdelijk. – Mij dunkt, hier zag de Heere een gelegenheid ons een zeer diepen graad van droefheid en sympathie te tonen, deels voortspruitende uit het droefvolle dat Hij zag, en deels uit de liefde tot Martha, Maria en Lazarus; en dat Hij daarom "zich zelf ontvoerde." – . Anderen houden de uitdrukking voor een Hebraïsme, voor "Hij was ontroerd." (verg. 1 Sam. 30: 6; 2 Sam. 12: 18). – Eén ding is hieruit duidelijk blijkbaar dat het niet zondig is door het zien van droefenis zeer bewogen en ontroerd te worden, zolang wij ons gevoel beheersen. Een Christen is geen Stoïcijn. Sympathie is niet zondig, maar christelijk. – Theofylactus merkt aan, "dat Christus door zijn eigen voorbeeld de ware maat van vreugde en droefheid leert. Algehele afwezigheid van sympathie en droefheid is dierlijk; als het de maat te buiten gaat, is het zwak vrouwelijk." – Melanchton merkt aan, dat geen van Christus' wonderen zonder enige innerlijke bewogenheid schijnt verricht te zijn (Luk. 8: 46). Hij onderstelt dat hier, in dit vers, in 's Heeren gemoed een grote strijd was met de Satan, en dat Hij in het gebed worstelde om de opwekking van Lazarus, en naderhand God dankte dat zijn gebed was verhoord (vs. 41). Ook Calvijn deelt dit gevoelen. – Met dit al moet erkend worden dat er in dit "zeer bewogen in de geest"; en "Hij ontroerde zichzelf" iets ligt, dat niet ten volle kan opgehelderd worden.

34. Hij zei: Waar hebt gij hem gelegd? – Quesnel tekent hierbij terecht aan: "Christus vroeg dit niet uit onwetendheid; even weinig als God, toen Hij vroeg: Adam, waar zijt gij?" De Joden die daar bij waren en Hem openlijk dit hoorden vragen, konden er uit zien, dat het geen vooraf beschikt en vooruit afgesproken wonder was.

Zij zeiden, Heere, kom en zie het. – Wie dit zeiden, wordt niet gezegd. Denkelijk Martha en Maria.

35. Jezus weende. – Dit wondervolle kleine vers, [het kleinste in de ganse Heilige



Schrift], heeft tot al wat verklaringen aanleiding gegeven. Het Griekse woord door "weende" vertaald, is niet hetzelfde als dat, hetwelk vs. 33 voor "wenen" gebezigd is; maar een geheel ander. Daar is het wenen vergezeld van uiterlijke betoning van droefheid. Hier zou het woord meer letterlijk en nauwkeuriger vertaald zijn door "stortte tranen." Het is de enige plaats in het N. T., waar dit woord voor "wenen" gebruikt wordt. - In de Evangeliën worden drie gelegenheden vermeld, waarbij de Heere geweend heeft: eens toen Hij de stad zag (Luk. 16: 41); eens in de hof Gethsémané (Matth. 26: 39; Hebr. 6: 7); en hier. Wij lezen nooit van zijn lachen, en slechts éénmaal, dat Hij zich verheugde (Luk. 10: 21). Sommigen menen dat Hij weende, ziende de verwoesting door de dood en de zonde teweeggebracht. Anderen, om het ongeloof van de Joden. Anderen, dat Hij weende uit medegevoel met de droefheid zijner vriendinnen van Bethanië, teneinde een altijddurend bewijs aan zijn Kerk te geven dat Hij met en voor ons kan voelen. [Zou het niet best zijn, het eerste en derde gevoelen te verenigen?]

Wij leren hier, dat het de Christen niet onwaardig is tranen te storten, en te wenen met de wenenden. Krachtig leert ons dit kleine vers de mensheid des Heeren. Hij was iemand, die kon honger en dorst hebben, die kon spreken, wandelen, toornen, zich verwonderen, zich verheugen, zich verontwaardigd gevoelen, gelijk ieder onzer, en evenwel zonder zonde; en boven al, Hij kon wenen. Ik lees, daar is "blijdschap voor de engelen Gods" (Luk. 15); maar nergens lees ik van engelen die wenen. Tranen zijn alleen eigen aan vlees en bloed.

36. De Joden zeiden: Ziet, hoe lief Hij hem had. - Een uitroep van verwondering, dat blijkt uit het woord "ziet." Het doet ons vermoeden dat dit de weinige onbevooroordeelde Joden waren, die naar Bethanië gekomen waren om Maria en Martha te vertroosten, en later geloofden, toen zij Lazarus verrezen zagen.

37. En sommigen van hen zeiden, enz. - Dit is de taal van vijanden, die voorgenomen hadden niets goeds van Jezus te geloven. Er loopt een bitter verwijt door dit gezegde heen: "kon Hij, indien Hij werkelijk de ogen van die blinde in Jeruzalem geopend had, deze niet voor sterven behoed hebben? Waarom, als Hij waarlijk de Messias is; en werkelijk zulke wonderen verricht, niet al die droefheid hebben voorkomen?" - Museulus wijst op de satanische boosheid, die uit dit gezegde blijkt. Het is de oude twijfelzuchtige geest van tegenspraak en eindeloos gevraag. Het ongeloof vraagt altijd waarom? en waarom en waarom? "Als die Jezus zo'n vriend van Lazarus was en hem zo liefhad, waarom het Hij hem sterven?"

#### **JOHANNES 11: 38 - 46.**

Christus' woorden betreffende de steen op Lazarus' graf. - Christus' woorden tot Martha, toen zij twijfelde. - Christus' woorden tot God de Vader. - Christus' woorden tot Lazarus in het graf.

38. *Jezus dan weer in zichzelf zeer bewogen zijnde, kwam tot het graf; en het was een spelonk, en een steen was daarop gelegd.*

39. *Jezus zei: Neemt de steen weg. Martha, de zuster des gestorvenen, zei tot Hem: Heere, hij riekt nu al; want hij heeft vier dagen aldaar gelegen.*

40. *Jezus zei tot haar: Heb Ik u niet gezegd, dat zo gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zien zult?*

41. *Zij namen dan de steen weg, waar de gestorvene lag; en Jezus hief de ogen opwaarts en zei: Vader, Ik dank U, dat Gij Mij gehoord hebt.*

42. *Doch Ik wist, dat Gij Mij altijd hoort; maar om van de schaar wil, die rondom staat, heb ik dit gezegd, opdat zij zouden geloven dat Gij Mij gezonden hebt.*

43. *En als Hij dit gezegd had, riep Hij met grote stem: Lazarus, kom uit!*

44. *En de gestorvene kwam uit, gebonden aan handen en voeten met grafdoeken, en zijn aangezicht was omwonden met een zweetdoek. Jezus zei tot hen: Ontbindt hem en laat hem heengaan.*

45. *Velen dan uit de Joden, die tot Maria gekomen waren en aanschouwd hadden 't geen Jezus gedaan had, geloofden in Hem;*

46. *Haar sommigen van hen gingen naar de Farizeeërs en zeiden tot hen 't geen Jezus gedaan had.*

Deze verzen verhalen een van de grootste wonderen, die de Heere Jezus Christus ooit verricht heeft, en geven een onomstotelijk bewijs van zijn Godheid. Hij, wiens stem iemand, die vier dagen dood geweest was, uit het graf kon terugroepen, moet inderdaad zelf God, zijn geweest! Het wonder zelf wordt in zo'n eenvoudige taal beschreven, dat geen menselijke uitlegging daar licht over verspreiden kan. Maar de woorden van onze Heere bij deze gelegenheid zijn bijzonder belangrijk, en eisen bijzondere aandacht.

Ten eerste behoren wij op te merken de woorden van onze Heere over de steen, die op het graf van Lazarus lag. Wij lezen dat Hij zei tot hen, die rondom Hem waren, op de plaats van het graf: "Neemt de steen weg."

Nu, waarom zei onze Heere dit? Het was ongetwijfeld even gemakkelijk voor Hem, om de steen te gebieden onaangeroerd weg te rollen, als een dode uit het graf te roepen. Maar zulks was zijn wijze van doen niet. Hier, gelijk in andere gevallen, verkoos Hij de mens iets te doen te geven. Hier, evenals elders, leerde Hij de grote les, dat zijn almachtige kracht niet ten doel had de verantwoordelijkheid van de mens te vernietigen. Zelfs toen Hij gereed en gewillig was om de dode op te wekken, wilde Hij niet dat de mens er geheel en al werkeloos bij zou staan.

Laat ons dit als een schat in ons geheugen bewaren; het sluit in zich een zaak van groot gewicht. In het geestelijk weldoen aan anderen, in het opvoeden van onze kinderen voor de hemel, in het jagen naar heiligheid in onze dagelijkse wandel, in al deze dingen is het ongetwijfeld waar, dat wij zwak en hulpeloos zijn. "Zonder Christus kunnen wij niets doen." Maar toch moeten wij ons herinneren, dat Christus van ons verwacht te doen wat wij kunnen.

"Neemt de steen weg," is het dagelijks gebod, dat Hij ons geeft. Laten wij ons wachten, dat wij niet stilstaan in ledigheid, onder voorwendsel van nederigheid. Laat ons dagelijks trachten te doen wat wij kunnen, en in het trachten zal Christus ons tegemoet komen en zijn zegen geven.

Ten tweede behoren wij op te merken de woorden die onze Heere tot Martha richtte, toen zij een bezwaar had legen het wegnemen van de steen van het graf. Het geloof van deze heilige vrouw werd geheel en al geschokt, toen de grafkelder, waar haar geliefde broeder lag, op 't punt was geopend te worden. Zij kon niet geloven, dat dit van enig nut was. "Heere," roept zij uit, hij riekt al!"

En dan komt de plechtige vermaning van onze Heere: "Heb Ik u niet gezegd, dat, indien gij gelooft, gij de heerlijkheid Gods zien zult?"

Dat woord is rijk in betekenis. Het is ver van onwaarschijnlijk, dat het een terugwijzing bevat op de boodschap, die aan Martha en Maria was gezonden, toen haar broeder eerst ziek was geworden. Het kan misschien de bedoeling van de Heere

geweest zijn, Martha te herinneren, dat haar Meester haar deze boodschap had gezonden: "Deze krankheid is niet tot de dood, maar ter heerlijkheid Gods."

Maar het is misschien waarschijnlijker, dat onze Heere Maria's geest de oude les wilde herinneren, die Hij zijn gehele leven door geleerd had, de plicht om altijd te geloven. Het is, alsof Hij zei: "Martha, Martha, gij vergeet de geloofsles, die Ik altijd geleerd heb. Geloof, en alles zal goed zijn. Vrees niet; geloof alleen."

Dit is een les, die wij nooit te goed kunnen kennen. Hoe zeer is ons geloof geneigd, om in de tijd van de beproeving te bezwijken! Hoe gemakkelijk is het te spreken over geloof in de dagen van gezondheid en voorspoed, en hoe moeilijk is het, in de dagen van donkerheid dat te beoefenen, als geen zon, maan of sterren schijnen! Laat ons ter harte nemen wat onze Heere in deze plaats zegt. Laat ons biddén om zo'n voorraad van innig geloof, dat wanneer de beurt aan ons is om te lijden, wij geduldig mogen lijden, en geloven dat alles wel is. De Christen, die opgehouden heeft te zeggen: "Ik moet zien, en dan zal ik geloven," en geleerd heeft te zeggen: "Ik geloof, dan zal ik van lieverlede zien," heeft een hogen trap in de school van Christus bereikt.

Ten derde behoren wij op te merken de woorden die onze Heere tot God de Vader richtte, toen de steen van het graf was weggenomen. Wij lezen dat Hij zei: "Vader, Ik dank U, dat Gij Mij altijd hoort; maar om van de schaar wil, die rondom staat, heb Ik dit gezegd, opdat zij zouden geloven, dat Gij Mij gezonden hebt."

Deze wonderlijke taal is heel wat anders dan door de profeten of apostelen gebezigd is, als zij wonderen verrichtten. Eigenlijk is het geen gebed, maar een lofverheffing. Het bevat klaarblijkelijk een aanhoudende en geheimzinnige gemeenschap, die er tussen Jezus en zijn Vader in de hemel bestaat, die het boven de macht van een mens gaat, om uit te leggen of te begrijpen. Wij behoeven niet te twifelen, of onze Heere wilde hier, gelijk overal in 't Evangelie van Johannes, de Joden leren de gehele en volkomen eenheid, die er was tussen Hem en zijn Vader in alles wat Hij deed, zowel als in alles wat Hij leerde. Nog eens wilde Hij hun herinneren, dat Hij niet onder ben kwam als profeet, maar als de Messias, die door de Vader gezonden was, en één was met Hem. Nog eens wilde Hij hun doen weten, dat gelijk de woorden die Hij sprak, dezelfde woorden waren die de Vader Hem gaf te spreken, zo ook de werken, die Hij verrichtte, dezelfde werken waren die de Vader Hem gaf te doen. Kortom, Hij was de beloofde Messias, die de Vader altijd hoort, omdat Hij en de Vader EEN zijn.

Diep en hoog als deze waarheid is, is het voor de vrede van onze zielen dienstig, die waarheid vast te geloven en haar vast aan te grijpen. Laat het een erkend beginsel van onze Godsdienst zijn, dat de Zaligmaker, wie wij vertrouw, niets minder is dan de eeuwige God, Een uien de Vader altijd hoort, Een die in iedere daad Gods Zoon is. Een duidelijk inzicht in de waardigheid van de persoon van onze Middelaar is een geheim van inwendige vertroosting. Gelukkig hij, die zeggen kan: "Ik weet in wie ik geloofd heb, en dat Hij machtig is mijn pand, bij Hem weggelegd, te bewaren tot die dag." (2 Tim. 1: 12.)

Eindelijk behoren wij op te merken de woorden die onze Heere tot Lazarus richtte, toen Hij hem uit het graf opwekte. Wij lezen, dat "Hij met een grote stem riep: Lazarus, kom uit!" Op de klank van die stem gaf de koning van de verschrikking plotseling zijn wettig gevangene, en het onverzadelijke graf zijn prooi op. Plotseling "kwam hij uit, gebonden aan handen en voeten met grafdoeken."

De grootheid van dit wonder kan onmogelijk overschat worden. De geest des mensen kan bezwaarlijk de uitgestrektheid van het werk dat verricht werd, bevatten. Op klaarlichte dag en voor vele vijandige getuigen werd een man, die vier dagen dood

was geweest, in een ogenblik tot het leven teruggebracht. Hier was een openlijk bewijs, dat onze Heere onbepaalde macht had over de stoffelijke wereld! - Hier was een openlijk bewijs dat onze Heere onbepaald gezag had over de geestenwereld! een ziel, die haar aardse woning verlaten had, werd uit het paradijs teruggeroepen, en verenigde zich weder met het lichaam van de eigenaar. Wel mag de Kerk van Christus staande houden (Bom. 9: 5), dat Hij, die zulke werken verrichtte, "God boven al was, te prijzen in van de eeuwigheid."

Laat ons dit ganse gedeelte eindigen met gedachten van troost en bemoediging. Troostrijk is de gedachte, dat de liefderijke Zaligmaker van zondaren, van wiens barmhartigheid onze zielen geheel en al afhangen, machtig is om te redden. Troostrijk is de gedachte, dat er geen zondaar voor Christus te ver gegaan is in de zonde om hem op te wekken en te bekeren. Hij, die bij het graf stond van Lazarus, kan zeggen tot de zondigste van de mensen: "Kom uit; ontbind hem en laat hem gaan." Troostrijk is niet minder de gedachte, dat als wij neerzinken in het graf, wij neerliggen mogen in de volle verzekerdheid, dat wij weder zullen opstaan. De stem, die Lazarus uit het graf riep, zal eens onze graven doordringen, en ziel en lichaam tezamen oproepen. "De bazuin zal slaan, en de doden zullen onverderfelijk opgewekt worden, en wij zullen veranderd worden." (1 Kor. 15: 52.)

#### AANTEKENINGEN.

Jezus.... in zichzelf zeer bewogen..., kwam.... graf. - Het woord hier vertaald door "zeer bewogen" is hetzelfde als in vs. 32 Het enige verschil is, dat hier staat "zeer bewogen in zichzelf," en daar "in de geest" Het betekent dus dat de Heere onder de invloed was van zeer sterke inwendige ontroering. Oecolampadius denkt dat de ongelovige, honende aanmerking van de Joden in het voorgaande vers de reden is waarom de Heere weer zeer bewogen werd. - Het graf was buiten het vlek. De Joden begroeven nooit binnen de muren van een stad of in een vlek of dorp. -

Calvijn tekent hierbij aan: "Christus treedt toe tot het graf als een kampioen die zich gereed maakt voor de strijd; en wij hebben er ons niet over te verwonderen dat Hij zeer bewogen wordt, als Hem de geweldige tirannie van de dood, die Hij overwinnen moest, steeds voor de ogen staat."

Het was een spelonk, en een steen was daarop gelegd. - De graven van de Joden schijnen van drieërlei soort te zijn geweest. 1. Soms, doch zelden, waren het kuilen in de grond gegraven, zoals bij ons (Luk. 11: 44). - 2. Meer algemeen ware het hollen of spelonken in de flank van een rots horizontaal uitgehouwen. Zodanig een was waarschijnlijk het graf waarin de Heere werd gelegd. - 3. Soms waren het buien, waar men met een helling in afdaalde. Zodanig schijnt dat van Lazarus te zijn geweest. Er staat toch duidelijk: "een steen was daarop gelegd! Deze bijzonderheden zijn hier ongetwijfeld bij vermeld tot versterking van het bewijs dat Lazarus dood en begraven was.

39. Jezus zei, Neemt de steen weg. - Door de bijstanders op te roepen om de steen weg te nemen, bewerkte de Heere twee dingen: 1e. Hij drukte allen daardoor op het gemoed de wezenlijkheid en waarheid van het wonder. Iedereen die een hand leende om de zware steen op te lichten en weg te nemen, kon dit niet vergeten en werd een getuige; - 2e. De Heere leert ons daarbij deze les, dat Hij wil dat de mens doe wat hij kan. Een mens kan geen dode opwekken en het leven geven; maar hij kan vaak de steen wegnemen. - Uit Markus 16: 3 kunnen wij zien dat de stenen, die tegen of op het graf gelegd werden, zeer groot waren.

Martha, de zuster, zei, enz. - Wat zij zei leert ons gewichtige dingen: 1e. Het bekrachtigt voor de laatste maal de wezenlijkheid van Lazarus' dood. 2e. Het bewijst buiten allen redelijke twijfel, dat hier geen bedrog of afspraak tussen de Heere en het huisgezin van Bethanië had plaats gehad. 3e. Het doet ons zien hoe veel ongeloof er nog op de bodem van het hart eens gelovigen is. –

Het is niet zonder betekenis dat ons opzettelijk verhaald wordt, dat het was "Martha de zuster des gestorvenen," die dit zei. Indien zelfs zij dit zeggen kon en tegenwerpingen inbrengen, wordt de gedachte aan bedrog of misleiding ongerijmd. - Het was voor de Heere hetzelfde een dode op te wekken die vier dagen dood was, als een die slechts vier uren dood was. - In elk geval was de grote zwaarigheid die te boven moest gekomen worden, de dood te veranderen in het leven. Waarlijk men mag wel in overdenking nemen of deze bijzonderheid dat hij nu reeds rekte, niet daarom opzettelijk is vermeld tot een bewijs van 's Heeren macht om 's mensen bedorven en vervallen lichaam ten laatsten dage te herstellen en het tot een heerlijk lichaam te maken. –

Martha had zo weinig vermoeden van wat de Heere wilde gaan doen, dat zij onderstelde Hij Lazarus slechts nog eenmaal wilde zien. - De Griekse uitdrukking: "hij heeft vier dagen" ["aldaar gelegen" is er door onze vertalers bijgevoegd] laat toe dat men dit van dood of begraven zijn kan verstaan. In beide betekenissen wordt zij door de Griekse schrijvers gebruikt. –

Volgens Lightfoot geloven de Joden "dat de geest van de overledene om het graf heen zweeft, wachtende om te zien of hij in het lichaam mag terug keren. Maar wanneer hij het gelaat van het lijk veranderd ziet, dan blijft hij er niet meer omheen zweven, maar laat het lichaam aan zichzelf over" En hij voegt er bij: "Zij houden zich niet eer, dan drie dagen na het verscheiden, van de dood verzekerd; want na drie dagen veranderen de gelaatstrekken."

40. Jezus zei.... Heb Ik u niet gezegd, enz. - Deze zachte, maar nadrukkelijke berisping is merkwaardig. Het is niet helder wat de Heere bedoelde met: "Heb Ik u niet gezegd." Volgens de een doelt het op de boodschap die de Heere terug zond (vs. 4); volgens een ander zinspeelt Hij op het gesprek dat Hij met Martha alleen had gehad; volgens weer anderen zou de Heere bedoeld hebben op woorden die Hij bij vroegere gelegenheden in gesprekken met Martha en Maria gehouden had, en waarin Hij wel uitspraken zal gedaan hebben als die wij lezen in Markus 9: 23 en Matth. 13: 58. Het kan ook zijn dat de Heere bij de teruggezonden boodschap meer gezegd heeft dan Johannes heeft opgetekend, en dat de Heere Martha dit in het geheugen terug riep. In elk geval leren wij er uit, dat, indien wij willen zien, wij eerst moeten geloven. De mens van nature wil juist het omgekeerde, eerst zien en dan geloven.

De gelovige herinnere zich gedurig het: "Heb Ik u niet gezegd?"

41. Zij namen dan de steen weg. - Zeker na een ogenblik naar Martha's en 's Heeren woorden geluisterd te hebben. Terwijl zij hun handen op de steen legden, zal de een onderwijl Martha, de ander de Heere hebben aangestaard, om te horen wat op zo'n belangrijke tegenwerping volgen zou.

En Jezus hief de ogen opwaarts, en zei, enz. - Hier komen wij aan een punt van het allerhoogste belang. De steen was van de spelonk weggenomen. Onze Heere stond voor het open graf, en de schaar stond er bij, in gespannen verwachting van wat nu gebeuren zou. Niets komt er uit het graf te voorschijn. Daar is nog geen teken van leven; maar terwijl allen gespannen uitzien en luisteren, spreekt de Heere tot zijn Vader in de hemel op plechtige wijze, de ogen ten hemel opslaande en sprekende tot

Hem, hoorbaar voor alle aanwezigen. Waarom Hij het doet, verklaart Hij in het volgende vers. Nu, voor de laatste maal, op het punt van zijn machtigste wonder te verrichten, verklaart Hij nog eenmaal openlijk, dat Hij niets doet buiten zijn Vader in de hemel, en dat er in dit en in al zijn werken een mysterieuze en innige eenheid bestaat tussen Hem zelf en de Vader. – Men merke op hoe Hij de daad bij het woord voegt: "Hij hief de ogen opwaarts" (verg. Joh. 17: 1). Hij toonde dat Hij sprak tot een ongeziene Vader in de hemel.

Vader, Ik dank U, dat Gij Mij gehoord hebt. - Dit is een merkwaardig gezegde. Onze Heere begint met "danken", waar men zou verwacht hebben, Hem te horen bidden. Enigen denken dat de Heere doelt op gebeden, die Hij tot de Vader had opgezonden, van het ogenblik dat Hij van Lazarus' ziekte gehoord had en thans zijn vaste overtuiging uitspreekt, dat die gebeden gehoord waren en Hij nu een openbaar antwoord zonde ontvangen. Anderen denken dat wijl er een gedurige, onophoudelijke gemeenschap bestond tussen de Heere en zijn hemelsen Vader, bidden en danken bij Hem innerlijk verenigd waren. Dat onze Heere gedurig bij alle gelegenheden bad, weten wij uit de Evangeliën. Dat Hij soms met grote zielsangst en met tranen bad, weten wij ook (Hebr. 5: 7). Maar hoe ver Hij iets kende van die bijzondere worsteling, daar wij arme zondaren in geraken met twijfel, vrees en angst, in onze gebeden, is een andere vraag, en zeer moeilijk te beantwoorden. Onderstelt men dat Hij, die als mens volkomen heilig, nederig en zonder zonde was, en dan in staat om voor gebedsverhoring te danken zo spoedig als het gebed is opgezonden, dan verklaart men de uitdrukking des Heeren aldus: "Ik bid, dat Lazarus moge opstaan; en Ik dank U tegelijkertijd voor de verhoring van mijn gebed, gelijk Ik weet dat Gij het doet." In elk geval, door zo te spreken toonde Hij aan de Joden, dat Hij alles deed naar God wil (vs. 42).

42. Doch He wist, dat Gij Mij altijd hoort, enz. - Het is onmogelijk een opener beroep op de aandacht van de Joden zich voor te stellen, dan de taal, welke de opwekking van Lazarus vooraf ging. Alvorens dit ontzettend werk te verrichten, roept de Heere het openlijk uit wat Hij gaat doen, om een bewijs te meer te geven, dat de Vader Hem gezonden en verordend had als de Christus. Was Hij "de Gezondene des Vaders," of niet? Dit was de grote vraag, waarop Hij proef gaf. De Joden daarenboven zeiden dat Hij deze wonderen deed door Beëlzebul: dat zij het horen, dat Hij het alles deed door de kracht van God! De wonderen welke door de Heere gewrocht werden zonder hoorbaar gebed, en zonder enig machtwoord vinden wij Matth. 8; 3; 9: 6; Markus 5: 41; Luk 7: 14.

43. En als.... riep Hij.... Lazarus, kom uit. - Het Griekse woord voor "Hij riep," wordt alleen in deze plaats voor de stem van Jezus gebruikt. In Matth. 12: 19 wordt het gebruikt, waar van onze Heere gezegd wordt "Hij zal niet roepen." Het is duidelijk, dat Hij hier opzettelijk een luide en doordringende stem het horen, opdat allen het zouden horen. Men merke hier ook wel op: dat de Heere niet zei: "In de Naam Mijns Vaders, kom uit!" of, "Wek hem op, o Mijn Vader," maar dat Hij op eigen gezag handelde.

44. En de gestorvene kwam uit, enz. - Een duidelijker, opener, onweersprekelijker wonder valt er niet te denken. Dat een gestorven mens een stem hoort - , die gehoorzaamt, opstaat, en levend uit zijn graf verrijst, is niet iets gewoon natuurlijke: dit is een wonder. Wat het eerst in hem is begonnen te leven, hoe longen en hart weer begonnen te werken, plotseling en in een ogenblik, - dat te willen onderzoeken

zou zijn tijd verspillen. Het was een wonder, en daar moeten wij het bij laten. - Of Lazarus uit het graf is gekomen zonder gebruik van zijn benen, doordat zij gebonden waren; of dat ze niet zo stevig saamgebonden waren, dat hij ze bewegen kon, daarover zijn de Schriftverklaarders het niet eens. De meeste houden het er voor, dat hierbij nog een bovennatuurlijke werking heeft plaats gehad.

Zijn aangezicht omwonden met een zweetdoek. - Dit wordt vermeld om te bewijzen dat hij wezenlijk dood was en zijn lijk als elk ander behandeld was. Ware hij niet dood geweest, hij zou door die doek niet vier dagen lang hebben kunnen ademen.

Jezus zei.... ontbindt hem en laat hem heengaan. - Dit bevel werd gegeven om twee redenen: opdat de bijstanders Lazarus zouden betasten en zien dat het niet een geest was, maar een wezenlijk lichaam dat was opgestaan; dat hij dezelfde was die zij vier dagen tevoren begraven hadden; en dat hij voor aller oog als een levend mens naar zijn huis kon gaan.

45. Velen dan uit de Joden.... geloofden in Hem. - Van nu af ontkenden deze niet langer dat Jezus de Messias was. Of dit hun geloof het geloof ter zaligheid was, mag wel betwijfeld worden; in elk geval hielden deze op te weerstaan en te lasteren. En het is meer dan waarschijnlijk dat op de Pinksterdag velen van deze zelfde Joden, wier harten door het wonder te Bethanië voorbereid waren, stoutmoedig te voorschijn traden en gedoopt werden. Lampe zegt van deze Joden: "Zij waren gekomen als barmhartigen, en zij hebben barmhartigheid verkregen." Hoe delicaat hangt Johannes een sluier over de uitwerking van het wonder op Martha en Maria, terwijl hij uitvoerig melding maakt van de uitwerking op de anderen.

46. Maar sommigen.... gingen.... Farizeeërs. - Welk een verschil met de andere Joden, die geloofden! Hetzelfde vuur dat het was doet smelten, verhardt de klei. De verbazingwekkende boosheid van de menselijke natuur blijkt treffend in dit vers. Men vergist zich zeer, zo men meent dat het zien van wonderen zielen bekeert. Hier is een duidelijk blijk, dat dit niet zo is. Nooit zijn onzes Heeren woorden in de gelijkenis van de rijken man en Lazarus krachtiger bewaarheid: "Indien zij Mozes en de profeten niet horen, wo zullen zij, al ware het dat iemand uit de doden opstond, zich niet laten gezegen." (Luk. 16: 31).

Eer wij dit onderwerp verlaten willen wij op drie zaken bijzonder de aandacht vestigen.

1. Wij merken op, dat ons niet bericht wordt dat Lazarus iets gezegd heeft omtrent zijn toestand, terwijl hij in het graf lag, en ook niets gezegd van zijn verder leven. De overlevering zegt dat hij nog dertig jaren daarna geleefd heeft, en men hem nooit heeft zien lachen; doch, dit is waarschijnlijk een bloot apocrief verzinsel. Wat betreft zijn stilzwijgen, hier kunnen wij lichtelijk Goddelijke wijsheid in zien. Indien Paulus niet kon uitspreken wat hij in de derden hemel gezien had, en het onuitsprekelijke dingen noemde, is het niet vreemd dat Lazarus niets gezegd heeft van wat hij in het paradijs gezien had (2 Kor. 12: 4).

2. Wij merken op, dat ons niets medegedeeld wordt van wat er in Martha en Maria is omgegaan, nadat zij haar broeder opgewekt zagen. De sluier wordt over haar blijdschap getrokken, hoewel dit niet over haar droefheid is gedaan. Droefenis is een leerrijker studie dan blijdschap.

3. Wij merken ten laatste op, dat de opwekking van Lazarus een van de uitstekendste

blijken in de Evangeliën is van Christus' Goddelijke macht. Voor Hem, die zo'n wonder doet, is niets onmogelijk. Hij kan elke doods ziel uit de dood opwekken. hoe afgedwaald en verdorven die ook moge zijn. Hij zal ons bij zijn wederkomst uit het graf opwekken. De stem die Lazarus uit het graf riep, is almachtig. "De doden zullen horen de stem van de Zoon des mensen; en die ze gehoord hebben, zullen leven." (Joh. 5: 25).

### **JOHANNES 11: 47 - 57.**

Boosheid van 's mensen natuurlijk hart. - Blinde onwetendheid van Gods vijanden. - Gewicht dat de goddelozen dikwijls aan uiterlijke godsdiensten hechten.

- 47. De overpriesters dan en de Farizeeërs vergaderden de Raad, en zeiden: wat zullen wij doen; want deze mens doet vele tekenen?*
- 48. Indien wij Hem zo laten geworden, zij zullen allen in hem geloven, en de Romeinen zullen komen, en wegnemen beide onze plaats en volk.*
- 49. En een uit hen, namelijk Kájafas, die deszelfs jaar Hogepriester - was, zei tot hen: gij verstaat niets;*
- 50. En gij overlegt niet; dat het ons nut is, dat één mens sterve voor het volk, en het gehele volk niet verloren ga.*
- 51. En dit zei hij niet uit zichzelf, maar zijnde Hogepriester deszelfs jaar, profeteerde hij, dat Jezus sterven zou voor het volk;*
- 52. En niet alleen voor dat volk; maar opdat Hij ook de kinderen Gods die verstrooid waren, tot één zonde vergaderen.*
- 53. Van die dag dan af beraadslaagden zij samen dat zij Hem doden zouden.*
- 54. Jezus dan wandelde niet meer vrijelijk onder de Joden, maar ging van daar naar het land bij de woestijn, naar de stad genaamd Efraïm, en verkeerde aldaar met Zijn discipelen.*
- 55. En het Pascha van de Joden was nabij, en velen uit dat land gingen op naar Jeruzalem voor het Pascha, opdat zij zichzelf reinigden.*
- 56. Zij zochten dan Jezus, en zeiden onder elkander, staande in de tempel: Wat dunkt u? Dunkt u, dat Hij niet komen zal tot het feest?*
- 57. De opperpriesters nu en de Farizeeërs hadden een gebod gegeven, dat, zo iemand wist, waar Hij was, hij het zonde te kennen geven, opdat zij Hem mochten vangen.*

Deze verzen die het elfde hoofdstuk van het Evangelie van Johannes besluiten, bevatten een treurig tafereel van de menselijke natuur. Als wij ons afwenden van Jezus Christus en het graf te Bethanië, en naar Jeruzalem en de oversten van de Joden zien, mogen wij wel zeggen: "Heere, wat is de mens?"

Ten eerste behoren wij boven alles, in deze verzen, op te merken de ontzettende boosheid van 's mensen natuurlijk hart. Een machtig wonder was verricht op de afstand van een kleine wandeling van Jeruzalem. Een man die vier dagen dood was, was tot het leven gewekt in het gezicht van vele getuigen. Het feit was geschied en kon niet geloochend worden, en toch wilden de overpriesters en Farizeeërs niet geloven, dat Hij, die dit wonder deed, als de Messias behoorde aangenomen te worden. Ten aanschouwe van een overstelpend bewijs sloten zij hun ogen, en weigerden overtuigd te worden. "Deze mens," stemden zij toe, "doet vele tekenen." Maar wel verre van zich voor dit getuigenis gewonnen te geven, dompelden zij zich slechts in verdere boosheid, en beraadslaagden zij dat zij Hem doden zouden. Groot is inderdaad de macht van het ongeloof!



Wachten wij ons te onderstellen, dat wonderen alleen enige macht hebben om de harten van de mensen te bekeren, en ze tot Christenen te maken. Deze mening is een volkomen misleiding. Te denken, zoals sommigen doen, dat als zij iets wonderlijks voor hun ogen zagen doen tot bevestiging van het Evangelie, zij aanstonds alle onbeslistheid zouden wegwerpen en Christus dienen, is louter een ijdele droom. Het is de genade van de Geest in onze harten, en geen wonderen, die onze ziel behoeft. De Joden van de tijd van onze Heere zijn een voldoende bewijs voor het mensdom, dat men tekenen en wonderen kan zien, en toch nog zo hard als een steen. kan blijven. Het is een diep en waar woord: "Indien zij Mozes en de profeten niet horen, zo zullen zij ook, als ware 't dat er iemand uit de doden opstond, zich niet laten gezeggen" (Luk. 16: 31). Wij moeten ons nooit verwonderen, als wij het ongeloof in onze dagen en rondom onze eigen woningen zien toenemen. Het moge ons eerst onverklaarbaar schijnen, dat de mensen de waarheid niet zien, die voor ons zo helder schijnt, en het Evangelie niet aannemen dat de aanneming zo waardig schijnt. Maar de eenvoudige waarheid is dat 's mensen ongeloof een vaak dieper gewortelde krankheid is dan algemeen geacht wordt. Het is een bewijs tegen de logica van de feiten, tegen alle redenering, tegen elk argument, tegen alle redelijke overreding. Niets kan het doen smelten dan de genade Gods.

Als wij zelf geloven, kunnen wij nooit te dankbaar zijn. Maar wij moeten het nooit een vreemde zaak achten, als wij velen onzer medechristenen juist even verhard en ongelovig als de Joden vinden.

Ten andere moeten wij opmerken de blinde onwetendheid waarmee Gods vijanden dikwijls handelen en redeneren. Deze oversten van de Joden zeiden tot elkander: "Als wij deze Jezus laten geworden, zullen wij allen verloren zijn. Als wij zijn loopbaan niet stuiten en een einde aan zijn wonderen maken, zullen de "Romeinen komen en een einde aan onze natie maken." Nooit, de geschiedenis daarna heeft het bewezen, was daar een kortzichtiger en dwalender oordeel dan dit. Zij holden als onzinnigen voort op het pad dat zij gekozen hadden, en juist de zaak die zij vreesden, geschiedde. Zij verlieten niet alleen onze Heere, maar kruisigden en doodden Hem. En wat gebeurde er toen?

enige weinige jaren, had de ramp die zij gevreesd hadden, juist plaats: de Romeinse legers kwamen, verwoestten Jeruzalem, verbrandden de tempel en voerden het gehele volk in slavernij weg.

De belezen Christen behoeven vele soortgelijke dingen in de geschiedenis van de Christelijke kerk nauwelijks herinnerd te worden. De Romeinse keizers vervolgden de Christenen in de eerste drie eeuw, en geloofden dat 't een stellige plicht was, ze niet te laten geworden. Maar hoe meer zij hen vervolgden, hoe meer zij vermeerderden. Het bloed van de martelaren werd het zaad van de Kerk. –

Engelse papisten vervolgden in de dagen van koningin Maria de Protestanten, en meenden dat de waarheid in gevaar was, als zij hen lieten geworden. Maar hoe meer zij onze voorvaders verbrandden, hoe meer zij de geest van de mensen in aanhoudende gehechtheid aan de leer van de Hervorming bekrachtigden. –

In het kort, de woorden van de tweeden Psalm zijn voortdurend bewaarheid in deze wereld: "De koningen van de aarde stellen zich op en de vorsten beraadslagen samen tegen de Heere;" maar "Hij die in de hemel woont, zal lachen; de Heere zal hen bespotten." God kan de plannen van zijn vijanden doen medewerken ten goede van Zijn volk, en de toorn des mensen tot zijn lof. In dagen van tegenstand en lasteringen kunnen de gelovigen geduldig op de Heere steunen. Dezelfde dingen die eens hun schijnen te hinderen, zullen eindelijk blijken tot hun voordeel te zijn.

Eindelijk behoren wij op te merken welk belang slechte mensen soms hechten aan uitwendige plechtigheden, terwijl hun harten vol zonde zijn. Wij lezen, dat vele Joden uit het land opgingen naar Jeruzalem, voor het Pascha, opdat zij zichzelf reinigden." De meesten hunner, wij mogen 't vrezen, wisten er niets van, of bekommerden zich Mets om inwendige reinheid des harten. Zij maakten veel beweging over wassingen en vasten, en reinigingen, die in de tijd van onze Heere het bestanddeel van de Joodsen volksgodsdienst uitmaakten; en toch waren zij bereid om binnen weinige dagen onschuldig bloed te vergieten. - Vreemd als het moge schijnen, werd deze zelfde ijver voor uitwendige heiligheid gereed bevonden om de wil van de Farizeeers te doen, en hun eigen Messias gewelddadig ter dood te brengen.

Uitersten gelijk deze in de zelfden persoon te ontmoeten, zijn, helaas, verre van ongewoon. De ervaring leert dat een slecht geweten, dikwijls zal trachten zichzelf te behagen door een vertoning van ijver voor de zaak van Godsdienst, terwijl de "zwaardere dingen" van het geloof geheel werden nagelaten. Dezelfde mens die bereid is zee en land te bereizen om uitwendige reinheid te verkrijgen, is dikwijls dezelfde mens, die, als hij er de geschikte gelegenheid toe had, niet zou terugdeinzen om Christus te helpen kruisigen. Vreselijk als deze beweringen mogen schijnen, worden zij overvloedig door duidelijke feiten bewezen. De steden, waar de vastendagen met de meest overdreven nauwgezetheid worden gehouden, zijn juist de steden, waar de carnaval een tijd is van openbare uitspatting en zedeloosheid. De mensen die in sommige plaatsen van de Christelijke wereld de een week veel drukte maken over vasten, priester, absolutie, zijn dezelfde mensen die de volgende week niets om moord zullen geven! Deze dingen zijn eenvoudige werkelijkheden.

Laat ons dit vast in onze zielen prenten, dat een godsdienst die zich uitput in ijver voor uitwendige formaliteiten, uiterst waardeloos is in Gods oog. De reinheid die God wenst te zien, is niet de reinheid door lichamelijk wassen en vasten, door gewijd water en van een zelf opgelegd kluizenaarsleven, maar de reinheid des harten. Eigenwillige godsdienst en ceremoniëndienst mogen het vlees behagen, maar zij strekken niet om ware Godzaligheid te bevorderen. De standaard van het koninkrijk van Christus moet gezocht worden in de bergprediking: "Zalig zijn de reinen van hart, want zij zullen God zien." (Matth. 5: 8; Kol. 2: 23.)

#### AANTEKENINGEN.

47. Vergaderden de Raad. - Deze Raad was waarschijnlijk het Sanhedrin, de Hoge Raad; dezelfde, voor welken, naar men op goede gronden meent, de Heere zich (Joh. 5) verdedigd heeft. Op het vernemen van het wonder, dat Jezus te Bethanië verricht had, schijnen de bitterste vijanden onzes Heeren, de overpriesters en de Farizeeërs, ten hoogste verontrust te zijn geworden, en de volstrekte noodzakelijkheid gevoeld te hebben, om besliste maatregelen te nemen, ten einde de voortgang van de Heere te stuiten.

En zeiden: Wat zullen wij doen? - Die vraag openbaart angst en toorn.

Want deze mens doel vele tekenen. - Dit is een merkwaardige bekentenis. Zelfs de heftigste vijanden des Heeren beken, dat de Heere tekenen en wel vele tekenen of wonderen deed. Zij hebben niet eens gepoogd die te ontkennen, wat zij, bij enige mogelijkheid, zeker zouden gedaan hebben. Hoe kunnen dan hedendaagse ongelovigen en twijfelaars ze bedriegrijen heten, of ze geheel ontkennen? Als de Farizeeërs, die ten tijde van de Heere leefden en die hemel en aarde in beweging brachten om de Heere in zijn werk te stuiten, het nimmer durfden betwisten dat Hij

wonderen deed, is het toch al te ongerijmd, die nu, na een verloop van achttien eeuw, te willen loochenen.

48. Zij zullen allen in Hem geloven. - Dit bedoelt: de massa van het volk zal geboren, dat hij is wat hij beweert te zijn - de beloofde Messias.

De Romeinen zullen.... wegnemen.... plaats en volk. - Hoe dwaas! De Farizeeërs hadden moeten weten, dat niets verder van de bedoeling des Heeren verwijderd was, dan om een aards koninkrijk met behulp van gewapende macht op te richten. Hij zei immers ronduit, dat zijn rijk niet was van deze wereld. Hij had duidelijk verklaard, dat Hij niet geroepen was om als "rechter of scheidsman" (Luk. 12: 14) op te treden. Zo iemand kon dus allerm minst de naijver van de Romeinen opwekken. De Farizeeërs hadden behoren te bedenken, dat de Romeinen nooit de Messias en zijn aanhangers zouden kunnen overweldigen. Er bestond wel in geheel het Oosten een verwachting, ten tijde van onze Heere, dat er een merkwaardig persoon zou opstaan die een groot leidsman zou worden. Dit wordt zelfs door Romeinse schrijvers medegedeeld. Maar uit niets blijkt, dat de Romeinse regering ooit op iemand naijverig was, die enkel als een godsdienst - leraar optrad, en zich niet met de burgerlijke macht inliet. Het is klaar als de dag, dat de Farizeeërs, dit zeggende, een wapen gebruikten tegen de Heere en een voorwendsel om tegen Hem op te zetten. In werkelijkheid haatten zij Zijn leer, die hun eigen stelsel blootlegde en hun gezag ondermijnde. Zij gevoelden dat hun aanzien gevaar liep; maar wijl zij dat niet openlijk durfden zeggen, gaven zij voor te vrezen dat Hij de naijver van de Romeinen wilde opwekken en het gehele volk in gevaar brengen. Als de Joden God geloofden en gehoorzaamden, hadden zij niets te vrezen. – Dat de oversten heimelijk vermoed. de dat Jezus waarlijk de Messias was, in spijt van al hun vijandschap en ongeloof, blijkt niet alleen uit een vergelijking met andere plaatsen, maar ook uit hun gejaagdheid om Hem tegen te staan. Zij wisten dat Daniëls zeventig weken ten einde liepen. Zij konden Jezus' wonderen niet loochenen. Zij sloten moedwillig hun ogen voor het licht. - Onder het woord "deze plaats" denken enigen, dat zij verstonden de stad; anderen, het land; nog anderen, de tempel (Micha 1: 3; Hand. 6: 13, 14).

49. Een uit hen.. Kájafas. - Uit Hand. 5: 17 blijkt, dat hij behoorde tot de sekte van de Sadduceeërs. Ook weten wij, dat hij de schoonzoon was van Annas, van wie Joséfus speciaal zegt, dat die een Sadduceeër was. Dit verklaart de verachtelijken toon waarop hij de vraag van de Farizeeërs beantwoordde. Toch is het opmerkelijk hoe Farizeeërs en Sadduceeërs, die in zo menig opzicht van elkander verschilden, eenstemmig waren in haat en verzet tegen de Christus. Formalisten en twijfelzuchtigen maken ten allen tijde gemene zaak tegen het Evangelie.

Die deszelfs jaar hogepriester was. - Dit toont de wanorde en onregelmatigheid die destijds in de Joodse kerk heersten. Volgens de wet van Mozes was het ambt van de hogepriester levenslang. Kájafas was hogepriester, toen Johannes zijn bediening aanvaardde, en Annas niet hem (Luk. 3: 2). Hij was ook hogepriester na het Pinksterfeest en voor Stefanus' steniging.

Poole tekent aan: "Na Herodes' tijd werd op het geslacht van Aäron niet meer gelet. De Romeinen maakten hogepriester wie zij wilden. Joséfus zegt ons, dat de Joden dertien hogepriesters gehad hebben van Aäron tot Salomo, gedurende 612 jaren; achttien, van Salomo tot de Babylonische ballingschap, in 460 jaren; vijftien, van de ballingschap tot Antiochus, in 414 jaren; maar zij hadden niet minder dan acht - en - twintig in de tijd van dat Herodes begon te regeren totdat Jeruzalem verwoest werd, en dat tijdperk was korter dan een eeuw."

Gij verstaat niets. - In het Grieks valt op dat "gij" de nadruk. Het drukt Kajaks'

verachting uit over de onwetendheid en hulpeloosheid die uit van de Farizeeërs vraag sprak. Chrysostomus verklaart: "Wat bij anderen nog twijfelachtig en een punt van overweging uitmaakte, riep deze schaamteloos, openlijk en vermetel uit: "Hij moet sterven!" –

Pearce denkt "dat sommigen van de Joodse raadsheren moeten gesproken hebben van slechts een einde aan Jezus' prediking te maken; maar dat Kájafas met zo'n flauw raad de spot heeft gedreven en meer geweldige maatregelen voorsloeg. Mogen wij niet onderstellen dat Nicodémus en anderen ten gunste van de Heere hebben gesproken?"

50. Dat het ons nut is.. één sterve ganse volk.... verloren ga. -

Het is beter (wil Kájafas zeggen), dat den, schuldig of niet, in het belang van het volle sterve, dan dat het gehele volk omkome. - Genen komen zo licht in verzoeking om onrecht te plegen ten nutte van het algemeen, dan regeringspersonen. Niemand loopt zo zeer gevaar onrechtvaardigheden te begaan en te onderdrukken, dan een gouvernement onder de drang van het valse argument, dat het nut is dat de minderheid verdrukt worde, opdat de meerderheid er niet bij lijde. Wat zedelijk slecht is, kan nooit politiek recht zijn. –

Calvijn merkt aan: "Laat ons. eren, nooit te scheiden wat nuttig is van wat wettig is, daar wij geen voorspoed kunnen verwachten dan onder de zegen van God," Oecolampadius zegt, dat wij nooit het kwade mogen doen, opdat het goede er uit voortkome.

Doddridge merkt aan: "Wanneer zullen de politici dezer wereld leren God in zijn eigen wegen te vertrouwen, liever dan op hun eigen wijsheid te vertrouwen, in het schenden van alle regelen van waarheid, eer, en geweten?"

51, 52. En dit zei hij niet uit zichzelf, enz. - Deze twee verzen behelzen een tussen ingevoegde uitlegging van Kájafas toespraak tot de Farizeeërs. Dat de hogepriester, uit kracht van zijn ambt, te eniger tijd toekomende dingen kon voorzeggen, staat nergens te lezen. Wel noemt David Zadok "een ziener" (2 Sam. 15: 27); de efod van de hogepriester gaf de drager een zekere mysterieuze macht om onmiddellijk nabij zijnde dingen te voorzien (1 Sam. 23: 19); "de urim en thummim", wat die ook mogen geweest zijn, die in de borstlap van de hogepriester woonden, hebben de drager bijzondere onderscheidingsvermogens verleend, - maar die waren verloren gegaan bij de verwoesting van de eersten tempel. Kortom: er is niet het minste bewijs, dat een Joodse hogepriester, in de dagen onzes Heeren, enig vermogen had om te profeteren. De enig voldoende verklaring die ik van deze plaats kan geven, vindt men in de volgende vrije omschrijving: Dit zei hij niet uit zichzelf. Hij sprak deze woorden, schoon zichzelf daarvan onbewust, onder de invloed van een overmacht, welke maakte dat hij dingen zei van veel dieper zin dan hij zelf wist; zoals Oecolampadius zegt: "God gebruikte hem als een instrument" (Zie Jes. 10: 15).

... zijnde hogepriester deszelfs jaar, profeteerde hij. Hij sprak woorden, welke, zoals uit hetgeen daarna gebeurde bleek, uitnemend profetisch waren; en het feit, dat zij van zijn lippen kwamen, toen hij hogepriester was, maakte hen te merkwaardiger, toen zij later in het geheugen opkwamen en opgemerkt werden.

Dat Jezus sterven zou voor het volk. - Werkelijk voorspelde hij, schoon de vervulling op geheel andere wijze plaats greep dan hij bedoelde, dat Jezus sterven zou voor het welzijn van het Joodse volk.

52. En niet alleen voor dat volle, enz. - En hij voorspelde ook wat later met van de daad vervuld werd, hoewel in een opmerkelijk geheel andere wijze dan hij gedacht

had, - dat Jezus zou sterven niet enkel voor het Joodse volk, maar ten bate van alle Gods kinderen, die thans over de gehele wereld verstrooid zijn. - Kájafas had niets anders op het oog dan de dood van Jezus; maar de Heilige Geest noodzaakte hem, zonder dat hij het wist, woorden te gebruiken, die een aller - merkwaardigste profetie waren van Christus' dood, als brengende het leven tot een verloren wereld. –

Chrvsostomus merkt hierbij aan: "Kájafas profeteerde, niet wetende wat hij zei; en de genade Gods maakte slechts gebruik van zijn mond, maar raakte niet zijn vervloekt hart." - Andere Schriftverklaarders maken de opmerking hoe treffend de overeenkomst is tussen de uitspraak van Kájafas, die geheel wat anders betekende dan wat hij er mede bedoelde, en de uitroep van de Joden aangaande Christus bij Pilatus; "Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!"

Lightfoot acht, en te recht, dat wij groten nadruk moeten leggen op de woorden: "deszelfs jaar." Het was toch hetzelfde jaar waarin de bediening van de hogepriester afliep, toen het voorhangsel gescheurd werd, de Joodse bedeling opgeheven en het Mozaïsche priesterschap afgeschaft,' doordien Christus Jezus openbaar onze hogepriester werd.

53. Van die dag af beraadslaagden.... Jezus doden zouden. - Hier zien wij de uitwerking van Kájafas' raad. Van nu af stond het vast bij de Joodse overpriesters en raadsliden - wat ook wellicht door een Nicodémus, een Jozef van Arimathéa en een Gamaliël daartegen moge ingebracht zijn - dat Jezus ter dood gebracht zou worden. De enige zwarigheid was nog maar, wanneer en hoe dit ten uitvoer te brengen, zonder dat er oproer kwame.

54. Jezus dan wandelde niet meer vrijelijk onder de Joden. - Meer letterlijk: "nu niet meer." Van nu af vond de Heere het noodzakelijk niet meer openlijk te Jeruzalem te komen, totdat Hij wist dat het zijn tijd was om te lijden. Er is een tijd om op te treden en een tijd om zich terug te trekken.

Ging.... woestijn.... Efraïm... discipelen. - De juiste ligging van de plaats en stad hier genoemd is niet aan te geven. Waarschijnlijk over de Jordaan, is Perea, omdat toen de Heere naar Jeruzalem kwam, Hij door Jericho ging. Het schijnt een opzettelijk gekozen stille, afgelegen, weinig bezochte plaats te zijn geweest. Dat er gezegd wordt, dat de Heere daar zich ophield "met Zijn discipelen," maakt het waard opgemerkt te worden, dat wij geen enkel woord horen van enig openbaar werk aldaar door Hem gedaan. Het is alsof Hij de laatste weinige dagen voor zijn lijdensgang naar Jeruzalem aan ongestoorde gemeenschap met zijn Vader en privaatonderwijs aan Zijn discipelen heeft willen wijden.

Opdat zij zichzelf reinigden. - Dit ziet op de ceremoniële wassingen en reinigingen van Levitische verontreinigingen, waar alle strenge Joden zich zorgvuldig aan hielden, alvorens het Pascha te eten (Zie 2 Kron. 30: 18, 19). Het is niet mogelijk, het boek Leviticus te lezen, zonder getroffen te worden over de bijna ontelbare gevallen, waarin de Israëliet ceremonieel onrein kon worden, en hij nodig had naar de priester te gaan om rein verklaard te worden (Zie Num. 9: 6 - 11). En dan kwamen daarbij nog de Farizesere muggezifterijen.

56. Wat dunkt is.... Hij niet komen.... feest? - Dit wordt vermeld als een van de voornaamste vragen, welke de uit alle oorden te Jeruzalem, gekomen Joden tot elkander richtten. Bij een vroegere gelegenheid was de Heere niet op het Paasfeest te Jeruzalem geweest (Zie Joh. 6). Zij mochten dus natuurlijk wel in twijfel trekken of Hij ná wel komen zou.

57. De overpriesters nu en de Farizeeërs, enz. –

Dit vers toont ons de eerste stappen welke gedaan waren na de zitting van de Raad, die het advies van Kájafas had aangenomen om Jezus te doden. Er was een algemeen bevel gegeven, dat zo iemand wist waar Jezus in Jeruzalem huisvestte, hij daarvan kennis moest geven, om Hem te kunnen vatten. Verder dan Jeruzalem durfden de priesters denkelijk niet gaan uit vrees voor oproer.

## UITLEGGENDE GEDACHTEN OVER HET EVANGELIE VAN JOHANNES. (Tweede deel)

### JOHANNES 12: 1 - 11.

Overvloedige bewijzen voor de waarheid van Christus' wonderen. - Ontmoediging, welke Christus' vrienden van mensen ontvangen. - 's Mensen hardheid en ongeloof

1. *Jezus dan kwam zes dagen voor het Pascha te Bethanië, waar Lazarus was, die gestorven was geweest, welken Hij opgewekt had uit de doden.*
2. *Zij bereidden Hem dan aldaar een avondmaal, en Martha diende, en Lazarus was een van degenen, die met Hem aanzaten.*
3. *Maria dan genomen hebbende een pond zalf van onvervalste zeer kostelijke nardus, heeft de voeten van Jezus gezalfd en met haar haar zijn voeten afgedroogd, en 't huis werd vervuld van de reuk van de zalf.*
4. *Zo zei dan een van Zijn discipelen, namelijk Judas, Simons zoon, Iskariot, die Hem verraden zou:*
5. *Waarom is deze zalf niet verkocht voor driehonderd penningen en de armen gegeven?*
6. *En dit zei hij, niet omdat hij bezorgd was voor de armen, maar omdat hij een dief was en de beurs had, en droeg hetgeen gegeven werd.*
7. *Jezus dan zei: Laat af van haar; zij heeft dit bewaard tegen de dag mijner begrafenis.*
8. *Want de armen hebt gijlieden altijd met u, maar Mij hebt gij niet altijd.*
9. *Een groots schaar dan van de Joden verstond, dat Hij aldaar was; en zij kwamen niet alleen om Jezus' wil, maar opdat zij ook Lazarus zouden zien, die Hij uit de doden opgewekt had.*
10. *En de overpriesters beraadslaagden, dat zij ook Lazarus doden zouden.*
11. *Want velen van de Joden gingen heen om zijnentwil en geloofden in Jezus.*

Het hoofdstuk, waarmee wij nu aanvangen, sluit een aller - gewichtigste afdeling van het Evangelie van Johannes. De openlijke redenen van onze Heere tot de ongelovige Joden van Jeruzalem lopen hier ten einde. Na dit hoofdstuk verhaalt Johannes niets dan wat er in het bijzonder door de Heere tot de discipelen gezegd werd.

Ten eerste zien wij, in dit gedeelte, welke overvloedige bewijzen er bestaan van de waarheid van de grootste wonderen van onze leer.

Wij lezen van een avondmaal te Bethanië, waar "Lazarus aan tafel zat", onder de gasten, - Lazarus, die openlijk uit de dood was opgewekt, nadat hij vier dagen in het graf had gelegen. Niemand kon voorwenden, dat zijn opwekking enkel gezichtsbedrog was, en dat de ogen van de omstanders door een geest of visioen misleid moeten geweest zijn. Hier was dezelfde Lazarus, zittende, na verscheiden weken, onder zijn medemensen met een wezenlijk stoffelijk lichaam, en etende en drinkende stoffelijk voedsel. Het is moeilijk te begrijpen, welk een sterker bewijs van een feit zou kunnen geleverd worden. Hij, die door zo'n bewijs als dit niet overtuigd is, kan even goed zeggen, dat Hij besloten heeft, in 't geheel niets te geloven.

Het is een troostrijke gedachte, dat dezelfde bewijzen, die er bestaan omtrent de opwekking van Lazarus, de bewijzen zijn, die het nog machtiger feit omringen: de opwekking van Christus uit de doden. Werd Lazarus verscheiden weken door de mensen te Bethanië gezien, in-en uitgaande onder heil? zo werd de Heere Jezus door Zijn discipelen gezien. Nam Lazarus stoffelijk voedsel voor de ogen van zijn

vrienden? zo at en dronk de Heere Jezus voor zijn hemelvaart. Niemand, die Jezus een stuk van een gebraden vis en honigraten zag eten voor verscheiden getuigen, zou met gezonde zinnen er aan twifelen, of Hij een werkelijk lichaam had (Luk. 24: 42).

Wij zullen wel doen, ons dit te herinneren. In een eeuw van toenemend ongeloof en twijfelzucht zullen wij bevinden, dat de opstanding van Christus alle gewicht kan dragen, dat wij daarop leggen kunnen. Juist gelijk Hij boven redelijke twijfel stelde het wederopwekken van een geliefden discipel op een half uur afstand van Jeruzalem, zo stelde Hij boven twijfel zijn eigen overwinning over het graf. Als wij geloven, dat Lazarus weder opstond, hebben wij niet te twifelen, of Jezus ook weder opstond. Als wij geloven, dat Jezus weder opstond, hebben wij niet te twifelen aan de waarheid van zijn Messiasschap, de waarheid van zijn aanvaarding als onze Middelaar en de zekerheid van onze eigen opstanding. Christus is waarlijk opgestaan, en boze mensen mogen wel beven. Christus is uit de doden opgestaan, en de gelovigen mogen zich wel verheugen.

Ten andere zien wij, in dit gedeelte, welk een onvriendelijkheid en ontmoediging de vrienden van Christus soms van een mens ondervinden.

Wij lezen dat aan het avondmaal te Bethanië Maria, de zuster van Lazarus, de voeten van Jezus zalfde met kostbare zalf, en ze met het haar van haar hoofd afdroogde. De zalf werd niet met een karige hand uitgestort. Zij deed het zo mild en overvloedig, dat "het huis vervuld werd van de reuk van de zalf". Zij deed het onder de invloed van een hart vol liefde en dankbaarheid. Zij hield niets voor te groot en te goed, om het aan zo'n Zaligmaker te besteden. In vroeger dagen aan zijn voeten zittende, en naar zijn woorden luisterende, had zij vrede gevonden voor haar geweten en vergeving voor haar zonden. Op ditzelfde ogenblik zag zij Lazarus levend en gezond, zittende aan de zijde van haar Meester, - haar eigen broeder Lazarus, die Hij tot haar uit het graf had teruggebracht. Grotelijks geliefd, dacht zij, dat zij niet te veel liefde terug kon betonen. Het om niet hebbende ontvangen, gaf zij 't om niet.

Maar daar waren sommigen van de aanwezigen, die op het gedrag van Maria wat hadden aan te merken en berispten haar, als schuldig aan verkwistende buitensporigheid. Een vooral, een apostel, een man, van wie betere dingen konden verwacht worden, verklaarde openlijk, dat de zalf beter besteed had kunnen worden, en de prijs aan de armen gegeven. Het hart, dat zulke gedachten kon koesteren, moet lage meningen gehad hebben van de waardigheid van de persoon van Christus, en nog lager denkbeelden van onze verplichtingen aan Hem. Een koud hart en een vrekkige hand gaan meestal samen.

Daar zijn maar al te veel belijdende Christenen van een soortgelijken geest, heden ten dage. Duizenden van gedoopten kunnen niet begrijpen de ijver, van welken aard ook, voor de eer van Christus. Spreek ze van enige goede belegging van geld, om handel te drijven, of om de wetenschap te bevorderen, en zij zullen het als recht en wijs goedkeuren. Spreek ze van enige uitgave voor de prediking van het Evangelie hier of in het buitenland, voor de verspreiding van Gods Woord, voor de bevordering van de kennis van Christus op aarde, en zij zullen eenvoudig zeggen, dat zij geloven, dat het verkwisting is. Zij zullen nooit een stuiver aan zulke dingen als deze geven, en achten de mensen, die dat doen, voor dwazen. Het ergste van alles is, dat zij dikwijls hun eigen achterlijk held om zuiver Christelijke dingen te bevorderen, bedekken door een beweerd bemoeying met de armen in hun omgeving. Toch vinden zij het gemakkelijk, het merkwaardige feit te vergeten, dat zij, die het meeste doen voor de zaak van Christus, juist degenen zijn, die het meest voor de armen doen.

Wij moeten ons in het "geduldig volharden in het weldoen" nooit laten tegenhouden



door de onvriendelijke aanmerkingen van zulke mensen. Het is vruchteloos, van een mens te verwachten, dat hij veel voor Christus zal doen, als hij geen gevoel van schuld aan Christus heeft. Wij moeten medelijden hebben met de verblindende van onze onvriendelijke bedillers, en voortwerken. Hij, die de zaak van de lief hebbende Maria bepleitte, en zei: "Laat af van haar," is gezeten aan de rechterhand Gods en houdt een boek van de gedachtenis. De dag zal spoedig komen, als een verwonderde wereld zal zien, dat iedere beker koud water, in de naam van Christus gegeven, zowel als iedere fles van kostelijke zalf, in de hemel was opgetekend, en zijn loon heeft. In die groten dag zullen zij, die meenden dat iemand te veel voor Christus zou kunnen geven, bevinden, dat het beter ware geweest, dat hij nimmer geboren ware.

Eindelijk zien wij, in dit gedeelte, welk een ontzettende verharding en ongeloof er in het kart des mensen is.

Het ongeloof wordt duidelijk gezien in de overpriesters, die "beraadslaagden, dat zij ook Lazarus doden zouden". Zij konden het feit niet loochenen, dat hij weder opgewekt was. Levende en zich bewegende, en etende en drinkende op een half uur afstand van Jeruzalem, nadat hij vier dagen in het graf had gelegen, was Lazarus een getuige van de waarheid van het Messiasschap van Christus, die zij bij mogelijkheid niet konden logenstraffen of tot zwijgen brengen. Toch wilden deze trotse mannen niet buigen. Zij wilden liever een moord begaan, dan de wapenen van opstand neerleggen, en belijden dat zij ongelijk hadden. Geen wonder, dat de Heere Jezus zich ergens "verwonderde" over hun ongeloof. Wel mocht Hij zeggen in een welbekende gelijkenis: "Indien zij Mozes en de profeten niet horen, zo zullen zij ook, al ware 't dat er iemand uit de doden, opstond, zich niet laten gezeggen" (Markus 6: 6; Luk. 16: 31). Verharding des harten vertoont zich in Judas Iskariot, die, nadat hij een uitverkoren apostel en prediker van het Koninkrijk van de hemelen was geweest, eindelijk een dief en verrader wordt. Zolang de wereld staat, is deze ongelukkige man een aanhoudend bewijs van de diepte van het menselijk bederf. Dat iemand Christus volgen kon als een discipel, gedurende drie jaren al zijn wonderen zien, al zijn onderwijs horen, herhaalde vriendelijkheid ontvangen, kon meegeteld worden als apostel, en toch eindelijk bedorven van hart kon bevonden worden, dit alles schijnt op het eerste gezicht ongelooflijk en onmogelijk! Toch toont het geval van Judas duidelijk, dat de zaak bestaan kan. Weinige dingen misschien worden zo weinig voor waarheid geacht, als de uitgestrektheid van de val des mensen.

Laat ons God danken, als wij iets van het geloof weten, en zeggen kunnen, hoe zwak en ellendig wij ons gevoelen: "Ik geloof." Laat ons bidden, dat ons geloof werkelijk, waar, echt en oprecht moge zijn en niet een enkele bloot tijdelijke indruk, gelijk de morgenwolk en de vroege dauw. Laat ons vooral waken en bidden tegen de liefde van de wereld. Zij bracht er een ten val, die zich koesterde in de vollen zonnenschijn van voorrechten, en Christus iedere dag hoorde prediken. Laat dus "hij, die meent te staan, toezien dat hij niet valle" (1 Cor. 10: 12).

#### AANTEKENINGEN.

1. Jezus kwam zes dagen voor het Paasfeest te Bethanië. - Johannes gaat ineens over van 's Heeren verwijdering naar Efraïm tot zijn terugkeer voor het laatst naar Bethanië. die tussenruimte is geschied wat wij in Matth. 20: 17 - 34; Markus 10: 32 - 52; Luk. 18: 31 - 19: 28 lezen - Het Paaslam werd geslacht op Donderdagavond. Dus moet de Heere te Bethanië zijn aangekomen op Vrijdag, des avonds voor de sabbat. Zo heeft Hij zijn laatste aardse sabbat doorgebracht met Martha, Maria, en Lazarus in

Bethanië. Door deze aanwijzing van zes dagen kan men nauwkeurig nagaan, wat er elke dag in de laatste week geschied is.

2. Zij bereidden Hem ... een avondmaal. - Dat toont, hoe blij de Heere herbergzaamheid werd verleend. Slet die "zij" zullen zeker Martha, Maria en Lazarus zijn bedoeld. Door gastvrijheid achtten de Joden niet de sabbat te breken. Lightfoot zegt, dat de feestmaaltijd van de Joden op de zesden dag voor Pasen altijd bijzonder kostelijk was.

Martha diende. De altijd bedrijvige Martha (Luk. 10: 38 - 42).

Lazarus... een. dergenen, die.. aanzaten. - Alle Schriftverklaarders zien in deze bijvoeging het oogmerk om te bewijzen de wezenlijkheid van Lazarus' opstanding en herleving.

3. Maria... een pond zalf.... Jezus gezalfd, 'enz. - Dankbaarheid en liefde drongen haar tot die overvloedige en kostbare zalving. [Het was volgens Markus 14: 3 onvervalste zeer kostelijke nardus, getrokken uit de bloem van de plant van die naam]. - Calvijn zegt: "Het gewone gebruik was het hoofd te zalven, en daarom acht Plinius het als een buitengewone praal, dat sommigen ook de enkels zalfden. Wat Johannes zegt omtrent de voeten, doet ons opmerken, dat het gehele lichaam van Christus gezalfd werd, tot de voeten." [De andere Evangelisten spreken van de zalving van Jezus' hoofd].

Maria schijnt toen een dieper en inniger besef gehad te hebben van hetgeen in Christus was en van de waardigheid zijns persoons, dan één zijner discipelen.

4. Judas, Simons zoon, Iskariot. - Wie die Simon was, is onbekend. Iskariot betekent, dat hij uit Karioth, een stad in Judea, was. Hij was dus degene, die de andere apostelen door zijn schijnliefde verlokte. Dat Zijn Naam hier genoemd wordt, bewijst dat Johannes zijn Evangelie eerst laat geschreven heeft (vergel. 18: 10).

Die Hem verraden zou. - Chrysostomus tekent hierbij aan, dat Jezus van de beginne wist, dat Judas een verrader was, en hem meermalen berispt heeft, met woorden als deze: "Een uit u is een duivel" (Joh. 6: 64). Augustinus merkt ook aan, dat wij niet moeten onderstellen, dat Judas nooit gevallen is, voordat hij het geld van de Joden ontving. Hij was vals van de aanvang af.

5. Waarom.... Zalf niet verkocht... driehonderd penningen. - Hieruit leren wij de hoge waarde van Maria's zalf kennen. Het loon van een arbeider was "een penning daags" (Matth. 20: 2), d. i. 375 cent; wat Maria heeft uitgestort, moet dus naar Judas' schatting, over de honderd gulden hebben bedragen. Oecolampadius merkt aan, dat hoe goddelozer de mensen zijn, des te eer weten zij wat te vinden om anderen te laken en niets goeds te zien in wat deze doen. Zowij niets doen vóór en aleer iedereen ons prijst of goedkeurt, zullen we nooit iets goeds in de wereld verrichten. Stier merkt aan: "Dit legt de wortel bloot van de bedenking, welke men maakt tegen het offeren voor de zending, ter wille van de armen, die wij om ons heen hebben."

6. Zei hij niet.... bezorgd.... voor de armen. - Dit is een van de tussen ingevoegde ophelderingen, die zo dikwijls bij Johannes voorkomen. Hij meldt ons het ware karakter van Judas. De redenering van Judas wordt nog menigmaal gehoord, en, hoe schijnbaar gegrond, is zij toch verdacht. Het zijn de navolgers van Maria en niet die van Judas Iskariot, die werkelijk "bezorgd zijn voor de armen". Maar zij denken er niet aan er over te praten. Onderwijl anderen praten en redeneren, handelen zij.

Maar omdat hij een dief was. - Dit is een zware beschuldiging. Zij schijnt aan te

duiden, dat dit Judas' eigenlijk karakter was. Hij was altijd geweest en was altijd een oneerlijk mens. Dit schrijft een geïnspireerd apostel. Merken wij hier op, hoe ver een mens gaan kan in Christelijke belijdenis zonder inwendige genade. Gelijk al de apostelen had Judas Christus' wonderen aanschouwd, Christus' onderwijs gehoord, in Christus' gezelschap verkeerdt, en zelf het Koninkrijk Gods verkondigd. Toch was hij een man zonder genade. Voorrechten alleen bekeren geen mens. Letten we op de schrikwekkende macht van het geld. Geen wonder dat de geldzucht genoemd wordt "de wortel van alle kwaad" (1 Tim. 6: 10). Quesnel merkt op: "Christus laat wel toe, dat men Hem zijn geld ontneme, maar niet Zijn schapen."

De beurs had en droeg 'hetgeen gegeven werd. - De bijdragen van vrienden en vriendinnen, die de Heere dienden van hun goederen, zoals "Johanna, Susanna, en vele anderen" (Luk. 8: 3) worden zeker bedoeld met hetgeen hier genoemd wordt.

7. Bewaard tegen de dag Mijner begrafenis. - Beter vertaalde "voor de dag, enz." - Ik geloof niet, dat dit gezegd zo moet verklaard worden, als meende de Heere, dat Maria werkelijk wist, dat 's Heeren begrafenis ophanden was. Mij dunkt, het betekent: "Zij deed dusdanig wel alleen om Mij te eren; maar het is juist gepast, wijl mijn dood en begrafenis nabij zijn." [De vertaler neemt de vrijheid zijn mening mede te delen. Hij gelooft wel degelijk, dat Maria dit juist gedaan heeft in het geloof, dat de Heere sterven zou, dat zij de Heere dan wellicht niet zou kunnen zalven, en dat zij dus een bewijs wilde geven van haar onwrikbaar vertrouwen in Hem, wat ook met Hem mocht gebeuren, wat ook anderen van Hem dachten. Zij had niet voor niets "gezetten aan zijn voeten", en het goede deel uitgekozen, dat van haar niet zou weggenomen worden. Opmerkelijk is het, dat de Heere van haar gezegd heeft, wat Hij nooit van iemand anders heeft betuigd: "Zij heeft gedaan hetgeen zij kende; zij heeft een goed werk aan Mij gewrocht, zij is voorgekomen, om mijn lichaam te zalven ter begrafenis en, voorwaar, Ik zeg u, alwaar dit Evangelie gepredikt zal worden in de gehele wereld, daar zal ook tot haar gedachtenis gesproken worden van hetgeen zij gedaan heeft" (Markus 14: 6, 8 en 9). Men vindt haar ook niet genoemd onder de vrouw, die na Jezus' begrafenis naar het graf gingen om Hem te zalven.]

8. De armen hebt gijlieden altijd met u. - 't Verdient te worden opgemerkt, dat de Heere niet meer enkel Judas, maar allen aanspreekt. - Uit deze woorden blijkt, dat er altijd armen zullen zijn.

Maar Mij hebt gij niet altijd. - Augustinus merkt aan: "Wat zijn majesteit aanbelangt, hebben wij Christus altijd; wat de tegenwoordigheid van het vlees betreft, was het recht gezegd: "Mij hebt gij niet altijd." De kerk had Hem naar het vlees slechts korte tijd; nu heeft zij Hem door het geloof, maar ziet Hem met het oog niet."

9. Een grote schare.... verstond.... Hij aldaar was. - Jezus' komst te Bethanië was spoedig bekend geworden, wijl Bethanië dicht bij Jeruzalem was, én door het wonder dat aan Lazarus was geschied én doordien het Paasfeest nabij was en de schaar rondom Jeruzalem toenam.

10. Beraadslaagden.... ook Lazarus doden. - Geen groter bewijs voor de hardheid en onverbeterlijke boosheid des harten, dan in deze woorden ligt opgesloten. De priesters konden de opwekking van Lazarus niet ontkennen of wegdeneren. Hij was een getuige, wiens getuigenis tegen hun ongeloof verpletterend was. Zij wilden hem dus de mond stoppen, door hem te doden. En deze waren de geestelijke hoofdleiders van Israël!

11. Geloofden in Jezus. - Slechts nog maar met een verstandelijke overtuiging, dat Jezus de Messias moest zijn: het was nog geen geloof des harten. Toch is het waarschijnlijk, dat dit de gemoedstoestand was, waarin vele honderden Joden verkeerden vóór de opstanding en de Pinksterdag; overtuigd, maar niet bekeerd; overtuigd dat Jezus de Christus Gods was, maar bevreesd om Hem te belijden. Daarom kunnen wij niet twijfelen of op de Pinksterdag waren vele honderden van Petrus' hoorders voorbereid om te geloven.

### **JOHANNES 12: 12 - 19.**

Christus' geheel vrijwillig lijden. - Voorzeggingen betreffende Christus' eerste komst, tot in bijzonderheden vervuld

*12. Des anderen daags een e grote schare, die tot het feest. gekomen was, horende dat Jezus naar Jeruzalem kwam,*

*13. Namen de takken van palmbomen, en gingen uit, Hem tegemoet, en riepen: "Hosanna! Gezegend is Hij, die komt in de Naam des Heeren, Hij die is de Koning Israëls!"*

*14. En Jezus vond een jongen ezel, en zat daarop, gelijk geschreven is:*

*15. Vrees niet, gij dochter Sion! Zie, uw Koning komt, zittende op het veulen ener ezelin.*

*16. Doch dit verstonden Zijn discipelen in het eerst niet; maar als Jezus verheerlijkt was, toen werden zij indachtig, dat dit van Hem geschreven was, en dat zij Hem dit gedaan hadden.*

*17. De schaar dan, die met Hem was, getuigde, dat Hij Lazarus uit het graf geroepen en hem uit de doden opgewekt had.*

*18. Daarom ging ook de schaar Hem tegemoet, overmits zij gehoord had, dat Hij dat teken gedaan had.*

*19. De Farizeeën dan zeiden onder elkander: "Ziet gij wel, dat gij gans niet vordert? Ziet, de gehele wereld gaat Hem na."*

Een zorgvuldig lezer van de Evangeliën kan het nauwelijks onopgemerkt laten, dat het gedrag van onze Heere Jezus, in deze periode van zijn aardse loopbaan, zeer bijzonder is. Het is iets geheel anders dan alles wat er van Hem in het Nieuwe Testament verhaald wordt. Tot hiertoe hebben wij Hem zoveel mogelijk zich zien onttrekken aan de openbare opmerkzaamheid, zich begevende in de woestijn, en hen tegenhoudende die Hem voorop wilden stellen en Hem tot Koning wilden maken. Hij stelde het zich tot regel om de volksopmerkzaamheid niet na te jagen. "Hij zal niet twisten noch roepen, en er zal niemand zijn stem op de straten horen" (Matth. 12: 19). Hier integendeel zien wij Hem een openlijke intrede in Jeruzalem doen, vergezeld van een grote menigte volks, zodat de Farizeeërs zelfs zeggen: "Ziet, de gehele wereld gaat Hem na."

De verklaring van deze schijnbare tegenstrijdigheid is niet moeilijk uit te vinden. De tijd was eindelijk gekomen, dat de Christus voor de zonden van de wereld sterven zou. De tijd was gekomen, dat het ware Paaslam zou geslacht worden, dat het ware bloed van de verzoening zou gestort worden, dat de Messias "zou afgesneden worden", volgens de voorspelling (Dan. 9: 26), dat de weg tot het heilige van de heiligen door de waren Hogepriester geopend zou worden voor alle mensen. Dit alles wetende, trok onze Heere met opzet de aandacht tot zich. Dit wetende, plaatste Hij zich voorop onder de aandacht van de gehele Joodse natie. Het was niet meer dan betamelijk en

recht, dat deze zaak niet "in een hoek zou geschieden" (Hand. 26: 26). Als er ooit een daad in de aardse bediening van onze Heere openbaar was, het was de offerande die Hij op het kruis van Golgótha aanbood. Hij stierf op de tijd van het jaar, als al de stammen te Jeruzalem bijeen waren voor het Paasfeest. Dit was nog niet alles. Hij stierf in een week, toen Hij door zijn openbaren intocht in Jeruzalem de ogen van geheel Israël bijzonder op Hem had doen vestigen.

Ten eerste leren wij in deze verzen, hoe geheel het lijden van Christus was.

Het is onmogelijk, in deze geschiedenis niet te zien, dat onze Heere een geheimzinnige invloed had op de geest en de wil van allen rondom Hem, als Hij het geschikt oordeelde om daarvan gebruik te maken. Niets anders kan de uitwerking verklaren, welke zijn intocht in Jeruzalem op de menigte had, die Hem vergezelde. Zij schijnen voortgedreven te zijn door een geheime besturende macht, die zij verplicht waren te gehoorzamen, in weerwil van de afkeuring van de overheden des volks. Kortom, juist zoals onze Heere machtig was om Hem winden, en golven, en ziekte, en duivelen te doen gehoorzamen, was Hij ook machtig, als 't Hem behaagde, des mensen geest te buigen naar zijn wil.

Want het geval, dat wij hier voor ons hebben, staat niet alleen. De mensen van Nazareth konden Hem niet houden, als Hij "door het midden van hen doorging en wegging" (Luk. 4: 30). De toornige Joden van Jeruzalem konden Hem niet weerhouden, toen zij gewelddadig de handen aan Hem wilden leggen in de tempel; maar, "gaande door het midden van hen, ging Hij zo voorbij" (Joh. 8: 59). Bovendien, de soldaten, zelfs die in de hof van Gethsémané kwamen om Hem te vangen, "gingen eerst achterwaarts en vielen ter aarde" (Joh. 18: 6). In ieder dezer voorbeelden is maar één verklaring: een Goddelijke invloed werd gevoeld. Daar was gedurende de gehele aardse omwandeling van onze Heere een geheimzinnig "verbergen van zijn macht" (Hab. 3: 4). Hij had almachtige macht, als het Hem behaagde die te gebruiken.

Waarom weerstond Hij dan niet eindelijk zijn vijanden? Waarom verstrooide Hij de bende soldaten, die Hem kwamen grijpen, niet als kaf voor de wind?

Er is maar één antwoord. Hij was een gewillig Lijder, om verlossing teweeg te brengen voor verloren en verdorven zielen. Hij had ondernomen zijn eigen leven tot een rantsoen te geven, opdat wij zouden leven, en, Hij legde het af op het kruis met al de begeerte van zijn hart. Hij bloedde en leed en stierf, niet omdat Hij door meerdere macht was overwonnen en zichzelf niet helpen kon, maar omdat Hij ons liefhad, en er zich in verblijdde, dat Hij zichzelf voor ons als onze Plaatsbekleder overgaf. Hij stierf, niet omdat Hij de dood niet kon ontgaan, maar omdat Hij gewillig was met al zijn hart, om zijn ziel tot een offer voor de zonde te stellen.

Dat onze harten voor eeuwig op deze aller - troostrijkste gedachte steunen! Wij hebben een zeer gewillige en liefhebbende Zaligmaker. Het was zijn welbehagen, de wil zijns Vaders te doen, en de weg te openen voor de verloren en schuldigen mens, om in vrede tot God te komen. Hij had het werk, dat Hij in handen genomen had, en de arme zondige wereld, die Hij ging redden, lief. Laat ons dan nooit aan de onwaardige gedachte toegeven, dat onze Zalig maker niet gaarne zondaars tot zich ziet komen, en zich er niet in verheugt ze te behouden. Hij die het gewilligste otter op het kruis was, is ook de gewilligste Zaligmaker aan de rechterhand Gods. Hij is juist even gewillig zondaars te ontvangen, die nu tot Hem komen om vrede; als Hij was om voor zondaren te sterven, toen Hij zijn macht bedwong en gewillig op Golgótha leed.

Ten andere leren wij in deze verzen, hoe nauwkeurig de profetieën betreffende de eerste komst van Christus vervuld werden. Het binnenrijden in Jeruzalem op een ezel,

dat hier vermeld wordt, mocht op het eerste gezicht een eenvoudige daad en volstrekt niet opmerkelijk schijnen; maar als wij ons naar het Oude Testament wenden, bevinden wij, dat ditzelfde voorspeld is door de profeet Zacharia, omtrent vijfhonderd jaren vroeger. Wij vinden, dat de komst van een Verlosser niet de enige zaak was, die de Heilige Geest aan de vaders geopenbaard had, maar dat zelfs de minste bijzonderheden van zijn aardse loopbaan voorspeld en met juiste nauwkeurigheid opgeschreven waren.

Zulke vervullingen van profetieën verdienen de bijzondere aandacht van allen die de Bijbel liefhebben en hem met eerbied lezen. Zij doen ons zien, dat elk woord van de Heilige Schrift door Goddelijke ingeving is geschreven. Zij leren ons, ons te hoeden voor het verkeerde gebruik, om de taal van de Heilige Schrift te vergeestelijken of weg te redeneren. Wij moeten ons overtuigd houden, dat de duidelijke, letterlijke bedoeling van de Bijbel over het algemeen de ware en juiste is. Hier is een voorzegging van Zacharia letterlijk en nauwkeurig vervuld. Onze Heere was niet maar een zeer nederig persoon, zoals sommige vergeestelijkende Schriftverklaarders de woorden van Zacharia willen opvatten; maar Hij reed Jeruzalem wezenlijk op een ezel binnen. Bovenal, zulke vervullingen leren ons, wat wij mogen verwachten in het vooruitzicht van de tweede komst van Jezus Christus. Zij wijzen ons aan, dat wij een letterlijke vervulling moeten verwachten van de voorzeggingen betreffende die tweede komst, en niet een figuurlijke of een geestelijke.

Laat ons voor immer dit grote beginsel vasthouden. Gelukkig die Bijbellezer, die gelooft, dat de woorden van de Bijbel juist betekenen wat zij schijnen te willen zeggen. zo'n mens heeft de waren sleutel van de kennis bekomen bij het uitzien naar de toekomstige dingen. Te weten dat de voorzeggingen aangaande de tweede komst van Christus letterlijk vervuld zullen worden, juist zo letterlijk als de voorzeggingen aangaande de eerste komst van Christus vervuld zijn, is de eerste stap tot het recht verstand van nog niet vervulde profetieën.

#### AANTEKENINGEN.

12. Des anderen daags. - Dit moet Zondag geweest zijn vóór Pasen, die wij, om hetgeen toen gebeurde, Palmzondag heten. Ene grote schare....horende dat Jezus naar Jeruzalem kwam. - Onder die waren velen uit Galiléa, die Jezus' wonderen aldaar gezien hadden. Van Jezus' voornemen om naar Jeruzalem te gaan, konden zij reeds vernomen hebben van die met de Heere uit Jericho gekomen waren, en van hen die Hem te Bethanië de vorigen dag hadden gezien. - Van de Jeruzalemse Joden kon gezegd worden, zoals het oude spreekwoord luidt: "Hoe dicht bij de kerk, hoe verder van God."

13. Namen de takken van palmbomen.... Heus tegemoet. - Palmtakken werden gebruikt bij het inhalen van koningen of overwinnende veldheren, bij publieke gelegenheden. Zij deden dit, om Jezus als de Messias in te halen.

Riepen.... Hosanna! - Dit Hebreeuwse woord is genomen uit Ps. 118: 25 en betekent "Heere geef heil!" Calvin denkt, dat deze uitroep bevestigt, dat zij Jezus voor de Messias erkenden, en neemt aan, dat Ps. 118 bijzonder op 's Messias' komst doelt.

Gezegend.... die komt in de Naam des Heeren, de Koning Israëls! - Gedeeltelijk genomen uit Ps. 118: 26; doch dáar komt niet bij: "de koning Israëls." Zij hadden zeker een vaag denkbeeld, dat Jezus gekomen was om een tijdelijk Koning en een overwinnend Messias te zijn, die Israël van alle vreemde heerschappij zou bevrijden. - Niets zo gemakkelijk te verkrijgen als een volksgeroep Tussen het "Hosanna!" en het "Kruis Hem!" slechts een tijdruimte van weinige dagen.

14. Jezus vond een jongen ezel..., zat daarop. - Dat dit niet toevallig was, weten wij uit Mattheüs' Evangelie, waar wij lezen, dat de discipelen uitgezonden waren om de ezel te halen (Matth. 21: 7). Het rijden op een ezel was niet zo verachtelijk als wij zonden denken. De Oosterse ezel is een heel ander beest dan dat bij ons - groter, sterker en meer waard. Ezels worden bijzonder genoemd als een deel van de rijkdom van Abraham, Jakob en Job (Gen. 12: 16; 30: 43; Job 42: 12). Salomo had een beambte bijzonder over de ezels (1 Krop. 27: 30). Abraham, Biléam, Achsa, Abigaïl en de Sunamietische rijke vrouw reden allen op ezels. Het rijden op witte ezels was een bewijs van een groot man in de dagen van de Richteren (Richt. 5: 10).

Toch heeft nooit een koning of regeerder ooit een ezel gekozen bij een publieke optocht. Dan werd het paard of muilnier gekozen. Het gebruik van een ezel diende ongetwijfeld, om te tonnen dat 's Heeren Rijk een geheel ander was dan de rijken van de wereld. Geen Romein, ziende Jezus op een ezel rijden, kan gedacht hebben, dat Hij van plan was het rijk van Juda uit de handen van de Romeinen te wringen. Zeker ook heeft de Heere zo'n dier gekozen, om te tonnen dat Hij kwam om te dienen.

16. Als Jezus verheerlijkt was. - Dit moet betekenen, zoals Theophylactus zegt: "'s Heeren hemelvaart." Na die tijd en de Pinksterdag werd het verstand van de discipelen zeer verlicht. (Verg. Joh. 7: 36).

Toen werden zij indachtig... van Hem geschreven was. - een van de grote oorzaken daarvan was, dat het tot het ambt des Heiligen Geestes behoort, "indachtig te maken" (Joh. 14: 26).

En zij Heen dit gedaan hadden. - Lang na de intocht in Jeruzalem bevonden de discipelen, dat zij onwetend de Schriften vervuld hadden. Calvijn merkt hierbij aan: "Toen, na de hemelvaart, bleek het de discipelen, dat Christus deze dingen niet zonder bedoeling had gedaan, en dat deze mensen zich maar niet met een ijdel vermaak hadden beziggehouden, maar dat de gehele zaak door de Voorzienigheid Gods bestuurd was." Johannes betuigt hier zijn eigen onwetendheid.

17. Lazarus uit het graf geroepen, en.... opgewekt had. - De dubbele uitdrukking: "uit het graf geroepen" en "uit de doden opgewekt", verdient te worden opgemerkt. Ongetwijfeld daarom gebezigd, om op de zeer eenvoudige middelen te wijzen, die de Heere gebruikte. Hij sprak en het was geschied. Hij "riep" Lazarus uit te komen, en opeens "stond hij op".

18. Daarom ging ook de schaar Hem tegemoet. - Het Griekse woord "daarom" schijnt hier naar het laatste gedeelte van het vers te verwijzen, en niet naar het voorgaande. (Verg. Job. 10: 17, waar dezelfde manier van spreken gebruikt wordt).

19. Ziet gij wel, dat gij gans niet vordert, enz. - Enigen menen, dat zij, die dat zeiden, enig geloof hadden, maar geen moed genoeg om Christus te belijden. Anderen, onder welke Calvijn en andere Hervormers - en dit meer waarschijnlijk - zeggen, dat dit de taal was van Christus' vijanden.

De gehele wereld gaat Hem na. - De gehele wereld, zo spreken de teleurgestelde boosaardige vijanden. Christus' koninklijke macht dwong op geheimzinnige wijze de menigte, Jezus als hun Koning te ontvangen. Diezelfde macht zal Christus ontwikkelen, als Hij ten jongsten dage komt om de wereld te oordelen.

**JOHANNES 12: 20 - 26.**

Sterven de weg tot geestelijk leven. - Christus' dienstknechten moeten Hem volgen.

*20. En er waren sommige Grieken uit degenen, die opgekomen waren, opdat zij op het feest zouden aanbidden.*

*21. Deze dan gingen tot Filippus, die van Bethsaïda in Galiléa was, en baden hem, zeggende: Heere I wij wilden Jezus wel zien.*

*22. Filippus kwam en zei het Andreas, en Andreas en Filippus weer zeiden het Jezus.*

*23. Maar Jezus antwoordde hun, zeggende: De ure is gekomen, dat de Zoon des mensen zal verheerlijkt worden.*

*24. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zo blijft hetzelve alleen; maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort.*

*25. Wie zijn leven liefheeft, zal hetzelve verliezen; en wie zijn leven haat in deze wereld, zal hetzelve bewaren tot het eeuwige leven.*

*26. Zo iemand Mij dient, die volge Mij, en waar Ik ben, aldaar zal ook Mijn dienaar zijn; en zo iemand Mij dient, de Vader zal hem eren.*

Daar is meer werkzaamheid in de geest van enkele mensen dan wij vermoeden. Het geval van de Grieken is hiervan voor ons een merkwaardige proef. Wie zou gedacht hebben, toen Christus op aarde was, dat vreemdelingen uit een ver land in Jeruzalem zouden gekomen zijn en gezegd zouden hebben: "Heere! wij wilden Jezus wel zien"? Wie deze Grieken waren, wat zij bedoelden, waarom zij Jezus wensten te zien, welke hun inwendige beweegredenen waren, - dat alles zijn vragen, die wij niet kunnen beantwoorden. Gelijk Zacheüs kunnen zij door nieuwsgierigheid bewogen zijn geworden. Gelijk de Wijzen uit het Oosten kunnen zij gegist hebben dat Jezus de beloofde Koning van de Joden was, wie de gehele Oosterse wereld verwachtte. Genoeg voor ons, te weten, dat zij meer belang in Christus stelden dan Kájafas en al diens metgezellen. Genoeg, te weten, dat zij aan de lippen van onze Heere woorden ontlokten, die nog gelezen worden in meer dan tweehonderd talen, van het een einde van de wereld tot het andere.

Ten eerste leren wij uit de woorden van onze Heere, in dit gedeelte, dat de dood de weg is tot geestelijk leven en heerlijkheid. "Indien het tarwegraan in de aarde niet valt en sterft, zo blijft het alleen; maar indien het sterft, zo brengt het veel vrucht voort."

Met deze uitdrukking was voornamelijk bedoeld de verwonderden Grieken te leren de waren aard van het Messiasrijk. Als zij dachten een Koning te zien, gelijk de koningen van de wereld, zouden zij zich grotelijks bedriegen. Onze Heere wilde hun doen weten, dat Hij kwam om een kruis te dragen, en niet een kroon. Hij kwam niet om een leven van eer, gemak en weelde te voeren, maar om een schandelijke en ontterende dood te sterven. Het Koninkrijk, dat Hij kwam stichten, moest beginnen met een kruisiging, en niet met een kroning. Deszelfs heerlijkheid bestond in zijn oorsprong te nemen niet uit overwinningen door het zwaard behaald, en uit opeengestapelde schatten van goud en zilver, maar uit de dood van zijn Koning.

Maar deze uitdrukking dient ook nog om een uitgestrekter les te eren. Zij openbaarde, onder een treffend beeld, de machtige grondwaarheid, dat de dood van Christus de bron van geestelijk leven voor de wereld zou zijn. Uit Zijn lijden en kruis zou een ruime oogst van weldaden voor de mensen ontkiemen. Zijn dood zou als een



graankorrel de wortel van zegeningen en weldaden voor talloze miljoenen van onsterfelijke zielen zijn.

In 't kort, het grote beginsel van het Evangelie zou nog eens getoond worden, dat de zoendood van Christus (niet Zijn leven, of wonderen, of onderwijs, maar Zijn dood) vruchten zou voortbrengen tot lof van God, en om verlossing voor een verloren wereld aan te brengen.

Deze diepe en krachtige uitdrukking werd gevolgd door een praktische toepassing, die ons zelf nauw betreft. "Die zijn leven haat, die zal het behouden." Hij, die zalig Wil worden, moet gereed zijn om het leven zelf op te geven, als 't nodig is, ten einde de behoudenis te verkrijgen. Bij moet zijn liefde tot de wereld begraven, met haar rijkdom, haar eer, genoegens en beloningen, met een volkomen geloof dat door zo te doen, hij een betere oogst zal maaïen, zowel hier als hiernamaals. Die het leven, dat nu is, zo liefheeft dat in zelf niets kan ontzeggen ter wille van zijn ziel, zal eindelijk bevinden dat hij alles verloren heeft. Hij, integendeel, die gereed is alles weg te werpen wat hem 't incest dierbaar is in dit leven, als het zijn ziel in de weg staat, en het vlees met zijn genegenheden en lusten te kruisigen, zal eindelijk bevinden dat hij geen verliezer is. In één woord, zijn verliezen zullen niets schijnen, vergeleken met zijn winsten.

Waarheden gelijk deze behoren diep in onze harten te zinken, en zelfonderzoek op te wekken. Het is even waar van de Christenen, als het van Christus waar is, - daar kan geen leven zijn zonder dood, daar kan geen zoet zijn zonder bitter, daar kan geen kroon zijn zonder een kruis. Buiten de dood van Christus zou er geen leven voor de wereld geweest zijn. Tenzij wij gewillig zijn om de zonden af te sterven en alles te kruisigen wat het dierbaarste voor vlees en bloed is, kunnen wij geen enkele weldaad van Christus' dood verwachten. Laat ons deze dingen ons herinneren, en als mannen ons kruis dagelijks opnemen. Laat ons, om de vreugde die ons is voorgesteld, het kruis verdragen en de schande verachten, en aan het einde zullen wij met onze Meester aan Gods rechterhand zitten. De weg van zelfkruisiging en heiliging mag van de wereld dwaasheid en verspilling schijnen, juist als goed zaad begraven het kind en de dwaas verspilling schijnt; maar nooit leefde er een mens die niet bevonden heeft dat door te zaaïen in de Geest, hij het eeuwige leven maait.

Ten andere leren wij uit de woorden van onze Heere, dat als wij belijden Christus te dienen, wij Hem volgen moeten. "Zo iemand Mij dient," is het woord, "die volg Mij,"

Die uitdrukking "volgen" is een van grote betekenis en brengt ons vele gemeenzame denkbeelden voor de geest. Zoals de soldaat zijn generaal volgt, zoals de dienaar zijn meester volgt, zoals de scholier zijn onderwijzer volgt, zoals het schaap zijn herder volgt, juist zo behoort de belijdende Christen Christus te volgen. Geloof en gehoorzaamheid zijn de hoofdkenmerken van ware volgelingen, en zullen altijd in ware gelovige Christenen gezien worden. Hun kennis moge gering zijn, en hun zwakheden zeer groot, hun genade zeer zwak, en hun hoop zeer flauw, maar zij geloven wat Christus zegt, en trachten te doen wat Christus beveelt. En van zulken verklaart Christus: "Zij dienen Mij, zij zijn de Mijne."

Het christelijk leven, zoals hier wordt getekend, ontvangt weinig lof van de mensen. Het is te inwendig, te beslist, te sterk en te degelijk. Christus in naam en vorm te dienen, is een gemakkelijk werk en voldoet de meesten mensen; maar Hem in geloof en leven te volgen, eist meer moeite dan het gros van de mensen voor hun zielen wil aanwenden. Gelach, spot, tegenstand en vervolging zijn dikwijls de enige beloning, die de volgelingen van Christus van de wereld ontvangen. Hun Godsdienst is zulk een,

"wiens lof niet is van de mensen, maar uit God" (Rom. 2: 29).

Maar laat hem, die een volger van Jezus is, toch nooit vergeten dat de Heere hem overvloedige aanmoediging geeft. "Waar Ik ben," verklaart Hij, "daar zal ook mijn dienaar zijn; indien iemand Mij dient, de Vader zal hem eren." Laat ons deze troostrijke beloften ter harte nemen, en voorwaarts gaan op de smalle weg, zonder vreze. De wereld moge onze naam als boos uitwerpen, en ons uit haar maatschappij verbannen; maar wanneer wij met Christus in heerlijkheid wonen, zullen wij een tehuis hebben, waar wij nooit uitgeworpen kunnen worden. De wereld moge onze Godsdienst verachten, en ons om ons christendom uitlachen en bespotten; maar als de Vader ons ten laatste eert voor de vergadering van engelen en mensen, dan zullen wij bevinden dat zijn lof alles vergoedt.

#### AANTEKENINGEN.

20. Daar waren sommige Grieken, ene. - Wie deze Grieken waren is niet te bepalen. Het waren Heidenen van afkomst. proselieten, Jodengenoten (Hand. 17: 4); anders hadden zij niet tot het feest mogen komen. - Het verdient opmerking, dat even als Heidenen, de Wijzen uit het Oosten, onder de eersten waren om de Heere te eren, toen Hij geboren was, ook nu Heidenen onder de eersten waren, om hun belangstelling in Christus te toezien vóór zijn kruisiging. - Waarschijnlijk heeft deze gebeurtenis niet op de dag van de intocht, maar de of twee dagen later plaats gehad.

21. Gingen tot Filippus.... Bethesda Galiléa. - Waarom juist tot Filippus, is moeilijk te zeggen. Misschien omdat hij als inwoner van een stad in Noordelijk Galiléa meer dan de andere apostelen met Grieken bekend was. Doch ditzelfde kan ook van Andreas en anderen gezegd worden. Of was het omdat hij alleen een meer zuiver Griekse naam droeg? of had hij bloedverwanten onder de Grieken? - Bethesda wordt vermeld, omdat Filippus Andreas aansprak. Bethesda was de geboorteplaats van Andreas en Filippus; zij waren dus stadgenoten.

Wij wilden Jezus wel zien. - Volgens het Grieks, beter: "wij wensen, wij begeren, wij verlangen Jezus te zien." De eigenlijke beweegreden die hen daartoe drong, kennen wij niet. Zeker was het hun niet enkel te doen om Jezus te zien, maar om nader met Hem in aanraking te komen. Bengel meent dat Jezus op dat ogenblik in de binnenvoorhof van de tempel was, waar de Grieken niet mochten komen. Opmerkelijk: de Grieken zochten Jezus te zien op dezelfde tijd dat de Joden Hem zochten te doden.

22. Andreas en Filippus weer zeiden het Jezus. - Hieruit blijkt dat de twee apostelen eerst met elkander geraadpleegd hebben, alvorens zij het Jezus zeiden. Misschien waren zij, als Joden, er niet zeker van dat Jezus zich met de Grieken zou willen inlaten, en daarom eerst aarzelden het Hem te zeggen. Wellicht gedachten zij, dat de Heere hun gezegd had: "Gij zult niet heengaan op de weg van de Heidenen" (Matth. 10: 5).

23. De ure is gekomen.... de Zoon des mensen.... verheerlijkt worden. - Deze uitspraak is ongetwijfeld de sleutel voor dit en de twee volgende verzen. De Heere wilde zeggen, dat voorzeker de ure voor Hem gekomen was om verheerlijkt te worden. Hij stond gereed om de wereld te verlaten, tot zijn Vader op te varen, het werk te voltooien dat Hij was komen doen, en hogelijk verheerlijkt te worden. Zijn aardse dienstwerk van de vernedering liep ten einde, en de tijd zijner verheerlijking was aangebroken. Doch dat alles moest geschieden langs een geheel andere weg dan zij

meenden. Hij zou eerst naar een kruis gaan en niet naar een kroon. Het kruis zou leiden tot de heerlijkheid (Luk. 24: 26). Zolang zijn "ure" niet gekomen was, konden de Joden zijn prediking niet tegenhouden, noch zijn persoon letsel aandoen. De vraag van de Grieken naar Jezus gaf Hem aanleiding tot deze openbaring: "De Grieken beginnen naar Mij te vragen. Dus is blijkbaar de ure gekomen dat mijn werk voltooid moet worden en mijn Koninkrijk door Mijn kruisiging, opstanding en hemelvaart in de gehele wereld gevestigd worden."

24. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u. - Dit is een van die plechtige voorafspraken, die zo herhaaldelijk in Johannes' Evangelie voorkomen en de serie of andere hoogstgewichtige waarheid aankondigen.

Indien het tarwegraan, enz. - De Heere heldert hier een grote Schriftuurlijke waarheid op, door een zeer gewone zaak in de natuur. In het zaad komt het leven door de dood. Het zaad moet in de grond gelegd worden, moet rotten en sterven, dan zal het ontkiemen en vruchten voortbrengen. De dood van Christus was het leven van de wereld. Zijn plaatsbekleding op het kruis, zijn zoendood zou het begin zijn van ontelbare zegeningen voor een verloren wereld. Merken wij hier op welk een hoog belang de Heere hecht aan Zijn dood. Het is de oude grondleer van de Bijbel dat Christus' offerdood op het kruis de enige voldoening en verzoening voor de zonde van de wereld.

25 Die zijn leven lief heeft, enz. - Weinige van 's Heeren gezegden zijn zo dikwijls door de Heilige Geest herhaald als deze twee paradoxen. Die herhaling bewijst het gewicht er van (Matth. 10: 39; 16: 25; Markus 8: 35; Luk. 9: 24; 17: 33). De Heere had er zeker mede ten doel Zijn discipelen te waarschuwen dat zij geen goede dingen in dit leven moesten verwachten, als zij Hem volgden. Zij moesten hun Joodse verwachtingen van tijdelijke beloning en eer in zijn dienst opgeven. Zij moesten integendeel, wilden zij behouden worden, alles opgeven en opofferen. De Christenen van alle eeuw moeten de wereld afsterven, in de hoop op een oogst van heerlijkheid in de toekomstige wereld - Het woord "haat" moet hier vergelijkenderwijze genomen worden. Het is een Hebraïsme (Kom. 9: 13; Jes. 1: 4).

26. Zo iemand Mij dient, die volge Mij. - Wie Christus dient, moet zijn voetstappen volgen, tevreden zijn met een kruis (Matth. 26: 24; Rom. 8: 17).

Waar Ik ben.... mijn dienaar zijn.... de Vader zal hem eren. - Hier belooft de Heere zijn volgers twee dingen: met Hem zijn waar Hij is, in het paradijs, en in zijn heerlijk Koninkrijk; en geëerd worden van de Vader, dat alle lijden zal vergoeden. Terwijl de Heere enerzijds de vleselijke en aardse verwachtingen van Zijn Joodse volgers ontmoedigt, bemoedigt Hij hen anderzijds door hen te wijzen op wat zij stellig mochten verwachten. - Het helderste begrip dat wij van de hemel kunnen vormen is wat hier gezegd wordt. Het is met Christus zijn en van de Vader geëerd worden (Joh. 11: 3; 17: 24; 1 Thess. 4: 17).

### **JOHANNES 17: 27 - 33.**

's Mensen zonde Christus toegerekend. - Christus' inwendige strijd. - Gods stem van de hemel gehoord. - Christus' voorzegging omtrent zijn opneming

27. *Nu is Mijn ziel ontroerd, en wat zal Ik zeggen? "Vader, verlos Mij uit deze ure! Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen.*

28. *Vader, verheerlijk Uw Naam." Er kwam dan een stem uit de hemel, zeggende: "En*

*Ik heb hem verheerlijkt, en Ik zal Hem weer verheerlijken!"*

*29. De schaar dan, die daar stond en dit hoorde, zei dat er een donderslag geschied was; anderen zeiden: "Een engel heeft tot Hem gesproken."*

*80. Jezus antwoordde en zei: "Niet om Mijntwil is deze stem geschied, maar om uwentwil."*

*31. Nu is het oordeel dezer wereld; nu zal de overste dezer wereld buiten geworpen worden.*

*32. En Ik, zo wanneer Ik van de aarde zal verhoogd zijn, zal hen allen tot Mij trekken."*

*33. (En dit zei Hij, betekende hoedanigen dood Hij sterven zou.)*

'Deze verzen laten ons zien wat Petrus bedoelde, toen hij zei: " Daar zijn sommige dingen zwaar om te verstaan" in de Schrift (2 Petrus 3: 16). Hier zijn diepten, waarvoor wij geen peillood hebben om ze te doorgronden. Dit behoeft ons niet te verwonderen, of ons geloof aan 't wankelen te brengen. De - Bijbel zonde geen boek zijn "van God ingegeven", als hij niet vele zaken bevatte, die het beperkte verstand van de mens te boven gaan. Met al zijn moeilijkheden bevat hij duizenden plaatsen die de ongeleerdsten gemakkelijk kunnen begrijpen. Zelfs hier, als wij maar aanhoudend op deze verzen staren, kunnen wij daaruit lessen van niet weinig gewicht verzamelen.

Ten eerste hebben wij in deze verzen een zijdelings bewezen belangrijke leer. Die leer is de toerekening van de zonde van de mensen aan Christus.

Wij zien de Zaligmaker van de wereld, de eeuwige Zoon van God, innerlijk ontroerd en bewogen: "Nu is Mijn ziel ontroerd.". Wij zien Hem, die ziekten door enkel aanraking kon genezen, duivelen kon uitwerpen met de woord, en de winden en golven gebieden, Hem te gehoorzamen, in groten angst en verslagenheid van geest. Hoe kan dit verklaard worden

Te zeggen, zoals sommigen doen, dat de enige oorzaak van de ontroering van onze Heere het vooruitzicht was van zijn eigen smartelijke dood aan het kruis, is een zeer onvoldoende verklaring. In dat opzicht zou men dan met recht kunnen zeggen, dat menige martelaar meer kalmte en moed getoond heeft dan de Zoon van God.

Zulk een gevolgtrekking is om 't minste te zeggen, zeer stotend. Toch is dit de gevolgtrekking waartoe de mensen gedreven worden, als zij het nieuwere begrip aannemen, dat de dood van Christus alleen een heerlijk voorbeeld van zelfverloochening was.

Niets kan ooit de ontroering van de ziel van onze Heere verklaren, zowel hier als in Gethsémané, dan alleen de oude leer, dat Hij de last van de zonden gevoelde, en die Hem neerdrukte. Het was het zware gewicht van de schuld van een wereld, die op Hem gelegd was en op zijn hoofd neerkwam, dat Hem deed zuchten en klagen, en uitroepen: "Nu is Mijn ziel ontroerd." Laat ons voor eeuwig aan deze leer vasthouden, niet alleen omdat zij de knoop van het hier voor ons liggend Schriftwoord losmaakt, maar omdat zij de enige grond van vasten troost voor het hart van een Christen is. Dat onze zonden werkelijk gelegd zijn op onze Goddelijke Plaatsbekleder, en door Hem gedragen zijn, en dat zijn gerechtigheid werkelijk aan ons wordt toegerekend en als de onze wordt gerekend - dit is de ware waarborg voor de christelijken vrede. En als iemand vraagt hoe wij weten dat onze zonden op Christus werden gelegd, verzoeken wij hem zulke Schriftgedeelten te lezen, als dat hetwelk voor ons ligt, en ze uit te leggen uit enig ander beginsel, als hij kan. Christus heeft onze zonden gedragen, onze zonden weggedragen, gezocht onder de last van onze zonden, is "ontroerd" geweest in de ziel door het gewicht onzer zonden, en heeft werkelijk onze zonden weggenomen.

Dit, hiervan mogen wij ons verzekerd houden, is gezonde leer: dit is Schriftuurlijke Godgeleerdheid.

Ten tweede hebben wij in deze verzen een grote verborgenheid, ontvouwd. Die verborgenheid is de mogelijkheid van veel inwendige strijd van de ziel zonder zonde. Wij kunnen niet falen, in het gedeelte vóór ons een machtigen zielestrijd in onze gezegenden Zaligmaker te zien. Van deszelfs diepte en hevigheid kunnen wij waarschijnlijk zeer weinig begrip vormen. Maar de angstige kreet: "Mijn ziel is geheel ontroerd," - de plechtige vraag: "Wat zal Ik zeggen?" - het gebed van lijdend vlees en bloed: "Vader, verlos Mij uit deze ure," - de zachtmoedige belijdenis: "Hierom ben Ik in deze ure gekomen," - de bede van een volkomen onderworpen wil: "Vader, verheerlijk Uw Naam," - wat betekent dit alles?

Zeker kan daar maar één antwoord zijn. Deze uitdrukkingen spreken van een strijd in de borst van onze Zaligmaker; een strijd, voortkomende uit de natuurlijke gevoelens van een die volmaakt mens was, en als mens lijden kon alles wat de mens in staat is te lijden. Toch was Hij, in wie deze strijd plaats vond, de Heilige Zoon Gods. In Hem is geen zonde (1 Joh. 3: 5). Hier is een fontein van vertroosting voor alle ware dienaren van Christus, die niet overzien mag worden.

Laat ze uit het voorbeeld van onze Heere leren dat inwendige strijd van de ziel niet noodzakelijk op zichzelf iets zondigs is. Al te velen, geloven wij, zijn er, die, omdat zij dit punt niet verstaan, al hun leven de weg naar de hemel met smart bewandelen. Zij verbeelden zich dat zij geen genade hebben, omdat zij een strijd vinden in hun eigen harten. Zij weigeren troost te nemen uit het Evangelie, omdat zij een strijd voelen tussen vlees en geest. Laat ze de ervaring van hun Heere en Meester opmerken en hun wanhopige vrees ter zijde leggen. Laat ze de ervaring van zijn heiligen in iedere eeuw bestuderen, van Paulus af, en verstaan, dat, als Christus inwendige strijd had, de Christenen verwachten moeten die ook te hebben. Aan twijfelingen en ongelooft zich over te geven, is waarlijk verkeerd en dat ontrooft ons onze vrede. Daar is, voorwaar, een ongelovige moedeloosheid, die te veroordelen is, en waaraan men weerstand moet bieden, waarover men berouw moet hebben, en die gebracht moet worden tot de fontein van alle zonden, opdat ze vergeven moge worden. Maar het enkele aanwezig zijn van strijd en tweespalt in onze harten is op zichzelf geen zonde. De gelovige kan gekend worden zowel door zijn inwendige strijd als door zijn inwendige vrede.

Ons wordt, ten derde, in deze verzen een groot wonder geloond. Dat wonder is de hemelse stem, in dit gedeelte beschreven, - een stem, die zo duidelijk gehoord werd, dat het volk zei dat het donderde, - een stem, uitroepende, verkondigende: "Ik heb hem verheerlijkt, en Ik zal hem weer verheerlijken."

Die wonderbare stem werd drie malen gedurende de bediening van onze Heere gehoord. Eens werd zij gehoord, bij zijn doop, toen de hemelen geopend werden en de Heilige Geest op Hem neerdaalde. Nog eens werd zij gehoord bij zijn verheerlijking, toen Mozes en Elias voor een wijle met Hem verscheen voor Petrus, Jakobus en Johannes. Bij iedere gelegenheid weten wij dat het de stem van God de Vader was. Maar waarom en waardoor deze stem alleen bij deze gelegenheden gehoord werd, moeten wij gissen. De zaak was een diepe verborgenheid, en wij kunnen daar nu niet in het bijzonder over spreken.

Laat het ons voldoende zijn te geloven, dat er met dit wonder bedoeld werd, te tonen de innige betrekking en onafgebroken vereniging van God de Vader en God de Zoon, gedurende het tijdperk van de aardse bediening van de Zoon. Op geen tijdstip

gedurende zijn vleeswording was er een tijd, dat de eeuwige Vader niet dicht bij Hem was, ofschoon ongezien door de mens. –

Laat ons ook geloven dat dit wonder bedoelde de omstanders de bepaalde goedkeuring van de Zoon door de Vader duidelijk te maken als de Messias, de Verlosser en de Zaligmaker van de mens. Die goedkeuring behaagde het de Vader drie malen door een stem uit te drukken, zowel als te verklaren door tekenen en wonderen, door de Zoon in zijn Naam verricht. Deze dingen mogen wij wel geloven. Maar na alles gezegd te hebben, moeten wij bekennen dat de stem een verborgenheid was. Wij mogen daarvan lezen met verwondering en ontzag, maar wij kunnen het niet uitleggen.

Eindelijk wordt in deze verzen een grote profetie voorgesteld. De Heere Jezus verklaarde: "Als Ik verhoogd zal zijn van de aarde, zal Ik hen allen tot Mij trekken."

Wat de ware mening van deze woorden betreft, daarover kan maar één gedachte zijn in elke oprechte ziel. Zij bedoelen niet, zoals dikwijls verondersteld wordt, dat, 'als de leer van Christus gekruisigd wordt voorgesteld en door de leraars omhoog gehouden zij een trekkende kracht op de hoorders zal hebben; dit is onloochenbaar een waarheid, maar het is niet de waarheid van de tekst. Zij bedoelen eenvoudig dat de dood van Christus aan het kruis een trekkende uitwerking op het gehele mensdom zou hebben. Zijn dood als van onze plaatsbekleder en het offer voor onze zonden zou menigten uit iedere natie trekken om in Hem te geloven en Hem als hun Zaligmaker aan te nemen. Door gekruisigd te worden voor ons, en niet door een aardse troon te bestijgen, zou Hij een koninkrijk stichten in de wereld, en onderdanen tot zich vergaderen.

Hoe gans en al deze profetie vervuld is gedurende achttien eeuw, daar is de geschiedenis van de Christelijke Kerk een overvloedig bewijs van. Waar Christus en die gekruisigd ooit gepredikt is, en de geschiedenis van het kruis ten volle verhaald, zijn er zielen tot Christus bekeerd en getrokken; juist zoals ijzerdraden getrokken worden tot een magneet, in alle deden van de wereld. Geen waarheid voldoet zo juist aan de behoeften van alle kinderen van Adam, van allerlei kleur, klimaat en taal, als de waarheid van de gekruisigten Christus.

En de profetie is nog niet uitgeput. Zij zal een nog meer volkomen vervulling erlangen. Er zal een dag komen dat iedere knie zich zal buigen voor het Lam dat geslacht werd, en iedere tong zal bekennen dat Hij is de Heere, tot heerlijkheid Gods des Vaders. Hij die "verhoogd werd" op het kruis, zal nog op de troon van de heerlijkheid zitten, en voor Hem zullen alle geslachten vergaderd worden. Vrienden en vijanden, ieder in hun eigen orde, zullen uit hun graven "getrokken" worden, en voor de rechterstoel van Christus verschijnen. Laat ons zorg dragen dat wij aan zijn rechterhand gevonden worden!

#### AANTEKENINGEN.

27. Wat in dit vers staat, komt als 't ware enigszins plotseling invallen. Toch is het verband niet moeilijk te vinden. De Heere had juist gesproken over zijn eigen zoendood. De gedachte aan en het vooruitzicht van de dood schijnen Hem de in dit vers voorkomende uitdrukking afgeperst te hebben.

Nu is Mijn ziel ontroerd. - Deze uitspraak tekent een plotselinge, sterken zielsangst, welke de Heere overviel en Hem ontroerde, bedrukte, overweldigde. Het was het gewicht van de op Hem gelegde, Hem toegerekende zonde van de wereld, dat Hem, bij het naderen van het kruislijden, neerdrukte. Zij die de leer van de plaatsbekleding, toerekening en verzoening ontkennen, kunnen nooit de uitspraak des Heeren in dit vers voldoende verklaren. (Gal. 3: 13; 2 Kor. 5: 21). "De enige oplossing van deze

sterke ontroering", zegt Hengstenberg, "is de plaatsbekledende betekenis van Christus' lijden en dood. Indien onze straf op Heit was, opdat wij vrede zouden hebben, dan moeten ook al die verschrikkingen van de dood in Hem verenigd worden. Het lichamelijk lijden was niet te vergelijken bij het onmetelijk zielslijden dat over de Verlosser kwam, waarvan Hij de volle grootte en diepte klaar doorzag." - Het is waard opgemerkt te worden, dat dit vers, Matth. 26: 38 en Markus 14: 3, de oenige drie plaatsen in de Evangeliën zijn, waar de Heere spreekt van "mijne ziel."

En wat zal Ik zeggen - "Wat zal Ik onder dit gevoel van drukkende, overweldigende ontroering zeggen? Mijn menselijke natuur dringt Mij één ding te zeggen; mijn kennis van het doel waartoe Ik in de wereld ben gekomen dringt mij iets anders te zeggen. Wat dan zal Ik zeggen?" Het is de taal van de uiterste verbaasdheid en zielsangst. De Heere vond uitredding in het gebed. Het aanwezen van twee naturen in de persoon van onze Heere Jezus Christus komt duidelijk uit, wanneer wij de taal door onze Heere in dit vs. gebezigd vergelijken met die. van het 5e en 17e hoofdstuk van dit Evangelie. Hier zien wij onweersprekelijk zijn ware mensheid; dáár horen wij niet minder klaar zijn Godheid. Hier spreekt Hij als mens; dáár als God.

*Vader! verlos Mij uit deze ure.* - Dit is ontwijfelbaar een gebed om verlost te worden van de angst en het lijden in die ure. Het is de taal van een menselijke natuur, die, hoewel zondeloos, kon lijden en instinctmatig daarvoor terugdeinsde. Het gebed is in de grond hetzelfde als dat in Gethsémané (Matth. 26: 39; verg. Markus 14: 35). Het verdient opmerking dat de Heere van "de Vader", en "Mijn Vader" op zijn minst 120 malen spreekt in Johannes' Evangelie.

Maar hierom ben Ik in deze ure gekomen. - hiermee drukt de Heere zijn algehele onderwerping aan zijns Vaders wil uit, in de zaak waarvoor Hij juist gebeden had. Het is de taal van iemand die tot zichzelf inkeert, en zijn gedachten verzamelt om iets anders te bedenken dan angst en moeite.

28. *Vader! verheerlijk Uw Naam.* - Dit gezegde drukt het einde uit van de zielestrijd en zieleangst, die de Heere in dit ogenblik hadden overvallen. Het is als wilde Hij zeggen: "Ik geef de zaak in uw handen, o Mijn Vader 1 Doe wat Gij ziet dat het beste is. Verheerlijk Uw Naam en uw eigenschappen in Mij: doe wat geschieden moet tot bevordering van uw heerlijkheid in de wereld. Indien het H tot heerlijkheid is dat Ik lijde, Ik ben gewillig om te lijden, zelfs tot het dragen van de zonde van de wereld."

Ik zie in deze gehele hier beschreven gebeurtenis een korten inhoud van wat later meer ten volle in Gethsémané plaats vond. In elk punt is een opmerkelijke overeenstemming.

- a. Zegt de Heere hier "Mijne ziel is ontroerd"; juist zo zegt Hij in Gethsémané: "Mijn ziel is geheel bedroefd, tot de dood toe" (Matth. 26: 38).
- b. Zegt de Heere hier: "Vader, verlos Mij uit deze ure"; juist zo zegt Hij in Gethsémané: "Mijn Vader! indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan" (Matth. 26: 39).
- c. Zegt de Heere hier: "Hierom ben Ik in deze ure gekomen"; juist zo zegt Hij in Gethsémané: "Indien deze beker van Mij niet kan voorbijgaan tenzij Ik hem drinke, Uw wil geschiede" (Matth. 26: 42).
- d. Zegt de Heere eindelijk: "Vader! verheerlijk Uw Naam"; juist zo zegt Hij ten laatste: "Den drinkbeker, die Mij de Vader gegeven heeft, zal Ik die niet drinken?" (Joh. 18: 11).

Er kwam dan een stem uit de hemel. - God de Vader werd gehoord, sprekende met eens mensen stem tot de Zoon. Drie malen tijdens 's Heeren bediening op aarde, gebeurde dit wonder: 1. Bij Zijn doop; 2e bij Zijn verheerlijking; 3e kort voor Zijn

kruisiging. Die stem ging waarschijnlijk van een donderslag vergezeld (vs. 29).

*heb Hem verheerlijkt, en Ik zal Hem weer verheerlijken.* - Deze plechtige uitspraak, veel plechtiger in het Grieks dan in onze vertaling kan wedergegeven worden, kan, volgens Augustinus, op tweeërlei wijze verklaard worden. 1. Zij kan op Christus zelf alleen en geheel worden toegepast. Dan zou 't een speciale verklaring zijn van de Vader aan de Zoon: "Ik heb mijnen Naam verheerlijkt in uw vleeswording, uw wonderen, uw woorden, uw werken. Ik zal hem weer verheerlijken in uw vrijwillig lijden voor de mensheid, uw dood, uw opstanding en uw hemelvaart." –

2. Zij kan verstaan worden van de gehelen loop van Gods handelingen met de schepping van de beginne af. Het zou dan een verklaring zijn van de Vader: "Ik heb voortdurend mijn Naam verheerlijkt in al de dispensaties die geweest zijn; - voor de Zondvloed, in de dagen van de Aartsvaderen, in de tijd van Mozes, onder de Wet, onder de Richters, onder de Koningen. Ik zal hem nog eens weer verheerlijken aan het einde van de eeuw, door vervulling van de typen en schaduw, en de voltooiing van het werk van 's mensen verlossing."

29. Een donderslag geschied. - Dat de stem buitengewoon luide moet geweest zijn, blijkt uit dit gezegde. DU het Joodse volk wezenlijk aan het bestaan van engelen geloofde, blijkt uit de mening van sommigen dat een engel tot Jezus gesproken had. - Enigen denken dat de Grieken, die de Hebreeuwse taal niet verstonden, waarin waarschijnlijk gesproken werd, meenden dat er een donderslag was geschied; en de Joden, dat een engel had gesproken.

30. Jezus. - zei: Niet om Mijnentwil... maar om uwentwil. - Augustinus merkt op: "hier toont Christus aan, dat deze stem niet diende om Hem te doen weten wat Hij alrede wist, maar voor hen wie het nodig was dit te doen weten."

31. Na is het oordeel dezer wereld. - Dit gezegde wordt zeer verschillend verklaard. Alles hangt er van af wat onder "oordeel" hier te verstaan zij. Neemt men het in de betekenis van "veroordeling", dat mij 't best voorkomt, dan is de bedoeling deze: "Nu is de tijd gekomen dat er door mijn dood een vonnis van veroordeling zal komen over de gehele orde van de dingen, die sedert de schepping in de wereld heeft bestaan. De wereld zal niet langer alleen gelaten worden, en overgelaten aan de duivel en de machten van de duisternis. Ik sta op het punt hun de macht te ontnemen door mijn verlossingswerk". Om dit te beter te verstaan bedenke men de buitengewone toestand van de gehele wereld, met uitzondering van Palestina, voor Christus' dood. Het was, in een mate zoals wij er ons geen begrip van kunnen vormen, een wereld zonder God, gedompeld in afgoderij, in duivelsdienst, in openbaren opstand tegen God (1 Kor. 10: 24). Toen Christus stierf, ontving de orde van de dingen haar vonnis van de veroordeling.

Na zal de overste dezer wereld buiten geworpen worden. - Geen twijfel of hier wordt Satan mee bedoeld. Tot aan Christus' verzoenend werk was de gehele wereld in zekeren zin geheel onder diens bewind. Toen Christus kwam en stierf voor de zondaars, was Satans overweldigde macht gebroken en kreeg een dodelijke slag (Kol. 2: 15.) Euthymius merkt aan, dat gelijk de eerste Adam door het eten van de boom uit het Paradijs werd gedreven, zo ook de tweede Adam door het sterven aan een boom de duivel uitgeworpen heeft uit diens overweldigde heerschappij over de wereld (Luk. 11: 21, 22).



32. Ik.... verhoogd.... allen tot Mij trekken. - In dit merkwaardige vers doelt de Heere duidelijk op zijn eigen kruisiging, of verhoogd worden aan het kruis. Het is dezelfde uitdrukking als die Hij bezigde, zeggende tot Nicodémus: "Gelijk Mozes de slang verhoogd heeft in de woestijn, zo moet de Zoon des mensen verhoogd worden" (Joh. 3: 15). Eens gekruisigd zijnde, zou Hij een groot punt van aantrekking worden, en tot zich trekken, en verlossen van de overweldigde macht des duivels, groots scharen uit alle volken en landen, tot zijn dienstknechten en volgers. De belofte gaat verder en doelt op een tijd wanneer alle knie zich buigen zal voor de gekruiste Zoon van God, en alle tong zal belijden dat Jezus de Heere is. De gehele wereld zal ten laatste het Koninkrijk worden van onze God en zijn Christus.

#### **JOHANNES 12: 34 - 43.**

De plicht om voorkomende gelegenheden te benuttigen. - Hardheid van 's mensen hart. - Macht van de liefde dezer wereld

34. *De schaar antwoordde Hem: "Wij hebben uit de wet gehoord, dat de Christus blijft in eeuwigheid, en hoe zegt gij dat de Zoon des mensen moet verhoogd worden? Wie is deze Zoon des mensen?"*

35. *Jezus dan zei tot hen: "Nog een kleinen tijd is het licht bij ulieden; wandelt terwijl gij het licht hebt, opdat de duisternis u niet bevange; en wie in de duisternis wandelt, weet niet waar hij heengaat."*

36. *Terwijl gij het licht hebt, geloof in het licht. opdat gij kinderen des licht moogt zijn."* Deze dingen sprak Jezus, en weggaande verborg Hij zich van hen.

37. *En hoewel Hij zovele tekenen voor hen gedaan had, nochtans geloofden zij in Hem niet.*

38. *Opdat het woord van Jesaja de profeet vervuld werd, dat hij gesproken heeft: "Heere, wie heeft onze prediking geloofd, en wie is de arm des Heeren geopenbaard?"*

39. *Daarom konden zij niet geloven, dewijl Jesaja weer gezegd heeft:*

40. *"Hij heeft hun ogen verblind en hun harten verhard, opdat zij met de ogen niet zien en met het hart niet verstaan, en zij bekeerd worden, en ik hen geneze."*

41. *Dit zei Jesaja, toen hij Zijn heerlijkheid zag en van Hem sprak.*

42. *Nochtans geloofden ook zelfs velen uit de oversten in Hem; maar om van de Farizeeërs wil beleden zij het niet, opdat zij uit de synagoge niet zouden geworpen worden.*

43. *Want zij hadden de eer van de mensen lief, meer dan de ere Gods.*

Wij kunnen uit deze verzen leren de plicht om, van de aangeboden gelegenheden gebruik te maken. De Heere Jezus zegt tot ons allen: "Nog een kleinen tijd is het licht bij ulieden. Wandelt terwijl gij het licht hebt, opdat de duisternis u niet bevange. – "Terwijl gij het licht hebt, geloof in het licht." Laat ons niet denken dat deze dingen alleen voor de Joden gesproken werden. Zij werden ook voor ons gesproken, op wie de einden van de wereld gekomen zijn.

De les in deze woorden vervat, is in 't algemeen toepasselijk op de ganse belijdende Kerk van Christus. Haar tijd om goed te doen in de wereld is kort en beperkt. De troon van de 'genade zal niet altijd staan: zij zal eenmaal weggenomen worden, en de troon van het oordeel zal in zijn plaats gesteld worden. De deur van de behoudenis door het geloof in Christus zal niet altijd open zijn: zij zal eens voor altijd gesloten worden, en het getal van Gods uitverkorenen zal voltallig zijn. De fontein voor alle zonden en onreinheid zal niet altijd toegankelijk zijn; de weg daarheen zal eens afgesloten zijn,

en dan zal er niets over zijn, dan de poel die brandt van vuur en zwavel.

Dit zijn ontzettende gedachten; maar zij zijn waar. Zij roepen luid tot de kerkelijke personen en slaperige gemeente en behoren grote onderzoeken des harten op te wekken.

Kan er niets meer gedaan worden om het Evangelie in eigen land en daar buiten uit te breiden? Is elk middel beproefd geworden, om de kennis van de gekruisigde Christus verder te brengen? Kunnen wij de hand op het hart leggen en zeggen, dat de Kerken niets ongedaan gelaten hebben in de zaak van de zending? Kunnen wij voorwaarts zien op Christus' tweede komst, zonder ons te schamen, en zeggen dat de talenten van rijkdom en invloed en gelegenheden niet in de grond begraven zijn? - Zulke vragen kunnen ons vernederen, als wij aan de een zijde op de toestand van het belijdend Christendom, en aan de andere zijde op de toestand van de heidenwereld zien. Wij moeten met schaamte belijden, dat de Kerk niet wandelt waardig haar licht.

Maar de les in deze woorden is bijzonder toepasselijk op onze personen. Onze eigen tijd om het goede te verkrijgen is kort en beperkt; laat ons zorg dragen dat wij er een goed gebruik van maken. Laat ons "wandelen terwijl wij het licht hebben". Hebben wij Bijbels? Laat ons niet verzuimen ze te lezen. - Hebben wij het gepredikte Evangelie? Laat ons niet op twee gedachten hinken, maar geloven aan de redding onzer zielen. - Hebben wij rustdagen? Laat ons ze niet in luiheid, zorgeloosheid en onverschilligheid doorbrengen, maar ons gehele hart in hun heilig gebruik besteden, en ze tot een goed doeleinde aanwenden. -

Het licht is rondom ons en bij ons en met ons, aan alle zijden. Laat ons, ieder voor zich, besluiten om in het licht te wandelen, terwijl wij het hebben, opdat wij ons eindelijk niet in de buitenste duisternis voor eeuwig bevinden. Het is een waar zegger; van een oud. godgeleerde, dat de herinnering van verloren en verspilde gelegenheden het wezenlijke van de hel zal uitmaken.

Ten tweede kunnen wij uit deze verzen leren de wanhopige verharding van het menselijk hart. Er staat geschreven van de hoorders van Jeruzalem, dat "hoewel Hij zo vele wonderen voor hen deed, zij nochtans niet in Hem geloofden."

Wij dwalen grotelijks, als wij onderstellen dat het zien van wonderlijke dingen altijd zielen zal békeren. Duizenden leven en sterven in deze begoocheling. Zij menen, dat als zij enig wonderlijk gezicht zagen, of van enige bovennatuurlijke uitoefening van Goddelijke genade getuige waren, zij hun twijfelingen ter zijde zouden leggen, en dadelijk besliste Christenen zouden worden. Het is een grove dwaling. Niets minder dan een nieuw hart en een nieuwe natuur, ons ingeplant door de Heilige Geest, zal ons ooit tot ware discipelen van Christus maken. Zonder deze, zou een wonder een tijdelijke opwinding in ons verwekken; maar de nieuwigheid voorbij zijnde, zouden wij ons juist even koud en ongelovig als de Joden bevinden.

Het ongeloof en de onverschilligheid, die in onze dagen de overhand hebben, kunnen ons niet verwonderen. Zij zijn juist een van de bewijzen van die machtige grondleer: het gehele bederf en de val van de mens. Hoe zwak wij die leer aangrijpen en waar maken, blijkt uit onze verbazing bij het ongeloof van de mensen. Wij geloven maar half aan de bedrieglijkheid van het hart. Laat ons onze Bijbel aandachtiger lezen en zijn inhoud zorgvuldiger onderzoeken. Zelfs toen Christus wonderen wrocht en predikte, waren er talrijke hoorders die geheel en al onbewogen bleven. Welk recht hebben wij ons te verwonderen als de hoorders van hedendaagse leerredenen, in talloze voorbeelden, ongelovig blijven? "De discipel is niet meerder dan zijn Meester." Als zelfs de hoorders van Christus niet geloofden, hoeveel meer moeten wij verwachten, ongeloof onder de hoorders van zijn dienaren te vinden. Laat de waarheid

besproken en beleden worden. Het hardnekkig ongeloof van de mens is een onder de vele bewijzen dat de Bijbel waar is. De duidelijkste profetie in Jesaja begint met de plechtige vraag: "Wie heeft onze prediking geloofd?" (Jes. 53: 1.)

Wij kunnen, ten derde, uit deze verzen leren de verbazende nacht, die de liefde van de wereld over de mens heeft. Wij lezen: "nochtans geloofden velen ook zelfs in Hem; maar om van de Farizeërs wil beleden zij het niet, opdat zij uit de synagoge niet zouden geworpen worden. Want zij hadden de eer van de mensen lief meer dan de ere Gods."

Deze ongelukkige mensen waren blijkbaar overtuigd dat Jezus de ware Messias was. Rede, verstand, hart en geweten drongen hen, in 't geheim toe te stemmen dat niemand de wonderen doen kon, die Hij deed, tenzij God. met hem was, en dat de prediker van Nazareth waarlijk de Christus Gods was. Maar zij hadden geen moed het te belijden; zij durfden de storm van bespottig, zo niet van vervolging, die de belijdenis zonde hebben Verwekt, niet trotseren. En zoo, gelijk lafaards, hielden zij zich stil, en - hielden hun overtuiging voor zichzelf.

Hun geval, wij mogen het Vrezen, is helaas een gewoon algemeen geval. Daar zijn duizenden mensen, die veel meer van de Godsdienst weten dan zij in beoefening brengen. Zij weten dat zij tot Christus moeten komen als besliste Christenen. Zij weten dat zij niet naar hun licht leven. Maar de vrees voor de mensen houdt hen terug. Zij zijn bang om uitgelachen, bespot en veracht te worden door de wereld. Zij vrezen, de goede mening van de maatschappij, en het gunstig oordeel van mannen en vrouw gelijk zij te zullen verliezen. En zo gaan zij voort van jaar tot jaar, in 't verborgen niet op hun gemak en onvoldaan met zichzelf, - te veel wetende van de Godsdienst om gelukkig te zijn in de wereld, en te veel aan de wereld hangende om iets van de Godsdienst te genieten.

Het geloof is het enige geneesmiddel voor zielekrankheden gelijk deze. Een gelovig zien op een onzienlijke' God, een ongeziene Christus, een ongeziene hemel en een ongeziene' oordeelsdag, - dit is het grote geheim om de vrees van mensen te overwinnen; - de uitdelgende kracht van een nieuw beginsel wordt vereist om de ziekte te genezen. "Dit is de overwinning, die de wereld overwint, namelijk ons geloof." (1 Joh. 5: 4.) Laat ons bidden om geloof, als wij die dodelijke vijand van de zielen, de vrees van de mensen en de liefde tot de lof van de mensen, willen overwinnen. Laat ons dagelijks roepen zijn: "Heere, vermeerder ons het geloof." Wij kunnen lichtelijk te veel geld of te veel wereldse voorspoed hebben; maar wij kunnen nooit te veel geloof hebben.

#### AANTEKENINGEN.

34. De schaar antwoordde Hem, enz. - Dit vers levert een merkwaardige proef van de verhardheid en verblinding van de Joden in Jezus' tijd. Dat de Heere, of de Zoon des mensen zoals Hij zich noemde, de Christus was, verstonden zij wel goed. Wat hun hinderde, was het denkbeeld dat de eeuwige Christus ter dood gebracht zou worden: immers zij blijken wel begrepen te hebben dat "verhoogd worden" betekende aan het kruis gedood te worden. Zij hielden zich alleen aan het begrip van een Heerlijke, eeuwige Messias; een lijdende, stervende Messias konden zij niet aannemen. Met recht hielden zij zich er aan, dat "de Christus blijft in van de eeuwigheid." Dit leert doorgaan het O. T. (Verg. Jes. 9: 7; Ps. 110: 4; Ezech. 37: 25; Dan. 7: 14; Micha 4: 7) Onze Heere heeft dit nimmer geloofchend. Hij was de beloofde Zaligmaker, die, gelijk Gabriël tot Maria zei, "regeren zou over het huis Jakobs tot in eeuwigheid" (Luk. 1: 33). Zij konden niet aannemen, dat Christus lijden moest, alvorens te regeren, en

gekruisigd worden, alvorens de kroon te dragen. Zij zagen niet in, dat zijn offerande als onze Plaatsbekleder en ons Pascha de hoofdhoeksteen was van de geopenbaarde Godsdienst. En dat "de wet" (dit woord genomen voor de gehele O. T. schriften) even klaar zijn offerande als zijn eeuwige heerlijkheid had aangewezen (Jes. 53: 7; Dan. 9: 22). –

Het mag niet onopgemerkt blijven, dat de Joden spraken van "den Zoon des mensen" die verhoogd moest worden; terwijl de Heere in het voorlaatste vers niet van Zoon des mensen gesproken, maar gezegd had: "Ik, zo wanneer Ik." Het is ook opmerkelijk, dat de Heere nergens de uitdrukking "verhoogd worden" gebezigd heeft, dan in zijn gesprek met Nicodémus (Joh. 3: 14). Wij moeten dus onderstellen, dat de Heere zo gewoon was zich "Zoon des mensen" te noemen, dat als Hij zei; "Als Ik zal verhoogd zijn", voor de Joden hetzelfde was alsof Hij zei: "wanneer de Zoon des mensen zal verhoogd zijn." De titel "Zoon des mensen" of "Mensen - Zoon" vindt men voor de eerste maal op de Messias toegepast in Dan. 7: 13. Het woord "Deze" heeft hier iets verachtelijks. –

Vele Christenen zijn even traag in het aannemen van de gehele waarheid omtrent Christus' tweede komst en zijn toekomstige heerlijkheid, als de Joden ten aanzien van zijn eerste komst en zijn kruis. Velen passen teksten toe op de eerste komst, die alleen toepasselijk zijn op de tweede, en hebben hetzelfde vooroordeel tegen de tweede persoonlijke komst van Christus om te regeren, als de Joden hadden tegen de eerste persoonlijke komst om te lijden. Niet weinige Christenen zijn gereed (vrees ik) om te zeggen: "Wij hebben uit de Schriften gehoord, dat de Christus zou komen in vernedering en om gekruisigd te worden, en hoe zegt gij dan, dat Hij moet komen in heerlijkheid om te regeren?"

35. Jezus zei licht bij ulieden. - Het is opmerkelijk, dat de Heere op de vraag dei' Joden niet direct antwoordde. Hij waarschuwt hen alleen op plechtige wijze voor het gevaar, waarin zij waren, de dag van de genade ongebruikt te laten voorbijgaan. Met "het licht" bedoelt Hij blijkbaar zichzelf (Jer. 13: 15) en doelt op zijn naderende dood. Wandelt terwijl gij het licht hebt. - Wandelen doelt hier op werkzaamheid, en staat tegenover luie en onverschillige rust.

Opdat de duisternis ze niet overvolle. - Zij zouden als natie in een staat van duisternis en blindheid gelaten worden, en tot ongehoorde jammer, ellende en verstrooiing worden overgelaten. Joséfus' verhaal van Jeruzalems belegering door Titus is de beste, verklaring van deze woorden

En die in de duisternis wandelt, weet niet waar hij heengaat. - Dit was volkomen het geval met de Joden, nadat de Heere de wereld had verlaten. Van toen af tot de verwoesting van de tempel, geleken zij op een volk van waanzinnigen, van verblinden: wetende dat zij in een gevaarlijke toestand waren, met verwoedheid worstelende om er uit te komen, en toch zich hoe langer hoe dieper in het moeras werpende van hopeloze ellende, totdat Titus de stad innam, en de gebeds natie in ballingschap wegvoerde.

36. Terwijl ... licht hebt., gelooft.... kinderen des lichts. - "Kinderen des lichts" is een Hebraïsme, betekende: "gebracht te worden in nauwe vereniging met of onder de vollen invloed van het licht." Geloven is hier, als overal, de eerste stap - het bene nodige. De vermaning geldt nog voor elke zondaar en persoonlijk: "geloof, opdat gij een kind des lichts moogt zijn."

Weggaande, verborg Hij zich voor hen. - Het is niet duidelijk of de korte toespraak van vs. 44 tot het einde van het hoofdstuk dezelfde dag en tot dezelfde personen is

gericht dan wel later en tot anderen. Enigen menen, dat de Heere zich van de Hem omringende hoorders verwijderde en elders, in de tempel of te Bethanië, en tot een meer genegen deel hoorders sprak.

37. Hoewel.... Zovele tekenen voor hen. - hiermee vangt een tussengevoegde verklaring aan, welke Johannes bij ingeving van de Heilige Geest van het bijzonder ongeloof van de Joden geeft. –

"Zo vele tekenen". Hieruit blijkt dat Johannes niet al de tekenen heeft vermeld, welke Jezus in en nabij Jeruzalem gedaan heeft. Behalve de tempelreiniging, verhaalt Johannes er slechts drie: de genezing van de kreupele in Bethesda, die van de blindgeborene, en de opwekking van Lazarus (Joh. 5; 9; 11). Toch spreekt Johannes nadrukkelijk van "tekenen" (beide in dit vers en 2: 23); en de Farizeeërs zeiden: "Deze mens doet vele tekenen" (Joh. 11: 47). - Het Griekse woord "voor" is zeer krachtig. Het is hetzelfde als de uitdrukking: "in het aangezicht" of "voor het oog" (1 Thess. 1: 3; 2: 19).

38. Opdat.... Jesaja vervuld worde. - Dit wil niet zeggen, dat de Joden niet geloofden opdat de profetie van Jesaja zou vervuld worden. Dat zou een schrikkelijk fatalisme leren en 's mensen verantwoordelijkheid vernietigen. De bedoeling is: zodat door dit ongeloof het gezegde van Jesaja vervuld werd (zie Joh. 5: 20; Rom. 5: 20; 2 Kor. 1: 17).

Chrysostomus merkt aan: "Het was niet omdat Jesaja gesproken had, dat zij niet geloofden, maar omdat zij niet gezind waren te geloven had hij gesproken." Augustinus zegt: "De Heere heeft door de profeet voorspeld het ongeloof van de Joden, - voorspeld, maar niet veroorzaakt. Er volgt niet uit, dat de Heere iemand noodzaakt tot zondigen, omdat Hij van de mensen toekomstige zonden weet."

Heere, wie heeft onze prediking geloofd? - Met deze vraag begint het welbekende 53e hoofdstuk van Jesaja, dat zo buitengemeen nauwkeurig onzes Heeren lijden beschrijft. Het is voorzeker zeer opmerkelijk, dat hetzelfde hoofdstuk, hetwelk de Joden door alle eeuw heen zo hardnekkig hebben geweigerd te geloven, juist met deze vraag aanvangt.

Wie is de arm des Heeren geopenbaard? - De vragende vorm is hier weer als in het voorafgaande een Hebraïsme; een sterke bevestiging: De arm, de almacht des Heeren in het verwekken van een Verlosser en verzoenend Offer, is niemand geopenbaard en door niemand erkend. - De aanhaling van Jesaja te dezer plaatse is een krachtig bewijs dat het 53e hoofdstuk zijner profetie op niemand anders dan op Christus ziet.

39. Daarom konden zij niet geloven, dewijl Jesaja, enz. - De zin is: Dit was de oorzaak waarom zij niet konden geloven: zij waren in een staat van judiciële verblindheid en hardigheid, welke Jesaja heeft beschreven; zij waren rechtvaardiglijk tot deze staat overgegeven vanwege hun vele zonden; en daarom hadden zij geen macht om te geloven. Het woord: "dewijl", beter vertaald door "want". Niet kunnen is dikwijls het gevolg van niet willen.

40. Hij heeft hun ogen verblind, enz. - Een omschrijving van Jes. 6: 9, 10. De verblindings, een straf voor hun lang volgehouden, hardnekkige verwerping van zijn waarschuwingen (Jos. 11: 20; Deut. 2: 30; 1 Sam. 2: 25; Rom. 9: 18). Zo vat het ook Calvijn op.

Poole merkt op: "Wij hebben deze tekst, meer verschrikkelijk dan enig andere, niet minder dan zes maal in het N. T. aangehaald. In al die plaatsen wordt hij aangehaald

als een reden voor van de Joden ongeloof in Christus (Matth. 13: 14, 15; Markus 4: 12; Luk. 8: 19; Hand. 28: 26, 27; Rom. 11: 8)." –

Rollock maakt de diepe en wijze opmerking: "De duisternis verblindt de mens niet zozeer als het licht, tenzij God de harten vernieuwt door zijn Geest." - Dat Johannes deze woorden niet letterlijk en precies aanhaalt, zoals zij in het O. T. voorkomen, daarin handelt hij zoals de geleerde Hebreërs gewoon waren: zij gaven de tekst verkort en daarvan de hoofdgedachte.

41 ...Zeide Jesaja.... Zijn heerlijkheid zag. - Men leze hierbij tot recht verstand het 6e hoofdstuk van Jesaja geheel. En dan denke men daarbij: "Jesaja zag Christus' heerlijkheid en sprak van Christus."

42. Nochtans geloofden.... oversten in Hem. - Deze waren niet zo verhard als de anderen: niet blind, maar overtuigd; niet verhard tegen de Heere, maar heimelijk overtuigd, dat Hij was de Christus. Dit geloof was ongetwijfeld slechts een geloof des verstands, niet des harten.

Maar om van de Farizeeërs wil beleden zij Hem niet. - Zij waren bloodaards, vrezende de mens. Geen wonder, dat onze Heere elders zo krachtig spreekt over de plicht om Hem te belijden.

Opdat zij niet uit de synagoge zouden geworpen worden. - Zij vreesden de ban. Wij hebben geen begrip van de ontzaglijke vrees waarmee de Jood tegen de uitsluiting uit de zichtbare Joodse kerk opzag. Uit die kerk gesloten te worden achtte men gelijk met uitgesloten te worden uit de hemel.

43. Want.... de eer van de mensen lief, meer.... God. - Elders zegt de Heere: "Hoe kunt gij geloven; gij die vers van elkander neemt, en de eer, die van God alleen is, niet zoekt?" (Joh. 5: 44). Zij konden de gedachte niet verdragen, door hun medemensen uitgelachen, bespot, veracht en vervolgd te worden. Dezelfde beweegreden verwoest nog duizenden zielen (Spr. 29: 25).

#### **JOHANNES 12: 44 - 50.**

Waardigheid van Christus. - Zekerheid van een toekomstig oordeel.

44. *En Jezus riep, en zei: die in Mij gelooft, gelooft in Mij niet, maar in Dengene die Mij gezonden heeft.*

45. *En die Mij ziet, die ziet Dengene die Mij gezonden heeft.*

46. *Ik ben een licht in de wereld gekomen, opdat een iegelijk, die in Mij gelooft, in de duisternis niet blijve.*

47. *En indien iemand Mijn woord en gehoord en niet geloofd zal hebben, Ik oordeel hem niet. Want Ik ben niet gekomen, opdat Ik de wereld oordele, maar opdat Ik de wereld zalig make.*

48. *Die Mij verwerpt en Mijn woorden niet ontvangt, heeft die hem oordeelt: het woord dat Ik gesproken heb, dat zal hem oordelen ten laatsten dage.*

49. *Want Ik heb uit Mijzelven niet gesproken; maar de Vader die Mij gezonden heeft, die heeft Mij een gebod gegeven, wat Ik zeggen zal, en wat Ik spreken zal.*

50. *En Ik weet dat Zijn gebod het eeuwige leven is. Hetgeen Ik dan spreek, dat spreek Ik zo gelijk Mij de Vader gezegd heeft.*

Deze verzen werpen licht op twee onderwerpen, die wij nooit te goed kunnen begrijpen. Onze dagelijkse vrede en onze oefening van dagelijkse waakzaamheid over

onzelf zijn nauw verenigd met een heldere kennis van deze twee onderwerpen.

Een ding, in deze verzen, getoond, is de waardigheid van onze Heere Jezus Christus. Wij horen Hem zeggen: "Die Mij ziet, die ziet Dengene die Mij gezonden heeft. Ik ben een licht in de wereld gekomen, opdat een iegelijk die in Mij gelooft, niet in de duisternis blijve." De eenheid van Christus met de Vader wordt duidelijk in deze woorden aangetoond.

Betreffende de eenheid van de Vader en de Zoon moeten wij tevreden zijn eerbiedig te geloven wat wij niet verstandelijk kunnen vatten of duidelijk kunnen verklaren. Laat het ons voldoende zijn te weten, dat onze Zaligmaker niet was als de profeten en patriarchen een man, gezonden door God de Vader, een vriend van God, een getuige van God. Hij was iets veel hogers en groters dan deze. Hij was in zijn Goddelijke natuur werkelijk één met de Vader, en als men Hem zag, zagen de mensen de Vader die Hem gezonden had. Dit is een grote verborgenheid, maar een waarheid van groot gewicht voor onze zielen.. Hij, die. Zijn zonden op Jezus Christus werpt door het geloof, bouwt op een rots. In Christus gelovende, gelooft hij niet enkel in Hem, maar in Dengene die Hem gezonden heeft.

Betreffende het ambt van Christus, kan er weinig twijfel zijn of Hij in deze plaats zich bij de zoon vergelijkt. Gelijk de zon, heeft Hij geschenen op deze door de zonde verduisterde Wereld met genezing onder zijn vleugelen, en schijnt Hij tot algemeen welzijn van de mensheid. Gelijk de zon, is Hij de grote bron en het middelpunt van alle geestelijk leven, troost en vruchtbaarheid. Gelijk de zon, verlicht Hij de hele aarde, en niemand behoeft de weg naar de hemel te missen, als hij alleen maar het licht, dat Hem wordt aangeboden, gebruiken wil.

Laat ons voor altijd veel van Christus maken, in al onze Godsdienst. Wij kunnen Hem nooit te veel vertrouwd, Hem te trouw volgen, of met Hem te openhartig omgaan. Hij heeft alle macht in hemel en op aarde. Hij is machtig, ten uiterste toe allen te behouden, die door Hem tot God gaan. Niemand kan ons rukken uit de hand van Hem, die één is met de Vader. Hij kan onze weg naar de hemel helder en duidelijk maken, en vrolijk, gelijk de morgenzon de reiziger verblijdt. Op Hem ziende, zullen: wij licht in ons verstand vinden, licht zien op het pad des levens dat wij te behandelen hebben, licht in onze harten ervaren, en de dagen van duisternis, die soms zullen komen, half van hun nevel zien ontdaan.

Laat ons alleen in Hem blijven, op Hem zien met een eenvoudig oog. Daar is een mijn van betekenis in zijn woorden: "Indien uw oog eenvoudig is, zo zal uw gehele lichaam verlicht wezen" (Matth. 6: 22).

Een andere zaak, ons in deze verzen getoond, is de zekerheid van een toekomst oordeel. Wij horen onze Heere zeggen: "Die Mij verwerpt en Mijn woord en niet ontvangt, heeft die hem oordeelt: het woord dat Ik gesproken heb, dat zal hem oordelen ten laatsten dage."

*Daar is een laatste dag!* De wereld zal niet altijd zo blijven als zij nu is. Kopen en verkopen, zaaien en maaien, planten en bouw, ten huwelijk geven en ten huwelijk nemen, - dit alles zal eindelijk ophouden. Daar is een tijd door de Vader aangewezen, wanneer de gehele schepping zal veranderd en de tegenwoordige bedeling door een andere zal verwisseld worden. Zij had een begin, zij zal ook een einde nemen. Geld banken zullen voor eeuwig haar deuren sluiten. Beurzen zullen gesloten, parlementen opgeheven worden. Dezelfde zon, die sedert de zondvloed haar dagelijks werk zo getrouw volbracht heeft, zal opgaan en niet meer ondergaan. Goed zou het zijn, als wij meer aan deze dag dachten. Betaaldagen, geboortedagen, huwelijksdagen worden dikwijls als dagen van het hoogste belang aangemerkt; maar zij zijn niets in

vergelijking met de laatsten dag.

*Daar komt een oordeel.* De mensen hebben hun eigen dagen van afrekening, en God zal eindelijk de zijnen hebben. De bazuin zal blazen. De doden zullen onverderfelijk opgewekt worden. De levenden zullen veranderd worden.

Van iedere naam en natie en volk en taal, zullen voor de rechterstoel van Christus staan. De boeken zullen geopend worden en het getuigenis voorgebracht. Ons waar karakter zal voor de wereld uitkomen. Daar zal geen verberging, geen ontwijken, geen valse kleur meer zijn. Iedereen zal van zichzelf rekenschap geven voor God, en allen zullen naar hun werken geoordeeld worden. De bozen zullen gaan in het eeuwige vuur, en de rechtvaardigen in het eeuwige leven.

Dit zijn schrikwekkende waarheden. Maar het zijn waarheden, en zij moeten onder het oog gebracht worden. Geen wonder, dat de Romeinse stadhouder Felix beefde, toen Paulus de gevangene sprak van "rechtvaardigheid en matigheid en het toekomend oordeel" (Hand. 24: 25). Toch heeft de gelovige in Christus geen oorzaak om te vrezen. Voor Hem is er in ieder geval geen verdoemenis en dus behoeft het laatste gericht voor hem geen verschrikkingen te hebben. Het doel van zijn leven zal voor hem getuigen, terwijl zijn tekortkomingen hem niet zullen veroordelen. Het is de mens die Christus verwerpt en diens roepstem tot bekering niet horen wil, - hij is het, die in de oordeelsdag reden zal hebben om verworpen te worden en bevreesd te zijn.

Laat de gedachte aan het toekomend oordeel een praktische uitwerking op onze Godsdienst hebben. Laat ons onszelf dagelijks oordelen met een rechtvaardig oordeel, opdat wij niet geoordeeld en veroordeeld worden door de Heere. Laat ons zo spreken en zo handelen als mensen, die door de wet van de vrijheid geoordeeld zullen worden.

Laat ons een gewetenszaak maken van ons gedrag in ieder uur, en nooit vergeten dat wij van ieder ijdel woord ten laatsten dage rekenschap moeten geven. In één woord, laat ons leven gelijk hen, die in de waarheid van het oordeel, de hemel en de het geloven. Zo levende, zullen wij inderdaad en in waarheid Christenen zijn, en vrijmoedigheid hebben in de dag van Christus' verschijning.

Laat de oordeelsdag het antwoord en de verdediging zijn van de Christen, als de mensen hem bespotten als te strikt, te nauwgezet, als te bijzonder in zijn Godsdienst. Ongodsdienstigheid moge tamelijk goed gaan voor een tijd, zo lang als een mens gezond en in voorspoed is, en naar niets dan naar deze wereld ziet; maar hij, die gelooft dat hij rekenschap geven moet aan de Rechter van levenden en doden bij diens verschijning in zijn koninkrijk, zal nooit tevreden zijn met een goddeloos leven. Hij zal zeggen: "Daar is een oordeel; ik kan nimmer God te veel dienen. Christus stierf voor mij. Ik kan nooit te veel voor Hem doen."

#### AANTEKENINGEN.

44. En Jezus riep en zei. - Het is niet duidelijk of de Heere "weggaande" (vs. 36) deze rede heeft gehouden, of dat Hij die later gevoerd heeft. - Het verdient opgemerkt te worden, dat de Griekse Uitdrukking: "Hij riep" in het N. T. Zeer zelden van de Heere gebruikt wordt. Zij wordt gevonden in Matth. 27: 50, Markus 15: 59, Joh, 7: 28 - 37 en hier. Bij elke gelegenheid duidt zij een luid roepen aan, zoals gebruikt wordt als men de aandacht wil trekken tot hetgeen gezegd zal worden. Wat de Heere nu zei, was een opsomming van al wat Hij in het openbaar de Joden geleerd had. Daarom herhaalt Hij de aankondiging van zijn eigen Goddelijke bediening en waardigheid, - het doel waartoe Hij kwam: om een "licht" te zijn, - het gevaarlijke van zijn getuigenis te verwerpen, - de zekerheid van een eindelijk oordeel, en de rechtstreekse afkomst zijner leer, van de Vader.



Die in Mij gelooft. - Dengene die Mij gezonden heeft. - Met deze merkwaardige uitdrukking verklaart de Heere openlijk voor de laatste maal de grote waarheid, waarop Hij zo menigmaal had aangedrongen: de volkomen eenheid van Hem met de Vader. De Zoon en de Vader kunnen niet verdeeld worden, hoewel zij twee onderscheiden personen in de Drie-eenheid zijn. Verg. Joh. 5: 24 en 1 Petrus 1: 21.

45. Die Mij ziet.... Dengene die Mij gezonden heeft. - Chrysostomus merkt hierbij aan: "Het zien van Jezus, waarvan hier sprake is, is een geestelijk zien, en drukt daardoor de Eenswezenheid van Christus met de Vader uit." Zelfs nog duidelijker dan het vorige vers drukt dit gezegde de eenheid uit van de Vader en de Zoon. Deze taal zou een zondig mens niet hebben kunnen bezigen. Het ware Godslastering.

46. Ik ben een Licht, in de wereld gekomen. - hiermee proclameert Jezus nog eenmaal het grote doel van zijn komen in de wereld. Ook leert Hij weer dat Hij bestond, voordat Hij in de wereld kwam. De gelovigen zijn "het licht van de wereld", maar zij komen niet als een licht in de wereld. Dit kan alleen van Christus gezegd worden, die licht was voor zijn vleeswording. Merken wij op, dat de Heere verkondigt een Zaligmaker voor alle mensen te zijn, en niet voor de Joden alleen, evenals de zon schijnt ten goede van allen. Wat al in dit éne vers geleerd wordt, mag niet worden voorbijgezien: 10. de wereld is in duisternis; 2.. Christus is het enige Licht; 30. geloof is de enige weg om deel te hebben aan Christus; 40. hij die gelooft, blijft niet langer in duisternis, maar heeft geestelijk licht; 5.. die niet gelooft, blijft en gaat voort 'in een staat van duisternis, - het preludium van de hel..

47. En indien iemand..., gehoord.... niet geloofd, enz. - Na aangetoond te hebben het voorrecht van die in Hem geloven, gaat Hij nu het gevaar en het verderf aantonen van hen, die zijn onderwijs horen en toch niet geloven.

Ik oordeel hem niet, want, enz. - Nu niet, bedoelt de Heere, die toch op vele plaatsen aangeduid wordt als de Rechter van allen ten jongsten dage. Zijn eerste komst was om zalig te maken, zijn tweede zal zijn om te oordelen. De eerste was om een troon van genade, de tweede zal zijn om een troon van oordeel op te richten.

48. Die Mij verwerpt.... die hem oordeelt. - In dit vers verkondigt de Heere op stellige wijze het toekomstig oordeel en de veroordeling van die Hem verwerpen en weigeren zijn leer te geloven en aan te nemen. - Het woord door "verwerpt" overgebracht, wordt alleen hier door Johannes gebezigd; het houdt ook in "verachten" (Luk. 10: 36).

Het woord, dat ik gesproken heb, dat zal hem oordelen ten laatsten dage. - Christus' woorden, ofschoon door de Joden veracht en verworpen, vielen niet ter aarde. Die er niet door behouden worden, zullen er door veroordeeld worden. Laat ons wel acht geven, dat de Heere over het oordeel en over de laatsten dag spreekt als over zekere, gewisse zaken.

49. Ik heb uit Mijzelf niet gesproken. - Nog eenmaal, als voor het laatst, kondigt de Heere die grote waarheid aan, welke wij zo dikwijls bij Johannes vinden, de innige eenheid van de Zoon met de Vader.

De Vader ... gezonden - . gebod gegeven..., zeggen.... spreken. - hiermee bekrachtigt de Heere nog meer wat Hij gezegd heeft van het spreken niet uit Hemzelf. Hij verklaart dat, toen Hij in de wereld kwam, de Vader Hem een "gebod" had gegeven of een last, wat Hij te spreken had. De dingen, welke Hij te spreken had, waren het resultaat van de eeuwigen raad van de Drie-eenheid. Blijkbaar heeft de Heere hier

gedoeld op de profetie Deut. 18: 18.

50. Ik weet dat Zijn gebod het eeuwige leven is. - D. i.: Ik weet, of gij zult geloven of niet, dat dit gebod, deze last, die Ik van de Vader heb ontvangen, is het eeuwige leven voor allen, die het aannemen en geloven.

Hetgeen Ik dan spreek, enz. - Ik spreek niets, dan wat de Vader Mij gezegd heeft. Veracht, verwerpt gij dit, dan verwerpt en veracht gij de God uwer vaders, de God van Abraham, Izak en Jakob.

### **JOHANNES 13: 1 - 5.**

Christus' geduld en volhardende liefde. – De diepe verdorvenheid van sommige belijders

1. En voor het feest van het Pascha, Jezus wetende dat zijn ure gekomen was, dat Hij uit deze wereld zonde overgaan tot de Vader, zo Hij de Zijnen, die in de wereld waren, liefgehad had, zo heeft Hij hen liefgehad tot het einde.
2. En als het avondmaal gedaan was, (toen nu de duivel in het hart van Judas Simonszoon Iskariot gegeven had, dat Hij hem verraden zonde),
3. Jezus, wetende dat de Vader Hem alle dingen in de handen had gegeven, en dat Hij van God uitgegaan was, en tot God heenging,
4. Stond op van het avondmaal en legde zijnen klederen af, en nemende een linnen doek, omgordde zichzelf.
5. Daarna goot Hij water in het bekken, en begon de voeten van de discipelen te wassen, en af te drogen met de linnen doek, waarmee Hij omgord was.

De tekst, die wij hier gelezen hebben, begint met een van de belangrijkste gedeelten van het Evangelie van Johannes. In vijf achtereenvolgende hoofdstukken zien wij de Evangelist zaken verhalen, die niet vermeld zijn door Mattheüs, Markus en Lukas. Wij kunnen nooit genoeg dankbaar zijn, dat de Heilige Geest ze tot onze lering heeft doen schrijven! In iedere eeuw is de inhoud van deze hoofdstukken terecht beschouwd als een van de kostbaarste gedeelten van de Bijbel. Zij zijn de spijs en drank, de kracht en troost van alle oprechte Christenen geweest. Laat ons ze met bijzondere eerbied naderen. "De plaats, waarop wij staan, is heilig land."

Ten eerste, leren wij uit deze verzen welk een geduldige en aanhoudende liefde er is in het hart van Christus jegens Zijn volk. Er staat geschreven, dat, zo Hij de zijnen, die in de wereld waren, liefgehad heeft, Hij hen zo heeft liefgehad tot de einde." Volkomen wetende dat zij Hem binnen enige uren schandelijk zouden verlaten, in het volle gezicht van hun naderende openbaring van zwakheid en gebrek, hield onze gezegende Meester niet op, liefderijke gedachten voor Zijn discipelen te koesteren. Hij was hun niet moede; Hij had ze lief tot de einde.

De liefde van Christus tot zondaren is de wezenlijke grond en merg van het Evangelie. Dat Hij ons zou liefhebben in 't geheel en voor onze zielen zou zorgen; dat Hij ons zou liefhebben, voordat wij Hem liefhebben, of zelfs iets van Hem weten; dat Hij ons zo lief zon hebben, om in de wereld te komen om ons te redden, onze natuur aan te nemen, onze zonden te dragen en voor ons op het kruis te sterven - dit alles is inderdaad wonderlijk! Het is een soort van liefde, waaraan niets onder de mensen gelijk is. De enge zelfzucht van de menselijke natuur kan die niet ten volle begrijpen. Zij is een van die dingen, waar "de engelen Gods begerig zijn in te zien" (1 Petrus 1:

12). Zij is een waarheid, die Christelijke predikers en leraars onophoudelijk behoren te verkondigen, en nooit moede moeten worden dit te doen.

Maar de liefde van Christus tot de gelovigen is niet minder wonderlijk op haar wijze, dan zijn liefde tot zondaren, ofschoon veel minder geschat. Dat Hij hun talloze gebreken, van de bekering tot aan hun dood, draagt; dat Hij hun eindeloze onstandvastigheden en dwaze tegenwerpingen nooit moede wordt; dat Hij voortgaat met onophoudelijk te vergeven en te vergeten, en nooit opgewekt wordt om ze weg te werpen en over te geven - dit alles is inderdaad wonderlijk! Van geen moeder, wakende over de afdwalingen van haar kind in de dagen zijner kindsheid, is het geduld zozeer beproefd, als het geduld van Christus door de Christenen beproefd wordt. Toch is Zijn lankmoedigheid oneindig. Zijn medelijden is een bron, die nooit uitgeput is. Zijn liefde is een "liefde, die de kennis te boven gaat" (Ef. 2: 19).

Laat niemand bevreesd zijn met Christus te beginnen, als hij begeert behouden te worden. Da voornaamste van de zondaren kan tot Hem met vrijmoedigheid komen, op Hem met vertrouwen rekenen om vergiffenis te verkrijgen. Deze lief hebbende Zaligmaker is iemand, die er een welbehagen in heeft "zondaren te ontvangen" (Luk. 15: 2). Laat niemand vrezen met Christus voort te gaan, nadat hij eens tot Hem gekomen is en geloofd heeft. Laat hem niet menen, dat Christus hem zal wegwerpen en hem in zijn vroegere hopeloosheid vanwege zijn zonden zal wegzenden. Zulke gedachten kunnen volstrekt niet uit de Schriften bewezen worden. Jezus zal nooit een dienaar verwerpen om diens zwakken dienst en gebrekkige gehoorzaamheid. die Hij aanneemt, houdt Hij altijd vast. die Hij in het eerst liefheeft, heeft Hij tot het einde toe lief. Zijn belofte zal nooit gebroken worden, en die luidt voor gelovigen zowel als voor zondaars: "Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen" (Joh. 6: 37).

Ten andere, leren wij uit deze verzen welk een diep bederf soms kan gevonden worden in het hart van een voornaam belijder van de Godsdienst. Er staat geschreven, dat "de duivel voer in het hart van Judas Simonszoon Iskariot, om Jezus te verraden." Deze Judas, moeten Wij ons altijd herinneren, was een van de twaalf apostelen. Hij was door Christus zelf gekozen, tegelijkertijd met Petrus, Jakobus, Johannes en hun metgezellen. Gedurende drie jaren had hij in het gezelschap van Christus gewandeld, had zijn wonderen gezien, zijn prediking gehoord, vele bewijzen van zijn liefde ontvangen. Hij had zelf gepredikt en in de Naam van Christus wonderen verricht; en toen onze Heere Zijn discipelen "twee aan twee" uitzond (Markus 6: 7), moet Judas Iskariot ongetwijfeld ook tot enig paar behoord hebben

Toch zien wij hier deze zelfden man door de duivel bezeten en snel in zijn verderf lopen.

Op al de kusten van Engeland is er zo'n baken niet, om deze voor gevaar te waarschuwen, als Judas Iskariot om de Christenen te waarschuwen. Hij doet ons zien, hoe ver een mens in godsdienstige belijdenis kan gaan, en toch een verdorven huichelaar kan blijken te zijn en bewijzen kan nooit bekeerd geweest te zijn. Hij toont ons de nutteloosheid van de hoogste voorrechten, als wij geen hart hebben om ze te waarderen en ze tot een goed doeleinde te besteden. Voorrechten zonder genade maken niemand zalig en zullen alleen de hel dieper maken. Hij toont ons de nutteloosheid aan van enkel kennis. De zaken met ons verstand te kennen, en in staat te zijn te praten en te prediken en te spreken tot anderen, is geen bewijs dat onze eigen voeten op de weg fles vredes zijn. Dit zijn verschrikkelijke dingen; maar zij zijn waar.

Laat ons nooit verwonderd zijn, als wij huichelarij en valse belijdenis onder de

Christenen in de tegenwoordigen tijd zien. Daarin is niets nieuws, niets bijzonders, niets dat zelfs niet in de onmiddellijke volgelingen van Christus. en onder Christus' eigen ogen gebeurde. Vals geld is een sterk bewijs, dat er goede munt is. Huichelarij is een sterk zijdelings bewijs, dat er zo iets als ware Godsdienst is.

Laat ons vooral dagelijks bidden, dat ons eigen Christendom in ieder geval oprecht, echt, waar en werkelijk moge zijn. Ons geloof moge zwak zijn, onze hoop flauw, onze kennis gering, onze gebreken aanhoudend, onze fouten menigvuldig. Maar laat ons in allen gevalle oprecht en waar zijn. Laat ons in staat zijn te zeggen met de arme, zwakke en dwalenden Petrus: "Gij, Heere, Gij weet alle dingen; Gij weet dat ik U liefheb" (Joh. 21: 17).

#### AANTEKENINGEN.

1. En vóór het feest van het Pascha. - Door iedere Evangelist wordt telkens het Paasfeest genoemd, als de juiste tijd van het jaar, waarin Jezus gekruisigd werd. Om twee goede redenen was door God deze tijd voor Christus' dood bepaald. Ten eerste: het Paaslam was de treffendste en merkwaardigste voorafschaduwung in het Joods ceremonieel van Christus zelf, en de gehele geschiedenis van het Pascha was uitnemend geschikt om Christus' verlossingswerk te doen verstaan.

Ten andere: op dit feest was men zeker, dat de grootste menigte van Israëlieten ooggetuige zou zijn van Christus' kruisiging; en al wat bij gelegenheid van dit feest gebeurde, werd door de huiswaarts kerende Joden over de gehele beschaafde wereld ruchtbaar gemaakt.

Jezus, wetende dat zijn ure gekomen was. - Dit maakte zijn lijden des te zwaarder. Voor ons is het een grote zegen, dat wij niet weten wat ons te wachten staat. Onze Heere zag het kruis duidelijk voor zich en ging er recht op aan.

Dat Hij uit deze wereld zou overgaan tot de Vader. - Het sterven wordt hier beschreven als een doren overtocht. De dood eens gelovigen is ook een naar huis gaan. Calvijn tekent hierbij aan: "Deze beschrijving van de dood is van toepassing op het gehele lichaam van de Kerk. Voor de heiligen is het een overgang tot de Vader, een ingang tot het eeuwige leven."

Alzo Hij de Zijnen - . liefgehad... tot de einde. - Dit wil zegzeggen: "Alzo Hij Zijn discipelen altijd had liefgehad en hun menig blijk van zijn zonderlinge toegenegenheid had gegeven, gaf Hij hun, alvorens hen als wezen alleen te laten in de wereld, nog een treffender bewijs van zijn liefde, door hun de voeten te wassen, en bewees dus op de laatsten avond vóór zijn dood, dat Hij hen tot op het allerlaatst van zijn bediening liefhad." Hij wist dat zij Hem allen zouden verlaten; toch verhinderde dit Hem niet, hen, met al hun zwakheid, tot de einde toe lief te hebben. - "De zijnen", het zijn al de gelovigen, Hem door de Vader gegeven. - Melanchton toont aan, dat de grootste blijken van medelijden zijn v 1.. de bozen voor een tijd te dulden; 2.. Zolang mogelijk zich te onthouden van het openleggen van hun zonden; 3.. hen, aleer men hen voor altijd verlaat, rondborstig en zachtmoedig te waarschuwen. Zohandelde de Heere ook met Judas.

2. Als het avondmaal gedaan was. - Dit zou beter overgebracht zijn: "als het avondmaal aan de gang was." Dit is de bedoeling; gelijk uit vers 26 blijkt. Welk avondmaal dit was, wordt niet gezegd, en de gevoelens lopen daarover uiteen. Mijns inziens was 't het gewone Paasmaal, dat de Heere met Zijn discipelen de avond voor zijn kruisiging hield. Zeker was het niet de instelling van 's Heeren Avondmaal. Dit is eerst na het 20e vers ingesteld.

De duivel in het hart van Judas.... Iskariot gegeven had. - Dit wil niet zeggen dat Judas nu voor de eerste maal van het geloof afviel De Heere had reeds te voren van hem gezegd, dat hij een duivel was (Joh. 6: 70). Maar het wil zeggen, dat de duivel nu eindelijk die man de snode gedachte inwierp om zijn Meester te verraden. Het woord "gegeven had" is letterlijk "ingeworpen bad".

Hij Hem verraden zou. - Dit geeft geen grond om Judas' verraad anders te beschouwen dan als de boze daad van een boos mens, die het geld meer liefhad dan zijn ziel. De opvatting, dat hij een ongeduldig discipel was, die zijn Meester niet wilde leed aandoen, maar Hem zocht te bewegen om de openbaring van zijn Koninkrijk te verhaasten, en verwachtte dat Hij wel een wonder zou doen om zich ten laatste te redden, moge vernuftig zijn, maar mist iederen grond. Dat de Heere hem "een duivel" noemde en Johannes hem "een dief" heet, werpt die opvatting geheel omver. Hij verried Jezus, omdat hij het geld meer liefhad dan zijn Meester. Hij moge het volle gevolg van zijn daad niet vermoed hebben, maar dit is vaak zo met misdadige mensen.

3. Jezus, wetende dat de Vader, enz. - Verschillend worden de woorden in dit vers opgevat. Chrysostomus, Augustinus en Zwinglius houden het er voor, dat de bedoeling van deze woorden is om aan te wijzen de uitgestrektheid en de diepte van de oneindige neerbuigendheid en liefde des Heeren tot Zijn discipelen. Met volle kennis dat de Vader alle macht in zijn handen had gegeven, dat Hij van eeuwigheid bij God was geweest en weer tot God terugkeerde, wetende al de waardigheid van zijn persoon en van zijn werk, vernederde Hij zich evenwel om de geringste dienst te verrichten en Zijn discipelen als een knecht te bedienen. - Bernardus merkt hierbij aan: "Jezus was gekomen van God, zonder Hem te verlaten, en keerde tot God terug, zonder ons te verlaten."

Stond op van het avondmaal, enz. - Treffend is het, hoe hier omstandig elke verrichting van de Heere wordt beschreven. Niet minder dan zeven onderscheiden dingen werden vermeld: opstaan, afleggen van klederen, linnen doek nemen, zich omgorden, water gieten in een bekken, voeten wassen, en afdrogen. Dit is de beschrijving van een verbaasd ooggetuige. Een goed dienstknecht wordt gezegd "zijne lenden gegord en zijn lampen brandende" te hebben. De overeenstemming van 's Heeren woorden in Luk. 12: 37 is treffend. "Hij zal zichzelf gorden, - hen dienen," enz.

5. Daarna goot Hij water uit, enz. Al wat de Heere hier deed, was de beleefde behandeling van een gastheer, die zijn gasten op de beleefdste wijze wenste te ontvangen. Zo wies Abraham de voeten van de drie hemelse gasten (Gen. 17: 4. Zie ook 1 Sam. 25: 41). Daarom zegt de Heere tot de Farizeeërs in Luk. 7: 44: "Water hebt gij niet tot Mijn voeten gegeven." Het kenmerk van een dienende weduwe is, "dat zij de voeten van de heiligen heeft gewassen" (1 Tim. 5: 10). - Het verwonderlijke was, dat zo'n Meester, bij zo'n plechtige gelegenheid, zo'n neerbuigende daad aan zulke zwakke discipelen verrichtte. En Hij deed dit werk niet ten halve, maar geheel: gelijk een knecht "wies" Hij de voeten en "droogde ze af".

### **JOHANNES 13: 6 - 15.**

Petrus' onwetendheid. - Duidelijke praktikale lessen. - Diepe geestelijke lessen

6. *Hij dan kwam tot Simon Petrus, en die zei tot Hem: Heere, zult Gij mij de voeten wassen?*

7. Jezus antwoordde en zei tot hem: wat Ik doe, weet gij nu niet; maar gij zult het na deze verstaan.
8. Petrus zei tot Hem: Gij zult Mijn voeten niet wassen in van de eeuwigheid. Jezus antwoordde hem: indien Ik u niet was, gij hebt geen deel met Mij.
9. Simon Petrus zei tot Hem: Heere, niet alleen Mijn voeten, maar ook de handen en het hoofd.
10. Jezus zei tot hem: die gewassen is, heeft niet van node dan de voeten te wassen, maar is geheel rein. En gijlieden zijt rein, doch niet allen.
11. Want Hij wist wie Hem verraden zonde; daarom zei Hij: gij zijt niet allen rein.
12. Als Hij dan hun voeten gewassen en zijn Moederen genomen had, zat Hij weer aan, en zei tot hen: verstaat gij wat Ik ulieden gedaan heb?
13. Gij heet Mij Meester en Heere, en gij zegt wel; want Ik ben het.
14. Indien dan Ik, de Heere en de Meester, uw voeten gewassen heb, zo zijt gij ook schuldig elkanders voeten te wassen.
15. Want Ik heb u een exempel gegeven, opdat gelijkerwijs Ik u gedaan heb, gijlieden ook doet.

De verzen, die wij nu gelezen hebben, bevatten de geschiedenis van het wassen van de voeten van de discipelen door onze Heere, de nacht voordat Hij gekruisigd werd. Het is een geschiedenis vol treffend belang, die om de een of andere wijze reden geen Evangelist verhaalt, behalve Johannes. De wonderlijke neerbuigendheid van onze Heere, om zo'n slavendienst te verrichten, kan nauwelijks missen elke lezer te treffen. Het enkele feit, dat de Meester de voeten van de dienaren moest wassen, kan ons wel met verbazing vervullen; maar de omstandigheden en gesprekken, die uit de daad voortkomen, zijn juist even belangrijk als de daad zelve. Laat ons zien welke die waren.

Ten eerste behoren wij op te merken de voorbarige onwetendheid van de apostel Petrus. Het een ogenblik zien wij hem weigeren, de Meester zo'n slavenwerk, als Hij op het punt is te verrichten, toe te staan: - "Zult Gij mij de voeten wassen? In van de eeuwigheid zult Gij mij de voeten niet wassen." - Het andere ogenblik zien wij hem met karakteristieke onstuimigheid tot het andere uiterste overgaan: "Heere, dan niet alleen Mijn voeten, maar ook de handen en het hoofd." Maar in de gehele handeling zien wij hem niet in staat om de ware bedoeling van hetgeen zijn ogen aanschouw te vatten. Hij ziet, maar hij verstaat niet.

Laat ons uit het gedrag van Petrus eren, dat een mens veel geloof en liefde kan bezitten, en toch jammerlijk ontbloot zijn van heldere kennis. Wij moeten de mensen niet als zonder genade en godsdienst aanzien, omdat zij stomp en dom en dwalend in hun godsdienst zijn. Het hart kan dikwijls zeer goed geplaast zijn, als het hoofd geheel verkeerd is. Wij moeten inschikkelijkheid hebben voor de verdorvenheid van het verstand zowel als van de wil. Wij moeten niet verrast zijn, als wij bevinden dat de hersenen zowel als de hartstochten van Adams kinderen door de val gekwetst zijn. Het is een vernederende les, en een die zelden geheel geleerd wordt dan door lange ervaring. Maar hoe langer wij er in leven, hoeveel te meer waar zullen wij het bevinden, dat een gelovige, zoals Petrus, vele feilen kan hebben en Hem verstand kan ontbreken, en dat hij toch als Petrus een hart recht voor God kan hebben en eindelijk naar de hemel gaan.

Zelfs in onze beste toestand zullen wij bevinden, dat vele van de handelingen van Christus met ons moeilijk zijn te verstaan in dit leven. Het hoe en waarom van menige beschikking met ons zal ons dikwijls verwonderen en verpletteren, evenzeer als de

gewassen, verbaasde Petrus. De wijsheid en geschiktheid en noodzakelijkheid van menige zaak zullen dikwijls voor onze ogen verborgen blijven. Maar in zulke tijden moeten wij ons de woorden van onze Meester herinneren en er op terugkomen: "Wat Ik doe, verstaat gij nu niet; maar gij zult het na deze verstaan." Daar kwamen dagen, lang nadat Christus de aarde verlaten had, dat - Petrus de volle betekenis zag van al wat er in die gedenkwaardige nacht voor de kruisiging gebeurde. Zo zal er ook een dag komen, dat iedere donkere bladzijde in de geschiedenis Van ons leven zal verklaard worden, en wij, als wij met Christus in heerlijkheid staan, alles weten zullen.

Ten tweede behoren wij in dit gedeelte op te merken de eenvoudige, praktische les, die op deszelfs oppervlakte ligt. Die les wordt door onze Heere aan Zijn discipelen voorgelezen. Hij zegt: "Ik heb u een exempel gegeven, opdat gelijkerwijs Ik u gedaan heb, gij ook doet."

Nederigheid is klaarblijkelijk een gedeelte van deze les. Als de eniggeboren Zoon Gods, de Koning van de koningen, het niet beneden zich keurde het nederigste werk van een slaaf te doen, is er niets waarvoor Zijn discipelen zich te groot of te goed moeten achten. Geen zonde is zo beledigend voor God en zo nadelig voor de ziel als hoogmoed. geen genadegave wordt zo aanbevolen, zowel door woord als voorbeeld, als de nederigheid. "Zijt met de ootmoedigheid bekleed." "Die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden." "Want dat gevoelen zij in u, hetwelk ook in Christus Jezus was, die in de gestaltenis Gods zijnde, het geen roof geacht heeft Gode evengelisch te zijn, maar heeft zichzelf vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is de mensen gelijk geworden; en in gedaante gevonden als een mens, heeft Hij Zichzelf vernederd" (1 Petrus 5: 5; Luk. 18: 14; Fil. 2: 5 - 8). Goed zou het voor de Kerk zijn, als deze eenvoudige waarheid meer in gedachte werd gehouden; dan zou ware nederigheid niet zo treurig zeldzaam zijn. Misschien is er geen onbehaaglijker gezicht in Gods ogen dan een zichzelf bedriegende, eigengerechtigte, zelftevredene, Verwaande belijder van de godsdienst. Helaas, het is een te algemeen verschijnsel! Toch zijn de woorden, die Johannes hier vermeldt, nooit herroepen. Zij zullen een snel getuige zijn tegen velen ten laatsten dage, als zij zich niet bekeren.

Liefde is duidelijk het andere deel van de grote, praktische les. Onze Heere wilde, dat wij anderen zdo zouden lief hebben dat wij er een genoeg in zouden vinden, alles te doen wat hun geluk kan bevorderen. Wij behoren ons te verheugen in het bewijzen van vriendelijkheid, zelfs in kleine dingen. Wij behoort' het tot een genoeg te rekenen zorg te verlichten en vreugde te vermeerderen, zelfs wanneer het ons oenige zelfopoffering en zelfverloochening kost. Wij behoren ieder kind van Adam zo lief te hebben, dat als wij in de minste kleinigheid iets kunnen doen om hem gelukkiger en het hem aangenamer te maken, wij blijde moeten zijn het te doen. Dit was de geest van de Meester, en dit is het grondbeginsel van zijn gedrag op aarde. Er zijn maar weinigen, die in zijn voetstappen wandelen, dit mogen wij vrezen; maar deze weinigen zijn mannen en vrouw naar zijn eigen hart.

Deze les mag zeer eenvoudig schijnen; maar haar belang kan nooit te hoog geschat worden. Nederigheid en liefde zijnen juist de genadegaven, die door de mensen van de wereld verstaan kunnen worden, als zij leerstellingen niet kunnen begrijpen. Het zijn gaven waarin geen verborgenheid is, en die onder het bereik van alle klassen zijn. De armste en onwetendste Christen kan iedere dag gelegenheid vinden om liefde en nederigheid te beoefenen. Als wij dus goed wilden doen aan de wereld en onze roeping en verkiezing vastmaken, laat ons dan nooit het voorbeeld van onze Heere in

dit Schriftgedeelte vergeten. Laat ons, gelijk Hij, nederig en liefderijk zijn voor allen. Eindelijk behoren wij in dit gedeelte op te merken de gewichtige geestelijke lessen, die onder zijn oppervlakte liggen. Zij zijn drie in getal en liggen aan de wortel van de godsdienst, hoewel wij die slechts kort kunnen aanstippen.

Eerst leren wij dat allen gewassen moeten worden door Christus. "Indien Ik u niet was, zo hebt gij geen deel met Mij." Geen man of vrouw kan behouden worden, als zijn zonden niet in het kostbaar bloed van Christus zijn afgewassen. Niets anders kan ons rein of aangenaam voor God maken. Wij moeten "afgewassen, geheilgd en gerechtvaardigd worden in de naam des Heeren Jezus en door de Geest onzes Gods" (1 Kor. 6: 11). Christus moet ons wassen, als wij ooit met de heiligen in heerlijkheid willen zitten. Laat ons dan zorg dragen, dat wij ons door het geloof tot Hem wenden, gewassen en rein worden. Zij alleen die geloven, zijn gewassen.

Ten andere leren wij, dat zelfs zij, die gereinigd zijn en vergiffenis hebben ontvangen, een dagelijkse toepassing van het bloed van Christus voor dagelijkse vergiffenis nodig hebben. Wij kunnen deze wereld niet doorgaan, zonder besmetting. Daar is geen dag in ons leven of wij struikelen en komen in vete dingen te kort, en hebben nieuw toevoer van genade nodig. Zelfs hij, die gewassen is, heeft van node de voeten te wassen, en ze te wassen in dezelfde bron, waar hij vrede voor het geweten vond, toen hij eerst geloofde. Laat ons dan zonder vreze van die fontein gebruik maken. Met het bloed van Christus moeten wij beginnen en met het bloed van Christus moeten wij voortgaan.

Eindelijk leren wij, dat zelfs zij, die in het gezelschap van Christus waren en met water waren gedoopt, als Zijn discipelen, "niet allen" van hun zonden waren gewassen. Deze woorden zijn zeer ernstig: "Gij zijt rein; maar niet allen." Laat ons achtgeven op onszelf en ons wachten voor een valse belijdenis. Als zelfs de eigen discipelen van Christus niet allen gereinigd en geheilgd waren, hebben wij reden om op onze hoede te zijn. De doop en het lidmaatschap van de kerk zijn geen bewijzen dat wij recht zijn in de ogen van God.

#### AANTEKENINGEN.

6. Hij dan kwam tot Simon Petrus. - Of de Heere met Simon Petrus begon, is niet duidelijk uit deze woorden op te maken. Het woord "dan" echter betekent hier zeker niet "dan" in de zin van volgorde.

Heere, zult Gij mij de voeten wassen? - De vertaling geeft hier niet de vollen nadruk van het Grieks terug. Letterlijk vertaald, moest het zijn: "Zult Gij, van mij, de voeten wassen?" "Zo een als Gij zijt, de voeten wassen van zo een als ik ben?" Het is een uitroep als die van Johannes de Doper, toen de Heere tot diens doop kwam: "Komt Gij tot mij?" (Matth. 3: 14).

7. Jezus antwoordde, en zei, enz. - Het hier door de Heere gezegde strekt zich veel verder uit dan de letterlijke betekenis van de Woorden. Te allen tijde hebben dan ook ware Christenen een hoger, dieper en breder bedoeling in die woorden gevonden, en een vroom gemoed kan er niet aan twijfelen, of zij waren bestemd om die bedoeling te keren. Het is een gulden uitspraak, die wij in ons geheugen behoren te prenten.

8. Petrus zei.... Gij zult Mijn voeten niet wassen in van de eeuwigheid. - In Petrus' taal spreekt zich een nederigheid uit, die in uitersten verloopt. Een mens kan in Goddelijke



zaken nederigheid schijnen aan de dag te leggen, die echter verwaandheid en zonde is. Jezus antwoordde.... Indien Ik u niet was.... geen deel met Mij. - hiermee wilde de Heere zeggen: "Gij handelt verkeerd met u te verzetten tegen de symbolische daad, welke Ik verricht. Gedenk, niemand kan zalig worden of enig deel aan Mij en mijn verlossingswerk hebben, tenzij Ik zijn zonden wegwas. Indien Ik uw vele zonden niet wegwas, hebt zelfs gij, Simon Petrus, geen deel met Mij. Waarlijk, het past u derhalve niet, u te verzetten tegen een leerrijke en figuurlijke daad, die Ik aan uw voeten verricht, wanneer Ik noodzakelijk een veel groter werk aan uw ziel verrichten moet." De grote vraag voor iedereen is deze: "Ben ik afgewassen en gerechtvaardigd?" (1 Kor. 6: 11).

9. Simon. Petrus zei, enz. - De uitroep van Petrus in dit vers is zeer karakteristiek. Het denkbeeld "geen deel met Christus te hebben" is voor hem verschrikkelijk. de diepen zin van zijns Meesters woorden niet vattende, en nog blijvende bij een vleselijke, letterlijke verklaring van het woord "wassen", roept hij uit, dat zijn Meester hem geheel en al, handen en hoofd, zowel als de voeten moge wassen, als het deelhebben aan Christus daarvan afhangt. - Grote ijver en liefde kunnen best bestaan bij grote geestelijke onwetendheid en grote onvatbaarheid om geestelijke waarheden te verstaan.

10. Jezus zei tot hem: Die gewassen is, enz. - Dit gezegde van Jezus houdt een bedekte bestraffing van Petrus' onvatbaarheid in. Heeft hij die gewassen is, uit het bad gekomen, of na een voetreis, slechts nodig de voeten te wassen, dit is nog veel meer waar ten opzichte van het wassen tot vergiffenis en rechtvaardiging. "Die door Mij vergeving ontvangen heeft en gerechtvaardigd is, die is geheel gewassen van al zijn zonden, en heeft alleen nodig de dagelijkse vergeving van de dagelijkse besmetting, die hij opdoet onder het verkeer in een zondige wereld. Eenmaal door Mij gewassen, gerechtvaardigd en aangenomen, dan zijt gij rein voor God: hoewel gij niet allen. Er is ben smartelijke uitzondering." –

Alle gelovigen hebben hier wel acht op te slaan Eenmaal met Christus verenigd en gewassen in Zijn bloed, hebben zij de volkomen vrijspraak van alle smet en schuld, en worden voor God gerekend zonder vlek. Maar aangezien zij in deze wereld leven, hebben zij elke dag nodig hun dagelijkse feilen te belijden en dagelijks om vergeving te bidden. - Bullinger merkt aan, dat de woorden in het Gebed des Heeren: "Vergeef ons onze schulden", een dagelijkse belijdenis zijn van wat hier gezegd is, n.l. de noodzakelijkheid dat "dagelijks onze voeten gewassen worden."

Luther merkt pittig op: "De duivel veroorlooft geen Christen de hemel te bereiken met reine voeten op geheel de weg." - Opmerkelijk is het dat de Heere zelfs van zijn arme, zwakke, dwalende discipelen zei: "Gij zijt rein." - Hengstenberg zegt, dat de uitdrukking doch niet allen" diende om het geweten van Judas te treffen, die de Verlosser niet opgaf, totdat de laatste goede aandrif in hem stierf.

11. Want Hij wist.... Hem verraden zou. - Dit is een van die toelichtingen of ophelderingen, die zo kenmerkend zijn in het Evangelie van Johannes. De Griekse woorden, overgebracht: "Hij wist wie Hem verraden zou", luiden letterlijk: "Hij kende de Hem verradend persoon." - In dit vers wordt ons tegelijk aangetoond 's Heeren volmaakte kennis van zijn lijden en de wijze daarvan, alsmede zijnen volkomen kennis van de karakters van al Zijn discipelen.

12. Als Hij dan hun voeten gewassen had. - Na het gesprek van de Heere en Petrus

schijnt het wassen zonder verdere stoornis

JOHANNES 13: 6 - 15. 59

voortgezet te zijn. Enige bijbelverklaarders menen, dat Judas de eerste is geweest, wie» de voeten zijn gewassen.

Zal Hij weer aan. - Of het voetwassen mede heeft moeten dienen om de noodzakelijkheid ener bijzondere voorbereiding tot het heilig Avondmaal aan te wijzen, is een belangrijke gedachte, en de overdenking wel waardig. Zeker blijkt het de laatste daad van de Heere geweest te zijn, voordat Hij het brood en de wijn gaf.

Verstaat gij wat Ik Wieden gedaan heb? –

Deze vraag diende om bij de discipelen de begeerte op te wekken om de bedoeling te vatten van hetgeen zij gezien hadden. Deze vraag behoort dikwijls bij ons op te komen.

13. Gij heet Mij Meester en Heer. - Letterlijk vertaald: "Gij heet Mij, of spreekt van Mij als, de Meester en de Heer." Hieruit blijkt, dat het zo de gewoonte van de discipelen was, terwijl de Heere op aarde verkeerde. Zo sprak Martha tot Maria: "De Meester is daar" (Joh. 11: 28).

14. Zo zijt gij ook schuldig, enz. - Merk op de overeenstemming tussen 's Heeren handelwijze hier en toen Hij een kindeke in het midden zijner discipelen plaatste. In beide gevallen leerde Hij hun nederigheid betonen.

15. Want Ik heb u een voorbeeld gegeven, enz. - "De plicht (wil de Heere zeggen) die Ik leer, is van zo groot gewicht, dat Ik het niet bij een bloot voorschrift heb gelaten, maar u een voorbeeld heb gegeven van wat Ik bedoel." Wij moeten niet menen, dat de Heere wil dat wij allen letterlijk hetzelfde zouden doen wat Hij deed, en derhalve dwaas is de leer van de Roomse kerk dat de paus, door elk jaar op Pasen de voeten van enkelen te wassen, daardoor alle Christenen van de plicht om hetzelfde te doen ontheft. - De ware uitlegging van vs. 14 en 15 is die, welke een geestelijken zin aan 's Heeren woorden geeft. Het is een praktikale opheldering van Matth. 20: 2(3 - 28. Hij wilde zijnen discipelen leren dat zij behoorden gewillig te zijn om elkander te dienen, zelfs in de minste en nederigste zaken. Zij moesten niets te gering, te nietig achten, als zij daarmede liefde, goedheid en toegenegenheid tot elkander konden bewijzen. Men lette wel op: de Heere spreekt tot Zijn discipelen van de plicht jegens "elkander". Het is gemakkelijker en meer zelfvoldoend armen te bezoeken, te helpen en hun aalmoezen te geven, dan in alles zich Christen te betonen jegens onze gelijken. Ook vergete men niet: leerstellige rechtzinnigheid, zonder praktische liefde en nederigheid, heeft voor God hoegenaamd geen waarde.

### **JOHANNES 13: 16 - 20.**

Christenen behoren zich niet te schamen Christus na te volgen. - Nutteloosheid van kennis zonder beoefening. - Christus' volkomen kennis van al Zijn volk. - De waardigheid van het discipelschap

16. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, een dienstknecht is niet meerder dan zijn Heere, noch een gezant meerder dan die hem gezonden heeft.

17. Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij zo gij dezelve doet.

18. Ik zeg niet van uk allen; Ik weet welke Ik uitverkoren heb; maar dit geschiedt, opdat de Schrift vervuld worde: die met mij het brood eet, heeft tegen mij zijn verzenen opgeheven.

*19. Van nu zeg Ik het ulieden, eer het geschied is, opdat wanneer het geschied zal zijn, gij geloven moogt dat Ik het ben.*

*20. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, zo Ik iemand zend, wie die ontvangt, die ontvangt Mij; en die Mij ontvangt, die ontvangt Hem die Mij gezonden heeft.*

Als wij de volle betekenis van deze verzen willen verstaan, moeten wij zorgvuldig opmerken waar zij in het hoofdstuk staan. Zij volgen onmiddellijk op de belangrijke tekst, waarin wij van Christus lezen dat Hij de voeten van Zijn discipelen wast. Zij staat in nauw verband met zijn plechtig gebod, dat de discipelen moesten doen zoals zij Hem hadden zien doen. Dan komen de vijf verzen, die wij nu te beschouw hebben.

Ten eerste leren wij in deze verzen, dat de Christenen zich nooit schamen moeten iels te doen, dal. Christus gedaan heeft. Wij lezen: "Voorwaar, Ik zeg u, de dienstknecht is niet meerder dan zijn Heere, noch een gezant meerder dan die hem gezonden heeft."

Daar schijnt weinig twijfel te zijn, of het alziend oog van onze Heere zag een onwilligheid opkomen in de zielen van de apostelen, om zulke knechtsdiensten te doen, als zij Hem juist hadden zien verrichten. Opgeblazen van hun oude Joodse verwachtingen van tronen en koninkrijken in deze wereld, zelfvoldaan met hun eigen stand als vrienden van onze Heere, schrikten deze arme Galileeërs op het denkbeeld van de voeten van de mensen te moeten wassen! Zij konden zichzelf niet tot het geloof brengen, dat de dienst van de Messias werk als dit medebracht. Zij konden de grote waarheid nog niet bevatten, dat de grootheid van de waren Christen bestond in het goeddoen aan anderen. En hierdoor hadden zij het woord van de waarschuwing nodig. Had Hij zich vernederd om nederig werk te doen, Zijn discipelen moesten niet weifelen hetzelfde te doen.

Dit is een les, die wij ons allen herinneren moeten. Wij zijn allen te geneigd om enig werk te haten, dat moeite, zelfverloochening en vernedering voor onze minderen medebrengt. Wij zijn al te bereid om zulk werk aan anderen over te laten en onszelf te verontschuldigen met te zeggen: "Dat ligt niet op onze weg." Als gevoelens van deze aard in ons opkomen, zullen wij wel doen ons de woorden van onze Heere in dit gedeelte, niet minder dan zijn voorbeeld, te herinneren. Wij behoren nooit het beneden ons te achten, vriendelijkheid aan de laagste van de mensen te tonen. Wij behoren onze handen niet terug te 'trekken, omdat de voorwerpen van onze vriendelijkheid. ondankbaar of onwaardig zijn. Zodanig was de geest niet van onze Heere, die de voeten van Judas Iskariot, zowel als die van Petrus, waste. Diegene, die zich niet buigen kan om het voorbeeld van Christus te volgen, geeft weinig bewijs van ware liefde of ware nederigheid te bezitten.

Ten andere leren wij in deze verzen de nutteloosheid van godsdienstige kennis, als ze niet door de praktijk wordt vergezeld. Wij lezen: "Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij, indien gij dezelve doet." Het klinkt, alsof onze Heere Zijn discipelen wilde waarschuwen, dat zij nooit waarlijk gelukkig zouden zijn in zijn dienst, als zij tevreden waren met een dorre hoofdkennis van plicht, en niet overeenkomstig hun kennis leefden.

De les is zulk een dat zij aanhoudende herinnering van alle belijders van het Christendom verdient. Niets is meer algemeen dan de mensen van leer of plicht te horen zeggen: "wij weten het, wij weten het"; terwijl zij nog in ongeloof of ongehoorzaamheid zitten. Zij schijnen werkelijk zich te vleien, dat er iets aannemelijks en verdienstelijks in kennis is; al draagt die geen vrucht in hart, karakter of leven. Toch is juist de waarheid nog iets anders. Te weten wat wij behoren te zijn,

te geloven en te doen, en toch niet door onze kennis getroffen te worden, vermeedert alleen Onze schuld voor het aangezicht van God. Te weten dat de Christenen nederig en liefhebbend moeten Zijn, terwijl wij hoogmoedig en zelfzuchtig blijven, zal ons alleen te dieper doen zinken, als wij niet ontwaken en tot bekering komen. Kortom: de praktijk is het leven van de Godsdienst. "Wie dan weet goed te doen en het niet doet, die is het zonde" (Jak. 4: 17).

Natuurlijk moeten wij de kennis nooit verachten. Zij is in zekeren zin de aanvang van het Christendom in de ziel. Zolang wij niets weten van de zonde, van God, van Christus, van genade, van berouw, van geloof, van geweten, zijn wij natuurlijk niets beter dan heidenen. Maar wij moeten de kennis niet overschatten. Zij is volkomen zonder waarde, als zij geen uitwerking heeft op ons gedrag, geen invloed heeft op ons leven, en onze wil niet bestuurt. Inderdaad verheft de kennis zonder de praktijk ons niet boven het peil van de duivel. Hij kon tot Jezus zeggen: "Ik ken U wie Gij zijt, de Heilige Gods" (Markus 1: 24). De duivelen, zegt Jakobus, geloven en sidderen (Jak. 2: 20). De Satan kent de waarheid, maar heeft geen wil om die te gehoorzamen, en is ongelukkig. Hij, die in de dienst van Christus gelukkig wil zijn, moet niet alleen weten, maar ook doen.

Ten andere zien wij in deze verzen de volkomen kennis, die Christus van al Zijn volk heeft. Hij kon onderscheiden tussen valse belijdenis en ware genade. De Kerk moge bedrogen worden en de mensen waarden als apostelen, die niets beter dan broeders van Judas Iskariot zijn. Maar Jezus wordt nooit bedrogen, want Hij kan in de harten lezen. En hier verklaart Hij met bijzondere nadruk: "Ik weet welke Ik uitverkoren heb."

Deze volmaakte kennis van onze Heere Jezus Christus is een zeer ernstige gedachte, en die twee wegen snijdt. Zij behoort de huichelaar met vreze te vervullen en hem tot berouw te brengen. Laat hem bedenken dat de ogen van de alziend Rechter hem reeds door en door zien en het gebrek aan een bruiloftskleed opmerken. Als hij niet tot schande wil gebracht worden voor de vergaderde werelden, laat Hem dan zijn valse belijdenis wegwerpen en zijn zonden bekennen, voor het te laat is. Gelovigen mogen van de anderen kant aan een alwetend Zaligmaker met troost gedenken. Zij mogen zich herinneren, als zij door een boze wereld misverstaan en gelasterd worden, (lat hun Meester alles weet. Hij weet dat zij waar en oprecht zijn, hoe zwak en gebrekkig ook. Eens komt de tijd, dat Hij ze voor de Vader zal belijden en hun karakters helder en duidelijk als de zomerzon op de middag zal openbaren.

Eindelijk leren wij in deze verzen de ware waardigheid van de discipelen van Christus. De wereld moge de mensen verachten en bespotten die de apostelen navolgen, omdat zij meer om de werken van liefde en nederigheid geven, dan om de najagingen van de wereld; maar de Meester zegt hun, hun zending te gedenken en zich niet te schamen. Zij zijn Gods afgezanten, en hebben geen oorzaak om neergedrukt te zijn. "Voorwaar, voorwaar," verklaart Hij, "Zo Ik iemand zend, wie die ontvangt, die ontvangt Mij; en wie Mij ontvangt, die ontvangt Hem die Mij gezonden heeft."

Deze ons hier voorgestelde leer is vol aanmoediging. Zij behoort allen, die er zich op toeleggen het goede te doen, op te beuren en moed te geven, en voornamelijk het goede te doen aan de gevallen en de armen. Werk van deze aard ontvangt weinig lof van de mensen, en zij die er zich aan wijden, worden dikwijls beschouwd als ongelukkige, opgewonden mensen, en ontmoeten veel tegenstand. Laat hen evenwel voortwerken en troost putten uit de woorden van Christus, die wij heden beschouw. Veel aan te wenden en zichzelf er voor te geven, om het goede te bevorderen, maakt

een mens veel aangenamer in de ogen van Jezus, dan legers te bevelen of een fortuin te verzamelen. De weinigen, die voor God op de wijze van Christus werken, hebben geen oorzaak om zich te schamen. Laat ze ontmoedigd zijn, als de kinderen van de wereld lachen en spotten en hen verachten; de dag komt dat zij de woorden zullen horen: "Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, 't welk u bereid is van de grondlegging van de wereld" (Matth. 25: 34).

#### AANTEKENINGEN.

16. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, enz. - Deze welbekende wijze van uitdrukking wordt hier zeker gebruikt, om het hoge belang aan te tonen van de lessen, welke de Heere hier de discipelen op het hart drukt. Het is alsof Hij zei: "Denkt niet licht over wat Ik u nu leer. Liefde en nederigheid zijn twee gewichtige dingen van mijn dienst. Plechtig beveel Ik u te bedenken, dat zoals Ik u dikwijls gezegd heb, een gezant niet meerder is dan die hem gezonden heeft, maar diens voorbeeld stipt moet navolgen, en dat een dienstknecht niet meerder is dan zijn Heere, maar zorgvuldig doen moet, zoals hem is geboden. Indien Ik, uw Meester en Heere, deze daden van liefde en nederigheid heb gedaan, schaamt u dan nooit hetzelfde of iets dergelijks te doen. Indien gij waarlijk Mijn discipelen en gezanten zijt, moet gij dit bewijzen, door in niets af te wijken van wat gij Mij hebt zien doen." Merk hierbij wel op, (lat het Griekse woord, door "gezent" vertaald, hetzelfde is, waarvoor men elders "apostel" leest.

17. Indien gij deze dingen wed.... Zalig.... dezelve doet. - Dit is de bevestiging van het voorgaande. "Stelt u niet tevreden met deze dingen te weten. Ziet toe, dat ge ze in beoefening brengt. Weet en verstaat gij wat Ik bedoel, gelukkig zult gij zijn, zo gij ze in beoefening brengt." Goeddoen is het enige zekere bewijs van geestelijk leven. Kennis zonder praktijk is het karakter van de duivel. Niemand kent meer de waarheid en doet meer kwaad dan hij. Laat ons dit niet vergeten!

18. Ik zeg niet van u alleen. - Er bestaat verschil van mening over hetgeen de Heere met deze woorden bedoeld heeft. De een is van oordeel, dat het in verband staat met het voorafgaande vers en dat de Heere bedoelde, dat, toen Hij sprak van weten, zaligheid en doen, Hij zo niet sprak alsof er geen valse apostel onder hen ware; de ander, dat Hij niet zo sprak, alsof zij allen even gelovig en op gelijke wijze door Hem gezonden waren.

Ik weet welke Ik heb uitverkoren. - Ook deze uitspraak wordt op tweeërlei wijze opgevat. Enigen, zoals Calvijn en Poole, houden het er voor, dat dit ziet op de eeuwige uitverkiezing en de keuze van discipelen, die oprechte gelovigen waren. Anderen, zoals Zwinglius en Hengstenberg, menen dat het alleen doelt op de officiële keuze en roeping van de twaalf discipelen, toen de Heere hen riep om Zijn discipelen te zijn, en beroepen er zich op, dat de Heere juist dezelfde uitdrukking gebruikte in Joh. 6: 70: "Heb Ik niet u twaalf uitverkoren en ben uit u is een duivel." Wie de kwestie goed besproken wil zien, raadplege Gomarus.

Maar opdat de Schrift vervuld worde. - "Dit geschiedt" is er door de vertalers bijgevoegd. Het staat in het Grieks niet. Hier, gelijk op alle andere plaatsen waar dit gezegde voorkomt, neme men dit niet zo op, alsof de dingen geschieden moesten, omdat de Schrift het zo voorspeld had; maar zoo, dat als zij geschied waren, de Schrift vervuld werd.

Die met Mij het brood eet, enz. - De 41<sup>e</sup> Psalm wordt hier aangewezen als toepasselijk op een die meerder is dan David, en een die slechter is dan Achitofel. De uitdrukking,

hier uit het 10e vers aangehaald, doelt op de handelwijze van iemand, die als een weerbarstig paard plotseling zich van zijn meester omkeert en hem een slag met de hoof geeft. "Dit," zegt de Heere, "staat vervuld te worden door het gedrag van Judas Iskariot jegens Mij."

19. Van nu zeg Ik het Wieden, enz. - Dit vers ziet ontwijfelbaar op de waarschuwing betreffende Judas' nabijzijnde afval, die de Heere zo - even gegeven had. - De uitdrukking: "Ik het ben", luidt in het Grieks letterlijk: "IK ben". Mogelijk ligt hierin een verborgen heenwijzing naar het: "Ik BEN (JEHOVA) heeft mij gezonden", in Ex. 8: 14. Het staat in nauw verband met "gezonden" in het volgende vers.

20. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, enz. - 's Heeren zeggen in dit vers schijnt te dienen, om Zijn discipelen te bemoedigen en te vertroosten. Hij schijnt te willen zeggen: Wordt niet mismoedig, al is de uitkomst ontrouw en afvallig. Volhardt en vreest niet. Houdt de waardigheid uwer bediening voor ogen. Plechtig verklaar Ik u, dat wie u ontvangt of iemand anders, die Ik zend om het Evangelie te verkondigen, die ontvangt Mij, omdat gij Mijn vertegenwoordigers zijt.

Maar dit is niet alles. Hij, die Mij ontvangt, ontvangt niet alleen Mij, maar ook God de Vader, die Mij gezonden heeft. Gij behoeft u dus uw roeping niet te schamen, hoe onwaardig sommigen zich ook gedragen." - Stier zegt: "De gehele apostelkring schijnt geschandvlekt en verbroken door het verraad van Judas, en daarom bevestigt onze Heere de getrouwen in hun verkiezing, en dat zeer gepast door de herhaling van een vroeger gegeven belofte."

### **JOHANNES 13: 21 - 30.**

De macht en boosaardigheid van de duivel. - De hardheid van een afvallige

*21. Jezus deze, dingen gezegd hebbende, werd ontroerd in zien geest, en betuigde en zei: Voorwaar, voorwaar Ik zeg u, dat een van ulieden Mij zal verraden.*

*22. De discipelen dan zagen op elkander, twijfelende van wie Hij dat zei.*

*28. En een van Zijn discipelen was aanzittende in de schoot van Jezus, welken Jezus liefhad.*

*24. Simon Petrus dan wenkte dezen, dat hij vragen zonde, wie hij toch ware van welken Hij dit zei.*

*25. En deze vallende op de borst van Jezus, zei tot Hem: Heere, wie is 't?*

*26. Jezus antwoordde: Deze is 't, wie Ik de bete, als Ik ze ingedoopt heb, geven zal. En als Hij de bete ingedoopt had, gaf hij ze Judas Simonszoon Iskariot.*

*27. En na de bete, toen voer de Satan in hem. Jezus dan zei tot hem: Wat gij doet, doe het haastig.*

*28. En dit verstond niemand dergenen die aanzaten, waartoe Hij hem dat zei;*

*29. Want sommigen meenden, dewijl Judas de beurs had, dat hem Jezus zei: Koop 'tgeen wij van node hebben tot het feest, of dat hij de armen wat geven zonde.*

*30. Hij dan, de bete genomen hebbende, ging terstond uit; en het was nacht.*

Het onderwerp van deze verzen is zeer smartelijk. Zij beschrijven het laatst voorgevallene tussen onze Heere en Judas Iskariot, voordat de valse apostel Hem verried. Zij bevatten bijna de laatste mr.. - Jorden, die er tussen hen gewisseld waren, voor zij in deze wereld voor altoos van elkander scheidden. Zij schijnen elkander op aarde nooit meer ontmoet te hebben, behalve in de hof, waar onze Heere gevangen werd genomen. Binnen een korte tijd waren beiden, de heilige Meester en de

verraderlijke dienaar, gestorven. Zij zullen elkander nooit meer ontmoeten, voordat de bazuin zal blazen en de doden zullen opgewekt worden en het oordeel wordt uitgesproken en de boeken zullen geopend zijn. Welk een vreselijke ontmoeting zal dat zijn!

Laat ons ten eerste in dit gedeelte opmerken welke smarten de Heere moest ervaren om onzentwil. Wij lezen dat de Heere kort na het wassen van de voeten van de discipelen, ontroerd werd in de geest en zei: "Wien van u zal Mij verraden."

De gehele lengte en breedte en diepte van de smarten van onze Heere gedurende zijn aardse loopbaan zijn ver boven de bevassing van de meeste mensen. Zijn lijden en Zijn dood aan het kruis waren alleen de voltooiing en verhoging zijner smarten. Geheel zijn levensduur - gedeeltelijk door het algemene ongeloof van de Joden, gedeeltelijk door de bijzondere haat van de Farizeeërs en Sadduceeërs, gedeeltelijk door de zwakheid en de gebreken van zijn weinige volgelingen - moet Hij in een bijzondere mate "een Man van smarten geweest zijn en verzocht in krankheid" (Jes. 52: 3).

Maar de hier gemelde smart, was bijzonder en bij uitzondering. Het was de bittere smart, een gekozen apostel vrijwillig een afvallige te zien worden, een afkerige en een ondankbare verrader. Dat het een smart was van den beginne voorzien, behoeven wij niet te betwijfelen; maar smart is niet minder scherp, omdat zij lang voorzien is. Dat het een bijzonder pijnlijke smart was, is zeer duidelijk. Niets wordt voor vlees en bloed zo hard gevonden, als ondankbaarheid te dragen. Zelfs een dichter uit onze dagen heeft gezegd: "Een ondankbaar kind is scherper dan de tand van een slang." De opstand van Absalom schijnt de zwaarste smart van David geweest te zijn, en het verraad van Judas Iskariot schijnt een van de zwaarste beproevingen geweest te zijn van de Zoon van David. Toen Hij die zag aankomen, werd Hij "Ontroerd in de geest." Bladzijden gelijk deze moeten ons de verbazende liefde van Christus tot zondaren doen zien. hoeveel bekens van smart ledigde Hij tot de bodem, om onze zaligheid uit te werken, behalve de zware beker van het dragen onzer zonden! Zij tonen ons hoe weinig reden tot klagen wij hebben, als vrienden ons verlaten en mensen ons teleurstellen. Als wij het tot van onze Heere deden, hebben wij geen reden om verwonderd te zijn. Boven alles leren ons deze dingen de volkomen geschiktheid van Christus om onze Zaligmaker te zijn. Hij kan medelijden met ons hebben. Hij heeft zelf geleden en kan gevoelen voor hen, die slecht behandeld en verlaten worden.

Laat ons ten tweede in deze verzen opmerken de macht en boosheid van onze grote vijand de duivel. Wij lezen in het begin van het hoofdstuk, dat de Satan in het hart van Judas gegeven bad om onze Heere te verraden. Er Wordt hier gezegd, dat "hij voer in hem." Eerst wekt hij op, dan beveelt hij. Eerst klopt hij aan de deur en vraagt vergunning om in te komen; dan, eens toegelaten, neemt hij geheel bezit en beheerst de gehele inwendige mens als een tiran.

Laat ons zorg dragen dat wij niet onbekend zijn met de gedachten van de Satan (2 Kor. 2: 11). Hij trekt de aarde nog rond, zoekende wie hij zou mogen verslinden. Hij is op ons pad en bij ons bed en bespiedt al onze wegen. Onze enige veiligheid bestaat in het dadelijk weerstaan van Hem en niet te luisteren naar zijn eerste aanzoeken en vorderingen. Hiervoor zijn wij allen aansprakelijk. Hoe sterk hij zij, heeft hij toch geen macht om ons kwaad te doen, als wij tot de Sterkere in de hemel roepen en de middelen aanwenden, die Hij aangewezen heeft. Het is een grondbeginsel van het Christendom en zal altijd waar bevonden worden: "Weerstaat de duivel, en hij zal van u vlieden" (Jak. 4 7).

Gaat iemand met de duivel onderhandelen, hij weet niet hoe diep hij zal kunnen

vallen. De eerste zondige gedachte een beuzeling achten; het licht opnemen van boze denkbeelden, wanneer zij 't eerst zich in onze harten voordoen; de Satan toestaan tot ons te spreken en ons te vleien en slechte begrippen in ons hart en geest te brengen. - Dit alles moge een kleine zaak voor velen zijn, het is juist bij dit punt, dat de weg tot het verderf dikwijls aanvangt. Hij, die Satan toestaat boze gedachten te zaaien, zal spoedig in zijn hart een oogst van slechte gewoonten bevinden. Gelukkig is hij, die werkelijk gelooft dat er een duivel is, en gelovende, dagelijks waakt en bidt, dat hij van zijn verzoeken bevrijd moge blijven.

Laat ons eindelijk in deze verzen opmerken de uiterste hardheid, die in het hart van een afvalligen belijder van de Godsdienst komt. Dit is een zaak, die treurig zichtbaar is bij Judas Iskariot. Men zou gedacht hebben, dat het gezicht van de ontroering van onze Heere en de plechtige waarschuwing: "Een van u zal Mij verraden," het geweten van deze ongelukkigen man zou hebben doen ontwaken. Maar dit was het geval niet. Men zou gedacht hebben, dat de plechtige woorden: "Wat gij doet, doe het haastig", hem tot staan zouden hebben gebracht, én hem beschaamd gemaakt hebben over zijn voorgenomen zonde. Maar niets schijnt hem bewogen te hebben. Gelijk een, wiens geweten dood, begraven en weg was, staat hij op en gaat uit om zijn boos werk te volbrengen, en scheidt voor eeuwig van zijn Heere.

De uitgestrekte mate, waarin wij ons kunnen verharderen door het licht en de kennis te weerstaan, is een van de vreselijkste feiten in onze natuur. Wij kunnen ongevoelig worden als zij, wier leden verdoofd zijn, voordat zij sterven. Wij kunnen geheel en al alle gevoel van vrees, of schaamte, of wroeging verliezen en een hart hebben zo hard als de onderste molensteen, blind voor rede en waarschuwing en doof voor iedere roep. Het is een vreselijke krankheid, maar een niet geheel ongewone onder de christelijke belijders. Niemand schijnt er zo vatbaar voor te zijn als zij, die, groot licht en vele voorrechten hebbende, moedwillig Christus de rug toekeren en zich tot de wereld wenden. Niets schijnt zulke mensen te doen ontwaken, dan de stem van de aartsengel en de bazuin van God.

Laat ons naijverig waken over onze harten en ons wachten om toe te geven aan de beginselen van de zonde. Welgelukzalig is de mens, die "gedurig vreest" en nederig wandelt met zijn God. De sterkste Christen is hij, die zijn zwakheid het incest gevoelt en aanhoudend uitroept: "Ondersteun mij, zo zal ik behouden zijn" (Spr. 28: 14; Ps. 119: 117).

## AANTEKENINGEN

21. Jezus.... werd ontroerd in de geest. - Deze uitdrukking, op de Heere toegepast, vindt men alleen bij Johannes, en wel hier en 11: 33 en 12: 27. Hier schijnt het hoofdzakelijk de smart en droefheid te verstaan te geven, welke de Heere ondervond, ziende Zijne en eigen apostelen op het punt Hem te verraden. Opmerkelijk is liet, dat Johannes van al de Evangelisten het meest en duidelijkst de Godheid van onze Heere doet uitkomen, en hij ook de enige is, die het meest de wezenlijkheid zijner menselijke aandoeningen beschrijft.

Betuygde en zei. - Zeer opmerkelijk ook is, hoe dikwijls Johannes het woord "betuygde" of, 'getuygde' gebruikt. Het komt drie - en - dertig malen in zijn Evangelie en in de drie andere evangeliën slechts drie malen voor. Het betekent hier, dat de Heere een open, plechtige verklaring op nadrukkelijke wijze aflegde.

Voorwaar, voorwaar.... één van ulieden Mij zal verraden. - Het herhaalde, plechtige "Voorwaar, voorwaar", hier evenals elders, was bedoeld om de aandacht van de apostelen te vestigen op hetgeen Hij hun ging verklaren.



22. Twijfelende van wie Hij dat zei. - Het woord "twijfelende" drukt niet ten volle de kracht van het Griekse woord uit. Het is meer "verpletterd". Nu, noch later, vermoedde iemand dat het Judas was.

23. Welken Jezus liefhad. - Er kan niet aan getwijfeld worden, dat het Johannes, de. schrijver van dit Evangelie, was. Het is de eerste maal dat hij op deze wijze van zichzelf spreekt; dezelfde uitdrukking komt hierna nog viermaal voor: 19: 26; 20: 2; 21: 7 en 20. Het Griekse woord "liefhad" verdient opgemerkt te worden. Het betekent de hoogste, edelste en innigste soort van liefde. Er zijn twee woorden in de Griekse taal, door "liefde" vertaald, in het Nieuwe Testament. Om welke reden de Heere Johannes zo bijzonder liefhad, wordt niet vermeld; alleen blijkt dat liefde meer bijzonder het karakter van Johannes was. Onbetwistbaar blijkt dat van al de schrijvers van het N. T. geen zo diep gaat en geen zoveel van de verborgenheden Gods openbaart, als hij, die aanligt in de schoot en aan de borst van Christus.

24. Simon Petrus dan wenkte, enz. - De karakteristieke vurigheid van Petrus komt sterk uit in dit vers. Geen van allen schijnt zo onthutst over 's Heeren aankondiging als hij, en is zo bezorgd te weten wie de Heere kan bedoelen. - Tevens kan men uit dit vers opmerken, dat Petrus niet naast de Heere gezeten was op een post van eer of voorrang. Hij was zover van enigen voorrang boven de andere apostelen te hebben, dat hij zich hier van de tussenkomst van Johannes bedient.

25. Vallende op de borst van Jezus, enz. - Het is blijkbaar, dat Johannes niet luid vroeg: "Heere wie is het?"

26. De bete. - ingedoopt.... geven zal. - Het geven van een ingedoopte bete was zo iets gewoons, dat niemand daar iets anders in kon zien, dan een blijk van toegenegenheid (Ruth 2: 14). Blijkbaar is het antwoord door de Heere ook fluisterend gegeven.

En als Hij de bete ingedoopt had, gaf Hij ze Judas, enz. - Het woord "gaf" staat in het Grieks in de tegenwoordige tijd: "geeft"; aantonende dat de Heere het onmiddellijk deed na het antwoord aan Johannes. -

Bengel tekent hierbij aan: "Hoe dicht bij Jezus was Judas bij deze gelegenheid. Maar kort daarna door welk een wijde golf scheidde de heerlijkheid Jezus van Judas, en de verderfenis Judas van Jezus."

27. En na. de bete, toen voer de Satan in hem. - Wel niet voor het eerst, maar nu nam de Satan hem geheel en al in bezit. Musculus merkt hierbij aan, dat zelfs reeds bij de eerste Avondmaalsviering Satan er bij was en bezig in een hart. Men zij hieraan gedachtig als men ten Avondmaal gaat.

Jezus zei wat... doe het haastig - De Heere wist Zijn tijd, en al wat in de naaste vier - en - twintig uren moest gebeuren, stond hem levendig voor de geest. Chrysostomus zegt: "Het is niet de uitdrukking van iemand die beveelt of raadgeeft, maar van iemand die bestraft, en die hem aantoonde, dat Hij hem wilde terechtbrengen, maar dat, nu hij onverbeterlijk blijkt, Hij hem laat gaan." -

Augustinus: "Dit was een woord eerder van blijde gereedheid, dan van toorn." - Calvijn: "Tot hiertoe had Jezus op allerlei wijze Judas zoeken terug te brengen, maar zonder gevolg. Nu spreekt Hij hem toe als een hopeloze man: "Ga in het verderf, nu gij besloten hebt ten verderve te gaan." - Whitby vergelijkt het met Ezech. 20 39 "Gaat heen, dient een ieder zijn dregoden,"

28. En dit verstond niemand, enz. - Beide Johannes' vraag en Jezus' antwoord waren

zacht gesproken en door niemand opgemerkt. Wat Jezus nu tot Judas zei, sprak Hij blijkbaar luide uit, en die onverwachte toespraak tot Judas verwekte verwondering.

29. Sommigen meenden, enz. - Dat Judas "de beurs droeg", bewijst dat hij niet de laagste plaats onder de apostelen bekleedde. Hij was zo weinig verdacht, dat hem het gemeenschappelijk geld was toevertrouwd.

Bullinger zelfs denkt dat Judas een verstandig, voorzichtig en betrouwbaar man moet geweest zijn, - Uit de onderstelling van sommigen van de apostelen, dat Jezus tot hem zei: Koop hetgeen wij van node hebben voor het feest, blijkt dat de Heere geen wonderen deed, om het nodige voor zich en Zijn discipelen te bekomen. Uit de mening, dat Jezus tot Judas zei, dat hij de armen wat geven zonde, blijkt klaar dat de Heere gewoon was aalmoezen te geven.

30. Hij bede genomen hebbende, ging terstond wil. - Judas zag opeens, dat de Heere zijn raadslag kende, en vreesde dat Hij het zou aan de dag brengen. Hij verstond volkomen wat de Heere bedoelde, al verstond geen ander het. Hij voelde zich ontmaskerd, en met een veroordelend geweten durfde hij niet langer in 's Heeren tegenwoordigheid aanzitten. - Het is zeer moeilijk dit gedeelte van de geschiedenis van die gedenkwaardige avond te verklaren, dan alleen wanneer wij aannemen dat Judas met de apostelen aan 's Heeren Avondmaal heeft deelgehad. Van dit ogenblik af tot de gevangenneming van Jezus in de hof, gaat het verhaal zonder enige stoornis voort. Ik houd het voor zeker, dat Judas het Avondmaal mede gehouden heeft. De meeste kerkvaders, ook Calvijn, zijn ook van dit gevoelen. Bovendien, wat in Luk. 22 21 staat, schijnt mij onweerlegbaar.

En het was nacht. - Deze korte, nadrukkelijke woorden zijn er zeker niet zonder bedoeling bijgevoegd. Wellicht met het oog op wat Jezus later zei: "Dit is uw ure en de macht van de duisternis" (Luk. 22: 53); of om aan te duiden dat Judas heenging op een tijd, dat niemand kon zien waar hij heenging en hem volgen.

### **JOHANNES 13: 31 - 38.**

De kruisiging tot verheerlijking van de Vader en de Zoon. - De belangrijkheid van broederlijke liefde. - Gebrek aan zelfkennis bij een waar gelovige

31. *Als hij dan uitgegaan was, zei Jezus: Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt en God is in Hem verheerlijkt.*

32. *Indien God in Hem verheerlijkt is, zo zal ook God Hem verheerlijken in Zichzelf en Hij zal Hem terstond verheerlijken.*

33. *Kinderkens, nog een kleinen tijd ben Ik bij ii. Gij zult Mij zoeken, en gelijk Ik de Joden gezegd heb: Waar Ik heenga, kunt gij niet komen, zo zeg Ik ulieden nu ook.*

34. *Een nieuw gebod geef Ik u, dat gij elkander liefhebt: gelijk Ik u liefgehad heb, dat ook gij elkander liefhebt.*

35. *Hieraan zullen zij allen bekennen dat gij Mijn discipelen zijt, zo gij liefde hebt onder elkander.*

36. *Simon Petrus zei tot Hem: Heere, waar gaat Gij heen? Jezus antwoordde hem: Waar Ik heenga, kunt gij Mij nu niet volgen, maar gij zult Mij namaals volgen.*

37. *Petrus zei tot Hem: Heere, waarom kan ik LJ nu niet volgen? ik zal mijn leven voor U zetten.*

38. *Jezus antwoordde Hem: Zult gij uw leven voor Mij zetten? Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, de haan zal niet kraaien, totdat gij Mij driemaal verloochend zult hebben.*

In dit gedeelte vinden wij de Heere Jezus eindelijk alleen met zijn elf getrouwe discipelen. De verrader Judas Iskariot had de zaal verlaten en was heengegaan, om zijn boze daad van de duisternis te volbrengen. Bevrijd van zijn gezelschap, dat noodzakelijk smartelijk moet geweest zijn, opent onze Heere zijn hart voor zijn kleine kudde meer ten volle dan Hij ooit tevoren gedaan had. Voor de laatste maal voor zijn lijden tot hen sprekende, vangt Hij een gesprek aan, dat, wat treffende belangrijkheid betreft, ieder Schriftgedeelte overtreft.

Deze verzen leren ons welk een heerlijkheid de kruisiging God de Vader en God de Zoon aanbracht. Het schijnt onmogelijk het besluit te ontwijken, dat dit het was, hetgeen onze Heere voor de geest speelde, toen Hij zei: "Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt en God is in Hem verheerlijkt." –

Het is alsof Hij zei: De tijd van mijn kruisiging is aanstaande. Mijn Werk op aarde is geëindigd. Morgen zal een gebeurtenis plaats hebben, die, hoe smartelijk ook voor u die Mij lief hebt, in waarheid zowel voor Mij als voor Mijn Vader verheerlijkend is.

Dit was een duister en geheimzinnig woord, en wij mogen wel geloven, dat de elfen het niet verstonden. En geen wonder! In al de angsten des doods aan het kruis, in het schandelijke en vernederende, dat zij van verre zagen of de volgenden dag hoorden, tussen twee moordenaars naakt aan het kruis hangende, - in dit alles was geen heerlijkheid te zien! Integendeel, het was een gebeurtenis, berekend om de gemoederen van de apostelen met schaamte, teleurstelling en verontwaardiging te vervullen. En toch was het zeggen van onze Heere waar.

De kruisiging bracht heerlijkheid aan de Vader. Zij verheerlijkte zijn wijsheid, getrouwheid, heiligheid en liefde. Zij toonde zijnen wijsheid in het voorzien van een plan, waarbij Hij rechtvaardig kon zijn en toch de goddelozen rechtvaardigen. Zij deed Hem zien, getrouw in het houden van zijn belofte, dat het zaad van de vrouw de kop van de slang zou vermorzelen. Zij wees zijn heiligheid aan in de vordering dat aan de eis van zijn Wet door onze groten Plaatsbekleder zou voldaan worden. Zij openbaarde zijnen liefde, door zo'n Middelaar te schenken, zulk een Verlosser en zo'n Vriend voor de zondigen mens, als zijn eeuwige Zoon.

De kruisiging bracht de Zoon heerlijkheid aan. Zij verheerlijkte zijn medelijden, zijn geduld en zijn macht. Zij toonde Hem als de meest barmhartige, door voor ons te sterven, in onze plaats lijdende, zichzelf over te geven, om als zonde en een vloek gerekend te worden voor ons, en onze verlossing tot de prijs van zijn eigen bloed te kopen. Zij wees Hem aan als de geduldigste, door niet de gewone dood van de meeste mensen te sterven, maar gewillig zich te onderwerpen aan zulke smarten en onbekende angsten als geen mens kan begrijpen, onderwijl Hij met een woord de engelen van zijn Vader had kunnen gebieden, en Hij zou vrij geweest zijn. Zij bewees Hem te zijn de incest machtige, door het gewicht van al de overtredingen van de wereld te dragen en de Satan te overwinnen en hem zijn prooi te ontnemen.

Laat ons voor altijd deze gedachten over de kruisiging vasthouden. Laat ons bedenken, dat de schilderkunst en de beeldhouwkunst nimmer een tiende gedeelte van wat er plaats vond op het kruis kunnen uitdrukken. Crucifixen en schilderijen kunnen op zijn best ons alleen een menselijk wezen voorstellen, worstelende niet een smartelijke dood. Maar van de lengte en breedte en diepte en hoogte van het werk, volbracht op het kruis, van Gods wet geëerd, van de zonden van de mensen gedragen, van de zonde gestraft in een Plaatsbekleder, van vrije behoudenis gekocht voor de mens, - van dat alles kunnen zij niets uitdrukken. Toch ligt dit alles opgesloten in de kruisiging. Geen wonder dat Paulus uitroept: "Maar het zij verre van mij, dat ik zonde roemen anders dan in het kruis onzes Heeren Jezus Christus" (Gal. 6: 14).

Deze verzen tonen ons ten tweede welk een groot gewicht onze Heere aan de deugd van de broederlijke liefde hecht. Bijna zodra de valse apostel de getrouwe elven verlaten had, komt de vermaning: "Hebt elkander lief Onmiddellijk na de treurige aankondiging, dat Hij hen spoedig zou verlaten, wordt het gebod gegeven "Hebt elkander lief." Het wordt een "nieuw" gebod genoemd, niet omdat het nooit tevoren gegeven was, maar omdat het meer geëerd moest worden, een hoger plaats innemen, en door een Heerlijker voorbeeld dan ooit tevoren gegeven was moest opgehelderd worden. Boven alles moest het de toetssteen van het Christendom zijn voor de wereld. "Hieraan zal de wereld erkennen dat gij Mijn discipelen zijt, zo gij liefde hebt onder elkander."

Laat ons zorg dragen, dat deze welbekende christelijke deugd niet enkel een begrip in ons hoofd, maar een praktijk in di t leven is. - Van al de geboden van onze Meester is er geen, waarover zoveel gesproken en dat zo weinig gehoorzaamd wordt. Toch, als wij er iets van menen, als wij liefde en christelijke barmhartigheid jegens alle mensen belijden, behoort, dit gezien te worden in ons karakter en woorden, in ons doen en laten, in ons gedrag in ons huis en daarbuiten, in ons gedrag in iedere betrekking van het leven. -

Voornamelijk behoort zij gezien te worden in al onze handelingen met de andere Christenen. Wij behoren ze als broeders en zusters te beschouw en er ons in te verblijden iets te doen tot bevordering van hun geluk. Wij moeten 'het denkbeeld verfoeien van nijd, boosheid en jaloersheid jegens een lid van Christus en het als een grote zonde beschouw. Dit bedoelde onze Heere, toen Hij ons zei elkander lief te hebben.

De zaak van Christus op aarde zou veelmeer bloeien dan nu, als deze eenvoudige wet meer in ere gehouden werd. Daar is niets dat de wereld beter begrijpt en waardeert dan ware liefde.. Dezelfde mensen, die geen leer kunnen begrijpen en niets van godgeleerdheid weten, kunnen christelijke liefde waarderen. Het trekt hun aandacht en doet hen nadenken. Laat ons ter wille van de wereld, als het niet om een andere oorzaak is, in de christelijke liefde "meer overvloedig" worden (1 Thess. 4: - 10).

Eindelijk leren ons deze verzen hoeveel onkunde omtrent zichzelf er in het hart van een waar gelovige kan zijn. Wij zien Simon Petrus verklaren, dat hij bereid was zijn leven te zetten voor zijn Meester. Wij zien zijn Meester tot hem zeggen, dat hij Hem dezelfde nacht drie malen zou verloochen. En wij allen weten, hoe de zaak eindigde. De Meester had gelijk en Petrus had ongelijk.

Laat het een vast beginsel in onze Godsdienst zijn, dat er een opeenstapeling van zwakheden in ons hart is, waarvan wij geen juist begrip hebben, en dat wij nooit weten hoe diep wij kunnen vallen, als wij beproefd werden. 'Wij verbeelden ons soms, gelijk Petrus, dat er dingen zijn, die wij onmogelijk zouden kunnen doen. Wij zien medelijdend neer op anderen, die in zekere zonden vallen, en verheugen ons in de gedachte, dat in ieder geval wy dat niet zouden gedaan hebben. Wij weten in het geheel niets. De zaden van iedere zonde zijn verborgen in ons hart, zelfs wanneer wij vernieuwd zijn, en zij hebben alleen maar de gelegenheid nodig, of zorgeloosheid, of het terugtrekken van Gods genade voor een tijd, om een overvloedige oogst voort te brengen. Gelijk Petrus kunnen wij denken dat wij wonderen voor Christus kunnen doen, en gelijk Petrus kunnen wij door bittere ervaring eren, dat wij geen macht of kracht in 't geheel hebben.

De dienaar van Christus zal wijs doen, zich deze dingen te herinneren. "Die meent te staan, zie toe dat hij niet valle" (1 Kor. 10: 12). Een nederig gevoel van onze inwendige zwakheid, een aanhoudend gevoel van afhankelijkheid van de Sterke om

kracht, een dagelijks gebed om ondersteuning, omdat wij onszelf niet kunnen ondersteunen, - dit zijn de ware geheimen van onze behoudenis. De grote apostel van de Heidenen zei: "Als ik zwak ben, dan ben ik machtig" (2 Kor. 13: 10).

#### AANTEKENINGEN

31. uitgegaan. - zei Jezus. - Toen Judas weg was, sprak de Heere op een geheel anderen, meer opgeruimde toon.

Nu is de Zoon des mensen verheerlijkt, enz. - Dit is een diep gezegde, en niet het minst, omdat de beide werkwoorden in de verleden tijd staan. Eigenlijk moet in beide gevallen gelezen worden: "is verheerlijkt geworden". Dit is geen ongewone manier van spreken. De verheerlijking was zo nabij, zo zeker, zo volkomen, dat er over gesproken wordt als ware zij reeds geschied. Zij was vervuld in het plan en binnen weinige uren zou het in werkelijkheid worden vervuld. (Zo in Joh. 17: 4.) Het offer is begonnen. "De laatste daad van mijn verlossingswerk - dat in het bijzonder Mijzelf en Mijn Vader verheerlijkt - is nu werkelijk aangevangen." De Heere spreekt van Zijn dood niet als van een straf of vernedering, maar als van iets verheerlijkends, - verheerlijkende Hem en zijn Vader. Zo behoren de Christenen te leren "in het kruis te roemen" (Gal. 6: 14).

32. Indien God in Hem verheerlijkt is, enz. - Dit vers kan aldus omschreven worden: "Indien God de Vader in al zijn eigenschappen verheerlijkt is door mijn dood, Hij zal Mij verheerlijken en dit doen zonder uitstel, door Mij op te wekken uit de dood en Mij te plaatsen aan zijn rechterhand." Het is gelijk aan de merkwaardige plaats in de brief aan de Filippensen: "Daarom heeft God Hem ook uitermate verhoogd." Het is hetzelfde als wat wij meer uitgebreid lezen: "Ik heb U verheerlijkt op de aarde, - en nu, verheerlijk Mij, Gij Vader! bij Uzelf" (Fil. 2: 9; Joh. 17: 4, 5).

33. Kinderkens. - Dit is de enige maal, dat de Heere Zijn discipelen met deze naam aanspreekt. Het was blijkbaar een uitdrukking van innige toegenegenheid en medelijden, als die van een vader, die tot zijn kinderen spreekt, op het punt dat hij hen als wezen zal achterlaten. Merk wel op, dat deze uitdrukking niet gebezigd wordt voordat Judas was heengegaan. Ongelovigen kunnen niet aangesproken worden als kinderen van Christus.

Gij zult Mij zoeken. - Dit kan niet zien op de tijd na de opstanding, toen de discipelen ten volle overtuigd waren, dat de

Heere was opgestaan. Veel minder nog op de tijd na de hemelvaart. Mij dunkt, het kan alleen bedoelen: "Na mijn dood zult gij een wijle tijds verbaasd en verlegen zijn, Mij missende, Mij zoekende, naar Mij verlangende, niet recht wetende waar Ik heengegaan ben."

En gelijk Ik den, Joden gezegd heb, enz. - Deze woorden, op de Joden toegepast, betekenen dat Jezus ging naar een plaats, waar de Joden in hun onbekeerden staat niet konden komen. Op de discipelen toegepast, betekent het alleen, dat Jezus naar een plaats ging, waar zij voor hun dood niet konden komen. Zij bleven op aarde en Hij ging naar de hemel. - Hengstenberg merkt op, dat dit de enige plaats is, waarin Jezus, tot Zijn discipelen sprekende, de uitdrukking "de Joden" bezigt. Anders gebruikt Hij die, sprekende tot de Samaritaanse vrouw en voor Kájafas en Pilatus (Joh. 4: 22; 18: 20).

34. Een nieuw gebod, enz. - Zeker is het, dat de Heere niet bedoelde te zeggen, dat "liefde" en "liefhebben" iets is, dat het Evangelie bijzonder eigen is. Reeds Lev. 19: 18

is geleerd: "Gij zult uw naaste liefhebben als uzelf." Wat betekent dan dit woord "nieuw"? Sommigen, zoals Chrysostomus, denken dat de Heere doelt op de graad, in welken de Christenen elkander behoren lief te hebben, - zoals Hij hen had liefgehad. Dit was een nieuwe, hogere mate dan tot hiertoe bekend was. Tot hiertoe had men geleerd anderen lief te hebben als zichzelf. Van nu af moesten zij hen liefhebben meer dan zichzelf. - Anderen houden het er voor, dat de uitdrukking slechts een hebraïsme is, en dat "nieuw", "zeldzaam", "uitnemend" gelijkbetekenend zijn. Aldus "een nieuwe naam", een "nieuw lied", "nieuwe wijn" (Openb. 2: 17; Ps. 96: 1; Matth. 26: 29).

35. Hieraan zullen zij allen bekennen, enz. - Liefde is het grote kenmerk, het onderscheidend kenteken van Christus' discipelen. De Heere spreekt niet van gaven of wonderen of 'bijzonder verstandelijke vermogens, maar van liefde, een eigenschap binnen het bereik van de armsten, zwaksten gelovige. Hebben wij geen liefde, we hebben geen genade, geen wedergeboorte, geen waar Christendom. hiermee is alle sektarisme, bijgeloof, twistlievendheid, slordigheid in wandel en bitterheid bij orthodoxe belijdenis veroordeeld. Volgens Tertullianus plachten de Heidenen van de Christenen te zeggen: "Ziet, hoe lief zij elkander hebben." Zelfs Julianus de Afvallige stelde hen in dit opzicht ten voorbeeld aan de Heidenen.

36. Simon Petrus.... Heere, waar gaat Gij heen? - Hoewel hier weer het voortvarende karakter van Petrus te voorschijn treedt, is hij zeker toch de tolk van allen. Hoe weinig hadden zij de Heere begrepen, als Hij van zijn gevangenneming, kruisiging en dood had gesproken.

Jezus zei tol hem, enz. - De Heere verklaart hier genadiglijk een gedeelte van wat Hij meende, en verklaart Petrus hoe hij Hem, door kruisiging, later in de dood en naar de hemel volgen zal.

37. Petrus zei.... waarom.... U niet volgen? - Hieruit blijkt hoe weinig Petrus begreep wat de Heere eigenlijk bedoelde. Petrus meende het wel goed, maar hij kende zijn eigen hart nog niet.

38. Zult gij uw leven, enz. - Letten wij hier op de wondervolle voorkennis van onze Heere. Hoe onmogelijk scheen het, dat zo'n belijder, als Petrus was, zo diep en zo spoedig vallen zou.

**JOHANNES 14: 1 - 3.**

Geneesmiddel voor ontroering des harten. - Een bericht omtrent de hemel. - Grond tot verwachting van goede dingen

- 1. Uw harte worde niet ontroerd; gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij.*
- 2. In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen; anderszins zou Ik het u gezegd hebben.*
- 3. Ik ga heen om u plaats te bereiden, en wanneer Ik heen zal gegaan zijn en u plaats zal bereid hebben, zo kom Ik weder en zal u tot Mij nemen, opdat gij ook moogt zijn waar Ik ben.*

De drie verzen, die wij nu gelezen hebben, zijn rijk in heerlijke waarheid. Gedurende achttien eeuw zijn zij bijzonder dierbaar geweest voor de gelovige dienaren van Christus in ieder werelddeel. Vele zijn de ziekenkamers, die zij verlicht hebben vele zijn de stervende harten, die zij vertroost hebben! Laat ons zien wat zij bevatten.

Ten eerste hebben wij in dit gedeelte een kostbaar geneesmiddel legen een oude ziekte. Die ziekte is ontroering des harten. Dat geneesmiddel is 't geloof.

De smart van de ziel is de meest gewone zaak in de wereld. Geen rang of klasse of toestand is daarvan bevrijd. Geen sloten of grendels kunnen die buitensluiten. Gedeeltelijk door inwendige oorzaken en gedeeltelijk door uitwendige, - gedeeltelijk uit het lichaam en gedeeltelijk uit de ziel, - gedeeltelijk door wat wij liefhebben en gedeeltelijk door wat wij vrezen, de reis des levens is vol moeite. Zelfs de beste Christenen hebben vele bittere kelken te drinken tussen de genadetijd en de overwinning. Zelfs de heiligsten vinden de wereld een tranendal.

Het geloof in de Heere Jezus is het enige zekere geneesmiddel voor ontroerde harten. Sterker geloven, meer geheel vertrouwen, meer onbepaald zich verlaten, meer krachtig steunen, en zich geheel en al vasthouden, - dit is het voorschrift, dat onze Meester onder de aandacht van al Zijn discipelen brengt. Ongetwijfeld hadden de leden van dit kleine gezelschap, die daar aan het laatste avondmaal rondom de tafel zaten, reeds geloofd. Zij hadden de wezenlijkheid van hun geloof getoond, door alles voor de zaak van Christus over te geven. En toch, wat zegt hun Heere hier tot hen? Nog eens drukt Bij hun de oude les, waarmee Hij eerst aanving, op het gemoed: "Geloof! Geloof meer! Geloof alleen in Mij!"

Laat ons nooit vergeten dat er trappen in 't geloof zijn, en dat er een groot verschil is tussen zwak-en sterkgelovigen. Het zwakste geloof is genoeg om een mens behoudende belangstelling in Christus te geven, en behoort niet veracht te worden; maar het zal de mens zo'n inwendige» troost niet geven als een sterk geloof. Zwakgelovigen zien niet helder in wat zij geloven, en waarom zij geloven. In zulke gevallen is meer geloof de enige zaak die nodig is. Gelijk Petrus op het water, hebben wij nodig sterker op Jezus te zien, te midden van de golven en de wind. Staat er niet geschreven: "Gij zult allerlei vrede bewaren, want men heeft op U vertrouwd"? (Jes. 26: 3).

Ten tweede hebben wij in dit gedeelte ten zeer troostrijke aankondiging van de hemel, of het toekomstig verblijf van de gelovigen. Wij verstaan maar weinig van de hemel, terwijl wij hier in het lichaam zijn, en dat weinige wordt ons algemeen in de Bijbel geleerd meer door ontkennende dan door stellige uitspraken. Maar hier zijn toch in ieder geval oenige duidelijke zaken.

De hemel is "het huis des Vaders", - het huis van die God, van wie Jezus zegt: "Ik ga

tot Mijn Vader en uw Vader." Het is in één woord, een huis: het huis van Christus en van de Christenen. Het huis, zoals wij allen weten, is de plaats waar wij gewoonlijk om onszelf bemind worden en niet om onze gaven of bezittingen, de plaats waar wij bemind worden, nooit worden vergeten, tot de einde toe, en altijd welkom zijn. Dit is een denkbeeld van de hemel. De gelovigen zijn in een vreemd land en ter schole in dit leven. In het toekomstige leven zullen zij tehuis zijn.

De hemel is een plaats van "woningen" - - van blijvende, aanhoudende en eeuwige woningen. Hier in het lichaam zijn wij in huurwoningen, in tenten en tabernakelen, en moeten ons onderwerpen aan vele veranderingen. In de hemel zullen wij eindelijk gevestigd zijn en er niet meer uitgaan. "Wij hebben hier geen blijvende plaats" (Heb. 13: 14). Ons huis, niet met handen gemaakt, zal nooit afgebroken worden (2 Kor. 5: 1).

De hemel is een plaats van "vele woningen". Daar zal plaats zijn voor alle gelovigen en plaats voor alle soorten, voor kleingelovigen zowel als voor sterkgelovigen; voor de zwaksten gelovige zowel als voor de sterksten. Het zwakste kind van God behoeft niet te vrezen dat er geen plaats voor hem zal zijn. Niemand zal uitgesloten worden dan onbekeerde zondaren en hardnekkige ongelovigen.

De hemel is een plaats, waar Christus zelf zal tegenwoordig zijn. Hij zal niet tevreden zijn te wonen zonder Zijn volk "Waar Ik ben, daar zult gij ook zijn." Wij moeten niet denken, dat wij alleen zullen zijn, en vergeten zullen worden. Onze Zaligmaker - onze oudste Broeder - onze Verlosser, die ons liefhad en zichzelf voor ons heeft overgegeven, zal eeuwig in het midden van ons zijn. Wat wij zullen zien, en wie wij in de hemel zullen zien, kunnen wij nog niet ten volle begrijpen, terwijl wij in het lichaam zijn. Maar één ding is zeker: wij zullen Christus zien!

Laat deze dingen diep in ons hart geprent worden. Voor de wereldling en zorgeloze mogen zij nietsbetekenend schijnen, voor allen die in zich de werking van de Geest Gods gevoelen, zijn zij vol onuitsprekelijke troost. Als wij hopen in de hemel te komen, is het aangenaam te weten waaraan de hemel gelijk is.

Eindelijk hebben wij in dit gedeelte een vasten grond, om toekomstige goede dingen te verwachten. Het boze, ongelovige hart, dat in ons is, is geneigd om ons onze troost omtrent de hemel te ontroven. "Wij wensten, dat wij konden aannemen dat het alles waarheid ware. Wij vrezen nooit in de hemel toegelaten te worden." - Laat ons horen wat Jezus zegt om ons aan te moedigen.

Een verblijdend woord is dit: "Ik ga heen om u plaats te bereiden." De hemel is een bereide plaats voor een bereid volk; een plaats, welke wij zullen bevinden door Christus zelf toebereid voor ware Christenen. Hij heeft die bereid, door iedere zondaar, die gelooft, het recht te verschaffen om daar binnen te komen. Niemand kan ons belemmeren en zeggen: wij hebben daar niets te doen. - Hij heeft die plaats bereid, door ons voor te gaan als ons Hoofd en Vertegenwoordiger, en bezit daarvan te nemen voor al de leden van zijn geheimzinnig lichaam. Als onze Voorganger is Hij er ingegaan, de gevangenis gevangen genomen hebbende, en heeft zijn banier in het land van de eeuwigheid geplant. Hij heeft die plaats bereid, door als onze Hogepriester onze namen met zich te voeren in het heilige van de heiligen, en de engelen bereid te maken om ons te ontvangen. Zij, die de hemel binnengaan, zullen bevinden dat zij noch onbekend, noch onverwacht zijn.

Een ander verblijdend woord is dit: "Ik kom weder, en zal u tot Mij nemen." Christus zal niet wachten op de gelovigen totdat zij tot Hem komen, maar zal tot hen wederkomen, om ze uit hun graf op te wekken en ze naar hun hemelse woning te



begeleiden. Gelijk Jozef zijn vader tegemoet ging, zo zal Jezus komen om Zijn volk bijeen te roepen en ze naar hun erfenis te geleiden. De tweede komst van Christus behoort nooit vergeten te worden. Groot is de zegen, terug te zien naar Christus, zoals Hij de eerste maal kwam om voor ons te lijden; maar niet minder groot is de troost, voorwaarts te zien naar Christus, ten tweeden maal komende om de doden op te wekken en zijn heiligen te belonen (Hebr. 9: 25 - 28).

Laat ons dit gehele gedeelte eindigen met geheiligde gevoelens en ernstig zelfonderzoek. Hoeveel missen zij, die in een stervende wereld leven, en toch niets van God als hun Vader en van Christus 'als hun Zaligmaker weten! Hoeveel bezitten zij, die het leven des geloofs in de Zone Gods leven en in Jezus geloven! Met al hun zwakheden en kruisen hebben zij datgene, wat de wereld niet geven, noch nemen kan. Zij hebben een waren Vriend terwijl zij leven, en een ware woning wanneer zij sterven.

#### AANTEKENINGEN.

1. Uw hart woede niet ontroerd. - Men houde wel in het oog, dat hier, zonder afbreking, de toespraak van de Heere na het vertrek van Judas, voortgaat. Na meer persoonlijk tot Petrus te hebben gesproken, richt Hij zich nu in het algemeen tot de elf gelovige apostelen. Zijn hoofddoel, in dit en de twee volgende hoofdstukken, is zijn terneergeslagen discipelen te vertroosten. Hij zag hen, ontroerd; uit onderscheiden oorzaken: - doordat zij zagen dat hun Meester "ontroerd was in de geest" (13: 21), - dat zij hoorden, dat Hij zou verraden worden, - door het geheimzinnig vertrek van Judas, - door de aankondiging, dat Hij slechts een korten tijd bij hen zou blijven, - en door de waarschuwing aan Petrus, dat die Hem driemaal zou verloochenen. Om hen te bemoedigen in die ontroering, zei Hij: "uw hart" - niet uw harten, maar het hart van een iegelijk uwer - "worde niet ontroerd." -

Hengstenberg geeft de volgende lijst van troostgronden, welke dit hoofdstuk bevat: 1. dat voor de discipelen van Christus de hemel zeker is (vs. 2, 3); - 2e dat zij in Christus een zekeren weg naar de hemel hebben (4 - 11); - 3e dat zij niet behoeven te vrezen, dat met het heengaan van Christus zijn werk zal ophouden (12 - 14); - 4e dat zij bij zijn afwezigheid de hulp van de Heilige Geest zouden ontvangen (15 - 17); - 5e dat Christus Zijn volk niet voor altijd zal verlaten, maar dat Hij zal wederkomen (18 - 20); - 6e dat de Heilige Geest de apostelen zou leren en hen, als zij alleen gelaten waren, in al de waarheid zou leiden (25, 26); - 7e dat de vrede hun gelaten zou worden om hen te verblijden (27, 28).

Gijlieden gelooft in God, gelooft ook in Mij. - Als gelovige Joden geloofden zij reeds in God; als jonge christenen moesten zij nu ook meer bepaald in Christus geloven. Het werkwoord, geloven," gevolgd door een voorzetsel en een accusatief in het Grieks, zoals het hier gebezigd wordt, wordt nooit op iemand anders in het Nieuwe Testament toegepast dan op God.

2. In het huis Mijns Vaders. - hiermee kan niet anders bedoeld zijn dan de hemel. God heeft geen huis met muur en dak nodig, zoals wij. Maar waar Hij woont, dat wordt zijn huis genaamd (Deut. 26: 15; Ps. 33: 14; 1 Kon. 8: 13, 27; 2 Kor. 5: 1). Er ligt iets zeer treffende en troostrijke in de gedachte, dat de hemel, waarheen wij gaan, is "het huis van onze Vader." Het is ons tehuis.

Zijn vele woningen. - Het woord door "woningen" vertaald, wordt alleen hier en in het 23e vs. gevonden. De Heere wil Zijn discipelen troosten met de gedachte dat niets hen uit de hemel kan uitwerpen. Zij mochten door Hem alleen gelaten worden op aarde; zij mochten uit de synagoge geworpen worden en geen rustplaats op aarde vinden;

doch daar zou altijd plaats genoeg voor hen zijn in de hemel, waar zij nimmer uitgeworpen zouden worden. "Vreest niet; er is plaats genoeg in de hemel."

Anderszins zou Ik het ze gezegd hebben. – zo verzekert de Heere Zijn discipelen wat Hij hun gezegd had. Wij mogen hierbij in het oog houden, dat de Heere de apostelen "kinderkens" genoemd had, nog maar weinige minuten te voren (13: 33).

Ik ga heen om u plaats te bereiden. - Een nieuwe troostgrond: een van de redenen waarom Hij heengaat is, om een plaats voor Zijn discipelen te bereiden. Dezelfde gedachte die vervat is in de uitdrukking Hebr. 6: 20: "de vcorloper". - Hoe Christus plaats bereidt voor Zijn volk is mysterieus, toch niet onverklaarbaar. Hij komt de hemel binnen als hun Hogepriester, aanbiedende de verdienste van zijn offer voor hun zonden. Hij neemt weg alle slagbomen die de zonde maakt tussen hen en God. Hij verschijnt als hun gevolmachtigde en vertegenwoordiger, en eist een recht om binnen te treden voor al zijn gelovige leden (de hemel is een bereide plaats voor een bereid volk). Hij bidt onophoudelijk voor hen aan Gods rechterhand, en maakt, dat zij, hoe onwaardig in zichzelf, altijd aanneembaar zijn in Hem.

3. Zo kom Ik weder u tot Mij nemen. - Velen denken dat het hier genoemde wederkomen van Christus doelt op zijn komen na zijn opstanding, of Christus' geestelijk komen tot Zijn volk tot troost en hulp reeds nu. Ik voor mij geloof, dat, als regel, wanneer Christus spreekt van "wederkomen," zo hier als elders, Hij zijn persoonlijke komst aan het einde dezer bedoeling bedoelt (Openb. 22: 20). De eerste komst van Christus en de tweede komst zijn de groots gebeurtenissen, waarheen het hart van elk Christen zich getrokken moet gevoelen.

Opdat gij ook zijn moogt, waar Ik ben. - Christus' discipelen zullen eens niet Hem zijn en eeuwig zijn gezelschap genieten. Hier hebben wij een van de duidelijkste voorstellingen van de hemel: het is een altijd zijn met de Heere. Waar het ook zij, het is een plaats waar Christus is. (Joh. 1: 23; 1 Thess. 4: 7.7).

### **JOHANNES 14: 4 - 11.**

Christus denkt over gelovigen beter dan zij over zichzelf. - heerlijke namen aan Christus gegeven. - Slechts één weg tot God. - De eenheid van de Vader en de Zoon

4. *En waar Ik heenga, weet gij, en de weg weet gij.*

5. *Thomas zei tot Hem: Heere, wij weten niet waar Gij heengaat, en hoe kunnen wij de weg weten?*

6. *Jezus zei tot hem: Ik ben de weg, de waarheid en het leven; niemand komt tot de Vader, dan door Mij.*

7. *Indien gijlieden Mij gekend hadt, zo zoudt gij ook Mijn Vader gekend hebben, en van nu aan kent gij Hem, en hebt Hem gezien.*

8. *Filippus zei tot Hem: Heere, toon ons de Vader, en het is ons genoeg.*

9. *Jezus zei tot hem: Ben Ik zo langen tijd met ulieden, en hebt gij Mij niet gekend, Filippus?*

10. *Wie Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien; en hoe zegt gij: Toon ons de Vader?*

10. *Geloof gij niet dat Ik in de Vader ben en de Vader in Mij is? De woorden die Ik tot ulieden spreek, spreek ik van Mijzelf niet, maar de Vader die in Mij blijft, die doet de werken.*

11. *Geloof Mij, dat Ik in de Vader ben, en de Vader in Mij is; en indien niet, zo geloof Mij om de werken zelve.*

Wij behoren in deze verzen op te merken hoeveel beter Jezus van de gelovigen spreekt dan zij van zichzelf spreken. Hij zegt tot Zijn discipelen: "Gij weet waar Ik heenga, en de weg weet gij." Eu toch valt Thomas plotseling met de opmerking in: "Wij weten niet waar Gij heengaat, en hoe kunnen wij de weg weten?" De schijnbare tegenspraak eist verklaring. Deze is meer schijnbaar dan wezenlijk.

Zeker was de kennis van de discipelen, in de opzicht, zeer luttel. Zij wisten weinig, voor de kruisiging en opstanding, vergeleken bij hetgeen zij hadden kunnen weten, en zeer weinig, vergeleken bij hetgeen zij na de Pinksterdag wisten. Van het doel van onze Heere met zijn komst in de wereld, van zijn zoendood, en van zijn plaatsbekleding voor ons aan het kruis, was hun onwetendheid duidelijk en groot. Met recht kon gezegd worden, dat zij slechts ten dele kenden en kinderen in het verstand waren (1 Kor. 13: 12; 14: 20).

En toch was, uit een ander oogpunt beschouwd, de kennis Van de discipelen zeer groot. Zij wisten veel meer dan de grote meerderheid van de Joodse natie en ontvingen waarheden, die de Schriftgeleerden en Farizeeërs geheel verwierpen. Vergeleken met de wereld rondom hen, waren zij in de hoogste zin verlicht. Zij wisten en geloofden dat hun Meester de beloofde Messias, de Zoon des levenden Gods was; en Hem te kennen was de eerste stap naar de hemel. Alle dingen moeten bij vergelijking beschouwd worden. Voordat wij de discipelen licht achten om hun onwetendheid, laat ons zorg dragen, dat wij hun kennis niet te gering schatten. Zij wisten meer kostbare waarheden, dan zij zichzelf bewust waren. Hun harten waren beter dan hun hoofden.

De eenvoudige waarheid is, dat alle gelovigen geneigd zijn om het werk van de Heilige Geest in hun eigen zielen min te achten, en zich verbeelden dat zij niets weten, omdat zij niet alles weten. Vele ware Christenen worden in de hemel hoger geschat terwijl zij leven, dan zij van zichzelf denken, en zullen dit tot hun verrassing bevinden ten laatsten dage. Daar is Een boven, die veel meer rekening houdt met hartenkennis dan met hoofdkennis. Menigeen gaat treurende ten hemel, omdat hij zo weinig weet en meent, dat hij de weg geheel en al zal missen, en toch een hart heeft dat God welbehaaglijk is.

Ten tweede behoren wij in deze verzen op te merken welke heerlijke namen de Heere Jezus zichzelf geeft. Hij zegt: "Ik ben de weg, de waarheid en het leven." De volheid Van deze kostbare woorden kan waarschijnlijk nooit door een mens bevat worden. Hij die tracht ze te ontvouwen, doet weinig meer dan de oppervlakte van een rijken bodem aan te raken.

Christus is "de weg", - de weg naar de hemel en tot vrede met God. Hij is niet alleen de gids en leraar en wetgever, gelijk Mozes: Hij is zelf de deur, de ladder en de weg, door wien wij tot God moeten komen. Hij heeft de weg geopend tot de boom des levens, die gesloten werd toen Adam en Eva vielen, door de voldoening die Hij voor ons aan het kruis bracht. Door Zijn bloed mogen wij met vrijmoedigheid naderen, en hebben wij toegang met vertrouwen tot Gods tegenwoordigheid (Ef. 3: 12).

Christus is "de waarheid", de gehele zelfstandigheid van de ware godsdienst, die het menselijk hart nodig heeft. Zonder Hem tastte de wijste heiden in dikke duisternis en wist niets recht omtrent God. Voordat Hij kwam, zag zelfs de Jood "door een donker glas" en merkte niets duidelijk op onder de typen, vormen en plechtigheden van de Mozaïsche wet. Christus is de gehele waarheid, en komt tegemoet en voldoet aan iedere begeerte van de menselijke ziel.

Christus is "het leven", - de aanspraak van de zondaar op het eeuwige leven en de vergeving, de wortel van het geestelijk leven en de heiligheid van de gelovige, de

zekerheid van de opstanding ten leven van de Christen. Hij die in Christus gelooft, heeft het eeuwige leven. Hij die in Hem blijft, gelijk de rank blijft in de wijnstok, zal veel vrucht voortbrengen. Hij die in Hem gelooft, al ware hij gestorven, zal toch leven. De wortel van alle leven, voor ziel en lichaam, is Christus.

Laat ons voor altoos deze waarheden aangrijpen en vasthouden. Christus dagelijks als de weg aan te wenden - Christus dagelijks te geloven als de waarheid - in Christus dagelijks als het leven te geloven en een gevestigd Christen te zijn - dit is een wel onderricht, een wel voorzien en bevestigd Christen te zijn.

Ten derde behoren wij in deze verzen op te merken hoe beslist de Heere Jezus alle wegen tot behoud, behalve Hemzelf, uitsluit. "Niemand," verklaart Hij, "niemand komt tot de Vader dan door Mij."

Het betekent niets, dat een mens knap, geleerd, hoogbegaafd, beminnelijk, liefdadig, goedhartig is en naijverig omtrent de een of anderen godsdienst. Dat alles zal zijn ziel niet behouden, als hij niet tot God nadert door de verzoening van Christus, en Gods eigen Zoon niet aanneemt als zijn Middelaar en Zaligmaker. God is zo heilig, dat alle mensen in zijn oog schuldig en schuldenaars zijn. De zonde is zo zondig, dat geen sterfelijk mens voldoening daarvoor geven kan. Daar moet een middelaar zijn, een rantsoenbetaler, een verlosser, tussen ons en God; of anders kunnen wij niet behouden worden. Daar is maar één deur, één brug, één ladder tussen de aarde en de hemel - de gekruisigde Zone Gods. Al wie door die deur ingaat, zal behouden worden; maar voor hem die weigert door deze deur te gaan, geeft de Bijbel in 't geheel geen hoop meer. "Zonder bloedstorting geschiedt geen vergeving" (Hebr. 9:

Wachten wij ons, als wij het leven liefhebben, te onderstellen dat enkel ernst een mens naar de hemel zal brengen, ofschoon hij niets van Christus weet. Dit is een dodelijke en verderfelijke dwaling. Oprechtheid zal onze zonde nimmer uitwissen. Het is niet waar, dat iedereen door zijn eigen godsdienst. Zal behouden worden, en dat het er niet toe doet wat hij gelooft, als hij maar ijverig en oprecht is. Wij moeten niet menen wijzer te zijn dan God. Christus heeft gezegd, en Christus zal er bij blijven "Niemand komt tot de Vader dan door Mij."

Eindelijk moeten wij in deze verzen opmerken hoe nauw en geheimzinnig de eenheid van God de Vader en God de Zoon is. Vier malen is deze machtige waarheid. tot ons gebracht in woorden die niet misverstaan kunnen worden. "Indien gijlieden Mij gekend hadt, zo zoudt gij ook Mijn Vader gekend hebben." - "Die Mij gezien heeft, die heeft de Vader gezien." - - "Ik ben in de Vader, en de Vader is in Mij." - "Mijn Vader die in Mij blijft, die doet de werken."

Gezegden als deze zijn vol diepe verborgenheid. Wij hebben geen ogen om. hun betekenis volkomen te zien - geen lijn om die te peilen, - geen taal om die uit te drukken, - geen verstand om haar te bevatten. Wij moeten tevreden zijn te geloven, wanneer wij niet kunnen Uitleggen, en te bewonderen en te aanbidden, als wij niet kunnen verklaren. Laat het voldoende voor ons zijn te weten en vast te houden, dat de Vader God is en de Zoon God is, en dat zij toch Een in wezen zijn, ofschoon twee onderscheiden Personen, onuitsprekelijk. En toch onuitsprekelijk onderscheiden. Dit zijn hoge dingen, en wij kunnen niet komen tot een volkomen begrip er van.

Laat ons echter troost zoeken in de eenvoudige waarheid, dat Christus zelf God is van God; gelijk met de Vader in alle dingen en Een met Hem. Hij die ons liefhad; en Zijn bloed voor ons aan het kruis stortte, en ons vermaant in Hem te geloven tot vergiffenis, is niet enkel een mens zoals wij. "Hij is God boven allen te prijzen" (Rom. 9: 5) en machtig om de voornaamste van de zondaren volkomen zalig te maken. Al

zijn onze zonden als scharlaken, Hij kan ze wit maken als sneeuw. Hij die zijn ziel op Christus heeft geworpen, heeft een almachtige Vriend, - een Vriend die één is met de Vader en zelf ook God.

#### AANTEKENINGEN.

4. En waar Ik heenga, weet gij..... weg weet gij. - Dit merkwaardig gezegde moest blijkbaar dienen om het geheugen van de discipelen op te wekken en hun harten te vertroosten, door hun te herinneren wat hun Meester hun herhaalde malen gezegd had. - Pools tekent bij dit vers aan: "Het is aangenaam op te merken hoe Christus zijn rede tot Zijn discipelen voortzet, gelijk een moeder spreekt tot een klein kind, dat schreit, als het ziet dat de moeder zich gereedmaakt om te vertrekken." - Laat ons opmerken, dat discipelen dikwijls meer weten dan zij menen te weten, maar van hun kennis geen gebruik maken. Maar ook, dat Christus genadiglijk neerziet op de weinige kennis die Zijn volk bezit, en er het meeste van maakt. Hij kan 't vergeven wanneer zij in droefenis of druk voor een tijd de waarheid vergeten.

5. Thomas zei tot Hem, enz. - Dit zeggen van Thomas karakterschetst de man. Hij (zwaarmoedig, melancholisch van temperament) schijnt een twijfelmoedig gelovige te zijn. In hem zien wij hoe dwaas een discipel kan praten onder de invloed van twijfelmoedigheid. Maar wij moeten een gelovige niet te streng beoordelen over woorden, die in diepe droefheid geuit worden.

6. Jezus zei Ik ben de weg, de waarheid en het leven. - Dit gezegde van de Heere is een van die diepzinnige betuigingen, die nooit ten volle uitgelegd en nooit uitgeput kunnen worden. - Zegt Hij "Ik ben de weg," dan bedoelt Hij: "'s Vaders' huis in de hemel is te bereiken door Mijn tussenkomst en voldoening. Geloof in Mij is de sleutel tot de hemel. Hij die in Mij gelooft, is op de rechten weg." - Zegt Hij: "Ik ben de waarheid," dan bedoelt Hij: de wortel van alle kennis is Mij te kennen. Ik ben de ware Messias, op wie alle openbaring ziet, de waarheid waarvan het Oude Testament, ceremoniën en offeranden voorafbeelding en schaduw waren. Hij die Mij wezenlijk kent, weet genoeg om behouden in de hemel te komen, ofschoon hij menige zaak niet moge kennen en door onkunde in onrust verkeren." -

Zegt Hij: "Ik ben het leven," dan bedoelt Hij: "Ik ben de wortel en de Bron van alle godsdienstig leven, de Redder uit de dood en de Gever van het eeuwige leven. Hij die Mij kent en in Mij gelooft, hoe zwak en onwetend hij zich moge voelen, heeft het geestelijke leven nu, en zal een glorieus leven hebben in Mijns Vaders huis hiernamaals." - Musculus merkt aan, dat geen profeet, leraar of apostel ooit zulke woorden gebezigd heeft als deze. Het is de taal van een, die weet dat Hij God is.

Niemand komt tot de Vader dan door Mij. - Hier leert de Heere, dat Hij niet slechts de weg is tot het Vaderhuis in de hemel, maar dat er geen andere weg is, en dat men of door het geloof in zijn plaatsbekledende dood en voldoening ten hemel gaat, of daar in 't geheel niet heengaat. God is een Vader voor genen dan die in Christus geloven. Kortom: er is maar de weg. "Door Mij" betekent als door een deur, een poort, een weg, een pad, een ingang.

7. Indien gijlieden Mij gekend.... Mijn Vader gekend. - Dit is een diepzinnig gezegde, gelijk elk gezegde in Johannes' Evangelie, dat ziet op de verborgen eenheid van de Vader en de Zoon. De bedoeling is: "Indien gij Mij recht en volkomen gekend hadt, als de Goddelijke Messias in al de volheid van Mijn natuur, dan zoudt gij meer van

die Vader kennen, met wie Ik onafscheidelijk verenigd ben. Niemand kan Mij recht kennen zonder de Vader te kennen, omdat Ik en de Vader: Een zijn" (Joh. 10: 30).

En van nu kent ... Hem ... gezien. - De bedoeling schijnt te zijn "Verstaat van nu af, dat, als gij Mij kent, gij de Vader kent, en dat als gij Mij ziet, gij de Vader ziet, zover als de Vader door mensen gezien en gekend kan worden. Hij die de Zoon ziet en kent, ziet en kent in zekeren zin de Vader. Staat er niet geschreven van de Zoon, dat Hij is "het uitgedrukte beeld van de Vader"? (Hebr. 1: 2). Hoe heter wij Christus kennen, hoe beter wij de Vader kennen.

8. Filippus zei Toon ons de Vader genoeg. - Wat Filippus tot dit verzoek bewogen heeft, wordt ons niet gezegd. Misschien had hij en de andere discipelen, zoals Mozes, een heilig verlangen om een meer vol gezicht en openbaring van Gods heerlijkheid te zien, als een bekrachtiging voor huns Meesters Goddelijke zending. "Toon mij uw heerlijkheid" (Ex. 33: 18). Misschien is Filippus' verzoek opgetekend om te tonen hoe weinig helder de kennis was die de apostelen nog maar hadden van huns Meesters natuur, en hoe weinig zij het inzagen dat Hij en de Vader Een waren: "Indien wij maar eens voor al het Goddelijk wezen, dat Gij de Vader noemt, konden zien, het zou voldoende zijn. Alle onze twijfelingen waren opgelost." In alle geval hebben wij geen recht te menen, dat Filippus sprak gelijk de ongelovige Joden, die altijd beweerden dat zij tekenen en wonderen moesten zien om te kunnen geloven. - Melanchton merkt aan, dat Filippus' verzoek de natuurlijke wens vertegenwoordigt van de mens in iedere eeuw. De mens gevoelt een inwendig zuchtend verlangen God te zien.

9. Jezus zei zo langen tijd Filippus. - Dit is ongetwijfeld een zachte berisping. De uitdrukking "Zo langen tijd" verdient te worden opgemerkt, als wij bedenken dat Filippus was een van de allereerste discipelen, die Jezus tot zich riep (Joh. 1: 44). Dit was ruim drie jaren geleden.

Die Mij gezien heeft de Vader gezien. - Dit kan alleen betekenen: "Hij, die Mij goed gezien heeft met het oog des geloofs en erkend dat Ik ben de eeuwige Zoon, die heeft zo veel van Mijn Vader gezien, wiens uitgedrukt beeld Ik ben, als een sterfelijk mens kan vatten." Daar is zo'n nauwe en innige eenheid tussen de Personen in de Drie-eenheid, dat wie de Zoon ziet, de Vader ziet. - Musculus merkt aan, dat zien met lichamelijke ogen iets is, en dat zien met de ogen des geloofs iets geheel anders is.

En hoe zegt gij: toon ons de Vader? - Deze vraag is een verdere zachte bestraffing van Filippus' onwetendheid.. Laat ons opmerken, dat Jezus Filippus bij diens naam noemt. Het was zeker om zijn geweten wakker te schudden.

10. Geloofst gij niet Ik in de Vader de Vader in Mij? – Deze vraag is een voortgezette bestraffing: "geloofst gij niet en erkent gij niet wat Ik geleerd heb, - dat er is een verborgen eenheid tussen Mij en de Vader en dat Hij in Mij is, en ik in Hem ben?" Deze vraag schijnt aan te duiden, dat de Heere dikwijls Zijn discipelen geleerd had van zijn eenheid met de Vader. Maar die machtige waarheid was hun eerst over het hoofd gegaan en daarna niet te binnen geschoten.

De woorden die, Ik spreek Vader werken Ongetwijfeld is dit een elliptische rede. De volle bedoeling is deze: "De woorden die Ik tot u spreek, spreek Ik niet onafhankelijk van de Vader; en de werken die Ik doe, doe Ik niet onafhankelijk van de Vader. De Vader die in Mij woont, spreekt in Mij en werkt in Mij. Mijn woord en zijn woorden die Mij gegeven zijn te spreken, en Mijn werken zijn werken die Mij gegeven zijn te doen, in de eeuwiggen raad tussen de Vader en de Zoon. Beide in spreken en werken

zijn Ik en Mijn Vader Een. Wat Ik spreek, spreekt Hij, en wat Ik werk, werkt Bij." De gehele moeilijkheid van het vers spruit voort uit het vergeten van de nauwe en verborgen en onlosmakelijke eenheid van de Personen in de Drie-eenheid. Hoe weinig verstaan wij de volheid van de uitdrukking: "De Vader woont in Mij."

11. Geloof Mij ... in de Vader. Vader in Mij. - Direct onderwijs volgt op de bestraffing in het vorige vers. Het woord "geloof" in dit vers staat in het meervoud. Onze Heere spreekt nu niet Filippus alleen aan, maar het gehele apostelgezelschap. Hij herhaalt in het belang van al de Elven de grote leer die Hij hun zo dikwijls had geleerd.

En indien niet geloof de werken zelve. - Hier daalt de Heere neer tot de zwakheid van Zijn discipelen. Het waren, wil Hij zeggen, zulke werken die Hij deed, als niemand van zichzelf, en zonder de Vader zou kunnen doen.

#### **JOHANNES 14: 12 - 17.**

Werken, die de Christen mag doen. - Dingen, die de bidder kan bekomen. - De Trooster beloofd

*12. Voorwaar, voorwaar zeg Ik ulieden, wie in Mij geloof, de werken die Ik doe, zal hij ook doen en zal meerdere doen dan deze; want Ik ga heen tot Mijn Vader.*

*13. En zo wat gij begeren zult in Mijn Naam, dat zal Ik doen, opdat de Vader in de Zoon verheerlijkt worde.*

*14. Zo gij iets begeren zult in mijnen naam, Ik zal 't doen.*

*15. Indien gij Mij liefhebt, zo bewaart Mijn geboden.*

*16. En Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven, opdat Hij bij u blijve in eeuwigheid.*

*17. Namelijk de Geest der Waarheid, welken de wereld niet kan ontvangen, want zij ziet Hem niet en kent Hem niet; maar gij kent Hem, want Hij blijft bij ulieden en zal in u zijn.*

Deze verzen zijn een voorbeeld van de tedere bezorgdheid van onze Heere voor de zwakheid van Zijn discipelen. Hij zag ze ontroerd en versaagd bij het vooruitzicht van alleen gelaten te worden in de wereld. Hij beurt hen op door drie beloften, bijzonder geschikt voor hun omstandigheden, "Hoe goed is een woord op zijn tijd!" (Spr. 15: 23).

Ten eerste hebben wij in dit gedeelte een treffende belofte over de werken die de Christenen mogen doen. Onze Heere zegt: "Wie in Mij geloof, de werken die Ik doe, zal hij ook doen, en zal meerdere doen dan deze, want Ik ga heen tot Mijn Vader."

De volle betekenis van deze belofte moet niet gezocht worden in de wonderen, die de apostelen deden, nadat Christus de wereld verlaten had. zo'n mening kan nauwelijks door feiten bewezen worden. Wij lezen van geen apostel die op het water wandelde, of die iemand opwekte, welke vier dagen, gelijk Lazarus, in het graf had gelegen. Wat onze Heere op het oog heeft, schijnt het veel groter aantal bekeringen te zijn, de veel verdere verspreiding van het Evangelie, die plaats zou hebben, onder de bediening van de apostelen, dan onder zijn eigen onderwijs. Dat dit het geval was, weten wij uit de Handelingen van de apostelen. Wij lezen van geen leerrede door Christus gehouden, onder welke drieduizend op één dag bekeerd werden, zoals gebeurde op de Pinksterdag. Kortom "meerder dingen" betekent meer bekeringen. Daar is geen groter werk mogelijk dan de bekering van een ziel.

Laat ons de neerbuigendheid van onze Meester bewonderen, door aan de bediening

van zijn zwakke dienaren meer zegen te geven dan aan zijn eigen. Laat ons leren dat zijn zichtbare tegenwoordigheid niet volstrekt noodzakelijk is voor de bevordering van zijn koninkrijk. Hij kan zijn zaak op aarde evengoed helpen bevorderen, terwijl Hij aan de rechterhand des Vaders zit, als terwijl Hij het land doorgaat. Laat ons geloven, dat voor gelovigen niets te zwaar of te groot is te doen, zolang hun Heere voor hen tussentreedt in de hemel, Laat ons voortwerken in het geloof, en grote dingen verwachten, ofschoon wij ons eenzaam en zwak gevoelen, gelijk de discipelen. Onze Heere werkt met ons en voor ons, hoewel wij Hem niet kunnen zien. Het was niet zozeer het zwaard van Jozua dat Amalek versloeg, als wel de voorbede van Mozes op de berg (Exod. 17: 11).

Ten tweede hebben wij in dit gedeelte een treffende belofte omtrent de dingen die de Christenen door het gebed kunnen verkrijgen. Onze Heere zegt: "En zo wat gij begeren zult in mijnen naam, dat zal Ik doen.... Zo gij iets begeren zult in mijnen naam, dat zal Ik doen."

Deze woorden zijn een rechtstreekse aanmoediging voor de eenvoudigen, maar heerlijke plicht van het gebed. Ieder die dagelijks voor God knielt, en uit het hart zijn gebeden opzendt, heeft het recht om troost te scheppen uit deze woorden. Zwak en onvolkomen als zijn smekingen mogen zijn, zolang als zij in Christus' handen zijn gelegd, en opgedragen in de naam van Christus, zullen zij niet tevergeefs zijn. Wij hebben een Vriend aan het Hof, een Voorspraak bij de Vader; en als wij Hem eren, door al onze smekingen door Hem op te zenden, verpandt Hij zijn woord dat zij alle zullen verhoord worden. Natuurlijk wordt het voor bewezen gehouden, dat de dingen die wij vragen, tot welzijn voor onze zielen zijn, en niet enkel tijdelijke gaven. "Zo wat gij" en "Zo gij iets begeren zult" sluiten niet gezondheid en geld en wereldse voorspoed in. Deze dingen zijn niet altijd goed voor ons, en onze Heere heeft ons te zeer lief om ons ze alle te geven. Maar wat werkelijk goed voor onze ziel is, wij behoeven er niet aan te twifelen of wij zullen 't hebben, als wij vragen in de naam van Christus.

Hoe komt het, dat vele ware Christenen zo weinig hebben? Hoe komt het, dat zij strompelende en bedrukt gaan op de weg naar de hemel, en zo weinig vrede genieten, en zo weinig kracht in de dienst van Christus tonen? Het antwoord is eenvoudig en duidelijk: "zij hebben niet, omdat zij niet vragen." Zij hebben weinig, omdat zij weinig vragen. Zij zijn niet beter dan zij zijn, omdat zij hun Heere niet vragen om hen beter te maken. Dat wij zo weinig vorderen, komt omdat wij zo weinig vragen. Niet de Heere, maar wij zijn eng. Gelukkig zijn zij, die de woorden nooit vergeten: "Doe uw mond wijd open" (Ps. 81: 11). Hij die veel voor Christus doet, en zijn voetspoor in de wereld achterlaat, zal altijd blijken iemand te zijn, die veel bidt.

Duidelijk hebben wij, in dit gedeelte, een treffende belofte omtrent de Heilige Geest. Onze Heere zegt: "Ik zal de Vader bidden, en Hij zal u een anderen Trooster geven,..., namelijk de Geest der Waarheid."

Dit is de eerste maal, dat de Heilige Geest genoemd wordt als de bijzondere gave van Christus aan Zijn volk. Natuurlijk moeten wij niet veronderstellen, dat Hij niet woonde in de harten van al de heiligen van het Oude Testament. Maar Hij werd gegeven met bijzondere invloed en kracht aan de gelovigen, toen de bedeling van het Nieuwe Testament kwam, en dit is de bijzondere belofte van dit gedeelte voor ons. Wij zullen het daarom nuttig bevinden, de dingen die hier van Hem gezegd worden, nauwkeurig te beschouw.

Er wordt van de Heilige Geest gesproken als van "een Persoon." De uitdrukking, hier voor ons, enkel als invloed of inwendig gevoel te verklaren is een spelen niet woorden



zonder grond.

De Heilige Geest wordt "de Geest der Waarheid" genoemd. Het is zijn bijzonder werk de waarheid op de harten van de Christenen toe te passen, om ze in al de waarheid te leiden en ze door de waarheid te heiligen.

De Heilige Geest wordt gezegd Een te zijn, "dien de wereld niet kan ontvangen, en niet kent." zijn werkingen zijn in de sterksten zin "dwaasheid voor de natuurlijke mens" (1 Kor. 2: 14). De inwendige gevoelens van overtuiging, berouw, geloof, hoop, vrees en liefde, die Hij altijd werkt, zijn juist dat deel van de godsdienst, dat de wereld niet kan verstaan.

De Heilige Geest wordt gezegd bij de gelovigen te "blijven" en door hen gekend te worden. Zij kennen de gevoelens die Hij schept, en de vruchten die Hij voortbrengt, hoewel zij niet instaat zijn om ze te verklaren, of opeens te zien vanwaar zij komen. Maar zij allen zijn wat zij zijn, - nieuwe mensen, nieuwe schepselen, het licht en het zout van de aarde, vergeleken met de wereldling, door de inwoning van de Heilige Geest.

De Heilige Geest wordt aan de Kerk van de uitverkorenen gegeven, om bij hen te blijven, totdat Christus ten tweeden male komt. Hij wordt gegeven om in alle behoeften van de gelovigen te voorzien, en om te vervullen al wat nodig is, terwijl Christus niet meer zichtbaar tegenwoordig is. Hij is gezonden om bij hen te wonen en hen te helpen, totdat Christus wederkomt.

Dit zijn waarheden van uitnemend belang. Laat ons zorg dragen, dat wij ze vasthouden en ze nooit laten vallen. Nevens de gehele waarheid omtrent Christus, hangt onze behoudenis en vrede er van af, dat wij de gehele waarheid aangaande de Geest verstaan. Iedere leer betreffende de Kerk, de openbaren eredienst of de sacramenten, die het inwendig werk van de Geest verdonkert, of het tot enkel vorm verlaagt, moet vermeden worden als een dodelijke dwaling. Laat ons nooit rusten, totdat wij gevoelen en weten, dat Hij in ons woont. Zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe" (Rom. 8: 9).

#### AANTEKENINGEN.

12. Voorwaar.... de werken.... Zal hij ook doen. - De Heere verzekert hier Zijn discipelen, met zijn dubbel "voorwaar", dat met zijn heengaan de wonderen niet zouden ophouden. Wij vinden dit bevestigd in de Handelingen van de Apostelen.

En zal meerder doen. - De betekenis van deze woorden moet gezocht worden in de zedelijke en geestelijke wonderen, die op de prediking van de apostelen na de Pinksterdag volgden, als wanneer zij door Gods zegen groter wonderen deden door de bekering van zielen, dan onze Heere deed. Nimmer bekeerde Jezus 3000 op eenmaal en een "grote schaar van priesters".

Want Ik ga heen tot Mijn Vader. - Dit ziet op de uitstorting van de Heilige Geest, die na 's Heeren hemelvaart plaats greep, waardoor de wonderen van de bekering gewrocht werden. Er bestond een onmiddellijk en verborgen verband tussen 's Heeren hemelvaart en het ontvangen van gaven voor de mensen". (Ef. 4: 8). - Melanchton denkt dat de belofte voor deze tekst duidelijk bepaald wordt door het volgende vers: "Hij (de Heilige Geest) zal groter werken doen, omdat Ik tot de Vader ga, en omdat al wat gij dan begeren zult, Ik dat doen zal."

13. En wo wat gij begeren zult. zal Ik doen. - Een nieuwe troost voor de discipelen. Hun zou de Heere, heengegaan zijnde, geven wat zij in Zijn Naam en voor zijn zaak zouden begeren. Het verband met het slot van het voorgaande vers mag niet over het hoofd worden gezien: "Wanneer Ik tot de Vader ga, zal Ik doen zo wat gij begeert."

Opdat de Vader in de Zoon verheerlijkt worde. - Opdat de Vader verheerlijkt worde door mijn middelaarschap, door Zijn Zoon te hebben gezonden, door wie zondaars zulke zegeningen kunnen bekomen.

14. Zo ... begeren.... Ik zal het doen. - Herhaling van het vorige ter bekrachtiging. - Men merke wel op, dat in dit en in het vorige vers niet gezegd wordt: "Zo wat gij begeren zult in mijn Naam, de Vader zal het doen", maar "Ik zal het doen".

15. Indien gij Mij liefhebt ... bewaart Mijn geboden. - De Heere sprak zo, ziende de geneigdheid zijner discipelen om zich om zijn heengaan aan droefenis over te geven, en te vergeten dat het beste bewijs van liefde was niet nutteloos geklag, maar praktikale gehoorzaamheid aan zijn geboden. De hier bedoelde geboden moeten inhouden al wat de Heere hun geleerd had. - Merken wij op hoe de Heere spreekt van "mijne geboden"; wij lezen niet dat Mozes of enig ander dienstknecht van God zo'n uitdrukking gebruikt heeft. Het is de taal van iemand, die één is met God de Vader, en macht had wetten te maken en instellingen te geven voor zijn kerk.

16. En Ik zat de Vader bidden, enz. - Dit is de laatste en heerlijkste vertroosting: "de gift van een anderen, blijvende Trooster in Christus' plaats, en wel de Heilige Geest." - In dit vers vinden wij vermeld al de drie Personen in de Goddelijke Drie-eenheid: de Zoon, die bidt; de Vader, die geeft; de Heilige Geest, die troost. - Zegt de Heere: "Ik zal de Vader bidden en Hij zal geven", aan moeten wij noodzakelijk onderstellen, dat de Heere zich zo om onzer zwakheid wille uitdrukte. De drie Personen in de Drie-eenheid zijn gelijk in macht en gezag, en wij kunnen niet letterlijk zeggen dat de gave van de Heilige Geest afhankelijk is van Christus' bidden. Daarenboven op een andere plaats zegt de Heere: "Ik zal Hem zenden" (Joh. 15: 26). –

Burkitt merkt aan, dat de toekomstige tijd hier duidt op Christus' voortdurende voorbeding. Zolang Christus in de hemel is, zal het de Christen nooit aan troost ontbreken. - Het woord, door "Trooster" vermeld, is hetzelfde dat elders door "Voorspraak" is overgezet en op Christus zelf toegepast in I Joh. 2: 1. Het wordt vijf malen in het N. T. gevonden, en vier malen op de Heilige Geest toegepast. Benige Schriftverklaarders zouden hier liever het woord "Voorspraak" gebruikt zien, als beter uitdrukking de bediening van de Heilige Geest in zijn voorbeding voor de heiligen en zijn hulp die Hij hun verleent in het bidden en prediken (zie Rom. 8: 26; Matth. 10: 19, 20). Toch is het nuttig hierbij op te merken, dat "de vertroosting van Israël" een Joodse naam van de Messias was. (Luk. 2: 25).

17. De Geest der Waarheid. - Elders ook lezen wij dat Hij "de Geest de Waarheid is" (1 Joh. 5: 6).

Welken de wereld niet kan ontvangen kent Hem niet. – De inwoning van de Heilige Geest maakt de beslissende scheiding uit tussen de goddeloze en de Godvruchtige. (1 Kor. 2: 14; Judas vs. 19).

Maar gij kent Hem.... blijft..., zal in u zijn. - Uit dit zeggen van de Heere blijkt dat de elven iets ondervindelijke kenden van het werk des Geestes. Zij mogen Hem nog niet ten volle gekend hebben, maar wat zij waren, dat waren zij door Hem. De Heilige Geest was en zou blijven "bij" hen, terwijl de Heere de belofte er aan toevoegt: "Hij zal - in u zijn". - Merken wij eindelijk hier nog op, dat de Heere in dit en in het voorgaande vers van de Heilige Geest spreekt als van een Persoon en niet van een kracht of invloed.

**JOHANNES 14: 18 - 20.**

Christus' tweede komst. - Christus' leven het leven van Zijn volk. - Volmaakte kennis niet te verkrijgen voor Christus' tweede komst.

*18. Ik zal u geen wezen laten: Ik kom weder tot u.*

*19. Nog een kleine tijd, en de wereld zal Mij niet meer zien; maar gij zult Mij zien: want Ik leef, en gij zult leven.*

***20. In die dag zult gij bekennen, dat Ik in Mijn Vader ben, en gij in Mij en Ik in u.***

Dit korte gedeelte is bijzonder rijk aan "Heerlijke beloften". Twee malen zegt onze Heere Jezus Christus: "Ik zal". Twee malen zegt Hij tot de gelovigen: "gij zult".

Wij leren uit dit gedeelte, dat de tweede komst van Christus de bijzondere troost van de gelovigen moet zijn. Hij zegt tot Zijn discipelen: "Ik zal u geen wezen laten: ik kom weder tot u."

Nu, wat is "het komen", waarvan hier gesproken wordt? Eerlijk gezegd, is dit een betwist punt onder de Christenen.

Velen stellen het in betrekking tot de komst van onze Heere tot Zijn discipelen na zijn opstanding; velen tot zijn onzichtbare komst in de harten van Zijn volk door de genade van zijn Heilige Geest; velen tot de uitstorting van de Heilige Geest op het Pinksterfeest. Het kan echter zeer betwijfeld worden, of een van deze drie opvattingen de volle betekenis van de woorden van onze Heere: "Ik kom" wedergeeft.

De ware zin van de uitdrukking schijnt de tweede komst van Christus aan het einde van de wereld te zijn. Het is een ruime, brede, allesomvattende belofte, voor alle gelovigen, in iedere eeuw, en niet voor de apostelen alleen: "Ik zal niet altijd in de hemel blijven, Ik zal eens tot u. wederkomen." Zij is gelijk aan de boodschap, die de engelen de discipelen brachten na de hemelvaart: "Deze Jezus zal zo komen, gelijkterwijs gij Hem naar de hemel hebt zien heenvaren" (Hand. 1: 11). Zij is gelijk de laatste belofte, die het Boek van de Openbaring besluit: "Ja, Ik kom haastelijk, amen" (Openb. 22: 20). Juist op dezelfde wijs is de laatste troost, de nacht v óór de kruisiging, aan de gelovigen gegeven, een persoonlijke wederkomst: "Ik kom tot u."

Bewaren wij het in ons hart, dat alle gelovigen bij vergelijking "wezen" zijn en minderjarige kinderen tot aan de tweede komst. Onze beste dingen moeten nog komen. Het geloof moet nog met het zien, en de hoop met de zekerheid verwisseld worden. Onze vrede en vreugde zijn nu zeer onvolkomen: zij zijn als niets bij hetgeen wij zullen hebben, wanneer Christus terugkomt. Laat ons naar die wederkomst uitzien, er naar verlangen en er om bidden. Laat ons haar op den' voorgrond plaatsen van ons gehele leerstelsel, nevens de verzoenende dood en het middelaarschap van onze Heere. De verstgevorderde Christenen zijn zij, die uitzien naar de verschijning des Heeren en die verschijning liefhebben (2, Tim. 4: 8).

Ten andere leren wij, dat het leven van Christus het leven van zijn gelovig volk verzekert. "Want Ik leef," zegt Hij, "en gij zult leven."

Daar is een verborgen en onlosmakelijke band tussen Christus en ieder waar Christen. De mens, die eenmaal met Hem door het geloof verenigd is, is even nauw verenigd als een lid van het lichaam verenigd is met het hoofd. Zolang Christus, zijn Hoofd, leeft, zolang zal hij leven; hij kan niet sterven, of Christus zou uit de hemel moeten getrokken en het leven van Christus vernietigd worden; maar daar Christus zelf God is, is dit volstrekt onmogelijk: "Christus, opgewekt zijnde van de dood, sterft niet meer; de dood heerst niet meer over Hem" (Rom. 6: 9). Datgene wat Goddelijk is, kan, uit de aard zelf van de dingen, niet sterven.

Christus' leven verzekert de voortduur van het geestelijk leven van Zijn volk. Zij zullen niet bezwijken: zij zullen tot het einde toe volharden. De Goddelijke natuur, waaraan zij deel hebben, zal niet sterven; het onvergankelijk zaad in hen zal niet door de duivel eh de wereld vernietigd worden. Zwak als zij zijn in zichzelf, zijn zij nauw aan een onsterfelijk Hoofd verbonden, en niet één lid van zijn verborgen lichaam zal ooit sterven.

Christus' leven verzekert de opstanding van Zijn volk. Evenals Hij weder uit het graf opstond, omdat de dood Hem niet één ogenblik boven de gestelde tijd houden kon, zo zullen al zijn gelovige leden weder opstaan, op de dag als Hij ze uit het graf roept. De overwinning die Jezus behaald heeft, toen Hij de steen wegwentelde en uit het graf opstond, was een overwinning niet alleen voor zichzelf, maar ook voor Zijn volk. Stond het Hoofd op, veelmeer nog zullen de leden opstaan.

Waarheden, gelijk deze, behoren dikwijls door ware Christenen overpeinsd te worden. De zorgeloze wereld weet weinig van de voorrechten van een gelovige. Zij ziet slechts de buitenzijde van hem. Zij verstaat niet het geheim van zijn tegenwoordige kracht en van de sterke hoop op de toekomstige dingen. En wat is het geheim? De onzichtbare vereniging met een onzichtbare Zaligmaker in de hemel! Ieder kind van God is onzichtbaar verbonden aan de troon van de, Rots van de Eeuw. Als die troon omvergeworpen kan worden, en niet eerder, mogen wij wanhopen. Maar Christus leeft, en ook wij zullen leven.

Eindelijk leren wij uit dit gedeelte, dat gehele en volkomen kennis van Goddelijke dingen niet eer verkregen zal worden door de gelovigen, dan hij de tweede komst van Christus. Onze Heere zegt: "In die dag, de dag van Mijn komst, zult gij bekennen, dat Ik in Mijn Vader ben, en gij in Mij, en Ik in u."

De beste van de gelovigen weet maar weinig zolang hij in het lichaam is. De val van onze vader Adam heeft ons verstand bedorven, zowel als ons geweten, ons hart en onze wil. Zelfs na de bekering "zien wij door een donker glas", en in geen zaak zien wij zo beneveld als in de aard van onze eigen eenheid met Christus en de eenheid van Christus en de Vader. Dit zijn zaken, waarin wij tevreden moeten zijn met nederig te geloven, en als kleine kinderen in vertrouwen aan te nemen de dingen, die wij niet kunnen verklaren.

Maar het is een gezegende en opbeurende gedachte, dat als Christus wederkomt, de overblijfselen van onwetendheid weggenomen zullen worden. Opgegaan van de doden, verlost van de duisternis dezer wereld, niet langer verzocht door de duivel en gekweld door het vlees, zullen de gelovigen zien, zoals zij gezien zijn, en kennen, zoals zij gekend zijn. Eens zullen wij genoeg licht hebben. Wat wij nu niet weten, zullen wij hiernamaals weten.

Laat ons hart op deze troostrijke gedachte steunen, als wij de treurige verdelingen zien, die de Kerk van Christus onteren. Laat ons bedenken, dat een groot gedeelte daarvan uit onwetendheid voortkomt: "wij kennen ten dele", en daarom verstaan wij elkander mis. Eens komt er een dag, dat de Luthersen niet langer zullen strijden met de Zwinglianen, noch de Calvinisten met de Arminianen, noch de Kerkelijken met de Dissenters. Die dag is de dag van de tweede komst van Christus. Dan en dan alleen zal de belofte haar gehele vervulling verkrijgen: "Te die dage zult gij kennen."

#### AANTEKENINGEN.

18. Ik kom [weder] tot u. - De gevoelens over de mening dezer woorden lopen zeer uiteen. Zelfs de kerkvaders leggen de woorden verschillend uit. Sommigen, zoals Chrysostomus, denken, dat het "komen" alleen bedoelt de wederverschijning van

Christus na Zijn opstanding. Anderen, dat met dit komen bedoeld wordt zijn komen door zijn Geest, als plaatsvervanger. Weer anderen, als Augustinus en Beda, dat de Heere doelt op zijn tweede komst aan het einde van de wereld, en dat Hij deze woorden heeft gesproken tot het gehele gezelschap van de gelovigen in alle eeuw. De wederkomst van Christus is de grote verwachting van geheel de kerk. In het laatste hoofdstuk van de Bijbel is het Griekse werkwoord voor "komen" juist hetzelfde als hier: "Ik kom haastiglijk" (Openb. 22: 20).

[Men merke hierbij wel op, dat in het hier besproken vers het woord "weder" niet in het oorspronkelijke voorkomt, maar door de vertalers er is bijgevoegd.]

19. Nog een kleinen [tijd].... en gij zult Mij zien. - Beter: "en gij ziet Mij." - Het Griekse woord voor "gij ziet Mij" bevat een gevestigd, gestadig, blijvend zien. Al is de Heere voor het oog van de wereld verdwenen, het oog des geloofs ziet Hem toch en blijft op Hem gevestigd.

Want Ik leef, en gij zult leven. - Het woord: "Ik leef" is een veel inhoudend gezegde, dat wij niet geheel omvatten kunnen. Het wil niet slechts zeggen: "Ik zal uit de doden opstaan." Het ziet niet enkel op de toekomst. Het houdt in, dat Christus is "de Levende," de bron en fontein des levens. Het is gelijk: "In Hem was het leven," en "Gelijk de Vader het leven heeft in zichzelf, zo heeft Hij ook de Zoon gegeven het leven te hebben in zichzelf." (Joh. 1: 4; 5: 26).

20. In die dag zult gij bekennen, enz. - Ook hier geloof ik, met Cyrillus en Augustinus, dat de Heere het oog heeft op. de dag van zijn wederkomst. Dan, niet eer, zullen zijns discipelen volmaakt kennen. Nu zien en kennen zij nog maar ten dele (1 Kor. 13: 12); maar dan zullen zij ten volle verstaan de mysterieuze eenheid van de Vader en de Zoon, en die van de Zoon met al zijn gelovige leden.

#### **JOHANNES 14: 21 - 26.**

Het honden van Christus' geboden het beste bewijs van liefde. - Bijzondere beloften voor hen, die Christus liefhebben. - Het onderwijzend en herinnerend werk des Heilige Geestes

21. *Wie Mijn geboden heeft, en dezelve bewaart, die is 't die Mij lief heeft; en wie Mij liefheeft, zal van Mijn Vader geliefd worden, en Ik zal hem liefhebben, en Ik zal Mijzelf aan hem openbaren.*

22. *Judas, niet de Iskariot, zei tot Hem: Heere, wat is het, dat Gij Uzelf aan ons zult openbaren, en niet aan de wereld?*

23. *Jezus antwoordde en zei tot hem: zo iemand Mij lief heeft die zal Mijn woord bewaren, en Mijn Vader zal hem liefhebben, en wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken.*

24. *Wie Mij niet liefheeft, die bewaart Mijn woord en niet; en het woord dat gijlieden hoort, is het Mijne niet, maar des Vaders die Mij gezonden heeft.*

25. *Deze dingen heb Ik tot u gesproken, bij u blijvende;*

26. *Maar de Trooster, de Heilige Geest, welken de Vader zenden zal in Mijn Naam, die zal u alles eren, en zal u indachtig maken alles wat Ik u gezegd heb.*

Wij leren uit deze verzen, dat het honden van de geboden van Christus de beste toetssteen is van de liefde tot Christus.

Dit is een les van groot belang, een die de aandacht van de Christenen aanhoudend vraagt. Niet het praten over godsdienst, en vloeiend en goed spreken ook, maar

aanhoudend doen de wil van Christus en wandelen in de wegen van Christus, dit is het bewijs of wij ware gelovigen zijn. Goede beginselen en wensen zijn nutteloos, als zij niet door de daad worden gevolgd; zij kunnen zelfs voor de ziel gevaarlijk worden, tot verharding des harten leiden en beslist kwaad doen. Lijdelijke indrukken, die niet tot de daad voeren, verstenen en doodden allengs het hart. Goed leven en goed handelen zijn de enig ware bewijzen van genade; - waar de Heilige Geest is, daar zal altijd een heilig leven zijn. Een ijverige waakzaamheid over humeur, woorden en daden - een aanhoudend streven om te leven naar de regel van de bergrede, - dit is de beste proef dat wij Christus liefhebben.

Natuurlijk moeten zulke grondstellingen als deze niet verwrongen en misverstaan worden, Wij mogen geen ogenblik veronderstellen dat "het houden van de geboden van Christus" ons kan zalig maken. Onze beste werken zijn vol onvolkomenheid; als wij gedaan hebben alles wat wij kunnen, zijn wij zwakke en onnutte dienstknechten. "Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, - niet uit de werken" (Efez. 2: 8). Maar terwijl wij de een Hij waarheden vasthouden, moeten wij de andere niet vergeten. Het geloof in het bloed van Christus moet altijd vergezeld zijn door liefhebbende gehoorzaamheid aan de wil van Christus: wat de Meester tezamen gevoegd heeft, moet de discipel niet scheiden. Belijden wij Christus lief te hebben? Laat het ons dan tonen door ons leven. De apostel die zei: "Gij weet, dat ik U liefheb!" ontving de last: "weid Mijn lammeren". Dat betekent: doe iets, wees nuttig, volg mijn voorbeeld (Joh. 21: 15).

Ten tweede leren wij uit deze verzen, dat er een bijzondere troost is weggelegd voor degenen die Christus liefhebben, en het bewijzen, door zijn woorden te bewaren. Dit schijnt in allen gevallen de algemene zin van de woorden van onze Heere: "Mijn - Vader zal hem liefhebben en Wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken."

De volle betekenis van deze belofte is ongetwijfeld moeilijk te vatten. Wij hebben geen peillood om die te peilen. Het is iets wat niemand kan verstaan, behalve hij die ze verkrijgt en haar bij ervaring kent. Maar wij moeten niet terugdeinzen van te geloven, dat grote heiligheid grote troost aanbrengt, en dat niemand zo'n waar genot van zijn godsdienst heeft als de man die, gelijk Henoeh en Abraham, met God wandelt. Daar is meer van de hemel op aarde te verkrijgen dan de meeste Christenen zich bewust zijn. "De verborgenheid des Heeren is voor degenen die Hem vrezen, en zijn verbond om hun die bekend te maken." - "Zo iemand Mijn stem zal horen en de deur opendoen, Ik zal tot hem inkomen en Ik zal met hem avondmaal houden, en hij met Mij" (Ps. 25: 14; Openb. 3: 20). Beloften gelijk deze, wij kunnen er zeker van zijn, betekenen iets en zijn niet tevergeefs geschreven.

Hoe komt het, vragen de mensen dikwijls, dat zovele gelovige belijders zo weinig gelukkig zijn in hun godsdienst? Hoe komt het, dat zovelen weinig weten van vreugde en de vrede in het geloven, en treurende en bezwaard van hart naar de hemel gaan? Het antwoord op deze vragen is treurig, maar het moet gegeven worden: weinig gelovigen letten, zo nauwkeurig als zij het behoorden te doen, op de praktische gezegden en woorden van Christus. Daar is veel te veel losse en zorgeloze gehoorzaamheid aan de geboden van Christus; daar wordt veel te veel vergeten, dat, hoewel goede werken ons niet zalig kunnen maken, zij niet veracht mogen worden. Laat deze dingen diep in onze harten dringen. Als wij hoogst gelukkig wensen te zijn, moeten wij trachten bijzonder heilig te zijn.

Eindelijk leren wij uit deze verzen, dat een deel van het werk van de Heilige Geest is,

te leren en de dingen in gedachtenis te brengen. Daar staat geschreven: "De Trooster zal u alles eren, en u alles indachtig maken."

Deze belofte tot de elf apostelen te beperken, zoals sommigen doen, schijnt een enge en onvoldoende wijze van Schrift - uitleggen. Zij schijnt te reiken ver buiten de dag van het Pinksterfeest en de gave om boeken van Gods heilig Woord te schrijven, die door de Geest zijn ingegeven. Het is veiliger, wijzer en meer overeenstemmend met de gehele toon van de laatste gesprekken van onze Heere, om de belofte te beschouw als het algemene eigendom van alle gelovigen, in iedere eeuw van de wereld. Onze Heere kent de onwetendheid en vergetelheid van onze natuur in geestelijke dingen. Hij verklaart genadig, dat wanneer Hij de wereld verlaat, Zijn volk een leraar zal hebben, een tevens die hun alles indachtig zal maken.

Zijn wij ons bewust van geestelijke onwetendheid? Gevoelen wij, dat wij op zijn best ten dele kennen en ten dele zien? Wensen wij duidelijker de leerstellingen Van het Evangelie te kennen? Laat ons dan dagelijks bidden om de hulp van de "erenden Geest". Het is zijn werk de ziel te verlichten, de ogen des verstands te openen en ons in alle waarheid te leiden. Hij kan duistere plaatsen licht en ongelijke plaatsen recht maken.

Vinden wij, dat ons geheugen in geestelijke dingen gebrekkig is? Klagen wij, dat, ofschoon wij lezen en horen, wij even spoedig het schijnen te verliezen, als wij het verkregen hebben? Laat ons dan dagelijks bidden om de hulp van de Heilige Geest. Hij kan ons de zaken in gedachtenis brengen. Hij kan ons oude en nieuwe dingen in herinnering brengen. Hij kan het gehele stelsel van waarheid en plicht in onze geest bewaren, en ons bereid maken voor alle goed werk.

#### AANTEKENINGEN.

21. Die Mijn geboden heeft liefheeft. – Onze Heere schijnt tot de in vs. 15 gegeven les terug te keren, en die om haar gewicht te herhalen. Daar echter sprak Hij bijzonder tot Zijn discipelen; hier legt Hij haar neer als een algemeen beginsel voor alle Christenen in alle eeuw. Velen hebben, maar doen niet Christus' wil.

Mij liefheeft van Mijn Vader geliefd worden. - "Mijn Vader heeft lief die Mij liefhebben." Een aansporing tot praktikale gehoorzaamheid. Laat ons zorgvuldig acht geven, dat er is een bijzondere liefde van God de Vader' die alleen de gelovigen aangaat, boven de algemene liefde waarmee Hij alle mensenkinderen aanschouwt. In de hoogste zin is God een Vader alleen van degenen die Christus liefhebben.

En Ik hem liefhebben aan hem openbaren. – Een nieuwe aansporing voor dengene die zich beijvert om Christus' geboden te bewaren. Die zal in zijn hart vertroosting en vreugde ervaren, welke goddelozen en mondbelijders niet kennen. Dat Christus zich zal "openbaren", moet blijkbaar in geestelijken zin worden opgevat, en kan alleen bij ervaring gekend worden. een zaak is het Christus te kennen, en een andere, zoals Johannes zegt (1 Joh. 2: 3), "te kennen dat wij Hem kennen."

22. Judas, niet de Iskarioth, zei. - Judas, de schrijver van de zendbrief, en broeder van Jakobus, was de apostel die hier spreekt. Elders wordt hij Lebbeës en Thaddeës, en ook "de broeder des Heeren" (Gal. 1: 19) genaamd. Letten wij wel op, hoe zorgvuldig Johannes ons aanwijst, dat deze Judas niet de valse apostel was. - Dit is het enige woord, dat ons in de vier Evangeliën als door Judas gesproken wordt medegedeeld. - Laat ons opmerken, dat uit elk gezegde van de drie apostelen, die tot de Heere spraken, Hem in de laatste toespraak in de rede vallende, een grote waarheid is ontsproten ten nutte van de gemeente. Thomas, Filippus en Judas, onwetend en onvatbaar als zij waren, hebben uit 's Heeren mond rijke en dierbare gezegden gelokt.

Wat is het ons., openbaren niet wereld? - Deze vraag is het eenvoudig onderzoek van iemand die naar de waarheid raadt, en niet instaat is, helder in te zien wat de woorden van de Heere bedoelden: of een zichtbare, of een onzichtbare openbaring van Hem. Zelf: "Wat is eigenlijk het juiste onderscheid in het voorrecht tussen ons en de wereld, waarop Gij doelt?"

23. Jezus antwoordde Vader zal hém liefhebben. - Dit antwoord is eenvoudig een herhaling van de waarheid, vervat in vs. 15 en 21. - Laat ons opmerken dat de Heere in dit vers niet zegt: "Bewaart Mijn geboden," maar "Mijn woord ", in het algemeen inhoudende al wat Hij geleerd heeft.

En Wij komen woning bij hem maken. - Deze woorden kunnen alleen op een geestelijk en onzichtbaar komen en wonen slaan (Ps. 25: 14). De uitdrukking "Wij" hier is merkwaardig. Niemand kan zo iets zeggen dan alleen die God is.

24. Niet liefheeft Mijn woord en niet. - Nog eens wordt de reeds geleerde grote waarheid van de negatieve zijde voorgedragen. Geen gehoorzaamheid aan Christus, dan ook geen liefde tot Christus.

En het woord het Mijn niet... des Vaders.... Mij gezonden. - Dit zeggen diende om de discipelen te herinneren de éénheid van de Vader en de Zoon, en het daaruit voortvloeiende gezag en waardigheid van 's Heeren woorden en geboden. Zij zijn niet slechts woorden van Hem, maar van de Vader.

25. Deze dingen gesproken bij u blijvende. - Hier schijnt de Heere het eerste gedeelte van zijns rede tot een besluit te willen brengen.

26. Maar de Trooster de Heilige Geest.... in mijn Naam - De Heere zou zijns discipelen wel verlaten, maar Hij geeft hun de grote vertroosting, dat, als Hij zal zijn heengegaan, de Heilige Geest, de beloofde Voorspraak en Trooster, die de Vader om zijnentwil door zijn bemiddeling en tot zijne. verheerlijking zenden zal, in al hun behoeften zal voorzien - Merken wij hier wel op, hoe duidelijk van de Heilige Geest gesproken wordt als van een Persoon en niet als van een kracht of invloed; en dat de Vader Hem zendt in Christus' Naam en met bijzondere heenwijzing naar Christus' werk.

Die zal u alles eren. Dit hier beloofde leren ziet op het voller en vollediger onderwijs, dat de Heilige Geest blijkbaar gaf aan de gelovigen na 's Heeren hemelvaart. Wie de Handelingen van de Apostelen leest, die springt het terstond in het oog, dat de elven na de Pinksterdag geheel andere mensen waren; en dat zij dingen zagen, wisten en begrepen, waarvan zij tevoren onkundig waren.. - hier moet ontegenzeggelijk beperkt werden tot geestelijke dingen.

Indachtig maken gezegd heb. - Dit was een bijzondere vertroosting voor het zwakke geheugen van de onthutste discipelen. Dit was ook hoog nodig. Hoe menigmaal verstonden zij niet wat de Heere zei of deed, en hadden zij het gebeurde vergeten (Joh. 2: 22; 12: 16). De in dit vers vervatte belofte was zeker wel in de eerste plaats voor de elven, maar toch ook wel voor alle gelovigen in elke eeuw.

[De belofte van de Heere Jezus aan zijn apostelen: "de Heilige Geest zal u indachtig maken alles wat - Ik u gezegd heb" is van onuitsprekelijke waarde voor ons. Als de vraag opkomt: "hoe heeft de apostel - evangelist Johannes, zolang na dit door de Heere gevoerde gesprek, het alles zo letterlijk kunnen onthouden?" en de andere: "Maar welken waarborg hebben wij, dat al wat hij in zijn Evangelie van Jezus' woorden mededeelt, waar is?" - dan vinden wij in dit vers het vertroostend en



geruststellend antwoord. Dit geldt niet alleen Johannes' Evangelie, maar ook dat van de andere evangelisten.]

#### **JOHANNES 14: 27 - 31.**

Christus' laatste vermaking aan Zijn volk. - Christus' volmaakte zondeloosheid

*27. Vrede laat ik u, Mijn vrede geef Ik u; niet gelijkerwijs de wereld hem geeft, geef Ik hem u. Uw hart worde niet ontroerd en zij niet versaagd.*

*28. Gij hebt gehoord, dat Ik tot u gezegd heb: Ik ga heen en kom weder tot u. Indien gij Mij liefhadt, zo zoudt gij u verblijden, omdat Ik gezegd heb: Ik ga heen tot de Vader; want Mijn Vader is meerder dan Ik.*

*29. En nu heb het u gezegd, eer het geschied is, opdat wanneer het geschied zal zijn, gij geloven moogt.*

*30. Ik zal niet veel meer met u spreken; want de overste dezer wereld komt en heeft aan Mij niets.*

*31. Naar opdat de wereld wete dat Ik de Vader liefheb, en zo doe gelijkerwijs Mij de Vader geboden heeft, staat op, laat ons vanhier gaan.*

Wij mogen het einde van dit wondervol hoofdstuk niet sluiten, zonder een treffende trek daarin op te merken. Die trek is de bijzondere herhaling door onze Heere van de uitdrukking: "Mijn Vader," en "de - Vader." In de laatste vijf verzen vinden wij haar vier malen. In het gehele hoofdstuk komt zij niet minder dan tweeëntwintig malen voor. In dit opzicht is het hoofdstuk enig in de Bijbel.

De reden van dit veelvuldig gebruik dezer uitdrukking is diepzinnig. Hoe minder wij er over bespiegelen en redeneren, hoe beter misschien. Onze Heere sprak nooit een woord zonder bedoeling, en wij behoeven niet te twijfelen, of ook hier was een bedoeling. Mogen wij echter niet eerbiedig veronderstellen, dat Hij een sterken indruk wenste achter te laten op de zielen van Zijn discipelen omtrent Zijn volkomen eenheid met de Vader? Zelden maakt onze Heere aanspraak op zo'n hoge waardigheid en op zo'n macht om zijn Kerk troost te geven, als in dit gesprek. Was die aanhoudende herinnering aan Zijn discipelen niet zeer geschikt om hun te verzekeren, dat in al zijn geven Hij gen was met de Vader, en dat Hij in al zijn doen niets deed zonder de Vader? Dit schijnt in ieder geval een goede gissing. Laat die dan genomen worden voor hetgeen zij waard is.

Wij moeten ten eerste in dit gedeelte opmerken het laatste testament van Christus aan Zijn volk. Wij horen Hem zeggen: "Vrede laat Ik u; mijn vrede geef Ik u, niet gelijkerwijs de wereld hem geeft, geef Ik Hem u."

Vrede is de bijzondere gave van Christus aan Zijn volk. Hij geeft hun zelden geld, of werelds gemak, of tijdelijken voorspoed. Dit zijn op zijn hoogst zeer twijfelachtige bezittingen; zij doen de ziel dikwijls meer kwaad dan goed. Zij zijn als lasten en gewichten voor ons geestelijk leven. Inwendige vrede des gewetens, voortvloeiende uit de bewustheid van zondevergeving en verzoening met God, is een veel groter zegen. Deze vrede is het erfdeel van alle gelovigen, hetzij hoog of laag in stand, rijk of arm.

De vrede, die Christus geeft, noemt Hij "mijn vrede". Het is bijzonder zijn eigendom om die te geven, omdat Hij die met zijn eigen bloed kocht, door zijn eigen plaatsbekleding verwierf, en Hij door de - Vader is aangewezen om die aan een verloren gaande wereld uit te delen. Evenals Jozef verzegeld en gezonden was om de hongerenden Egyptenaren koren te geven, zo is Christus gezonden en verzegeld in de raad van de Eeuwige Drie-eenheid, om de mensheid vrede te geven (Joh. 6: 27).

De vrede, die Christus geeft, wordt niet gegeven, zoals de wereld die geeft. Wat Hij geeft, kan de wereld in 't geheel niet geven, en wat Hij geeft, wordt niet onwillig of karig of voor een korte tijd gegeven. Christus is veelmeer gewillig om te - geven, dan de mens is om te ontvangen. Wat Hij geeft, geeft Hij tot in alle. eeuwigheid en neemt Hij nooit weg. Hij is bereidwillig om overvloedig te geven "boven al wat wij bidden of denken." "Doe uw mond wijd open", zegt Hij, "en Ik zal hem vervullen" (Efez. 3: 20; Ps. 81: 11).

Wie kan zich verwonderen, dat een nalatenschap als deze door de vernieuwde aanbeveling gevolgd werd: "Uw hart worde niet ontroerd en zijt niet versaagd"? Daar is niets, dat aan de zijde van Christus tot onze vertroosting ontbreekt, als wij slechts tot Hem willen komen, Hem geloven en aannemen. De voornaamste van de zondaren heeft geen oorzaak om te vrezen. Als wij maar door geloof tot de enigen, waarachtige Zaligmaker willen opzien, is er genezing voor iedere smart des harten. Onze twijfelingen en vrezen komen grotendeels voort uit benevelde begrippen omtrent de waren aard van het Evangelie van Christus.

Ten andere behoren wij in dit gedeelte op te merken de volkomen heiligheid van Christus. Wij horen Hem zeggen: "De overste dezer wereld komt, en heeft aan Mij niets."

De bedoeling van deze merkwaardige woorden in dit gedeelte staat slechts geen opvatting toe. Onze Heere wilde zijnen discipelen doen weten, dat de satan, "de overste dezer wereld," zijn laatsten en hevigste aanval op Hem zou doen. Hij spande al zijn krachten in tot nog gen vreselijke aanval. Hij kwam met zijn uiterste boosheid, om de Tweeden Adam in de hof van Gethsémané en op het kruis van Golgótha te beproeven. Maar onze gezegende Meester verklaart: "Hij heeft aan Mij niets." - "Daar is niets, waaraan hij zich kan houden. Daar is geen zwakke en gebrekkige zijde in Mij. Ik heb de geboden Mijns Vaders gehouden en het werk voleindigd, dat Hij Mij gegeven heeft om te doen. De satan kan Mij derhalve niet omverwerpen. Hij kan Mij niets ten laste leggen. Hij kan Mij niet veroordelen. Ik zal meer dan overwinnaar uit de beproeving komen."

Laat ons het verschil opmerken tussen Christus en alle anderen die van een vrouw geboren zijn. Hij is de enige, in wie de satan "niets" gevonden heeft. Satan kwam tot Adam en Eva, en vond zwakheid. Hij kwam tot Noach, Abraham, Mozes, David en al de heiligen, en vond onvolmaaktheid. Hij kwam tot Christus, en vond in het geheel "niets". Die was een Lam zonder "vlek of rimpel", een geschikt Offer voor een wereld van zondaren, een geschikt Hoofd voor een verlost geslacht.

Laat ons God danken, dat wij zo'n volmaakten, zondeloze Zaligmaker hebben, dat zijn gerechtigheid een volmaakte gerechtigheid is, en zijn leven een smetteloos le - ven is. In onszelf en in ons handelen zullen wij alles onvolmaakt bevinden, en als wij geen andere hoop hadden dan onze eigen goedheid, dan mochten wij wanhopen. Maar in Christus hebben wij een volmaakten, zondeloze Vertegenwoordiger en Plaatsbekleder. Wel mogen wij met de zegevierende apostel zeggen: "Wie zal beschuldiging tegen ons inbrengen?" (Rom. 8: 33). Christus is voor ons gestorven en leed voor ons in onze plaats. In Hem kan de satan niets vinden, en wij zijn in Hem geborgen. De Vader ziet ons, onwaardigen als wij zijn, in Hem, en heeft om Zijntentwil in ons "een welbehagen" (Matth. 3: 17).

#### AANTEKENINGEN.

27. Vrede laat Ik ze. - Weer een vertroosting voor de discipelen. De Heere vermaakt hun geen rijkdom of wereldserie eer, maar vrede, inwendige vrede in het gevoel van

zondevergifenis, een levenden Zaligmaker en een woning in de hemel. Een Schriftverklaarder merkt hierbij aan: "Toen Christus de wereld ging verlaten, maakte Hij zijn uitersten wil. Zijn geest vermaakte Hij aan zijn Vader en zijn lichaam aan Jozef; zijn klederen aan de krijgsliden. Zijn moeder gaf Hij over aan de zorg van Johannes. Maar wat zou Hij aan zijn arme discipelen vermaken, die voor Hem alles hadden verlaten? Zilver en goud had Hij niet; maar Hij vermaakte hun wat veel beter was, zijn vrede."

Mijn vrede. - Dit schijnt iets bijzonders in de hier beloofde gift aan te duiden: "een gevoel van die vrede met God, welken Ik verwerf door Mijn bloed; die vrede, die Ik het bijzondere voorrecht heb mijn volk te geven."

Met gelijkerwijs de wereld Ik hem, ze. - [Het woord "hem", twee malen in onze vertaling voorkomende, staat niet in het Grieks.] De Heere wil zeggen: "Ik geef wat de wereld niet kan geven: inwendige vrede en rust in het geweten."

Uw hart niet ontroerd niet versaagd. - Dit is een herhaling van de woorden, waarmee de lange lijst van vertroosting in dit hoofdstuk begint. Dit is de enige plaats in het Nieuwe Testament waar het Griekse woord, hier door "versaagd" vertaald, gebezigd wordt. De Heere waarschuwt Zijn discipelen voor vreesachtigheid.

28. Gij hebt gehoord gezegd. - Ik ga heen. - Dit gezegde verwijst naar 13: 33 - 36 en 14: 2, 3, 12.

En kom weder tot o. - Mijns inziens ziet ook dit weer op Christus' tweede komst en niet op zijn opstanding.

Indien gij Mij liefhadt..., ze verblijden... ga heen - . Vader. - De Heere wil hiermee niet zeggen dat Zijn discipelen Hem in het geheel niet lief hadden, maar dat zij Hem niet genoeg en niet verstandig liefhadden. Anders zouden zij zich verblijden te vernemen, dat Hij naar de Vader ging, omdat zij er de voltooiing in zouden zien van het werk dat de Vader Hem te doen gegeven had,

Want Mijn Vader is meerder dan IK. - Ten aanzien van zijn Godheid is Christus ongetwijfeld gelijk met de Vader, en ten aanzien van zijn mensheid is Hij minder dan de Vader. De Heere spreekt hier van de tijd zijner vleeswording en vernedering. Toen het Woord "vlees werd," nam Hij de "gestaltenis van een dienstknecht" aan. Dit was een tijdelijke en vrijwillig aangenomen minderheid (Til. 2: 7). - Met het zeggen dat de discipelen zich behoorden te verblijden over zijn heengaan tot de Vader: "want Mijn Vader is meerder dan Ik," bedoelde de Heere: "Gij moest u verblijden over mijn heengaan tot de Vader, omdat Ik terug bekomen zal de heerlijkheid, die Ik bij Hem en met Hem had voor de grondlegging van de wereld, en die Ik door Mijn vleeswording had afgelegd. Hier op aarde heb Ik drie - en - dertig jaren lang verkeerd in de gestaltenis van een dienstknecht, en gewoond in een lichaam, als een die minder is dan de Vader. Met het verlaten van deze wereld ga Ik weer opnemen de gelijke eer en heerlijkheid, die Ik voor Mijn vleeswording bij de Vader had. Gij behoorde te verblijden; want had Ik Mij niet vrijwillig in een toestand van minder dan de Vader geplaatst, door, terwille van de mens, mens te worden, gij zoudt voor uw zielen geen hoop hebben."

30. De overste dezer wereld komt, enz. - Dit betekent dat de satan nabij was om zijn laatsten aanval op Hem te doen, en dat hij niets zou vinden om vat op Hem te krijgen en geen zwak punt in Hem. Niemand dan Jezus alleen kon dit zeggen. - Het is zeer opmerkelijk, dat de Heere niet zegt: "Judas, de Farizeeërs, de Romeinen komen." Het is alleen de duivel. Deze is de bewerker van alles; de anderen zijn slechts zijn werktuigen. - Men merke wel op hoe de duivel "de overste dezer wereld" genoemd

wordt. Hij Heerst en regeert in de harten van de wereldlingen. "De gehele wereld ligt in het boze" (1 Joh. 5: 19). Van de uitgebreidheid en de intensiteit van satans invloed op aarde hebben wij waarschijnlijk nu nog maar een zeer klein begrip.

31. Maar opdat de wereld... zo doe, ene. - Deze plaats is enigszins duister. Waarschijnlijk heeft de Heere er mede willen zeggen, dat al wat de Heere deed en dat Hij nu vrijwillig, hoewel onschuldig, naar het kruis ging, Hij dit deed, opdat de wereld het volle bewijs ontving, dat Hij de Vader lief had, die Hem gezonden had om te sterven, en dat Hij gewillig was om door alles heen te gaan, wat de Vader Hem geboden had.

Staat op, laat ons van, hier gaan. - Tot hiertoe had de Heere aan tafel gesproken, en ging nu uit de weg op naar Gethsémané. De rest van zijn rede heeft Hij wandelende uitgesproken, zonder dat een Zijner discipelen Hem in de rede is gevallen, tot aan het slot van het 16e hoofdstuk, waarna Hij, waarschijnlijk na enige ogenblikken pauzeren, het gebed deed dat wij in hoofdstuk 17 lezen.

**JOHANNES 15: 1 - 6.**

Innige vereniging van Christus met de gelovigen - Valse Christenen. - Vrucht, enig zeker bewijs van leven. - God bevordert heiliging door providentiele kastijding.

1. *Ik ben de ware wijnstok, en 'Mijn Vader is de Landman.*
2. *Alle rank die in Mij geen vrucht draagt, die neemt Hij weg; en alle die vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage.*
3. *Gijlieden zijt nu rein, om het woord dat Ik tot u gesproken heb; blijft in Mij en Ik in u.*
4. *Gelijkerwijs de rank geen vrucht kan dragen van zichzelf, zo zij niet in de wijnstok blijft, zo ook gij niet, zo gij in Mij niet blijft.*
5. *Ik ben de wijnstok en gij de ranken; wie in Mij blijft, en Ik in hem, die draagt veel vrucht: want zonder Mij kunt gij niets doen.*
6. *Zo iemand in Mij niet blijft, die is buiten geworpen, gelijkertijds de rank, en is verdord; en men vergadert dezelve, en men werpt ze in 't vuur, en zij worden verbrand.*

Deze verzen, dit moeten wij vooral bedenken, bevatten een gelijkenis; en in het verklaren daarvan moeten wij de groten regel niet vergeten, die van toepassing is op al de gelijkenissen van Christus. De algemene les van iedere gelijkenis is: op de hoofdzaak te letten. de kleineren bijzonderheden moet geen geweld aangedaan worden, zij moeten niet tot het uiterste toegepast worden, ten einde er een mening uit af te leiden. De dwalingen waarin de Christenen gevallen zijn, door deze regel te vergeten, zijn niet weinig of gering.

Dit deze verzen leren wij

Eerst, dat de eenheid van Christus met de gelovigen zeer nauw is. Hij is de "Wijnstok" en zij zijn "de ranken". De eenheid van de rank van een wijnstok met de hoofdstam is de innigste, die men zich kan denken. Zij is het gehele, geheim van het leven, de kracht, de bloei, de schoonheid en vruchtbaarheid van de rank. Gescheiden van de stam heeft zij geen leven meer in zichzelf. Het sap en het Vocht, die van de stam vloeien, zijn de oorsprong en de onderhoudende kracht van al zijn bladeren, knoppen, bloesems en vrucht. Afgesneden van de stam moet zij spoedig wegwijnen en sterven. De eenheid van Christus met de gelovigen is even nauw en even werkelijk. In zichzelf hebben de gelovigen geen leven, of kracht, of geestelijk vermogen. Al wat zij van levenden godsdienst hebben, komt van Christus. Zij zijn wat zij zijn, en gevoelen wat zij gevoelen, en doen wat zij doen, omdat zij uit Jezus een aanhoudende toevoer van genade, hulp en bekwaamheid trekken. Verenigd met de Heere door het geloof, en verenigd in een verborgen omgang met Hem door de Geest, staan zij, en wandelen zij, en gaan zij voort, en lopen de Christelijke loopbaan. Maar ieder sprankje goeds in hen komt van het geestelijk Hoofd, Jezus Christus.

Deze gedachte is zo heerlijk als leerrijk. De gelovigen hebben geen oorzaak om te wanhopen aan hun eigen behoudenis, en om te denken dat zij de hemel nooit zullen bereiken. Laat hen bedenken dat zij niet aan zichzelf en aan hun eigen kracht zijn overgelaten. Hun wortel is Christus, en alles wat er is in de wortel, is ten voordele van de ranken. Omdat Hij leeft, zullen zij ook leven. Wereldse mensen hebben geen grond om zich te verwonderen over de voortgang en de volharding van de gelovigen. Zwak als zij zijn in zichzelf, is hun Wortel in de hemel, en die sterft nooit. "Als ik zwak ben," zei Paulus, "dan ben ik machtig" (2 Kor. 12: 10).

Wij leren ten tweede uit deze verzen, dat er valse Christenen zowel zijn als ware. Zij zijn ranken van de wijnstok die met de hoofdstam schijnen verenigd te zijn, en toch geen vrucht dragen. Er zijn mannen en vrouw die schijnen leden te zijn van Christus, en toch eindelijk blijken zullen geen levende eenheid met Hem te hebben.

Daar zijn duizenden van christelijke belijders in iedere Kerk, wier verenigd zijn met Christus alleen uitwendig en vormelijk is. Sommigen van hen zijn met Christus door de doop en het kerkelijk lidmaatschap verbonden. Sommigen gaan zelfs verder en zijn geregelde avondmaalgangers luide praters over de godsdienst. Maar zij missen allen het éne nodige. Niettegenstaande hun kerkgaan, en de predicaties die zij horen, en de sacramenten die zij gebruiken, hebben zij geen genade in hun harten, geen geloof, geen inwendig werk van de Heilige Geest. Zij zijn niet één met Christus en Christus met hen. Hun vereniging met Hem is alleen in naam en niet werkelijk. Zij hebben "den naam dat zij leven", maar in het oog van God "zijn zij dood" (Openb. 3: 1).

Christenen van deze stempel worden zeer juist vergeleken bij ranken van een wijnstok, die geen vrucht dragen. Nutteloos en lelijk van aanzien, zijn zulke ranken alleen geschikt om afgesneden en verbrand te worden. Zij trekken niets uit de hoofdstam, en geven niets terug voor de plaats die zij beslaan. Zo zal het ook juist ten laatste zijn met de valse belijders en naamchristenen. Ten einde, als zij zich niet bekeren, zal het verderf zijn. Zij zullen uit het gezelschap van de ware gelovigen gescheiden en als verdorde, nutteloze ranken, uitgeworpen worden in het eeuwige vuur. Zij zullen eindelijk, wat zij ook in de wereld gedacht hebben, bevinden dat er een worm is die niet sterft, en een vuur dat niet uitgeblust wordt.

Ten derde moeten wij uit deze verzen leren, dat de vruchten van de Geest het enige voldoende bewijs zijn van een mens die een waar Christen is. De discipel die "in Christus blijft", gelijk een rank in de wijnstok blijvende is, zal altijd vrucht dragen.

Hij die wil weten wat het woord "vrucht" betekent, behoeft niet lang op antwoord te wachten. De bekering tot God, het geloof in onze Heere Jezus Christus, heiligheid van handel en wandel, - dit zijn wat het Nieuwe Testament "de vruchten" noemt. Dit zijn de onderscheidingsteken van de mens, die een levende rank is van de ware Wijnstok. Waar deze dingen ontbreken, is het tevergeefs te spreken, van "sluimerende" genade en geestelijk leven te bezitten. Waar geen vrucht is, daar is ook geen leven. Wie deze dingen ontbreekt, die is "levende gestorven" (1 Tim. 5: 6).

Ware genade, wij moeten het niet vergeten, is nooit werkeloos. Zij sluimert of slaapt nooit. Het is een ijdel begrip te veronderstellen, dat wij levende leden van Christus zijn, als het voorbeeld van Christus niet in 'ons gedrag en leven gezien wordt. "Vrucht" is het enig voldoende bewijs van behoudende vereniging van Christus met onze ziel. Waar geen vrucht des Geestes is te zien, daar is ook geen levende Godsvrucht in ons hart. De Geest des levens in Christus Jezus zal zich altijd kenbaar maken in het dagelijks gedrag van hen, in wie Hij woont. De Meester zelf verklaart: "Iedere boom wordt uit zijn eigen vrucht gekend" (Luk. 6: 44).

Eindelijk hebben wij uit deze verzen te leren, dat God dikwijls de heiligheid van ware Christenen zal verhogen door zijn Goddelijke leiding en werken. "Iedere rank," is er geschreven, "die vrucht draagt, die reinigt Hij, opdat zij meer vrucht drage."

De bedoeling van deze uitdrukking is eenvoudig en duidelijk. Even gelijk de wijngaardenier de ranken van een vruchtbare wijnstok snoeit en snijdt om ze vruchtbaarder te maken, zo reinigt en heiligt God de gelovigen door de omstandigheden des levens, waarin Hij ze plaatst.

De beproeving, om duidelijk te spreken, is het middel, waardoor onze Vader in de

hemel de Christenen heiliger maakt. Door de beproeving roept Hij hun verborgen genadegaven tevoorschijn, en blijkt het of zij het wel kunnen verdragen en die volbrengen. Door de beproeving trekt Hij ze van de wereld af, trekt hen tot Christus, drijft ze tot de Bijbel en het gebed, toont hun hun eigen harten, en maakt ze nederig. Dit is het werk, waardoor Hij ze "reinigt" en hen vruchtbaarder maakt. Het leven van de heiligen in iedere eeuw is de beste en meest ware verklaring van de tekst. Nauwelijks vinden wij ooit een uitnemende heilige, hetzij in het Oude of Nieuwe Testament, die niet gereinigd werd door lijden, en was, gelijk zijn Meester, "een man van smarten en bezocht in krankheid" (Jes. 53: 3).

Laat ons leren geduldig te zijn in de dagen van duisternis, als wij iets van de levende eenheid met Christus kennen. Laat ons denken aan de leer in dit gedeelte vervat en niet murmureren of klagen over beproevingen. Het doel van onze beproevingen is niet om ons kwaad te doen maar goed. "God kastijdt ons tot ons nut, opdat wij zijner heiligheid zouden deelachtig worden" (Hebr. 12: 10). Vrucht is de zaak, die de Meester in ons verlangt te zien, en Hij zal het snoeimes niet sparen, als Hij ziet dat wij dat nodig hebben. Ten jongsten dage zullen wij zien, dat alles wel gedaan was.

#### AANTEKENINGEN.

1. Ik ben.... wijnstok... Vader. - landman. - In dit en in het volgende hoofdstuk gaat de Heere over tot het geven van onderricht. Na Zijn discipelen getroost te hebben, drukt Hij hun enige grote waarheden op het hart, die Hij verlangt dat zij na zijn heengaan zullen in gedachte houden. Hij begint met de volstreckte noodzakelijkheid aan te wijzen van de nauwe vereniging en gemeenschap met Hemzelf, door middel van de gelijkenis van de wijnstok en de ranken. Men vergete daarbij niet, dat het een gelijkenis is en als gelijkenis moet verklaard worden, waarbij, evenals bij elke gelijkenis, op het hoofddoel in de grote les gelet moet worden, en niet op elke uitdrukking daarin voorkomende. Vele zaken in de gelijkenis worden gebruikt om het verhaal op te sieren. - Bij de uitdrukking, "de ware wijnstok" had de Heere, volgens sommigen, het oog op die plaatsen in het Oude Testament, waar de Joodse kerk vergeleken wordt bij een wijnstok (Ps. 80: 9; Jer. 2: 21; Ezech. 15: 2; Hos. 10: 1); en bedoelde dan daarmee: "Ik ben niet de vervallende Joodse kerk; Ik ben de ware bron des geestelijken levens." Voor Joodse mannen zou dit dan een zeer nuttige les zijn. - Lightfoot zegt: "Tot hiertoe was Israël de wijnstok geweest, waarin ieder die de waren God wilde aanbidden, geënt moest zijn. Maar van nu af moesten zij geplant worden in de belijdenis van Christus."

2. Alle rank.... geen vrucht.... neemt Hij weg. - Misschien is geen uitdrukking in deze gelijkenis meer verkeerd toegepast dan deze. Verkeerd is het, uit deze woorden op te maken, dat iemand een ware rank van de wijngaard, een lid van Christus, kan zijn en toch zijn genade verliezen en eindelijk weggeworpen kan worden. De Heere heeft nadrukkelijk willen verklaren, dat vruchtdragen het grote bewijs is, dat men een discipel van Christus is, en dat wie geen vrucht draagt, niet een rank van de waren wijnstok is. - Calvin zegt: "Menigeen wordt, naar van de mensen mening, geacht in de wijnstok te zijn, die werkelijk geen wortel in de wijnstok heeft."

En al die vrucht draagt, reinigt Hij, enz. - Kien - lens van Alexandrië en vele andere schrijvers in alle eeuw merken bij dit vers aan, dat de wijnrank, die niet zorgvuldig gereinigd wordt, bijzonder aanleg heeft om wel hout te maken, maar geen vrucht te dragen. - De verdrukkingen en droefenissen van Gods volk behoren totdat mysterieuze proces, waardoor God de Vader Christus' volk reinigt en heiligt.

3. Gijlieden zijl nu rein.... het woord tol u gesproken. - Als de Heere hier Zijn discipelen "rein" noemt, kan dit alleen in betrekkelijke zin bedoeld zijn. Vergeleken bij de ongelovige Schriftgeleerden en Farizeeërs, en vergeleken bij wat zijzelf waren, voordat de Heere hen riep en onderwees, waren de discipelen rein en gereinigd, onvolmaakt en gedeeltelijk slechts gereinigd ongetwijfeld, maar toch gereinigd. Men lette wel terdege op hoe de Heere spreekt over zijn "woord," als het grote instrument tot reiniging van Zijn discipelen. Gods Woord is Gods grote middel om zielen te bekeren en te heiligen (Joh. 17: 17; Efez. 5: 26; 1 Petrus 1: 22).

4. Blijft in Mij en Ik in n. - Dit is de directe les, die de Heere verlangt dat Zijn discipelen zullen aannemen. De eenheid en gemeenschap met Christus moet geen ogenblik gebroken of verstoord worden. Het woord "blijft" of "woont" wordt niet minder dan tien malen in de eerste elf verzen van dit hoofdstuk gebruikt. Een waar Christen moet altijd "in Christus" zijn, als iemand die altijd binnen de muren van een versterkte stad woont, of als de vluchteling in een vrijstad.

5. Die in Mij blijft. veel vrucht. - Nadat de Heere nog eens gezegd heeft: "Ik ben de wijnstok en gij de ranken," om de les Zijn discipelen op het hart te drukken, moedigt Hij hen aan, om in de gewoonte van nauwe vereniging met Hem te leven. - Wij zien hier ook een onderscheid in de graden van vruchtbaarheid, welke de christen kan bereiken. Er is onderscheid toch tussen "vrucht" en "veel vrucht."

Want zonder Mij kunt gij niets doen. - "Gescheiden van Mij, hebt gij geen kracht, en kunt - gij niets doen. ban zijt gij zo levenloos als een tak die van de hoofdstam is afgesneden." Misvatting kan deze tekst alleen gebruiken tot een verontschuldiging voor traagheid en verwaarlozing van de genademiddelen (Luk. 13: 24; Joh. 6: 27; Markus 1: 15).

6. Zo ... in Mij blijft.... buitengeworpen... verbrand. - Het gevolg van het niet zijn in Christus, en niet leven door het geloof in Hem, wordt hier onder een schrikkelijk zinnebeeld beschreven. - Dat er een hel is, en dat God kan straffen, wordt duidelijk in dit vers geleerd. - Het verdient opgemerkt te worden, dat het Grieks hier meer letterlijk uitdrukt de verleden tijd. Dit wordt aldus gezegd, omdat het geheel uitgesproken wordt, alsof de grote dag des oordeels reeds gekomen ware "Vergadert ze," "werpt ze uit", zonder het oog te hebben op enig persoon in het bijzonder. Dit is een Hebraïsme, zoals ook gevonden wordt in Matth. 5: 15; Luk. 16: 9; Hand. 7: 6.

### **JOHANNES 15: 7 - 11.**

Beloften op het gebed. - - Vrucht dragen het beste bewijs. - Gehoorzaamheid het geheim van gevoelige vertroosting

7. *Indien gij in Mij blijft en Mijn woord en in u blijven, zo wat gij wilt, zult gij begeren, en het zal u geschieden.*

8. *Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en gij zult Mijn discipelen zijn.*

9. *Gelijkerwijs de Vader Mij liefgehad heeft, heb Ik u ook liefgehad; blijft in deze Mijn liefde.*

10. *Indien gij Mijn geboden bewaart, zo zult gij in Mijn liefde blijven, gelijkterwijs Ik de geboden Mijns Vaders bewaard heb, en blijf in zijne*

11. *Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat Mijn blijdschap in u blijve, en uw*



*blijdschap vervuld worde.*

Er is een groot onderscheid tussen gelovigen en ongelovigen. In sommige dingen zijn zij allen gelijk. Allen gevoelen hun zonden; allen vertrouwen op Christus; allen hebben berouw en jagen er naar heilig te zijn. Allen hebben genade en geloof en vernieuwde harten. Maar zij verschillen veel in de mate van hunne, ontwikkeling. Sommigen zijn veel gelukkiger en heiliger Christenen dan anderen, en hebben veel meer invloed op de wereld.

Wat zijn nu de verplichtingen, die de Heere Jezus Zijn volk voorhoudt, om ze naar een verheven heiligheid te doen streven? Dat is een vraag, die van grote betekenis moet zijn voor iedere vrome ziel. Wie zou niet gaarne een bijzonder nuttig en gelukkig dienaar zijn van Christus? Het Schriftgedeelte, dat voor ons ligt, werpt licht over dit onderwerp in drie opzichten.

In de eerste plaats verklaart onze Heere: "Indien gij in Mij blijft, en Mijn woord en in u blijven, zo wat gij wilt, zult gij begeren, en het zal u geschieden." Dit is een duidelijke belofte van kracht en zegen in het gebed. En wat is de grote hoofdzaak? Wij moeten "in Christus blijven" en "de woorden van Christus moeten in ons blijven."

In Christus blijven betekent: de gewoonte van aanhoudende innige vereniging met Hem vast te houden, - altijd op Hem te leunen, op Hem te rusten, onze harten voor Hem uit te storten en Hem te bezitten als onze Bron van leven, als onze hoogste Vriend en beste Broeder. - zijn woorden in ons blijvende te hebben, is: zijn woorden en voorschriften aanhoudend in ons geheugen en in ons hart te hebben, en ze 'tot gids voor onze daden te maken, en tot de regel van ons dagelijks gedrag en leven.

Christenen van deze stempel, wordt ons gezegd, zullen niet tevergeefs bidden. Wat zij ook vragen, zullen zij verkrijgen, zolang als zij dingen vragen die overeenkomstig Gods wil zijn. Geen werk zal dan te zwaar en geen te moeilijk en onoverkomelijk zijn. Vragende zullen zij ontvangen, en zoekende zullen zij vinden. Zulke mannen waren Martin Luther, de hervormer, en de martelaar Bisschop Latimer. zo'n man was John Knox, van wie Maria, koningin van Schotland, zei: "siet zij zijn gebeden meer vreesde dan een leger van twintigduizend man". Er staat geschreven: "Een krachtig gebed des rechtvaardigen vermag veel" (Jak. 5: 16).

Nu, waarom is er zo weinig kracht des gebeds in onze tijd? Eenvoudig omdat er zo weinig nauwe gemeenschap met Christus is, en zo weinig stipte overeenstemming met zijn wil. De mensen blijven niet in Christus, en daarom bidden zij tevergeefs, De woorden van Christus blijven niet in hen als de toetssteen van hun handel, en daarom schijnen hun gebeden niet verhoord te worden. Zij "bidden en ontvangen niet, omdat zij kwalijk bidden" (Jak. 4: 3). Laat deze les diep in ons hart dringen. Hij die antwoord op zijn gebed wil hebben, moet zorgvuldig de aanwijzingen van Christus opvolgen. Wij moeten nauwe vriendschap met de groten Voorspreker in de hemel houden, als onze smekingen zullen verhoord worden.

In de tweede plaats verklaart onze Heere: "Hierin is Mijn Vader verheerlijkt, dat gij veel vrucht draagt; en gij zult Mijn discipelen zijn." De bedoeling van deze belofte schijnt te zijn, dat vruchtbaarheid in het christelijke leven niet alleen God zal verheerlijken, maar het beste bewijs aan ons eigen hart zal geven, dat wij ware discipelen van Christus zijn.

Verzekerdheid van onze eigen belangstelling in Christus en diens gevolg van onze

eeuwige behoudenis is een van de hoogste voorrechten in de godsdienst. Altijd twijfelende en vrezende te zijn is een ongelukkig werk. Niets is erger dan twijfel in enige belangrijke zaak en bovenal in de dingen omtrent onze ziel. Hij die een van de beste voorschriften zou willen kennen om die verzekerdheid te verkrijgen, behoort de woorden van Christus, die hier voor ons zijn, naarstig te bestuderen. Laat hem streven "veel vrucht" in zijn leven, in zijn gewoonten, in zijn karakter, in zijn woorden en werken te dragen. Zodoende zal hij de getuigenis des Geestes in zijn gevoel en overvloedig bewijs geven dat hij een levende rank is van de ware Wijnstok. Hij zal een inwendig getuigenis in zijn eigen ziel bevinden, dat hij een kind van God is, en zal de wereld een uitwendig getuigenis schenken dat niet betwist kan worden. Hij zal geen plaats laten voor de twijfel dat hij een discipel is.

Willen wij weten waarom zovele Christen - belijders weinig troost in hun godsdienst hebben én vrezende en twijfelende langs de weg naar de hemel gaan? Deze vraag ontvangt een beslissing in het woord van onze Heere, dat wij nu beschouw. De mensen zijn tevreden met een weinig christelijkheid en een weinig vrucht van de Geest, en werken niet om heilig te zijn "in al hun wandel" (1 Petrus 1: 15). Het moet hun niet verwonderen, als zij weinig vrede genieten, weinig hoop hebben en weinig bewijs achter zich laten. De fout ligt in henzelf. God heeft heiligheid en geluk tezamen verenigd; en wat God tezamen gevoegd heeft, moeten wij niet denken te scheiden.

In de derde plaats verklaart onze Heere: "indien gij Mijn geboden bewaart, zo zult gij in Mijn 'liefde blijven." De bedoeling van deze 'belofte is nauw verwant aan de voorgaande. De mens, die nauwgezet volgens zijn geweten de voorschriften van Christus volgt, is de mens die aanhoudend het gevoel van de liefde van Christus in zijn ziel zal ondervinden.

Natuurlijk moeten wij de woorden van onze Heere niet verkeerd verstaan, als Hij spreekt van het bewaren van zijn geboden. Daar is een opvatting van de onderhouding van de geboden, zoals niemand ze houden kan. Onze beste werken zijn onvolkomen en gebrekkig, en als wij ons best gedaan hebben, mogen wij wel uitroepen: "O God, wees mij zondaar genadig." Toch mogen wij niet in een ander uiterste vervallen en toegeven aan de mening dat wij niets kunnen doen. Door de genade van God kunnen wij de wetten van Christus tot de regel van ons leven maken, en dagelijks tonen, dat wij wensen Hem te behagen. Zodoende zal onze genadige Meester ons een aanhoudend gevoel van zijn gunst geven, en zijn vriendelijk neerblikken op ons doen gevoelen, gelijk de zon schijnende op een helderen dag. "De verborgenheid des Heeren is voor degenen die Hem vrezen, en zijn verbond, om hun die bekend te maken" (Ps. 25: 14).

Lessen gelijk deze kunnen sommigen wettisch toeschijnen, en veel blaam op hen brengen die ze beoefenen, zodanig is de kleingeestigheid van de menselijke natuur, dat weinigen ogen hebben om meer te zien dan één zijde van de waarheid. Laat de dienaar van Christus niemand zijn meester noemen. Laat hem zijn weg vasthouden en nooit beschaamd worden over zijn ijver, vruchtbaarheid en na-ijverige waakzaamheid in zijn gehoorzaamheid aan de bevelen van Christus. Deze dingen Zijn volkomen bestaanbaar niet de behoudenis door genade en de rechtvaardigheid door het geloof, wat men ook daartegen moge zeggen.

Laat ons het besluit van de geheel zaak horen. De Christen die zorgvuldig is in zijn woorden, in zijn karakter en in zijn werken, zal in 't algemeen de gelukkigste Christen zijn. "Blijdschap en vrede in het geloven" zullen nooit een onstandvastig leven vergezellen. Het is niet voor niets, dat onze Heere dit gedeelte aldus sluit: "Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat uw blijdschap vervuld worde."

## AANTEKENINGEN.

7. Indien gij in Mij blijft.... Zal geschieden. - In dit vers gaat de Heere voort Zijn discipelen aan te moedigen in Hem te blijven, door er een genaderijke belofte bij te voegen. Hoe dichter iemand bij Christus leeft, en hoe inniger zijn gemeenschap met Hem is, des te gevolgrijker zullen zijn gebeden zijn. Laat ons opmerken, dat de Heere niet alleen zegt: "Indien gij in Mij blijft," maar er bijvoegt en Mijn woord en in u blijven"; d. i.: indien Mijn leer en mijn onderwijs fris in uw geheugen blijven en voortdurend op uw leven invloed uitoefenen. - Als Hij zegt: "Zo wat gij wilt, zult gij begeren," moeten wij natuurlijk bedenken, dat zijn belofte alleen dingen insluit, welke naar Gods wil zijn, en Hem tut eer verstrekken (Jak. 5: 16).

8. Hierin ... Mijn Vader verheerlijkt.... discipelen zijn. - In dit vers voert de Heere nog twee redenen aan waarom Zijn discipelen in Hem behoren te blijven: 1. het zal zijn Vader in de hemel verheerlijken; 2e Het zal blijk geven dat Hij ware, oprechte discipelen zijn. - "Gij zult Mijn discipelen zijn" betekent: "gij zult door allen als Mijn discipelen erkend worden, en in uw eigen harten het getuigenis des Heilige Geestes gevoelen dat gij zodanigen zijt." - Poole merkt aan: "In de Schrift betekent "zijn" dikwijls "blijken"; zoals in Joh. 8: 31 en Rom. 3: 4."

9. Gelijk ... Vader.... Mij het - Hij ook u. - Deze merkwaardige verklaring schijnt bestemd te zijn, om aan te wijzen de diepte en de grootheid van Jezus' liefde tot Zijn volk. Wij kunnen ons geen passend denkbeeld vormen van de liefde des Vaders tot Zijn Zoon. Toch is zo de liefde van Christus tot allen die in Hem geloven, - een diepe, onmetelijke liefde, die alle verstand te boven gaat, en die door de mens nimmer ten volle kan begrepen worden.

Blijft in deze Mijn liefde. - Christus' vrijmachtige, duurzame en machtige liefde moet de verblijfplaats zijn van de gelovigen ziel.

10. Indien gij Mijn geboden bewaart ... liefde. - Nog eens komt de Heere terug op het onderwerp, de praktikale gehoorzaamheid aan zijn geboden, als het grote geheim van een gelukkigen godsdienst. Hieraan kennen wij, dat wij Hem gekend hebben, "Zo wij zijn geboden bewaren" (1 Joh. 2: 3). Laat wie wil dit "wettisch" noemen, in de praktijk zal het altijd waar bevonden worden.

Gelijkerwijs - In dit, zoals in alles, worden het voorbeeld en het model van onze Heere ons voorgehouden als dingen die wij behoren te trachten na te volgen, hoewel op een afstand.

11. Deze dingen ... blijdschap vervuld warde. - Hier is in 't bijzonder sprake van blijdschap in tweeërlei zin. De eerste is die bijzondere blijdschap, in Hebr. 12: 2 vermeld, welke de Heere smaakt in het verlossen van Zijn volk; de andere is die blijdschap, welke Zijn volk ondervindt uit het gevoel of de bewustheid van Christus' liefde tot hun zielen.

## JOHANNES 15: 12 - 16.

Broederlijke liefde. - Band tussen Christus en de gelovigen. - Uitverkiezing

*12. Dit is Mijn gebod, dat gij elkander liefhebt, gelijkterwijs Ik u liefgehad heb.*

*13. Niemand heeft meerder liefde dan deze, dat iemand zijn leven zette voor zijn vrienden.*

*14. Gij zijt Mijn vrienden, zo gij doet, wat Ik u gebied.*

*15. Ik heet u niet meer dienstknechten: want de dienstknecht weet niet, wat zijn Heere doet; maar Ik heb u vrienden genoemd: want al, wat Ik van Mijn Vader gehoord heb, dat heb Ik u bekend gemaakt.*

*16. Gij hebt Mij niet uitverkoren; maar Ik heb u uitverkoren, en Ik heb u gesteld, dat gij zoudt heengaan, en vrucht dragen, en dat uw vrucht blijve, opdat, zo wat gij van de Vader begeren zult in mijn Naam, Hij u dat geve.*

Drie gewichtige zaken vragen in dit Schriftgedeelte onze aandacht. Over elke dezer is de taal van onze Heere Jezus Christus vol treffelijke lering.

In de eerste plaats behoren wij op te merken hoe onze Heere spreekt over de broederlijke liefde.

Hij komt er voor de tweede maal op terug, ofschoon Hij er reeds in een vroeger gedeelte zijner rede over gesproken had. Hij wil dat wij weten zullen, dat wij over de liefde nooit te hoog kunnen deuken, er nooit te veel gewicht aan kunnen hechten, nooit te veel kunnen doen om haar te beoefenen. Waarheden, welke onze Meester nodig acht door herhaling ons in te prenten, moeten noodzakelijk van het hoogste gewicht zijn.

Hij gebiedt ons, elkander lief te hebben. "Dit is Mijn gebod." Het is een stellige plicht, ons op het geweten gelegd, liefde te bewijzen. Wij mogen dit gebod evenmin verwaarlozen als een van de tien op de berg Sinaï gegeven geboden.

Hij voegt er de hoogste trap van liefde bij: "Elkander liefhebben, gelijkterwijs Ik u heb liefgehad." Geen lager trap voegt ons. De zwakste, de geringste, de onwetendste, de gebrekkelijkste discipel mag niet veracht worden. Allen moeten geliefd worden met een werkdadige, zelfverloochenende, zelfopofferende liefde. Die dit niet kan doen, of die niet trachten wil dit te doen, overtreedt het gebod van. Zijn Meester.

Zulk een voorschrift moet ons opwekken tot streng onderzoek des harten. Het veroordeelt de zelfzucht en wreveligheid van menig naamchristen op de strengste wijze. Goed inzicht in de leer en bekwaamheid om haar in redetwisten te: verdedigen, zullen ons ten laatste niets baten, indien wij van de liefde niets af weten. Zonder liefde mogen wij vrij goed doorgaan voor kerkleden; maar indien wij de liefde niet hebben, zijn wij, zegt Paulus, niet beter dan "een klinkend metaal of luidende schel" (1 Kor. 13: 1). Waar geen liefde is, op die van Christus gelijkende, daar is geen genade, geen werk des Geestes en geen wezenlijk Hem in onze godsdienst. Zalig zijn zij, die Christus' gebod niet vergeten! Zij zijn het, wier "macht is aan de boom des levens, en die door de poorten ingaan in de stad" (Openb. 22: 14). De liefdeloze Christen is ongeschikt voor de hemel.

Wij behoren in de tweede plaats op te merken, hoe onze Heere spreekt over de betrekking tussen Hem en de ware gelovigen. Hij zegt: "Ik heet u niet meer dienstknechten;.... maar ik heb u vrienden genoemd."

Dit is inderdaad een roemrijk voorrecht. Christus te kennen, Christus te dienen, Christus te volgen, Christus te gehoorzamen, in Christus' wijngaard te arbeiden, voor Christus te strijden, dit alles is geen geringe zaak. Maar "vrienden van Christus" genoemd te worden, is voor zondige. mannen en vrouw, zoals wij zijn, iets dat wij moeilijk vatten kunnen. De Koning van de koningen en de Heere van de Heeren ontfermt zich Biet alleen over allen, die in Hem geloven, en zaligt hen, maar noemt hen werkelijk zijn "vrienden". Met het oog op zo'n taal, behoeft het ons niet te verwonderen, dat Paulus zegt dat: "de liefde van Christus de kennis te boven gaat"

(Ef. 3, 19).

Laat het bier door de Heere gezegde de Christenen aanmoedigen om in het gebed gemeenzaam met Christus om te gaan. Waarom zouden wij bevreesd zijn, ons hart geheel uit te storten en al onze geheimen te ontboezemen, als wij spreken tot Hem, die ons zijn "vrienden" heet? Laat het ons vertroosten in al de moeilijkheden, ellenden en droefenissen des levens, en ons vertrouwen in onze Heere aanwakkeren. "Een man, die vrienden heeft," zegt Salomo, "heeft zich vriendelijk te houden" (Spr. 18: 24). Zeker zal onze grote Meester in de hemel nimmer zijn "vrienden" verzaken. Arm en onwaardig als wij zijn, toch zal

Hij ons niet afsnijden, maar ons bijstaan en tot de einde toe vasthouden. David vergat Jonathan nooit, en Davids Zoon zal nooit Zijn volk vergeten. Niemand is zo rijk, zo sterk, zo onafhankelijk, zo wel of zo door en door van alles voorzien, als degene, van wie Christus zegt: "Deze is mijn vriend!"

Ten laatste behoren wij op te merken, hoe onze Heere spreekt over de leer van de uitverkiezing. Hij zegt: "Gij hebt Mij niet uitverkoren; maar Ik heb u uitverkoren.... dat gij zoudt heengaan en vrucht dragen." De hier vermelde uitverkiezing is blijkbaar tweevoudig. Zij sluit niet enkel de uitverkiezing tot het apostelschap in, die de elven alleen gold, maar ook de uitverkiezing ten eeuwigen leven, die het voorrecht is van alle gelovigen. Op die laatste "uitverkiezing", als bijzonder ons betreffende, mogen we met voordeel onze aandacht vestigen.

De uitverkiezing ten eeuwigen leven is een Schriftuurlijke waarheid, die wij nederig moeten aannemen en eenvoudig geloven. Waarom de Heere Jezus sommigen roept en anderen niet roept, levend maakt die Hij wil en anderen in hun zonden laat liggen, dat zijn diepten, die wij niet kunnen verklaren. Het zij ons genoeg te weten dat het zo is. God moet het werk van de genade in 's mensen hart beginnen, of anders zal iemand nooit zalig worden. Christus moet ons eerst uitverkiezen en door zijn Geest roepen, anders zullen wij nooit Christus kiezen. Zonder enigen twijfel, wanneer wij niet zalig worden, zullen wij het aan niemand te wijten hebben dan aan onszelf. Maar indien wij gezaligd.. worden, zullen wij de aanvang onzer zaliging zeker toeschrijven aan de uitverkiezende genade van Christus. Eeuwiglijk zal ons lied zijn, wat van Jona's lippen vloeide: "Het heil (de zaligheid) is des Heeren!" (Jona 2: 9).

De uitverkiezing is altijd tot heiligmaking. Die door Christus uitverkoren zijn, verkoos Hij, niet enkel opdat zij zalig zouden worden, maar opdat zij vrucht zouden dragen en wel vrucht, die gezien kan worden. Alle andere uitverkiezing zonder dit is een blote hersenschim en een ellendige menselijke uitvinding. Het was het geloof en de hoop en de liefde van de Thessalonicensen, die Paulus deed zeggen: "Ik weet uw verkiezing van God" (1 Thess. 1: 4). Waar geen vrucht van heiligmaking gezien wordt, daar kunnen wij er zeker van zijn, is ook geen uitverkiezing.

Met zulke beginselen gewapend, behoeven wij voor de leer van de uitverkiezing niet bevreesd te zijn. Evenals elke Evangeliewaarheid kan zij misbruikt en verdorven worden. Maar voor een Godvruchtig gemoed is zij een onuitsprekelijk troostvolle leer.

#### AANTEKENINGEN.

12. Dit..., Mijn gebod. - elkander liefhebt. - In dit vers keert de Heere terug tot de oude les die Hij reeds geleerd had, liefde tot elkander. Hoe iemand beweren kan christelijke hoop te koesteren, zonder christelijke liefde te bezitten, is moeilijk te verstaan.

13. Niemand meerder liefde.... leven zette voor zijn vrienden. - Hier leert de Heere welke de maat moet zijn van de liefde, welke de Christenen voor elkander moeten

hebben. Het moet een zelfopofferende liefde zijn tot in de dood, zoals de zijnen was (Rom. 5: 6 - 8). - Laat ons hier opmerken, dat de Heere hier duidelijk spreekt van zijn eigen dood als een offeren zoendood. Zelfs zijn vrienden hadden een plaatsbekleder nodig om voor hen te sterven.

14. Gij zijt Mijn vrienden... Ik u gebiede. - Het is opmerkelijk hoe dikwijls de Heere terugkomt op dit groots beginsel, dat gehoorzaamheid het grote bewijs is van levend christendom.

15. Ik heet u niet meer dienstknechten, enz. - Het woord "vrienden" gebruikt hebbende, zegt de Heere tot Zijn discipelen, dat Hij dit woord met opzet gebruikt heeft, om hen te bemoedigen. Zegt Hij, dat Hij hun heeft bekend gemaakt "al wat Hij van de Vader gehoord heeft," dan hebben wij redelijkerwijze daaronder te verstaan alles wat voor hun geestelijk welzijn nodig was en alles wat zij konden dragen. - Het hoge voorrecht van de gelovige wordt hier treffend geleerd. Hij is een vriend van Christus zowel als een kind van God. - Slechts éénmaal vroeger heeft de Heere Jezus Zijn discipelen "vrienden" genoemd (Luk. 12: 4). - Het is waardig opgemerkt te worden, dat Abraham de enige persoon is in het Oude Testament, die "de vriend van God" genaamd wordt (Gen. 18: 17; Jes. 41: 8).

16. Gij hebt Mij niet uitverkoren, enz. - Wanneer de Heere spreekt van "uitverkoren" in dit vers, denk ik, dat Hij twee dingen meent, n.l. Zijn uitverkiezen van de elven om zijn Apostelen te zijn, en hun eeuwige uitverkiezing tot zaligheid. - Calvijn zegt: "Hier ziet het niet op de gewone uitverkiezing van gelovigen, waardoor zij tot kinderen van God zijn aangenomen; maar op die bijzondere uitverkiezing, waardoor Christus Zijn discipelen afzondert tot de dienst van de Evangelieverkondiging." (Zie Joh. 6: 70). - Als de Heere zegt "Ik heb u uitverkoren en gesteld, dat gij zoudt heengaan en vrucht dragen en dat uw vrucht blijve," meen ik, dat Hij doelt op het werk van de bekering en het stichten van een kerk in de wereld. Voegt Hij er bij: "dat uw vrucht blijve," dit ziet op het werk van de prediking, dat na de apostelen zou voortgezet worden. Tot bemoediging voegt de Heere er bij: "opdat, zowat gij van de Vader begeren zult in mijn Naam, Hij u dat geve." - Het is alsof de Heere wilde zeggen: "Troost u met de gedachte dat Ik u als Mijn vrienden heb uitverkoren tot dit groots doel: dat gij uitgaat en predikt, om een rijken oogst van zielen in te zamelen, om een blijvend werk te verrichten en door het gebed voortdurend genade en hulp te bekomen." Dit is mijn gevoelen en gaarne erken ik, dat in dit vers "dingen zijn zwaar om te verstaan."

#### **JOHANNES 15: 17 - 21.**

Wat Christenen van de wereld moeten verwachten. - Redenen om geduld te oefenen.

*17. Dit gebied Ik u, opdat gij elkander liefhebt.*

*18. Indien u de wereld haat, zo weet, dat zij Mij eer dan u gehaat heeft.*

*19. Indien gij van de wereld waart, zo zou de wereld het haar liefhebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat u de wereld.*

*20. Gedenkt des woords, dat Ik u gezegd heb: Een dienstknecht is niet meerder dan zijn Heere. Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij Mijn woord bewaard hebben, zij zullen ook het uw bewaren.*

*21. Maar al deze dingen zullen zij doen om Mijns Naams wille, omdat zij Hem niet kennen, die Mij gezonden heeft.*

Het gedeelte voor ons begint met een vernieuwde vermaning tot broederlijke liefde. Voor de derde maal in deze rede acht de Heere het nodig, deze kostbare zaak onder de aandacht zijner discipelen te brengen. Echte liefde moet waarlijk wel zeldzaam zijn, als er zo herhaaldelijk op gewezen wordt! Het verband, waarin zij nu voorkomt, moet wel opgemerkt worden. De christelijke liefde wordt in tegenstelling geplaatst van de haat van de wereld.

In de eerste plaats wordt ons hier aangewezen, wat ware Christenen moeten verwachten in de wereld te zullen ontmoeten - haat en vervolging. Zou de discipelen vriendelijkheid en gunst van de wereld verwachtten, zij zouden grievend teleurgesteld worden. Zij moesten er op rekenen, dat ze even slecht behandeld zouden worden als hun Meester. "De wereld haat u. Weet, dat zij Mij eerder dan u gehaat heeft. Indien zij Mij vervolgd hebben, zij zullen ook u vervolgen; indien zij Mijn woord bewaard hebben, zij zullen Ook het uw bewaren."

Feiten, smartvolle feiten in alle eeuw, leveren overvloedig bewijs, dat de waarschuwing des Heeren niet zonder oorzaak was. Vervolging Was het tot van de Apostelen en hun metgezellen, waar zij zich maar vertoonden. Niet meer dan één of twee van hen waarschijnlijk stierven rustig op hun bed. Vervolging is het tot geweest van alle ware gelovigen door de achttiende eeuw van de kerkgeschiedenis heen. De handelingen van de Romeinse keizers en Roomse pausen, de Spaanse inquisitie, alle verhalen dezelfde geschiedenis.

Hoe de onbekeerden tegenover het ware Christendom staan, blijkt wel uit hun spotten, belasteren en verdraaid voorstellen. Zoals het was in Paulus' dagen, zo is het ook nu. In het openbare en in het private leven, in de school en aan de academie, in huis en daarbuiten, "allen, die Godzalig willen leven in Christus Jezus, die zullen vervolgd worden" (2 Tim. 3: 12). Bloot kerklid zijn en uitwendige belijdenis zijn natuurlijk een goedkope godsdienst en kosten een mens niets. Maar een levend Christendom zal altijd een kruis medebrengen.

Het is tot onze vertroosting van het uiterste belang, deze dingen te weten en te verstaan. Niets zo misleidend dan de gewoonte om verwachtingen, valse verwachtingen te koesteren. Laat ons wel bedenken, dat de menselijke natuur nooit verandert, dat "het bedenken des vleses is vijandschap tegen God" en tegen Gods beeld in Zijn volk (Rom. 8: 7). Laat het ons wel bedenken, dat geen heiligheid of standvastigheid van gedrag ooit de goddelozen zal tegenhouden Christus' dienstknechten te haten, te haten zoals hun vlekkeloze Meester. Laat ons deze dingen in gedachtenis houden, dan zullen wij niet teleurgesteld worden.

In dit gedeelte worden ons aangewezen twee redenen om geduld te oefenen onder de vervolging van deze wereld. Elk een is van gewicht en levert stof tot overdenking.

Eerst, vervolging is de beker, waaruit Christus zelf heeft gedronken. 'Vlekkeloos als Hij was in alles, in gemoedsstemming, woord en daad, - onvermoeid als Hij was in werken van liefde, altijd uitgaande om goed te doen, - toch werd nooit iemand zo gehaat als Jezus tot de laatsten dag zijner aardse bediening. Schriftgeleerden, Hogepriesters, Farizeeërs en Sadduceeërs, Joden en Heidenen verenigden zich, in verachting over Hem uit te storten en Hem tegen te staan, en rustten niet, voordat Hij ter dood was gebracht.

Dit alleen moet ons steunen en voor bezwijken bewaren bij de haat van de goddelozen. Bedenken wij, dat wij slechts wandelen in de voetstappen van onze Meester. Verdienen wij beter te worden behandeld? Zijn wij beter dan Hij? Laat ons de murmurerende gedachten bestrijden! Laat ons stillekens de beker drinken, die de

Vader ons geeft. Bovenal, laat ons dikwijls in herinnering brengen het gezegde van de Heere: "Gedenk des woords, dat Ik u gezegd heb: Een dienstknecht is niet meerder dan zijn Heere."

Ten andere, de vervolging helpt bewijzen, dat wij kinderen Gods zijn en een schat, hebben in de hemel. Zij levert bewijs, dat wij wezenlijk wedergeboren zijn, dat wij genade hebben in het hart en erfgenamen zijn van de heerlijkheid. "Indien gij van de wereld waart, zo zonde de wereld het haar liefhebben; doch omdat gij van de wereld niet zijt, maar Ik u uit de wereld heb uitverkoren, daarom haat de wereld." Kortom, vervolging is de keur van echt goud en zilver: zij is een van de kentekenen van een bekeerd mens.

Laat ons onze harten stalen met deze troostrijke gedachte, als wij gevoelen dat wij onder de haat van de wereld zouden bezwijken. Het is voorzeker hard om te dragen, wanneer ons geweten ons zegt dat wij onschuldig zijn. Doch laat ons ten slotte niet vergeten, dat het een goed teken is. Het bewijst, dat er een werk in ons is aangevangen door de Heilige Geest, dat nooit kan omvergeworpen worden. Wij mogen ons vasthouden aan de heerlijke belofte: "Zalig zijt gij, als de mensen u smaden en vervolgen, en liegende alle kwaad tegen u spreken, om Mijnentwille. Verblijdt en verheugt u, want uw loon is groot in de hemelen; want zo hebben zij vervolgd de profeten, die voor u geweest zijn" (Matth. 5: 11, 12). Wanneer de wereld het slechtste gezegd en gedaan heeft, kan dit de gelovigen die belofte niet ontroven.

Laat ons van dit onderwerp afgaan met een diep medelijden voor hen, die anderen om hun geloof vervolgen. Dikwijls, zeer dikwijls, doen zij het, zoals de Heere zegt, omdat zij niet beter weten. "Zij kennen Hem niet, die Mij gezonden heeft." Laat ons evenals onze Goddelijke Meester en zijn dienstknecht Stefanus, bidden voor degenen die ons kwellen en vervolgen. Hun vervolging doet ons zelden kwaad, en drijft ons vaak dichter tot Christus, tot de Bijbel en de troon van de genade. Onze voorbedding, wordt die verhoord, kan zegen over hun zielen brengen. Het laatste gebed van de stervenden Stefanus kan aangemerkt worden als een schakel in de wondervolle geschiedenis van Paulus' bekering (Hand. 7: 60).

#### AANTEKENINGEN.

17. Dit gebied.... elkander liefhebben - Anderen vertalen niet "opdat", maar "dat gij elkander liefhebt."

18. Indien de wereld u haat, enz. - Dit moest de discipelen niet bevreemden: de wereld had de Heere voor hen gehaat en vervolgd, hoewel zij Hem geen misdaad kon ten laste leggen. Met deze woorden wilde de Heere Zijn discipelen opnieuw vertroosten en bemoedigen. De Christen heeft nog niets anders van de wereld te verwachten.

19. Indien gij van de wereld waart, enz. - Luther merkt aan: "De wereldlingen zijn jegens elkander als jonge vriendjes, Christus daarbuiten gesloten. In al wat Christus betreft, zijn zij eensgezind in haten." De Godvrezenden zijn als vreemdelingen in de wereld, en in een vreemd, ja vijandig land; en zij zien op de wereld en worden door haar aangezien als vreemdelingen, en dienovereenkomstig door haar behandeld.

20. Gedenkt des, woords, enz. - De Heere herinnert de elven wat Hij hun vroeger reeds gezegd had, toen Hij hen uitzond om te prediken (Matth. 10: 24, Luk. 6: 40). - Dit woord "gedenkt" houdt een onuitputtelijke mijn van bedoeling in.



21. Maar al deze dingen.... om mijns Naams wil. - De uitdrukking "deze dingen" verwijst blijkbaar naar het "haten, vervolgen, en kwaad tegen u spreken." De vervolgte Christen "vervult de overblijfselen van de verdrukking van Christus" (Kol. 1: 24); hij draagt "de versmaadheid van Christus" (Hebr. 11: 26).

Omdat zij Hem niet kennen, die Mij gezonden heeft. - Diepe onkunde was de grote oorzaak van het gedrag van de ongelovige Joden. Zij kenden God de Vader niet, die Jezus in de wereld had gezonden, en de Zoon niet, dat Hij de Messias was, die de Vader beloofd had te 'zullen zenden. De geestelijke blindheid en verharding van de Joden in de tijd van de Heere en zijn Apostelen is iets, dat door alle Bijbellezers nauwlettend in het oog moet worden gehouden. (Zie Hand. 3: 17; 13: 27; 28: 25 - 27; 1 Kor. 2: 8; 2 Kor. 3: 14). Het was een oordeel van de verblindings, waaraan de gehele natie was overgegeven, zoals Farao, als een laatste straf voor eeuwlange afgoderij, goddeloosheid en ongeloof. - Het is opmerkelijk hoe dikwijls hier de Heere van "de wereld" spreekt. Zes malen noemt Hij haar. - Ook verdient opmerking da zonderlinge overeenkomst tussen de gang van bewijsvoering in dit gedeelte en die van Johannes in het 3e hoofdstuk van zijn eerste Zendbrief. De Apostel schrijft daar, alsof hij dit hoofdstuk voor zich heeft.

#### **JOHANNES 15: 22 - 27.**

Misbruik van voorrechten. - De Heilige Geest. - Ambt van de apostelen

*22. Indien Ik niet gekomen ware, en tot hen gesproken had, zij hadden geen zonde; maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hun zonde.*

*23. Die Mij haat, die haat ook Mijn Vader.*

*24. Indien Ik de werken onder hen niet had gedaan, die niemand anders gedaan heeft, zij hadden geen zonde; maar nu hebben zij ze gezien, en beiden Mij en Mijn Vader gehaat;*

*25. Maar dit geschiedt, opdat het woord vervuld worde, dat in hun wet geschreven is: Zij hebben mij zonder oorzaak gehaat.*

*26. Maar wanneer de Trooster zal gekomen zijn, die Ik u zenden zal van de Vader, namelijk de Geest der Waarheid, die van de Vader uitgaat, die zal van Mij getuigen;*

*27. En gij zult ook getuigen, want gij zijt van de beginne met Mij geweest.*

In deze verzen behandelt onze Heere Jezus Christus drie hoogst belangrijke onderwerpen. Het zijn ontegenzeggelijk moeilijke onderwerpen, waarover wij gemakkelijk in dwaling kunnen vallen. Maar de woorden, hier door de Heere uitgesproken, werpen er veel licht op.

Eerst behoren wij op te merken, hoe onze Heere spreekt over het misbruik van godsdienstige voorrechten. Het verzwaart 's mensen schuld en zijn veroordeling. Hij zegt tot Zijn discipelen, dat, zo Hij niet had "gesproken" en "gedaan" onder de Joden dingen, die nooit tevoren iemand gesproken of gedaan had, "zij geen zonde hadden". Hierbij moeten we bedenken, dat Hij bedoelt, "dat zij niet zo zondig en schuldig zouden zijn, als zij nu waren." Doch nu was er voor hen volstrekt geen verontschuldiging. Zij hadden Christus' werken gezien en Christus' onderwijs gehoord, en toch bleven zij ongelovig. Wat kon er meer voor hen gedaan worden? Niets, hoegenaamd niets. Zij zondigden tegen het helderst mogelijk licht en waren van alle mensen de schuldigste.

Laat ons het als een eerste grondbeginsel in onze godsdienst vaststellen, dat

godsdienstige voorrechten in zekeren zin zeer gevaarlijke dingen zijn. Helpen zij ons niet hemelwaarts, zij zullen ons slechts te dieper doen zinken in de hel. Zij verzwaren onze verantwoordelijkheid. "Een iegelijk, wie veel gegeven is, van die zal veel geëist worden" (Luk. 12: 48). Hij, die woont in een land van open Bijbels en altijd het Evangelie hoort prediken, en toch zich inbeeldt, dat hij in de dag des oordeels op gelijke lijn zal staan met een niet - onderwezen Chinees, bedriegt zich vreselijk. Hij zal, tenzij hij zich bekeert, ondervinden dat zijn oordeel zal zijn naar het licht dat hem geschonken was. Dit alleen, dat hij kennis bezat en die niet gebruikte, zal blijken een zijner grootste zonden te zijn. " Die geweten heeft de wil zijns Heeren, en niet naar zijn wil gedaan heeft, die zal met vele slagen geslagen worden" (Luk. 12, : 47).

Het zou voor alle belijdende Christenen goed zijn, indien dit meer algemeen in het oog werd gehouden. Niets hoort men meer algemeen, dan dat mensen zich vertroosten met de gedachte dat zij "weten" wat goed en recht is, terwijl zij blijkbaar onbekeerd zijn en onvoorbereid voor de dood. Zij blijven rusten bij dit onzalig zeggen: "Wij weten het wel, wij weten het wel," alsof het weten al hun zonden zou kunnen wegwassen, - vergetende, dat de duivel meer weet dan iemand onzer en er toch niet beter aan toe is! Laat de brandende woorden van onze Heere in het voor ons liggend Schriftgedeelte diep in onze harten zinken en dat wij ze nimmer vergeten: "Indien Ik niet gekomen ware, en tot hen gesproken had, zij hadden geen zonde; maar nu hebben zij geen voorwendsel voor hun zonde." Het licht te zien en het niet te gebruiken, kennis te bezitten en er niet mede te rekenen, te kunnen zeggen: "Ik weet", en niet te zeggen: "Ik geloof", dit zal ons de laagste plaats aan Christus' linkerhand in de grote dag des oordeels doen innemen.

In de tweede plaats behoren wij in deze verzen op te merken, hoe de Heere spreekt over de Heilige Geest.

Hij spreekt van Hem als van een Persoon. Hij is "de Trooster", die te komen staat; Hij is een "gezondene" en "uitgaande"; Hij is een, wiens bediening is "getuigen". Dit zijn woorden, die niet gebezigd kunnen worden van een invloed, of inwendig gevoel. Die zo uit te leggen is in strijd niet het gezond verstand en doet de duidelijke uitspraak geweld aan. Rede en billijkheid eisen van ons, dat wij hier denken aan een persoonlijk wezen, aan Hem, die wij geleerd worden te aanbidden als de derden Persoon in de Drie-eenheid.

Voorts spreekt onze Heere van de Heilige Geest als van Een, die "Hij zenden zal van de Vader", en Een, "die van de Vader uitgaat." Dit zijn diepe gezegden, voorzeker zó diep, dat wij ze niet kunnen doorgronden. Dit alleen, dat de Oosterse en Westerse Christelijke kerken eeuwlang over hun betekenis verdeeld zijn, moet ons eren, ze met eerbied te behandelen. En ding, in allen gevalle, is helder en duidelijk. Er bestaat een nauwe en innige vereniging tussen de Geest, de Vader en de Zoon. Waarom die Geest in dit vers gezegd wordt door de Zoon gezonden te worden en int te gaan van de Vader, kunnen wij. niet zeggen.

Maar wij kunnen ons gerust neerleggen bij de uitdrukking in een oude geloofsbelijdenis: "In deze Drie-eenheid is de Een niet voor of achter de Ander. Zoals de Vader is, zo is ook de Zoon, en zo is ook de Heilige Geest." - Bovendien, wij mogen rusten in de troostrijke waarheid, dat alle drie Personen in de Drie-eenheid gelijkelijk medewerken in het zaligen van onze zielen. Het was God in Drie-eenheid, die zei: "Laat ons scheppen", en het is God in Drie-eenheid, die zegt: "Laat ons zaligmaken."

Laat ons omtrent de leer aangaande de Heilige Geest immer op onze hoede zijn.

Laat ons zorgdragen, gezonde en Schriftuurlijke gedachten aangaande zijnen natuur, zijn Persoon en zijn werkingen te bezitten. Een godsdienst, die Hem uitsluit, is verre van ongemeen. Hoeden wij ons er voor, dat zo'n godsdienst de onze niet zij. "Waar is het Lam, de Heere Jezus Christus?" moet de eerste vraag ter beproeving van ons Christendom zijn. "Waar is de Heilige Geest?" moet de tweede zijn. Laat ons goed zorgdragen, dat het werk des Heilige Geestes niet zo onder buitensporige stellingen van de kerk bedolven worde, dat de Heilige Geest van de Schrift geheel uit het oog verloren ga. "Zo iemand de Geest van Christus niet heeft, die komt Hem niet toe" (Rom. 8: 9). Geen godsdienst verdient Schriftuurlijk of Apostolisch genaamd te worden, waarin het werk van de Heilige Geest niet op de voorgrond staat en niet een ereplaats bekleedt.

Eindelijk behoren wij in deze verzen op te merken, hoe onze Heere spreekt over het bij zonder dienstwerk van de Apostelen. Zij moesten zijn getuigen zijn in de wereld. "En gij zult ook getuigen."

Deze uitdrukking is bijzonder leer- en zinrijk. Zij leerde de elven wat hun te doen stond, zolang zij leefden. Zij hadden te getuigen van gebeurtenissen, welke velen niet zouden willen geloven, en van waarheden, die het natuurlijke hart niet zouden gevallen. Zij zouden dikwijls alleen staan, - weinigen tegenover velen; een kleine kudde tegenover een grote menigte. Niets van dit alles moest hen beroeren. Zij moesten het niet vreemd achten, vervolgd, gehaat, tegengestaan en gesmaad te worden. Dit moesten zij niet tellen. Getuigen was hun grote plicht, of de mensen hen geloofden of niet. Zo getuigende, zou hun naam daarboven in Gods gedenkboek staan; en zo getuigende, vroeg of laat, zou de Rechter van allen hun een "onverwelkelijke kroon van de heerlijkheid" geven (1 Petrus 5: 4).

Laat ons ten slotte nooit vergeten, dat wat de Apostelen opgedragen werd, zolang de wereld bestaat in zekeren zin door elk waar Christen moet gedaan worden. Wij moeten allen van Christus getuigen. Wij moeten ons niet schamen voor Christus' zaak te staan, voor Christus uit te komen, en volstandig te blijven in het handhaven van de waarheid van Christus' Evangelie. Waar we wonen, in de stad of op het land, binnen- of buitenslands, wij moeten stoutmoedig onze Meester bij elke gelegenheid belijden. Dit doende, zullen wij wandelen in de voetstappen van de Apostelen, hoewel lang na hen. Dit doende zullen wij onze Meester welbehaaglijk zijn, en mogen wij hopen, dat wij ten laatste van de Apostelen loon zullen ontvangen.

#### AANTEKENINGEN.

22. Indien Ik niet gekomen ware, enz. - In dit en de volgende drie verzen toont onze Heere de bijzondere boosheid en schuld aan van de Joden in het verwerpen van Hem. Blijkbaar doelt de Heere in dit vers op de belangrijke profetie (Deut. 18: 18, 19), betreffende een Profeet als Mozes die verwekt zou worden, naar wie de Joden moesten horen. De afwijzing van de beloofde Profeet is in zichzelf reeds hun veroordeling en ontnemt hun alle verontschuldiging. - Wanneer de Heere zegt: "zij hadden geen zonde", betekent dit natuurlijk niet, dat zij in het geheel niet zondaars zouden zijn. Het is alleen een andere manier van spreken om de mate van hun schuld te doen uitkomen. (Verg. Job. 9: 41). Er zijn trappen in de zonde, en niets maakt 's mensen schuld groter, dan wanneer hij voorrechten heeft en die niet goed gebruikt.

23. Die Mij haat,.... ook Mijn Vader. - Poole merkt aan "Het is een algemene dwaling van de wereld, dat velen beweren God lief te, hebben, terwijl zij openbare haters van

Christus en zijn Evangelie zijn. Onze Zaligmaker zegt: Dit is onmogelijk." - Hengstenberg merkt aan: "De Joden beleden, dat zij God lief hadden en dat zij uit grond van die liefde Christus haatten; maar de God die zij liefhadden, was niet de ware God, maar een denkbeeldig iets, dat zij God noemden. Dat zij Christus verwierpen, in weerwil van al zijn woorden van geest en waarheid, bewees, dat zij vijanden van de Vader waren."

24. Indien Ik de werken onder hen niet gedaan had, enz. – Hoe meer de Joden van Jezus zagen, hoe meer zij Hem haatten. Met de woorden: "die niemand anders gedaan heeft" wil de Heere niet zeggen, dat elk door Hem verricht wonder groter was dan enig wonder, hetwelk van Mozes, Elia of Eliza verhaald wordt; maar dat zijn wonderen zo groot en uitnemend waren door de wijze waarop Hij ze verrichtte. Zonder moeite of inspanning, met een enkel woord, toonde Hij dat de gehele schepping aan zijn wil gehoorzaam was. - Merken wij wel op, hoe de Heere zich op zijn wonderen beroept, als bewijs van zijn Messiasschap, hetwelk de Joden had behoren te overtuigen. Dit behoort niet vergeten of terzijde gelegd te worden.

25. Maar dit geschiedt, opdat enz. - De wijze waarop de Heere hier de Schrift aanhaalt, is zo gemeenzaam in de Evangeliën, dat dit nauwelijks behoeft aangemerkt te worden. De dingen die Hij vermeldt, geschieden niet om de Schrift te vervullen; maar door het gebeuren daarvan, werd de Schrift vervuld.

Het woord, dat in hun wet geschreven is. - Men versta hier onder "wet" het gehele Oude Testament (Matth. 2: 23). Sommigen menen, dat de Heere een bepaalden tekst op het oog hebbe gehad, en wel Ps. 31: 19 en Ps. 69: 5. - "Zonder oorzaak" betekent letterlijk: "om niet". Het Griekse woord, hier door "zonder oorzaak" vertaald, komt slechts negen malen in het N. T. voor. Zes malen is het vertaald door "om niet", eenmaal "tevergeefs" (Gal. 2: 21) en eenmaal "zonder oorzaak" (Joh. 15: 25).

26. Maar wanneer de Trooster, enz. - Het oogmerk van dit vers schijnt een bemoediging te zijn voor de discipelen. Zij moesten zich niet hopeloos gevoelen om het ongeloof en de verharding van de Joden. Er zou een getuige verwekt worden, wiens getuigenis de Joden niet zouden kunnen weerstaan. Een zou er komen, die van de Goddelijke zending van de Christus zo'n getuigenis zou geven, dat zelfs de boze Joden tot zwijgen gebracht en verpletterd zonden worden, ofschoon zij ook onbekeerd bleven. Die getuige was de Heilige Geest, die op de Pinksterdag met buitengewone kracht zou komen. - Het "uitgaan", waarvan hier sprake is, betekent niet maar, dat de Geest door de Vader gezonden wordt en van de Vader komt. Al de beste Schriftverklaarders denken hierbij aan het van eeuwigheid uitgaan van de Heilige Geest. - Christus zegt: "Ik zal Hem zenden," en ook: "Hij gaat uit van de Vader." Ofschoon het hier niet uitdrukkelijk geleerd wordt, blijkt hieruit toch, dat de Heilige Geest uitgaat van de Vader en van de Zoon: want hoe kan de Zoon de Heilige Geest zenden, indien Hij ook niet van de Zoon uitgaat?

27. En gij zult ook getuigen. - Hoe merkwaardig dit vervuld is, weten wij uit de eerste zeven hoofdstukken van de Hand.. Bijvoorbeeld: "De Apostelen gaven met grote kracht getuigenis van de opstanding des Heeren Jezus" (Hand. 4: 33). - Het verdient opgemerkt te worden, dat in het Grieks de beide werkwoorden in dit vers in de tegenwoordigen tijd staan. Er staat dus eigenlijk: "En gij zijt ook getuigen," en "gij zijt van de beginne met Mij."

Laat ons, eer wij dit hoofdstuk verlaten, opmerken hoe nadrukkelijk de Heere Zijn

discipelen omtrent drie hoogstgewichtige punten onderwijs gaf: 1. hun betrekking tot Hem: zij moesten in innige eenheid met Hem blijven, als de ranken in de wijnstok; - 2e hun betrekking tot elkander: zij moesten elkander liefhebben met een innige, zelfopofferende liefde, als hun Meester; - 3e hun betrekking tot de wereld: zij moesten verwachten gehaat te worden en zich daarover niet verwonderen; dit geduldig en onverschrokken dragen.

### JOHANNES 16: 1 - 7.

Een merkwaardige voorzegging. - Waarschuwing tegen het nemen van ergernis bij verdrukking. - Redenen waarom Christus heenging.

1. *Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij niet geërgerd wordt.*
2. *Zij zullen u uit de synagoge werpen; ja, de ure komt, dat een iegelijk die u doden zal, zal menen Gode een dienst te doen.*
3. *En deze dingen zullen zij u doen, omdat zij de Vader niet gekend hebben, noch Mij.*
4. *Maar deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat, wanneer de ure zal gekomen zijn, gij dezelve moogt gedenken, dat Ik ze u gezegd heb; doch deze dingen heb Ik u van het begin niet gezegd, omdat Ik bij ulieden was.*
5. *En nu ga ik heen tot Dengene, die Mij gezonden heeft, en niemand van u vraagt Mij: waar gaat Gij heen?*
6. *Maar omdat Ik deze dingen tot u gesproken heb, zo heeft de droefheid uw harten vervuld.*
7. *Doch Ik zeg u de waarheid: het is u nut, dat Ik wegga, want indien Ik niet wegga, zo zal de Trooster tot u niet komen; maar indien Ik heenga, zo zal Ik Hem tot u zenden.*

De eerste verzen van dit hoofdstuk bevatten drie belangrijke mededelingen van Christus, welke onze bijzondere aandacht verdienen.

Eerst, wij horen de Heere een merkwaardige voorzegging uitspreken. Hij deelt aan Zijn discipelen mede, dat zij uit de Joodse kerk geworpen en zelfs ten dode toe zullen vervolgd worden: "Zij zullen ia uit de synagogen werpen; ja, de ure komt, dat een iegelijk, die u doden zal, zal menen Gode een dienst te doen."

Hoe vreemd schijnt dit op het eerste gezicht! Uitbanning, lijden en dood zijn het deel, dat de Vredenvorst Zijn discipelen voorspelt! Wel verre van hen en hun boodschap dankbaar te ontvangen, zal de wereld hen haten, hen verachtelijk behandelen en hen doden. En, erger nog, hun vervolgers zullen zich werkelijk overtuigd houden, dat het recht is te vervolgen en de wreedste behandelingen te doen ondergaan in de heiligen naam van de godsdienst.

Hoe waar is deze voorspelling uitgekomen! Evenals elke andere profetie van de Schrift, is zij letterlijk vervuld. De Handelingen van de Apostelen tonen ons, hoe de ongelovige Joden de eerste Christenen hebben vervolgd. De geschiedbladen berichten ons, welke afgrijpselijke gruwelen door de Roomse inquisitie zijn gepleegd. De jaarboeken van ons eigen land verkondigen ons hoe onze Godvruchtige hervormers om hun geloof op de brandstapel zijn verbrand door mensen, die verklaarden dat zij dit alles deden uit ijver voor het zuivere Christendom. Hoe ondenkbaar en ongelooflijk het in die tijd moge zijn voorgekomen, bevonden is het, dat de grote Profeet van de Kerk, in dit, gelijk als in ieder ander geval, niets dan letterlijke waarheid heeft voorspeld.

Het verwondere ons nimmer te horen, dat ware Christenen op de een of andere wijze, zelfs in onze dagen, vervolgd worden. De menselijke natuur verandert nooit. De vervolgingen, welke Gods kinderen van allerlei rang en stand, indien zij hun Heere belijden; zelfs nu te lijden hebben, zijn veelvuldiger dan een gedachteloze wereld vermoedt. Zij allen weten het, die baar ondervinden in de school, aan de universiteit, op het kantoor, in de kazerne, aan boord. Deze woorden zullen altijd waar worden bevonden: "Allen, die Godzalig willen leven in Christus Jezus, zullen vervolgd worden" (2 Tim. 3: 12).

Laat ons nimmer vergeten, dat godsdienstige ernst alleen het bewijs is, dat iemand een waar Christen is. Niet alle ijver is goed: het kan een ijver zijn zonder verstand. Niemand doet zoveel kwaad als een onwetende, onverstandige zeloot. Niet alle ernst is te betrouw; zonder de leiding van Gods Geest kan die een mens zcío verkeerd vervoeren, dat hij, gelijk Saulus, Christus zelf gaat vervolgen. Sommige bigotten menen Gode een dienst te doen, wanneer zij werkelijk tegen zijn waarheid strijden en Zijn volk vertreden. Bidden wij zowel om licht als om ijver.

Ten andere horen wij de Heere de bijzondere reden verklaren, waarom fly deze voorzegging doel. "Deze dingen," zegt Hij, "heb Ik tot u gesproken, opdat gij niet geërgerd wordt."

De Heere wist wel, dat niets zo gevaarlijk is voor onze troost, dan valse verwachtingen te koesteren. Daarom bereidde Hij Zijn discipelen er op voor, wat hun in zijn dienst te wachten stond. Vooraf gewaarschuwd is vooraf gewapend.! Zij moesten niet op een gemakkelijke loopbaan en een kalme rust rekenen. Zij moesten rekenen op strijd, wonden, verzet, vervolging en zelfs op mogelijke terdoodbrenging. Als een verstandig veldoverste hield Hij voor zijn krijgslieden de aard van de veldtocht, die zij aanvingen, niet verborgen. Hij verhaalde hun getrouwelijk en liefdevol alles wat hun te wachten stond, opdat, wanneer de tijd van de beproeving kwam, zij zijn woorden zouden gedenken, en niet teleurgesteld of geërgerd zijn. Wijselijk waarschuwde Hij hen vooruit, dat het kruis de weg was tot de kroon.

De kosten verrekenen is een van de eerste plichten, die de Christenen ten allen tijde behoren te beoefenen. Het is geen goedheid, jongen beginners de dienst van Christus in valse kleuren voor te schilderen en de oude waarheid achterwege te houden: "dat wij door vele verdrukkingen moeten ingaan in het koninkrijk Gods" (Hand. 14: 22). Door aangename dingen te voorspellen en "vrede" te roepen, kunnen wij de rangen van Christus' leger gemakkelijk met belijdende krijgsknechten vullen. Doch dit zijn juist de krijgsknechten, die, evenals de steenachtige hoorders, in de tijd van de verdrukking afvallen en ten dage des strijds terugkeren. Geen Christen is in een gezonden gemoedstoestand, die niet op verdrukking en vervolging is voorbereid. Hij die denkt, de onstuimige wateren dezer wereld te doorwaden en de hemel met altijd gunstige wind en weer te bereiken, kent nog niet zoals hij moet kennen. Nooit kunnen wij zeggen, wat ons in het leven te wachten staat. Maar van één ding moeten wij zeker zijn: het kruis moeten wij dragen, willen wij de kroon verwerven. Laat ons dit goed vasthouden en het nooit vergeten. Wanneer dan de ure van de beproeving komt, zullen wij "niet geërgerd worden".

Eindelijk vinden wij, dat onze Heere een bijzondere reden geep, waarom het nul was, dat Ik van Zijn discipelen wegging. "Indien Ik niet wegga," zei Hij, "Zo zal de Trooster tot u niet komen."

Wij kunnen ons wel voorstellen, dat onze goedertieren Heere zag hoe verslagen de discipelen waren bij de gedachte dat Hij hen ging verlaten. Ofschoon zij 's Heeren

woorden bij deze gelegenheid, evenals bij andere, niet ten volle begrepen, hadden zij toch blijkbaar een vaag begrip, dat zij door hun almachtigen Vriend, als wezen in een koude en onvriendelijke wereld alleen gelaten zouden worden. Bij die gedachte kromp hun het hart in één. Allervriendelijkst troostte hen de Heere door zinrijke woorden. Hij zei hun, dat zijn heengaan, hoe smartelijk het mocht schijnen, niet iets kwaads maar iets goeds was. Zij zouden werkelijk ondervinden, dat het geen verlies maar een winst was. Zijn lichamelijke afwezigheid zou voordeliger zijn dan zijn tegenwoordigheid.

Het valt niet te ontkennen, dat dit een enigszins duister gezegde is. Op het eerste gezicht schijnt het moeilijk te verstaan, hoe het goed kon zijn dat Christus van Zijn discipelen zou weggaan. Een weinig nadenken kan ons evenwel doen inzien, dat deze merkwaardige verklaring, evenals al wat de Heere gezegd heeft, wijs, recht en waar was. De volgende punten verdienen aandachtige overweging.

Het is duidelijk, dat indien Christus niet gestorven, opgestaan en ten hemel gevaren ware, de Heilige Geest niet met buitengewone kracht op de Pinksterdag zou hebben kunnen neerdalen en zijn menigvuldige gaven aan de Kerk schenken. Hoe geheimzinnig het moge zijn, er bestond in de eeuwigen raad van God een verband tussen de hemelvaart van Christus en de uitstorting van de Heilige Geest.

Ware Christus lichamenlijk bij de discipelen gebleven, dan zou Hij terzelfdertijd op niet meer dan één plaats zijn geweest. De tegenwoordigheid van de Heilige Geest die Hij neerzond, zou elke plaats vervullen, overal waar gelovigen in de wereld in Zijn Naam vergaderd waren.

Indien Christus op aarde ware gebleven en niet naar de hemel gegaan, Hij zou voor Zijn volk niet een Hogepriester geworden zijn op dezelfde volle en volkomen wijze, als Hij dit geworden is na zijn hemelvaart. Hij ging heen, om, te zitten aan de rechterhand van God en 'te verschijnen voor ons, verheerlijkt in onze menselijke natuur, als onze Voorspraak bij de Vader.

Eindelijk, indien Christus altijd lichamenlijk bij Zijn discipelen gebleven ware, daar zou veel minder ruimte geweest zijn voor de oefening van hun geloof, hoop en vertrouwen, dan wanneer Hij was heengegaan. De hun geschonken gaven zouden niet zo tot beoefening geroepen zijn, en zij zouden minder gelegenheid gehad hebben om God te verheerlijken en zijn macht in de wereld ten toon te spreiden.

Na dit alles blijft dit grote feit nog over, dat, nadat de Heere Jezus was heengegaan en de Heilige Geest op de Pinksterdag neerdaalde, de godsdienst van de discipelen iets geheel nieuws werd. De wasdom van hun kennis, en geloof, en hoop, en ijver, en moed was zo groot, dat die het dubbele van vroeger geworden waren. Zij deden veel meer voor Christus, toen Hij afwezig was, dan zij ooit gedaan hadden in zijn bijzijn. Wat sterker bewijs kunnen wij eisen, dat het hun nut was dat hun Meester heenging?

Stappen wij van dit onderwerp af met een diepe overtuiging; dat, ter bevordering van het Christendom, niet zozeer de vleselijke tegenwoordigheid van Christus in ons midden noodzakelijk is, als wel de tegenwoordigheid van de Heilige Geest in onze harten. Wat wij moeten begeren en wensen is niet Christus' lichaam letterlijk met onze handen te betasten, maar Christus door de genade des Heilige Geestes geestelijk woonachtig te hebben in onze harten.

#### AANTEKENINGEN.

1. Deze dingen gesproken niet. geërgerd. -

Dit hoofdstuk zet de rede van de Heere onafgebroken voort. - Stier tekent aan, dat "deze dingen" inhouden beide de waarschuwing van de haat van de wereld en de belofte van de Heilige Geest. De voorwetenschap van de haat van de wereld zou de

discipelen behoeden voor verrassing en teleurstelling; de belofte van de Heilige Geest zou hen bemoedigen.

2. Zij zullen u uit de synagogen werpen. - De Griekse woorden zijn merkwaardig: "Zij zullen u buiten - de - synagoge - mannen maken." Wij hebben maar een nauw begrip hoe smartelijk en hoe groot een verlies dit voor een Jood was, tenzij wij studie gemaakt hebben van de evangelieprediking onder de Joden in onze tijd. Niets grijpt een Jood zo geweldig aan als uit de synagoge geworpen, dat is uit de gemeenschap van de Joden gebannen te worden. - Hengstenberg merkt hierbij op: "De discipelen mochten niet eigenwillig uit de synagoge gaan, maar afwachten wat hun overkomen zou hij de volle prediking van het Evangelie. Dit geeft een zeer verstaanbare wenk aan de gelovigen in tijden van verval in de kerk; namelijk, dat zij zich in hun gedachten verre houden van het denkbeeld om zich eigenwillig af te scheiden. De reformatie is dan alleen gewettigd, wanneer de uitwerping is voorafgegaan." –

Calvijn merkt aan: "Wij hebben geen reden, ons te verontrusten over de excommunicaties van de Paus, waarmee hij tegen ons uitvaart vanwege het Evangelie. Zij zullen ons zo weinig schaden, als de excommunicaties die tegen de Apostelen werden uitgevaardigd." Een vloek die zonder oorzaak is, zal niet komen (Spr. 26: 2).

De ure komt u doden Code een dienst te doen. – De mensen hebben metterdaad getoond, dat zij meenden Gode een dienst te doen, met mensen, wier godsdienst zij verkeerd achtten, te doden. Zo Saulus van Tarsen (Hand. 26: 9); zo de Roomsers in de dagen van de Hervorming, en zij zouden het nog doen, als zij maar konden. - Ferus merkt aan: "Goede voornemens en meningen, die niet uit Gods Woord ontspringen, zijn niet beter dan goddeloosheid."

3. En deze dingen zullen zij u doen, enz. - Hier weer geeft de Heere de blinde onwetendheid van de Joden als de reden op van hun vijandschap. (Verg. 15: 21).

4. Maar deze dingen heb Ik tot u, gesproken, enz. - Het woord "Ik," in het gezegde: "opdat gij derzelve moogt gedenken, dat Ik ze u gezegd heb," heeft bijzondere nadruk. Het wil zeggen: Gedenkt dat Ik, Ikzelf, uw Meester, het u gezegd heb.

Doch van het begin niet gezegd..... bij ulieden was. – Dit moet niet zo worden opgevat, alsof de Heere nooit of niet enigszins tevoren vervolging en kruis aan Zijn discipelen voorzegd had, maar dat Hij het niet nodig had gevonden, daar dikwijls en breedvoerig over te spreken, zolang Hij bij hen was en voor hen zorg droeg.

5. En, nu ga Ik heen waar gaat Gij heen? - Deze woorden schijnen een berisping te bevatten, dat de discipelen niet met meer ernst vroegen naar het hemelse Huis, waar hun Meester naar toe ging. Wel had Petrus met vage nieuwsgierigheid gevraagd: "Waar gaat Gij heen?" (Joh. 13: 36); maar zijn vraag was niet zozeer ontstaan uit begeerte om de plaats te weten, maar uit verwondering dat de Heere zou heengaan. - Merken wij wel op, dat de Heere van zijn heengaan sprak als van een gaan tot "Dengene die Hem gezonden had". Zijn zending was volbracht en zijn werk gedaan.

6. Maar omdat..... de droefheid uw hart vervuld. - In plaats van de korten tijd die nog overbleef te besteden om meer van Hem te leren aangaande zijnen plaats en zijn werk in de hemel, lieten zij zich door de droefheid zo overheersten, dat zij aan niets anders konden denken dan aan het heengaan van hun Meester.

7. Doch Ik zeg u de waarheid, enz. - In dit vers zien wij hoe genadiglijk de Heere zich



uitliet, om Zijn discipelen te tonen hoe noodzakelijk het was, dat Hij van hen heenging. Het was nuttig, voordelig.

[Het Griekse woord, hier door "nut" vertaald, is op andere plaatsen door "oordeel" overgezet.]

Indien Jezus niet heenging, kon de Heilige Geest niet komen. Het neerdalen van de Heilige Geest in de wereld met zijn invloed en zijn genade hing, volgens 's Heeren betuiging af van het sterven, de opstanding en hemelvaart van Jezus. De onzichtbare tegenwoordigheid van de Heilige Geest in de Kerk is beter dan de zichtbare, lichamelijke tegenwoordigheid van Christus. Het lichaam van Christus kon slechts op één plaats zijn. De Heilige Geest kan op dezelfde tijd overal zijn. Wat de discipelen mochten denken, het was voor Christus veel beter naar de hemel op te varen en te zitten aan Gods rechterhand als hun Hogepriester, en de Heilige Geest neer te zenden om met de Kerk te zijn, totdat Hij wederkwam, dan bij hen te blijven. - Calvijn merkt aan: "Veel voordeliger en veel begeerlijker is die tegenwoordigheid van Christus, waardoor Hij zich aan ons door de genade en de kracht van zijn Geest mededeelt, dan wanneer Hij tegenwoordig ware voor onze ogen." –

Alford zegt: "De bedeling des Geestes is een gezegender openbaring van God, dan zelfs de lichamelijke tegenwoordigheid van de verrezen Zaligmaker was." - "Ik zeg u de waarheid" is een plechtige verklaring, gelijkstaande met: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u." - Uit de verklaring: "ik zal zenden" blijkt, dat de Heilige Geest zowel van de Zoon als van de Vader uitgaat. Elders (14: 26) staat: "De Vader zal zenden"; hier: "Ik zal zenden" (15: 26). - Geen tekst werpt meer licht op dit diepzinnige vers dan Ps. 68: 19: "Gij zijt opgevaren in de hoogte; Gij hebt gaven genomen om uit te deden onder de mensen; ja ook de wederhorigen, om bij u te wonen, o Heere God."

## **JOHANNES 16: 8 -15.**

Het werk des Heilige Geestes voor de Joden. - Het werk des Heilige Geestes voor de wereld

*8. En Die, gekomen zijnde, zal de wereld overtuigen van zonde, en van gerechtigheid, en van oordeel.*

*9. Van zonde, omdat zij in Mij niet geloven;*

*10. En van gerechtigheid, omdat Ik tot Mijn Vader heenga, en gij zult Mij niet meer zien;*

*11. En van oordeel, omdat de overste dezer wereld geoordeeld is.*

*12. Nog vele dingen heb Ik u te zeggen, doch gij kunt die nu niet dragen;*

*13. Maar wanneer Die zal gekomen zijn, namelijk de Geest der Waarheid, Hij zal u in al de waarheid leiden: want Hij zal van zichzelf niet spreken, maar zo wat Hij zal gehoord hebben, zal Hij spreken, en de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen.*

*14. Die zal Mij verheerlijken, want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen.*

*15. Al wat de Vader heeft, is het Mijne; daarom heb Ik gezegd, dat Hij het uit het Mijne zal nemen, en u verkondigen.*

Wanneer de Heere in dit Schriftgedeelte spreekt van het "komen" van de Heilige Geest, moeten wij zorgen, dat wij zijn bedoeling niet misverstaan. Enerzijds moeten wij bedenken, dat de Heilige Geest in de dagen van het Oude Testament van de aanvang af - in alle gelovigen was. Niemand was ooit van de macht van de zonde verlost en tot een heilige gemaakt dan alleen door de vernieuwing des Heilige Geestes. Abraham, Izak, Samuel, David en al de profeten zijn wat zij waren, geworden door de

werking van de Heilige Geest.

Anderzijds moeten wij niet vergeten, dat na Christus' hemelvaart de Heilige Geest op enkele mensen werd uitgestort met veel groter kracht, en op de natiën van de wereld met veel ruimer invloed dan Hij ooit tevoren was uitgestort. Het is deze verhoogde kracht en invloed, die de Heere in de voor ons liggende verzen op het oog heeft. Hij bedoelt dat na zijn eigen hemelvaart de Heilige Geest in de wereld "komen" zou met zo'n uitgebreid toenemende kracht, dat het schijnen zou, alsof Hij voor de eerste maal gekomen en nooit tevoren in de wereld geweest was.

De moeilijkheid om de wondervolle uitspraken van de Heere te dezer plaatse te verstaan, is ontegenzeggelijk zeer groot. Het mag wel betwijfeld worden, of wel ooit iemand de volle betekenis van zijn woorden geheel gevat heeft, en of er niet op de bodem iets ligt, dat niet geheel is ontvouwd. De gewone, oppervlakkige verklaring, dat de Heere slechts bedoeld zon hebben, dat het werk des Geestes bestaat in het zaligen van individuele gelovigen en in hen te overtuigen van hun eigen zonden, van Christus' gerechtigheid en van de zekerheid ten laatste van het oordeel, zal doordenkenden bezwaarlijk bevredigen. Het is een kortafsnijdende en onbevredigende manier om zich van moeilijke Schriftuurplaatsen af te maken. Het bevat ongetwijfeld een voortreffelijke en gezonde leer; maar het geeft niet de volle betekenis van 's Heeren woorden. Het is waarheid, doch niet de waarheid van de tekst. Het zijn niet de individu's, welke Hij zegt dat de Heilige Geest overtuigen zal, maar de wereld.

Laat ons zien, of wij een voller en meer voldoende uitlegging kunnen vinden.

Eerst, onze Heere wilde waarschijnlijk ons tonen, wat de Heilige Geest wilde doen aan de wereld van de ongelovige Joden. Hij wilde hen overtuigen "van zonde, gerechtigheid en oordeel".

Hij wilde de Joden overtuigen "van zonde". Hij wilde hen noodzaken, in hun eigen gemoed te gevoelen en te erkennen, dat zij door het verwerpen van Jezus van Nazareth een grote zonde hadden begaan en aan zwaar ongeloof schuldig waren.

Hij wilde de Joden overtuigen "van gerechtigheid". Hij wilde hun op het geweten drukken, dat Jezus van Nazareth geen bedrieger of verleider was, zoals zij gezegd hadden, maar een heilig, rechtvaardig en schuldeloos persoon, die God als zodanig erkend had, door Hem in de hemel op te nemen.

Hij wilde de Joden overtuigen "van oordeel". Hij wilde hen noodzaken te zien, dat Jezus van - Nazareth de duivel en al diens heir had overwonnen en veroordeeld, en verhoogd was tot - Vorst en Zaligmaker aan de rechterhand van God..

Dat de Heilige Geest na de Pinksterdag de Joodse natie zo overtuigde, blijkt duidelijk uit de Handelingen van de Apostelen. Hij was het die de eenvoudigen Galileesche vissers zo'n macht gaf in het getuigen van Christus, dat hun tegenstanders tot zwijgen gebracht werden. Zijn bestraffende en overtuigende macht was het, die hen bekwaam maakte om "Jeruzalem met hun leer te vervullen" (Hand. 5: 28). Niet weinigen van het volk werden tot zaligheid overtuigd, zoals Paulus, "en een grote schaar van de priesters werd den gelove gehoorzaam" (Hand. 6: 7). Duizenden meer, mogen wij redelijkerwijze geloven, werden verstandelijk overtuigd, al hadden zij geen moed om er voor uit te komen en het kruis op te nemen. De gehele toon van het Joodse volk tegen het einde van de Handelingen van de Apostelen is geheel anders dan in het begin. Een uitgebreide bestraffende en overtuigende invloed, zelfs waar die niet tot zaligheid leidde, schijnt over hen te zijn heengegaan. Zeker was dit gedeeltelijk wat de Heere in deze verzen op het oog had, toen Hij zei: "De Heilige Geest zal bestraffen en overtuigen".

Ten andere behoren wij de troostvolle belofte, daarin voorkomende, dankbaar in gedachtenis te houden: "De Geest der Waarheid," zei de Heere tot Zijn zwakke en nog onvolleerde volgers, "zal u in al de waarheid leiden." Deze belofte was zowel voor ons als voor hen. Wat wij tegenwoordig tot onze vrede en heiligmaking nodig hebben te weten, dat is de Heilige Geest bereid ons te eren. Natuurlijk is in deze belofte niet begrepen alle waarheid in wetenschap, natuur en wijsbegeerte. Maar in alle Schriftuurlijke waarheid, die werkelijk nuttig en voordelig is, en die ons verstand kan vatten en dragen, is de Heilige Geest bereid en gewillig ons te leiden. Laat ons dan bij het lezen in de Bijbel niet vergeten, om het onderricht van de Heilige Geest te bidden. Het moet ons niet verwonderen, als wij bevinden, dat de Bijbel een duister boek is en zwaar om te verstaan, wanneer wij niet geregeld licht zoeken bij Hem, door wie hij eerst is ingegeven. In deze is het, als in vele andere dingen: "wij hebben niet, omdat wij niet bidden" (Jak. 4,: 2).

#### AANTEKENINGEN.

8. En Die gekomen zijnde. - Lightfoot merkt aan, (lat "de Heilige Geest zich van de Joodse natie vierhonderd jaren verwijderd had." Vandaar, dat dit "komen" een bijzondere betekenis had.

Zal de wereld overtuigen van.... oordeel. - Deze uitdrukking is misschien eens van de moeilijkste in het gehele Evangelie van Johannes. Men zal haar waarschijnlijk nooit geheel verstaan, voordat de Heere komt. Er is iets in, dat alle Schriftverklaarders in verlegenheid schijnt te brengen. De meest gewone uitlegging is, dat hier beschreven werden de gewone werkingen des Heilige Geestes in het zaligen van zondaren. Hij is het, die de mensen overtuigt, dat zij zondaars zijn; hen overtuigt, dat zij gezaligd moeten worden door Christus' gerechtigheid en niet door hun eigen; en hen overtuigt, dat er een toekomstig oordeel is. Ongetwijfeld is dit waar; maar het is mij niet duidelijk, dat dit de waarheid van de tekst is. Inwendige overtuiging is zeker niet de betekenis van het woord, hier door "overtuigen" vertaald. Het is meer een weerleggen door bewijzen, overtuigen door onweerlegbare bewijsvoeringen als een advocaat. Gelovigen en Gods volk worden niet gezegd de voorwerpen te zijn van 's Geestes werk van de overtuiging.

Het is "de wereld", die moet overtuigd worden; en deze "wereld" wordt in deze laatste rede des Heeren gedurig in tegenstelling genoemd met Christus' volk. Had de Heere eenvoudig gezegd: "De Heilige Geest zal uw hoorders overtuigen van hun eigen zonden, van mijn toegerekende gerechtigheid en van een dag des oordeels," het zou duidelijk genoeg zijn geweest. Maar in de volgende verzen worden er verscheiden dingen bijgevoegd, die waarlijk niet met deze wijze van uitleggen stroken. Mij dunkt, deze uitspraak van de Heere moet aldus worden opgevat: "Na de Pinksterdag zal de Heilige Geest, de grote Voorspraak van Mij en mijn volk, in deze wereld komen met zo'n machtige kracht, dat Hij de mond van uw vijanden zal tot zwijgen brengen, overtuigen en stoppen, en hen noodzaken, hoewel onwillig, heel anders over Mij en Mijn zaak te denken, dan zij nu doen. In het bijzonder zal Hij hen dan overtuigen van hun eigen zonde, van Mijn gerechtigheid en van de overwinning die Ik op de satan behaald heb. In bet kort, Hij zal een verpletterende Advocaat (voorspraak) zijn, die de wereld niet zal vermogen te weerstaan of te weerspreken."

Dat dit was een van de uitwerkingen van de Heilige Geest, die op de Pinksterdag neerdaalde, blijkt zo herhaaldelijk in de Handelingen van de Apostelen, dat het overbodig is teksten aan te halen. In de eerste hoofdstukken van de Handelingen blijkt het duidelijk, dat van de Pinksterdag af een bijzondere, weerhoudende,

onweerstaanbare kracht het werk van de Apostelen vergezelde, welke de ongelovige Joden, in spijt van hun aantal en invloed, niet konden weerstaan. En dit werk des Heilige Geestes beperkte zich niet tot de Joden. Overal waar de Apostelen en hun medearbeiders kwamen, vergezelde hun dezelfde overtuigende kracht en dwongen zijzelf s de Heidenen het Christendom te erkennen als een groot feit, zelfs wanneer deze niet geloofden. De befaamde brief van Plinius aan Trajanus is hiervan een klaar bewijs.

Men verlieze niet uit het oog, dat de Heere Zijn discipelen moed inspreekt tegen de wereld, door hun de Trooster te beloven, die het werk van een advocaat zal verrichten, door hun vijanden te weerleggen en te overtuigen. - Mijn opvatting wordt gerechtvaardigd, als men let op de ontzaglijke verandering, die in de toestand van "de wereld" binnen weinige eeuw na het Pinksterfeest heeft plaatsgegrepen. Over zonde, Christus en oordeel waren de gevoelens van de mensen geheel veranderd, zelfs wanneer zij onbekeerd waren. - Scott tekent aan: "Het verdient opgemerkt te worden, dat een aanmerkelijk groot gedeelte van het menselijk geslacht sedert de uitstorting van de Heilige Geest, na de hemelvaart van onze lieer, er toe gebracht is, zulke gevoelens te vormen over zonde, gerechtigheid en een toekomstig oordeel, als waarvan de wereld tot op die tijd niet het minste begrip had, zodat er een veel hogere standaard van zedelijke begrippen onder talrijke volken is opgericht, dan al wat tevoren bedacht was."

9. Van zonde, omdat ze in Mij niet geloven. - Dit vers, dunkt mij, wil zeggen: de Heilige Geest zal eerst en voor alles de wereld van zonde overtuigen, door mijn vijanden te doen inzien, hoewel te laat, dat zij, door in Mij niet te geloven, een groeten misslag en een zware zonde begaan. Hij zal maken, dat »ij ten laatste zullen voelen dat, met Mij te verwerpen, zij Een verwerpen, die zij hadden behoren te geloven.

10. En van gerechtigheid. - Mij niet meer zien. - Dit vers, dunkt mij, wil zeggen: de Heilige Geest, in de tweede plaats, zal de wereld overtuigen aangaande Mijn gerechtigheid, dat Ik rechtvaardig was en niet een bedrieger of misleider. En dit zal Hij doen, nadat Ik de wereld heb verlaten, wanneer de Joden Mij niet langer kunnen zien en geen begrip van Mij kunnen maken. Gij weet, Ik ga tot de Vader, en gij zult Mij niet meer zien. Maar nadat Ik zal zijn heengegaan, zal de Heilige Geest Mijn vijanden overtuigen, noodzaken te gevoelen, dat Ik een rechtvaardig Persoon ben en onrechtvaardig ter dood ben gebracht. Zelfs de hoofdman, die Christus gekruisigd zag, verklaarde: "Deze mens was rechtvaardig" (Luk. 23: 47).

11. En van oordeel. - geoordeeld is. - Dit vers wil, mijns inziens, zeggen: de Heilige Geest eindelijk, zal de wereld overtuigen aangaande het oordeel, en satans door overmacht overweldigde macht omverwerpen, door overal een nieuw Koninkrijk, Mijn Gemeente, te stichten door de heidense tempels van hun aanbidders te ontledigen, de kracht van de afgoderij te fnuiken en uitgestrekte gedeelten van de wereld van haar heerschappij te verlossen. - De "overste dezer wereld" betekent natuurlijk de duivel (Joh. 12: 31; 14: 30). Hoe groot zijn macht over het mensdom was voordat Christus in de wereld kwam, en hoe groot een verandering Christus' dood en opstanding in de algemenen toestand van het mensdom heeft teweeggebracht, zijn dingen, die wij in deze tijd moeilijk kunnen bepalen. Het schijnt mij toe, dat dit oordeel over de duivel datgene is, wat in Openb. 12: 7 - 17 en Luk. 10: 18 voorspeld is.

12. Nog vele dingen.... nu niet dragen. - Dit gezegde schijnt te doelen op de hogere, vollere en diepere inzichten, welke de Heere ongetwijfeld Zijn discipelen gedurende de veertig dagen tussen zijn opstanding en hemelvaart gegeven heeft, toen Hij met hen gedurig sprak "van de dingen die het Koninkrijk Gods aangaan" (Hand. 1: 3).

13. Hij zal u in al de waarheid leiden. - Hier geeft de Heere een nieuwe belofte aangaande de Heilige Geest. Hij zal leiden in de volle kennis van al de leerstellingen des Evangelies, in al de waarheid die zij nodig hadden te weten. "In al DE waarheid," dat is: de waarheid Christus betreffende. –

Poole merkt op, dat het Griekse woord "leiden" een nadrukkelijke betekenis heeft, namelijk de wil buigen naar de waarheid.

Want Hij zal van zichzelf niet spreken ... gehoord hebben.... spreken. - Hier vangt een reeks aan van dingen, die aangaande de Heilige Geest gezegd worden, waar onze zwakke vermogens niet op kunnen ingaan. De bedoeling van dit gezegde schijnt te zijn om de nauwe en innige eenheid aan te duiden, welke bestaat tussen de Heilige Geest en de twee andere Personen in de Drie-eenheid. Hij zal van zichzelf niet spreken, onafhankelijk van Mij en Mijn Vader. Hij zal alleen zulke dingen spreken, als Hij van ons zal horen. De uitdrukkingen "spreken" en "horen" zijn gebezigd naar onze zwakheid. Letterlijk "spreekt" of "hoort" de Heilige Geest niet. Zij willen dus zeggen: zijn onderwijzingen en leidingen zullen zijn van Een, die op het innigst verbonden is met de Vader en de Zoon.

En de toekomstige dingen zal Hij u verkondigen. - zo deed de Heilige Geest, toen Hij Paulus, Petrus, Judas en Johannes ingaf te profeteren. In dit gezegde is waarschijnlijk opgesloten de verwoesting van Jeruzalem, de opheffing van de Mozaïsche instellingen, de verstrooiing van de Joden, de roeping van de Heidenen, enz.

14. Die zal Mij verheerlijken. - Het derde, dat van de Heilige Geest gezegd wordt, is: Hij zal Christus verheerlijken. Alle godsdienstonderwijs, dat niet strekt om Christus te verheerlijken, mist geheel zijn doel.

Hij zal het uit het Mijne nemen, en.... u verkondigen. - Dit is het vierde, dat van de Heilige Geest gezegd wordt. Hij zal de waarheid uit Christus nemen en die de discipelen openbaren. –

Alford aan: "Dit vers is beslist tegen alle bijvoegingen en beweerde openbaringen, na en buiten Christus; het is het werk des Heilige Geestes, de dingen aangaande Christus te getuigen, en niet iets nieuws of iets buiten Hem te doen."

15. Al wat de Vader. - Mijne; daarom, enz. - De bedoeling van dit diepe gezegde dient zeker om de volstreekte eenheid van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest te verzekeren in de openbaring van de waarheid aan de mensen. Er bestaat zo'n nauwe eenheid tussen de Vader en de Zoon, dat de Heilige Geest de dingen van de Een niet kan tonen of eren, zonder die van de Ander.

Dit en het voorafgaande vers zijn wel geschikt om de Bijbellezer te verootmoedigen en hem te doen gevoelen hoe weinig hij nog van de volle bedoeling van sommige gedeelten van de Heilige Schrift verstaat.

## **JOHANNES 16: 16 - 24.**

Christus' afwezigheid een smart voor de gelovigen. - Christus' tweede komst een vreugde voor de gelovigen. - Het bidden een plicht gedurende Christus' afwezigheid.

16. Een kleinen tijd, en gij zult Mij niet zien; en weer een/,kleinen tijd, en gij zult Mij zien: wat Ik ga heen tot de Vader.
17. Sommigen dan uit Zijn discipelen zeiden tot elkander: Wat i's dit, dat Hij tot ons zegt: Een kleinen tijd, en gij zult Mij niet zien; en weer een kleinen tijd, en gij zult Mij zien; en: Want ik ga heen tot de Vader.
18. Zij zeiden dan: Wat is dit, dat Hij zegt: Een kleinen tijd? Wij weten niet wat Hij zegt.
19. Jezus dan bekende, dat zij Hem wilden vragen, en zei tot hen: Vraagt gij daarvan onder elkander, dat Ik gezegd heb: Een kleinen tijd, en gij zult Mij niet zien; en weer een kleinen tijd en gij zult Mij zien?
20. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, dat gij zult schreien en klagelijk wenen, maar de wereld zal zich verblijden; en gij zult bedroefd zijn, maar uw droefheid zal tot blijdschap worden.
21. Een vrouw, wanneer zij baart, heeft droefheid, dewijl haar ure gekomen is; maar wanneer zij het kind gebaard heeft, zo gedenkt zij de benauwdheid niet meer, om de blijdschap, dat een mens ter wereld geboren is.
22. En gij dan hebt nu wel droefheid; maar Ik zal u wederzien, en uw hart zal zich verblijden, en niemand zal uw blijdschap van u wegnemen.
23. En in die dag zult gij Mij niets vragen. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u: al wat gij de Vader zult bidden in mijn Naam, dat zal Hij u geven.
24. Tot nog toe hebt gij niet gebeden in Mijn Naam; bidt, en gij zult ontvangen, opdat uw blijdschap vervuld zij.

Niet al de woorden van de Heere Jezus Christus werden door Zijn discipelen verstaan. Dit wordt ons in dit gedeelte, dat wij lezen, duidelijk geleerd. - "Wat is dit, dat Hij tot ons zegt? Wij weten niet wat Hij tot ons zegt." Niemand sprak ooit zo duidelijk als Jezus. Niemand was zo geheel en al aan zijn stijl van onderwijzen gewoon, als de Apostelen waren. Toch vatten zij niet altijd de mening van bunnen Meester. Zeker hebben wij geen recht om verwonderd te zijn, als wij de woorden van Christus niet kunnen uitleggen. Daar zijn vele diepten in, waarvoor wij geen loodlijn hebben om die te peilen. Maar laat ons God danken, dat er vele woorden van onze Heere vermeld zijn, die geen eerlijke ziel kan misverstaan. Laat ons ijverig het licht gebruiken, dat wij hebben, en niet twijfelen dat "dien die heeft, gegeven zal worden" (Luk. 8: 18).

Ten eerste leren wij uit deze verzen, dat de afwezigheid van Christus van de aarde een lijd 'van smart zal zijn voor de gelovigen, maar van vreugde voor de wereld. Daar staat geschreven: " Gij zult schreien en klagelijk wenen, maar de wereld zal zich verblijden." Deze woorden te beperken tot het enkele punt van de naderende dood en de begrafenis van Christus, kan alleen aan bekrompen inzicht worden toegeschreven. Gelijk vele van de woorden van onze Heere in de laatste nacht van zijn aardse bediening, schijnen zij zich uit te strekken over het gehele tijdvak tussen zijn eerste en tweede komst.

De persoonlijke afwezigheid moet noodzakelijk een smart zijn voor alle ware oprechte gelovigen. "De bruiloftskinderen kunnen niet treuren dan wanneer de bruidegom van hen is weggenomen" (Matth. 9: 15). Geloven is niet zien. Hoop is geen zekerheid. Lezen en horen is niet hetzelfde als aanschouw; bidden is niet hetzelfde als spreken van aangezicht tot aangezicht. Daar is iets, zelfs in de harten van de uitnemendste heiligen, dat nooit geheel vervuld zal worden zolang als zij op aarde zijn en Christus in de hemel is. Zolang als zij in een verderfelijk lichaam wonen, en door een donker glas zien, - zolang als zij de schepping onder de macht van de zonde zien

zuchten, en alle dingen nog niet onder Christus zijn gebracht, - moet hun geluk en vrede nog onvolmaakt zijn. Dit is wat Paulus bedoelde, toen hij zei: "Wij, die de eerstelingen des Geestes hebben, zuchten in onszelf, verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossing onzes lichaams" (Rom. 8: '23).

Toch is deze zelfde persoonlijke afwezigheid van Christus voor de kinderen dezer wereld geen oorzaak van smart. Zij was dit niet voor de ongelovige Joden; daar kunnen wij zeker van zijn. Toen Christus veroordeeld en gekruisigd werd, verheugden zij zich en waren blijde. Zij dachten dat de gehate bestraffer van hun zonden en valse leringen voor altijd tot zwijgen was gebracht. 'Zij is dit ook niet voor de zorgeloze en goddelozen van onze dagen; wij kunnen er zeker van zijn. Hoe langer Christus van deze aarde wegblijft en haar aan zichzelf overlaat, des te aangener is hun dit. "Wij willen niet, dat deze koning over ons zij," is het gevoel van de wereld. Zijn afwezigheid veroorzaakt hun geen smart.

Hun zogenaamd geluk is volkomen zonder Hem. Dit alles mag zeer treurig en verwonderlijk klinken, maar welk nadenkende bijbellezer kan ontkennen dat het waar is? De wereld wenst Christus niet weder terug, en denkt dat zij het zeer wel zonder Hem zal stellen. Welk een vreselijk ontwaken zal het eenmaal zijn!

Ten andere leren wij in dit vers, dat die persoonlijke wederkomst van Christus een bron zal zo'n van onbeperkte vreugde voor Zijn gelovig volk. Er is geschreven: "Ik zal u wederzien, en uw hart zal zich verblijden, en niemand zal uw blijdschap van u wegnemen." Nog eens, wij moeten zorg dragen, dat wij de bedoeling van deze woorden niet beperken, door ze te binden aan de opstanding van onze Heere. Zij reuke veel verder. De vreugde van de discipelen, toen zij Christus uit de doden opgestaan zagen, was een vreugde, die spoedig verdonkerd werd door zijn heengaan en zijn opneming in de hemel. De ware vreugde, de volmaakte vreugde, de vreugde die nooit weggenomen kan worden, zal de vreugde zijn, die Christus' volk zal gevoelen, wanneer Christus ten tweeden male zal komen aan het einde van deze wereld.

De tweede persoonlijke komst van Christus, om duidelijk te spreken, is het enige grote onderwerp, waarop onze Heere hier en elders alle gelovigen leert hun ogen te vestigen. Wij behoren altijd naar zijn verschijning te verlangen en haar "lief te hebben", als de voltooiing van ons geluk en de bevrediging van al onze verwachtingen (2 Petrus 3: 12; 2 Tim. 4: 8). Dezelfde Jezus, die zichtbaar ten hemel was opgenomen, zal ook weder zichtbaar wederkomen, zoals Hij heenging.

Laat de ogen van ons geloof altijd op dit komen gevestigd zijn. Het is niet genoeg dat wij achterwaarts op het kruis zien, en ons verheugen dat Christus voor onze zonden stierf, en opwaarts naar de rechterhand Gods, en ons verheugen dat Christus voor iedere gelovige tussentreedt. Wij moeten meer dan dat doen. Wij moeten voorwaarts zien naar Christus' wederkomst van de hemel om Zijn volk te zegenen en het werk van de verlossing te voleindigen. Dan, en dan alleen, erlangt het gebed van achttien eeuw "Uw koninkrijk kome, uw wil geschiede, gelijk in de hemel, zo ook op aarde" Zijn volkomen oplossing. Wel mag onze Heere zeggen, dat in die dag van de opstanding en hereniging onze harten zich zullen verblijden. "Wij zullen verzadigd worden met Zijn beeld, als wij zullen opwaken" (Ps. 17: 15).

Eindelijk leren wij in deze verzen, dat terwijl Christusafwezig is, de gelovigen veel in het gebed moeten vragen. Er staat geschreven: "Tot nog toe hebt gij niet gebeden in mijn Naam; bidt en gij zult ontvangen, opdat uwe blijdschap vervuld zij."

Wij mogen wel geloven dat de discipelen tot op die tijd nimmer de volle waardigheid van hun Meester hadden ingezien. Zij hadden zeker nooit verstaan dat Hij de enige

Middelaar was tussen God en de mens, in wiens Naam en om wiens wil zij hun gebeden moesten opzenden. Hier wordt hun duidelijk gezegd, dat zij voortaan "in zijn Naam moesten bidden". Ook kunnen wij niet twifelen, of onze Heere wilde dat al Zijn volk, in alle eeuw, zouden verstaan dat het geheim van troost gedurende zijn afwezigheid is, ijverig te zijn in het gebed. Hij wilde ons doen weten, dat als wij Bern niet langer zien kunnen met onze lichamelijke ogen, wij niet Hem spreken kunnen, en door Hem bijzondere toegang tot God hebben. "Bidt en gij zult ontvangen," verkondigt Hij aan al Zijn volk, in alle eeuw, "opdat uw blijdschap vervuld zij."

Laat deze les diep in onze harten zinken. - Van al de christelijke plichten is er geen die zo sterk wordt aangemoedigd als het gebed. Het is een plicht die allen aangaat Aanzienlijken en geringen, rijken en armen, geleerden en ongeleerden, - allen moeten bidden. Het is een plicht waarvoor allen verantwoordelijk zijn. Allen kunnen niet lezen, of horen, of zingen; maar allen, die de Geest van de aanneming hebben, kunnen bidden. Boven alles is het een plicht waarbij alles afhangt van het hart en de daarin aanwezige beweegreden. Onze woorden mogen zwak en onjuist gekozen zijn, en onze taal gebroken en ontaalkundig, en onwaardig om opgeschreven te worden; maar als het hart maar oprecht is, dan doet dit alles er niets toe. Hij, die in de hemel zit, kan de bedoeling lezen van ieder smeekgebed, dat opgezonden wordt in de Naam van Jezus, en kan maken, dat hij, die vraagt, weet en gevoelt dat hij ontvangt.

Indien wij deze dingen weten, zalig zijn wij als wij ze doen. Laat het gebed in de Naam van Jezus een dagelijkse gewoonte van ons zijn, iedere morgen en avond van ons leven. Die gewoonte volgende, zullen wij kracht voor onze plicht verkrijgen, troost in smart, leiding in moeilijke zaken, hoop in krankheid en ondersteuning in de dood. Getrouw is Hij, die beloofd heeft: "uwe blijdschap zal vervuld zijn"; en Hij zal zijn woord houden, als wij biddend vragen.

#### AANTEKENINGEN.

16. Een kleinen tijd, en gij zult, enz. - Op welken tijd doelt hier de Heere, als Hij zegt: "Een kleinen tijd, en gij zult Mij niet meer zien", en: "gij zult Mij zien"? Er worden twee antwoorden hierop gegeven.

1. Sommigen, zoals Chrysostomus en Hengstenberg, denken, dat de Heere alleen bedoelde: "Binnen weinige uren zal Ik door de dood weggenomen en begraven worden, en dan zult gij Mij niet zien; en weer na drie dagen zal Ik wederopstaan, en dan zult gij Mij zien".

Anderen, zoals Augustinus en Maldonatus, denken dat de Heere bedoelde: "Binnen kort zal Ik de wereld verlaten en opvaren naar de hemel; en weer, binnen betrekkelijk korten tijd, zal Ik bij mijn wederkomst tot de wereld terugkeren, en gij zult Mij weer zien." Ik kies beslist de tweede uitlegging. De eerste komt mij te onnatuurlijk voor. Bovendien faalt zij geheel, om de woorden te verklaren: "Want Ik ga heen tot de Vader."

Ik houd het er voor, dat de Heere beide hier en in de gehele rede spreekt in het belang van de gehele Kerk tot zijn wederkomst, en niet enkel in het belang van de elf apostelen. Tot steun van Mijn opvatting verdient opgemerkt te worden, dat de uitdrukking in het Grieks: "een kleinen tijd", bijna dezelfde is als in Hebr. 10: 37, waar duidelijk van 's Heeren tweede komst gesproken wordt. Meer nog, de uitdrukking "Ik ga" wordt blijkbaar in onderscheiden plaatsen toegepast op 's Heeren laatste vertrek van de wereld, en zelden, zo ooit op 's Heeren sterven aan het - kruis. Ook verdient het opmerking, dat het eerste "gij zult zien" in het Grieks staat in de tegenwoordigen tijd: "gij ziet Mij," en een geheel ander woord is dan het tweede, dat in de toekomstige tijd staat. Het eerste zou letterlijk overgebracht luiden: "gij



aanschouwt", of "staart Mij aan."

17. Sommigen zeiden, tot elkander, enz. - Dit gehele vers toont aan hoe weinig de discipelen toen de Heere begrepen, als Hij sprak van zijn tweede komst. Maar wanneer wij in aanmerking nemen hoe uiteenlopend de gevoelens over 's Heeren woorden onder de Christenen in onze dagen zijn, kan het ons niet verwonderen, dat elf zwakgelovigen, zoals de apostelen waren, de volle betekenis niet konden vatten van de woorden, welke zij in de nacht voor de kruisiging voor het eerst hoorden.

18. Zij zeiden dan..., een kleinen tijd. - Hieruit blijkt, dat genoemde tijd "een kleine tijd" was, die hen verlegen maakte. Zij konden niet uitmaken, of het letterlijk weinige dagen of uren beduidde, of figuurlijk een betrekkelijk korte tijd. En is dit niet juist het punt, waarover alle onderzoekers van de on vervulde profetieën verschillen?

19. Jezus dan bekende, dat, enz. - Hier, als in andere plaatsen, wordt ons 's Heeren volkomen kennis van de harten en overleggingen van allen aangewezen. Het woord "vragen", letten wij daarop wel, is letterlijk "vragen doen betreffende iets". Het is hetzelfde woord, dat in vs. 23 gebruikt wordt: "In die dag zult gij mij niets vragen."

20. Voorwaar, voorwaar Ik zeg U. - Men merke wel op, dat de Heere geen antwoord geeft op de vraag van Zijn discipelen. Hij zegt hun niet wat Hij bedoelt met "een kleinen tijd". Vragen naar tijd en datums worden in de Schrift zelden beantwoord. Onze aandacht wordt eerder tot praktische dingen getrokken.

Gij zult schreien en klagelijk wenen, enz. - Ik houd het, met Augustinus en Beda, er voor, dat het gehele vers bestemd is om een algemene beschrijving te geven van de staat van de dingen tussen Christus' eerste en Zijn tweede komst. Tot steun hiervan raad ik de lezer aan Matth. 9: 15 te overdenken. In beide plaatsen vindt men hetzelfde denkbeeld. Vergelijk ook Jeu. 65: 14.

21. Een vrouw, wanneer, enz. - Dit vers is een illustratie van de gehelen staat van de Kerk tussen de eerste en tweede komst van Christus. In Rom. 8: 22 wordt ons duidelijk gezegd, "dat het ganse schepsel tezamen zucht en tezamen als in barensnood is tot nu toe." Het is de normale staat van zaken, smart, droefheid en angst als van een barende vrouw, zolang Christus afwezig is. Alleen de tweede komst van de tweeden Adam kan vreugde in de wereld terugbrengen. De Kerk Wordt in Openb. 12: 2 vergeleken bij eens vrouw, "barensnood hebbende, en zijnde in pijn om te baren." De oorlogen en beroeringen van de wereld worden in Matth. 24: 8 genoemd het begin van de "smart", en het daar gebezigde woord "smart" betekent letterlijk "de smarten ener barende vrouw". Wanneer de Heere voor de tweede maal komt, zal de blijdschap van de ware Kerk zó groot zijn, dat de vroegere droefheid en onderdrukking als 't ware vergeten zal zijn. (Verg. Rom. 8 18 - 22; 2 Kor. 4: 17.)

22. Niemand zal uw blijdschap van u nemen. - Dit kan waarlijk niet toegepast worden op de tijden van beroering, verdrukking en vervolging zelfs tot de dood, door welke de eerste Kerk heenging in het begin van haar bestaan. De blijdschap van de eerste Kerk werd vaak weggenomen, b.v. toen Stefanus gemarteld, Jakobus onthoofd en Petrus in de gevangenis gezet werd. De wederkomst van Christus is de enige tijd van algemene en onafgebroken blijdschap, waarnaar de gelovigen uitzien. Dan zullen de tranen van alle ogen afgewist worden.

23. En in die dag zult gij Mij niets vragen. - Die dag is de dag van 's Heeren wederkomst. Het "vragen" betekent "om inlichting vragen", zoals de discipelen in vs. 19 wilden doen. Na de opstanding des Heeren, voor zijn hemelvaart, hebben de apostelen nog wel degelijk de Heere naar hun onbekende dingen gevraagd (Hand. 1: 6). Het honger licht, dat de gelovigen in de dag van Christus' tweede komst zullen genieten, is hoofdzaak van de belofte, zoals in I Kor. 13: 12.

Al wat gij de Vader.... bidden.... u geven. - Het is waard op te merken hoe menigvuldig en rijk de aanmoedigingen zijn om te bidden, welke onze Heere in de Evangeliën voorhoudt. - Het "al wat" moet natuurlijk beperkt worden tot al wat wezenlijk strekt tot Gods eer, van de discipelen welzijn en tot bevordering van de belangen van Christus' zaak in de wereld.

24. Tot nog toe..., niet gebeden in mijn Naam. - Tot hiertoe hadden de discipelen de Heere gevolgd als hun Meester en de door de profeten beloofden Messias; maar zij hadden nog niet ten volle ingezien, dat Hij was de enige Middelaar Gods en van de mensen, door wie alleen Gods genade tot zondaars kon komen.

Bidt, en gij zult ontvangen. - Hier wordt de gelovigen het gebed voorgeschreven als een bepaalde plicht, gebiedender wijs; en ook, hoe zeer de Heere verlangt dat Zijn volk blijde Christenen zijn zelfs in het midden van een boze wereld. - Gerhard merkt hierbij aan: "Het voordeel van het gebed is zo groot, dat het niet is uit te spreken. Het gebed is de duif, die, uitgezonden zijnde, terugkeert met het olijfblad, de vrede des harten. Het gebed is de gouden keten, die God vasthoudt, en niet loslaat, voordat Hij zegent. Het gebed is de staf van Mozes, dat het water van de vertroosting voortbrengt uit de rots van de zaligheid. Het gebed is Simsons ezelskinnebakken, dat onze vijanden neervelt. Het gebed is de harp van David, waarvoor de boze geest de vlucht neemt. Het gebed is de sleutel van 's hemels schatkameren."

### **JOHANNES 16: 25 - 33.**

Hoe gewichtig het is de Vader te kennen. - Christus' vriendelijkheid jegens zwakgelovigen. - Gelovigen onkundig van hun eigen hart. - Christus de ware bron van vrede

25. *Deze dingen heb ik door gelijkenissen tot u gesproken; maar de ure komt, dat Ik niet meer door gelijkenissen tot u spreken zal, maar u vrijuit van de Vader zal verkondigen.*

26. *In die dag zult gij in mijn Naam bidden; en gij zult niet, dat Ik de Vader voor u bidden zal*

27. *Want de Vader zelf heeft u lief, dewijl gij Mij liefgehad hebt, en hebt geloofd, dat Ik van God ben uitgegaan.*

28. *Ik ben van de Vader uitgegaan, en ben in de wereld gekomen; weer verlaat Ik de wereld, en ga heen tot de Vader.*

29. *Zijn discipelen zeiden tot Hem: Zie, nu spreekt Gij vrijuit, en zegt geen gelijkenis.*

30. *Nu weten wij, dat Gij alle dingen weet, en Gij hebt niet van node, dat U iemand vraagt; hierom geloven wij, dat Gij van God uitgegaan zijt.*

31. *Jezus antwoordde hun: Geloof gij nu?*

32. *Ziet, de ure komt, en is nu gekomen, dat gij zult verstrooid worden, een iegelijk naar het zijne, en gij Mij alleen zult laten; en nochtans ben Ik niet alleen: want de Vader is met Mij.*

33. *Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij in Mij vrede hebt: in de wereld zult gij verdrukking hebben; maar hebt goeden moed: Ik heb de wereld overwonnen!*

Het Schriftgedeelte, dat wij nu gelezen hebben, is om twee redenen zeer merkwaardig. Ten eerste vormt het een gepast slot aan de lange afscheidsrede van onze Heere aan Zijn discipelen. Het voegde dat zo'n plechtige rede, een plechtig slot ontving.

Ten andere bevat het de meest algemene en eenstemmige geloofsbelijdenis die wij ooit van de apostelen lazen: "Nu weten wij, dat Gij alle dingen weet, en Gij hebt niet van node, dat U iemand vragt. Hierom nu geloven wij, dat Gij van God uitgegaan zijt."

Het zou nutteloos zijn te ontkennen dat er in dit gedeelte 'zware dingen zijn moeilijk te verklaren. Maar daar liggen op de oppervlakte drie duidelijke en nuttige lessen, waar wij met voordeel onze aandacht aan mogen wijden.

Eerst leren wij dat 'heldere kennis van God de Vader een van de grondslagen is van de christelijke Godsdienst. Onze Heere zegt tot Zijn discipelen: "De ure komt, dat Ik u vrijuit van de Vader zal verkondigen." Hij. Zegt niet, letten wij daar wel op: Ik zal u vrijuit van Mijzelf verkondigen! Het is de Vader, die Hij belooft te verkondigen.

Er ligt een zeer diepe wijsheid in dit gezegde. Weinige onderwerpen zijn er, waarvan de mensen zo weinig in wezenlijkheid weten als van het wezen en de eigenschappen van God de Vader. Niet voor niet staat er geschreven: "Niemand kent de Vader dan de Zoon, en wie het de Zoon wil openbaren" (Matth. 11: 27). "De eniggeboren Zoon, die in de schoot des Vaders is, die heeft Hem ons verklaard" (Joh. 1: 18). Duizenden menen dat zij de Vader kennen, omdat zij Hem zich denken als groot, en almachtig, en alwetend, en wijs, en eeuwig; maar verder denken zij niet. Zich Hem voor te stellen als rechtvaardig en toch rechtvaardigende de zondaar, die in Jezus gelooft, - als God die zijn Zoon zond om te lijden en te sterven, - - als God in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, - als God die een welbehagen heeft in het zoenoffer van Zijn Zoon, waardoor zijn wet verheerlijkt is, - God de Vader op die wijze zich voor te stellen is de meesten mensen niet gegeven. Geen wonder, dat onze Heere zei: "Ik zal u vrijuit van de Vader verkondigen."

Laat het een gedeelte van onze dagelijkse gebeden uitmaken, dat wij meer mogen kennen van "den enigen waarachtigen God," zowel als van Jezus Christus die Hij gezonden heeft. Hoeden wij ons voor de misvatting van sommigen, die van God spreken, alsof er geen Christus ware; en voor de misvatting van anderen, die van Christus spreken, alsof er geen God ware. Laat ons trachten al de drie Personen in de gezegende Drie-eenheid te kennen en ieder van hen de ere geven welke Hem toekomt. Laat ons streng ons vasthouden aan de grote waarheid, dat het Evangelie onzer zaligheid het besluit is van de eeuwigen Raad des Vaders, des Zoons en des Heilige Geestes; en dat wij evenveel verschuldigd zijn aan de liefde des Vaders, als aan de liefde des Geestes, of aan de liefde des Zoons. Niemand heeft van Christus zo grondig geleerd, als de man die altijd nader tot de Vader getrokken is door de Zoon, - die hoe langer hoe meer kinderlijk vertrouwen in Hem gevoelt, - en hoe langer hoe beter verstaat, dat God in Christus niet is een vertoornd Rechter, maar een liefhebbend Vader en Vriend.

Ten tweede leren wij, in dit gedeelte, dat onze Heere Jezus veel maakt van een kleine genadegave, en vriendelijk spreekt over hen die haar bezitten. Wij horen Hem tot de discipelen zeggen: "De Vader zelf heeft u. lief, dewijl gij Mij liefgehad hebt, en hebt geloofd dat Ik van God ben uitgegaan."

Hoe zwak was het geloof en de liefde van de apostelen! Hoe spoedig, binnen weinige uren, waren zij bedolven onder een wolk van ongeloof en moedeloosheid! Deze zelfde

mensen, die Jezus prijst om hun liefhebben en geloof, verzaakten Hem en vloden, eer de zon des morgens was opgegaan. Evenwel, hoe zwak hun genadegaven waren, zij waren wezenlijk waar en oprecht. Het waren genadegaven, die honderden van geleerde priesters en Schriftgeleerden en Farizeeërs nooit verkregen, terwijl zij die niet verkregen hebbende, ellendig in hun zonden stierven.

Laat ons uit deze gezegende waarheid groten troost putten. De Zaligmaker van zondaren zal hen, die in Hem geloven, niet uitwerpen, omdat zij nog maar zuigelingen zijn in geloof en kennis. Het gekrookte riet zal Hij niet verbreken, de rokende vlaswiek niet uitblussen. Hij kan wezenlijkheid zien onder veel zwakheid, en waar Hij die ziet, is het Hem genadiglijk welgevallig. De volgers van zo'n Zaligmaker mogen wel fier en rustig zijn. Zij hebben een vriend, die het geringste lid van zijn kudde niet veracht en niemand uitwerpt die tot Hem komt, hoe zwak die ook zij, als hij maar waar is.

Wij leren, ten derde, Uit dit gedeelte dat de beste Christenen slechts weinig van kunne eigen harten kennen. Wij horen de discipelen luide verklaren: "Nu spreekt Gij vrijuit, - nu weten wij, - nu geldoven wij."

Dit zijn dappere woorden. En toch, dezelfde mannen die dit zeiden, werden verstrooid als schroomvallige schapen, en lieten hun Meester alleen.

Wij behoeven niet te twijfelen of de belijdenis van de elven waar en oprecht was. Zij meenden eerlijk wat zij zeiden. Maar zij kenden zichzelf niet. Zij wisten niet waartoe zij in staat zouden zijn onder de druk van mensenvrees en zware verzoeking. Zij hadden niet gerekend op de zwakheid van het vlees, de macht van de duivel, de zwakheid van hun eigen besluiten, de ondiepte van hun geloof. Dit alles moesten zij nog door smartelijke ervaring eren.

Laat ons op deze dingen acht geven en wijsheid keren. Het ware geheim van geestelijke kracht is zelfmistrouw diepe ootmoed. "Als ik zwak ben," zegt een groot christen, "dan ben ik machtig" (2 Kor. 12: 10). Niemand onzer wellicht heeft het minste begrip hoe licht wij zouden vallen, indien wij plotseling onder de invloed ener sterke verzoeking werden geplaatst. Gelukkig hij die nooit de woorden vergeet: "Die meent te staan, zie toe dat hij niet valle" (1 Kor. 10: 12), en die, gedachtig aan 's Heeren apostelen, dagelijks bidt: "Ondersteun mij, zo zal ik behouden zijn" (Ps. 119: 117).

Eindelijk leren wij uit dit gedeelte dat Christus is de ware bron des vredes. Wij lezen dat de Heere zijn gehele rede sluit met deze geruststellende woorden. "Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij in Mij vrede hebt." Het einde en doel van deze afscheidsrede, wil Hij ons bekend maken, is: ons nader te trekken tot Hem, als de enige bron van vertroosting. Hij zegt ons niet dat wij geen verdrukking in de wereld zullen hebben. Hij belooft ons geen vrijdom van verdriet, terwijl wij in het lichaam zijn. Maar Hij beveelt ons te berusten bij de gedachte, dat Hij voor ons de strijd gestreden en de overwinning voor ons behaald heeft. Wel zullen wij beproefd, verdrukt, geplaagd worden met allerlei dingen hier beneden, doch. wij zullen niet ten onder gebracht worden. "Hebt goeden moed," zo luidt zijn laatste woord. "Hebt goeden moed, Ik heb de wereld overwonnen."

Laat onze ziel op deze troostrijke woorden rusten en moed vatten. De stormen van beproeving en vervolging mogen bij wijlen hard op ons aanvallen; maar laten die ons slechts dichter tot Christus drijven. De droefenissen en verliezen en kruisen en teleurstellingen in ons leven mogen ons dikwijls het gevoel geven alsof wij geheel

temeer geworpen waren; maar laten zij alleen uitwerken dat wij ons te vaster aan Christus houden. Laat ons, met deze belofte gewapend, onder elk kruis, "Met vrijmoedigheid toegaan tot de troon van de genade, opdat wij barmhartigheid mogen verkrijgen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tijd" (Hebr. 1: 16). Laat ons dikwijls tot onze ziele zeggen: "Wat buigt ge u neer, o Mijn ziel! en zijt onrustig in mij?" (Ps. 42: 6). En laat ons tot onze genaderijken Meester dikwijls zeggen: "Heere! hebt Gij niet gezegd: Hebt goeden moed? Heere, doe zoals Gij gezegd hebt, en troost ons tot het einde!"

#### AANTEKENINGEN.

25. Deze dingen.... gelijkenissen. - De Heere schijnt hier zijn rede te gaan besluiten. "Deze dingen" moet, mijns inziens, slaan op al wat Hij tot de elven gezegd had, sinds het vertrek van Judas. –

Besser tekent hierbij aan: "Van de eerste woorden van 's Heeren afscheidsrede af: "In het huis Mijns Vaders zijn vele woningen," tot aan de woorden van de barende vrouw is de hemelse bedoeling van de rede in onderscheiden gelijkenissen en spreuken gewikkeld."

De ure komt.... Vader. - Met "de ure" bedoelt de Heere, naar mijn gedachten, de tijd tussen zijn opstanding en hemelvaart, de gewichtige veertig dagen, waarin Hij de discipelen meer openlijk onderwees dan Hij tevoren gedaan had en meer ronduit sprak over de dingen van zijn Vader. Misschien sluit het ook in het voortdurend onderwijs van de Heilige Geest. Doch het Griekse woord voor "ure" duidt een komend uur aan, en niet een voortdurend tijdsverloop. Zo in vs. 32 duidt "de ure" een tijd aan, die dicht ophanden is.

26. In die dag.... mijn Naam bidden. - Mijns inziens is de bedoeling deze: "In de dag na Mijn opstanding, wanneer de volle betekenis mijner zending en bediening verstaan zal worden, zult gij beginnen in mijn Naam te bidden. Tot hiertoe hebt gij dit niet gedaan. Als Ik uit de dood zal zijn opgestaan, en uw verstand geopend zal hebben, zult gij het beginnen te doen."

En Ik zeg u niet.... Vader voor u bidden. - "Het behoeft niet gezegd te worden dat Ik de Vader bidden zal, u te verhoren. Het spreekt vanzelf, dat Ik dit zal doen; maar Mijn Vader zal naar uw gebed horen." - Het Griekse woord aan het eind van dit vers, door "bidden" vertaald, is hetzelfde woord, dat gebruikt wordt om te "vragen" in vs. 23. Maar het verdient opgemerkt te worden dat het bijzonder gebezigd wordt, als van de Heere gezegd wordt, dat Hij tot de Vader "bidt". (Zie Joh. 14: 16; 17: 9, 15, 20).

27. Want de Vader zelf, enz. - Dit is een voortzetting van de bemoediging in het voorgaande vers. (Zie Joh. 14: 23.) Hoe liefdevol erkent de Heere de genade in Zijn discipelen met al hun zwakheden. Terwijl duizenden Joden Jezus voor een bedrieger hielden, hadden de elven Hem lief en geloofden in Hem. Jezus vergeet nooit ware genade te eren, hoe ook met zwakheid vermengd.

28. Ik ben van de Vader uitgegaan, enz. - Dit diep gezegde bevat meer dan op het eerste gezicht schijnt. Het wijst terug op zijn vleeswording en vooruit op zijn opstanding en hemelvaart en heerlijkheid. - Augustinus merkt aan: "Toen Christus van de Vader kwam, kwam Hij zo in de wereld als om nimmer de Vader te verlaten; en Hij verliet zo de wereld en keerde tot de Vader terug, als om nimmer de wereld te verlaten."

29. Zijn discipelen zeiden, enz. - Dit zeggen van de discipelen slaat terug op wat de Heere in vs. 25 verklaard en beloofd had. Zij schijnen die belofte aan te grijpen: "Zelfs nu reeds spreekt Gij meer vrijuit dan wij U ooit hebben horen spreken, en niet in figuurlijke taal."

30. Na weten wij, enz. - Dit is een bijzonder vers. Het valt moeilijk te zien wat er in 's Heeren verklaring vs. 28 ligt, waardoor de elven tot die overtuiging kwamen, en dat zij datgene wat hun Meester betrof, zoveel helderder inzagen dan zij het te voren hadden ingezien. Het is een diep geheim, hoe het komt dat gehoorde woorden op de een tijd dieper ingang vinden dan op de anderen.

31. Jezus antwoordde: Gelooft gij nu? - In dit vers wijst de Heere Zijn discipelen op hun gebrek aan zelfkennis. Zij dachten dat zij geloofden, en twijfelden aan hun geloof niet. Zij zouden weldra bevinden, dat er nog een boze wortel van ongelooft in hen was. Nooit heeft de Heere Zijn discipelen geveleid. Gelovigen moeten altijd voor zelfvertrouwen gewaarschuwd worden. Niets is zo bedrieglijk als gevoel en opgewektheid in godsdienstige zaken.

32. Ziel, de ure komt. - Mij alleen zult laten. - Hier openbaart de Heere aan zijn zichzelf al te vertrouwde discipelen, dat zij, ja zij, binnen zeer korten tijd Hem zouden verzaken, verlaten en in hun geloof bezwijken. - Het Grieks, overgezet door "het zijne", betekent letterlijk: "zijn eigen zaken", of "zijn eigen huis".

En nochtans ben IK niet alleen.... de Vader is met Mij. - Met deze treffende woorden herinnert de Heere Zijn discipelen, dat al zou Hij door hen verlaten zijn, Hij niet troosteloos bleef. Tevens was het zeker de bedoeling van de Heere Zijn discipelen te leren waarheen zijzelf de blik moesten wenden in hun eigen toekomstige verdrukkingen. Zij moesten nimmer vergeten, dat God de Vader hun altijd nabij en met hen zou zijn, zelfs in de donkerste tijden. De laatste belofte voor de hemelvaart luidde: "Ik ben met ulieden al de dagen, tot de voleindiging van de wereld" (Matth. 28: 20).

33. Deze dingen.... vrede. - In dit slotvers somt de Heere de redenen op, waarom Hij de dingen in deze gehele rede gesproken had.

Het is een groot voorrecht alle vertroosting van Christus te ontvangen, en Hem te leven, "Hij is onze vrede" (Ef. 2: 14).

In de wereld.... verdrukking. - De Heere verbergt het niet, dat de weg naar de hemel geen zachte, met bloemen bestrooide weg is. Integendeel: 2 Tim. 3: 12.

klaar hebt goeden moed: Ik heb de wereld overwonnen. - Hier eindigt de Heere, niet Zijn discipelen op te wekken, goeden moed te houden, op Hem te vertrouwen zonder vrees voort te gaan. De wereld, waarin zij leefden, was een overwonnen wereld. Hij, de Meester, had "de wereld overwonnen". Dit betekent, meen ik, niet slechts dat Hij hun een voorbeeld van zegevierend strijden had gegeven, door de vrees en de vleierij van de wereld te overwinnen, maar iets veel gewichtigers.

Hij had de overste dezer wereld overwonnen en stond juist op het punt aan het kruis zijn laatste zegepraal op hem te behalen. Daarom moesten Zijn discipelen gedenken, dat zij te strijden hadden tegen een reeds geslagen vijand. "Gij behoeft de wereld niet te vrezen, omdat Ik op het punt sta haar overste gevangen te nemen en door het kruis over hem te triomferen." (Zie Kol. 2: 15.)

**JOHANNES 17: 1 - 8.**

Christus' ambt. - Christus' liefdevolle voorstelling van Zijn volk

1. *Dit heeft Jezus gesproken; en Hij hief zijn ogen op naar de hemel, en zei: Vader. de ure is gekomen; verheerlijk uw Zoon, opdat ook uw Zoon U verheerlijk!*
2. *Gelijkerwijs Gij Hem macht gegeven hebt over alle vlees, opdat al, wat Gij Hem gegeven hebt, Hij hun het eeuwige leven geve!*
3. *En dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enigen waarachtigen God, en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt.*
4. *Ik heb U verheerlijkt op de aarde; Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt om te doen;*
5. *En nu verheerlijk Mij, Gij Vader! bij Uzelf, met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was!*
6. *Ik heb Uw Naam geopenbaard de mensen, die Gij Mij uit de wereld gegeven hebt; zij waren uw, en Gij hebt Mij dezelve gegeven; en zij hebben uw woord bewaard.*
7. *Nu hebben zij bekend, dat alles, wat Gij Mij gegeven hebt, van U is.*
8. *Want de woorden, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven, en zij hebben ze ontvangen, en zij hebben waarlijk bekend, dat Ik van U uitgegaan ben, en zij hebben geloofd, dat Gij Mij gezonden hebt.*

Deze verzen zijn het begin van een van de wondervolste hoofdstukken in de Bijbel. Het is een hoofdstuk, waarin wij onze Heere Jezus Christus een lang gebed tot God de Vader zien opzenden. Het is wondervol als een voorbeeld van de gemeenschap, die voortdurend bestond tussen de Vader en de Zoon, gedurende de tijd van de bediening van de Zoon op aarde. Het is wondervol als een proef van de voorspraak, waarmee de Zoon als Hogepriester voor ons altijd in de hemel tussentreedt. Niet 't minst is het wondervol als een voorbeeld van de soort van dingen, die de gelovigen in het gebed behoren te noemen. Wat Christus voor Zijn volk vraagt, behoort Zijn volk voor zichzelf te vragen. Het is door een oud godgeleerde goed en waal. gezegd, dat het de beste en meest volkomen preek is, die gevolgd wordt door het beste gebed.

Het is onnodig te zeggen, dat het hoofdstuk voor ons vele diepe zaken bevat. Het zou nauwelijks anders kunnen zijn. Hij, die de woorden leest, gesproken door de een Persoon van de gezegende Drie-eenheid tot de anderen Persoon, door de Zoon tot de Vader, moet zeker verwachten veel te vinden dat bij niet ten volle kan verstaan, veel waarvoor hij geen peillood heeft. Daar zijn zinnen, woorden en uitdrukkingen in de zes - en - twintig verzen van dit hoofdstuk, die waarschijnlijk niemand ooit geheel en al ontvouwd heeft. Wij missen het verstand om dat te kunnen doen; of als wij 't konden, zouden wij de zaken die het bevat, toch niet verstaan. Maar er zijn grote waarheden in het hoofdstuk, die helder en duidelijk op de oppervlakte liggen, en wij zullen wel doen onze aandacht op die waarheden te vestigen.

Ten eerste behoren wij in deze verzen op te merken, welk een heerlijk getuigenis zij bevatten van onzes Heeren Jezus ambt en waardigheid.

Wij lezen, dat de "Vader Hem macht gegeven heeft over alle vlees., opdat Hij hun het eeuwige leven geve." De sleutels van de hemel zijn in de handen van Christus. De zaligheid van iedere mensenziel is in zijn handen. - Wij lezen verder, dat het "het eeuwige leven is de enigen waren God te kennen en Jezus Christus, die Hij gezonden heeft." De blote kennis van God is niet voldoende en behoudt niemand. Wij moeten de Zoon kennen zowel als de Vader. God, gekend zonder Christus, is een Wezen, dat wij alleen vrezen kunnen en niet durven naderen. Het is alleen "God, in Christus de

wereld met Zichzelf verzoenende" (2 Kor. 5: 19), die de ziel leven en vrede kan geven. - Wij lezen verder, dat Christus "het werk voleindigd heeft, dat de Vader Hem gegeven had om te doen." Hij heeft het werk van de verlossing voleindigd, en een volkomen gerechtigheid voor Zijn volk teweeggebracht. Heeft de eerste Adam Gods wil niet gedaan en de zonde in de wereld gebracht, de tweede Adam heeft alles volbracht en niets ongedaan gelaten, van wat Hij kwam om te doen. - Eindelijk lezen wij, dat Christus "Heerlijkheid had bij de Vader, eer de wereld was." Hij bestond van alle eeuwigheid, lang voordat Hij in de wereld kwam; en Hij deelde de eer met de Vader, voor Hij vlees was geworden en geboren was uit de maagd Maria.

Iedere van deze wondervolle uitdrukkingen bevat een stof, die ons zwak verstand onmogelijk volkomen kan begrijpen. Wij moeten tevreden zijn met datgene te bewonderen en te eerbiedigen, wat wij niet geheel en al kunnen begrijpen en uitleggen. Maar één zaak is zeer helder: woorden gelijk deze kunnen alleen door En gebezigd worden, die God zelf is. Op geen aartsvader, of profeet, of koning, of apostel is ooit zo'n taal toegepast in de Bijbel. Zij behoort aan niemand dan aan God.

Laat ons God voor eeuwig danken, dat de hoop van een Christen rust op zo'n stevige grond als een Goddelijke Zaligmaker. Hij, tot uien ons bevolen wordt te vluchten om vergeving, en op wie wij gezegd worden te moeten steunen om vrede, is zowel God als mens. Voor allen, die bekommerd aan hun zielen denken en niet zorgeloos en werelds zijn, is de gedachte vol troost. Zulke mensen weten en voelen dat grote zondaren een groten Zaligmaker nodig hebben, en dat geen enkele menselijke verlosser hun behoeften zou kunnen vervullen. Laat hen zich dan in Christus verheugen, en op Hem vertrouwd leven. Christus heeft alle macht, en is in staat ten uiterste toe te redden, omdat Christus Goddelijk is. Ambt, macht en voorbestaan, alles verenigt zich om te bewijzen dat Hij God is.

Wij behoren, ten tweede, in deze verzen op te merken, welk een aangename mededeling zij bevatten omtrent de discipelen van onze Heere Jezus Christus. Wij vinden onze Heere zelf van hen zeggen: "Zij hebben uw woord bewaard, - zij hebben bekend, dat alles wat Gij Mij gegeven hebt van U is, - zij hebben uw woorden ontvangen, - zij hebben waarlijk bekend, dat Ik van U uitgegaan ben, - zij hebben geloofd, dat Gij Mij gezonden hebt."

Dit zijn wondervolle woorden, als wij het karakter beschouw van de elf mannen, op wie ze toegepast werden. Hoe zwak was hun geloof! hoe luttel hun kennis! Hoe oppervlakkig hun geestelijke bevatting! Hoe zwak hun hart in het uur van gevaar! Toch, een korte tijd nadat Jezus deze woorden sprak, verlieten zij allen Hem en vloten, en een van hen verloochende Hem drie malen met een eed. Kortom, niemand kan de vier Evangelien met aandacht lezen, zonder te zien, dat nimmer een groot meester zulke zwakke dienaren had als Jezus in de elf apostelen. Toch sprak het heerlijk Hoofd van de Kerk van deze zwakke dienaren in hoge en eervolle woorden.

De les hier voor ons is vol troost en onderrichting. Het is duidelijk, dat Jezus veel meer in zijn gelovig volk ziet, dan zij in zichzelf zien, of dan anderen in hen zien. De minste graad van geloof is zeer kostbaar in zijn oog. Hoewel het niet groter is dan een mostaardzaad, is het een plant van hemelsen groei, en maakt een grenzeloos verschil tussen de bezitter daarvan en de man van de wereld. Waar de genadige Zaligmaker van zondaren waar geloof in Hem ziet, hoe zwak ook, Hij ziet met medelijden op vele zwakheden, en ziet vele gebreken over het hoofd.

Zo was het juist ook met de elf apostelen. Zij waren zwak en ongestadig als het water; maar zij geloofden en hadden hun Meester lief, terwijl miljoenen weigerden Hem te



erkennen. En de taal van Hem, die verklaarde dat een beker koud water, "gegeven in de naam eens discipels, het loon geenszins zou verliezen", toont duidelijk aan, dat hun standvastigheid niet vergeten was (Matth. 10: 42).

De ware dienaar van God moet de trek in het karakter van Christus, die hier aan het licht komt, wel opmerken en zijn ziel daarop zetten'. De beste onder ons moet dikwijls iii zichzelf een groot aantal gebreken en zwakheden opmerken en zich beschaamd gevoelen over zijn armelijke beginselen in de godsdienst. Maar geloven wij eenvoudig in Jezus? Hechten wij ons aan Hem, en werpen wij al onze lasten op Hem? Kunnen wij met oprechtheid en waarheid zeggen, gelijk Petrus later zei: "Heere, Gij weet alle dingen; Gij weet dat ik U lief heb" (Joh. 21: 17)? Laat ons dan troost nemen uit de hier voorkomende woorden van Christus, en ons niet aan moedeloosheid overgeven. De Heere Jezus verachtte de elven niet om hun zwakheid, maar verdroeg ze en maakte hen zalig tot de einde toe; omdat zij geloofden. En Hij verandert nooit. Wat Hij voor hen deed, wil Hij voor ons doen.

#### AANTEKENINGEN.

1. *Dit heeft Jezus gesproken.* - Het hoofdstuk hier voor ons is het merkwaardigste in de Bijbel. Het staat alleen en er is niets daaraan gelijk. Enige inleidende opmerkingen zijn hier niet overbodig:

1. Wij hebben hier het enige lange gebed van de Heere Jezus, dat het de Heilige Geest. heeft goedgeacht tot onze lering te doen optekenen. Dat Hij, de Heere, dikwijls bad, weten wij wel; maar dit is het enige gebed, dat ons bekend is gemaakt. Wij hebben vele van zijn leerredenen, gelijkenissen en gesprekken; maar alleen dit gebed; -

2. Het gebed van iemand, die sprak zoals nooit iemand heeft gesproken, en die bad zoals nooit iemand heeft gebeden; het gebed van de Tweede Persoon in de Drie-eenheid tot de Vader; het gebed van een, wiens ambt het is, als onze Hogepriester, voor Zijn volk te bidden; -

3. Een gebed, dat opgezonden werd door de Heere Jezus bij een bijzonder belangrijke gelegenheid; terstond na het avondmaal; terstond na een treffende redevowering; even kort voor zijn verraad en kruisiging; even voordat Zijn discipelen Hem verloochenden en vloden; even voor het eind Zijner aardse bediening; -

4. Een gebed, dat bijzonder vol is van diepzinnige uitdrukkingen, die wij niet kunnen bevatten. De geleerdste Christenen zullen altijd bekennen, dat er dingen in voorkomen, die zij niet geheel kunnen verklaren.

Augustinus merkt aan: "Het gebed, dat Christus voor ons deed, heeft Hij ons ook bekend gemaakt. Niet alleen wat Hij in zijn rede tot Zijn discipelen zegt, maar ook wat Hij in het bidden voor hen tot de Vader zegt, is voor hun stichting." - Calvijn merkt aan: "Christus geeft een voorbeeld aan leraren, om zich niet alleen bezig te houden met het zaaien van het Woord, maar daar gebeden in te mengen, om de hulp van God af te smeken, opdat zijn zegen hun arbeid vruchtbaar make." - Melancthon zegt: "Daar is geen stem, die ooit gehoord is in de hemel of op de aarde, verhevener, heiliger, vruchtbaarder dan dit gebed." -

Luther zegt: "Dit gebed, dat zo duidelijk en eenvoudig klinkt, is in wezenlijkheid zo diep, rijk en wijd, dat niemand het omvademen kan." -

Bullinger maakt de opmerking, dat het de plicht van de Joodse priester was zowel voor het volk te bidden, als te offeren.

Denkelijk heeft de Heere dit gebed gedaan op de een of andere stille plaats buiten de muren van Jeruzalem, voordat Hij over de beek Kidron ging (Joh. 18: 1), en in

tegenwoordigheid van de elf apostelen. Wat het geheel betreft, met een oogopslag kunnen wij zien dat de Heere bad voor zichzelf, voor de discipelen en voor hen die later Zijn discipelen zouden worden. Opmerkelijk is het zonderling herhaaldelijk noemen van "de wereld". Niet minder dan negentien malen komt dit woord hier voor.

En Hij hief zijn ogen op naar de hemel. - Johannes schrijft, als ooggetuige, wat hij zag en hoorde. Calvin zegt: "Wensen wij Christus na te volgen, dan behoren wij zorg te dragen, dat onze uitwendige gebaren niet meer uitdrukken dan in ons binnenste is; maar dat het innerlijk gevoel de ogen, de handen, de tong en al ons uitwendige besture."

En zei: Vader, de ure is gekomen. - "De ure" hier genoemd is de ure in Gods eeuwigen raad bepaald voor de offerdood van Christus en de voltooiing van het verzoeningswerk. "Het Zaad van de vrouw" zou nu "de slang de kop vermorzelen", door als 's mensen Plaatsbekleder en Verlosser te sterven. Tot op deze nacht was "de ure nog niet gekomen" (Joh. 7: 30; 8: 20). - Augustinus zegt hier: "Niet de tijd noodzaakte Christus te sterven; maar Christus koos een tijd uit om te sterven. Zoook bepaalde Hij met de Vader, uit wien Hij geboren was buiten de tijd, de tijd wanneer Hij uit de maagd geboren werd." - Merken wij op hoe de Heere Jezus God aanspreekt als "Vader". In dit een gebed komt de naam "Vader" zes malen voor.

Verheerlijk Uw Zoon.... U verheerlijke. - "Verheerlijk Mij, en dat doende verheerlijk Uzelf. Volbreng uw werk, opdat uw Zoon U verheerlijke door vele verlorene zielen hemelwaarts te brengen, tot verheerlijking van uw genade." De verheerlijking van God in zijn eigenschappen is het groots doel van de gebeds schepping. Mij dunkt, onze Heere vraagt dat Zijn dood nu moge geschieden, dat Hij door de dood in heerlijkheid moge worden opgenomen, en dat zo de gerechtigheid, heiligheid, barmhartigheid en getrouwheid des Vaders verheerlijkt en voor geheel de schepping tentoongesteld, vele zielen gered en de Goddelijke wijsheid en macht verheerlijkt worden. -

Stier merkt aan: "Deze woorden bewijzen, dat de Zoon in zijn Godheid gelijk is aan de Vader. Wat schepsel zou voor zijn Schepper kunnen staan en zeggen: "Verheerlijk mij, opdat ik U verheerlijke"! - Merkt aan: "Sommigen achten 's Vaders verheerlijking door de Zoon hierin, dat Hij Hem niet spaarde, maar Hem voor ons allen overgaf. Maar als Hij gezegd wordt verheerlijkt te worden door lijden, hoeveel te meer door opstanding. Want in zijn lijden wordt meer zijn vernedering dan zijn verheerlijking aangetoond, zoals de apostel zegt in Pil. 2: 7, 11."

2. Gelijkerwijs Gij Hem macht gegeven hebt, enz. - Hier schijnt een onderscheid gemaakt tussen het gehele lichaam en de afzonderlijke leden. Het gehele lichaam ("alle vlees") is van eeuwigheid in massa aan Christus gegeven. De leden van dat lichaam worden, in de tijd, afzonderlijk en één voor één geroepen en hun het eeuwige leven gegeven. Newton denkt dat de "macht" de waardigheid van het oordeel ten laatsten dage (Joh. 5: 22) insluit. - De uitdrukking "alle vlees" komt mij, evenals

Augustinus en anderen, voor te betekenen alle mensen. Wel worden niet alle mensen zalig, maar Christus heeft macht en gezag over allen. - Chrysostomus meent, dat onze Heere bedoelde, dat Hij voortaan de Zaligmaker was van de Heidenen zowel als van de Joden. - De Zoon geeft "het eeuwige leven" aan geen anderen dan aan die in de eeuwigen raad van de Drie-eenheid "Hem gegeven" zijn. De jongste dag zal dit duidelijk doen zien. Wie Christus aanneemt, zal weten of hij tot degenen behoort, die Christus gegeven zijn. - Traill zegt: "Er is een tweevoudig geven van mensen door de

Vader aan de Zoon. Het eens is eeuwig, in het plan zijner genade, en dit wordt hoofdzakelijk hier bedoeld. Het andere is in de tijd, wanneer de Vader door zijn Geest mensen trekt tot de Zoon (Joh. 6: 44). Al de uitverkorenen zijn van eeuwigheid de Zoon gegeven, om door zijn Woed, verlost te worden; en al de verlostten worden in de behoorlijke tijd door de Vader tot de Zoon getrokken, om tot het eeuwige leven bewaard te worden."

3. En dit is het eeuwige leven, enz. - Onze Heere verklaart, dat wie God en Christus recht kent, het eeuwige leven bezit. De Heere bedoelt natuurlijk hier geen verstandskennis, zoals de duivel die bezit; de kennis, die Hij bedoelt, is een kennis die zowel in het hart als in het hoofd is en invloed uitoefent op het leven. Een waar Godvruchtige is een, die "den Heere kent." Gods volk wordt dikwijls in de Schrift met deze uitdrukking aangewezen: "Zij kennen God." - "Den enigen waarachtigen God en Jezus Christus, die Gij gezonden hebt." Deze uitdrukking had een dubbel doel; ten eerste om de valse goden en afgoden uit te sluiten, en ten andere om de orde en huishouding van de zaligheid aan te tonen. Dat het eeuwige leven bestaat in niet alleen God, maar ook Christus te kennen, spreekt krachtig voor de Godheid van Christus. - Merken wij op, dat dit de enige plaats is in het Nieuwe Testament, waar onze Heere zelf zich "Jezus Christus" noemt.

4. Ik heb U verheerlijkt op de aarde. - de zin van deze woorden vat ik dus op: "Ik heb U nu verheerlijkt gedurende mijn leven op aarde door uw Wet volkomen te houden, zodat de Satan geen gebrek of verkeerdheid in Mij heeft kunnen vinden; door uw waarheid getrouw getuigenis te geven in tegenstelling van de zonden en valse leringen van de Joden; door u en uw gezindheid jegens de mensen aan de dag te leggen op een wijze als nooit te voren bekend was." - "Op de aarde" sluit het gebeds tijdvak in van Christus' menswording, van zijn geboorte tot zijn hemelvaart. Gedurende al die tijd verheerlijkte Hij de Vader door volmaakte

Ik heb voleindigd het werk..., te doen. - Over het gebruik van de verleden tijd hier in plaats van de toekomstige, merkt Augustinus aan: "Christus zegt dat Hij voleindigd heeft, dat wat Hij aller-zekerst wist te zullen voleindigen." Men heeft terecht opgemerkt, dat Christus van allen, die uit vrouw geboren zijn, zeggen kon: "Ik heb voleindigd het werk, dat Gij Mij gegeven hebt te doen." Hij deed wat de eerste Adam verzuimd had te doen, en waarin al de heiligen van alle eeuw tekortschieten; Hij hield de wet volmaakt en door de wet te houden, heeft Hij een eeuwige gerechtigheid verworven voor allen die in Hem geloven. Ongetwijfeld is hier een stilzwijgende verwijzing naar Daniëls profetie, waar Hij zegt dat de Messias zou "de overtredding sluiten, de zonden verzegelen, en een eeuwige gerechtigheid aanbrengen" (Dan. 9: 24).

5. En nu verheerlijk Mij, Gij Vader, enz. - Na in het kort zijn werk op aarde verhaald te hebben, of als het ware een verantwoording gegeven te hebben van zijn dienstwerk, herhaalt de Heere nu de enige bede, waarmee Hij begonnen was., Verheerlijk Mij." Hij bidt, hersteld te worden in die hemelse heerlijkheid, welke Hij van eeuwigheid had genoten, voor de wereld was. De heerlijkheid, die de Zoon had "bij de Vader" voor de schepping van de wereld, is iets dat onze bevatting te boven gaat. Ieren wij ook de praktische les, dat een gebed om verheerlijking het best komt van hen, die het werk doen, dat God hun te doen geeft.

6. Ik heb Uw Naam geopenbaard. - In dit gedeelte van het gebed begint de Heere te

spreken van zijn gelovig volk: direct van de elf apostelen en indirect gedeeltelijk van alle gelovigen. Het slot van dit gedeelte ziet weer alleen op de discipelen. - De zin dezer bede is deze: "Ik heb U, uw wezen en uw eigenschappen, aan Mijn discipelen bekend gemaakt." Het woord "Naam" wordt gedurig in de Bijbel in deze zin gebruikt. Zie Ps. 20: 2; 22: 23; 52: 11; 119: 55; Jes. 26: 8; Hand. 9: 14; Spr. 18: 10.

...dan de mensen, die Gij Mij.... gegeven hebt. - De mensen, die de Vader de Zoon gegeven heeft, zijn de uitverkoren kinderen des Vaders. Zij zijn "uit de wereld", en geenszins beter dan de anderen; maar door de Vader aan Christus gegeven overeenkomstig een eeuwig verbond, dat lang voordat zij geboren werden gemaakt en verzegeld was, en zijn in de tijd uit de wereld genomen door de roeping des Geestes. Het is een onuitsprekelijke troost, te gedenken dat Christus zorg draagt voor degenen, die de Vader Hem gegeven heeft.

En zij hebben uw woord bewaard. - zo gaat de Heere voort met Zijn discipelen te beschrijven: zij zijn Hem gegeven van de Vader, en "zij hebben zijn woord bewaard." Praktikale gehoorzaamheid is het eerste grote bewijs dat men een waar discipel van Jezus is.

7. Nu hebben zij bekend, enz. - De bedoeling is: "Nu hebben zij zo'n graad van kennis bereikt, dat zij weten en erkennen dat de woorden, die zij van Mij gehoord, en de werken, die zij van Mij gezien hebben, woorden en werken zijn, die Mij door U gegeven zijn te spreken en te doen." - Het verdient hier, gelijk ook elders, opgemerkt te worden, hoe Jezus de rechte kennis van de Vader doet uitkomen als de groots waarheid, welke Hij in de wereld kwam openbaren.

8. Want de woorden.... gegeven. - Hier verklaart de Heere, wat Hij gedaan had, erende zijnen discipelen: Hij had hun de woorden, leringen, of waarheden gegeven, welke de Vader Hem gegeven had in de wereld bekend te maken. - Aangaande het bijzonder gebruik van de uitdrukking "woorden", om daarmede de waarheden of leringen aan te duiden, die door de Heere onderwezen werden, zie men Joh, 3: 34; 6: 68; 12: 48; 14:

10. Vooral lette men op Petrus' zeggen: "Gij hebt de woorden des eeuwigen levens." En zij hebben ze ontvangen, enz. - De Heere noemt hier drie merkwaardige dingen van Zijn discipelen. Zij hadden de waarheden, die Hij van de Vader gebracht had, willig aangenomen en omhelsd. Zij hadden bekend en erkend, dat hun Meester gekomen was van God de Vader. Zij geloofden en waren overtuigd, dat de Vader Hem gezonden had, om de Messias te zijn. En dit alles had plaats gehad, terwijl de grote meerderheid van hun landen volksgenoten niets van die aard kenden of geloofden. Niettemin moet de uitdrukking "gelooven", "bekennen", in betrekkelijke zin worden opgevat. Men denke aan de vele tekortkomingen in geloof en kennis bij de discipelen. - Manton tekent aan: "Het geloof van de apostelen was zwak. Zij hadden een nog maar verworden blik in Christus Godheid en eeuwige generatie. Zij wisten weinig van Zijn dood, en verstonden zijn voorzegging van zijn lijden, Zijn dood en zijn opstanding niet. Hoewel zij Hem kenden als de Verlosser en Zaligmaker van de wereld, wisten zij niet hoe Hij lijden en sterven zou Toch, merk wel op hoe Christus hun zwak geloof prijst! Waarlijk, Hij houdt er van, arme zondaars te bemoedigen en hun zwakke beginselen te versterken." - Traill merkt aan: "Christus vertelt al het goede dat Hij kon van Zijn discipelen, en dekt hun gebreken toe. Hoe armelijk hadden zij Christus' woord aangenomen! Hoe zwak en gebrekkig was hun geloof! Hoe dikwijls had Christus hen scherp bestraft over hun ongeloof en andere fouten. Nochtans geen woord van dat alles in Christus' voorstellen van hen aan de Vader! Dit

is de vaste genadige wijze van doen van onze Hogepriester. Hij maakt geen melding van zijns Israëls fouten in de hemel, maar is daar tot hun verzoening."

### **JOHANNES 17: 9 - 16.**

Christus' bijzonder werk voor gelovigen. - Gelovigen niet uit de wereld weggenomen, maar bewaard

*9. Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Hij gegeven hebt; want zij zijn uwe.*

*10. En al het Mijn is Uwe, en het uw is Mijne; en Ik ben in hen verheerlijkt.*

*11. En Ik ben niet meer in de wereld, maar deze zijn in de wereld, en Ik kom tot U. Heilige Vader! bewaar hen in Uw Naam, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij een zijn, gelijk als Wij.*

*12. Toen Ik met hen in de wereld was, bewaarde Ik hen in Uw Naam; die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik bewaard, en niemand uit hen is verloren gegaan, dan de zoon van de verderfenis; opdat de Schrift vervuld worde.*

*13. Maar nu kom Ik tot U, en spreek dit in de wereld, opdat zij Mijn blijdschap vervuld mogen hebben in zichzelf.*

*14. Ik heb hun uw Woord gegeven; en de wereld heeft hen gehaat, omdat zij van de wereld niet zijn, gelijk als Ik van de wereld niet ben.*

*15. Ik bid niet, dat Gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat Gij hen bewaart van de boze.*

*16. Zij zijn niet van de wereld, gelijkewijs Ik van de wereld niet ben.*

Natuurlijk heeft, gelijk iedere andere Evangeliewaarheid, de leer, ons hier voorgesteld, zorgvuldige toelichting en Schriftuurlijke opheldering nodig. Aan de een zijde moeten wij de liefde van Christus tot zondaren niet beperken, en aan de andere zijde moeten wij haar niet te wijd maken. Het is waar, dat Christus alle zondaren liefheeft en allen uitnodigt om behouden te worden; maar het is ook waar, dat Hij bijzonder liefheeft het "gezegende gezelschap van al het gelovige volk," hetwelk Hij heiligt en verheerlijkt. Het is waar, dat Hij een verlossing teweeggebracht heeft, voldoende voor alle mensen, en die Vrijelijk aan allen aanbiedt; maar het is ook waar, dat zijn verlossing van kracht is alleen voor hen die geloven. Juist zo is het waar, dat Hij de Middelaar is tussen God en de mensen; maar het is ook waar, dat Hij werkdadig tussentreedt voor niemand dan voor hen, die door Hem tot God komen. Daarom is er geschreven: "Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld."

De bijzondere tussenkomst van de Heere Jezus is een groot geheim van de zaligheid des gelovigen. Hij wordt dagelijks bewaakt, en bedacht, en verzorgd met onophoudelijke zorg, door Een, wiens oog nimmer sluimert of slaapt. Jezus kan volkomen zaligmaken degenen, die door Hem tot God gaan, zo Hij altijd leeft om voor hen te bidden" (Hebr. 7: 25). Zij gaan nooit verloren, omdat Hij nooit ophoudt voor hen te bidden, en zijn gebed moet van invloed zijn. Zij blijven volharden tot de einde toe, niet in hun eigen kracht en deugd, maar omdat Jezus voor hen tussentreedt. Als Judas viel, om nooit weer op te staan, terwijl Petrus viel, maar zich bekeerde en hersteld werd, dan ligt de reden van het verschil in die woorden van Christus tot Petrus: "Ik heb voor u gebeden, opdat uw geloof niet ophoude" (Luk. 22: 32).

Deze verzen, gelijk elk gedeelte van dit wondervol hoofdstuk, bevatten enige diepe zaken, "die hard te verstaan zijn." Maar er zijn twee duidelijke punten, die boven de oppervlakte van dit gedeelte uitkomen, en de bijzondere aandacht van alle ware

Christenen verdienen.

Laat ons alle andere punten voorbijzien en onze aandacht op deze twee vestigen.

Wij leren ten eerste, dat de Heere Jezus dingen voor Zijn gelovig volk doet, die Hij niet voor de bozen en ongelovigen doet. Hij helpt hun zielen, door bijzondere tussentreding. Hij zegt: "Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld, maar voor degenen, die Gij Mij gegeven hebt."

Deze leer, hier voor ons, is een die door de wereld bijzonder gehaat wordt. Niets geeft zo'n ergernis en wekt zo'n bitter gevoel op onder de bozen, dan de gedachte dat God enig verschil maakt tussen mens en mens, en dat Hij de een meer liefheeft dan de andere. Toch zijn de tegenwerpingen van de wereld tegen deze leer als gewoonlijk zwak en onredelijk. Voorzeker, een weinig nadenkens zal ons aantonen, dat een God, die goed en kwaad, heiligen en onheiligen, rechtvaardigen en onrechtvaardigen met gelijk welbehagen aanzag, een zeer vreemd God zou zijn! De bijzondere voorbedding van Christus voor zijn heiligen is aangenaam voor de rede en voor het gezond verstand.

De ware dienaar van Christus behoort met zijn hart te steunen op deze hier voor ons gelegde waarheid en er troost uit te putten. Het is een van de bijzondere voorrechten en schatten van de gelovige en behoort wel gekend te worden. Hoe ze ook gewrongen en misbruikt moge worden door valse belijders en huichelaars, het is zo'n waarheid, welke zij, die werkelijk de werkingen van de Geest in zich gevoelen, moeten vasthouden en nooit laten glippen.

Terecht zegt de verstandige Hooker: "Niemands toestand is zo veilig als de onze: het gebed van Christus is meer dan voldoende om ons te versterken, al waren wij ook nog zo zwak; en om veler vijandige macht te verslaan, al ware zij ook nog zo sterk en krachtig!"

Ten andere leren wij, in deze verzen, dat Christus niet wil, dat Zijn gelovig volk uit de wereld genomen zal worden, maar dat zij van de boze bewaard zullen worden.

Wij behoeven niet te twifelen, dat het alziend oog van onze Heere in de harten van Zijn discipelen een ongeduldige wens ontdekte om uit deze moeitevolle wereld weggenomen te worden. Weinig in getal en zwak van kracht, aan alle zijden door vijanden en huichelaars omringd, konden zij wel verlangen van het toneel van strijd verlost te worden en naar huis te gaan. Zelfs David had gezegd: "Och, dat mij iemand vleugelen als ener duif gave, dat ik kon heen vliegen waar ik blijven mocht" (Ps. 55: 6).

Dit alles ziende, heeft onze Heere dit gedeelte van zijn gebed tot eeuwig welzijn van zijn Kerk ingericht. Hij heeft ons de grote les geleerd, dat Hij het beter oordeelt voor Zijn volk in de wereld te blijven, en "van de boze bewaard te worden", dan uit de wereld genomen en uit de tegenwoordigheid van de bozen geheel verwijderd te worden.

Bij enig nadenken is het ook niet moeilijk, de wijsheid te zien van onzes Heeren gezindheid jegens Zijn volk, hierin zowel als in alle andere dingen. Zo aangenaam het ook moge zijn voor vlees en bloed, om uit strijd en verleiding weggenomen te worden, wij kunnen gemakkelijk zien dat het niet voordelig zou zijn. Hoe kon het volk van Christus enig goeds in de wereld doen, als het onmiddellijk na de bekering werd weggenomen? - Hoe konden zij de macht van de genade tonen en bewijzen geven van geloof en moed en geduld, als goede krijgsknechten van de gekruisigde Heere? - Hoe zouden zij behoorlijk voor de hemel kunnen opgevoed worden, en geleerd worden het bloed, de tussentreding en het geduld van hun Verlosser te waarderen, als zij hun

ervaring niet door lijden verkregen hadden? –

Vragen als deze kunnen slechts één antwoord toelaten. Hier te blijven in dit tranendal, beproefd, verzocht, aangevallen, en toch bewaard om in zonde te vervallen, is het veiligste plan om de heiliging van de Christenen te bevorderen en Christus te verheerlijken. Dadelijk naar de hemel te gaan, in de dag van de bekering, zou ongetwijfeld een gemakkelijke weg zijn en, zou ons veel smart besparen. Maar de gemakkelijkste weg is niet altijd het pad van plicht. Hij, die de kroon wil winnen, moet het kruis dragen en zichzelf als een licht in de duisternis vertonen, als een zout te midden van het bederf. "Indien wij lijden, wij zullen ook met Hem heersen" (2 Tim. 2: 12).

Als wij enige hoop hebben dat wij ware discipelen van Christus zijn, laat ons tevreden zijn dat Christus beter weet wat goed voor ons is, dan wij het zelf weten. Laat ons "onze tijden in zijn hand overgeven" en tevreden zijn, hier geduldig zolang te blijven als Hem behaagt, hoe hard ons tot ook moge zijn, zolang als Hij ons van de boze bewaart. Dat Hij ons zo bewaren wil, daaraan behoeven wij niet te twijfelen, als wij het Hem vragen, omdat Hij bidt dat wij "bewaard" mogen blijven. Niets, wij mogen er zeker van zijn, verheerlijkt de genade zozeer, als te leven gelijk Daniël in Babylon, en de heiligen in het huis van Nero, - in de wereld, en toch niet van de wereld, - aan iedere zijde verlokt, en toch overwinnaars van de verzoeking, - niet weggenomen uit het bereik des bozen, en toch bewaard en behoed voor zijn macht.

#### AANTEKENINGEN.

9. Ik bid voor hen, enz. - In dit vers begint de Heere dat deel van zijn gebed, hetwelk bijzonder voorbiddend is, en gaat dingen voor Zijn discipelen vragen van hier af tot het eind van het hoofdstuk. Deze zijn onder vier hoofden te brengen:

1. Hij bidt, dat Zijn discipelen 1e bewaard blijven; 2. geheiligd worden 3e verenigd worden; 4. met Hem in zijn heerlijkheid zijn. Vier meer belangrijke dingen kan voor gelovigen niet gevraagd worden. –

De voorbidding in dit hoofdstuk toont ons duidelijk de gezindheid van Jezus jegens Zijn discipelen. Wanneer wij voor onszelf dezelfde dingen vragen, die hier door Jezus genoemd worden, hebben wij een Vriend in de hemel, die er zorg voor zal dragen, dat onze gebeden niet te vergeefs zijn en dat zij zullen verhoord worden.

De verklaring van de Heere, dat Hij voor Zijn discipelen bidt, en "niet voor de wereld"; wordt op tweeërlei wijze opgevat. Enigen, zoals Bengel en Alford, menen dat de Heere bedoelde: "Op dit ogenblik bid Ik in 't bijzonder voor Mijn discipelen, en niet voor de wereld." Zij willen niet aannemen, dat de Heere niet op enigerlei wijze voor de bozen en ongelovigen bad; en zij halen, niet zonder enige reden, zijn gebed bij de kruisiging voor zijn moordenaren aan: "Vader, vergeef het hun" (Luk. 23: 34). –

Anderen. Zoals Hutcheson en Lampe, denken dat onze Heere heeft willen zeggen: "Ik bid in 't bijzonder voor Mijn discipelen, omdat het nu en altijd hun bijzonder voorrecht is, dat Ik voor hen bid." Zij achten het met 's Heeren eer in strijd, te onderstellen, dat Hij ooit iets tevergeefs zou bidden; en dat zijns voorbede uitsluitend geschiedt voor hen, "die door Hem tot God gaan" (Hebr. 7: 25).

Dit punt in kwestie is zeer teer, en zal wellicht nooit uitgemaakt worden. Aan de een zijde moeten wij zorg dragen niet te vergeten, dat onze Heere een bijzonder belang stelt in zijn gelovig volk en bijzondere dingen voor hen doet, die Hij niet doet voor de goddelozen en ongelovigen. Aan de andere zijde moeten wij niet vergeten, dat de Heere medelijden heeft met allen, voor allen zorgt, en verlossing heeft aangebracht, voldoende voor alle mensen. de tekst ontgaat men niet, die van de goddelozen zegt, dat zij "den Heere verloochenen, die hen gekocht heeft" (2 Petr. 2: 1). De eenvoudige

en eerlijke verklaring van de tekst: "Alzo lief heeft God de wereld gehad" (Joh. 3: 16) is "de wereld" zo op te vatten, dat daaronder alle mensen bedoeld worden. –

Alles hangt er van af, welke betekenis wij aan het woord "voorbeding" hechten. Verstaan wij onder dit woord in het algemeen het middelaarswerk van Christus, dan is het waar, dat Hij voor allen bidt, beide voor goeden en kwaden, en dan moet de tekst, hier voor ons, betekenen: "Ik bid in dit bijzonder ogenblik voor mijn volk, en denk alleen aan hen; hoewel Ik op andere tijden voor alle mensen bid." - Maar verstaan wij onder "voorbeding" dat bijzondere werk, dat Christus voor Zijn volk verricht, teneinde hen ten hemel te voeren, na hen geroepen, vergeven, gerechtvaardigd, vernieuwd en geheiligd te hebben, dan is het duidelijk dat Christus voor geen anderen dan voor gelovigen tussentreedt, en dat de bewuste woorden bedoelen: "Ik bid nu, zoals altijd, bijzonder voor Mijn discipelen, en niet voor de wereld." –

Ik voor mij geloof, dat Christus, in de volste zin des woords, niet "voorbidt" voor de goddelozen, en dat zo'n voorbeding een bijzonder voorrecht is van de gelovigen en één grote reden van hun blijven in de genade. Zij blijven staande, omdat Een in de hemel is, die voor hen bidt. Ik geloof, dat Jezus alle mensen liefheeft, dat Hij in de wereld is gekomen voor allen, verlossing heeft aangebracht voldoende voor allen, dat Hij allen roept, allen uitnodigt, allen beveelt zich te bekeren en te geloven; en dat Hij vrijelijk en ten volle, zonder voorbehoud, rechtstreeks en onvoorwaardelijk, en om niet - zonder geld en zonder prijs - aan allen moet worden aangeboden. Tevens geloof ik vastelijk, dat Jezus een bijzonder werk verricht voor degenen, die in Hem geloven. Hij verlevendigt hen door zijn Geest, roept hen door zijn genade, wast hen in Zijn bloed, rechtvaardigt, heiligt, bewaart, leidt hen en bidt onophoudelijk voor hen, opdat zij niet vallen. Daarom houd ik het er voor, dat hier de Heere alleen voor Zijn volk bidt, en vat het eenvoudig aldus op: "Ik bid voor hen, als mijn bijzonder volk, dat zij bewaard, geheiligd, verenigd en verheerlijkt worden; maar Ik bid niet voor de wereld." Hengstenberg maakt de opmerking: "De wereld kan uit twee oogpunten beschouwd worden. Eerst, daar is de ontvangbaarheid voor genade, die, in spijt van al die diepten van de zondige verdorvenheid van Adams geslacht, nog in ons overgebleven is. Van de wereld, in deze zin opgevat, zegt Jezus: "Ik ben niet in de wereld gezonden, opdat Ik de wereld veroordelen zou, maar opdat de wereld zou behouden worden" (Joh. 1: 29; 3: 17). Uit dit oogpunt beschouwd, is zij het voorwerp van Jezus' voorbede. De discipelen zelf waren uit de wereld gewonnen. Maar de wereld kan ook beschouwd worden als geregeerd door overheersend ongoddelijke beginselen. Van de wereld in deze zin lezen wij, dat zij "den Geest der Waarheid" niet kan ontvangen (Joh. 14: 17). Voor de wereld, dus beschouwd, te bidden zou even vergeefs zijn, als te bidden voor de overste dezer wereld."

Degenen.... Mij gegeven..., zij zijn uwe. - De Heere herhaalt de beschrijving, welke Hij te voren van Zijn discipelen gegeven had. Zij waren de schapen van zijn Vader, Hem ter verzorging opgedragen.

10. En al het Mijne.... Mijne. - Deze voortgezette bevestiging van de leer van de volmaakte eenheid van de Godheid, en tegelijkertijd van het onderscheid van de Personen in de Drie-eenheid is zeer opmerkelijk en leerrijk.

En Ik ben in hen verheerlijkt. - Laat ons opmerken, dat het zwakste geloof in en de zwakste liefde tot Christus Hem verheerlijkt, en door Hem niet worden uit het oog verloren.

11. En Ik ben..., kom tot U. - In het begin van dit vers beschrijft de Heere de toestand



van de discipelen en noemt de bijzondere reden, waarom voor hen gebeden moest worden. Voor het eerst zouden zij alleen gelaten worden als wezen, en wel in een boze, koude, vervolgzuchtige wereld. - Poole tekent aan: "Christus spreekt hier van zichzelf als iemand, die reeds gestorven was en reeds opgestaan, hoewel daarvan nog niets gebeurd was, omdat zij zo spoedig en plotseling zouden komen." - Merken wij hier wel op, hoe onze Heere acht slaat op de toestand van Zijn volk op aarde, hoe tederlijk Hij voor hen zorgt. "Ik weet uw werken, en waar gij woont" (Openb. 2: 13). Heilige Vader. - Dit is de enige plaats in de Evangeliën, waar wij de Heere zijn Vader met dit bijvoegsel horen aanspreken. Ongetwijfeld is daar een goede reden voor. "Heilige Vader, daar Gij heilig zijt, heilig Mijn discipelen en houd ze vrij van de heerschappij des bozen."

Bewaar ze in Uw Naam.... Gij Mij gegeven hebt. - Hier is de eerste bede, die de Heere voor Zijn discipelen uitspreekt. Hij bidt dat zij bewaard mogen worden voor afval, voor valse leer, voor bezwijken in, verzoeking en onder vervolging en voor de aanvallen des duivels. Rondom waren zij in gevaar; zij waren zwak. Daarom vroeg Hij om bewaring. - De uitdrukking: "Bewaar ze in Uw Naam" is opmerkelijk. De "Naam" van God, zoals reeds is aangemerkt, wordt dikwijls in de Schrift gebruikt - om zijn Wezen en zijn eigenschappen uit te drukken. "Bewaar ze in de kennis van Uw Naam, in de getrouwheid aan U en uw woord."

[De Engelse vertaling heeft: "door Uw Naam", en zo opgevat luidt de bede: "Bewaar ze door uw macht, wijsheid en liefde."]

*Opdat zij één zijn, gelijk als Wij.* - Hier noemt de Heere een bijzondere zaak, waarin Hij bidt dat Zijn volk bewaard blijve: dat zij de mogen zijn. Hij voegt er het hoogste model van eenheid bij: "één als Wij" - de eenheid van Vader en Zoon. Het spreekt vanzelf, dat er letterlijk niet zo'n éénheid tussen Christenen en Christenen kan bestaan, als er bestaat tussen twee Personen in de Drie-eenheid. De eenheid, waarnaar de Heere Jezus bidt dat Zijn discipelen streven, moet zijn een innige, onafgebroken eenheid van gemoed, en wil, en gevoelen, en gezindheid. - Het woord, door "gelijk" vertaald, hier in vs. 21, wijst geen volkomen overeenstemming, maar slechts een gelijkheid in betrekkelijke, algemene zin aan. (Vergelijk Matth. 5: 48 en Luk. 6: 36.)

12. Toen Ik met hen.... was, bewaarde.... in Uw Naam. - In de kennis van Uw Naam (vergel. aant. op vs. 11), in getrouwheid en in uw woord.

[Wordt het Griekse woord hier, evenals in vs. 11, niet "in", maar "door" vertaald, dan betekent het gezegde ook hier: "bewaarde ze door de genade, de macht en de eigenschappen van God de Vader."]

Die Gij Mij gegeven hebt. - bewaard - . niemand verloren. - Het woord "bewaard", in dit gedeelte van het vers, is een geheel ander in het Grieks, dan het zo vertaalde in het begin van het vers. Daar betekent het eenvoudig "bewaren". Hier betekent het "behoeden", "beschermen" gelijk een herder een kudde behoedt, of een soldaat een schat beschermt.

Dan de zoon van de verderfenis. - Deze opmerkelijke uitdrukking ziet natuurlijk op Judas Iskariot, de verrader, de enige van de Apostelen, die verloren ging. "De zoon van de verderfenis" is een Hebraïsme, en betekent: iemand die de verderfenis waardig is, of alleen geschikt om verloren te gaan en weggeworpen te worden, ter oorzaak van zijn boosheid. David zei tot Sauls knechten: "Gijlieden zijt kinderen des doods", verdient gedood te worden (1 Sam. 26: 16). Zo zegt hij ook tot Nathan: "De man, die dit gedaan heeft, is een kind des doods" (2 Sam. 12: 5). (Zie ook Ps. 79: 11; Matth. 13: 38; Luk. 16: 8.) Deze schrikkelijke uitspraak van onze barmhartige en liefdevolle Zaligmaker toont ons wel de desperate hopeloosheid van iemand, die zoals Judas in

het volle licht en onder groots voorrechten levende, ze misbruikt en met overleg zijn zondige neigingen volgt; hij wordt een "kind van de hel" (Matth. 23: 15). –

Zegt de Heere hier, dat Judas de was van degenen, "die de Vader Hem gegeven" had Het woord, door "dan" vertaald, betekent niet "behalve", maar "integendeel". De Heere heeft verklaard: "Van degenen, die Gij Mij gegeven hebt, is niemand verloren gegaan. Doch daar is er één, die Gij Mij niet hebt gegeven, die is verloren gegaan, de zoon van de verderfenis." Menigwerf komt het Griekse woord, hier door "dan" vertaald, in het Nieuwe Testament in dezelfde zin van tegenstelling voor. (Zie Luk. 4: 25, 27; Openb. 9: 4.)

Op andere plaatsen is hetzelfde woord vertaald door "maar". (Zie Matth. 12: 4; Hand. 27: 22; Openb. 21: 27.) - Laat mij, ter bevestiging van het door mij voorgestaan gevoelen, er bijvoegen, dat in het eerstvolgend hoofdstuk door Johannes in zijn verhaal van Jezus' gevangenneming naar de hier gebezigde uitdrukking verwezen wordt. Hij zegt: "Opdat het woord zou vervuld worden, dat Hij gezegd had: uit degenen, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik niemand verloren" (Joh. 18: 9), en hij maakt in de verste verte geen gewag van enige uitzondering, die door de Heere gemaakt is, toen bij Hem de te voren gezegde uitdrukking hoorde bezigen. - Ook De Dien, Gomarus en Lampe zijn van dit gevoelen.

Opdat de Schrift vervuld worde. - Hier, zoals in vele plaatsen, wil het niet zeggen, dat Judas verloren ging, teneinde de Schrift te vervullen, maar dat door het verloren gaan van Judas de Schrift vervuld werd. De bedoelde plaats is Ps. 109: 8. - Vergeten wij niet op te merken de hoge eer, welke hier aan de Schrift wordt gegeven. Zelfs in een aller-plechtigst gebed van de Zoon tot de Vader vinden wij herhaalde toespeling op het geschreven Woord van het Oude Testament en op het dikwijls aangehaalde Boek van de Psalmen.

13. Maar nu kom Ik tot U, enz. - De Heere heeft hiermee willen zeggen: "Ik ga nu spoedig deze wereld verlaten en kom tot U. Alvorens Ik deze wereld verlaat, spreek Ik deze dingen openlijk in het gebed ten aanhore van deze Mijn discipelen, opdat zij bemoedigd en vertroost worden, en de blijdschap, die Ik hun geef, ten volle gevoelen en in hun harten overvloeie." - "Mijne blijdschap" komt reeds voor in Joh. 15: 11. Er wordt mede bedoeld dit bijzonder inwendig gevoel van troost, dat Christus aan gelovigen schenkt, en dat niemand kent, dan alleen degene die het ontvangt.

14. Ik heb hun Uw Woord gegeven, enz. - In dit vers schijnt de Heere meer uitvoerig de staat van de discipelen te beschrijven, als een inleiding tot een breedvoeriger herhaald gebed voor hun bewaring. - Christus en Zijn discipelen hadden de haat van de wereld te verduren, en alle ware Christenen ondervinden die haat ook. De reden van die vijandschap is de aanhoudende getuigenis van de gelovigen tegen de gevoelens en handelingen van de wereld. Zij gevoelt zichzelf veroordeeld, en haat hen, wier geloof en gedrag haar veroordeelt.

15. Ik bid niet, dat Gij, enz. - In dit vers herhaalt de Heere meer uitgebreid zijn gebed, dat Zijn discipelen "bewaard" worden. Zeer leerrijk is de diepe wijsheid van deze bede. Er zijn weinig Christenen, die niet gaarne naar de hemel zouden gaan zonder druk en vervolging. Maar dit zou hun niet tot eigen heiliging dienen en de wereld zou er door beroofd worden van de weldaad van hun onderwijs en voorbeeld (Hebr. 2: 10, 11). Hutcheson merkt aan: "Hoewel wij ons oog behoren gevestigd te hebben op onze rust, en ons daarvoor gereed te' maken, toch mogen wij er niet overhaastig naar verlangen, voordat Gods tijd daar is, noch het leven zat worden ter oorzaak van druk,

vervolgung of ongenade, die wij in zijn dienst kunnen ondervinden." Opmerkelijk is het, dat drie van de enkele niet verhoorde gebeden van Godvrtichtigen, welke de Schrift meedeelt, de gebeden zijn van Mozes, Elia en Jona, om "uit de wereld weggenomen" te worden (Num. 11: 15; 1 Kon. 19: 4; Jon. 4: 3, 8). - Gerhard merkt aan, dat de apostelen de eerste predikers van het Evangelie en het licht van de wereld moesten zijn. "Indien zij onmiddellijk na de Heere waren weggenomen, dan zou de wereld in duisternis gelaten zijn. Bovendien, het kruis is de school om geloof en lijdzaamheid te eren, en als zij niet in de wereld gebleven waren, zouden zij geen uitstekende heiligen kunnen geworden zijn." De uitdrukking: "dat Gij hen bewaart van de boze" wordt onderscheidenlijk opgevat. De een vertaalt het Griekse woord [zoals in onze Statenvertaling] "de boze" en verstaat daaronder de duivel. Zo wordt het ook overgezet in Matth. 6: 13; 13: 19, 58; 1 joh. 2: 13, 14; 3: 12; 5: 18. De ander vertaalt "het boze", of "het kwade". Het Grieks laat beide vertalingen toe.

16. Zij zijn niet van de wereld, enz. - Deze woorden zijn een letterlijke herhaling van het eind van vs. 14. De Heere schijnt dit te herhalen, om te meer nadruk te leggen op de zo even door Hem gedane bede. - Herhalingen in wezenlijke, ernstige gebeden, dit mogen wij hier opmerken, zijn niet verkeerd. Christus' voorbeeld waarborgt het ons. Het is tegen "een ijdel verhaal, of herhaling, van woorden", zoals dit onder de Heidenen gewoon was, dat wij in de Bergrede worden gewaarschuwd (Matth. 6: 7).

#### **JOHANNES 17: 17 - 26.**

Christus' gebed om de heiliging van Zijn volk. - Christus' gebed om de eenheid van Zijn volk. - Christus' gebed om de verheerlijking van Zijn volk

*17. Heilig hen in Uw waarheid; uw Woord is de Waarheid!*

*18. Gelijkerwijs Gij Mij gezonden hebt in de wereld, zo heb Ik hen ook in de wereld gezonden.*

*19. En Ik heilig Mijzelf voor hen, opdat ook zij geheiligd mogen zijn in waarheid.*

*20. En Ik bid niet alleen voor dezen, maar ook voor degenen, die door hun woord in Mij geloven zullen;*

*21. Opdat zij allen ben zijn, gelijkerwijs Gij, Vader! in Mij, en Ik in U, dat ook zij in Ons beu zijn; opdat de wereld gelove, dat Gij Mij gezonden hebt.*

*22. En Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij ben zijn, gelijk als Wij ben zijn:*

*23. Ik in hen, en Gij in Mij; opdat zij volmaakt zijn in ben, en opdat de wereld bekenne, dat Gij Mij gezonden hebt, en hen liefgehad hebt, gelijk Gij Mij liefgehad hebt.*

*24. Vader! Ik wil, dat, waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouw, die Gij Mij gegeven hebt: want Gij hebt Mij liefgehad vóór de grondlegging van de wereld.*

*25. Rechtvaardige Vader! de wereld heeft U niet gekend; maar Ik heb u gekend, en deze hebben bekend, dat Gij Mij gezonden hebt.*

*26. En Ik heb hun Uw Naam bekend gemaakt, en zal hem bekend maken, opdat de liefde, waarmee Gij Mij liefgehad hebt, in hen zij, en Ik in hen.*

Deze wondervolle verzen vormen een geschikt besluit van het wonder-volste gebed, dat ooit op aarde gebeden werd - het laatste gebed des Heeren na het eerste Avondmaal des Heeren. Zij bevatten drie zeer belangrijke beden, die Onze Heere opzond ten behoeve van Zijn discipelen. Laat ons op deze drie beden onze aandacht

vestigen. Laat ons, vele andere dingen voorbijgaande, het oog vestigen op deze drie punten.

Ten eerste behoren wij op te merken hoe Jezus bidt dat Zijn volk geheiligd moge worden. "Heilig ze," zegt Hij, "in Uw waarheid.; Uw Woord is de waarheid."

Wij behoeven niet te twifelen of het woord "heiligen" op deze plaats betekent in ieder geval "heilig maken." Het is een gebed dat de Vader Zijn volk meer heilig, geestelijker, reiner, heiliger in gedachten, woorden en daden, in leven en karakter, wil maken. De genade heeft reeds iets voor de discipelen gedaan, ze geroepen, bekeerd, vernieuwd en veranderd. Het grote Hoofd van de Kerk bidt, dat het werk van de genade hoger en verder moge opgevoerd worden, en dat Zijn volk meer door en door geheiligd en heilig gemaakt moge worden in lichaam, ziel en geest, - in werkelijkheid meer gelijk aan. Hemzelf.

Wij behoeven zeker niet veel te zeggen van de onvergelykelijke wijsheid van dit gebed. Meer heiligheid is juist de zaak, die door alle diénaren van Christus gewenst moet worden. Een heilig leven is het grote bewijs van de deugdelijkheid van het Christendom. De mensen mogen weigeren de waarheid van onze bewijzen in te zien, zij kunnen toch niet de bliken van een Godzalig leven ontduiken. Zulk eelt leven versiert de godsdienst, maakt die beminnelijk en wint soms hen, die niet door het woord gewonnen worden (1 Petrus 3: 1). Een heilig leven voedt Christenen. voor de hemel op. Hoe dichter wij in het leven bij God leven, hoe meer wij bereid zullen zijn om voor eeuwig in zijn tegenwoordigheid te leven, als wij sterven. Onze ingang in de hemel zal alleen door genade zijn, en niet door de werken; maar de hemel zelf zou geen hemel zijn voor ons, als wij die binnengingen met een ongeheiligd hart: Onze harten moeten gestemd worden voor de hemel: " als wij die genieten zullen. Daar moet een zedelijke "bekwaamheid zijn, om deel te hebben in de erve van de heiligen in het licht," zowel als een aanspraak er op (Kol. 1: 12). Het bloed van Christus kan ons alleen aanspraak geven om de erve in te gaan. Heiliging moet ons geschikt maken, om die te genieten.

Wie behoeft zich te verwonderen, in het aangezicht van zulke feiten, dat vermeerderde heiliging de eerste zaak moest zijn, die Jezus voor Zijn volk vraagt! Wie waarlijk door God geleerd is, weet niet dat heiligheid geluk is, en dat zij die met God het nauwst verenigd wandelen, altijd zijn, die met Hem het troostrijkst wandelen? Niemand bedriege ons in deze zaak met ijdele woorden. Hij die heiligheid veracht en goede werken verwaarloost, onder het ijdele voorwendsel van de rechtvaardiging door het geloof boven al te stellen, toont duidelijk, dat hij de Geest van Christus niet heeft.

Ten tweede behoren Wij op te merken in deze verzen hoe Jezus bidt voor de vereniging en eenheid van Zijn volk. "Opdat zij allen één zijn - dat ook zij in Ons één zijn, opdat zij één zijn, gelijk als Wij", - en "opdat de wereld gelove, dat Gij Mij gezonden hebt," - dit zijn hoofdbeden in het gebed van onze Heere tot zijn Vader.

Wij kunnen geen sterker bewijs voor de waarde van de éénheid onder de Christenen en voor de zonde van de verdeeldheden vragen, dan wat onze Meester zo sterk op de voorgrond plaatst. Hoe smartelijk waar is het, dat in iedere eeuw verdeeldheden de schande van de godsdienst zijn geweest, en de zwakte van de kerk van Christus! Hoe dikwijls hebben Christenen hun kracht verspild in het strijden tegen hun broeders, in plaats van te strijden tegen de zonde en de duivel! Hoe herhaaldelijk hebben zij aanleiding gegeven aan de wereld, om te zeggen: "Eerst dan, als gij uw eigen inwendige twisten staakt, zullen wij geloven!" Dit alles, wij behoeven niet te twifelen, voorzag de Heere met een profetisch oog. Het was dit vooruitzien, dat Hem

zo ernstig deed bidden, dat de gelovigen mochten zijn.

Laat de herinnering van dit gedeelte van het gebed van Christus in onze ziel blijven, en een gestadige invloed op ons gedrag als Christenen uitoefenen. Laat niemand, zoals sommigen doen, luchtig denken over scheuringen, of het iets gerings achten, sekten, partijen en verdeeldheden te vermenigvuldigen. Deze dingen, wij mogen er zeker van zijn, helpen alleen de duivel, en doen de zaak van Christus schade. "Indien het mogelijk is, zoveel in u is, houdt vrede met alle mensen" (Rom. 12: 18). Laat ons veel verdragen, veel toegeven en ons veel getroosten, eer dat wij tot scheiding en scheuring overgaan. Dit zijn bewegingen waarin dikwijls veel vreemd, vuur is. Laat dwaze ijveraars, die er genoeg in vinden, sekten te maken en partijen te vormen, ons bespotten en verachten, als zij willen, wij behoeven dit ons niet aan te trekken. Laat ons, - zolang als wij Christus en een goed geweten hebben, geduldig onze weg voortzetten, de dingen najagen die tot vrede leiden, en er naar streven de eenheid te bevorderen. Het was niet voor niet, dat de Heere zo vurig bad dat Zijn volk een mocht zijn.

Eindelijk behoren wij in deze verzen op te merken hoe Jezus bidt dat Zijn volk eindelijk ook in Hem moge zijn, en zijn heerlijkheid aanschouw. "Ik wil," zegt Hij, "dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt, opdat zij Mijn heerlijkheid mogen aanschouw."

Dit is een bijzonder schoon en treffend besluit van het merkwaardig gebed van onze Heere. Wij mogen wel geloven, dat de bedoeling was, om hen die het aanhoorden, te verblijden en te vertroosten en hen te versterken voor het afscheidstoneel, dat spoedig naderde. Maar voor allen die het zelfs nu nog lezen, is dit gedeelte van zijn gebed vol zoeten en onuitsprekelijke troost.

Wij zien Christus nu niet. Wij lezen van Hem, horen van Hem, geloven in Hem, en steunen met ons hart op zijn volbracht werk. Maar zelfs de besten onzer, op hun best, wandelen door geloof en niet door aanschouw, en mis arme zwakke geloof doet ons dikwijls zeer zwak op de weg naar de hemel wandelen. Daar zal eenmaal een einde aan geheel deze staat van zaken komen.

Eindelijk zullen wij Christus zien zoals Hij is, en Hem kennen zoals wij gekend zijn. Wij zullen Hem zien van aangezicht tot aangezicht, en niet door een duister glas. Wij zullen dan werkelijk in zijn tegenwoordigheid en gezelschap zijn en niet meer heengaan. Was het geloof aangenaam, veel meer zal het aanschouw zijn; en was de hoop zoet, veel meer zal de zekerheid het zijn. Geen wonder, dat toen Paulus schreef: "wij zullen altijd bij de Heere zijn," hij er bijvoegde: " vertroost elkander met deze woorden" (1 Thess. 4: 17, 18).

Wij weten nu weinig van de hemel. Onze gedachten zijn alle verward, als wij een denkbeeld trachten te vormen van een toekomstige staat, waarin verlorene kinderen volmaakt gelukkig zullen zijn. "Het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen" (1 Joh. 3: 2). Maar wij kunnen op de gezegende gedachte steunen, dat wij na de dood "met Christus" zullen zijn. Hetzij vóór de opstanding in het paradijs, of na de opstanding in volle heerlijkheid, het uitzicht is toch hetzelfde. Ware Christenen zullen "met Christus" zijn. Wij hebben geen nadere inlichting nodig. Waar die gezegende Persoon is, die voor ons geboren werd, voor ons stierf en weder opstond, daar kan niets ontbreken. David mocht wel zeggen: "Verzadiging van de vreugde is bij uw aangezicht; liefelijkheden zijn in uw rechterhand, eeuwiglijk" (Ps. 16: 11).

Laat ons dit wondervol gebed met een plechtige herinnering eindigen van de drie

grote beden die het bevat. Laat heiligheid en éénheid op de weg des levens en Christus' gezelschap aan het einde onderwerpen zijn die nooit lang uit onze gedachten, of verwijderd zijn uit ons hart. Gelukkig is die Christen die voor niets zo bezorgd is, als om zolang hij leeft, heilig en liefderijk te zijn als zijn Meester, en een metgezel van zijn Meester, als hij sterft.

#### AANTEKENINGEN.

17. Heilig ze in Uw waarheid, enz. - In dit vers begint de Heere het tweede te noemen, dat Hij voor Zijn discipelen bidt. Bewaring was het eerste, en heiliging het tweede. Hij bidt zijn Vader, Zijn discipelen heiliger te maken, hen tot honger trappen van heiligheid en reinheid te voeren. Hij vraagt Hem dit te doen "in [of "door", zoals het Grieks ook kan overgebracht worden] de waarheid" - door de waarheid met meer kracht op hun harten, hun geweten en hun inwendige mens te leggen. En om te kennen te geven wat Hij met waarheid bedoelt, voegt Hij er bij: "Uw Woord is de waarheid." [Wat derhalve buiten het Woord is en omgaat, daar niet uit voortvloeit en op rust, is leugen en bedrog.] –

De een verklaart, dat de bede alleen wil zeggen: "heilig hen wezenlijk" - in tegenstelling van de wettische heiliging van de priesters, waarvan wij in Exodus of Leviticus lezen. - Anderen houden het er voor, dat de Heere hier alleen bad, dat zijn apostelen geheiligd, bekwaam gemaakt en afgezonderd mochten worden voor het grote werk van de bediening. - Chrysostomus legt het aldus uit: "Zonder hen meer en meer af van de zonde en de zondaars, door hen reiner, geestelijker en meer Uzelf gelijk te maken." Met deze uitlegging kan ik mij het best verenigen. –

Vier grote waarheden kunnen uit deze tekst geleerd worden:

1e. Het gewicht van de heiligmaking en praktikale Godzaligheid. Christus bad er voor Zijn discipelen om. Het Christendom is niets waard, als het niet maakt, dat wij beoefenende heiligmaking hoogschatten en beoefenen. –

2e. Het grote onderscheid tussen rechtvaardiging en heiliging. De rechtvaardiging, door Christus voor ons verworven, is volkomen toegerekend op het ogenblik dat men in Hem gelooft, en niet voor graden of trappen vatbaar. Heiligmaking is een door de Heilige Geest inwendig in onze harten gewrocht werk, en nooit geheel volmaakt, zolang wij in dit zondige lichaam wonen. –

3e. Heiligmaking is iets dat voor wasdom vatbaar is. Hoe zou de Heere anders voor zijn apostelen, die toch reeds gelovig en geheiligd waren, hebben kunnen bidden: "Heilig ze". –

4e. Het Woord is het grote instrument, waardoor de Heilige Geest het werk van inwendige heiliging bevordert. Gelovigen, die het Woord van God verwaarlozen, zullen in heiligmaking en overwinning op de zonde niet toenemen. - Calvijn merkt aan: "Aangezien de apostelen niet ontbloot waren van genade, behoren wij uit Christus' woorden op te maken, dat da heiligmaking niet terstond reeds op de eersten dag voltooid is, maar dat wij gedurende ons gehele leven er in moeten vorderen."

18. Gelijkerwijs Gij Mij gezonden hebt, enz. - Het verband tussen dit en het voorafgaande vers komt ons dus voor: "Ik bid voor de toenemende heiliging van Mijn discipelen, om de positie die zij op aarde hebben te bekleden. Evenals Gij Mij hebt gezonden, om uw Boodschapper te zijn in deze zondige wereld, zo zend Ik nu hen, om Mijn boodschappers te zijn in deze wereld. Het is daarom van het hoogste belang dat zij heilig zijn - de heilige boodschappers van een heiligen Meester - om hun tegenstanders en beschuldigers de mond te stoppen." Gelovigen zijn Christus'

getuigen, en het karakter van een getuige moet vlekkeloos en zonder blaam zijn.

19. En Ik heilig Mijzelf voor hen. - In de zin had de Heere natuurlijk geen "heiliging" nodig. Hij was altijd volmaakt heilig. Ik geloof met Chrysostomus, dat de bedoeling deze is: "Ik wijd Mijzelf tot een slachtoffer, teneinde om een bijzondere reden, om van andere redenen niet te spreken, deze Mijn discipelen door de waarheid mogen geheiligd en nu tot een heilig volk gemaakt worden." Hetzelfde begrip ligt in de tekst: "Hij heeft zichzelf voor ons gegeven, opdat Hij ons zonde verlossen aan alle ongerechtigheid, en zichzelf een eigen volk zonde reinigen, ijverig in goede werken." En "Christus heeft de gemeente liefgehad, en Zichzelf voor haar overgegeven, opdat Hij haar heiligen zou" (Tit. 2: 14; Ef. 5: 25, 26; 1 Petrus 2: 24). - Melancton merkt aan: "Het woord: 'Ik heilig Mijzelf' te dezer plaatse is ongetwijfeld genomen van priesters en offeranden."

20. Ik bid niet alleen voor dezen, enz. - In dit en in de volgende drie verzen gaat de Heere voort met iets anders te vragen voor Zijn discipelen. Bij vraagt dat zij "ben" mogen zijn. Reeds had Hij dit voor zijn elf apostelen gedaan; maar nu neemt Hij gelegenheid dit gebed verder uit te strekken en anderen daarin te sluiten: de gehele schaar van toekomstige gelovigen. Hoewel de apostelen, als die de eersten waren om de wereld aan te vallen, het meest bewaring en heiliging nodig hadden, behoeven toch alle gelovigen die te allen tijd. In sommige opzichten was het gemakkelijker "één" te zijn in het begin van de Kerk, en moeilijker, bewaard en "geheiligd" te worden. Naarmate de Kerk zich uitbreidde, werd het moeilijker de eenheid te bewaren. - Laat ons opmerken hoe wijd zich 's Heeren voorbidding uitstreckte. Hij bad niet enkel voor bestaande, maar ook voor toekomstige gelovigen.

Zo behoren wij ook te doen. Wij mogen de blik vooruitslaan en bidden voor gelovigen, die nog geboren moeten worden, maar niet de blik achteruit slaan en bidden voor gelovigen die gestorven zijn - Letten wij ook wel op, hoe het gepredikte "Woord" genoemd wordt, als het middel om mensen tot het geloof te brengen. "Het geloof is uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods" (Rom. 10: 17). - Hengstenberg merkt op, dat het "woord" hier zowel de geschriften als de prediking van de apostelen moet insluiten.

21. Opdat zij allen één zijn.... in Ons de zijnen. - Hier, evenals in vs. 11, moeten we zorgvuldig bedenken, dat de éénheid van de Vader en de Zoon een zodanige is, die de éénheid van de gelovigen niet kan bereiken. Zij moeten evenwel die navolgen. Het ware geheim van de éénheid van de gelovigen ligt in de uitdrukking "en in Ons". Zij kunnen alleen in waarheid in zijn, door verenigd te zijn met de Vader en de Zoon. Opdat de wereld gelove, dat Gij Mij gezonden hebt. - Hier brengt de Heere een belangrijke reden in, waarom Hij bidt dat Zijn volk "één" zij. Het zal maken, dat de wereld zijn Goddelijke zending zal geloven. - Het gemis van éénheid en daaruit gevolgd twisten onder Christenen heeft vele zielen leed berokkend, en wel bewezen hoe ontzagelijke schade van de zake van Christus wordt toegebracht. -

[Deze woorden, in verband met wat in vs. 9 en 20 staat, zijn merkwaardig. Hoewel de Heere in dit gebed niet rechtstreeks "voor de wereld" bad, blijkt toch uit de woorden: "opdat de wereld gelove" (vs. 21) en: "opdat de wereld bekenne" (vs. 23), dat Hij de wereld daarbij niet geheel heeft uitgesloten. Dat de Heere eerst gezegd had: "Ik bid voor hen; Ik bid niet voor de wereld" (vs. 9), kwam doordien Hij op dat ogenblik Mine gelovige discipelen op het oog had, en bezigt Hij dit als een pleitgrond bij de Vader; trouws wat Hij voor hen bad: "bewaring in Zijn Naam en heiliging in de waart

heid", kon Hij alleen bidden voor zulken, die reeds in de Naam van God geloofden en de waarheid erkend hadden; natuurlijk, niet voor de wereld En wat aangaat degenen, die door het woord van de apostelen in de Heere geloven zouden (vs. 20), die behoorden toen nog tot "de wereld", die Hij nog uit de wereld moest trekken. Zijn priesterschap heeft ook betrekking op die nog in de wereld zijn (Rom. 5: 6 - 8). Aan het kruis bad Jezus voor zijns vijanden. - Godet merkt aan: "In dit vers ligt ingewikkeld een gebed ten gunste van de wereld opgesloten. Alleen voor zover een gedeelte van de wereld zich hardnekkig tegen Hem verzet en onherroepelijk het verderf tegemoet snelt, is de weigering van Jezus: "Ik bid niet voor de wereld" volstrekt."]

22. En Ik heb hun de heerlijkheid gegeven, enz. - In dit vers herhaalt. de Heere zijn innig verlangen naar de éénheid van Zijn volk. Hij verklaart, "dat Hij, opdat zij ben zijn, hun de heerlijkheid heeft gegeven, welke de Vader Hem gegeven heeft." Dit is een moeilijk te verklaren gezegde, een dat alle Schriftverklaarders in verlegenheid brengt. De moeilijke vraag ter oplossing is: wat bedoelde de Heere met "de heerlijkheid", die Hij gaf? - Sommigen, als Calvijn, denken, dat "Heerlijkheid" betekent: het beeld en de gelijkenis van God, waartoe de discipelen vernieuwd waren (2 Kor. 3: 18). - Enigen, als Bengel, denken, dat "Heerlijkheid" betekent: die macht, die invloed en dat gezag, welke immer bleken uit al wat de Heere gedurende zijn dienstwerk op aarde deed en sprak. Zo had Mozes "Heerlijkheid" op zijn gelaat, toen hij van de berg afkwam (2 Kor. 3: 7). Diezelfde macht en dienzelfden invloed gaf Christus aan de apostelen. (Zie Hand. 4: 33.) - Anderen, als Zwingli, I3renz en anderen, denken, dat "Heerlijkheid" betekent de macht om wonderen te doen, welke de bijzondere en particuliere heerlijkheid van onze Heere was, terwijl Hij op aarde leefde. Zo lezen wij: "Christus is opgewekt door de heerlijkheid des Vaders" (Rom. 6: 4). - Augustinus, Oecolampadius en Bullinger denken, dat "de heerlijkheid" betekent: de hemelse heerlijkheid en onsterfelijkheid, die de Heere aan Zijn discipelen beloofd heeft; een heerlijkheid, welke zij, na Hem op aarde getrouw te hebben gediend, daarna zouden ontvangen (Rom. 8: 18). -

Stier en Hengstenberg houden het er voor, dat de "Heerlijkheid" betekent: éénheid van hart en zin - Nog anderen, als Theophylactus en Bucerus, menen dat "Heerlijkheid" betekent: de Heilige Geest. - De vraag zal misschien nooit uitgemaakt worden. Moest ik een gevoel uitspreken, dan koos ik de laatste opvatting boven enige andere. Niets zo geschikt om de discipelen "één" te maken als de gave des Heilige Geestes. Lezen wij niet van "de eenheid des Geestes"? (Ef. 4: 3).

23. Ik in hen, en Gij in Mij. - In dit vers breidt de Heere zijn verklaringen betreffende de eenheid uit, om te tonnen hoe groot gewicht Hij daaraan hecht. Naar mijn menig wil Hij zeggen: "Ik bid, dat Mijn discipelen zo verenigd mogen zijn - ik wonende in hen, en Gij in Mij - dat zij volmaakt zijn in ben lichaam, hebbende ben gezindheid, ben wil, ben hart, hoewel bestaande uit vele leden, en dat dan de wereld, deze eenheid ziende, genoodzaakt worde te bekennen, dat Gij Mij gezonden hebt om de Messias te zijn, en dat Gij mijn volk even liefhebt als Mij." -

Bij het afscheidnemen van dit diep en moeilijk gedeelte over de éénheid, is het nodig te bedenken, dat de Kerk, welker éénheid de Heere verlangt en waarvoor Hij bidt, niet is enige bijzondere of zichtbare kerk, maar de Kerk, welke zijn lichaam is, de gemeente van de uitverkorenen, de Kerk, welke alleen bestaat uit ware gelovigen. De eenheid, waarom de Heere bidt, is niet een eenheid van vormen, tucht, bestuur en dergelijke, maar eenheid van hart, en wil, en leer, en praktijk. Zij, die eenvormigheid



tot hoofdzaak van dit gedeelte van Christus' gebed maken, vergissen ziel geheel. Er kan eenvormigheid bestaan zonder eenheid, en er kan eenheid bestaan zonder eenvormigheid.

24. Vader, Ik wil.... Mijn heerlijkheid... gegeven hebt. - In dit vers noemt de Heere het vierde en laatste, dat Hij voor zijns discipelen in dit gebed verlangt. Na bewaring, heiliging en eenheid, volgt deelhebben aan zijn heerlijkheid. "Ik wil" is een merkwaardig gezegde, schoon er niet te veel nadruk op gelegd moet worden. Het is meer de uitdrukking van een sterken wens. (Verg. Markus 6: 25; 10: 35.) Nochtans is het de wens van Hem, die ben is met de Vader en alleen wil wat de Vader wil. "Ik wil" en het zal geschieden. Hutcheson zegt: "Christus maakte in dit zijn bidden zijn laatsten wil en testament, zijn erfstellingen opmakende, die Hij zeker wist dat nagekomen zouden worden, wijl Hij ze gekocht had door zijn verdiensten." - Traill] merkt op: "Welk een verbazend onderscheid! Als Christus bidt voor zichzelf, dan luidt het: "Vader, indien Gij wilt, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan!" Maar wanneer Hij bidt voor Zijn volk, klinkt het: "Vader, Ik wil, dat waar Ik ben, ook die bij Mij zijn, die Gij Mij gegeven hebt!" -

[Godet tekent aan, "dat men het gezegde van Jezus: "Ik wil", dat in zijn mond nergens voorkomt, als een geheel enige uitdrukking in verband moet brengen met het geheel enige van het tegenwoordig ogenblik. Het is de verklaring van een stervende: "Vader, mijn laatste wil is...." Jezus geeft zijn testament zijn Vader in handen."] -

"Bij Mij zijn daar, waar Ik ben" is eens van die hoogst belangrijke uitspraken, welke de geaardheid van de toekomstige woonplaats van de gelovigen bekend maken. Waar het moge zijn, Of vóór of ná, de opstanding, het zal zijn in gezelschap met Christus. Het is zoals: "met Mij in het paradijs", "ontbonden te worden en met Christus te zijn", "altijd met de Heere te wezen" (Luk. 23: 43; Til. 1: 23; 1 These. 4: 17). De gehele aard van de toekomstige staat is wijselijk voor ons verborgen. Voor gelovigen is het genoeg, te weten, dat zij "met Christus" zullen zijn. Dit "met Christus zijn", en niet de plaats, maakt de gelukzaligheid uit. -

"Mijn heerlijkheid aanschouwen" sluit in deelneming en gemeenschappelijk genieten, (Verg. Joh. 3: 3, 36; 8: 51; Openb. 8: 7 ) - De uitdrukking: "die Gij Mij gegeven hebt" schijnt op die bijzondere heerlijkheid te doelen, welke de Vader, in het eeuwig Verbond, voor Christus bestemd heeft als loon op zijn verlossingswerk (Fil. 2: 9).

Want Gij hebt Mij liefgehad vóór de grondlegging van de wereld. - Dit schijnt er bijgevoegd te zijn om aan te duiden, dat de heerlijkheid van Christus in de toekomstige wereld een heerlijkheid is, die van alle eeuwigheid, voor het begin van de tijd en vóór de schepping, bereid is. "Gij hebt Mij liefgehad en hebt Mij de heerlijkheid toegewezen lang voordat de wereld geschapen werd", d. i. van alle eeuwigheid. Een zeer diepzinnig gezegde, dingen bevattende, die verre boven ons verstand gaan.

25. Rechtvaardige Vader. - Het is niet duidelijk, waarom de Heere deze uitdrukking gebruikt. Zij is enig. Zij moet misschien dienen om in sterk contrast te doen uitkomen de boosheid van een wereld, "die het Woord niet gekend heeft", toen het in de wereld was (zie Joh. 1: 10), en de rechtvaardigheid van God in het straffen van die wereld, welke weigerde Christus te kennen, terwijl de discipelen Hem aannamen. - "Ik heb U gekend" schijnt te wijzen op de sluier van de vernedering, welke de Heere gedurende de gehelen tijd zijner vleeswording bedekte. "Zelfs in die tijd heb Ik niet opgehouden U te kennen en te verheerlijken." - Het belangrijke getuigenis van de discipelen afgelegd, verdient onze aandacht. "Met al hun zwakheid hebben zij Mijn Goddelijke

zending bekend (gekend, erkend)."

26. En Ik heb hun Uw Naam bekend gemaakt, enz. - in deze woorden somt de Heere kortelijk op wat Hij gedaan heeft en nog voor de discipelen deed: "Ik heb hun Uw Naam, uw Wezen en eigenschappen, bekend gemaakt, als de Zender van de zaligheid tot een verloren wereld, en zal voortgaan dit na Mijn hemelvaart te doen door de Heilige Geest." Hier, zoals elders, betuigt de Heere weder, dat het één groot doel van zijn dienstwerk was: de Vader bekend te maken. Zolang de wereld duurt, gaat Christus door de Heilige Geest daarmee voort.

Opdat de liefde. - Gij Mij. - in hen zij, en Ik in hen. - Onze Heere sluit zijn gebed met het uitdrukken van de wens, dat de liefde des Vaders moge wonen in de harten zijner discipelen, en dat Hijzelf moge wonen in hun harten. Eén groots wens van Paulus in zijn Brief aan de Efeziërs was: "dat Christus mocht wonen in hun harten" (Ef. 3: 17). Aan de Romeinen schrijft hij, dat "de liefde Gods in onze harten is uitgestort" (Rom. 5: 5) - De Heere wil hiermee zeggen: "Opdat uw liefde, dezelfde liefde waarmee Gij Mij liefhebt, tot hen gericht zij," of wel, liever nog: "opdat zij mogen ervaren in hun eigen harten een gevoel van dezelfde liefde tot hen, waarmee Gij Mij liefhebt." -

George Newton tekent bij dit vers aan: "Is Christus in ti, laat mij u deze waarschuwing geven: laat Hem stil in uw hart leven; ontrust, verstoor Hem niet. Laat het Hem geen moeite kosten in u te blijven. Maar doe wat gij kunt om Hem welbehaglijk te zijn, opdat zo het huis, dat Hij verkoren heeft voor Hem, niet somber en droevig, maar aangenaam zij."

Wij mogen bij het verlaten van dit hoofdstuk ons wel vernederd gevoelen, als wij bedenken hoe weinig wij de waren zin van vele daarin voorkomende uitdrukkingen verstaan. Onze uitleggende gedachten zijn meestal niet veel meer dan zwakke gissingen. Doch laat ons maar gedenken, dat de vier dingen, waarom onze Heere bad, dingen zijn die elk Christen dagelijks behoort te begeren 1' bewaring, 2. heiliging, 3e éénheid en 4e eindelijke heerlijkheid in het gezelschap van Christus.

**JOHANNES 18: 1 - 11.**

Hardheid van het hart eens afvalligen. - Gewilligheid van Christus om te lijden. - Christus' zorg voor de veiligheid van Zijn volk. - Christus' onderworpenheid aan zijns Vaders wil

1. Jezus, dit gezegd hebbende, ging uit met Zijn discipelen over de beek Kedron, waar een hof was, in welken Hij ging en Zijn discipelen.
2. En Judas, die Hem verried, wist ook die plaats, dewijl Jezus aldaar dikwijls vergaderd was geweest met Zijn discipelen.
3. Judas dan, genomen hebbende de bende krijgsknechten en enige dienaars van de overpriesters en Farizeeërs, kwam aldaar met lantaarnen en fakkelen en wapenen.
4. Jezus dan, wetende alles, wat over Hem komen zou, ging uit, en zei tot hen: wie zoekt gij?
5. Zij antwoordden Hem: Jezus, de Nazarener. Jezus zei tot hen: Ik ben het. En Judas, die Hem verried, stond ook bij hen.
6. Als Hij dan tot hen zei: Ik ben het, gingen zij achterwaarts en vielen ter aarde.
7. Hij vraagde hun dan weer: wie zoekt gij? En zij zeiden: Jezus, de Nazarener.
8. Jezus antwoordde: Ik heb u gezegd, dat Ik het ben; indien gij dan Mij zoekt, zo laat deze heengaan;
9. Opdat het woord vervuld zou worden, dat Hij gezegd had: uit degenen, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik niemand verloren.
10. Simon Petrus dan, hebbende een zwaard, trok hetzelfde uit en sloeg des hogepriesters dienstknecht, en hieuw zijn rechteroor af; en de naam van de dienstknecht was Malchus.
11. Jezus dan zei tot Petrus: steek uw zwaard in de schede I de drinkbeker, die Mij de Vader gegeven heeft, zal Ik die niet drinken?

Deze verzen vangen aan met Johannes' verhaal van Christus' lijden en kruisiging. Wij komen nu aan het eindtoneel van de openbare bediening van onze Heere, en gaan dadelijk van zijn hogepriesterlijk gebed tot zijn offer over. Wij zullen bevinden, dat, evenals de andere Evangelieschrijvers, de discipel die Jezus lief had, breedvoerig over de geschiedenis van het kruis uitweidt. Maar wij zullen ook bevinden, als wij nauwlettend lezen, dat hij verscheiden belangrijke punten aanroert in de geschiedenis, die Mattheüs, Markus en Lukas om sommige wijze redenen overgeslagen hebben.

Ten eerste behoren wij in deze verzen op te merken de ontzettende verharding des harten, waartoe een ontrouw belijder kan komen. Wij lezen, dat Judas, een van de twaalf apostelen, "de leidsman geweest is dergenen die Jezus vingen" (Hand. 1: 16). Ons wordt gemeld, dat hij zijn kennis van de plaats waar de Heere zich ophield, aangewend heeft, om Zijn doodvijanden over Hem te brengen; en daarbij, toen de bende krijgsknechten en dienaren zijn Meester naderden, om Hem gevangen te nemen: "Judas stond ook bij hen." - Toch was dit een man die drie jaren lang een aanhoudend metgezel van Christus was geweest, zijn wonderen had gezien, zijn redenen had gehoord, het voorrecht van zijn bijzonder onderwijs genoten had, zich als een belijder had voorgedaan, ja zelfs in de naam van Christus bad gearbeid en gepredikt! - "Heere!" mogen wij wel zegge, "wat is de mens?" Van de hoogste trap van de voorrechten tot de laagste diepte van de aarde is maar een opeenvolging van schreden. Voorrechten die misbruikt worden, schijnen het geweten te verlammen. Hetzelfde vuur dat was doet smelten, maakt de klei hard.

Dat wij ons wachten, onze hoop op behoudenis op godsdienstige kennis stellen, hoe

groot ook; of op godsdienstige voorrechten, hoe vele zij ook zijn mogen. Wij kunnen alle leerstellige waarheid kennen, en in staat zijn om anderen te eren, en toch bedorven van hart blijken te zijn, en in 't verderf storten met Judas. Wij kunnen in de vollen zonneschijn van geestelijke voorrechten ons koesteren en het beste christelijk onderwijs horen, en toch geen vrucht dragen tot Gods eer, en dorre bladeren bevonden worden, alleen geschikt om verbrand te worden. "Die meent te staan, zie toe, dat hij niet valle" (1 Kor. 10: 12). Laat ons boven alles ons wachten, in onze harten enige lievelingszonde te koesteren, zoals liefde tot het geld, of liefde tot de wereld. Een kinkel in de kabel kan een schipbreuk veroorzaken. Een klein lek kan een schip doen zinken. Laat hem die in verzoeking is om zorgeloos te worden in zijn godsdienstig leven, deze dingen bedenken, en voorzichtig zijn. Laat hem denken aan Judas Iskariot. De geschiedenis van die man moet een les voor ons zijn.

Ten tweede behoren wij in deze verzen op te merken het geheel vrijwillige van het lijden van Christus. Wij lezen, dat de eerste keer dat onze Heere tot de krijgsknechten zei: "Ik ben het", zij achterwaarts gingen en ter aarde vielen. Eén geheime, onzichtbare macht, ongetwijfeld, vergezelde deze woorden. Op geen andere wijze kunnen wij het neervallen van een bende ruwe Romeinse soldaten op de stem van een enkel ongewapend man verklaren. Dezelfde wonderdadige invloed, die de handen van de woedende menigte te Nazareth bond, - die de priesters en Farizeeërs machteloos maakte bij de plechtige intocht in Jeruzalem, - die allen tegenstand tot zwijgen bracht, toen de tempel van kopers en verkopers gereinigd werd, - diezelfde geheimzinnige invloed was dan ook werkzaam. Een werkelijk wonder werd er gewrocht, hoewel weinigen ogen hadden om het te zien. Op het ogenblik dat onze Heere zwak scheen, toonde Hij dat Hij sterk was.

Laat ons zorgvuldig bedenken, dat onze gezegende Heere leed en stierf uit eigen vrijen wil. Hij stierf, niet omdat Hij dat niet verhinderen kon; Hij leed, niet omdat Hij dat niet ontgaan kon; al de krijgsknechten van het leger van Pilatus zouden Hem niet hebben kunnen gevangen nemen, als Hij niet gewillig ware geweest om gevangen genomen te worden. Zij zouden geen haar van zijn hoofd gekrenkt hebben, als Hij hun geen vergunning gegeven had. Maar hier, gelijk in zijn gehele aardse bediening, was Jezus een gewillig lijder. Hij had zijn hart er op gezet, om onze verlossing te bewerken. Hij beminde ons en gaf zichzelf voor ons over, blijmoedig, gewillig, blijde, om ons van onze zonden te verlossen. Het was "de vreugde, die Hem voorgesteld was", die Hem het kruis deed verdragen, en de schande verachten, en zich zonder verzet in de handen van zijn vijanden deed overgeven (Hebr. 12: 2).

Laat deze gedachte in onze harten leven en onze zielen verkwikken. Wij hebben een Zaligmaker, die veel gewilliger is om ons te behouden, dan wij zijn om behouden te worden. Als wij niet behouden worden, is de schuld geheel aan ons. Christus is even gewillig om aan te nemen en vergiffenis te schenken, als Hij gewillig was om gevangen genomen te worden, te lijden en te sterven.

Ten derde behoren wij in deze verzen op te merken de tedere zorg van onze Heere voor Zijn discipelen. Zelfs in dit kritieke ogenblik, toen zijn onuitsprekelijk lijden begon, vergat Hij niet het kleine gezelschap gelovigen, dat rondom Hem stond. Hij herinnerde zich hun zwakheid. Hij wist hoe ongeschikt zij waren, om in het paleis van de hogepriester en in de gerechtszaal van Pilatus te gaan. Hij maakt barmhartig voor hen een weg tot ontkomen - "Indien gij dan Mij zoekt, zo laat deze heengaan." Het schijnt 't meest waarschijnlijk, dat hier ook een wonderdadige invloed zijn woorden vergezelde. In ieder geval werd geen haar van het hoofd zijner discipelen gekrenkt.

Terwijl de Herder werd gevangen genomen, mochten de schapen ongedeerd vluchten. Wij behoeven niet te twifelen, of wij zien in dit voorbeeld een leerrijke type van al de handelingen van onze Zaligmaker met Zijn volk, zelfs tot op deze dag. Hij zal niet toelaten, dat zij boven hun vermogen beproefd worden. Hij zal de winden en stormen in zijn hand houden, en niet toestaan dat de gelovigen, hoe ook geziert en belaagd, geheel en al verloren zullen gaan. Hij waakt tederlijk over ieder van zijn kinderen, en als een wijs geneesheer weegt Hij de juiste hoeveelheid van hun beproevingen met onfeilbare kennis. "Zij zullen niet verloren gaan in van de eeuwigheid, en niemand zal hen uit Mijn hand rukken" (Joh. 10: 28). Laat ons altijd op deze kostbare waarheid steunen. In het donkerste uur is het oog van de Heere Jezus op ons, en onze eindelijke behoudenis is zeker.

Ten laatste behoren wij in deze verzen op te merken de volkomen onderwerping van onze Heere aan de wil zijns Vaders. Op een andere plaats horen wij Hem zeggen: "Indien het mogelijk is, laat deze beker van Mij voorbijgaan; doch niet gelijk Ik wil, maar gelijk Gij wilt." En weer op een andere plaats horen wij Hem zeggen: "Indien deze drinkbeker van Mij niet kan voorbijgaan, tenzij Ik hem drinke, uw wil geschiede." Hier vinden wij echter een hoger trap van blijmoedige onderwerping en eenswillendheid: "De drinkbeker, die Mij de Vader gegeven heeft, zal Ik die niet drinken?" (Matth. 26: 39 - 42).

Laat ons in deze gezegende gemoedsstemming een voorbeeld zien voor allen, die Christus belijden en zich Christenen noemen. Hoe ver wij ook van de standaard des Meesters mogen zijn, laat dit het doel zijn, waarop wij aanhouden. Het besluit om onze weg te volgen en alleen te doen wat wij verkiezen, is een grote bron van ongeluk in de wereld. De gewoonte, om al onze zaken in 't gebed voor God te brengen en Hem te vragen ons deel te kiezen, is een groot geheim van vrede. Hij is de ware wijze, die geleerd heeft op iedere pleisterplaats van zijn reis te zeggen "Geef mij wat Gij wilt, plaats mij waar Gij wilt, doe met mij zoals Gij wilt; maar niet mijn wil, maar de uw geschiede." Dit is de mens, die de geest van Christus heeft. Door eigen wil vielen Adam en Eva en brachten de zonde en de ellende in de wereld. Gehele onderwerping van eigen wil aan de wil van God is de beste voorbereiding voor die hemel, waar God zal zijn alles.

#### AANTEKENINGEN.

1. Jezus, dit gezegd hebbende. - Dit doelt op de door de Heere gehouden rede in hoofdstuk 15 en 16 en het gebed in hoofdstuk 17. - Henry merkt aan: "Het dienstwerk van de priester bestond in onderwijzen, bidden en offeren. Christus maakte, na onderwezen en gebeden te hebben, zich tot een zoenoffer. Hij had alles gezegd wat Hij te zeggen had, als Profeet. Nu gaat Hij zijn werk verrichten, als Priester."

Ging uit met Zijn discipelen. - Sommigen menen "uit de zaal, waar Hij het Paasmaal gehouden en zijn afscheidsrede en gebed gedaan had." Mijns inziens was de Heere uit de zaal gegaan, nadat Hij gezegd had: "Staat op, laat ons van hier gaan" (14: 31), en heeft Hij bij de muur of in de poort van de stad op een stille plek zijn rede voortgezet (vs. 15, 16) en zijn gebed uitgesproken, waarna Hij "uit de stad ging."

Over de beek Kedron. - De beek Kedron of Kidron is een winterbeek, zoals al de reizigers haar nog beschrijven, die alleen in de winter of na gevallen regen water heeft, en overigens een droge bedding vertoont. Zij ligt aan de oostzijde van Jeruzalem tussen de stad en de Olijfberg. Zij wordt dikwijls in het Oude Testament genoemd. (Zie o. a. 2 Sam. 15: 23; 2 Kron. 15: 16; 2 Kon. 23: 12.) - Lampe zegt, dat de weg, waarlangs de Heere de stad verliet, dezelfde is waarlangs de bok Asasel

jaarlijks op de groten verzoendag naar de woestijn werd uitgedreven.

Daar een hof was.... discipelen. - De hof Gethsémané. Of het een openbare hof, of privaat eigendom was, weten wij niet. Hengstenberg gist, dat de eigenaar van die hof in de een of andere bijzondere betrekking moet gestaan hebben tot Jezus, omdat Hij er vrijen toegang had. Ook gist hij, dat de jongeling, in Markus 14: 51, 52 vermeld, tot de familie van de eigenaar moet behoord hebben. - Bijna alle Schriftverklaarders wijzen deze bijzonderheid aan, dat de val van Adam en Eva plaatshad in een hof, en dat Christus' lijden aanving in een hof, en dat de plaats waar Hij gekruisigd en het graf waar Hij in gelegd werd in een hof was (Joh. 19: 41). - De eerste Adam had in de hof van Eden alles wat aangenaam was, en toch viel hij. De tweede Adam had 5n de hof van Gethsémané alles wat smartelijk was, en toch was Hij een roemrijk Overwinnaar. - In het verhaal van Johannes is hier een gaping. Hij spreekt niet van Jezus' zielsangst, die door de andere Evangelisten breedvoerig is medegedeeld en die Johannes onderstelt reeds genoegzaam bekend te zijn.

2. En Judas.... wist ook die plaats, enz. - Uit het feit, dat de ver, Vader Judas "die plaats wist", terwijl de Heere daar met overleg heenging, leren wij drie dingen: 1. dat de Heere gewillig en vrijwillig Zijn dood tegemoet ging: Hij ging naar de "hof", wetende dat Judas die plaats kende; - 2. dat de Heere gewoon Was zo "dikwijls" daarheen te gaan, dat Judas er zeker van was, Hem daar te zullen vinden; - 3. dat het hart van Judas onverbeterlijk verhard moet geweest zijn, dat, na. Zo menigmaal getuige geweest te zijn van geestelijke verkwikking, hij van die wetenschap gebruik kon maken om zijn voorgenomen verraad te volbrengen. Hij "wist die plaats", omdat hij daar zijn Meester dikwijls had horen onderwijzen en bidden.

3. Judas dan genomen hebbende, enz. - Degenen, die Judas aanvoerde, bestonden blijkbaar uit twee onderscheiden elementen: een "bende Romeinse krijgsknechten", behorende tot het Jeruzalemse garnizoen, en Joodse "dienaars van de overpriesters en Farizeeërs". "Een grote schaar met zwaarden en stokken" (Matth. 26: 47), waarschijnlijk zo talrijk uit vrees voor de tegenstand van de Galileeërs, die men wist dat Jezus genegen en ter gelegenheid van het Paasfeest in groten getale te Jeruzalem waren. De priesters zullen na, de kortgeleden triomfantelijke intocht van Jezus in Jeruzalem wel gevreesd hebben, dat de Galileeërs Jezus niet zonder tegenstand zouden laten gevangennemen. "Lantaarnen en fakkels" mogen op het eerste gezicht onnodig schijnen geweest, daar het op Pasen volle maan was; doch die waren zeker medegenomen om de schaar in het zoeken naar de Heere van dienst te zijn, indien Hij mocht trachten zich tussen de rotsen en bommen te verbergen; en in een diepe vallei konden vele donkere en beschaduwde plaatsen bestaan. -

Burkitt merkt betrekkelijk de bedrijvigheid en het nemen van maatregelen van de bonzen aan "Terzelfder tijd, toen Petrus, Jakobus en Johannes in de hof sliepen, kwamen Judas en Zijn bloeddorstige volgers bijeen en spoedden zich om hun gruwelijk plan ten uitvoer te brengen."

4. Jezus dan, wetende alles wal over Hem komen zonde. - Dit bewijst Jezus' volkomen voorwetenschap van alles wat er met Hem gebeuren zon. "Al wat over Hem komen zonde" luidt, meer letterlijk overgebracht: "al het over Hem komende", in de tegenwoordigen tijd. - Pinart zegt: "Wat Christus' lijden het verschrikkelijkst maakte, was de volkomen voorwetenschap, welke Hij had van de smarten, die Hij zon ondergaan. Van de aanvang van zijn leven af had Hij voor negen de gesel, de doornen,

het kruis en de angstwekkende dood, die Hem wachtten. Zag Hij een lam in de weide of een offerlam in de tempel, dit herinnerde Hem dat Hij het Lam Gods was, en dat Hij als een schuldoffer moest geofferd worden."

Ging uit. - Dit moet betekenen, dat de Heere voorop kwam, uit dat gedeelte van de hof, waar Hij was, en niet wachtte, dat de bende Hem zou vinden. Integendeel, Hij vertoonde zich plotseling aan hen en stond voor hen. Dit alleen moet de krijgsknechten in verwarring gebracht hebben. Zij moeten terstond gevoeld hebben, dat zij niet met een gewoon persoon te doen hadden. - Henry merkt aan: "Toen het volk Hem wilde dwingen een kroon te nemen, en Hem met geweld koning wilde maken, ontweek Hij (Joh. 6: 15). Maar toen zij kwamen, om Hem met geweld naar het kruis te voeren, bood Hij zichzelf aan. Hij kwam in deze wereld om te lijden, en ging naar de andere wereld om te regeren." - Lampe maakt de opmerking, dat de eerste Adam zich verborg in de hof; de tweede trad tevoorschijn, om zijn vijanden te ontmoeten. De eerste gevoelde zich schuldig, de tweede onschuldig.

En zei.... wie zoekt gij? - Jezus was de eerste, die sprak en wachtte niet, totdat Hij geroepen of Hem bevolen werd, zich over te geven. Deze plotselinge vraag moet de bende verrast hebben. Die soldaten moeten noodwendig gevoeld hebben: "Dit is niet de taal of de manier van handelen van een Jnisdadiger of schuldige."

5. Zij antwoordden Hem: Jezus de Nazarener. - Het is niet denkbaar, dat zij, die dit zeiden, geweten hebben, dat Jezus zelf tot hen sprak. Dat velen van de bende vreemdelingen waren en de Heere van aangezicht niet kenden, is duidelijk uit het door Mattheüs Markus medegedeelde, dat Judas hun een teken gegeven had: "Dien ik kussen zal, is het; grijpt Hem." Dit teken was dus nog niet gegeven. Waarschijnlijk was daarvoor geen tijd. Het vooroptreden en vragen van de Heere had zo plotseling plaatsgegrepen, dat de bende er door verstoerd was. -

Sommige Schriftverklaarders, en onder deze Chrysostomus, Cyrillus, Theophylactus, houden 't er voor, dat de Heere de ogen van de bende verblind heeft, zodat zij Hem niet herkenden, zoals Eliza de. Syriërs heeft gedaan (2 Kon. 6: 18). Anderen denken, dat zij Hem niet herkenden en voor een discipel hielden.

Jezus zei: Ik ben het. - Dit antwoord moet de aanvallers als verpletterd hebben. - De woorden van het Grieks luiden eigenlijk: "Ik ben". Sommigen hebben gemeend, dat hier opzettelijk bedoeld werd op de belangrijke tekst in Exodus, waar de Heere zegt: "IK ZAL ZIJN (Of IK BEN) heeft Mij gezonden" (Exod. 3: 14), waarop de Heere in Joh. 8: 58 zeker heeft bedoeld. Twijfelachtig is het, of zo'n zinspeling zou gebruikt zijn bij het spreken tot zulken; als die kwamen om de Heere te grijpen.

En Judas.... stond ook bij hen. - Het is 'niet geheel duidelijk, waarom dit hier gezegd wordt. Het kan zijn, om de hopeloze boosheid van Judas aan te duiden. Hij stond terzijde bij de vijanden van Jezus. Het kan zijn, om aan te tonen, dat zelfs Judas verplet was door Jezus' kloekmoedigheid, en zijn gezellen niet het beloofde teken gaf, daar hij Hem zomin als de anderen herkende. Het kan ook zijn, om aan te tonen, dat Judas zelf een getuige en een voorwerp was van het laatste wonder door de Heere volbracht. Nog eenmaal moest hij ondervinden, dat de Heere, die hij verried, Goddelijke macht had.

6. Als Hij dan tot hen zei, enz. - Wat in dit vers verhaald wordt, is mijns inziens een groot wonder. Een gehele cohorte Romeinse soldaten valt niet zonder wonderdadige tussenkomst ter aarde. Het was een uitoefening voor de laatste maal van die Goddelijke macht, waardoor onze Heere de golven en de wind stilde, duivelen uitwierp, zieken genas en doden opwekte. Het was een wonder, juist op dit ogenblik

gewrocht, om de discipelen en de vijanden te tonen, dat onze Heere niet gevat werd, omdat Hij het niet kon beletten, of gekruisigd, omdat Hij het niet 'had kunnen voorkomen; maar omdat Hij vrijwillig voor onze zonden wilde lijden, opdat de Schriften vervuld werden. (Verg. Matth. 26: 53.) De uitwerking van de door de Heere bewerkten wonderdadige invloed schijnt geweest te zijn, dat de bende, die gekomen was om Hem te grijpen, een korten tijd ter aarde geworpen lag en zo hulpeloos, dat de Heere en Zijn discipelen gemakkelijk hadden kunnen ontkomen. Hoe lang zij op de grond lagen, wordt ons niet verteld, maar zeker schijnt er enige pauze aan het eind van het vers gedacht te moeten worden. - Ook de vijanden konden niet zeggen, dat zij nooit enig blijk van 's Heeren Goddelijke macht gehad hadden. Zij hadden die in hun eigen personen gevoeld. - Burgon ziet in dit geval iets, dat de profetische woorden van de Psalmist in herinnering brengt: "Als de bozen, Mijn tegenpartijen vijanden. vijanden tegen mij, tot mij naderden, om Mijn vlees te eten, stieten zijzelf aan, en vielen" (Ps. 27: 2). - Augustinus merkt aan: "Wat zal Hij doen, als Hij komt om te oordelen, die dit deed, toen Hij stond geoordeeld te worden? Welke zal zijn macht zijn, als Hij komt om te regeren, die deze Macht had, op het punt stond van te sterven?"

7. Hij vroegde hun dan weer, enz. Natuurlijk nadat zij weer opgestaan waren. De Heere herhaalt zijn vraag, als om de uitwerking van het wonderbare bewijs zijner macht, dat Hij zo-even aan zijn vijanden gegeven had, te toetsen. 'Maar zij waren verhard: zij bleven Jezus de Nazarener zoeken.

8. Jezus antwoordde.... gezegd dat Ik het ben.... laat deze heengaan. - Treffend komt hier de waardigheid en kalmte van de Heere uit. Maar ook zijn tedere bezorgdheid voor Zijn discipelen. Zelfs in dit aangrijpend ogenblik dacht Hij meer aan anderen dan aan zichzelf. De elfen zullen het wel nooit hebben vergeten, dat de laatste gedachte van hun Meester, alvorens Hij gevangen werd genomen, hen en hun veiligheid betrof. - Wij kunnen er niet aan twifelen, dat een wonderdadige kracht de woorden "Indien gij dan Mij zoekt, zo laat deze heengaan" vergezelde en dat er ongemerkt beslag gelegd werd op 's Heeren vijanden, en zij zich genoodzaakt gevoelden de discipelen te laten ontsnappen. -

Jansenius merkt aan, dat wij aan dit zeggen van de Heere wel mogen toeschrijven de veiligheid van Petrus, hoewel hij met het zwaard sloeg en in het huis van de hogepriester ging, en van Johannes, hoewel hij bij het kruis stond. - Luther zegt, "dat dit een even groot wonder was, als het ter aarde te doen vallen van de bende." De handen van de Judaspartij te binden en hun te beletten Zijn discipelen aan te raken, was een krachtige uitoefening van Goddelijke macht.

9. Opdat het woord vervuld zou worden, enz. - Dit vers is een van die ophelderende opmerkingen, welke vaak in Johannes' Evangelie voorkomen. De zorg van Jezus voor Zijn volk gaat zowel over de volharding in het geloof, als over het einddoel, de eeuwige behoudenis. - Calvijn tekent aan: "De evangelist spreekt niet enkel van hun lichamelijk leven, maar bedoelt, dat Christus, hen voor een tijd bewarende, in hun eeuwige behoudenis voorzag. Merk op, hoe groot hun zwakheid was. Wat, menen wij, zouden zij, alleen gelaten, gedaan hebben, indien zij voor de raad gebracht waren? Christus wilde niet, dat zij verzocht zouden worden boven het vermogen, dat Hij hun had gegeven, en behoeftte hen voor het eeuwig verderf." -

Aller-waarschijnlijkst heeft nu eerst het kussen en groeven van Judas plaatsgehad. In elk geval is 't moeilijk te stellen, dat Judas dit kunne gedaan hebben, toen de Heere



"uitging" en de bende verraste. Toen had hij geen tijd er voor. En het herhaalde antwoord van de bende op de vraag: "Wie zoekt gij?" toont blijkbaar, dat zij de Heere herkenden, of enig teken van Judas hadden ontvangen. Eerst toen de bende tot zichzelf gekomen was, trad Judas voorop en kuste de Heere, en daarop volgde het grijpen. Deze orde van de gebeurtenissen wordt aangenomen door Chrysostomus, Cyrillus, Theophylactus, Gerhard, Jansenius, Lightfoot, Stier en Alford.

10. Simon Petrus dan, hebbende een zwaard, enz. - Het hier vermelde wordt door alle vier de Evangelisten medegedeeld; doch Johannes alleen noemt de namen van hem, die de zwaardslag gaf en van dengene, die die ontving. Algemeen neemt men aan, dat, daar Johannes langen tijd na de andere drie geschreven heeft, toen Petrus en Malchus beiden niet meer in leven waren, het niet meer gevaarlijk was hun namen te noemen. - Of het oor geheel afgehouden was, of zoo, dat het nog aan het hoofd hing, kan men niet bepalen. Hoe het zij, wij weten dat het gelegenheid gaf voor het laatste wonder van lichamelijke genezing, door de Heere gewrocht. Lukas zegt ons, dat Hij het oor "aanraakte", en het terstond geheeld was. Tot op het laatste ogenblik deed de Heere zijn vijanden goed, en gaf bewijs van zijn Goddelijke kracht. -

Burgen doet opmerken, dat juist in het uur van 's Heeren schijnbare zwakheid Hij aan zijn vijanden een wonder te aanschouw gaf van macht en een wonder van barmhartigheid: - macht, door hen ter aarde te doen storten; barmhartigheid, door het genezen. - Zonder twijfel legde Petrus het op Malchus' hoofd aan; maar waarschijnlijk zijn eigen agitatie, doch zeer zeker de genadige besturing Gods bewaarde hem voor een doodslag, waardoor hij zijn eigen leven en dat van zijn metgezellen in gevaar zou gebracht hebben. - Musculus merkt aan, hoe geheel Petrus al zijns Meesters herhaalde voorzeggingen schijnt vergeten te hebben, dat Hij aan de Heidenen zou overgeleverd en ter dood veroordeeld worden, en handelt alsof hij, wat te wachten stond, kon voorkomen. - [Opmerkelijk, het laatste wonder, dat Jezus vóór Zijn dood verrichtte, geschiedde ten bate van een vijand!]

11. Jezus dan zei.... in de schede. - Bij Mattheüs vindt men er nog bijgevoegd: "Allen, die het zwaard nemen, zullen door het zwaard vergaan" (Matth. 26: 52). Dit was een ernstige en strenge berisping. Zij moest dienen om Petrus en de Christenen in alle eeuw te eren, dat het Evangelie niet door vleselijke wapenen bevorderd of verdedigd mag worden.

Den drinkbeker.... de Vader - gegeven.... Ik die niet drinken? - Dit treffend gezegde lezen wij alleen in Johannes' Evangelie, en leert ons kennen 's Heeren volkomen gewilligheid en bereidheid om de bitteren lijdensbeker, die Hem te wachten stond, te drinken. Dit gezegde van Jezus moet altijd gelezen worden in verband met de twee andere uitdrukkingen betreffende "den drinkbeker", welke de Heere kort tevoren in de hof Gethsémané gebruikt had. Eerst kwam het gebed: "Mijn Vader' indien het mogelijk is, laat deze drinkbeker van Mij voorbijgaan." Daarna de zich overgeevende verklaring: "Mijn Vader! indien deze drinkbeker van Mij niet voorbij kan gaan, tenzij dat Ik hem drinke, uw wil geschiede!" (Matth. 26: 39 en 42).

En ten laatste volgt de vaste verzekering van volkomen bereidheid voor alles; "Den drinkbeker, die Mij de Vader te drinken gegeven heeft, zal Ik die niet drinken?" Deze drie gezegden, tezamen genomen, zijn hoogst leerrijk. Zij bewijzen, dat de Heere in zijn angst, bad ons ontheffing, en zijn gebed eerst beantwoord werd door bekwaam te zijn om zich geheel aan zijns Vaders wil over te geven, en dat zijn gebed ten slotte beantwoord werd door instaat te zijn om volkomen bereidwillig te lijden. Welk een voorbeeld voor alle gelovigen in tijden van angst! Maar ook, welk een bewijs van

onzes Heeren macht om medelijden te hebben met lijdende gelovigen: Hij kent bij ervaring hun moeiten! –

De volkomen gewilligheid van Jezus om voor ons te lijden, komt misschien nergens zo duidelijk uit als in dit vers. Hij bestraft de poging van een ijverigen discipel, om geweld met geweld tekeer te gaan, en spreekt van zijn lijden als van een "beker", Hem door zijn Vader gegeven. Te meer merkwaardig is dit, wanneer wij bedenken, dat Hij, die zo gewillig leed, zowel God Almachtig was als mens. De leer van de verzoening en plaatsbekleding alleen kan hier opheldering geven.

### **JOHANNES 18: 12 - 27.**

Schromelijke boosheid van onbekeerde mensen. - Zwakheid van sommige ware Christenen

*12. De bende dan en de overste over duizend en de dienaars van de Joden namen Jezus gezamenlijk en bonden Hem,*

*13. En leidden Hem heen, eerst tot Annas; want hij was de vrouwsvader van Kájafas, welke de hogepriester van dat jaar was.*

*14. Kájafas nu was degene, die de Joden geraden had, dat het nut was dat de mens voor het volk stierve.*

*15. En Simon Petrus volgde Jezus, en een ander discipel; deze discipel nu was de hogepriester bekend en ging met Jezus in des hogepriesters zaal.*

*16. En Petrus stond buiten aan de deur. De andere discipel dan, die de hogepriester bekend was, ging uit en sprak met de deurwaarder, en bracht Petrus in.*

*17. De dienstmaagd dan, die de deurwaarder was, zei tot Petrus: Zijt ook gij niet uit de discipelen van deze mens?*

*18. Hij zei: Ik ben niet. En de dienstknechten en de dienaars stonden, hebbende een kolenvuur gemaakt, omdat het koud was, en warmden zich; en Petrus stond bij hen en warmde zich.*

*19. De hogepriester dan vraagde Jezus van Zijn discipelen en van zijn leer.*

*20. Jezus antwoordde hem: Ik heb vrijuit gesproken tot de wereld; Ik heb altijd geleerd in de synagoge en in de tempel, waar de Joden van alle plaatsen tezamen komen, en in 't verborgen heb Ik niets gesproken.*

*21. Wat ondervraagt gij Mij? ondervraag degenen, die 't gehoord hebben, wat Ik tot hen gesproken heb; zie, deze weten wat Ik tot hen gezegd heb.*

*22. En als Hij dit zei, gaf een van de dienaren, die daarbij stond, Jezus een kinnebakslag, zeggende: Antwoordt gij zo de hogepriester?*

*23. Jezus antwoordde hem: Indien Ik kwalijk gesproken heb, betuig van het kwade; en indien wel, waarom slaat gij Mij?*

*24. (Annas dan had Hem gebonden gezonden tot Kájafas, de hogepriester).*

*25. En Simon Petrus stond en warmde zich; zij zeiden dan tot hem: Zijt gij ook niet uit Zijn discipelen? Hij loochende het, en zei: Ik ben niet.*

*26. Een van de dienstknechten des hogepriesters, die maagsap was van dengene, wie Petrus het oor afgehouden had, zei: Heb ik u niet gezien in de hof met Hem?*

*27. Petrus dan loochende het weer; en terstond kraaide de haan.*

In dit gedeelte van de door Johannes beschreven geschiedenis van Christus' lijden staan drie wondervolle dingen op de voorgrond.

Laat ons aan deze drie dingen onze aandacht wijden.

Ten eerste behoren wij op te merken de verbazende hardnekkigheid van onbekeerde

mensen. Wij zien dit in het gedrag van de mannen, door wie onze Heere gevangen werd genomen. Sommigen van hen waren aller-waarschijnlijkst Romeinse soldaten en sommigen van hen waren Joodse dienaren van de priesters en Farizeeërs. Maar in één ding waren zij gelijk. Beide partijen zagen de Goddelijke macht van onze Heere, geopenbaard, toen zij achterwaarts gingen en neervielen. Beiden zagen een wonder, volgens het Evangelie van Lukas, toen Jezus het oor van Malchus aanraakte en hem gemis. Toch bleven allen onbewogen, koud, onverschillig en ongevoelig, alsof zij niets buitengewoons gezien hadden. Zij gingen koel voort met hun hatelijk werk. "Zij namen Jezus, bonden Hem en leidden Hem weg."

De mate van verhardheid en ongevoeligheid van 't geweten, waartoe de mensen kunnen komen, als zij twintig of dertig jaar zonder enigen godsdienst leven, is iets vreselijks en ontzettends. God en de dingen van God schijnen uit 't gezicht te zinken, en te verdwijnen uit het oog van hun ziel. De wereld en de dingen van de wereld schijnen hun gehele aandacht in te nemen. In zulke gevallen kunnen wij wel aannemen, dat de wonderen weinig of geen uitwerking hebben, zoals in 't geval voor ons. Het oog kan daarop staren, gelijk het oog van een dier, dat een romantisch landschap ziet, zonder dat het enigen indruk maakt op het hart. Hij, die denkt, dat het zien van een wonder Hem tot een volkomen Christen zou bekeren, heeft veel te eren. Het verwondere ons niet, als wij gevallen van verhardheid en ongeloof in onze dagen en in ons geslacht zien. Zulke gevallen zullen aanhoudend gevonden worden onder die klassen van mensen, die door hun ambt of stand geheel en al van de middelen van de genade zijnen afgesneden.

Twintig of dertig jaren van totale ongodsdienstigheid, zonder de invloed van Zondag, Bijbel of Christelijk onderwijs, maken het hart van een mens "Zo hard als een molensteen." Zijn geweten zal eindelijk dood schijnen, begraven en verdwenen. Hoe droevig deze gevallen zijn, wij moeten niet denken, dat zij slechts tot onze tijden behoren. Zij bestonden onder de eigen ogen van Christus, en zij zullen bestaan totdat Christus wederkomt. De Kerk, die een deel van haar belijdende leden toelaat in het praktisch heidendom op te groeien, moet het nooit verbazen een ruime oogst van praktisch ongeloof te zien.

Ten andere behoren wij op te merken de verbazende neerbuigendheid van onze Heere Jezus Christus. Wij zien de Zone Gods gevangengenomen en weggeleid als een misdadiger, - geroepen voor boze en onrechtvaardige rechters, - beledigd en verachtelijk behandeld. En toch had deze onweerstaanbare Gevangene slechts zijn verlossing te willen, en Hij zou dadelijk vrij geweest zijn! Hij had slechts de verlegenheid van zijn vijanden te gebieden, en zij zouden dadelijk in verwarring zijn geweest. Boven alles wist Hij volkomen, dat Annas en Kájafas, al hun metgezellen, eens voor zijn rechterstoel zouden staan en de eeuwige straf ontvangen. Hij wist al deze dingen, en toch bewilligde Hij er in, als een kwaaddoener behandeld te worden, zonder zich te verzetten.

Een zaak is in ieder geval zeer helder. De liefde van Christus tot zondaren is "een liefde die de kennis te boven gaat." Te lijden voor hen die wij liefhebben, en die in zekeren zin onze liefde verdienen, is lijden dat wij begrijpen kunnen. Slechte behandeling kalm te ondergaan, als wij geen macht hebben tot verzet, is zich verstandig onderwerpen. Maar vrijwillig te lijden, als men de macht heeft dat te ontgaan, en te lijden voor een wereld van ongelovige, goddeloze zondaren, ongevraagd en zonder dank, - dat is een gedragslijn, die het verstand van een mens te boven gaat. Laat Ons nooit vergeten, dat dit de bijzondere schoonheid van 't lijden van Christus is, als wij de wondervolle geschiedenis van zijn kruis en lijden lezen. Hij

werd als een gevangene weggeleid en gesleept voor de rechterstoel van de hogepriester, niet omdat Hij zichzelf niet helpen kon, maar omdat Hij zijn ganse hart er op gezet had, zondaren te behouden, hun zonden dragende, door als een zondaar behandeld te worden, en door gestraft te worden in hun plaats. Hij was een gewillig gevangene, opdat wij zouden vrijgelaten worden. Hij werd gewillig gedagvaard en veroordeeld, opdat wij vrijgesproken en onschuldig zouden verklaard worden. - "Hij heeft voor de zonde geleden, Hij rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zonde brengen." - "Want gij weet de genade onzes Heeren Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door zijn armoede zoudt rijk worden." - "Want dien, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem" (1 Petrus 3: 18; 2 Cor. 8: 9; 5: 21). Zeker, als er een leerstelling van het Evangelie is, die wij duidelijk behoren te kennen, dan is het de leer van de vrijwillige onderwerping van Christus. Hij leed en stierf gewillig en zonder verzet, omdat Hij wist, dat Hij onze plaatsbekleder zou worden, en door plaatsbekleding Onze behoudenis zou kopen.

Eindelijk moeten wij opmerken de verbazende trap van zwakheid, die in ware Christenen gevonden kan worden. Wij zien dit op een treffende wijze tot voorbeeld gesteld in het gedrag van de apostel Petrus. Wij zien, dat die grote apostel zijn Meester verlaat en als een bloodaard handelt, - weglopende, als hij aan diens zijde moest staan, - zich schamende om Hem te erkennen, als hij Hem moest belijden, - en eindelijk, dat hij drie malen Hem verloochent, En dit vindt plaats onmiddellijk, nadat hij 's Heeren Avondmaal ontvangen heeft, nadat hij de heerlijkste woorden en beden gehoord heeft, die ooit een sterfelijk oor kon horen - na de duidelijkst mogelijke waarschuwingen - onder de drang van geen ernstige verzoeking. "Heere," mogen wij wel zeggen, "wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt?" "Dat hij, die meent te staan, toezie dat hij niet volle" (Ps. 8: 5; 1 Cor. 10: 12).

Deze val van Petrus moet ongetwijfeld een les zijn voor de gehele Kerk van Christus. Het is opgetekend tot onze lering, opdat wij teruggehouden mogen worden van een soortgelijken treurigen afval. Het is - een baken, dat uit liefde in de Schrift is opgesteld, om anderen schipbreuk te doen ontgaan. Het toont ons het gevaar van hoogmoed en zelfvertrouwen. Als Petrus niet zo zeker geweest was, dat, ofschoon allen Christus loochenden, hij dit nooit zou doen, hij zou waarschijnlijk nooit gevallen zijn. - Het toont ons het gevaar van traagheid. Als Petrus gewaakt en gebeden had, zoals onze Heere hem had geraten te doen, hij zou genade gevonden hebben, om hem te helpen in tijd van nood. - Het toont ons niet 't minst de smartelijke invloed van de vrees voor mensen. Weinigen zijn zich misschien bewust hoeveel meer zij het aangezicht van de mensen vrezen, die zij zien kunnen, dan het oog van God, die zij niet kunnen zien. Deze dingen zijn tot onze waarschuwing geschreven. Laat ons aan Petrus denken en wijs zijn.

Laat ons dit gedeelte eindigen met de troostrijke opmerking, dat wij een barmhartige en medelijdende Hogepriester hebben, die medelijden kan hebben met onze zwakheden en die het gekrookte riet niet verbreken zal. Petrus ongetwijfeld viel schandelijk en stond alleen op na een hartelijk berouw en bittere tranen. Maar hij stond weder op. Hij werd niet alleen gelaten, om de gevolgen van zijn zonden te dragen en voor eeuwig verworpen te worden. Dezelfde medelijdende hand, die hem voor verdrinken bewaarde, toen zijn geloof hem op de wateren ontzonk, werd nog eens uitgestrekt om hem op te heffen, toen hij viel in de zaal van de hogepriester. Kunnen wij er aan twifelen, dat hij opstond als een wijzer én beter man? Als de val van Petrus de Christenen duidelijker hun eigen grote zwakheid en Christus' groot

medelijden heeft doen inzien, dan is de val van Petrus niet tevergeefs vermeld.

#### AANTEKENINGEN.

12. De bende dan en de overste over duizend enz. - Voor de eerste maal in 's Heeren dienstwerk op aarde zien wij Hem niet vrij, maar een onderworpen lijder, en zijn vijanden toelatende hun wil te doen. Als een misdadiger wordt Hij gevangengenomen en geboeid. - Met de "overste" wordt bedoeld de Romeinse bevelvoerder van de bende; de "dienaren van de Joden" zijn de knechten van de priesters.

En leidden Hem heen, eerst tot Annas, enz. - Dit is een feit, dat alleen door Johannes is meegedeeld. Ten tijde toen de Heere Jezus op aarde was, werd het ambt van hogepriester onder de Joden op de onregelmatigste wijze bekleed. In plaats dat de hogepriester dit ambt levenslang bekleedde, werd hij dikwijls voor één of twee jaar gekozen, en zijn ambt aan een ander overgedragen. Dikwijls waren er op eenzelfde tijd verscheiden priesters, die als hogepriesters gediend hadden.

Lightfoot haalt een Joods schrijver aan, die zegt dat "in de tweede tempel, die slechts 420 jaren heeft bestaan, in dat tijdvak meer dan driehonderd hogepriesters geweest zijn." In het geval dat wij nu voor ons hebben, schijnt Annas, na hogepriester te zijn geweest, in hetzelfde paleis met zijn behuwdzoon Kájafas gewoond te hebben, en deze in de vervulling van diens plichten met raad en daad te hebben bijgestaan, waartoe hij en door zijn ouderdom en door zijn ervaring alleszins gerechtigd was. Dit in het oog houdende, verstaan wij hoe de Heere "heen geleid werd, eerst tot Annas", en daarna naar Kájafas. Zo innig was de verhouding tussen die twee, dat ons in Luk. 3: 2 gezegd wordt, dat "Annas en Kájafas hogepriesters waren". In Hand. 4: 6 wordt Annas "de hogepriester" geheten. Evenwel is het zeer zeker, dat Kájafas de handelende hogepriester was in het jaar, toen de Heere gekruisigd werd. Johannes verzekert dit duidelijk.

Augustinus denkt, dat Kájafas beschikt had, dat de Heere eerst naar Annas gebracht zou worden, omdat die zijn behuwdvader was, en dat die twee om het andere jaar het ambt van hogepriester bedienden. - Calvijn meent, dat de Heere alleen eerst naar Annas gebracht werd, omdat zijn huis daarvoor geschikt was, onderwijl de hogepriester en de Raad bijeenkwamen.

14. Kájafas nu was degene, die, enz. - De goddeloze machthebbers dezer wereld worden door God als zijn zagen, bijlen en hamers gebruikt om zijn werk te doen en zijn kerk te bouw, hoewel zij zichzelf daarvan geenszins bewust zijn (Jes. 10: 7 - 15). Kájafas bevordert hier daadwerkelijk het eens grote slachtoffer voor de zonden van de wereld.

15. En Simon Petrus volgde Jezus. - De voorafgegane vlucht van de apostelen wordt door Johannes overgeslagen. Hij vermeldt alleen, dat Petrus zijn Meester "volgde", hoewel op een afstand, in liefde bezorgd om te zien wat Hem gedaan zou worden, toch niet moedig genoeg om als een discipel dicht bij Hem te blijven. Iedereen kan zien, dat de ongelukkige discipel onder de invloed was van zeer gemengde gevoelens. Liefde maakte hem beschaamd om zich te verbergen. 13loohartiglaeid maakte hem bevreesd om zich bij zijn Heere aan te sluiten. Vandaar dat hij een middenweg koos, de slechtsten, die hij kon inslaan.

En een ander discipel. - Juister vertaald: "de andere discipel". Vele uitleggers houden er Johannes voor. Dezelfde uitdrukking wordt in vier volgende verzen (Joh. 20: 2, 3, 4 en 8) gebezigd, waar duidelijk Johannes aangewezen is; [doch in die verzen staat er bij: "dien Jezus lief had" en dat wordt hier gemist].

Deze discipel nu was de hogepriester bekend. - Hoe en in welken zin wordt niet gezegd. Sommigen van degenen, die er Johannes voor houden, menen dat hij als visser de hogepriester bekend was; anderen, dat hij, die als Israëliet op de drie hoge feesten in Jeruzalem kwam, lichtelijk bij de hogepriester bekend kon zijn. Toch is het opmerkelijk, dat toen Johannes met Petrus kort daarna voor Annas en Kájafas gebracht werd, het niet blijkt dat zij veel van hem wisten, dan dat hij ongeleerd en eenvoudig was en met Jezus geweest was (Hand. 4: 13). Zelfs de uitlegger vermoedt dat Johannes van geboorte een Leviet was, en dus als zodanig de hogepriester bekend, en meent dat er een inwendig bewijs voor is in het boek van de Openbaring. Dit alles is slechts gissing, en het is misschien het veiligst onze onwetendheid te belijden. Dit doen dan ook vele Schriftverklaarders, o. a. Augustinus, Gerhard, Calovius, Lightfoot, Lampe. Enigen denken aan onderscheiden andere personen, zoals: de Heere des huizes waar de Heere het Avondmaal had ingesteld, en wie de hof toebehoorde, Nicodémus, Judas Iskariot.

En ging met Jezus in des hogepriesters zaal. - Als het Johannes geweest is, dan moet hij, die toch ook eerst gevlucht was ("zij, Hem verlatende, zijn allen gevloeden" (Matth. 26: 56; Markus 14: 50), op zijn schreden zijn teruggekomen, en wel nog eer dan Petrus. - De "zaal" des hogepriesters is eigenlijk, volgens het Grieks, de binnenplaats van het paleis des hogepriesters].

16. En Petrus stond buiten aan de deur. - Dit schijnt aan te duiden, dat Petrus eerst buiten de deur van het paleis stond, en er niet in had durven gaan (een kleine bijzonderheid, welke Johannes alleen mededeelt). [Het kan ook zijn, dat men de deur gesloten had, toen de Heere binnen was geleid.] -

Rollock merkt aan, dat toen Petrus de deur gesloten vond, hij daar niet had moeten blijven staan, maar heengaan.

De andere discipel, die - ging uit. - deurwaarder..., bracht Petrus

Als het Johannes geweest is, moet hij met de deurwaarder van de hogepriester wel bekend zijn geweest; anders kon ons niet verhaald worden dat hij slechts met de deurwaarder had te spreken, om toegang voor Petrus te verkrijgen. - [Calvijn merkt aan, "dat het aller-onwaarschijnlijkst is, dat een trotse hogepriester een zo gering mens als een visser zou gekend hebben". Waarop grondt men het vermoeden, dat "de discipel die de hogepriester bekend was", Johannes zal geweest zijn?

Enkel daarop, dat alleen Johannes dit met Petrus voorgevallene mededeelt, en dat hij zich in zijn Evangelie nooit bij name noemt (Joh. 1: 37, 44, alwaar met "de andere discipel" geen ander bedoeld is dan hijzelf; en Joh. 20: 2, 3, 4, 8, waar hij zich doet kennen als "de discipel, die Jezus liefhad"), terwijl de discipel, die Petrus binnen in het huis des hogepriesters leidde, niet genoemd wordt: "de discipel, die Jezus liefhad"; maar: "de discipel, die de hogepriester bekend was".

Hoe is 't mogelijk, van Johannes te onderstellen, dat hij "met Jezus" "in des hogepriesters zaal" zou gegaan zijn, en daarna zijn Meester verlaten hebben? zo'n liefdeloos gedrag is van geen Johannes te verwachten. Gesteld, dat het Johannes geweest was, zou men hem, als discipel van Jezus, hebben laten vrij uitgaan (vs. 16)? Maar wie men voor deze discipel moge houden - vooral toch Johannes niet. Een buiten de apostelkring kan het ook niet geweest zijn, want geen ander discipel dan de apostelen was bij de gevangenneming in de hof. Buitendien het was nacht. Het moet dus een uit de apostelkring zijn geweest, en als het dan niet Johannes kan geweest zijn, blijft er geen ander over dan Judas, want zij hadden bij de gevangenneming, terstond vluchtende, Jezus allen verlaten. Van Judas, als de verrader, kan met recht gezegd worden, dat "hij de hogepriester bekend was"; terwijl deze omschrijving van

de man opzettelijk door Johannes kan gebezigd zijn met het oog op diens vroeger bezoek bij de Raad, met het aanbod om zijn deer te verraden. En wie kon zonder gevaar "met Jezus" in het huis des hogepriesters gaan, en van die plaats vrij in- en uitgaan? Wie anders dan Judas, die zijn verraderswerk volbracht had? Wel blijft er een groot bezwaar, hoe Petrus een dienst van Judas kon aannemen; doch men vergeet niet de verwardheid, waarin Petrus zich bevond: hij ging toch daarna wel "zitten in het midden van de dienaren, zich warmende bij het vuur" (Markus 14: "54; Luk. 22: 55). [Ook dat Judas Petrus gediensig was, laat zich zielkundig gemakkelijk verklaren: een misdadiger heeft gaarne een metgezel.]

17. De dienstmaagd.... deurwaarster.... Petrus. - Die met de Joodse gewoonten bekend zijn, zeggen dat het gewoonte was, vrouw voor deurwaarsters te gebruiken. (Zie ook Hand. 12: 13.)

Zijt ook gij niet..., ik ben niet. - Dit was de eerste op - de - proefstelling van Petrus' geloof en moed. Niets bewijst, dat de dienstmaagd dit op dreigende toon doet, alsof zij hem kwellen wil. Maar opeens zinkt Petrus' moed ineen, en hij antwoordt met een directe leugen: "Ik ben niet." Twaalf uren tevoren zou hij die leugen een onmogelijkheid geacht hebben. Waarom de dienstmaagd die vraag deed, weten wij niet. Misschien uit nieuwsgierigheid. [Denkelijk als gevolg van wat "de discipel, die de hogepriester bekend was", met haar had gesproken (vs. 16). Men lette ook op de vraag: "ook gij?"]

18. En de dienstnechten.... een kolenvuur.... koud was. - Alle reizigers in Palestina tekenen aan, dat de nachten in die streek omstreeks Pasen dikwijls zo koud zijn, dat een vuur hoogst aangenaam is. De dienstknechten stonden zich te warmen, toen Petrus binnenkwam.

[De dienstknechten bevonden zich ongetwijfeld op de binnenplaats en dus in de open lucht, waar gemakkelijk een vuur aangelegd kon worden en het wel van pas was.] - Het verdient opgemerkt te worden, dat het Griekse woord, door "kolenvuur" vertaald, alleen hier en in Joh. 21: 9 bij het verhaal van Jezus' openbaring aan de discipelen bij de zee van Tiberias gebruikt wordt.

Petrus stond bij hen en warmde zich. - Meer letterlijk vertaald: "Onder hen was Petrus, staande en zich warmende." Hij stond onder zijns Meesters vijanden en warmde zich als een hunner. Hij trachtte zodoende te verhelen, dat hij een zijner discipelen was.

19. De hogepriester.... vraagde.... discipelen....leer. - Dit vers beschrijft het eerste rechterlijk onderzoek, dat de Heere onderging. Het doel daarvan blijkt duidelijk. - De grote vraag doet zich nu voor: wie de hier genoemde hogepriester was: Annas of Kájafas. Enigen houden het er voor, dat het Kájafas was, en dat Annas Hem zonder verhoor naar zijn behuwdzoon had gezonden, en beroepen zich op vs. 24, waar geschreven staat: "Annas dan had Hem gebonden gezonden tot Kájafas." Anderen houden het er, voor, dat het voorlopig verhoor (vs. 19 - 23) door Annes gehouden is, en beroepen zich op een meer juiste vertaling van vs. 24, die dan aldus luidt: "Annas zond Hem gebonden tot Kájafas." In Hand. 4: 6 wordt Annas toch ook "de hogepriester" geheten. -

[De hogepriester vraagde Jezus van Zijn discipelen en van zijn leer. Hij wachtte zich wel, om enige bepaalde beschuldiging te noemen, wel wetende, dat het hem aan bewijzen ontbrak. Hij wilde daarom iets uit Jezus' mond horen, waarop hij Hem voor de Raad beschuldigen kon. Dat hij naar Jezus' "discipelen" vroeg, kwam doordien men

het had willen doen voorkomen, dat Jezus een complot maakte om als koning tegen de Romeinen op te treden, waarom de Joden dan ook krijgsmacht van Pilatus gevraagd en verkregen hadden, om Jezus en zijn aanhangers gevangen te nemen (vergel. het gezegde van Jezus tot de bende, vs. 8). Het vragen naar "de leer" moest dienen, om Jezus van ketterij te kunnen beschuldigen.]

20. Jezus antwoordde hem, enz. - Dit vers bevat een kalme en waardige betuiging van de Heere betreffende zijn driejarig dienstwerk. Merken wij wel op, dat onze Heere niet naliet, in de synagoge en de tempel te spreken van de verdorvenheid van de Joodse gemeente. Vier malen lezen wij in Johannes' Evangelie van 's Heeren zijn te Jeruzalem op de feesten (Joh. 2: 13; 5: 1; 7: 14; 10: 22) en telkens van zijn spreken in de tempel. [Jezus antwoordde enkel op het punt zijner leer, niet op de vraag aangaande Zijn discipelen, over wie Hij zich slechts zou hebben te beklagen gehad.]

21. Wat ondervraagt gij Mij, enz. - Dit vers is een protest tegen de grove onrechtvaardigheid van 's hogepriesters wijze van onderzoek.

Opmerkenswaardig is de moedige en waardige wijze, waarop de Heere de hogepriester antwoordt. "De rechtvaardige is moedig als een jonge leeuw" (Spr. 28: 1). - Bengel en Stier denken, dat met "dezen" bedoeld wordt op degenen, die in de binnenhof stonden. - Anderen denken, dat de Heere zinspeelde op die dienaren, die vroeger gezonden waren om Hem te grijpen, en verklaard hadden: "Nooit heeft iemand gesproken gelijk deze mens" (Joh. 7: 46).

22. En als Hij dit zei kinnebakslag, enz. - Of die slag met de hand of met een stok gegeven werd, kan niet uitgemaakt worden. Sommigen zien in die daad een vervulling van de profetie: "Zij zullen de Rechter Israëls met de roede op het kinnebakken slaan" (Micha 4: 14). - Stier merkt aan, dat dit de eerste slag was, die het heilige lichaam van Jezus van de handen van de zondaren ontving. - Het bewijst de ellendig gevallen staat van de gehele Joodse natie, dat zo'n daad kon gedaan worden onder de ogen van een rechter. - Theophylactus vermoedt, dat de man, die de Heere sloeg, een was van degenen, die Hem hadden horen prediken, en nu het vermoeden, dat hij een zijner vrienden zou zijn, zocht af te weren.

23. Jezus antwoordde hem, enz. - Laat ons opmerken, dat het gedrag des Heeren in dit geval leert, dat het voorschrift: "Zo wie u op de rechterwang slaat, keert hem ook de andere toe" (Matth. 5: 39) met voorbehoud moet genomen en niet onbeperkt toegepast worden. Er kunnen tijden zijn, wanneer, ter verdediging van de waarheid en tot eer van het recht, een Christen krachtig tegen geweld moet opkomen, en openlijk weigeren, dat door stilzwijgende onderwerping te steunen of te verdragen. - Augustinus merkt aan: "Onze Heere toonde, dat zijn grote voorschriften van geduld en lijdzaamheid in praktijk behoren gebracht te worden, niet door uitwendig vertoon van het lichaam, maar door bereidheid van het hart. De andere wang bieden is niets meer dan een toornig man kan doen. Veel beter is het, met een zacht antwoord de waarheid te spreken en met een stil gemoed boze beledigingen te verdragen."

24. Annas dan had Hem gebonden gezonden tot Kájafas, de hogepriester. - Reeds bij vs. 12 is op de moeilijkheid en bij vs. 19 op de tweërlei vertaling van dit vers gewezen. Zij, die de gewone vertaling vasthouden, achten, dat het voorlopig verhoor (vs. 19 - 23) door Kájafas geschied is. Daarentegen die de vertaling "Annas zond Hem" kiezen, houden het er voor, dat de hogepriester, bij wie dit verhoor plaatshad,



Annas is geweest. - Opmerkelijk is het, dat Johannes verder niets mededeelt van Jezus' verhoor voor Kájafas het Sanhedrin. Doch men houde in het oog, dat Johannes meesttijds bijzonderheden mededeelt, die wij bij de eerste drie Evangelisten niet vinden.

25. En Simon Petrus stond, en warmde zich. - Herhaling van vs. 18, Meer letterlijk vertaald: "was staande en zich warmende." Dit schijnt aan te duiden, dat Petrus, al de tijd dat de Heere het voorlopig verhoor bij de hogepriester onderging (vs. 19 - 23), onder de vijanden des Heeren stond.

Zij zeiden.... Zijt ook gij niet.... discipelen? - Hier volgt Petrus' tweede verloochening. Hij loochende het..., ik ben niet. - Voor de tweede maal spreekt de ongelukkige apostel een leugen uit; en ditmaal wordt er nadrukkelijk bijgevoegd: "hij loochende het." [Mattheüs voegt er bij: "met een eed" (Matth. 26: 72)].

26. Een van de dienstknechten, enz. - Hier komt Petrus' derde verloochening. De aandacht schijnt opgewekt te zijn door zijn sterke ontkenning, en nu werden de ogen op hem gevestigd. [Ook zijns spraak als Galileeër maakte hem openbaar (Matth. 26: 73)]. En een, die maagsap was van dengene, wie Petrus het oor had afgehouden, drong op hem aan met de pijnlijke vraag: "Heb ik u niet gezien in de hof met Hem?"

27. Petrus dan loochende het weer. - Deze verloochening was, wij weten het uit de andere Evangeliën, luider en krachtiger dan de vorige, en ging gepaard met zelfvervloeking (Matth. 26: 74). Hoe verder een mens valt, des te zwaarder wordt zijn val.

En terstond kraaide de haan. - Hierin was niets vreemds. Iedereen weet, dat de hanen in de nacht kraaien. Maar dit hanengekraai klonk zeker in Petrus' ooren als een donderslag, omdat het hem tot bezinning bracht van zijn val. Om wijze redenen zegt Johannes er niets van dat de Heere hem aanzag, noch ook van Petrus' wenen en diens heengaan. - Laat ons intussen niet vergeten, dat Petrus' val een van die weinige gebeurtenissen is, welke alle vier de Evangelisten zorgvuldig mededelen tot onze lering. -

[Dit tweede hanengekraai - het eerste wordt door Johannes stilzwijgend voorbijgegaan - had in de nacht plaats. De eerste verloochening geschiedde gelijktijdig met Jezus' verhoor door de hogepriester; vandaar dat Johannes deze verloochening voor het verhoor heeft geplaatst. De tweede verloochening moet geschied zijn, onderwijl de valse getuigen gehoord werden, des nachts omtrent te 2 ure (Matth. 26: 59). De derde verloochening had (Luk. 22: 59) een uur later, dus tussen 3 en 4 uur, bij het tweede hanengekraai plaats (Luk. 22: 60), toen de Heere door de Raad als godslasteraar veroordeeld was, en aan de dienaren tot de morgenstond ter bewaring werd overgegeven (Matth. 26: 65 - 68)].

28. Zij dan leidden Jezus van Kájafas in het rechthuis; en het was des morgens vroeg; en zij gingen niet in het rechthuis, opdat zij niet verontreinigd zouden worden, maar opdat zij het Pascha eten mochten.

29. Pilatus dan ging tot hen uit, en zei: Wat beschuldiging brengt gij tegen deze mens

30. Zij antwoordden, en zeiden tot hem: Indien deze geen kwaaddoener ware, zo zouden wij hem u niet overgeleverd hebben.

**JOHANNES 18: 28 - 40.**

Valse schroomvalligheid van huichelaars. - Aard van Christus' Koninkrijk. - Christus' zending. - Pilatus' vraag

31. *Pilatus dan zei tot hen: Neemt gij Hem, en oordeelt Hem naar uw wet! De Joden dan zeiden tot hem: Het is ons niet geoorloofd, iemand te doden.*
32. *Opdat het woord van Jezus vervuld werd, dat Hij gezegd had, betekende, hoedanigen dood Hij sterven zou.*
33. *Pilatus dan ging weer in het rechthuis, en riep Jezus, en zei tot Hem: Zijt Gij de Koning van de Joden?*
34. *Jezus antwoordde hem: Zegt gij dit van uzelf, of hebben het u anderen van Mij gezegd?*
35. *Pilatus antwoordde: Ben ik een Jood? Uw volk en de overpriesters hebben u aan mij overgeleverd; wat hebt Gij gedaan?*
36. *Jezus antwoordde: Mijn koninkrijk is niet van deze wereld; indien mijn koninkrijk van deze wereld ware, zo zouden Mijn dienaars gestreden hebben, opdat Ik de Joden niet ware overgeleverd; maar nu is mijn koninkrijk niet van hier.*
37. *Pilatus dan zei tot Hem: Zijt Gij dan een koning?. Jezus antwoordde: Gij zegt, dat Ik een koning ben! Hiertoe ben Ik geboren, en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik van de waarheid getuigenis geven zou; een iegelijk, die uit de waarheid is, hoort Mijn stem.*
38. *Pilatus zei tot Hem: Wat is waarheid? En als hij dit gezegd had, ging hij weer uit tot de Joden, en zei tot hen: Ik vind geen schuld in Hem.*
39. *Doch gij hebt een gewoonte, dat ik u op het Pascha een loslaat: wilt gij dan, dat ik u de koning van de Joden loslaat?*
40. *Zij dan riepen allen weer, zeggende: Niet dezen, maar Barabbas. En Barabbas was een moordenaar.*

De verzen, die wij daar gelezen hebben, bevatten vier treffende bijzonderheden, die alleen in het verhaal van Johannes over het lijden van Christus gevonden worden.. Wij behoeven er niet aan te twifelen, of er waren goede redenen voor, waarom Mattheüs, Markus en Lukas niet van de Heilige Geest de last ontvangen hebben om die te vermelden. Maar het zijn zaken van zo'n hoog belang, dat wij dankbaar moeten zijn, dat zij door Johannes zijn verhaald.

Het eerste, dat wij opmerken, is de valse geveinsdheid van de boze vijanden van onze Heere. Wij lezen dat de Joden, die Christus voor Pilatus brachten, niet in het rechthuis gingen, opdat zij niet verontreinigd zouden worden, maar opdat zij het Pascha eten mochten. Dat was inderdaad nauwgezetheid. Deze verharde mensen waren werkelijk bezig met het plegen van de snoodste daad, die de sterfelijke mens ooit heeft begaan. Zij wilden hun eigen Messias doden. En toch spraken zij tegelijkertijd van "verontreinigd" te worden, en waren zeer nauwgezet omtrent het Pascha.

Het geweten van onbekeerde mensen is een zeer - merkwaardig deel van hun zedelijk karakter. Terwijl het in sommige gevallen verhard, verschroeid en dood is, totdat het niets voelt, wordt het in andere, opzichten dodelijk nauwgezet in de kleinere dingen van de godsdienst. Het is geen ongewone zaak, mensen te vinden, die bijzonder nauwgezet zijn in de waarneming van nietige vormen en uitwendige ceremoniën, terwijl zij de slaven van vernederende zonden en verfoeilijke zedeloosheid zijn. Dieven en moordenaars zijn in sommige landen bijzonder strikt in de belijdenis en in de absolutie en in de gebeden tot de heiligen. Vasten en zelfopgelegde kastijdingen in

de vastendagen worden dikwijls opgevolgd door uitspattingen van wereldsgezindheid, als de vastentijd voorbij is. Daar is maar een stap van de vastentijd tot aan het carnavalsfeest. De bezoekers van dagelijkse kerkdienst in de morgen zijn niet zelden de voorstanders van danspartijen en schouwburgen des avonds. Dit - alles zijn tekenen van geestelijke krankheid en een heimelijk onvoldaan hart. Mensen, die 't weten dat zij in de een richting ongelijk hebben, worstelen en strijden dikwijls om de dingen goed te maken door overdreven ijver in een andere richting. - Die ijver is juist hun veroordeling.

Laat ons bidden, dat ons geweten altijd verlicht moge zijn door de Heilige Geest, en dat wij bewaard mogen blijven voor een eenzijdig en misvormd Christendom. Een godsdienst, die een mens de belangrijker zaken van dagelijkse reinheid en afscheiding van de wereld doet verwaarlozen, en zijn ganse aandacht op vormen, sacramenten, ceremoniën en openbare erediensten doet vestigen, is, om het minste te noemen, zeer verdacht. Deze godsdienst moge door groten ijver en vertoon van ernst vergezeld worden, maar hij is niet zuiver in de ogen van God. De Farizeeërs "betaalden de tienden van de munt en de dille en het komijn en omreisden zee en land, om Jodengenoten te maken, terwijl zij het oordeel, de barmhartigheid en het geloof nalieten" (Matth. 23: 23). Dezelfde Joden, die naar Jezus' bloed dorstten, waren de Joden, die de verontreiniging vreesden van een Romeinse gerechtszaal, en veel beweging maakten over het houden van het Pascha! Laat hun gedrag een baken zijn voor de Christenen, zolang als de wereld staat. zo'n godsdienst is weinig, waard, die ons niet doet zeggen: "Ik heb al uw bevelen voor recht gehouden, maar alle valse pad heb ik gehaat" (Ps. 119: 128). Dat Christendom is zonder waarde, dat ons voor de verwaarlozing van de godsdienst des harten en van de practische heiligmaking vergoeding doet zoeken in een overdreven ijver voor ceremoniën of uitwendige vormen door mensen gemaakt.

De hoofdbedoeling van onze Heere met het zeggen: "Mijn koninkrijk is niet van deze wereld", was om Pilatus te onderrichten omtrent de waren aard van zijn koninkrijk, en valse indrukken weg te nemen, die hij van de Joden mocht hebben ontvangen. Hij zegt hem, dat Hij niet kwam om een koninkrijk op te richten, dat met de Romeinse regering in botsing zou komen. Zijn doel was niet, een tijdelijke macht te vestigen, die door legers ondersteund en door belastingen onderhouden moest worden. Het enige gezag, dat Hij uitoefende, was over de harten van de mensen, en de enige wapenen, waarvan zijn onderdanen gebruik maakten, waren geestelijke wapenen. Een koninkrijk, dat noch geld noch dienaren tot zijn steun nodig had, was zulk een, dat de Romeinse keizers niet behoefden te vrezen. In de hoogste zin van het woord was het een koninkrijk "niet van deze wereld."

Maar onze Heere bedoelde niet te leren, dat de koningen dezer wereld niets te maken zouden hebben met godsdienst, en dat zij in het bestuur van hun onderdanen geheel en al God behoorden te vergeten. zo'n denkbeeld, wij kunnen er zeker van zijn, was niet in zijn ziel. Hij wist volkomen goed, dat er geschreven was: "Door Mij regeren de koningen" (Spr. 8: 15), en dat koningen hun invloed voor God evenzeer moeten aanwenden als de geringste van hun onderdanen. Hij wist, dat de voorspoed van koninkrijken geheel en al afhangt van de zegen van God, en dat koningen evenzeer verplicht zijn, rechtvaardigheid en Godzaligheid aan te moedigen, als onrechtvaardigheid en onzedelijkheid te straffen. Te onderstellen, dat Hij Pilatus wilde eren, dat naar zijn oordeel een ongelovige een even goed koning kon zijn als een Christen, en een man als Gallio een even goed bestuurder als David of Salomo, is absurd en ongerijmd.

Het tweede, dat wij behoren op te merken, is het getuigenis, dat onze Heere Jezus Christus van Zijn koninkrijk geeft. Hij zegt: "Mijn koninkrijk is niet van deze wereld." Deze beroemde woorden zijn zo dikwijls vervalst en in hun ware bedoeling verwrongen, dat hun ware betekenis onder een stapel van valse uitleggingen bijna begraven is. Laat ons zorgen, dat wij weten wat zij bedoelen.

Laat ons de ware bedoeling van de woorden van onze Heere in deze laatste dagen zorgvuldig vasthouden. Schamen wij ons nooit vast te houden, dat men van geen regering verwachten kan, dat zij voorspoedig zal zijn, die weigert de godsdienst te erkennen, die met haar onderdanen handelt alsof zij geen zielen hadden, en er zich niet om bekommert of zij God of Bal dienen, of in 't geheel geen God. zo'n regering zal vroeg of laat bevinden, dat haar regel van staatkunde zelfmoord is en aan haar hoogste belangen schade doet. Ongetwijfeld kunnen de koningen dezer wereld de mensen niet tot Christenen maken door wetten en statuten. Maar zij kunnen het Christendom aanmoedigen en ondersteunen, en, als zij wijs zijn, zullen zij dit ook doen. Het rijk, waar de meeste nijverheid, matigheid, waarheid en eerlijkheid is, zal van alle rijken altijd het meest voorspoedig zijn. Een koning, die al deze dingen onder zijn onderdanen wil zien, behoort alles te doen wat in zijn vermogen ligt, om het Christendom te bevorderen en ongodsdienstigheid te ontmoedigen.

Het derde, dat wij in deze verzen behoren op te merken, is het getuigenis, dat onze Heere van zijn eigen zending geep. Hij zegt: "Hiertoe ben Ik geboren en hiertoe ben Ik in de wereld gekomen, opdat Ik van de waarheid getuigenis geven zou."

Natuurlijk moeten wij niet onderstellen, dat onze Heere bedoelde, dat dit het enige doel was van zijn zending. Ongetwijfeld sprak Hij met bijzonder opzicht tot hetgeen Hij wist, dat in de ziel van Pilatus omging. Hij kwam niet om een koninkrijk te winnen met het zwaard, en aanhangers en volgelingen te verzamelen door geweld. Hij kwam gewapend met geen ander wapen dan "de waarheid". de gevallen mens de waarheid omtrent zonde, omtrent de behoefte aan een Zaligmaker, de aard der heiligheid, deze lang verloren en begraven "waarheid", te verklaren en haar op te heffen voor de ogen van de mensen dat was één groot doel van zijn zending. Hij kwam om de Getuige Gods te zijn in een verloren en bedorven wereld. Dat de wereld zo'n getuigenis nodig had, schroomt Hij 'niet de trotse Romeinse landvoogd te zeggen. En dit had Paulus het oog, als hij Timotheüs zegt, dat "Christus de goede belijdenis heeft afgelegd voor Pontius Pilatus" (1 Tim. 6: 13).

De dienaren van Christus moeten zich ten allen tijde herinneren, dat het gedrag van onze Heere in dit geval hun tot voorbeeld moet zijn. Gelijk Hij moeten wij getuigen van Gods waarheid zijn, het zout te midden van het bederf, het licht te midden van de duisternis, mannen en vrouwen, die niet bevreesd zijn alleen te staan en voor God te getuigen tegen de wegen van de zonde en de wereld. Dat te doen kan ons veel moeite en zelfs vervolging op de hals halen, maar onze plicht is hier duidelijk en klaar. Als wij' het ware leven liefhebben, als wij een goed geweten willen behouden, en ten jongsten dage door Christus erkend willen worden, moeten wij "getuigen" zijn. Er staat geschreven: "Zo wie zich Mijns en mijner woorden zal geschaamd hebben in dit overspelig en zondig geslacht, diens zal zich de Zoon des mensen ook schamen, wanneer Hij zal komen in de heerlijkheid zijns Vaders, met de heilige engelen" (Markus 8: 38).

Het laatste, dat, wij in deze verzen behandelen moeten, is de vraag, die Pontius Pilatus aan onze Heere deed. Wij lezen, dat, toen onze Heere van de waarheid sprak, de Romeinse landvoogd antwoordde: "Wat is waarheid?" Ons wordt niet gemeld, met

welk oogmerk deze vraag gedaan werd, en het blijkt ook niet, dat hij, die de vraag deed, op een antwoord wachtte. Het is meer waarschijnlijk, dat dit zeggen de spottende en sarcastische uitroep was van iemand, die niet geloofde dat er zo iets als "waarheid" bestond. Het klinkt als de taal van iemand, die - van zijn vroegste jeugd zóveel onvruchtbare bespiegelingen onder de Romeinse en Griekse wijsgeren over "waarheid" gehoord had, dat hij haar bestaan werkelijk betwijfelde. "Waarheid, inderdaad! Wat is waarheid?"

Hoe treurig het schijnen moge, er zijn duizenden in ieder land, wier zieletoestand als die van Pilatus is. Honderden onder de hogere klassen verontschuldigen aanhoudend hun eigen ongodsdienstigheid met de schoonschijnende woorden, dat zij, evenals de Romeinse landvoogd, niet kunnen uitvinden "wat waarheid is". Zij wijzen op de eindeloze twisten van Rooms en Protestanten, van Hoogkerkelijken en Laagkerkelijken, van Kerkelijken en Dissenters, en beweren dat zij niet begrijpen wie gelijk of ongelijk heeft. Gedekt door deze geliefkoosde verontschuldiging, gaan zij door het leven zonder enigen beslist godsdienst, en sterven dikwijls in deze ongelukkigen, troosteloze toestand.

Maar is het werkelijk waar, dat de waarheid niet kan ontdekt worden? Niets van die aard! God heeft nimmer een eerlijk, vurig onderzoeker zonder licht en leiding gelaten. Hoogmoed is een reden, waarom velen de waarheid niet kunnen ontdekken. Zij gaan niet nederig op hun knieën vallen en vragen God niet ernstig hen te onderwijzen. Traagheid is een andere reden. Zij doen niet eerlijk moeite en onderzoeken de Schriften niet. De volgelingen van deze ongelukkige Pilatus handelen in de regel niet oprecht en eerlijk met hun geweten. Hun geliefkoosde vraag: "Wat is waarheid?" is niets anders dan een voorwendsel en verontschuldiging. De woorden van Salomo zullen waar bevonden worden, zolang, de wereld staat: "Zo gij haar zoekt als zilver en naspeurt als verborgen schatten, dan zult gij de vreze des Heeren verstaan, en zult de kennis van. God vinden" (Spreuken 2: 4, 5). Niemand volgde ooit die raad en miste de weg naar de hemel.

#### AANTEKENINGEN.

28. Zij dan leidden Jezus van Kájafas naar het rechthuis. - Van Jezus' verhoor voor de Joodse Raad meldt Johannes niets, als zijnde volledig door de eerste drie Evangelisten medegedeeld (Matth. 26: 59 - 27 1; Markus 14: 55 - 15: 1; Luk. 22: 63 - 71). Daarentegen deelt hij, en hij alleen, andere belangrijke bijzonderheden mede. - Het "rechthuis" (pretorium) is het paleis van de stadhouder. Volgens Joséfus hadden de pretors of gouverneurs van Judea hun residentie in Caesarea, maar als zij te Jeruzalem waren, gebruikten zij het rechthuis, in het bovengedeelte van de stad, tot hun verblijf. Sommigen zeggen, dat het was de beruchte burcht Antonia, alwaar de Romeinse bezetting lag.

En het was 's morgens vroeg. - Het juiste uur is niet te bepalen. In Luk. 22: 66 staat, dat, toen het "dag geworden was, de Heere in de Raad gebracht werd". In aanmerking nemende, dat tijdens de lente de dag omstreeks 6 uur des morgens begint, kunnen wij veilig aannemen, dat het niet veel vroeger dan te 7 ure kan geweest zijn.

En zij gingen niet.... rechthuis.... verontreinigd. - Door in Pilatus' huis te gaan, zouden zij zich, volgens de Levitische wet, verontreinigd hebben, want Pilatus was een Heiden. Petrus zei: "Het is een Joodse man ongeoorloofd zich te voegen of te gaan tot een vreemde" (Hand. 10: 28). - Augustinus merkt hierbij aan: "Zij vreesden verontreinigd te worden door het pretorium van een vreemden rechter, en zij vreesden niet verontreinigd te worden door het bloed van een onschuldigen broeder."

Opdat zij het Pascha eten mochten. - Hoe konden de Joden het Pascha eten, terwijl de

Heere het met Zijn discipelen de avond tevoren gedaan had? Dat onze Heere het op de rechten tijd zal gegeten hebben, mogen wij vaststellen, en dat was op Donderdagavond. Op de vraag: "Hoe kunnen de hoofden van het Joodse volk dit dan op Vrijdagavond gedaan hebben?" worden uiteenlopende antwoorden gegeven.

1e. De een meent, dat het geoorloofd was, het Pascha te eten op elk uur binnen zonsondergang van de een en die van de anderen dag, mits het slechts binnen de vier en twintig uren geschiedde. –

2e. De andere denkt, dat het hier genoemde Pascha - eten niet was het eten van het Paaslam, maar het eten van het Paasfeest, "chagigah" geheten, dat elke dag gedurende de Paasweek geschiedde. - 30. Weer anderen denken, dat, naardien er geen regel bestaat zonder uitzondering, en zelfs de Paaswet in geval van noodzakelijkheid verandering toestond (Num. 9: 11), de priesters zich overtuigd hielden, dat, daar zij gedurende de nacht, waarin zij het Pascha hadden behoren te houden, plichtshalve werkzaam geweest waren - met het vatten en verhoren van Jezus - zij dit tot de volgende dag mochten uitstellen.

[Nog anderen menen, dat de wetgeleerden bepaald hadden, om, zo het Pascha op een Vrijdag begon, dat op Zaterdag te houden; dan was die feestdag "groot". Intussen is onder Goddelijke besturing onze Heere Jezus, het ware Paaslam, ook op de waren Paasdag geslacht.]

Moeilijk is hier een beslissing te nemen. - Calvijn merkt aan, dat het een van de tekenen van de huichelarij is, "dat, terwijl zij nauwgezet is in het houden van plechtigheden, zij niet aarzelt zaken van het hoogste belang te verzuimen."

29. Pilatus dan ging tot hen uit. - Dit uitgaan betekent, dat Pilatus, horende dat de overpriesters een gevangene op het plein voor zijn paleis gebracht hadden, en als stadhouder van Judea [hij was dit reeds 8 jaren] door ervaring wetende, dat zij in zijn paleis niet zouden binnentreden uit vrees van verontreinigd te worden, maar op hem wachtten, tot hen uitging en hen toesprak. De Romeinse wet veroorloofde niet, dat iemand geoordeeld of veroordeeld werd, zonder dat eerst gehoord was, wat deze ten laste gelegd werd.

30. Zij antwoordden, en zeiden, enz. - De priesters gaven te kennen, dat zij Hem, voor het Sanhedrin onderzocht hebbende, schuldig hadden bevonden, en alleen kwamen om van Pilatus te vragen, dat die Hem ter dood zou veroordelen. Er lag een hoge, trotse toon in dit antwoord, dat' een Romeins landvoogd niet aangenaam kon zijn. Vergeleken niet Lukas' Evangelie, is het duidelijk, dat de Joden hier iets hebben bijgevoegd, dat Johannes niet meldt: "Wij hebben bevonden, dat deze het volk verkeert, en verbiedt de keizer schatting te geven, zeggende dat Hijzelf Christus, de Koning, is" (Luk. 23: 2). Blijkbaar houdt Johannes het er voor, dat deze beschuldiging zijn lezers bekend is, daar hij in het 33ste vers zegt, dat Pilatus Hem vroeg, of Hij "de Koning van de Joden" was. –

Tholuck merkt aan, dat "indien de Joodse overheden de gevangene niet des doods schuldig hadden geacht, zij Hem niet voor de procurator zouden gebracht hebben, daar alleen in zo'n geval bekrachtiging van deze nodig was."

31. Pilatus.... neemt gij Hem..., oordeelt.... uw wet. - Van meet af, blijkt het, wilde hij er niets mede te doen hebben, en, zo het kon, 'Jezus niet veroordelen. Mattheüs en Markus zeggen, dat Pilatus wist, dat de overpriesters Jezus "door nijd" overgeleverd hadden. Mattheüs zegt, dat zijn vrouw hem waarschuwde, niet te doen te hebben met die "Rechtvaardige" (Matth. 27: 18, 19; Markus 15: 10). De faam en het karakter van

Jezus zullen Pilatus' oren wel bereikt hebben, lang voordat Hij voor hem gebracht werd. Het is moeilijk te onderstellen, dat wonderen, zoals de Heere die wrocht, nooit binnen het paleis van Pilatus verhaald werden. De intocht des Heeren in Jeruzalem, door duizenden bijgewoond, die "Gezegend zij de Koning!" uitriepen, moet door Pilatus' krijgsknechten opgemerkt zijn. Kan het ons verwonderen, dat hem dit de Heere met zeker ontzag deed beschouw 9 –

Het woord "oordeelt" heeft in het oorspronkelijke een krachtiger betekenis. Het betekent "ter dood veroordelen". Het enige doodvonnis, dat de Joden mochten volvoeren, indien ook al enig (hetgeen meer dan twijfelachtig is), was steniging. Pilatus was te goed bekend met de Joodse, verwachtingen, om te onderstellen, dat het Sanhedrin iemand haten en vervolgen zou, die hen van het Romeins gezag zou bevrijden. Het zwak en ellendig karakter van Pilatus begint van hier af in helder licht uit te komen. Wij zien hem geheel ontbloot van zedelijke moed, - wetende wat recht en goed was in het geval voor hem, en toch bevreesd om volgens die kennis te handelen, - wetende, dat onze Heere onschuldig was, en toch niet durvende de Joden mishagen, door Hem los te laten, - wetende, dat hij kwaad deed, en toch bevreesd om recht te handelen.

De Joden..., ons niet geoorloofd.... doden. - Dit antwoord van de Joden sloeg de poging van Pilatus, om zich van de zaak af te maken, geheel de bodem in. - Laat ons opmerken, welk een treffende belijdenis de Joden hier, des al of niet bewust, deden. Zij bekenden, dat zij niet onafhankelijk waren, maar onderdanen van Rome. Zo verklaarden zij met eigen mond openlijk, dat Jakobs profetie vervuld was: "dat de scepter van Juda geweken was", en dat dienvolgens de tijd daar was, dat de Messias moest komen (Gen. 49: 10).

32. Opdat het woord... vervuld wierde, enz. - Hier, evenals bij een andere gelegenheid, is de bedoeling: "Hierdoor werd het woord van Jezus vervuld." Dit slaat óf op het gezegde van Jezus, Joh. 12: 32, 33, waar alleen van kruisiging sprake is, óf op Matth. 20: 19, waar de Heere voorspelt, dat Hij aan de Heidenen overgeleverd en gekruisigd zal werden

33. Pilatus dan ging weer in het rechthuis, - Pilatus, teleurgesteld in zijn pogen om zich van de zaak af te maken, ging weer in zijn paleis, wetende dat de Joden, uit vrees van zich te verontreinigen, Hem daar niet volgen zouden; teneinde een privaat onderhoud met Jezus te hebben en alleen Hem te verhoren. [Pilatus werd daartoe te meer genoopt, omdat de Heere op de vraag, die Pilatus Hem deed: "Zijt Gij de Koning van de Joden?" geantwoord had: "Gij zegt het", en op alle beschuldigingen van de Joden zweeg, zelfs nadat Pilatus tot Hem gezegd had: "Antwoordt Gij niet? Zie hoeveel zaken zij tegen U getuigen" (Matth. 27: 11 - 14; Markus 15: 2 - 5; Luk. 23: 3 - 5). Het verdient opgemerkt te worden, dat de Heere zowel voor de Hogepriester als voor Pilatus op alle beschuldigingen zweeg, alles op zich het aanlopen, om onze schuld op zich te nemen, maar op de vragen naar zijn Persoon antwoordde, dat Hij was "de Zoon van God", "de Koning van de Joden"]. - Het is klaar, dat de samenspreking, die volgt, van hier af tot het midden van vs. 38 heeft plaatsgevonden binnen de muren van des stadhouders huis, en aller-waarschijnlijkst buiten de tegenwoordigheid van Joodse getuigen, of van een van Jezus' discipelen. Dan moet het daar verhandelde door de ingeving van de Heilige Geest aan Johannes zijn geopenbaard.

[Is 't ook niet mogelijk, dat de Heere zelf na Zijn opstanding, sprekende over de dingen, die het Koninkrijk Gods aangaan, het onderhoud, dat Hij met Pilatus gehad

heeft, aan Zijn apostelen heeft medegedeeld?]

En riep Jezus. - Dit betekent letterlijk, dat hij Jezus met een luide stem riep, om hem binnen in het paleis te volgen.

En zei: *Zijt Gij de Koning van de Joden?* - De eerste vraag, die Pilatus de Heere deed, was of Hij werkelijk toestemde te zijn, waarvan de Joden Hem beschuldigden, en of Hij volhield wat Hij even tevoren hem toegestemd had. Het nederige voorkomen van de Heere moet Pilatus getroffen hebben. Om deze vraag van Pilatus recht te vatten, moeten wij gedenken, dat Suetonius, de Romeinse geschiedschrijver, duidelijk zegt, dat er te die tijde in het Oosten een algemeen geroep rondging, dat er een Koning zou opstaan onder de Joden, die over de gehele wereld heerschappij zou voeren. Dit gerucht, ongetwijfeld ontstaan uit de Joodse profetieën, was natuurlijk Pilatus ter ore gekomen en heeft Hem de vraag doen opperen. Het verdient opgemerkt te worden, dat elk van de vier Evangelisten duidelijk verhaalt, dat dit de eerste vraag was, die Pilatus onze Heere deed. Het schijnt om aan te wijzen, dat wat op Pilatus omtrent Jezus het meest indruk maakte, was dat Hij een Koning was. Als een Koning onderzocht hij Hem, als een Koning veroordeelde hij Hem, en als een Koning kruisigde hij Hem. De vraag was over welk soort van koninkrijk Hij regeerde.

34. Jezus antwoordde hem: Zegt gij, enz. - Dit klinkt als een beroep op Pilatus' geweten. "Kunt gij," wil de Heere hiermee zeggen, "uit eigen persoonlijke kennis zeggen, dat Ik ooit iets gedaan heb, om een koninkrijk te stichten? Vraagt gij Mij dit alleen, omdat gij gehoord hebt, dat de Joden Mij beschuldigen koning te zijn?" -

Poole zegt: "Onze Zaligmaker wilde van Pilatus horen, of hij Hem als privaat persoon tot eigen voldoening vroeg, of als rechter, die zo'n beschuldiging tegen Hem had ontvangen. Vroeg hij Hem als rechter, dan was hij verplicht anderen op te roepen, om te bewijzen wat zij Hem ten laste gelegd hadden." - De Groot omschrijft het vers aldus: "Gij zijt langen tijd rechter en zorgvuldig verdediger geweest van het Romeinse gezag. Hebt ge ooit iets gehoord, dat Mij zou kunnen beschuldigen van enige begeerte, om tegen Rome op te staan? Hebt gij zelf nooit iets vernomen, maar hebben anderen het u gezegd, wacht u, dat gij u niet door een dubbelzinnig woord laat misleiden." [Hoe treffend: de beschuldigde roept zijn rechter tot verantwoording I]

35. Pilatus antwoordde, enz. - Het antwoord van Pilatus tekent het hoogmoedig hart van een Romein. Hij schijnt gedrongen te erkennen, dat hij niets wist ten nadele van onze Heere. Maar wijl Hij als een gevangene tot hem gebracht was, en er bij hem op aangedrongen werd, om Hem te veroordelen, vraagt hij wat Hij gedaan heeft, dat de Joden Hem zo haatten. Wie weten wil, welk een verachting

d smaadt in die uitdrukking "Beu ik een Jood?" ligt, lette op de verachtelijke wijze, waarop Horatius, Juvenalis, Tacitus en Plinius over de Joden spreken. - Stier tekent aan: "De Romeinen bemoeiden zich alleen met wat gedaan was; niet met dromen, zoals de Joden; noch ook met wijsheid, zoals de Grieken." Pilatus' vraag was karakteristiek Romeins.

36. Jezus antwoordde. - koninkrijk. - niet.... wereld. - Letterlijk volgens het Grieks luidt het: "niet uit deze wereld", dat wil zeggen: niet behorende tot, niet ontstaan uit, niet afhankelijk van, niet verbonden aan deze wereld. Het Griekse voorzetsel is hetzelfde, dat wij vinden in Joh. 8: 23: "Gijlieden zijt van beneden, Ik ben van Boven; gij zijt uit deze wereld, Ik ben niet uit deze wereld." De tekst verklaart, dat Christus' koninkrijk zijn ontstaan niet heeft van de machten dezer wereld, en ook niet van die afhankelijk is; maar de tekst zegt niet, dat de machten dezer wereld niets behoren te



doen te hebben met Christus' koninkrijk. Christus' koninkrijk kan zeer goed bestaan zonder hen; maar zij kunnen niet bestaan zonder Christus' koninkrijk.

Indien mijn koninkrijk. - Mijn dienaars gestreden.... Joden.... overgeleverd. - De Heere had zelfs een discipel verboden het zwaard te gebruiken, om Hem te verdedigen. Een godsdienst, die door het zwaard of door geweld verbreid wordt, is een aller-ongeschiktst soort van Christendom. De wapens in Christus' krijg zijn niet vleselijk. Zelfs ware Christenen, die tot het zwaard de toevlucht hebben genomen, om hun gevoelens te steunen, hebben daarbij het leven verloren. - Calvijn merkt aan, dat dit gezegde van de Heere "de vorsten niet verbiedt het Koninkrijk van Christus te verdedigen, deels door uiterlijke tucht te oefenen, deels door aan de Kerk hun bescherming te verlenen tegen de bozen."

Maar nu is Mijn koninkrijk niet van hier. - De ware betekenis hiervan is niet zeer duidelijk. Mijns inziens bedoelde de Heere er mede: "Nu, in deze bedeling, is mijn koninkrijk niet een aards, en niet van deze wereld. Er komt een tijd, na mijn tweede komst, wanneer mijn koninkrijk een over de gehele aarde zichtbaar rijk zal zijn, en Mijn heiligen over de vernieuwde wereld zullen regeren." Het bijwoord "nu" is in het Grieks zeer stellig en nadrukkelijk (Ps. 72; Jes. 11, 12).

37. Pilatus.... Zijt Gij dan een Koning? - Men lette op het onderscheid in de taal hier, vergeleken met die van vs. 33. Daar luidde het: "Zijt Gij de Koning van de Joden?" Hier, eenvoudig: "Zijt Gij dan een Koning?"

Jezus antwoordde: Gij egt dat Ik een Koning ben. - Dit is een directe verklaring van Jezus' lippen, dat Hij een Koning is: een Koning alleen voor hart, geweten en wil, maar toch een wezenlijk ware Koning. "Gij zegt" geldt voor een bevestiging. [Opmerkelijk, dat de Heere én de hogepriester, op de vraag of Jezus de Christus is, de Zoon van God (Matth. 26: 63, 64), én Pilatus, op de vraag: "Zijt Gij een Koning?", beiden laat zeggen dat Hij het is.] Er kan niet aan getwijfeld worden, of dit gezegde van de Heere is "de goede belijdenis voor Pontius Pilatus", welke Paulus Timotheüs, in zijn herderlijke brief, bijzonder onder de aandacht brengt. (1 Tim. 6: 13).

Hiertoe ben" Ik geboren.... in de wereld gekomen...: waarheid getuigenis geven. - "Geboren" doelt op Christus' mensheid; "in de wereld gekomen" ziet op zijn Godheid. Naar mijn gedachten moet "de waarheid" hier genomen worden in de wijsste en volste zin. De ware leer aangaande de mens, God, zonde, verlossing, zaligheid en heiligheid was bijna geheel verloren geraakt, toen Christus in de wereld kwam. Christus was niet gekomen, om legers te verzamelen, steden te bouw, een stamhuis te stichten, zoals Pilatus misschien waande. Hij was gekomen, om Gods getuige te zijn en de Goddelijke waarheid aan het licht te brengen in het midden van een duistere wereld.

...Een iegelijk, die uit de waarheid is, hoort Mijn stem. - zo toonde de Heere Pilatus dat zijn Koninkrijk niet een aards koninkrijk was, dat zijn werk niet bestond in een kroon te dragen en een wereldse monarchie te stichten, maar de waarheid te verkondigen; en dat zijn volgers geen krijgslieden waren, maar allen mannen en vrouwen die in Hem geloofden. De uitdrukking: "een iegelijk die uit de waarheid is", is merkwaardig. Zij bedoelt "iedereen, die wezenlijk en eerlijk verlangt de waarheid te kennen, mijn onderwijs aanneemt, en Mij als Meester volgt." Het toont ons aan, dat de Heere, toen Hij verscheen, om zich vergaderde allen, die oprecht Gods geopenbaarde wil liefhadden en zochten daar meer van te weten. (Vergel. Joh. 3: 20, 21; 8: 47.)

Dat er vele zulken waren zoals Nathanaël, die heilbegerig naar een Verlosser uitzagen, kunnen wij niet betwijfelen. - De wijze neerbuigendheid, waarin de Heere zich voor Pilatus, in diens gedachtekring als Romein, uitlaat, verdient te worden opgemerkt. Eindde Hij de Joodse spreekwijzen, aan Oud - Testamentische taal ontleend, gebruikt,

Pilatus zou Hem niet verstaan hebben. Maar ieder hooggeplaatst Romein moest gehoord hebben van de argumenten van de wijsgeren betreffende "de waarheid". - Theophylactus vermoedt, dat hier is een beroep op Pilatus' geweten. "Indien gij een oprecht zoeker naar de waarheid zijt, zult gij naar Mij luisteren."

38. Pilatus zei Wat is waarheid? - Deze beroemde vraag duldt naar mijn gedachten slechts één uitlegging. Het is de oude, spotachtige, twijfelachtige uitroep van een bloot - werelds mens, die zich heeft wijsgemaakt, dat er geen waarheid bestaat, dat alle godsdiensten even vals zijn, dat wij alleen voor dit leven te zorgen hebben, en dat de onderscheiden geloofsbelijdenissen slechts woorden en namen zijn en bijgelovigheden, waarmee geen verstandig mens zich heeft in te laten. Pilatus wacht dan ook geen antwoord af, maar breekt het gesprek af en gaat heen. Gallio, die het Christendom een bloot "geschil over woorden en namen" (Hand. 18: 15) achtte, - . die meende dat de haat van de Joden tegen Paulits voortkwam uit "vragen over hun godsdienst" (Hand. 25: 19) - en Pontius Pilatus, deze allen waren zulke mensen. Toch was de waar held zeer dicht bij Pilatus. Had hij gewacht, hij zou hebben geleerd 1 En als hij dit gezegd had..., weer uit.... Joden. - Uit zijn paleis naar het voorplein, waar hij de Joden gelaten had, zoals blijkt uit vs. 33.

En zei.. ik vind geen schuld in Hem. - Pilatus vond, dat het koningschap van Jezus niet met het gezag van de Romeinen in botsing kwam. Onze Heere was gekomen, om een slachtoffer te zijn voor onze zonden. Het was gevoeglijk, dat hij, die een van de hoofdpersonen was, die Hem slachtten, openlijk verklaarde, dat in Hem, als een Lam zonder vlek, "geen gebrek" was.

[Sommige Bijbelverklaarders menen, dat Pilatus Jezus aanzag voor een dweper, die meende de waarheid gevonden te hebben, waarnaar alle wijsgeren tevergeefs gezocht hadden, en die zich nu voor de Koning van de waarheid hield; maar daarom voor zijn vierschaar niet thuisbehoorde. Hij verklaarde dus Jezus onschuldig.]

39. Doch gij hebt een gewoonte, enz. - Hier komt het laffe, weke, dubbelhartige karakter van Pilatus uit. Hij weet in zijn eigen geweten, dat Jezus onschuldig is, en dat, als hij rechtvaardig handelt, hij Hem behoort los te laten. Maar hij vreest de Joden te beledigen en zoekt een middel om hen te behagen. Daarom bedenkt hij een plan, waarbij hij hoopt (lat Jezus schuldig moge bevonden en de Joden tevredengesteld worden, en toch dat Jezus onverlet kan vertrekken en aan zijn eigen geheime begeerte om Hem los te laten voldaan worde. Wanneer en hoe die "gewoonte" ontstaan was, weten wij niet. Het verhaal van Markus geeft aanleiding te onderstellen, dat zodra Pilatus uit het paleis kwam, de schaar uitriep en begeerde, dat hij hun de gebruikelijke gunst op Pascha zon verlenen (Markus 15: 6 - 10), en dat Pilatus meende, dat het volk de Heere uit de handen van de priesters wilde redden. -

Henry denkt, dat "Pilatus moet gehoord hebben, hoe bemind Jezus bij het volk was, en ook van zijn plechtige intocht in Jeruzalem weinige dagen tevoren. Hij beschouwde Hem als de lieveling van de schare, en de gehate van de priesters. Daarom twijfelde hij er niet aan, of zij zouden de loslating van Jezus eisen, en hiermee was de vervolging uit. Maar hij had niet gerekend op de invloed van de priesters op de onstandvastige menigte."

40. Zij dan riepen allen weer, enz. - Het Griekse woord, door "riepen" vertaald, betekent: zeer luid roepen. Het is hetzelfde woord, dat voorkomt in de geschiedenis van Lazarus' opwekking (Joh. 11: 43). "Weer" moet óf heenwijzen naar het luid geroep, toen de Joden Jezus bij Pilatus brachten en zijn veroordeling eisten, óf naar

een vroeger geroep om Barabbas' loslating. Naar Mattheüs hebben zij dit tweemaal gehecht, met enige tussenruimte. (Verg. Matth 27: 15 en 26.) zo groot was van de Joden hun wreedheid en haat tegen Jezus, dat zij feitelijk verklaarden, dat zij liever Barabbas vrij zagen dan Jezus. Niets kon hen bevredigen dan Christus' bloed. Zo begingen zij de grote zonde, die Petrus hun niet lang daarna verweet: "Gij hebt Jezus verloochend voor het aangezicht van Pilatus, als hij oordeelde, dat men Hem zou loslaten. Gij hebt de Heilige en Rechtvaardige verloochend, en hebt begeerd, dat u een man, die een doodslager was, zonde geschonken worden." - Het typisch karakter van deze gehele handeling behoort zorgvuldig opgemerkt te worden. Hier hebben wij een levende illustratie van de Christelijke leer van de plaatsbekleding.

Barabbas, de wezenlijke misdadiger, wordt vrijgesproken en vrijgelaten; Jezus, onschuldig en schuldeloos, wordt ter dood veroordeeld. Zo geschiedt de zaliging onzer zielen. Wij allen zijn van nature gelijk Barabbas, en verdienen de wrake Gods en de veroordeling. Hoewel schuldig, worden wij vrijgesproken om hetgeen Christus voor ons deed en leed. Wij zijn zondaars en worden toch rechtvaardigen gerekend. Christus is rechtvaardig, en toch een zondaar gerekend. Gelukkig de mens, die deze leer verstaat en haar door het geloof aanneemt en vasthoudt tot zaligheid zijner ziel. - Melancton ziet in de gehele lijdensgeschiedenis in dit hoofdstuk een typische schildering van de geschiedenis van Christus' Kerk door alle eeuw heen. Hij nodigt ons uit, op te merken, welk een menigte karakters zij bevat: "heiligen, beide zwak en sterk, vijanden van allerlei soort, verraders, huichelaars, tirannen, priesters, wetgevers, oproermakers, geweld, verraad, de vlucht van vrienden, de bittere taal van vijanden. Wat anders is dit dan een soort van profetische geschiedenis van Christus' Kerk?"

**JOHANNES 19: 1 - 16.**

Houding van Christus. - Houding van de Joden. - Houding van Pilatus

1. Toen nam Pilatus dan Jezus en geselde Hem.
2. En de krijgsknechten, een kroon van doornen gevlochten hebbende, zetten die op zijn hoofd, en wierpen Hem een purperen kleed om.
3. En zeiden: Wees gegroet, Gij Koning van de Joden! En zij gaven Hem kinnebakslagen.
4. Pilatus dan kwam weer uit en zei tot hen: Ziet, ik breng Hem tot ulieden uit, opdat gij weet, dat ik in Hem geen schuld vinde.
5. Jezus dan kwam uit, dragende de doornenkroon en het purperen kleed. En Pilatus zei tot hen: Ziet, de mens!
6. Als Hem dan de overpriesters en de dienaars zagen, riepen zij, zeggende: Kruis Hem, kruis Hem! Pilatus zei tot hen: Neemt gijlieden Hem en kruist Hem; want ik vind in Hem geen schuld.
7. De Joden antwoordden hem: Wij hebben eens wet, en naar onze wet moet Hij sterven, wat Hij heeft zichzelf Gods Zoon gemaakt.
8. Toen Pilatus dan dit woord hoorde, werd hij meer bevreesd.
9. En ging weer in het rechthuis, en zei tot Jezus: Van waar zijt Gij? Maar Jezus gaf hem geen antwoord.
10. Pilatus dan zei tot Hem: Spreekt gij tot mij niet? Weet gij niet, dat ik macht heb u te kruisigen en macht heb u los te laten?
11. Jezus antwoordde: Gij zoudt geen macht hebben tegen Mij, indien het u niet van boven gegeven ware: daarom, die Mij aan u heeft overgeleverd, heeft groter zonde.
12. Van toen af zocht Pilatus Hem los te laten; maar de Joden riepen, zeggende: Indien gij deze loslaat, zo zijt gij des keizers vriend niet; een iegelijk, die zichzelf koning maakt, weersprekt de keizer.
13. Als Pilatus dan dit woord hoorde, bracht hij Jezus uit, en zat neer op de rechterstoel, in de plaats genaamd Lithostrotos, en in het Hebreeuws Gabbatha.
14. En het was de voorbereiding van het Pascha, omtrent de zesde ure; en hij zei tot de Joden: Zie, uw Koning!
15. Maar zij riepen: Neem weg, neem weg, kruis hem! Pilatus zei tot hen: Zal ik uw Koning kruisigen De overpriesters antwoordden: Wij hebben geen koning dan de keizer.
16. Toen gaf hij Hem dan hun over, opdat Hij gekruist zou worden. En zij namen Jezus en leidden Hem weg.

Deze verzen bieden ons een wondervol tafereel aan; een tafereel, dat van hoog belang behoort te zijn voor allen, die belijden Christenen te zijn en zich zo noemen. Gelijk ieder groot geschiedkundig tafereel, bevat het bijzondere punten, waarop wij onze bijzondere aandacht behoren te vestigen. Boven alles bevat het drie naar het leven getekende portretten, die wij nuttig zullen bevinden in volgorde te onderzoeken.

Het eerste portret in de schildering is dat van onze Heere Jezus Christus.

Wij zien de Zaligmaker van de mensen, gezeseld, met doornen gekroond, bespot, verworpen door zijn eigen volk, onrechtvaardig veroordeeld door een rechter, die geen schuld in Hem zag, en eindelijk overgegeven tot de smartelijkste dood. Toch was deze de eeuwige Zone Gods, wie de talloze engelen des Vaders zich verblijdden te verheerlijken! Dit was Hij, die in de wereld gekomen was, om zondaren te verlossen, en na een zondeloos leven, dertig jaren lang geleefd te hebben, de laatste drie jaren.

van zijn leven op aarde doorbracht met goed te doen en het Evangelie te prediken. Waarlijk, de zon heeft nimmer een wondervoller tafereel bescheen sedert de dag harer schepping!

Laat ons die liefde van Christus bewonderen, die, gelijk Paulus verklaart, "de kennis te boven gaat", en laat ons een oneindige diepte van betekenis in de uitdrukking zien. Daar is geen aardse liefde, die daarmede vergeleken kan worden, en geen maat, waarmee die te meten is. Het is een liefde, die op zichzelf staat. Laat ons nooit vergeten, wanneer wij dit verhaal van lijden overdenken, dat Jezus voor onze zonden leed, Hij, rechtvaardig voor de onrechtvaardigen, dat Hij om onze overtredingen verwond is, dat Hij om onze ongerechtigheden verbrijzeld is, en dat door zijn striemen ons genezing is geworden.

Het tweede portret in de schildering voor ons is dat van de ongelovige Joden, die de dood van onze Heere bewerkten.

Wij zien hen drie lange uren hardnekkig het voorstel van Pilatus weigeren om onze Heere los te laten, - fel zijn kruisiging vorderen, - woest zijn veroordelingen dood, als een recht, eisen, - stijfhoofdig weigerende Hem als hun Koning te erkennen, - verklarende dat zij geen koning hadden, dan de keizer alleen, - en eindelijk op hun eigen hoofden het grotere deel van de schuld van Zijn dood ladende. Toch waren deze de kinderen van Israël en het zaad van Abraham, aan wie de beloften en de Mozaïsche ceremoniën, de tempelofferanden en de tempelpriesterschap toebehoorden. Zij waren mensen, die beleden uit te zien naar "een Profeet gelijk Mozes" en een "Zone Davids", die als de Messias een koninkrijk zou oprichten..

Nooit was er zeker zulk een openbaarwording van de diepte van menselijke boosheid sedert de dag van Adams val.

Laat ons met vreze en beven het vreselijk gevaar opmerken van lang aanhoudende verwerping van licht en kennis. Daar is zo iets als rechtvaardige verblindheid, en het is het laatste en zwaarste oordeel, dat God over de mensen kan zenden. Hij, die gelijk Farao en Achab dikwijls vermaand wordt, maar weigert vermaning te ontvangen, zal eindelijk een hart hebben, harder dan een molensteen, en een geweten, dat geen gevoel meer heeft en als met een brandijzer toegeschroeid. Dit was de toestand van het Joodse volk gedurende de tijd van de bediening van onze Heere; en de opeenhoping van hun zonden was hun vrijwillige verwerping van Hem, die Pilatus wenste los te laten. Van zo'n gerechtelijke verblindheid mogen wij allen bidden bevrijd te worden! Daar is geen erger oordeel van God dan aan onszelf overgelaten te worden, en overgegeven te zijn aan onze eigen boze harten en aan de duivel. Daar is geen zekerder weg om dat oordeel over ons te brengen, dan te blijven aanhouden in het afwijzen van de waarschuwingen en te zondigen tegen het licht. De woorden van Salomo zijn zeer vreselijk: "Dewijl Ik geroepen heb, en gijlieden geweigerd hebt; Mijn hand uitgestrekt heb en er niemand was die opmerkte; en gij al Mijn raad verworpen en Mijn bestraffing niet gewild hebt: zo zal Ik ook in ulieder verderf lachen; Ik zal spotten, wanneer uw vreze komt" (Spr. 1: 24 - 26).

Laat het nooit vergeten worden, dat wij gelijk de Joden eindelijk aan zware misleiding kunnen overgegeven worden, zodat wij de leugen geloven, denken dat wij God een dienst doen, terwijl wij de zonde doen (2 Thess. 2: 11).

De derde en laatste figuur in de schets voor ons is die van Pontius Pilatus.

Wij zien een Romeinse landvoogd, - een man van rang en hoge betrekking - een keizerlijk vertegenwoordiger van de machtigste natie op aarde, - een man, die de bron van recht en billijkheid behoorde te zijn - tussen twee meningen dobberen in een zaak,

zo helder als de zon op de middag. Wij zien hem, wetende wat recht was, en toch bevreesd om volgens zijn weten te handelen, - in zijn eigen gemoed overtuigd, dat hij de gevangene behoorde vrij te spreken, en toch bevreesd om het te doen, opdat hij diens beschuldigers niet zonde mishagen, - de eisen van recht aan de lage vrees voor mensen opofferende - uit enkel lafheid een vreselijke misdaad bekrachtigende, - en eindelijk, uit liefde voor de goeden naam bij de mensen, de moord van een onschuldige handhavende. Nooit vertoonde misschien de menselijke natuur zo'n schandelijk schouwspel. Nooit werd een naam zo rechtvaardig aan de smaad van de wereld prijsgegeven, als de naam, die in alle geloofsbelijdenissen is gegrift, - de naam van Pontius Pilatus.

Laat ons leren, wat ellendige schepselen grote mannen zijn, als zij geen goede beginselen hebben in zichzelf geen geloof in de werkelijkheid van een God boven hen. De eenvoudigste handwerksman, die genade heeft ontvangen en God vreest, is een edeler wezen in de ogen van zijn Schepper, dan de koning, bestuurder of staatsman, wiens hoofdstreven is het volk te behagen. Een geweten in het verborgen en een ander in het openbaar te hebben, - een regel van plicht voor onze eigen zielen en een andere voor onze openlijke daden te hebben, - duidelijk te zien wat recht is voor God, en toch ter wille van het volk kwaad te doen, - dit moge sommigen goed en staatkundig, als een staatsman gehandeld en wijs voorkomen; maar het is een karakter, dat geen Christen ooit met eerbied kan aanschouw.

Laat ons bidden, dat ons eigen land nooit zonder mannen moge zijn in hogen kring, die genade hebben om. rechtvaardig te denken en moed om volgens hun kennis te handelen, zonder onderwerping aan de mening van mensen. Zij, die God meer vrezen dan de mensen en er zich om bekommeren God meer te behagen dan de mensen, zijn de beste regeerders van een natie, en worden op de duur het meest geacht. Mannen, zoals Pontius Pilatus, die, altijd de huik naar de wind hangende, zich laten leiden door de volksopinie, in plaats van die volksopinie te leiden, bang om goed te doen als het ergernis geeft, gereed om kwaad te doen als het hen persoonlijk populair maakt, zulke mensen zijn de slechtste bestuurders, die een land kan hebben. Zij zijn dikwijls een zwaar oordeel Gods over een volk om de zonden van het volk.

#### AANTEKENINGEN.

1. Toen.... Jezus en geselde Hem. – De geseling was een pijnlijker straf, dan onze lezers waarschijnlijk menen. Het was een strafoefening, welke de Romeinen gemeenlijk de kruisiging deden voorafgaan, en soms zo pijnlijk, dat de lijder er onder bezweek. Zij werd dikwijls toegepast met roeden en niet altijd met koorden. Joséfus, de Joodse geschiedschrijver, vermeldt in zijn "Oudheden" nadrukkelijk, dat boosdoeners, alvorens men hen ter dood bracht, gegeseld en op allerlei wijzen mishandeld werden. - Pilatus, altijd dubbelhartig, wreed en besluiteloos, hoopte heimelijk, dat die wrede geseling de Joden zon tevreden stellen, en dat zij, Jezus zo mishandeld ziende, toestaan zouden dat Hij losgelaten werd. Werkelijk zei hij tot de Joden, volgens Lukas (23: 16): "Zo zal ik hem dan kastijden en loslaten." De belangrijkheid van dit gedeelte van 's Heeren lijden blijkt uit hetgeen Jesaja (53: 5) zo duidelijk gezegd heeft: "Door zijn striemen is ons genezing geworden", en doordat Petrus deze tekst in zijn eersten Brief aanhaalt (1 Petrus 2: 24). Onze Heere zelf heeft voorzegd, dat Hij gegeseld zou worden (Luk. 18: 23).

De plaats, waar de Heere de geseling onderging, was volgens Mattheüs (27: 27) in het rechthuis, op de binnenplaats, waar zich de Romeinse soldaten bevonden. [De geseling had niet in het openbaar, maar binnen de muren van het rechthuis plaats.]

2. En de krijgsknechten.... kroon.... doornen.... hoofd. - Dit geschiedde om de Heere bespottelijk te maken en met zijn koningschap de spot te drijven. Ruwe, heidense Romeinse soldaten zullen bij ervaring wel geleerd hebben, hoe een gevangene op de smartelijkste wijze te kwellen. - Doornen zijn zo algemeen in Palestina, dat het de soldaten geen moeite gekost zal hebben de materialen voor zo'n kroon te vinden. Hasselquist zegt: "De plant "nebk" (zizyphus spina Christi) geheten, was voor het doel zeer geschikt, daar zij vele scherpe doornen heeft, en haar taaie, buigzame takken laten zich gemakkelijk in de vorm van een kroon plooien; en wat, mijns inziens, het grote bewijs schijnt, is dat de bladeren het meest op die van de klimop gelijken, als donker groen. Wellicht hebben de vijanden van Christus een plant gekozen, veel gelijkende op die, waarmee keizers en veldoversten gekroond werden."

Hier, gelijk als bij iedere stap van Christus' lijden, zien wij Zijn volkomen plaatsbekleding van zondaren. Hij, de onschuldige zondedragers, droeg de doornenkroon, opdat wij, de schuldigen, een kroon van de heerlijkheid zouden dragen. Denk, bij de doornenkroon hier, aan Christus' kroon van de heerlijkheid bij zijn tweede komst. –

Toen in de kruistochten Godfried van Bouillon koning van Jeruzalem werd, weigerde hij met een gouden kroon gekroond te worden, zeggende "dat het hem niet voegde een gouden kroon te dragen in de stad, waar zijn Zaligmaker een doornenkroon gedragen had."

Toen de martelaar Johannes Husz voorgebracht werd, om levend verbrand te worden, zetten zij hem een papier op het hoofd, waarop drie duivelen en de titel: "aartsketter" getekend waren. Toen hij het zag, zei hij: "Mijn Heere Jezus Christus heeft om mijnentwil een doornenkroon gedragen; waarom zou ik dan niet, om Zijnentwil, deze smadelijke kroon dragen?"

En wierpen Hem een purperen mantel om. - Alweder om Hem te bespotten. De purperkleur moest dienen tot bespottelijke nabootsing van het welbekende keizerlijke purper, de kleur die de keizers en koningen droegen. Sommigen menen, dat het een rode soldatenmantel was. - Onze Heere werd bekleed met een verachtelijk kleed, opdat wij zouden bekleed worden met het onbevleete kleed van de gerechtigheid en in witte klederen staan voor de troon van God

3. En zeiden: Wees gegroet, gij Koning van de Joden! - De woorden van de krijgsknechten werden gebezigd met verachtelijke nabootsing van die, welke tot een Romeins keizer gesproken werden: "Wees gegroet, keizer! ave Imperator!" - Hengstenberg merkt aan: "Het was het koninkrijk van de Joden, waarmee de krijgsknechten de spot dreven. Zij beschouwden Jezus als de vertegenwoordiger van de Messiaane hoop van de Joden. Zij wilden die koninklijke hoop belachelijk maken, vooral omdat die naar de heerschappij over de gehele wereld streefde."

En zij gaven Hem kinnebakslagen. - Het Griekse woord voor "kinnebakslagen" is hetzelfde als in Joh. 18: 22. Vergeleken met Matth. 27: 29, 30 blijkt het, dat dit met de rietstok gedaan is, die zij Jezus als scepter in de hand hadden gegeven. De doornen werden daardoor in het hoofd gedreven, zodat het bloed langs het aangezicht vloot. Waarlijk, Hij werd om onze ongerechtigheden verbrijzeld (Jes. 53: 3).

4. Pilatus dan kwam weer uit... geen schuld. - Hieruit blijkt, dat Pilatus eerst uitkwam en dat de Heere na hem werd uitgeleid. Zijn privaat onderhoud met de Heere had hem ten volle van Jezus' onschuld overtuigd. Wel opmerkelijk is het, dat de verklaring: "Ik vind geen schuld in hem" door Pilatus drie malen is gebezigd en wel met dezelfde

woorden (volgens het Grieks) Joh. 18: 28; 19: 4 - 6). Christus was het Lam zonder vlek of rimpel.

5. Jezus kwam uit. doornenkroon. - purperen kleed. - Van het begin van de wereld had de zon nooit zulk een, beide voor engelen en mensen, verbazingwekkend schouwspel beschenen.

En Pilatus. - Zie, de mens! - Deze merkwaardige uitroep, als "Ecce Homo" in het Latijn bekend, kan Pilatus gebezigd hebben met verachting. "Zie, de mens, die gij beschuldigt zich als koning voor te doen! Zie, welk een zwak, hulpeloos, verachtelijk schepsel hij is!" - Of hij kan het uit medelijden gezegd hebben. "Zie, de arme, zwakke man, wie gij van mij eist ter dood te brengen. Gij moogt wel voldaan zijn met wat ik hem gedaan heb Is hij niet zwaar genoeg gestraft?"

[Zo hartbrekend is de aanblik van Jezus, dat zelfs Pilatus slechts kon uitroepen op afgebroken toon: "Zie, de mens!" Ons moet dit woord in het diepste stof van de boete werpen, wijl Jezus onze zonden draagt. Pilatus sprak voor Jezus, Jezus zelf zwijgt! Doch hoe sprak dit zwijgen! Het sprak de kalme gelatenheid zijner ziel uit, welke in stille gelatenheid alle baren en golven over zich het heengaan.]

6. Als overpriesters en de dienaars.... kruis Hem! - Let wel: "de overpriesters en de dienaars", niet het gehele volk; velen van hetzelfde waren tot meewarigheid gestemd. - "Riepen". Het Griekse woord bedoelt een luid geschreeuw aanheffen. Hetzelfde woord vindt men Joh. 11: 43 en Hand. 22: 23. Door het geroep "kruis Hem" eisten zij, dat Jezus op Romeinse wijze ter dood gebracht zou worden.

[Volgens Mattheüs (27: 22) hadden de Joden, toen zij de loslating van Jezus in plaats van Barabbas gekozen hadden, op de wanhopige vraag van Pilatus: "Wat zal ik dan doen met Jezus, die genaamd wordt Christus?" geantwoord: "Laat hem gekruisigd worden!" Barabbas vrij, en Jezus in de plaats van Barabbas.]

Pilatus zei: Neemt gijlieden hem.....geen schuld. - Dit is, zoals Cyrillus juist opmerkt, de taal van iemand, die getergd, vertoornd en uitgeput is door de onverzettelijkheid, waarmee de priesters op hun stuk bleven. Zij zouden Jezus ongetwijfeld met blijdschap weggenomen en gekruisigd hebben, indien zij gedacht hadden, dat Pilatus wezenlijk gemeend had wat hij tot hen zei. Laat ons ten derden male opmerken Pilatus' nadrukkelijke verklaring: "Ik vind geen schuld in hem." Drie malen trachtte hij tevergeefs de veroordeling van de Heere te ontwijken, of te maken dat de Joden van hun bloeddorstig voornemen zouden afzien: eerst bij de voorstelling om te kiezen tussen Jezus en Barabbas; ten tweeden male bij het heenzenden naar Herodes; ten derden male bij de geseling en de voorstelling van de Heere aan het volk in een verachtelijke staat.

7. De Joden antwoordden hem, enz. - Nu nemen de priesters een nieuw grond van beschuldiging tegen de Heere. Zij zagen, dat hun politieke beschuldiging niets uitwerkte. Pilatus wilde Hem niet als een Koning veroordelen en weigerde op dit punt enige schuld in Hem te zien. Daarom beschuldigen zij Jezus van godslastering en overtreding van hun wet. De "wet" waarop de Joden zich beriepen, is waarschijnlijk Lev. 24: 16. Maar daar wordt de "steniging" als straf aangewezen. Maar dit vertellen zij Pilatus niet.

Er ligt zeker in het Grieks iets nadrukkelijks in het woord "wij", alsof de bedoeling is: "wij Joden", in tegenstelling van de Heidenen. - "Moet" wil letterlijk zeggen: "verdient." - "Hij heeft zichzelf Gods Zoon gemaakt", d. i. "verklaard Gods Zoon te zijn". (Verg. Markus 3: 14; Joh. 6: 15; 8: 53; Hand. 2: 36; Hebr. 3: 2; Openb. 1: 6.) Uit Joh. 5: 18 zien wij, dat, als de Heere zei dat God zijn Vader was, de Joden daaruit



opmaakten, dat Hij zichzelf "Gode evangelijsk maakte". Zie ook Joh. 10: 33. Duidelijk is het, dat de Heere nadrukkelijk op Godheid aanspraak maakte, en de Joden duidelijk verstonden dat Hij bedoelde zowel God te zijn als mens.

["Sterven" moet Jezus, willen de priesters zeggen. Kruisigt gij hem niet, dan doden wij hem. Dit was de bedoeling van de priesters, die sedert zij het volk aan hun zijde gekregen hadden, niet meer voor het volk vreesden. Evenwel, het was in de raad Gods 'besloten, dat Jezus niet gestenigd, maar gekruisigd zou worden, en zo de vloekdood ondergaan.]

8. Toen Pilatus.... hoorde... meer bevreesd. - Pilatus geraakte in een geheel anderen gemoedstoestand. Als Romein kende hij zeker de verhalen uit de Griekse en Rornmeinsc mythologie, van de verschijning van de goden in menselijke gedaante. Misschien was de gevangene zulk een. Reeds had hem enige vrees bevangen. De kalme, waardige, majestueus houding van Jezus had ongetwijfeld diepen indruk op hem gemaakt, alsook de overtuiging dat Hij onschuldig was, en dit had zijn vrees verwekt; vooral ook de droom van zijn vrouw [de Heidenen hielden dromen voor de openbaringen van de goden]. Maar nu hij hoorde dat Jezus gezegd had, dat Hij "de Zoon van God" was, werd hij "meer bevreesd".

9. En ging weer in het rechthuis. - Deze nieuwe beschuldiging kwam Pilatus zó ernstig voor, dat hij er niet in het openbaar op wilde ingaan, en de Heere daaromtrent onder vier ogen wilde onderzoeken.

En zei tot Jezus: Fan waar zijt gij? - Pilatus hoopte, dat Jezus hem iets betreffende Hemzelf zou zeggen, waardoor hij vastigheid zou verkrijgen en Hem uit van de Joden geweld verlossen. In deze hoop moest de Romeinsc stadhouder weer teleurgesteld werden.

Maar Jezus gaf hem geen antwoord. - Dit stilzwijgen van Jezus is zeer opmerkelijk. Tot hiertoe had de Heere vrijuit gesproken en op gedane vragen geantwoord; nu weigert Hij een antwoord te geven. De reden hiervan moet gezocht worden in de staat van Pilatus' ziel. Hij verdiende geen antwoord. Hem was duidelijk de natuur van 's Heeren koninkrijk bekend gemaakt, en het doel van diens komst in de wereld; hij was genoodzaakt openlijk Jezus' onschuld te belijden; en toch, bij al dit licht en die wetenschap had hij Jezus aller-onrechtvaardigst behandeld en tegen de stem van zijn eigen geweten gehandeld. Daarom gaf de Heere hem geen antwoord. "Er is een tijd om te spreken en een tijd om te zwijgen." - Chrysostomus zegt: "Christus antwoordde niet, wjl Hij wist dat Pilatus alles uit luchthartigheid vroeg."

[Pilatus' vraag kwam niet uit de waarheid voort; zij lag geheel buiten zijn bevoegdheid: hij had te oordelen over Jezus' doen en laten en niet over diens afkomst. Als heiden zou hij toch van Jezus' komst uit de hemel niets hebben kunnen vatten.]

10. Pilatus dan zei tot Hem, enz. - Hier breekt het trotse aanmatigende karakter van de Romeinsc landvoogd uit. Gewoon gevangenen voor hem te zien buigen en kruipen, en bereid om iets te doen om zijn gunst te verwerven, verbaast hem Jezus' stilzwijgen en doet hem, zich beledigd gevoelende, in toorn vragen: "Antwoordt gij mij niet, enz.?" Van dit hooghartige beroep op onbepcrkte macht maken de ongoddelijke aanzienlijken zo ras en zo gaarne gebruik (Nebukadnezar, Dan. 5: 19). En toch, als zulke mensen op hun macht pochen, zijn zij meesttijds gelijk Pilatus niets meer dan slaven en bang om de publieke opinie te weerstaan. Pilatus sprak van "macht om los te laten", maar hij wist zelf dat hij bevreesd was en daardoor onmachtig om die uit te oefenen.

11. Jezus antwoordde, enz. - Dit antwoord is opmerkelijk kalm en waardig. De Heere wil Pilatus onder 't oog brengen, dat hij, van macht sprekende, niet weet dat én hij én de Joden slechts werktuigen zijn in de hand van een honger Wezen, en dat hij hoegenaamd geen macht tegen Hem zou hebben, als die niet van God gegeven ware ["van boven"]. Dit wist Pilatus niet; de Joden wisten het wel. Beiden zondigden, doch Pilatus meer uit onwetendheid; daarom waren de Joden meer schuldig. Toch waren beiden onbewust werktuigen in de hand van God, en zij zouden niets tegen Jezus kunnen doen, als God het niet wilde. Ingewikkeld wordt in dit vers geleerd, dat het bezit van hogere kennis de zondigheid van de zonde verzwaart. Het was veel zondiger in de Joden, met al hun kennis van de wet en de profeten, Christus ter kruisiging over te geven, dan het in Pilatus, een onwetende heiden, was, Hem te veroordelen en ter dood te brengen. –

Hengstenberg merkt aan, "dat de Heere, door de schuld van Pilatus en van de Joden in vergelijking te brengen, Hij zelfs in deze crisis toont de ware Rechter van het mensdom te zijn." Eén ding is zeker: dit was het laatste woord, dat de Heere gedurende zijn verhoor heeft gesproken. Van nu af was Hij "als een schaap, stom voor het aangezicht zijner scheerders" (Jes. 53: 7). - Het woord "die" wordt verschillend verklaard. Sommigen denken, dat het ziet op Kájafas, als de hogepriester en de hoofdaanlegger van het moordplan tegen Jezus. Anderen denken zelfs aan Judas Iskariot. Meer waarschijnlijk ziet het op het gehele Joodse volk, vertegenwoordigd door de Raad en de hogepriester.

12. Van toen af zocht Pilatus Hem los te laten. - Dit is een merkwaardige verklaring. Eerst wenste Pilatus het te doen; nu gaf hij zich werkelijk moeite om het te doen. Of dit veroorzaakt was door Jezus' gedrag in het door Hem gesprokene, of door de eens of andere opvatting van Jezus' woorden, kunnen wij niet zeggen. [De loslating van Jezus scheen reeds beslist te zijn.]

Maar de Joden riepen.... des keizers vriend niet. - rit deze woorden zien wij, dat de Joden Pilatus, in zijn zwakke pogingen om Jezus los te laten, tegenstonden met een argument, dat zij wel wisten bij een Romein zwaar te wegen. Ronduit verklaren zij, hem bij Cesar, de Romeins keizer, te zullen aanklagen als iemand, die 's keizers belangen niet behartigde. Pilatus wist wel, dat zijn bestuur over Judea geen onderzoek kon doorstaan. Hij kende ook het koude, wantrouwde, wrede karakter van Tiberius, zoals dit door de Romeinse geschiedschrijvers Tacitus en Suetonius is beschreven; hij had dus wel voor de gevolgen van een aanklacht van de Joden te vrezen. Liever nu een moord toegelaten, om de Joden te believen, dan beschuldigd te worden van 's keizers belangen te verwaarlozen. [Men houde in 't oog, dat als Johannes in zijn Evangelie van "de Joden" spreekt, hij vooral de overpriesters bedoelt, en dat voor "riepen" in het Grieks een woord gebezigd wordt, dat "luid roepen, schreeuw" aanduidt.] - ['s Keizers vriend" (amicus caesaris). Dit was een eretitel, gelijkstaande met een adellijken titel, die door de keizer zelf, sinds Augustus' tijd, aan prefecten en bondgenoten verleend werd.]

13. Als Pilatus dan dit woord hoorde, enz. - Ziende, dat hij bij de keizer zou aangeklaagd worden, was het hem duidelijk, dat hij de Joden moest toegeven. Hij ging weer in het rechthuis, "bracht Jezus uit" - dit was (merkt Pearce op) de vijfde maal dat Pilatus uitkwam tot de Joden en met hen wilde onderhandelen om Jezus niet te kruisigen - en plaatste zich op het voorplein van zijn paleis voor de eerste maal op de rechterstoel, om het vonnis uit te spreken. In de Romeinse provinciën werd het

rechtsgeding in de open lucht gevoerd, terwijl de voorzittende rechter gezeten was op een rechterstoel, welke op een verheven mozaïeken marmeren vloer stond. - "Lithostrotos" geplaveide grond. "Gabbatha"= verheven grond. [Deze mozaïeken vloer werd niet zelden door Romeinse legerhoofden en stadhouders op hun tochten meegevoerd.]

14. En het was de voorbereiding van het Pascha. - Deze merkwaardige verklaring wil niet zeggen, dat dit "was het uur van de voorbereiding van het Paasmaal". Zij wil zeggen. het was de dag voor de groten sabbat van de Paasweek, een dag, bij de Joden welbekend als de voorbereiding, of de dag van de voorbereiding voor de Paassabbat, die een bijzonder grote dag was. Markus zegt dit nadrukkelijk (Markus 15: 42). Uit rabbinale schrijvers blijkt duidelijk, dat al de Joodse feesten hun voorbereidingsdagen hadden. Men merite hier op, hoe juist en nauwkeurig Johannes de dag van de kruisiging aanwijst.

En omtrent de zesde ure. - Dit gezegde levert een grote moeilijkheid op, die de Schriftverklaarders van alle eeuw veel zorg heeft berokkend. De moeilijkheid ligt hierin, dat Markus in zijn Evangelie uitdrukkelijk zegt: "Het was de derde ure, en zij kruisigden Hem" (Markus 15: 25), en dat Johannes hier zegt, dat de Heere in de zesde ure veroordeeld werd.

Enigen, namelijk rationalisten, beweren, dat een van de twee zich vergist heeft. Dit kan niet, wijl beiden onder Goddelijke ingeving schreven.

Anderen maken er zich kort van af, door te stellen, dat hier aan een fout door de overschrijvers moet gedacht worden. Anderen, dat de Heere in de derde ure gekruisigd werd door de tongen van de Joden, en in de zesde ure door de handen van de soldaten. Doch dan zou de Heere slechts drie uren aan het kruis hebben gehangen, en al die tijd in de duisternis, en derhalve door niemand gezien zijn.

Weer anderen, dat Markus volgens Joodse tijdverdeling en Johannes volgens Romeinse zou gerekend hebben, en dan zou de Heere des ochtends te 6 ure gekruisigd zijn. Doch daar de dag gerekend werd 's morgens te 6 uur aan te vangen, zouden er drie uren hebben moeten verlopen tussen de uitspraak en de voltrekking van het vonnis. Dit kan te minder, omdat de Joden 's morgens bij het aanbreken van de dag eerst in hun raad besloten Jezus aan Pilatus over te leveren (Luk 22: 66 - 23: 1).

Anderen, en onder deze Calvijn, Bucerus, Gerhard, Lampe, Pools en Hengstenberg, verklaren, dat de Joden de twaalf uren van hun dag [verg. Joh. 11: 9] in vier grote doelen verdeelden: van 6 - 9, van 9 - 12, van 12 - 3 en van 3 - 6. Ook zeggen zij, dat elk gedeelte van de tijd na 6 uur in de ochtend, tot 9 uur de derde ure genoemd werd, en dat de tijd na 9 uur in de morgen de zesde ure werd geheten. Zij besluiten daaruit, dat beide, de veroordeling en de kruisiging, spoedig na 9 ure plaats hadden. Markus noemde het de derde ure, omdat het dicht bij ons 9 uur was; Johannes de zesde ure, omdat het tussen ons 9 en 12 ure was, maar dichter bij 9 dan bij 12.

Grotius zegt, dat de derde, zesde en negende ure, die het meest geacht werden voor het gebed en andere erediensten, aangegeven werden door bazuïngeschal, en dat nadat de bazuï ten derden ure gehoord was, de zesde ure als nabij beschouwd werd. Lampe toont aan uit Maimonides, een beroemd Joods schrijver, dat de Joden werkelijk de dag in vier deden verdeelden; waarbij Hengstenberg nog aanmerkt, dat de vierde en de vijfde ure nergens in het Nieuwe Testament genoemd worden. Deze opvatting brengt de twee evangelisten dicht tot elkander. Men houde daarbij in 't oog, dat Johannes niet nadrukkelijk zegt: "Het was de zesde ure", maar: "omtrent de zesde ure." [Markus (15: 25) zegt uitdrukkelijk: "Het was de derde ure, en zij kruisigden Hem."]

En hij zei: Zie, uw Koning! - Deze woorden zijn kennelijk gesproken in bittere ironie,

in boosheid en met verachting.

15. Maar zij riepen: Neem weg.... kruis Hem! - Henry merkt aan, dat deze openlijke verwerping van de Christus twee profetieën vervulde van Jesaja (49: 7 en 53: 3).

Pilatus zei: Zal ik uw Koning kruisigen? - Voor de laatste maal stelde Pilatus de Joden de vraag voor. en gaf hun een laatste gelegenheid om terug te trekken: "Zal ik, een Romein, een koning van de Joden tot een schandelijke dood veroordelen? Is dat uw verlangen?"

De overpriesters.... geen koning dan de keizer. - Deze woorden stempelden de Joden voor altijd tot een gevallen, Godverzakende en afvallige natie. Zij, die eertijds gewoon waren te verklaren "De Heere God is onze Koning", verloochenden het geloof van hun voorvaderen; zij maakten hun eigen bluffende verklaring, dat zij onafhankelijk waren van vreemde machten, tot een leugen: "Wij zijn Abrahams zaad en hebben nooit iemand gediend" (Joh. 8: 33). En hadden zij niet listiglijk de Heere gevraagd: "Is het geoorloofd de keizer schatting te geven?" (Matth. 22: 17). –

Cyrrillus merkt aan, dat "terwijl andere natiën aan haar eigen godsdienst vasthouden, en eren die zij hun goden noemen, en ze niet verzaken, revolteert Israël tegen God, verwerpt zijn gezag en roept Cesar uit als hun koning. Rechtvaardig werden zij daarvoor overgeleverd in Cesars handen en ondervonden de geduchtste verdrukkingen." - Henry merkt aan: "Zij wilden geen koning dan de keizer, en nooit hebben zij tot op heden een ander gehad, maar "zijn vele dagen geweest zonder koning en zonder vorst" (Hos. 3: 4), dat is zonder een eigen koning, en de koningen van de volken hebben over hen geheerst." - De openlijke handwassing van Pilatus voor het 'volk en zijn uitroep: "Ik ben onschuldig aan het bloed dezès rechtvaardigen" (Matth. 28: 24) moet, meen ik, hier gedacht worden.

16. Toen gaf hij Hem dan hun over, enz. - Wat nu gebeurde, is door Lukas beschreven: "Pilatus oordeelde, dat hun eis geschieden zou" (Luk. 23: 24). De overpriesters "namen Hem en leidden Hem weg". Natuurlijk deden zij dit door de Romeinse soldaten. Lukas zegt: "Hij gaf Jezus over tot hun wil" (Luk. 23: 25) - Laat ons gedenken, dat als wij lezen "overgeven", nadrukkelijk geschreven is: "Hij 'is overgeleverd om onze zonden" (Rom. 4: 25), en dat God "zijn eigen Zoon niet gespaard heeft, maar Hem voor ons allen heeft overgegeven" (Rom. 8: 32). - Gedenken wij ook, als wij lezen: "zij leidden Hem weg", dat Jesaja nadrukkelijk voorspeld heeft, dat de Messias "als een lam ter slachting zou worden weggeleid" (Jes. 53: 7; Hand. 8: 32). –

Henry tekent hierbij aan: "Nauwelijks was het vonnis uitgesproken, of de vervolgers, die hun zaak gewonnen hadden, besloten geen tijd te verliezen, maar met allen mogelijke spoed voort te gaan. Pilatus mocht nog eens veranderen, en ook opdat er geen oproer onder het volk zou ontstaan." Hoe het volk, dat altijd Jezus gaarne had gehoord, de Galileeërs, die eens Jezus tot koning wilden maken en op het Paasfeest te Jeruzalem waren, zo gemakkelijk 's Heeren kruisiging konden toelaten, is op de eersten aanblik moeilijk te vatten. De zegevierende intocht in Jeruzalem, toen een talrijke schaar riep: "Hosanna, de Zone Davids! Gezegend de Koning, die tot ons komt!" had slechts weinige dagen te voren plaats gehad. De priesters zelf waren bevreesd voor "een oproer onder het volk".

En toch niet de minste schijn van verzet tegen de gerechtelijke moord, die ten uitvoer stond gebracht te worden!

In antwoord hierop moeten wij waarschijnlijk de volgende zaken in aanmerking nemen: 1e. Al de Joden hadden een bijgelovige eerbied voor de priesters; het feit

alleen, dat de overpriesters Jezus beschuldigden, had een overgroot gewicht. – 2e. De vrees voor het Romeinse garnizoen weerhield het volk. – 3<sup>e</sup>. De volgers en vrienden van Jezus waren meestal uit de lagere standen – 4e. De volksmenigte is veranderlijk en grillig.

### JOHANNES 19: 17 - 27.

Christus dragende zijnen kruis. - Christus gekruisigd als een Koning. - Christus' zorg voor Zijn moeder

*17. En Hij, dragende zijnen kruis, ging uit naar de plaats genaamd Hoofdschedelplaats, welke in 't Hebreeuws genoemd wordt Golgótha;*

*18. Alwaar zij Hem kruisten en met Hem twee anderen, aan elke zijde den, en Jezus in 't midden.*

*19. En Pilatus schreef ook een opschrift en zette dat op het kruis; en er was geschreven: Jezus de Nazarener, de Koning van de Joden.*

*20. Dit opschrift dan lazen velen van de Joden, want de plaats waar Jezus gekruist werd, was nabij de stad; en het was geschreven in 't Hebreeuws, in 't Grieks en in 't Latijn.*

*21. De overpriesters dan van de Joden zeiden tot Pilatus: Schrijf niet: de Koning van de Joden, maar dat hij gezegd heeft: Ik ben de Koning van de Joden.*

*22. Pilatus antwoordde: Wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven.*

*23. De krijgsknechten dan, als zij Jezus gekruist hadden, namen zijn klederen (en maakten vier delen, voor elke krijgsknecht een deel) en de rok. De rok nu was zonder naad, van boven af uit de stuk geweven.*

*24. Zij dan zeiden tot elkander: Laat ons die niet scheuren, maar laat ons daarover loten voor wie die zijn zal; opdat de Schrift vervuld worde, die zegt: Zij hebben Mijn klederen onder zich verdeeld, en over Mijn kleding hebben zij het lot geworpen. Dit hebben dan de krijgsknechten gedaan.*

*25 En bij het kruis van Jezus stonden zijn moeder, en zijner moeders zuster Maria, de vrouw van Klopas, en Maria Magdalena.*

*26. Jezus nu, ziende zijnen moeder en de discipel die Hij liefhad, daarbij staande, zei tot zijn moeder: Vrouw, zie, uw zoon.*

*27. Daarna zei Hij tot de discipel: Zie, uw moeder. En van die ure aan nam haar de discipel in zijn huis.*

Iemand, die zo'n gedeelte als hierboven lezen kan zonder een diep gevoel van 's mensen schuld aan Christus, moet een zeer koud of een zeer gedachteloos hart hebben. Groot moet de liefde zijn van de Heere Jezus tot zondaren, als Hij tot hun behoud zulk lijden gewillig dragen kon. Groot moet de zondigheid van de zonde zijn, als zo'n opeenstapeling van plaatsvervangend lijden nodig was, ten einde de verlossing te bewerken.

Ten eerste behoren wij in dit gedeelte op te merken hoe onze Heere het kruis dragen moest, toen Hij van de stad naar Golgótha ging. Wij behoeven niet te twijfelen, dat er een diepe betekenis in al deze omstandigheden ligt.

Ten eerste was het een deel van die diepte van vernedering, waaraan onze Heere zich als onze Plaatsbekleder onderwierp. Een deel van de straf, op de laagste misdadigers gelegd, was dat zij. hun eigen kruis moesten dragen, als zij naar de gerechtsplaats gingen, en dit deel werd op onze Heere gelegd. In de volste zin werd

Hij als zondaar gerekend, en dat om onzentwil.

Ten andere was het een vervulling van het grote type van het zondoffer van de Mozaïsche wet. Er is geschreven, dat men "den var des zondoffers en de bok des zondoffers, welker bloed ingebracht is om verzoening te doen in het heilige, tot buiten het leger zal uitvoeren" (Lev. 16: 27).

Weinig vermoedden de verblinde Joden, toen zij de Romeinen dolzinnig ophitsten Jezus builen de poort te kruisigen, dat zij onbewust het krachtigste zondoffer volbrachten, dat ooit gezien werd. Er is geschreven: "Daarom heeft ook Jezus, opdat Hij door zijn eigen bloed het volk zonde heiligen, buiten de poort geleden" (Hebr. 13: 12).

De praktische les, die alle Christenen behoren af te leiden uit dit feit, behoort men zich aanhoudend te herinneren. Gelijk onze Meester moeten wij gewillig zijn, "buiten de legerplaats" te gaan, dragende zijnen smaad. Wij moeten uit de wereld gaan en van haar scheiden, en gewillig zijn als het nodig is alleen te staan. Gelijk onze Meester, moeten wij gewillig zijn ons kruis dagelijks op te nemen, en vervolgd te worden zowel om onze leer als om onze wandel. Wèl zou het de Kerk zijn, als er meer van het ware kruis gezien werd onder de Christenen!

Stoffelijke kruisen als een versiersel te dragen, stoffelijke kruisen op kerken en graftomben te plaatsen, dit alles is goedkoop en gemakkelijk werk en geeft geen smart. Maar Christus' kruis in onze harten te hebben, Christus' kruis op onze dagelijkse wandelingen te dragen, het deelgenootschap van zijn lijden te kennen, aan Zijn dood gelijkvormig te zijn, zijn lusten gekruisigd te hebben en een gekruisigd leven te leiden, - dit alles kost zelfverloochening, en Christenen van deze stempel zijn weinigen en worden schaars gevonden. Toch, hiervan mogen wij zeker zijn, is dit het eeltige kruisdragen en gekruisigd worden, dat goed doet in de wereld. De tijden eisen minder van het uitwendige en meer van het inwendige kruis.

Ten tweede behoren wij in dit gedeelte op te merken hoe onze Heere als Koning gekruisigd werd.

Het opschrift, boven het hoofd van onze Heere geplaatst, maakte dit duidelijk en onmiskenbaar. De lezer van het Grieks, of Latijn, of Hebreeuws kon niet missen te zien, dat Hij, die aan het midden-kruis van de drie op Golgótha hing, een koninklijke titel boven zijn hoofd had. De alles-besturende hand van God beschikte de zaken zo, dat de sterke wil van Pilatus plotseling de wensen van de boze Joden overheerste. In weerwil van de overpriesters werd onze Heere gekruisigd als de "Koning van de Joden".

Het was behoorlijk en rechtvaardig, dat het zo geschiedde. Zelfs voordat onze Heere geboren werd, verklaarde de engel Gabriël aan de maagd Maria: "God, de Heere, zal Hem de troon van zijn vader. David geven; en Hij zal heersen over het huis van Jakob, in eeuwigheid; en aan zijn koninkrijk zal geen einde zijn" (Luk. 1: 32, 33). Bijna even spoedig als Hij geboren was, kwamen de wijzen uit het Oosten, zeggende: "Waar is de geboren Koning van de Joden?" (Matth. 21: 2). De week zelfs vóór de kruisiging had de menigte, die onze Heere bij zijn zegevierende intocht in Jeruzalem begeleid had, uitgeroepen: "Hosanna, gezegend is Hij, die komt in de Naam des Heeren, Hij die is de Koning Israëls" (Joh. 12: 13). Het algemene geloof van alle Godvruchtige Joden was, dat wanneer de Messias, de Zoon Davids, kwam, Hij als Koning zou komen. Een "koninkrijk van de hemelen" en een "koninkrijk Gods" werden aanhoudend verkondigd door onze Heere gedurende zijnen openbare prediking. Een Koning was Hij inderdaad, zoals Hij Pilatus zei, aan een koning van de koninkrijken dezer wereld geheel ongelijk, maar boven dat alles een wezenlijk Koning

van een wezenlijk Koninkrijk, en een Bewindvoerder over wezenlijke onderdanen. Als zodanig werd Hij gekruisigd. En als zodanig zal Hij wederkomen en regeren over de gehele aarde, Koning van de koningen en Heere van de Heeren.

Laat ons zorgdragen, dat wijzelf Christus als onze Koning erkennen en dat zijn Koninkrijk in onze harten zij gevestigd. Zij alleen zullen Hem ten laatsten dage bevinden hun Zaligmaker te zijn, die Hem als Koning in deze wereld gehoorzaamd hebben. Laat ons Hem die schatting van geloof en liefde en gehoorzaamheid brengen, die Hij ver boven goud kiest. Laat ons bovenal nooit bevreesd zijn, ons als zijn getrouwe onderdanen, krijgsknechten, dienaren en volgelingen te doen kennen, hoe veracht Hij ook moge zijn door de wereld. De dag zal spoedig komen, dat de verachte Nazarener, die aan het kruis hing, zijn grote macht en regering zal aanvaarden en al zijn vijanden onder zijn voeten verpletteren. De koninkrijken van deze wereld, zoals voorzeggd is, zullen weggevaagd en het Koninkrijk van onze God en van zijn Christus worden (Dan. 2: 31 - 35). En eindelijk zal alle knie zich voor Hem buigen en alle tong belijden dat Jezus is de Christus.

Eindelijk behoren wij in deze verzen op te merken hoe ieder onze Heere aan Maria, zijn moeder, dacht.

Wij lezen, dat zelfs te midden van de vreselijkste angsten van lichaam en ziel en geest, die onze Heere verduurde, Hij haar niet vergat, uit wie Hij geboren was. Hij gedacht tederlijk aan haar verlaten toestand en de verpletterende uitwerking van het smartvolle dat zij aanschouwde. Hij wist, dat, vroom als zij was, zij toch maar een vrouw was, en dat zij als een vrouw diep gevoelen moest de dood van zo'n Zoon. Hij beval haar daarom aan de bescherming van zijn meest geliefden en meest liefhebbende discipel, in korte en treffende woorden: "Vrouw," zei Hij, "zie, uw zoon!" Toen zei Hij tot de discipel: "Zie, uw moeder!" En van die ure aan nam de discipel haar in zijn huis.

Wij hebben zeker geen sterker bewijs nodig dan wij hier hebben, dat nooit bedoeld is, dat Maria, de moeder van Jezus, Goddelijk geëerd moet worden, of als de vriendin en beschermster van zondaren moet aanbeden, dat haar Goddelijke eer moet toegebracht, en op haar vertrouwd moet worden. Het gezond verstand wijst het aan, dat zij, die de zorg en bescherming van een ander nodig had, nooit mannen en vrouwen tot in de hemel kan helpen, of in enig opzicht een middelares tussen God en mensen kan zijn! Het is niet te veel gezegd, hoe treurig ook de bewering is, dat van al de uitvindingen van de Kerk van Rome er geen meer van algehelen grond ontbloomt is," zowel in de Schrift als in het verstand, dan de leer van de aanbidding van Maria.

Laat ons van geschilpunten terugkeren tot een onderwerp, dat van veel meer belang is. Laat ons troost putten uit de gedachte, dat wij in Jezus een Zaligmaker hebben van onpeilbare tederheid, van onpeilbaar medelijden, van onpeilbare bezorgdheid voor de toestand van zijn gelovig volk. Laat ons nooit zijn woorden vergeten: "Zo wie de wil mijns - Vaders doet, die is mijn broeder en Mijn zuster en moeder" (Markus 3: "35). Het hart, dat zelfs op het kruis voor Maria gevoelde, is een hart, dat nooit verandert. Jezus vergeet nooit één van die Hem liefhebben, en zelfs in hun zwakste staat gedenkt Hij hun nood. Geen wonder dat Petrus zegt: "Werpt al uw bekommernissen op. Hem; want Hij zorgt voor u" (1 Petrus 5: 7).

#### AANTEKENINGEN.

17. En Hij, dragende zijnen kruis. - Het was de Romeinse gewoonte de ter kruisiging veroordeelde misdadigers hun eigen kruis te doen dragen. Onze Heere werd dus behandeld als de laagste booswicht. "Lurcifer" was de Latijnse naam van verachting,

aan de ergste misdadigers gegeven, en betekent letterlijk "kruisdrager". - Besser merkt aan, dat toen onze Heere werkmans was in de timmermanswinkel te Nazareth, Hij gewillig hout aandroeg in de dienst van zijn pleegvader. Hier, met niet minder gewilligheid, droeg Hij het hout des kruises naar Golgótha, om het altaar op te richten waarop Hij geofferd zal worden, en de wil te doen van zijn Vader in de hemel. - Of het "kruis", dat de Heere droeg, een recht stuk hout was met een ander stuk dwars eraan bevestigd, of dat het een boom was met twee gevorkte takken, duldt wellicht enigen twijfel. Volgens de bijna algemene overlevering van de kerken was het een paal met een dwarsbalk, Toch is het waard in gedachtenis te houden, dat het, vrij algemeen was aan een gespleten boom op te hangen, - dat het Latijns woord voor "kruisdrager" letterlijk betekent "gevorkten - boomdrager", - en dat de Engelse Bijbelvertalers vier [vijf] malen gesproken hebben van het "hout", waaraan de Heere gekruisigd werd, als van "den boom" (Hand. 5: 30; 10: 39; 13: 29; 1 Petrus 2: 24; [Gal. 3: 13]).

[Onze Nederlandsche overzetters hebben in de aangehaalde plaatsen het woord "hout" behouden. Het woord "kruis" was zozeer in verachting, dat men het zoveel mogelijk vermeid en daarvoor "hout" gebruikte. Het Griekse woord, daarvoor gebezigd, kan ook door "boom" vertaald worden]. -

Ambrosius zegt, duidelijk genoeg, dat de vorm van het kruis is die van een zwaard, met de punt naar beneden; van boven is het gevest hemelwaarts. als in de hand van God, beneden is de punt naar de aarde, als doorborende de kop van de oude slang, de duivel. - Eén ding is zeker, dat het kruis van Jezus niet zo'n zwaar ding kan geweest zijn, als schilders, en beeldhouwers het gewoonlijk voorstellen. Sommigen lossen het bezwaar aldus op, dat alleen de dwarsbalk door de kruiseling gedragen werd. - Johannes schrijft nadrukkelijk, dat Jezus zijn kruis droeg. Mattheüs, Markus en Lukas zeggen, dat Simon van Cyrene gedwongen (geprest) werd het te dragen, "achter Jezus", zegt Lukas; "zodat," merkt van Oosterzee aan, "wel enige verlichting, maar geen bevrijding van het kruisdragen Jezus ten deel viel.

Het kruis was met touw op de schouder gebonden, en het is wel niet waarschijnlijk, dat men er veel tijd zal verloren hebben, om hét van de Heere los te maken en het van zijn schouder op die van Simon te binden. Hier is dus niet van gehele overname van het kruis sprake, maar alleen van een mededragen van hetzelfde en wel van het achterste gedeelte.

Wij lezen hij geen van de Evangelisten, dat de Heere onder Zijn kruis zou bezwijken zijn, als Simon Hem niet ter rechter tijd ondersteund had. Ook hier draagt de Heere het zwaarste gedeelte van de last, terwijl het (betrekkelijk) lichtste gedeelte op de schouder rust van dengene, die achter Jezus komt." - Het is nauwelijks nodig aan te wijzen, dat het type van Izak, dragende het hout voor de offerande op Moria, waarbij hijzelf het offer zou zijn, hier door onze Heere vervuld werd. Het is opmerkelijk, dat, zoals bisschop Pearson opmerkt, de doodsverklaarder van Gen. 22: 6 van Izak, dragende het hout voor het brandoffer, spreekt als van "een man, dragende Zijn kruis op de schouders."

Ging uit. - Deze uitdrukking toont klaar, dat onze Heere de stad uitging ter kruisiging. Hij was veroordeeld in de open lucht, en "ging uit" kan niet bedoelen uit Pilatus' huis, maar uit Jerusalem. Een oppervlakkig lezer moge dit onbeduidend vinden, het was een treffende vervulling van een van de grote typen van de Mozaïsche wet. Het zondoffer op de groten verzoendag moest buiten het leger" gebracht worden (Lev. 16: 27). Onze Heere kwam, om het ware Zondoffer te zijn, teneinde Zijn ziel als een zoenoffer voor onze zonden te geven. Daarom werd het door God zó bestierd, dat Hij, om het type volmaakt te vervullen, buiten de stad zou lijden. (Zie ook Lev. 6: 12 - 21.) Paulus



wijst hierop bijzonder, als hij aan de Hebreeuwse Christenen, die bekend waren met de wet van Mozes, schrijft, dat "Jezus buiten de poort heeft geleden" (Hebr. 13: 12). Zelfs de kleinste bijzonderheden van Jezus' lijden hebben een diepe zin.

Naar de plaats.... Hoofdschedelplaats ... Golgótha. - De juiste ligging van deze plaats weet men niet. Alleen weten wij (es. 20) dat zij "nabij de stad" was, buiten de muren van Jeruzalem ten tijde van 's Heeren kruising, en nabij een openbaren weg, wijl in de Evangelie gesproken wordt van "die voorbij gingen" (Matth. 27: 39).

Enigen houden, als meest waarschijnlijk, het er voor, dat Golgótha een plaats was tussen de toen bestaande muur van Jeruzalem en de afdaling naar het Kedrondal, aan de oostzijde van de stad, nabij de weg naar Bethanië. In dit geval moet het kruis gezien kunnen zijn door een ieder, staande op de burcht Antonia, in de voorhoven des tempels, op de Olijfberg, of op de oostelijke muur van de stad, en dus door duizenden. Is dit zo, dan is de traditionele ligging van het heilige graf, zoals die nog wordt aangewezen, de ware.

Anderen menen, dat Golgótha lag aan de noordzijde van Jeruzalem bij de Damaskuspoort; nog anderen aan de westzijde, bij de Jaffapoort. - Waarom die plaats "Hoofdschedelplaats" genoemd wordt, wordt ons niet gezegd. Dat die naam zou gegeven zijn vanwege de schedels, die daar van geëxecuteerde misdadigers gevonden werden, is geheel onaannemelijk. De Farizeeërs met hun uitbundige gehechtheid aan het uitwendige, zouden zo'n onreinheid zou dicht in de nabijheid van de heilige stad niet geduld hebben; te minder, omdat wie iets van een dode aanraakte, volgens de wet onrein was. Bovendien zegt Johannes uitdrukkelijk, dat "in de plaats waar Jezus gekruisigd werd, een hof was" (vs. 41). Nog anderen houden het er voor, dat de plaats een verhevenheid was, die de vorm had van een schedel. Deze mening komt mij het waarschijnlijkst voor.

18. Alwaar zij Hem kruisigden. - Dit geschiedde gewoonlijk aldus: de misdadiger werd ontkleed, ruggelings op het kruis gelegd, de handen aan de uiteinden van de dwarsbalk genageld, de voeten aan de opstaande paal; daarna werd het kruis opgericht en in een vooraf gemaakte kuil gezet, om de kruiseling de meest mogelijke pijn en de langzaamste dood aan te doen. Wonden aan handen en voeten zijn niet dodelijk; doch door de veelheid van zenuw en pezen aller-smartelijkst. Vandaar dat een sterk en gezond persoon wel twee of drie dagen aan het kruis leven kon. Hangende als het ware tussen de aarde en de hemel, volbracht Jezus ten volle het type van de door Mozes in de woestijn opgerichte koperen slang (Joh. 3: 14). -

Of de gekruisigde met touw aan het kruis gebonden was, om te voorkomen dat hij stuiptrekkende zou neerstorten, of hij geheel naakt ontkleed werd, of een kleed om de lenden had, of door elke voet afzonderlijk een nagel gedreven of de nagel door beide voeten, - dit zijn betwiste zaken. Enigen menen, volgens Ireneus, Tertullianus en Justinus de martelaar, dat er een stuk hout in het midden van de rechtstandige paal was aangebracht, om de zwaarte van het lichaam te dragen, en ook een plaats voor de voeten, om er op te rusten.

Wat de nagels betreft, Nonnus en Gregorius van Nazianze zeggen, dat er maar drie waren en de daarvan door de beide voeten tegelijk. Cyprianus zegt, dat er vier waren. Hoe dit zij, kunnen wij niet uitmaken. Van de ding kunnen wij zeer zeker zijn: de voeten van de gekruisigde waren veel dichter bij de grond dan gewoonlijk afgebeeld wordt en slechts een paar voet daarboven.

[Hoe zwaar het lichamelijk kruislijden moet geweest zijn, daarvan moge de volgende beschrijving door een geneeskundige uit een medisch oogpunt beschouwd, een flauw denkbeeld geven: "De onnatuurlijke, gedwongen houding van het lichaam met

buitenwaarts gestrekte armen, gedurende zo langen tijd, moest een foltering zijn, die met geen woorden beschreven kan worden; inzonderheid daar niet de geringste beweging geschieden kon, zonder door het gehele lichaam, voornamelijk echter aan de doorboorde ledematen en de door geseling ontvleeste rug ondragelijke smart te veroorzaken. De nagelen waren juist op die plaatsen door het lichaam gedreven, waar vele gevoelige zenuw en spieren tezamen liepen, die deels gekwetst, deels geweldig gestrekt werden, waardoor de hevigste pijnen werden veroorzaakt en steeds vermeerderd moesten worden.

De gekwetste delen, bestendig blootgesteld aan de invloed van de vrije lucht, werden allengs ontstoken en blauw. Ditzelfde gebeurde ook wel hier en daar aan de andere delen, waar de sappen, door de geweldige spanning des lichaams tegengehouden, in stremming geraakten. De ontsteking dezer delen en de daardoor veroorzaakte pijnen moesten ieder ogenblik toenemen. - Daar het bloed, dat uit de linker hartkamer door de slagaderen in alle delen des lichaams gevoerd werd, in de uiterst gekwetste en geweldig uitgezette delen geen plaats genoeg vond, zo moest het in grotere mate naar het hoofd, dat vrij was, heenvloeien, de slagaderen onnatuurlijk uitzetten, drukken en aldus steeds toenemende hoofdpijn veroorzaken. Door deze belemmering van de omloop des bloeds in de uiterste delen kon echter de linker hartbuis niet al het bloed ontlasten en bijgevolg ook niet al het bloed, dat uit de rechter hartbuis komt, opnemen; vandaar dus, dat het bloed in de long geen vrijen afloop had. Hierdoor moest het hart zelf beklemd worden en alle aderen moesten geweld gevoelen, waaruit een grote benauwdheid ontstaan moest."

En met Hem twee anderen.... Jezus in het midden. - Wij weten uit de andere Evangeliën, dat deze twee kwaaddoeners waren. Het doel, waarmee Jezus in het midden van hen gehangen werd, is duidelijk. Het was om Hem de hoogste schande en belediging aan te doen, een openlijke verklaring, dat Hij niet beter geacht werd dan de laagste misdadigers. Hoe weinig de vijanden dit bedoelden, deden zij toch, zo handelende, twee grote dingen. Eerst werd zo Jesaja's profetie aangaande de Messias vervuld: "Hij is met de overtreders geteld geweest" (Jes. 53: 12).

Ten andere, het gaf de Heere gelegenheid een groot wonder, zelfs in zijn laatste uren, te verrichten: het wonder van de bekering van een moordenaar, de vergeving van diens zonden en de opening van het paradijs. - Augustinus merkt aan, dat drie zeer verschillende personen naast elkander aan de drie kruisen van Golgótha hingen: "Een was de Zaligmaker van zondaren. Een was een zondaar, die gezaligd werd. Een was een zondaar, die verdoemd werd." –

Cyrrillus ziet in de twee kwaaddoeners een type van de Joodse en Heidense kerken: "de eens onboetvaardig, verworpen en verloren; de andere gelovende ter elfder ure, en gezaligd." - Vele Godvruchtige verklaarders merken aan, dat onze Heere zelfs aan het kruis een zinnebeeld gaf van zijn koninklijke macht. Aan zijn rechterhand was een geredde ziel, die Hij in zijn Koninkrijk toeliet; aan zijn linkerhand een verlorengaande ziel, die Hij overlaat om de vrucht te plukken van haar eigen wegen. Daar was rechts en links aan het kruis, evenals er zal zijn rechts en links behouden en verloren, als Hij gezeten zal zijn op de rechterstoel, de kroon dragende ten jongsten dage. –

De wrede krijgsstaf is vormelijk afgeschaft door keizer Konstantijn tegen het einde van zijn regering. Het is een schrikkelijk feit, dat toen Jeruzalem door Titus werd ingenomen, hij zovele Joden rondom de stad deed kruisigen, dat Joséfus zegt, dat er plaats en ruimte tekort kwam en er geen genoegzaam hout voor te vinden was.

19. En Pilatus schreef ook een opschrift ... kruis. - Dat er een bord niet een opschrift boven het hoofd van de gekruiste geplaatst werd, schijnt een welbekende gewoonte

geweest te zijn, en wordt als zodanig door klassieke schrijvers vermeld. Sommigen zeggen, dat het een witbepleisterd bord met zwarte letters was, anderen beweren, dat de letters rood waren.

Jezus de Názarener, de Koning van de Joden. - [Gewoonlijk werd de beschuldiging op het bord geplaatst. Boven Jezus' kruis stond geen beschuldiging, alleen een naam en titel (Maal'. 27: 37).]

Pilatus heeft zeker dit opschrift geplaatst met het doel om de Joden te beledigen; [men lette op het woord "ook", maar zonder de beschuldiging, om daarmee te bevestigen, dat hij geen schuld in Hem had gevonden]. Hij is gekruisigd als "een koning". Hij kwam om een geestelijk Koninkrijk op te richten, en als Koning stierf Hij, schoon niet geëerd en erkend door zijn onderdanen. - Elke Evangelieschrijver geeft dit opschrift in enigszins verschillenden vorm. In wezenlijkheid echter verschillen zij niet van elkander. Daar het opschrift in drie talen stond, is het niet onnatuurlijk; dat niet alle letterlijk eensluidend waren. Markus heeft het 't kortst: "de Koning van de Joden". En dit hebben allen als het voornaamste. Johannes geeft het gehele opschrift, omdat hij alleen de onderhandeling van de Joden niet Pilatus er over mededeelt. Ik onderstel, dat bij Markus het Latijnse, bij Lukas het Griekse, en bij Mattheüs en Johannes het Hebreeuwse gevonden wordt.

[Sedert zijn alle drie dode talen geworden. Zij zijn de drie grondtalen van de theologie.]

20. Dit opschrift dan lazen velen, enz. - Het is haast overbodig te zeggen, dat het opschrift in het Hebreeuws was, omdat de Joden die taal verstonden; in het Grieks, omdat dit de meest bekende taal was in alle Oosterse landen en van alle letterkundigen en beschaafden; in het Latijn, omdat het de taal van de Romeinen, van de overheersers, was. Allen, bij de kruisiging tegenwoordig, zouden de tijding verspreiden dat Jezus, de Koning van de Joden, aan het kruis ter dood gebracht was op het Paasfeest. - Henry tekent aan: "In het Hebreeuws waren de orakelen van God geschreven; in het Grieks de leringen van de wijsgeren, en in het Latijn de wetten van het keizerrijk. In elke dezer talen is Christus als Koning' geproclameerd, in wie alle schatten van openbaring, wijsheid en macht zijn verborgen." [Het waren de drie hoofdtalen van de wereld: de taal van de godsdienst, van de beschaving en van de staat.] –

De boetvaardige moordenaar vatte het woord "Koning" en geloofde. Wie kan zeggen of dit niet aanleiding gaf tot zijn bede: "Heere, gedenk mijner, als Gij in uw Koninkrijk zult gekomen zijn"? (Luk. 23: 42). Misschien heeft Pilatus' opschrift geholpen om een ziel te redden! - Brenz merkt hierbij op, dat wanneer wij denken aan het kruis van Christus en het opschrift daarboven, dat zovelen lazen, wij behoren te bedenken dat er een ander handschrift aan dat kruis geestelijk genageld was, dat geen sterveling kon lezen. Jezus Christus heeft, door zijn plaatsbekledend lijden' voor ons, "uitgewist het handschrift, in inzettingen bestaande, dat tegen ons was, en heeft dat uit het midden weggenomen, hetzelfde aan het kruis genageld hebbende" (Kol. 2: 14).

21. De overpriesters dan van de Joden zeiden, enz. - Zij voelden zich beledigd en waren vertoornd. Dat deze gekruisigde misdadiger openlijk verklaard werd "de Koning van de Joden" te zijn, stuitte hun tegen de borst; alsook, dat zo openlijk werd aangekondigd, dat zij hun eigen koning gekruisigd hadden en "geen koning dan de keizer" begeerden. Vandaar, dat zij van Pilatus verandering van opschrift trachtten te verkrijgen, om het duidelijk te doen uitkomen dat Jezus slechts pretendeerde koning te zijn, een bedrieger, die "gezegd heeft dat Hij een koning was." - Bengel merkt aan, dat

dit de enige plaats in Johannes' Evangelie is, waar de overpriesters genaamd werden "de overpriesters van de Joden". Hij denkt, dat dit geschied is, om nadrukkelijk de bitteren haat te doen uitkomen, waarmee de priesters van de Jen de Koning van de Joden aanschouwden.

22. Pilatus antwoordde.... heb ik geschreven. - Het trotse, onbuigzame karakter van de Romeins stadhouder komt in deze woorden sterk uit. Hij geeft zijn verachting voor de Joden lucht. Hij was zover gegaan als hij verkoos, toegevend dat een onschuldige en rechtvaardige om het leven gebracht werd. Hij wilde geen stap verder gaan. Nu hield hij stand en toonde dat hij onverbiddelijk kon zijn. [Door zich zo uit te laten, deed hij de Joden verstaan, dat hij heel goed wist wat hij geschreven had, het opzettelijk zo had gestild, en niet voornemens was er iets aan te veranderen.] -

Calvijn merkt aan, dat Pilatus, door in drie talen Christus' titel te publiceren, "door een verborgen leiding een heraut van het Evangelie gemaakt was." - Augustinus zegt: "Wanneer iemand als Pilatus zeggen kan: "wat ik geschreven heb, dat heb ik geschreven", en het niet wil veranderen, kunnen wij dan denken, dat God iets in zijn boek zal laten schrijven en het dan weer uitwissen?"

23. De krijgslieden dan, enz. - Alle vier de Evangelisten vermelden de verdeling van Jezus' klederen door de krijgslieden, en vestigen blijkbaar er onze aandacht op. De verdeling in vieren toont ons duidelijk aan, dat er vier krijgsknechten, behalve de hoofdman, bij het kruisigen waren. (Verg. Hand. 12: 4.) Welke de vier kledingstukken waren, is niet zeker uit te maken. Hengstenberg denkt, dat die bestonden uit het hoofddeksel, de gordel, de sandalen en het onderkleed. Mattheüs in zijn verhaal van de Bergrede bevat een duidelijke onderscheiding tussen "rok" en "mantel" (111atth. 5: 40). De "rok" of tuniek diende tot onderkleed; de "mantel" diende tot opperkleed (Hand. 12:.). - Er bestaat echter verschil van gevoelen onder de uitleggers, of de rok, die niet gescheurd werd, het opper- of onderkleed geweest zij. Het Griekse woord doelt evenwel bepaald op de rok of onderkleed. -

Bij het in dit vers verhaalde merkt Luther aan: "Deze verdeling van de klederen strekte ten bewijze, dat met Christus alles was afgedaan, juist als met iemand, die verlaten, verloren en voor altoos vergeten was." Opmerking verdient het, dat ook hierin de Heere onze Plaatsbekleder was Hij werd naakt uitgekleeed en als een schuldige behandeld, opdat wij zouden bekleed worden met zijn volmaakte rechtvaardigheid en onschuldig gerekend. - Bengel merkt op, dat wij nooit lezen dat de Heere Zijn klederen scheurde in grote droefheid, zoals Job, Jakob, Jozua, Kaleb, Jeftha, Hizkia, Mordechai, Ezra, Paulus en Barnabas (Gen. 37: 29; Num. 14: 6; Richt. 11: 35; 2 Kon. 19: 1; Esther 4: 1; Ezra 9: 3; Job 1: 20; Hand. 14: 14).

24. Zij dan zeiden tot elkander, enz. - Het gedrag van de krijgsknechten was de letterlijke vervulling der profetie, een duizendtal jaren te voren gedaan (Ps. 22: 19). Weinig dachten de vier ruwe Romeinse soldaten, dat zij met van de daad een bewijs te meer leverden voor de waarheid van de Schriften 1 Toen de eerste Adam door de zonde viel en uit Eden werd verdreven, kleeedde God hem genadiglijk en bedekte zijn naaktheid. Toen de tweede Adam als onze Plaatsbekleder stierf en als een "vloek" gerekend werd voor ons aan het kruis, werd Hij naakt ontkleeed en werden zijn klederen verkocht. - Lampe denkt, dat Johannes er bijvoegt: "Dit hebben dan de krijgsknechten gedaan", om aan te tonen hoe letterlijk de Schriften vervuld werden door mensen, die van de Schriften volstrekt niets afwisten. Zonder iets van de Psalmen te weten, deden de Romeinse krijgsknechten toch wat in de Psalmen

voorzegd was.

25 En bij het kruis stonden, enz. - Iets zeer opmerkelijks wordt in dit en de volgende twee verzen medegedeeld, dat in de andere drie Evangeliën niet wordt gevonden. Toen alle mannen, op één na, Johannes (zoals blijkt uit vs. 26), de Heere verzaakten, beleed meer dan één vrouw Hem stoutmoedig. Wie die vrouw waren? Maria, de moeder van Jezus; zij moet toen reeds betrekkelijk oud geweest zijn, ongeveer vijftig jaren; Maria, de vrouw van Klopas of Alfetis, het Grieks laat onzeker of het bedoelt dochter of vrouw; maar bijna allen denken, dat het bedoelt de vrouw; zij schijnt de moeder geweest te zijn van de apostelen Jakobus en Judas, en verwant aan de moeder des Heeren als behuwdzuster, en moet, naardien zij deze zonen had, die apostelen waren, nagenoeg even oud geweest zijn als de moeder des Heeren; Maria van Magdala, in Galilea, gewoonlijk Maria Magdalena genaamd, uit wie de Heere zeven duivelen had uitgeworpen (Luk. 8: 2) en die, zeer ten onrechte en zonder enigen grond, beschouwd wordt als hebbende zich vroeger aan de overtreding van het zevende gebod schuldig gemaakt. Zij was waarschijnlijk de jongste van alle.

De vraag rijst, of er drie dan wel vier vrouw bij het kruis zijn geweest. Vergelijkt men met dit vers wat in Matth. 27: 55, 56 en Markus 15: 40 staat, dat "vele vrouwen de kruisiging aanschouwden, onder welke was Maria Magdalena en Maria de moeder van Jakobus en Joses, en de moeder van de zonen van Zebedeüs" - dat is Salome - dan blijkt dat er zeker vier zijn geweest, en dat Johannes de naam zijner moeder uit zedigheid verzwijgt, zoals hij ook met de zijnen doet. Het Griekse woord "stonden" is letterlijk "hadden gestaan". Betekent dit het begin van de kruisiging? Niet uit te maken is het, waarom het deze vrouw vergund werd zo ongestoord bij het kruis te staan. Misschien vonden de Romeinen het billijk, de betrekkingen en vrienden van de kruiseling dichtbij te laten, als die de Staat geen kwaad meer kon berokkenen en zij hem niet meer van de dood konden redden.

26, 27. Jezus dan, ziende Zijn moeder, enz. - Wat in deze verzen verhaald wordt, is wondervol treffend en aandoenlijk. Zelfs onder de lichamelijke en zielangsten vergat de Hij de anderen niet. Hij had zijn moordenaren niet vergeten, zijn medekruiseling, die zich tot Hem wendde, en nu vergeet Hij ook Zijn moeder niet. Hoe ver strekten zich zijn medegevoel en genegenheid voor anderen uit, welk een eerbied betoont Hij voor het vijfde gebod, en hoe zeer eert Hij degenen, die Hem eren en openlijk belijden. -

Het woord "vrouw" mag volstrekt niet aangemerkt worden als bevattende de minste oneerbiedigheid of gebrek aan toegenegenheid. Naar mijn gedachten gebruikte de Heere hier niet het woord "moeder", omdat Hij haar wilde herinneren, dat zij nimmer zich iets op de betrekking tussen Hem en haar mocht laten voorstaan, of op enige bovennatuurlijke eer aanspraak maken, op grond dat zij Zijn moeder was. Vast geloof ik, dat Jezus, zelfs aan het kruis, voorzag de toekomstige ketterij van Maria - verering, en dat Hij daarom niet zei: "moeder", maar "vrouw". [Verg. Joh. 2: 4.] - Besser tekent aan: "Sommige oude schrijvers, zoals Bonaventura, zeggen, dat Christus wellicht vermeed de zoeten naam van moeder te gebruiken, om het hart van Maria met zo'n teder afscheidswoord niet te doorboren.

Anderen zien in Christus' spreekmanier een heenwijzing naar het Zaad van de vrouw, dat de slang de kop zou vermorzelen. Het aannemelijkst is, dat de Heere door de naam vrouw Zijn moeder op de liefde wilde wijzen, welke Christus niet meer kent naar het vlees (2 Kor. 5: 16), en zo ons duidelijk maken dat Hij in het midden van zijn verlossingswerk zich aan alle zondaren gelijkelijk verbonden gevoelde, en dat Hij Zijn

moeder niet nader stond dan u en mij.

[Kan het ook geweest zijn, om Maria te bewaren voor de spot van de krijgsknechten, waarmee zij haar konden beledigen en smarten, als zij wisten dat het de moeder van de gekruisigde Koning van de Joden was?] - Aan Johannes, die van al de elven alleen bij het kruis stond, schonk de Heere het grote voorrecht voor zijn moeder te zorgen. Het is toch een teken van groot vertrouwen een grote eer, door een hooggeplaatst persoon tot voogd en beschermer gemaakt te worden van degenen, die hij bij zijn sterven nalaat. –

De Griekse woorden, vertaald door: "in zijn huis", bevatten een onbepaalde uitdrukking; het woord "huis." is er dan ook door onze vertalers bijgevoegd, en terecht. Eet kan alleen bedoelen, dat van nu af Maria bij Johannes heeft ingewoond. Velen denken, dat "van die ure" betekent onmiddellijk, en dat Johannes dus terstond Maria van het kruis medegenomen heeft. Anderen kunnen niet denken, dat Maria niet tot het laatst bij het kruis gebleven zij.

[Dat Johannes van de Heere niets mededeelt, dan wat in de laatste ogenblikken voor het sterven gebeurd en door de Heere gesproken is, doet eerder denken dat Johannes Maria terstond heeft weggevoerd en daarna naar Golgótha is teruggekeerd, even nog voordat de Heere stierf. In deze gehele geschiedenis schrijft hij duidelijk, w at hijzelf gezien en gehoord heeft. Onder de vrouwen, die bij de afneming van het kruis als tegenwoordig genoemd worden en die het graf bezochten (Matth. 27: 61; 28: 5; Markus 15: 47; 16: 1; Luk. 23: 55) komt de moeder des Heeren niet voor.]

### **JOHANNES 19: 28 - 37.**

De Schrift bij de kruisiging in alles vervuld. - Het is volbracht. - Wezenlijkheid van Christus' dood

*28. Hierna Jezus, wetende dat nu alles volbracht was, opdat de Schrift zou vervuld worden, zei: Mij dorst.*

*29. Er stond dan een vat vol edik, en zij vulden een spons met edik, en omleiden ze met hysop, en brachten ze aan zijn mond.*

*30. Toen Jezus dan de edik genomen had, zei Hij: Het is volbracht. En het hoofd buigende gaf Hij de geest.*

*31. De Joden dan, opdat de lichamen niet aan het kruis gouden blijven op de sabbat, dewijl het de voorbereiding was (want die dag des sabbats was groot), baden Pilatus dat hun benen zouden gebroken en zij weggenomen worden.*

*32. De krijgsknechten dan kwamen en braken wel de benen des eersten en des anderen, die met Hem gekruisigd was.*

*33. Maar komende tot Jezus, als zij zagen, dat Hij nu gestorven was, zo braken zij zijn benen niet.*

*34. Maar een van de krijgsknechten doorstak zijn zijde met een speer, en terstond kwam er bloed en water uit.*

*35. En die het gezien heeft, die heeft het getuigd, en zijn getuigenis is waarachtig, en hij weet dat hij zegt 't geen waar is, opdat ook gij geloven moogt.*

*36. Want deze dingen zijn geschied, opdat de Schrift vervuld worde: Geen been van Hem zal verbroken worden.*

*37. En weer zegt een andere Schrift: Zij zullen zien in welken zij gestoken hebben.*

Dit gedeelte van Johannes' verhaal van het lijden van Christus bevat punten van grote belangrijkheid, die door Mattheüs, Markus en Lukas stilzwijgend zijn voorbijgegaan.

De reden van dit stilzwijgen wordt ons het gemeld. Laat het ons voldoende zijn ons te herinneren, dat zowel in hetgeen zij verhaalden als in hetgeen zij niet verhaalden, alle vier Evangelisten door ingeving van God schreven.

Laat ons ten eerste in deze verzen opmerken de gedurige vervulling van de profetische Schrift hij ieder gedeelte van Christus' kruisiging. Drie verschillende voorspellingen worden bijzonder gedaan in Exodus, in de Psalmen en door Zacharias, die haar vervulling aan het kruis verkregen. De andere, zoals ieder welonderricht bijbellezer weet, kunnen er gemakkelijk bijgevoegd worden. Allen verenigen zich, om te bewijzen een en dezelfde zaak. Zij bewijzen, dat de dood van onze Heere Jezus Christus op Golgótha een zaak was, voorzien en voorbeschikt door God. Honderden jaren voor de kruisiging was ieder gedeelte van de plechtige handeling bepaald in de Goddelijke raadsbesluiten, en werden de kleinste bijzonderheden aan de profeten geopenbaard. Van het eerste tot het laatste was het een voorgekende zaak en ieder deel ervan was in overeenstemming met een vastgesteld plan en voornemen. In de hoogste, meest volkomen zin, toen Christus stierf, is "Christus gestorven naar de Schriften" (1 Kor. 15: 3).

Wij behoeven niet te aarzelen, zulke vervullingen van de profetie aan te zien als een sterk bewijs van het Goddelijk gezag van Gods Woord. De profeten voorspellen niet alleen de dood van Christus, maar ook de bijzonderheden van Zijn dood. Dit bewijst hun ingeving. Het is onmogelijk, zovele vervullingen van voorzegde omstandigheden op enige andere wijze te verklaren. Te spreken van toeval en toevallige samenloop, als voldoende verklaring, is gewaagd en ongerijmd. De enige redelijke grond is de ingeving van God. De profeten, die de bijzonderheden van de kruisiging voorspelden, werden door Hem geïnspireerd, die van het begin af het einde voorziet, en de boeken, die zij schreven onder zijn ingeving, mogen niet gelezen worden als menselijke geschriften, maar als Goddelijke. Groot zijn inderdaad de moeilijkheden voor allen, die de ingeving des Bijbels beweren te ontkennen. Het vereist waarlijk meer onredelijk geloof om een ongelovige te zijn, dan om een Christen te wezen. De mens, die de herhaalde vervullingen van nauwkeurige, profetieën betreffende Christus' dood, zoals die betreffende zijn kleding, zijn dorst, zijn doorstoken zijde en zijn benen, als het gevolg van toeval en niet van een plan aanziet, moet waarlijk een lichtgelovig man zijn.

Ten tweede behoren wij in deze verzen op te merken het bijzonder plechtig woord, dat van de lippen van onze Heere kwam, juist voor Hij stierf. Johannes verhaalt, dat, "Hij, als Hij de edik genomen had, zei: Het is volbracht; en het hoofd buigende gaf Hij de geest." Het is zeker niet te veel gezegd, dat, van al de zeven gewichtige woorden van Christus op het kruis, geen meer belangrijk is dan dit woord, dat Johannes alleen heeft gemeld.

De juiste bedoeling van deze wondervolle uitdrukking: "Het is volbracht" is een punt dat de Heilige Geest niet goed gedacht heeft ons te openbaren. Daar is een diepte in, die wij allen instinctmatig gevoelen, maar waarvoor de mens waarschijnlijk geen dieplood heeft om die te peilen. Toch is er misschien geen oneerbiedigheid in, de gedachten van onze Heere te gissen, die in zijn ziel omgingen, toen het woord werd uitgesproken. Het volbrengen van al het bekende en onbekende lijden, dat Hij droeg als onze Plaatsbekleder, - het volbrengen van de ceremoniële wet, die Hij volkomen vervulde, als het ware Offer voor de zonde, - het volbrengen van het grote werk van 's mensen verlossing, die nu spoedig nabij was, - dit alles, wij behoeven er niet aan te twifelen, had onze Heere op het oog, toen Hij zei: "Het is volbracht." Daar kan nog

meer achter geweest zijn dan wij weten. Maar terwijl wij de taal van zo'n wezen als onze Zaligmaker behandelen, bij zo'n gelegenheid en bij zo'n geheimzinnige crisis van zijn geschiedenis, is het goed voorzichtig te zijn. "De plaats, waarop wij staan, is heilige grond."

En troostrijke gedachte staat in alle gevallen het duidelijkste op de voorgrond van deze beroemde uitdrukking. Wij verlaten ons op een "volbracht werk", als wij ons verlaten op het werk van Jezus Christus de Heere. Wij behoeven niet te vrezen, dat de zonde, of de satan, of de wet ons ten laatsten dage zal veroordelen. Wij mogen steunen op de gedachte, dat wij een Zaligmaker hebben, die alles gedaan heeft, alles betaald heeft, alles volbracht heeft, alles bewerkt heeft wat noodzakelijk is tot onze verlossing. Wij mogen de uitdaging van de apostel tot de onze maken "Wie is het, die verdoemt? Christus is 't, die gestorven is, ja wat meer is, die ook opgewekt is, die ook ter rechterhand Gods is, die ook voor ons bidt" te houden, dat zij zinnebeelden van geestelijke dingen zijn. Toch is de juiste bedoeling van het bloed en water een onderwerp, waarover de Christenen het nooit eens zijn geweest, en het misschien nooit eens zullen worden, voordat de Heere terugkomt.

Als wij op onze eigen werken zien, mogen wij ons wel schamen over hun onvolmaaktheden. Maar als wij op het volbrachte werk van Christus zien, kunnen wij vrede gevoelen. Wij "zijn volmaakt in Hem," als wij geloven (Kol. 2: 10).

Eindelijk behoren wij in deze verzen op te merken de wezenlijkheid en waarheid van de dood van Christus. Ons wordt gemeld: "Een van de krijgsknechten doorstak zijn zijde met een speer, en er kwam terstond bloed en water uit." Dit voorval, klein als het op het eerste gezicht moge zijn, geeft een klaarblijkelijk bewijs, dat het hart van onze gezegenden Heere doorstoken, en dat het leven dientengevolge uitgeblust was. Hij viel niet enkel in zwijm, of werd bewusteloos of gevoelloos, zoals sommigen hebben durven beweren. Zijn hart hield daadwerkelijk op te kloppen en Hij stierf daadwerkelijk. Groot is inderdaad de belangrijkheid van dit feit. Wij moeten allen bij een ogenblik nadenken zien, dat zonder een wezenlijke dood geen wezenlijke offerande kon plaats hebben, - dat zonder een wezenlijke dood geen wezenlijke opstanding kon zijn, - en dat zonder een wezenlijke dood en wezenlijke opstanding het gehele Christendom een huis is, gebouwd op zand, en in 't geheel zonder grond. Weinig dacht die zorgeloze Romeinse soldaat, dat hij waarlijk een krachtig helper in onze heiligen godsdienst was, toen hij zijn speer in de zijde van onze Heere stak.

Dat het "bloed en water", te dezer plaatse gemeld, een diepe geestelijke betekenis had, hieraan kunnen wij moeilijk twijfelen. Johannes zelf schijnt daarop heen te wijzen, in zijn eersten brief, als van hoge betekenis. "Deze is het, die gekomen is door water en bloed" (1 Joh. 5: 6).

De Kerk is in alle eeuw van één gevoelen geweest, in het er voor de geliefkoosde stelling, dat het bloed en water de twee sacramenten betekenen, hoe aannemelijk en populair ook, kan met reden beschouwd worden als enigszins van vaste grond ontbloot. De doop en het avondmaal des Heeren waren reeds bestaande instellingen, toen onze Heere stierf en zij hadden geen nieuwe aanwijzing nodig. Het is zeker niet nodig, deze twee gezegende sacramenten bij iedere gelegenheid er bij te slepen en ze altijd op den voorgrond te stellen, als de verborgen betekenis van iedere betwiste tekst, waar het getal "twee" wordt genoemd. Zo'n hardnekkige toepassing van moeilijke plaatsen in de Schrift op de doop en het avondmaal des Heeren doet geen goed, en brengt de sacramenten geen wezenlijke eer aan. Het is de vraag, of het niet strekt om ze te verlagen en in verachting te brengen.



De ware bedoeling van het bloed en het water moet waarschijnlijk gezocht worden in de beroemde profetie van Zacharias, waar hij zegt: "Te dien dage zal er een fontein geopend zijn voor het huis Davids en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid" (Zach. 18 : 1). Wanneer werd die fontein zo waar en zó werkelijk geopend als in het uur toen Christus stierf? Welke zinnebeelden van verzoening en reiniging waren zoo welbekend bij de Joden als bloed en water? Waarom zouden wij dan aarzelen te geloven, dat de stroom van "bloed en water", uit de zijde van onze Heere, een betekenisvolle aankondiging was voor de Joodse natie, dat de ware fontein tegen de zonde eindelijk opengemaakt was, en dat voortaan zondaars stoutmoedig tot Christus om vergiffenis mogen komen en om gewassen en gereinigd te worden? Deze uitlegging verdient in ieder geval ernstig, nadenken en overweging.

Welk inzicht wij ook mogen hebben van het bloed en water, laat het Ons tot zekerheid brengen, dat wij "gewassen en wit gemaakt zijn in het bloed des Lams" (Openb. 7: 14). Het zal ten jongsten dage niet baten, - of wij gedurende ons leven het verhevenste denkbeeld van de sacramenten gehad hebben, als wij nooit door het geloof tot Christus gekomen waren en nooit persoonlijke betrekking met Hem hadden gehad. Het geloof in Christus is de enige nodige zaak. "Die de Zoon heeft, die heeft het leven; die de Zoon van God niet heeft, die heeft het leven niet" (1 Joh. 5: 12).

#### AANTEKENINGEN.

28. Hierna. - Nadat de Heere Maria aan Johannes had aanbevolen, viel de duisternis in, die nagenoeg drie uren (van 12 - 3 uur) aanhield, waarvan Johannes geen melding maakt, zomin als van het vierde kruiswoord, aan het einde van de verduistering gesproken. Hij deelt alleen mede hetgeen waarvan hij getuige was, [is blijkbaar nu weer naar Golgótha teruggekeerd en getuige van Jezus' sterven], terwijl Hij nu nog twee woorden van de Heere optekent, die de andere evangelisten niet hadden vermeld. De volgorde van de zeven kruiswoorden is deze:

1. Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen;
2. Voorwaar zeg Ik u: heden zult gij met Mij in het Paradijs zijn;
3. Vrouw, zie, uw zoon zie, uw moeder (uitgesproken tussen 9 en 12 uur);
4. Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?;
5. Mij dorst;
6. Het is volbracht;
7. Vader, in uw handen beveel Ik mijn geest (na de duisternis, kort achter elkander gesproken, tegen 3 uur namiddag).

Jezus, wetende. - alles volbracht - . de Schrift vervuld, enz. - Om dit vers goed te verstaan, is er een punt betreffende 's Heeren dood, dat zorgvuldig in het oog gehouden moet worden. Zijn dood was van zijn zijde geheel een vrijwillige daad. In dit éne opzicht was Zijn dood verschillend van die eens gewone mensen; en daarover behoeven wij ons niet te verwonderen, als wij in aanmerking nemen, dat Hij God en mens in de Persoon was. De scheiding van lichaam en ziel, in zijn geval, kon niet geschieden, tenzij Hij het wilde; en al de macht van Joden en Romeinen tezamen zonde

dit tegen zijn wil niet hebben kunnen bewerken. Zelf heeft Hij gezegd: "Niemand neemt het, leven van Mij; maar Ik leg het van Mijzelf af; Ik heb macht het af te leggen, en heb macht het weer te nemen" (Joh. 10: 18). Het is uitgemaakt, dat de Heere omstreeks negen uur des ochtends gekruisigd werd en dat Hij 's namiddags van

dezelfde dag omstreeks drie uur gestorven is. Een kruiseling in volle kracht leefde soms drie dagen lang. Het is klaar, dat de Heere de geest wilde geven op de dag zelf dat Hij gekruist werd, om de een of andere wijze reden. Deze reden, kunnen wij gemakkelijk onderstellen, was om aan zijn zoendood de volste publiciteit te geven. Hij stierf bij vol daglicht, voor de ogen van duizenden; en zo kon de wezenlijkheid van Zijn dood niet ontkend worden. –

De uitdrukking "Mij dorst" gaf een openlijk blijk van de wezenlijkheid van zijn lichamelijk lijden, en maakt het onmogelijk te onderstellen, dat de Heere bij zijn onbegrijpelijke kalmte op wonderdadige wijze geen pijn gevoelde. Integendeel, Hij wilde dat allen rondom Hem wisten, dat Hij voelde wat alle ernstig gewonde en vooral alle gekruiste personen voelden, - een brandende dorst; zodat, als wij lezen: "Hij leed voor onze zonden", wij daarmee te verstaan hebben dat Hij waarlijk en wezenlijk leed. –

Henry merkt aan: "De helse kwellingen worden voorgesteld onder een brandende dorst, in de klacht van de rijken man, die om een druppel water smeekt om zijn tong te verkoelen. Tot die eeuwigdurende dorst zouden wij allen veroordeeld zijn, had Christus niet geleden aan het krui en gezegd: "Mij dorst." –

Scott tekent aan, dat Christus dorst heeft geleden, opdat wij eeuwig het water des levens zouden drinken en nooit meel dorsten. - Quesnel merkt op: "De tong van Jezus Christus leed haar eigenaardige smart, om verzoening te doen voor het misbruik, dat wij van de tong maken, door godslastering, kwaadsprekendheid, ijdelheid, leugen, zwelgerij en dronkenschap." - "Opdat de Schrift vervuld zou worden." Deze woorden behoren niet tot het volgende: "zeide: Mij dorst", maar tot de voorafgaande: "Jezus nu, wetende dat nu alles volbracht was" - opdat de Schrift vervuld zou worden. In drie andere plaatsen bij Johannes, waar deze woorden voorkomen: "opdat de Schrift vervuld zonde worden" slaan zij op wat voorafgaat en niet op wat volgt (Joh. 17: 12; 19: 24, 36). Toch werd door het gezegde van Jezus en zijn drinken van edik een profetische plaats in de Psalmen (Ps. 69: 22) vervuld.

29. Daar stond. - een val vol edik.... spons.... hysop.... mond. - Dit was waarschijnlijk de zure wijn [posca], die de Romeinse soldaten gewoon waren te drinken. Wat hier vermeld wordt, is hetzelfde wat in Matth. 27: 48 staat. De wijn werd uit medelijden door een van de krijgsknechten gegeven in een spons op de stengel van een hysopplant, die de of anderhalf voet lang was. Sommigen zien in het vermelden van de hysop een diepe betekenis, als zijnde de plant, die gebruikt werd bij de door de wet van Mozes voorgeschreven besprenging (Hebr. 9: 19). Zij werd ook gebruikt op het Paasfeest bij de uittocht uit Egypte, bij het strijken van bloed aan de posten van de deuren (Exod. 12: 22) Enige Schriftuitleggers houden de daad van de krijgsknecht echter niet voor een daad van goedheid, maar van belediging en spotternij.

30. Toen Jezus.... het is volbracht. - Deze merkwaardige uitdrukking is in het Grieks de enkel woord. Het staat hier in majestueuze eenvoud, zonder opheldering of bijvoeging van Johannes, waarvan de volle betekenis door ons niet kan gevat worden. zo'n woord, bij zo'n gelegenheid, op zo'n ogenblik, kort vóór de dood, door zo'n Persoon uitgesproken, moet diepten bevatten, die wij niet kunnen peilen. Met dit woord verklaarde de Heere:

1e, dat Hij zijn werk van de verlossing had volbracht: Hij had, zoals Daniël had voorgezegd, "de zonden verzegeld, de ongerechtigheid verzoend, en een eeuwige gerechtigheid aangebracht" (Dan. 9: 24); -

2e, dat Gods raadsbesluit betreffende Zijn lijden en sterven volbracht was; -

3e, dat Hij het werk om Gods wet te volbrengen, volbracht had; -

4e, dat Hij volbracht had de typen en voorafschaduwingen van de ceremoniële wet (Hebr. 8: 13); -

5e, dat Hij de profetieën van het Oude Testament had vervuld en volbracht: als het Zaad van de vrouw had Hij de kop van de slang vermorzeld en het werk volbracht, dat de Messias bij verbond gehouden was te volbrengen; -

6e, dat zijn lijden volbracht was. hiermee is niet alles gezegd wat in het woord des Heeren ligt opgesloten. –

Luther merkt aan: "Met dit woord: "Het is volbracht" wil ik mijzelf troosten. Ik ben gedrongen te belijden, dat al mijn volbrengen van de wille Gods onvolmaakt, stukwerk is, daar toch de wet van mij eist, dat tot geen tittel onvolbracht mag blijven. Christus is het einde van de wet. Wat zij eist, heeft Christus volbracht." - Op de tegenwerping van sommigen, dat alles niet volkomen volbracht was, voordat Jezus weer was opgestaan en 'ten hemel gevaren, antwoordt Calvijn: "Jezus wist, dat alles nu praktikaal volbracht was en er nu niets overbleef, dat zijn volbrengen van het werk, hetwelk Hij kwam doen, verhinderde."

En het hoofd buigende, gaf Hij de geest. - Mogen wij uit dit buigen van het hoofd niet opmaken, dat de Heere het tot op dit ogenblik rechtop gehouden had, zelfs onder de ergste pijn?

[Men merke wel op: "niet eerst geeft Hij de geest en valt daarna het hoofd als natuurlijk gevolg van het sterven neer. Hij buigt eerst het hoofd en onder het buigen geeft Hij de geest, waardoor zijn eigenmachtigheid (Joh. 10: 18) wordt uitgedrukt, en zijn gewilligheid, waarmee Hij door een gehoorzame neerbuiging voor de wil des Vaders zich geneigd heeft tot de dood, en doet Hij met een vrije keuze wat Hem op dit ogenblik door de loop van de natuur werd geboden. Alle vier de Evangelisten stellen het sterven des Heeren als een daad van gewillige en zelfbewuste gehoorzaamheid, maar tevens als natuurlijke vrucht van het ogenblik voor."]

Gaf Hij de geest. - De Griekse uitdrukking, hier gebezigd, letterlijk "gaf de geest over", wordt nergens in de Bijbel van een stervende gebezigd, dan alleen van de Heere (Markus 15: 37, 39; Luk, 23: 46b).

[Zij houdt in: overgeven, toevertrouwen aan iemands opzicht, behere of hoede, in zijn handen of tot zijn beschikking stellen (Matth. 11: 27; 25: 14, 20, 22; Luk 4: 6; Hand. 27: 1; 1 Petrus 2: 23).]

Zij drukt dus een vrijwillige handeling uit. De Heere Jezus gaf dus zijn geest over uit eigen vrijen wil, omdat zijn ure gekomen was. Hij had even, na: "het is volbracht" gezegd: "Vader, in uw handen beveel Ik mijn geest" (Luk. 23: 46a) ["bevelen" kan ook vertaald worden: "toevertrouw, opdragen"] en daarop ging Hij er toe over zijn geest over te geven in de handen van God de Vader. Het is de Vader, en niemand anders, op wie de woorden: "Hij gaf de geest over" moeten toegepast worden - Wat betreft de moeilijke vraag wat er met 's Heeren ziel is geschied, toen Hij de geest had gegeven, moeten wij ons tevreden stellen met te geloven, dat zijns ziel naar het paradijs ging, de plaats van de verscheiden geesten van de gelovigen. Hij zei tot de boetvaardigen moordenaar: "Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn."

31. De Joden dan, opdat de lichamen, enz. - Met "de Joden" hier genoemd kunnen, als in andere plaatsen bij Johannes, alleen bedoeld zijn de overpriesters en leiders van het volk te Jeruzalem. "De voorbereiding" betekent de dag voor de Paassabbat, dus vrijdag. Die "sabbatdag was groot", en omdat de voorafgaande dag aan vele voorbereidingen gewijd was, daarom heette die vrijdag "de voorbereiding". Hieruit blijkt dus onweersprekelijk, dat de Heere op een vrijdag gekruisigd is. De wet (Deut.

21: 23) verbood dat het lichaam de nacht over aan het kruis bleef hangen. - Het "breken van de benen" van gekruisten ging gewoonlijk met de kruisiging gepaard, als het nodig was een eind aan hen te maken. Wat de Joden aan Pilatus vroegen was niet iets buitengewoons; maar toch blijkt, dat het niet zou geschied zijn, als de Joden het niet hadden gevraagd: een opmerkelijk voorbeeld van de wijze waarop God kan maken dat de goddelooste mensen onbewust zijn voornemens ten uitvoer brengen. De Joden brachten zo in vervulling Jezus' voorzegging: "Breekt deze tempel, en in drie dagen zal Ik die oprichten" (Joh. 2: 19), en zo werd ook het type van Jona vervuld (Matth. 12: 39, 40). De Romeinen zouden, aller-waarschijnlijkst, het lichaam des Heeren aan het kruis hebben laten hangen, tot zonneschijn en regen en wild gevogelte het verdorven en verteerd hadden. Maar het lichaam des Heeren moest geen verderving zien (Ps. 16: 10; Hand. 2:27, 31). Bisschop Pearson, zegt dat een gewone regel van de Romeinse wet was, de begraafing van een gekruisigde niet toe te laten. De begraafing had derhalve alleen plaats op het verzoek van de Joden. Door dit te doen legden zij de weg voor het wonder zijner opstanding.

32. De krijgsknechten dan kwamen, enz. - Waarom zij het benenbreken begonnen met de twee kwaaddoeners is niet duidelijk. Misschien braken twee krijgsknechten de benen van de een kwaaddoener, en de twee andere die van de anderen, om daarna tot de gekruiste die in het midden hing over te gaan; en wellicht stonden de twee buitenste kruisen meer vooruit en werden dus het eerst door de krijgsknechten bereikt. - Scott merkt op, dat zij die de benen van de boetvaardigen moordenaar braken en Zijn dood verhaastten, onbewuste werktuigen waren ter vervulling van 's Heeren belofte: "Heden zult gij met Mij in het paradijs zijn." - Hoe die beenbreking verricht werd weten wij niet: doch zeker wel op de ruwste wijze: een enkele sing zou de dood niet veroorzaken. Het Griekse woord "breken" betekent letterlijk "verbrijzelen."

33. Maar komende tot Jezus, enz. - Wij vinden hier nadrukkelijk vermeld, dat de krijgsknechten zagen "dat Hij reeds gestorven was," en zij daarom zijn benen niet braken. Onze zaligheid hangt zo geheel aan Jezus' plaatsbekledende dood, dat een ogenblik nadenken ons de Goddelijke wijsheid toont van het onweersprekelijk bewezen feit. Zijn ongelovige vijanden konden nooit zeggen, dat Hij niet wezenlijk stierf en dat Hij slechts in zwijm of in een staat van ongevoeligheid was.

31. Maar een.... doorstak zijn zijde.... speer. - Een tweede bewijs dat de Heere waarlijk gestorven was. Die speersteek maakte het zeker, al ware er nog oenige twijfel overgebleven, dat Jezus dood was. Het lichaam van iemand in zwijm zou, als het met een speer doorstoken werd, enig teken van leven hebben gegeven. Het steken met de speer was, mijns inziens, de haastige daad van een ruw soldaat, die gewoon was op deze manier te zien of het lichaam dood of levend was. [Wellicht ook deed hij het niet alleen tot zijn overtuiging, maar ook tot zijn verantwoording.] –

Theofylactus onderstelt dat deze krijgsknecht de speer in 's Heeren zijde stak, om de vijandige Joden die daarbij stonden te bevredigen. - Besser merkt zeer gevoelvol op: "Zelfs de krijgsknechtsspeer werd door 's Vaders hand bestuurd."

En terstond kwam daar bloed en water uit. - Dit hier vermelde merkwaardige feit wordt verschillend opgevat. Enigen, zoals Calvijn, de Groot, Beza en anderen, zien er niets bovennatuurlijks in, alleen een bewijs, dat de speersteek tot in het hart was doorgedrongen, en dat wat er nu uit vloeide, een bewijs opleverde, dat de Heere waarlijk dood was.

Anderen, zoals de meeste kerkvaders, Brenz, Musculus, Lampe, Bengel,

Hengstenberg, achten dat dit uitvloeien van bloed en water iets geheel ongewoons en dus een wonder was. Het is moeilijk uit te maken. Wellicht is het veiligste de beide opvattingen aan te nemen. Best mogelijk dat er bij zo'n dood, bij zo'n gelegenheid en aan het lichaam van zo'n persoon een wonder hebbe plaats gevonden. Andere bovennatuurlijke dingen hadden er tijdens Jezus' kruisiging en sterven plaats. Of de steek aan de rechter- of linkerzijde is toegebracht, wordt niet vermeld. [Enigen maken uit het uitvloeien van bloed en water op, dat de speersteek tot in het hart is doorgedrongen, het hartebloed heeft weggenomen (zodat vervuld werd wat Jes. 53: 12 voorzegt is: "Hij heeft zijn ziel uitgestort in de dood"; immers de ziel is in het bloed) en aan het bloed, dat zich in de hartzak bevond, een uitweg heeft gegeven.] - Het uitvloeien van bloed en water, bovennatuurlijk of niet, is, naar mijn gedachten, een symbolische vervulling van Zacharia's voorzegging (13: 1): "Te die dage zal er een fontein geopend zijn voor het huis Davids, en voor de inwoners van Jeruzalem, tegen de zonde en tegen de onreinheid," welke voorzegging daar voorkomt slechts vijf verzen na de door Johannes in dit zelfde hoofdstuk onmiddellijk aangehaalde tekst: "Zij zullen Hem aanschouw, die zij doorstoken hebben" (Zach. 12: 10). Dat het een diepe betekenis heeft, blijkt bijna zeker uit Johannes' woorden in zijn ersten Zendbrief (1 Joh. 5: 6 - 8).

Dat "bloed" het symbool van de verzoening, en "water" van de reiniging was, moet ieder lezer van het O. T. weten. Paulus brengt deze twee samen in Hebr. 9: 19. - Henry zegt: "Het bloed en het water betekenen de twee grote weldaden, waaraan alle gelovigen door Christus deel hebben: rechtvaardiging en heiliging. Bloed staat voor vergeving, water voor wedergeboorte; bloed voor verzoening, water voor reiniging. Beiden vloeiden uit de zijde van onze Verlosser," [Zo heeft dan Christus al de reinigingen van het O. T., die met bloed en water geschiedden, en die onder het N. T. in Avondmaal en Doop worden vertegenwoordigd, vervuld, en daarmee bewezen de ware Messias te zijn, het ware Paaslam (verg. vs. 36).]

35. En die het gezien heeft, enz. - Johannes betuigt hiermede, dat hij met eigen ogen de ongebroken benen, de doorstoken zijde en het uitvloeien van bloed en water gezien heeft, de vervulling van de oude profetie, en daarin het bewijs, dat Jezus het type van het Paasoffer heeft vervuld.

36, 37. Want deze dingen zijn geschied, enz. - In deze twee verzen verklaart Johannes duidelijk aan zijn lezers waarom twee van de zo-ven door hem vermelde feiten, hoe luttel zij een onkundige mochten voorkomen, in werkelijkheid van groot belang waren. Door het een - het niet breken van de benen - werd de tekst vervuld: dat van het Paaslam geen been zou gebroken worden (Ex. 12: 46); door het andere - het doorsteken van 's Heeren zijde, - de profetie van Zacharia: dat de inwoners van Jeruzalem zouden "aanschouw Hem, die zij doorstoken hadden" (Zach. 12: 10). - Alford merkt aan, dat met "zij zullen zien" bedoeld zijn "niet de Romeinse soldaten, maar de bekeerlingen in de wereld, die ten tijde dat dit Evangelie geschreven werd, deze profetie waren begonnen te vervullen; en dat het ook een profetie bevat van de toekomstige bekering van Israël." - Het is bijna overbodig te herinneren, dat de uitdrukking "opdat de Schrift vervuld worde" niet bedoelt dat dit alles geschied is, omdat het voorspeld was, maar dat, deze dingen geschied zijnde, de Schrift vervuld is en dat Gods volkomen voorkennis van de laatste bijzonderheden betreffende Christus' dood hieruit blijkt.

## **JOHANNES 19: 38 - 42.**

Sommige Christenen weinig bekend. – Het einde van sommigen beter dan hun begin.

38. *En daarna Jozef van Arimathéa (die een discipel van Jezus was, maar bedekt om de vreze van de Joden,) bad Pilatus, dat hij mocht het lichaam van Jezus wegnemen; en Pilatus liet het toe. Hij dan ging en nam het lichaam van Jezus weg.*
39. *En Nicodémus kwam ook, (die des nachts tot Jezus eerst gekomen was, brengende een mengsel van mirre en aloë, omtrent honderd ponden gewicht.*
40. *Zij dan namen het lichaam van Jezus, en bonden dat in linnen doeken, met de specerijen, gelijk de Joden de gewoonte hebben van begraven.*
41. *En er was in de plaats waar Hij gekruist was, een hof en in de hof een nieuw graf, in hetwelk nog nooit iemand gelegd was geweest.*
42. *Aldaar dan leiden zij Jezus, om de voorbereiding van de Joden, overmits het graf nabij was.*

Daar is een bijzondere belangrijkheid aan deze vijf verzen van de Schrift verbonden. Zij brengen ons tot een vreemdeling, van wie wij nimmer te voren gehoord hebben. Zij leiden een ouden vriend in, wiens naam bekend is, waar de Bijbel ooit gelezen wordt. Zij beschrijven de belangrijkste begrafenis die ooit in deze wereld plaats vond. Van ieder dezer drie belangrijke punten kunnen wij een zeer nuttige les eren.

Ten eerste leren, wij uit deze verzen, dat er sommige ware Christenen in de wereld zijn, van wie zeer weinig bekend is. De zaak van Jozef van Arimathéa leert dit zeer duidelijk. Hier wordt een man genoemd onder de vrienden van Christus, wiens naam wij zelfs nergens anders in het Nieuwe Testament vinden, en wiens geschiedenis zowel voor als na deze crisis, van de Kerk geheel en al onthouden is. Hij treedt op om Christus te verheerlijken, toen de Apostelen Hem verlaten hadden en gevlucht waren. Hij zorgt voor Hem en verblijdt er zich in, Hem dienst te bewijzen, zelfs toen de Heere dood was - niet om enig wonder dat hij Hem zag doen, maar uit vrije en belangeloze liefde. Hij aarzelt niet, zich als een van Christus' vrienden te belijden, op een tijd dat Joden en Romeinen tegelijk Hem als een boosdoener hadden veroordeeld en ter dood gebracht. Zeker de man die zulke dingen doen kon, moet een stérk geloof hebben gehad! Kan het ons - verwonderen, dat waar het Evangelie ooit gepredikt wordt, door de gehele wereld, deze Godvruchtige daad van Jozef tot zijn gedachtenis verhaald wordt?

Laat ons hopen en geloven, dat er in alle eeuw vele Christenen zijn, die, gelijk Jozef, hemelijke dienaren van de Heere zijn, onbekend bij de Kerk en de wereld, maar wel gekend door God. Zelfs in Elia's tijd waren er zeven duizend in Israël, die nooit de knie voor Baäl gebogen hadden, ofschoon de moedeloze profeet er niets van wist. Misschien zijn er heden ten dage heiligen, in de achterbuurten van sommige onzer grote steden, of in de straten van sommige onzer dorpsgemeenten, die geen drukte in de wereld maken, en toch Christus lief hebben en door Hem bemind worden. Slechte gezondheid, of armoede, of dagelijkse zorgen bij enig zwaar beroep, maken het hun onmogelijk, in het openbaar te verschijnen, en zo leven zij en sterven zij betrekkelijk onbekend. Toch zal de laatste dag een verwonderde wereld tonen, dat sommigen van deze mensen, zoals Jozef, Christus evenzeer verheerlijkten als iemand op aarde, en dat hun namen in de hemel geschreven waren. Trouws, het zijn bijzondere omstandigheden die bijzondere Christenen op de voorgrond stellen. Zij juist niet, die de grotere vertoning maken in de Kerk, worden altijd bevonden de innigste vrienden van Christus te zijn.

Ten andere leren wij uit deze verzen, dat er sommige dienaren van Christus zijn, wier

einde beter dan hun begin i. De zaak van Nicodémus leert die les zeer duidelijk. De enige man die Jozef durfde helpen in zijn heilig werk om onze Heere te begraven, was een die eerst "des nachts tot Jezus kwam", en niets beter was dan een onwetend onderzoeker naar de waarheid. Op een later tijdstip in de openbare bediening van onze Heere, vinden wij deze zelfde Nicodémus voor de dag komen met wat meer stoutmoedigheid, als hij in de vergadering van de Farizeeërs de vraag doet: "Oordeelt ook onze wet de mens, tenzij dat ze eerst van hem gehoord heeft, en verstaat wat hij doet?" (Joh. 7: 51). Eindelijk zien wij Hem, in het Schriftgedeelte voor ons, het dode lichaam van onze Heere bezorgen en zich niet schamen een werkzaam deel te nemen aan een eerlijke begrafenis van de veracht en Nazarener.

Welk groot verschil tussen de man die beschroomd in het huis van de Heere sloop om een vraag te doen, en een man die een honderd pond mirre en aloë bracht om zijn lijk te zalven! Toch was het dezelfde Nicodémus. Hoe zeer kan een mens in het korte tijdverloop van drie jaren vorderen in genade en geloof en kennis en moed!

Wij zullen weldoen deze dingen in onze ziel te prenten en ons het geval van Nicodémus te herinneren, als wij de godsdienst van andere mensen beoordelen. Wij moeten anderen niet veroordelen als zonder genade en goddeloos, wanneer zij niet dadelijk de gehele waarheid zien, en het besliste Christendom slechts langzamerhand bereiken. De Heilige Geest leidt gelovigen altijd tot dezelfde grondwaarheden, en op dezelfde weg tot de hemel. Daarin is een onveranderlijke enigheid. Maar de Heilige Geest leidt gelovigen niet altijd door dezelfde ervaring, of met gelijken spoed. Hierin is veel verscheidenheid in zijn werkingen. Hij die zegt, dat bekering een onnodige zaak is, en dat een onbekeerde zalig kan worden, verkeert ongetwijfeld in een grove dwaling. Maar hij die zegt, dat niemand bekeerd is, of deze moet een volkomen en gevestigd Christen in een enkelen dag geworden zijn, is niet minder in dwaling. Laat ons anderen niet onbedachtzaam en haastig oordelen. Laat ons geloven, dat de beginselen van een mens in de godsdienst zeer klein kunnen zijn, en dat toch diens geloof aan het einde grotelijks vermeerderd kan zijn. Heeft een mens werkelijk genade? Heeft hij in zich het echte werk des Geestes? Dit is de grote vraag. Als hij dat heeft, mogen wij veilig hopen, dat zijn genade groeien zal, en behoren wij zachtken met hem te handelen, en hem in liefde te dragen, hoewel hij nu nog maar een kind in de geestelijke begaafdheden is. Het leven is in een hulpbehoevend kind even werkelijk en waar als het leven in een volwassen mens: het verschil bestaat alleen in de mate daarvan. "Wie veracht de dag van de kleine dingen?" (Zach. 4: 10). Dezelfde Christen, die zijn godsdienst met een schroomvallig nachtbezoek en met een uit onwetendheid voortkomende vraag aanvangt, kan eenmaal geheel alleen op de voorgrond staan, en Christus stoutmoedig in het volle licht van de zon belijden.

Eindelijk leren wij uit deze verzen, dat de begrafenis van de dode een daad is welke God «goedkeurt. Wij behoeven niet te twifelen dat dit een deel is van de les, die het voor ons liggend Schriftgedeelte in onze zielen wil prenten. Natuurlijk, geeft het een onomstotelijk bewijs te meer, dat onze Beer werkelijk stierf, en daarna werkelijk weder opstond; maar het leert ons ook, dat wanneer het lichaam van een Christen dood is, het betamelijk en goed is dat het met gepaste eer begraven wordt. Het is niet voor niet, dat de begrafenis van Abraham en Izak en Jakob en Jozef en Mozes zorgvuldig in de Heilige Schrift zijn opgetekend. Het is niet voor niet, dat ons gemeld wordt dat Johannes de Doper in een graf werd gelegd; en dat "enige Godvruchtige mannen Stefanus samen ten grave droegen en groten rouw over hem maakten." (Hand. 8: 2). Het is niet voor niet, dat ons zo in bijzonderheden de begrafenis van Christus

vermeld wordt.

De ware Christen behoeft zich niet te schamen, naar een begrafenis met bijzondere eerbied en plechtig te zien. Het is het lichaam, dat het werktuig kan zijn tot het verrichten van de grotere zonde, of tot het brengen van de hoogste eer aan God. Het is het lichaam, dat de eeuwige Zoon van God verheerlijkte, door daar drieëndertig jaren in te wonen en eindelijk in onze plaats daarin te sterven. Het is het lichaam, waarmee Hij weder opstond en naar de hemel steeg. Het is het lichaam, waarin Hij ter rechterhand Gods zit, en als onze Voorspraak en Priester bij de Vader voor ons tussentreedt. Het is het lichaam, dat nu de tempel van de Heilige Geest is, terwijl de gelovige leeft. Het is het lichaam, dat weder op zal staan, als de laatste bazuin blaast, en, weder verenigd met de ziel, in de hemel in alle eeuwigheid leven zal. Zeker, in het aangezicht van zulke feiten als deze, behoeven wij niet te onderstellen, dat de eerbied aan de begrafenis van het lichaam bewezen, weggeworpen eerbied is.

Laat ons van het onderwerp afgaan met een woord van waarschuwing. Laat ons zorg dragen, dat wij een prachtige begraafplaats niet beschouw als een verzoening voor een leven, hetwelk in zorgeloosheid en zonde verspild is. Wanneer wij een mens op de kostbaarste wijze begraven en honderden guldens aan rouwplechtigheden verspillen; wanneer wij óp zijn graf een kostelijke marmeren steen met een vleiend grafschrift daarop plaatsen, - dit alles zal onze zielen of de zij ne niet redden. Het keerpunt ten laatsten dage zal niet zijn hoe wij begraven werden, maar of wij "begraven waren met Christus" en ons bekeerden en geloofden (Rom. 6: 4), Beter duizend malen de dood des rechtvaardigen te sterven, een gering graf en eens armen begrafenis te hebben, dan zonder genade te sterven en onder een marmeren graftombe te liggen.

#### AANTEKENINGEN.

38. En daarna Jozef van Arimathéa, enz. - Dit vers begint met Johannes' verhaal van Jezus' begraving, zoals die door Jesaja (53: 9) was voorspeld. De bijzonderheden daarvan zijn door alle vier de Evangelisten zorgvuldig verhaald. Ieder van hen noemt Jozef als de hoofdpersoon daarbij, en ieder van hen vermeldt iets aangaande hem, dat' de drie anderen niet doen. Mattheüs alleen zegt, dat hij was "een rijk man" (Matth. 27: 57); Markus alleen, dat hij "een eerlijk Raadsheer" was (Markus 15: 43); en Lukas, dat hij "een goed en rechtvaardig man" was, "die niet mede bewilligd had in hun raad en handel" (Luk. 23: 50); Johannes alleen hier, dat "hij een discipel van Jezus was, maar bedekt om de vreze van de Joden." Zonderling, dat wij nooit iets in de Heilige Schrift van hem horen, dan alleen bij gelegenheid van Jezus' begraving. Ten hoogste weten wij, dat het lidwoord in het Grieks voor "Jozef," en voor "van Arimathéa" schijnt aan te duiden, dat hij de lezers van Johannes' Evangelie uit de geschiedenis welbekend was.

De plaats "Arimathéa" is niet met zekerheid aan te wijzen: het is of Rama [ongeveer twee mijlen noordelijk van Jeruzalem gelegen], waar Samuel gewoond heeft (1 Sam. 7 17), dat in de Griekse vertaling van de Zeventigen "Arimathaïm" geheten is, [of een ander Rama, tegenwoordig Ramlah genaamd, omtrent tien mijlen noordwestelijk van Jeruzalem gelegen.]. Lukas noemt het "een stad van de Joden" d. i. in Judea gelegen. Denkelijk was Jozef thans te Jeruzalem gevestigd, omdat hij nabij de hoofdstad een grafplaats bezat.

Die een discipel... bedekt... Joden. - Hieruit blijkt, dat er Joden waren die heimelijk geloofden dat Jezus de Messias was, en toch de moed niet hadden voor zijn kruisiging Hem te belijden. In Joh. 12: 42 wordt ons uitdrukkelijk geleerd, "dat velen uit de oversten van de Joden geloofden, maar het om van de Farizeeërs wil niet beleden."



Maar wat van hen geschreven is: "rij hadden de eer van de mensen lief, meer dan de ere Gods (vs. 43)", is zo veroordelend, dat wij het wel mogen betwijfelen of Jozef een van die was. Men bedenke echter wel, dat hij als "een rijk man, en raadsheer" veel meer had op te offeren, en veel meer tegenstand had te verwachten, dan arme vissers of tollenaars. Zijn geval leert ons, dat er soms meer geestelijk werk in iemands ziel omgaat dan men vermoedt. Bad Pilatus.... lichaam... wegnemen. - De laatsten zijn soms de eersten. Zo Jozef. Hij eerde Christus, toen diens eigen apostelen Hem hadden verlaten, en toonde meer moed, dan Jezus' naaste en liefste vrienden, en toen het zeer gevaarlijk was; Markus schrijft uitdrukkelijk: "zich ver stoutende, ging hij in tot Pilatus" (Mark. 15: 43). Waarlijk, daar was moed toe nodig: het was een stoute stap, zo de gehelen Raad als in het aangezicht te slaan en tegenover het ganse volk de Gevloekte zich aan te trekken en zich voor Hem te verklaren.

En Pilatus stond het hem toe. - Hij deed het niet, voordat hij van de hoofdman over honderd de verzekering had bekomen, dat Jezus "lang gestorven was" (Mark 15: 44, 45). Wat er met het lichaam geschied zou zijn, als Jozef het niet gevraagd had, weten wij niet. Lightfoot zegt dat er een algemeen graf voor de lijken van misdadigers was. Godet zegt: "volgens de Romeinse wet moesten de lijken van ter dood gebrachte boosdoeners uitgeleverd worden, zo iemand die opeiste.

Hij dan ging, en nam het lichaam van Jezus weg. - Op welke wijze dit geschiedde? In elk geval komt het mij voor, dat Jozef dit met eigen handen, waarschijnlijk met de hulp van anderen, gedaan heeft. Het aanraken van een dood lichaam maakte een Jood Levitisch onrein en het was de avond voor de Paassabbat. Dit mag niet onopgemerkt worden voorbijgegaan. -

Het was een "Jozef", die waarschijnlijk het eerst het lichaam des Heeren, toen Hij in de wereld te Bethlehem geboren werd, aanraakte en ontving, en weer was het een "Jozef", die het laatst het dode lichaam van de Heere in handen nam, toen Hij begraven werd.

39. En Nicodémus kwam ook.... des nachts.... gekomen was. - Johannes alleen spreekt van Nicodémus; en wel drie malen (3: 1; 7: 51; 19: 39). Hier en bij de tweede gelegenheid voegt hij er nadrukkelijk bij, dat het was dezelfde Nicodémus, "die des nachts eerst tot Jezus gekomen was". Dit vers schijnt aan - te wijzen, dat Nicodémus als een vrijwilliger kwam, die Hem hielp begraven, en niet aarzelde om Jozef in dit goede werk bij te staan. Hij legde meer eerbied en liefde voor de Heere aan de dag, toen Hij gestorven was, dan hij in Jezus' leven gedaan had. - Calvijn merkt ten opzichte van het gedrag van Jozef en Nicodémus aan: "Hier hebben wij een treffend bewijs dat Christus' dood meer verlevendiging veroorzaakte dan zijn leven. Zo groot was de werking van die liefelijke reuk, welke de dood van Christus in het gemoed van die twee mannen verspreidde, dat zij op eens al de vleselijke hartstochten dempte." -

Quesnel merkt aan: "Wondervol is de kracht van Christus' dood, die moed geeft om Hem in zijn diepste vernedering te belijden, aan hen, die toen Hij wonderen deed, slechts heimelijk tot Hem kwamen." Henry tekent aan, dat Jozef en Nicodémus zwak geloof, maar sterke liefde betoonden. "Een krachtig geloof aan Christus' opstanding zou hun die moeite en kosten gespaard hebben."

Brengende.... mengsel.... mirre en aloë ... gewicht. - Dit mengsel was waarschijnlijk in de vorm van poeder. De mirre is een welriekende gom, de aloë een reukhout, beide bederfwerend. De grote hoeveelheid bewijst de welvaart en mildheid van Nicodémus Een zo gefolterd en verwond lichaam als dat van de Heere had wel een ongewoon grote hoeveelheid specerijen in zo'n warm klimaat nodig, om zolang mogelijk bederfen en stankwerend te werken. Honderd pond was zoveel als men gewoonlijk voor een

koning placht te gebruiken.

40. Zij namen het lichaam..., bonden..., linnen doeken.... specerijen. - zoals altijd toen en in dat land werd het lichaam niet in een kist gelegd: het werd in linnen doeken gebonden, waar het mengsel van mirre en aloë op gelegd was. Die linnen doeken, "zuiver fijn lijnwaad" (Matth. 27: 59), had Jozef gekocht (Markus 15: 46). - Dit vers geeft een sterk bewijs te meer voor de wezenlijkheid van Christus' dood. Jozef en Nicodémus, die het lichaam behandelden en in doeken wonden, moeten zich overtuigd gevoeld hebben, dat het hart niet meer sloeg en het leven uitgeblust was.

Gelijk de Joden.... gewoonte.... begraven. - Dit is eens van die ophelderingen, zoals Johannes die bij gelegenheid meer geeft, en bewijst dat hij zijn Evangelie voor de gehele kerk van Christus in alle landen, Heidenen zowel als Joden, geschreven heeft. - Besser zegt: "Twee malen was Jezus Christus rijk in de dagen zijner armoede: eens, onmiddellijk na zijn geboorte, toen de wijzen uit het Oosten Hem goud, wierook en mirre brachten; en nu na zijn schandvolle dood, toen een rijk man Hem begroef, en een aanzienlijk man specerijen aanbracht om Hem te zalven. Voorwaar, een rijke Jozef heeft de plaats ingenomen van die armen Jozef die bij de krib stond."

41. En daar.... in de plaats.... gekruisigd.... hof. - De val van de eersten Adam, de zielsangst, het kruis en het graf van de tweeden Adam zijn alle in verband met een hof.

En in de hof een nieuw graf. - Mattheüs, Markus en Lukas, allen verhalen ons, dat het "in een steenrots gehouwen was"; Johannes zegt, dat het "nieuw" was, en voegt er, evenals Lukas, bij "dat er nog nooit iemand in gelegd was geweest." Mattheüs alleen zegt dat het Jozefs graf was (Matth. 27: 60). Theofylactus merkt aan, dat het een duidelijk bewijs was van 's Heeren armoede, dat Hij terwijl Hij leefde geen eigen huis had, en toen Hij gestorven was in eens anderen mans graf begraven werd.

Deze twee bijzonderheden verdienen opgemerkt te worden: want daar 's Heeren graf in een harde kalkrots was uitgehouwen, is het blijkbaar, dat niemand kan beweren dat de discipelen een onderaardsen ingang tot het graf hebben gemaakt en het lichaam hebben weggenomen, en daar het een nieuw graf was, waar nooit iemand in gelegd was, kan ook niemand beweren, dat het niet Jezus, maar iemand anders was, die was opgestaan.

42. Aldaar dan legden zij Jezus, enz. - Jozef en Nicodémus hadden slechts weinig tijd: immers te 3 ure gaf de Heere de geest, en te 6 uur was de dag om. Voor het vragen van verlof aan Pilatus, de afneming van het kruis, de inwikkeling van het lichaam in lijnwaad met honderd pond specerijen, het neerleggen in het graf en het wentelen van een groten steen daarvoor bleven slechts drie uren over. - Henry tekent aan: "Christus' dood moet ons vertroosten tegen de vrees des doods. Het graf kon Christus niet lang houden, en ook ons zal het niet lang houden. Vroeger was het een sombere kerker; nu is het een specerij - geurig bed. Hij, wiens Hoofd in de hemel is, behoeft niet te vrezen zijn voet in het graf te zotten."

**JOHANNES 20: 1 - 10.**

Die het meest van Christus hebben ontvangen, hebben Hem het meest lief. - verschillende temperamenten van de gelovigen. - Veel onwetendheid in gelovigen overgebleven

1. *En op de eersten dag van de week ging Maria Magdalena vroeg, als het nog duister was, naar het graf, en zag de steen van het graf weggenomen.*
2. *Zij liep dan en kwam tot Simon Petrus en tot de anderen discipel welken Jezus liefhad, en zei tot hen: Zij hebben de Heere weggenomen, en wij weten niet waar zij Hem gelegd hebben.*
3. *Petrus dan ging uit en de andere discipel, en zij kwamen tot het graf.*
4. *En deze twee liepen tegelijk. En de andere discipel liep vooruit, sneller dan Petrus, en kwam het eerst tot het graf.*
5. *En als hij nederbukte, zag hij de doeken liggen; nochtans ging hij er niet in.*
6. *Simon Petrus dan kwam en volgde hem, en ging in het graf en zag de doeken liggen.*
7. *En de zweetdoek, die op zijn hoofd geweest was, zag hij niet bij de doeken liggen, maar afzonderlijk in een andere plaats tezamen gerold.*
8. *Toen ging dan ook de andere discipel er in, die het eerst tot het graf gekomen was, en zag het en geloofde.*
9. *Want zij wisten nog de Schrift niet, dat Hij van de doden moest opstaan.*
10. *De discipelen dan gingen weer naar huis.*

Het hoofdstuk dat wij nu aanvangen, brengt ons van de dood van Christus tot de opstanding van Christus. Gelijk Mattheüs, Markus en Lukas, blijft Johannes bij deze grote gebeurtenissen met ongemene uitvoerigheid en in bijzonderheden stilstaan. En daar moeten wij ons niet over verwonderen. Het gehele zaligmakende in het Christendom rust op de twee feiten, dat Christus voor onze zonden stierf en dat Hij weder opstond tot onze rechtvaardigmaking. Het hoofdstuk voor ons verdient bijzondere aandacht. Van al de vier evangelisten geeft geen zo'n hoog belangrijk bewijs van de opstanding, als de discipel die Jezus liefhad.

Wij leren uit het voor ons liggend gedeelte, dat zij die Christus het meest liefhebben, degenen zijn, die de meesten zegen van Hem hebben ontvangen.

De eerste die Johannes noemt onder degenen die tot het graf van Christus kwamen, is Maria Magdalena. De geschiedenis van deze gelovige vrouw is ongetwijfeld in veel duisternis verborgen. Een opeenstapeling van onnodige schuld is op haar nagedachtenis geworpen, alsof zij een zondares was geweest, voortdurend levende in overtreding van het zevende gebod. Toch is er geen bewijs hoegenaamd dat zij zo'n geweest was! Maar ons wordt uitdrukkelijk gezegd, dat zij iemand was, uit wie de Heere zeven duivelen geworpen had" (Markus 16: 9; Luk. 8: 2) - iemand die op een bijzondere wijze aan de macht van de Satan was onderworpen geweest - en een wier dankbaarheid aan onze Heere voor de verlossing een dankbaarheid was, die geen grenzen kende. In het kort, van al de volgelingen van onze Heere op aarde, schijnt niemand Hem zo liefgehad te hebben als Maria Magdalena. Niemand gevoelde dat hij zoveel aan Christus verplicht was. Niemand gevoelde zo sterk dat er niets te groot was om voor Christus te doen. Vandaar dat Bisschop Andrews zo schoon zegt: "Zij was het laatst bij zijn kruis en het eerst bij zijn graf. Zij vertoefde het langst daar, en was het eerst kier. Zij kon niet rusten, voordat zij was opgestaan om Hem te zoeken. Zij zocht Hem, terwijl het nog donker was, zelfs voor dat zij licht had om Hem te zoeken.

In één woord, veel ontvangen hebbende, had zij veel lief; en veel liefhebbende, deed zij veel, om de degelijkheid van haar liefde te bewijzen."

De zaak, hier voor ons, werpt een breed en helder licht op een vraag, die voor ieder oprecht dienaar van Christus van groot belang moet zijn. Hoe komt het, dat velen, die zich Christenen belijden en heten, zo weinig voor de Zaligmaker doen, wiens naam zij dragen? Hoe komt het, dat velen, wier geloof en genade het onliefderijk zou zijn te loochenen, zo weinig werken, zo weinig geven, zo weinig zeggen, zo weinig moeite doen om de zaak van Christus te bevorderen, en Christus in de wereld te verheerlijken? - Deze vragen staan maar één antwoord toe. Het is een flauw gevoel van schuld en verplichting aan Christus; dit is in korte woorden de gehele zaak waarop het neerkomt. Waar in 't geheel geen zonde gevoeld wordt, daar wordt niets gedaan; en waar zonde weinig gevoeld wordt, wordt weinig gedaan. De mens die zich diep bewust is van zijn eigen schuld en bederf, en innig overtuigd, dat hij zonder het bloed en de tussentreding van Christus naar eigen verdienste in de laagste hel zou zinken, deze is de mens die zich zal geven en gegeven wil zijn voor Jezus, en die denkt dat hij nooit genoeg kan doen om Jezus' lof te bevorderen. Laat ons dagelijks bidden, dat wij de zondigheid van de zonde en de wondervolle genade van Christus duidelijker en helderder mogen inzien. Dan en dan alleen, zullen wij ophouden koel, en lauw, en traag in ons werk voor Christus te zijn. Dan, en dan alleen, zullen wij zo'n brandende ijver als die van Maria begrijpen; en verstaan wat Paulus meende, toen bij zei: "De liefde van Christus dringt ons, als die dit oordelen, dat indien één voor allen gestorven is, zij dan allen gestorven zijn. En Hij is voor allen gestorven, opdat degenen, die leven, niet meer zichzelf zouden leven, maar Dien, die voor hen gestorven en weder opgewekt is" (2 Kor. 5: 14, 15).

Ten tweede leren wij in deze verzen, dat er zeer verschillende temperamenten in verschillende gelovigen zijn.

Dit is een punt, dat merkwaardig te voorschijn komt in het gedrag van Petrus en Johannes, toen Maria Magdalena hun zei, dat het lichaam van de Heere weg was. Ons wordt gemeld, dat zij beiden naar het graf liepen; maar Johannes, de discipel die Jezus liefhad, liep Petrus vooruit en bereikte het ledige graf het eerst. Dan komt het verschil tussen de twee mannen uit. Johannes, van' de twee, zachter, rustiger, tederder, bescheidener, teruggetrokkener, meer diepgevoelende, bukte neer en keek er in, maar ging niet verder. Petrus, vuriger en ijveriger, meer de indruk volgende, en levendiger en voorbariger, kan niet tevreden zijn, zonder in het graf te gaan, en werkelijk te zien met zijn ogen. Beiden, wij mogen er zeker van zijn, waren innig gehecht aan onze Heere. De harten van beiden waren op dit kritieke ogenblik vol hoop en vreeſ en angst en verwachting, samen door elkander gemengd. Toch gedraagt zich ieder op zijn eigen karakteristieke wijze. Wij behoeven er niet aan te twijfelen, of deze dingen zijn opzettelijk tot onze lering geschreven.

Laat ons uit deze zaak eren, grote verscheidenheden in het innerlijk karakter van de gelovigen te kunnen dragen. Als wij dat doen, zullen wij voor veel onrust in Ons leven bewaard blijven, menige liefdeloze gedachte voorkomen. Laat ons de broederen niet hard behandelen, en hen niet laag neerzetten, omdat zij de dingen juist niet zo zien of gevoelen, als wij ze zien en voelen, en omdat die hen juist niet zo treffen of aandoen, als zij ons treffen en aandoen. De bloemen in de tuin des Heeren zijn niet alle van één kleur en één geur, hoewel zij allen door één Geest geplant zijn. De onderdanen van zijn rijk zijn niet allen juist van de aard en temperament, hoewel zij alle dezelfde Zaligmaker liefhebben, en hun namen in hetzelfde boek des levens staan opgeschreven. De Kerk van Christus heeft sommigen in zijn gelederen, die gelijk

Petrus. Zijn, en sommigen die gelijk Johannes zijn, en toch één Plaats voor allen, en heeft voor allen één werk te doen. Laat. ons liefhebben allen die Christus in oprechtheid liefhebben, en God danken dat zij Hem waarlijk liefhebben. De grote: zaak, waarop het aankomt, is Jezus lief te hebben.

Eindelijk leren wij uit deze verzen, dat er veel onwetendheid zelfs in ware gelovigen gevonden kan worden.

Dit is een punt, dat met bijzondere kracht en duidelijkheid hier voorkomt. Johannes zelf, de schrijver van dit. Evangelie, verhaalt van zichzelf en zijn metgezel Petrus: "want zij wisten nog de Schrift niet, dat Hij van de doden moest opstaan." Hoe allervreemdst schijnt dit! Gedurende drie lange jaren hadden deze twee geliefde apostelen onze Heere horen spreken van zijn eigen opstanding als een feit, en toch hadden zij Hem niet verstaan. Nog eens - en nog eens had Hij de waarheid van zijn Messiasschap op zijn opstanding uit de, doden gegrond, en toch hadden zij nooit zijn mening begrepen. Wij schatten te laag de macht die op het gemoed wordt uitgeoefend door slecht onderwijs - in de kindsheid en door de vroege, vooroordelen die in onze jeugd worden ingegoten. Waarlijk. de Christenleraar heeft weinig recht om te klagen over: onwetendheid onder zijn hoorders, als hij de onwetendheid van Petrus en Johannes opmerkt onder het onderwijs van Christus - zelf.

Na al het beschouwde moeten wij opmerken, dat ware genade, en niet hoofdkennis, de enige nodige zaak is. Wij zijn in de handen van een barmhartig en medelijdende Zaligmaker, die veel onwetendheid voorbijziet en vergeeft, als Hij een hart ziet, "dat recht is in de ogen. van God." Sommige dingen moeten wij inderdaad weten, en zonder kennis kunnen wij niet behouden worden. Onze eigen zondigheid en schuld, het werk van Christus Zaligmaker, de noodzakelijkheid van berouw en geloof, - zulke dingen als deze zijn bepaald vereist tot onze zaligheid. Maar hij die deze dingen weet, kan in andere opzichten een zeer onwetend mens zijn. Inderdaad, de' grote genade die de een kan hebben bij veel onwetendheid, en de vele kennis die een ander kan hebben, terwijl hij toch geen genade bezit, is een van de grotere geheimen in de godsdienst, die de laatste dag alleen zal openbaren. Laat ons altijd naar kennis zoeken, en ons voor onwetendheid schamen. Maar laat ons niet wanhopen, omdat Onze kennis onvolkomen is, en laat ons boven alles de zekerheid zoeken te bekomen, dat wij gelijk Petrus en Johannes genade hebben en een hart recht voor God.

#### AANTEKENINGEN.

De laatste twee hoofdstukken van Johannes' Evangelie verhalen verschijningen van de Heere aan Zijn discipelen en geven bijzonderheden, die de andere Evangelisten niet hebben vermeld. De opstanding van Jezus is het kardinale artikel van het Christelijk geloof. Door de opstanding is het bewezen dat Jezus de door de profeten beloofde Messias was. Het is het enige grote teken dat Hij de Joden gaf, toen zij Hem vroegen om een overtuigend bewijs van zijn Goddelijke zending (Joh. 2: 19 - 21; Matth. 12: 39). Het is de voltooiing van zijn verlossingswerk op aarde, en het bewijs, dat de losprijs was aangenomen, en de overwinning op zonde en dood behaald (Rom. 4: 25; 1 Petrus 1: 3).

Vele en velerlei zijn de duidelijke bewijzen, dat Christus met zijn lichaam uit het graf was opgestaan, zoals blijkt uit de onderscheiden verschijningen aan Zijn discipelen, die met Hem gesproken, Hem aangeraakt en met Hem gegeten en gedronken hebben (Matth. 28: 9; Joh. 20: 27; Luk. 24: 42; Hand. 10: 41).

Er bestaat zeker enige moeilijkheid om de verhalen die de vier Evangelisten van 's Heeren verschijning geven, met elkander in overeenstemming te brengen; evenwel is

die, mijns inziens, niet zo zwaar als enigen menen. De orde van Christus' elf verschijningen tussen zijn opstanding en hemelvaart acht ik als volgt te zijn:

1. aan Maria Magdalena alleen (Markus 16: 9; Joh. 20: 14); -
2. aan enige vrouw die van het graf terugkeerden (Matth. 28: 9, 10); -
3. aan Simon Petrus alleen (Luk. 24: 34); -
4. aan twee discipelen, die naar Emmaüs gingen (Luk. 24: 13); -
5. aan tien apostelen te Jeruzalem, en sommige anderen, terwijl Thomas afwezig was (Joh. 20: 19); -
6. aan elf apostelen te Jeruzalem, Thomas er bij zijnde (Joh. 20: 26 - 29); -
7. aan zeven discipelen die in de zee van Tiberias visten (Joh. 21: 1); -
8. aan elf apostelen op een berg in Galiléa, misschien anderen met hen (Matth. 28: 16); -
9. aan meer dan vijfhonderd broederen op eenmaal (1 Kor. 15: 6); -
10. aan Jakobus alleen (I Kor. 15: 7); - 11. aan al de apostelen op de Olijf berg bij zijn hemelvaart (Hand. 1: 4, 9, 12, 13).

Enigen menen dat de verschijning aan de vijf honderd dezelfde is als die op de berg aan de Elven. De eerste twee verschijningen alleen leveren enige moeilijkheid, die mij niet onoplosbaar voorkomt. Markus zegt nadrukkelijk, dat de Heere aan Maria Magdalena het eerst is verscheen (Markus 16: 9). Ook Johannes beschrijft deze verschijning, en uit zijn verhaal blijkt duidelijk, dat Maria Magdalena alleen was (Joh. 20: 11 - 13).

Evenwel zegt Mattheüs, dat Maria Magdalena en de andere Maria samen bij het graf kwamen, een engel zagen, en vernamen dat de Heere was opgestaan, heenliepen om de tijding aan de discipelen te brengen, en onderweg Jezus ontmoetten en dat beiden tegelijk Hem zagen. Hoe dit overeen te brengen? Mijns inziens aldus: Maria Magdalena en de andere Maria zijn niet alléén naar het graf gegaan. Vergelijkt men Markus 16: 1 en Luk. 23: 55 en 24: 1 met Matth. 28: 1, dan blijkt het duidelijk, dat enige "andere vrouw" haar vergezelden. Toen het gezelschap van de vrouwen de steen van voor het graf weggerold zag, schoot het Maria Magdalena, op eens in, dat het lichaam van Jezus uit het graf genomen was, en liep zij ogenblikkelijk weg naar Petrus en Johannes en vertelde hun wat Joh. 20: 1, 2 verhaald wordt.

De andere vrouwen liepen door naar het graf, zagen het lichaam weg en engelen, dit haar zeiden dat Jezus was opgestaan en bevalen dit de discipelen te gaan mededelen. Zij gingen; enigen met Maria en Salome in de ene, anderen met Johanna in een andere richting. Daarna kwam Maria Magdalena met Petrus en Johannes, kort nadat de andere vrouwen weg waren, bij het graf. Het kan evenwel de vraag zijn of Maria Magdalena tegelijk met Petrus en Johannes bij het graf gekomen zij. Petrus en Johannes zagen het graf ledig en keerden terug, Maria Magdalena bij het graf achterlatende. Zodra die weg waren, zag Maria Magdalena de twee engelen, en terstond daarin de Heere zelf (Joh. 20: 17).

Middelerwijl waren de andere vrouwen in twee of drie richtingen heengegaan om de discipelen, die in een ander gedeelte van Jeruzalem woonden dan Petrus en Johannes, het gebeurde te verhalen. Maria, de vrouw van Klopas, en Salome waren nog op weg, toen Jezus haar ontmoette, zeer kort nadat Hij aan Maria Magdalena was verscheen. Een gedeelte van de vrouw met Johanna zag van de Heere niets; maar zij liepen naar de discipelen en brachten hun de boodschap van de engelen over. Kort daarna verscheen de Heere aan Simon Petrus, die, nadat hij het bericht van Maria Magdalena vernomen had, waarschijnlijk weer naar het graf was teruggekeerd. In de loop van de dag verscheen de Heere aan de twee Emmaüsgangers, die Jeruzalem hadden verlaten,

nadat Johanna en de vrouw het gezicht van de engelen verhaald hadden. Eindelijk, in de avond van dezelfde dag verscheen de Heere aan de apostelen en anderen bij hen, zonder Thomas. Zo opgevat, is de Heere op de dag van de opstanding vijf malen verscheen.

1. *En op de eersten dag van de week.* - De eerste dag volgende op de Joodse sabbat, de zondag. Tussen het slot van het negentiende hoofdstuk en deze woorden, moeten wij een tussenruimte van 36 a 37 uren aannemen. Gedurende die tijd lag het lichaam des Heeren in het graf, en was zijn ziel in het paradijs, terwijl, de discipelen de sabbat heiligden. De priesters en Farizeeërs waren de voornaamste schenders van deze sabbat, daar zij zich tot Pilatus vervoegden en verlot kregen om een wacht voor het graf te plaatsen en de steen voor de deur van het graf te verzegelen (Matth. 27: 62 - 66).

Ging Maria Magdalena vroeg.... naar het graf. - Uit de andere Evangeliën blijkt, dat zij met andere vrouwen ging, van welke genoemd worden Maria, de vrouw van Klopas of Alfens, Salome, de moeder van Johannes en Jakobus, en Johanna, de vrouw van Chuzas, de rentmeester van Herodes. Deze allen waren in de nabijheid van de Heere, toen Hij gekruisigd werd, en tegenwoordig bij zijn begraafing. de sabbat door hadden zij "gerust naar het gebod" (Luk. 23: 49, 55, 56) en kwamen nu, "als het nog duister was," even vóór zonsopgang in de hof om het lichaam van Jezus te zalven.

En zag de steen van het graf weggenomen. - Uit deze woorden blijkt, dat zij de eerste was die in de schemering ontdekte dat de steen van het graf weg was; waarschijnlijk, dat zij voorop liep, zo geheel overeenkomende met haar karakter. Al de vrouw legden moed en liefde aan de dag, maar Maria vooral. Zij was de eerste die het graf naderde, de eerste die ontdekte dat de steen weggerold was, de eerste die vermoedde dat er iets merkwaardigs was voorgevallen, en de eerste die handelde volgens wat zij had gezien. Merken wij wel op hoe Johannes het voor zeker houdt, dat zijn lezers bekend waren met de andere drie Evangeliën, en wisten dat "een steen" van de deur des grafs was afgewenteld. Hij spreekt van "den steen". Toch had hij er van te voren niets van gezegd. - Blijkbaar hebben de vrouw niet geweten, dat het graf door Romeinsehe krijgslieden bewaakt en de steen verzegeld was. Als zij het geweten hadden, zouden zij zich niet opgemaakt hebben om het lichaam te zalven.

2. *Zij liep dan kwam.... Petrus en de andere.... discipel.... liefhad....* -

Maria, zonder nader tot het graf te gaan en er in te zien, verliet ijlings het gezelschap, gaande naar Petrus en Johannes; naar dezen, wellicht omdat Johannes bij het kruis gestaan had en Maria, de moeder van. Jezus, benevens Petrus bij zich had. De andere apostelen waren; waarschijnlijk, zo als de Heere voorspeld had, "verstrooid". De bijzondere vriendschap tussen Petrus en Johannes komt vooral aan het licht bij het laatste Paasmaal, bij de visvangst in het meer van Tiberias en bij de genezing van de kreupelgeborene (Hand. 3).

En zei. de Heere weggenomen.... wij weten niet.... gelegd hebben. - Uit dit zeggen "wij" (vergelijk hiermee vs. 13 haar "ik"), blijkt, dat zij niet alléén naar het graf was gegaan. Wie zij met "zij hebben de Heere weggenomen" bedoelde, is Met zeker te zeggen. Het woord "zij" kan ook gebezigd worden in de zin van "wie ook." Denkelijk heeft zij er de vijandige Joden mede bedoeld.

[Is het niet mogelijk, dat er onder de discipelinnen en discipelen des Heeren reeds oenige vrees bestond, dat de Joden, die natuurlijk zeer ontevreden waren dat Jezus zo'n eerlijke begraafplaats ten deel was geworden, het lichaam uit Jozefs graf halen en in de kuil van de moordenaren zouden werpen? Dat Johannes en Petrus het bericht van

Maria Magdalena zo terstond, zonder enige verdere navraag aan haar, aannamen, pleit er wel voor.]

3. Petrus dan ging uit en de andere discipel, enz. - Het bericht van Maria Magdalena bracht zo'n ontsteltenis teweeg, dat de twee discipelen ijlings heenliepen om de zaak nader te onderzoeken. Bedenken wij, dat naar alle menselijke waarschijnlijkheid de moeder des Heeren bij Johannes in huis was, dan kunnen wij ons wel voorstellen, dat zij zeer verlangend zal geweest zijn naar opheldering. [Opmerkelijk, dat geen van allen aan opstanding dacht, die de Heere toch vooruit voorzegt had.] Lukas deelt slechts mede, dat Petrus naar het graf ging (Luk. 24: 12). Het voor ons liggend vers verhaalt alles breedvoerig.

4. En deze twee liepen tegelijk, enz. - Het hier eenvoudig vermelde toont ons de ongerustheid en ontsteltenis van de twee geliefde apostelen. De reden, waarom Johannes harder liep dan Petrus, is niet bekend. Gemeenlijk denkt men, dat Johannes jonger was dan Petrus. Dit gevoel rust alleen op het feit dat Johannes' vader genoemd wordt als nog in leven zijnde, en dat dit niet van Petrus' vader voorkomt. [Doch Petrus kan toch nog niet zo oud geweest zijn, dat hij niet zo vlug ter been was als Johannes]. - Lampe denkt, dat Petrus verontrust was in zijn geweten ter oorzaak van zijn val, en daarom meer aarzelend naar het graf liep. [Hogelijk wel, dat Petrus, anders zo voorbarig, voorzichtiger is geworden. Indien toch de Joden het lichaam hadden weggenomen, zou hij gevaar lopen met hen in aanraking te komen en dan weer zijn Heere te verloochen. Als dit het geval is, dan handelde Petrus prijzenswaardig.]

5. En als hij nederbukte ... liggen... niet in. - Het verdient te worden opgemerkt, dat Johannes zelf de schrijver is, die mededeelt: "nochtans ging hij er niet in". Wat daarvan de reden moge geweest zijn, naar welke alleen kan gegist worden, edelmoedig geeft hij aan Petrus de volle eer, dat die de eerste van de twee was, die in het graf ging. Het zien "liggen van de doeken" was voldoende om een nadenkend mens te overtuigen, dat daar iets buitengewoons was geschied, en dat geen vijand of dief, zo die het lichaam had weggenomen, zich de moeite zon gegeven hebben, de linnen doeken, waar het in gewikkeld was, los te maken.

6. Simon Petrus dan kwam, enz. - Hoe veel linnen door Jozef en Nicodémus gebruikt was, kunnen wij niet zeggen. Maar als wij bedenken, dat honderd pond specerij - poeder bij die inwikkeling aangewend was, is het gemakkelijk te onderstellen dat er vele ellen voor nodig zijn geweest. De hoeveelheid linnen die om het lijk van een Egyptenaar gewikkeld werd, was, zoals uit de mummies blijkt, verbazend groot. Waarschijnlijk was het geen kleine hoop die Petrus zag. Het verdient opgemerkt te worden, dat er twee verschillende Griekse woorden in dit en in het voorgaande vers gebezigd zijn. Johannes "zag" met een oogopslag. Petrus zag, keek, als een aanschouwer, rondziende en onderzoekende.

7. En, de zweetdoek, enz. - Petrus deed nauwlettend onderzoek. Wat hij zag, moet hem de overtuiging hebben gegeven, dat het lichaam niet in het graf was, dat het niet gestolen was, en dat de doeken' niet inderhaast waren neergeworpen. Evenwel was er in de gehele vertoning van de dingen iets, dat hij niet kon begrijpen. [Lukas zegt, dat Petrus zich verwonderde bij zichzelf over hetgeen geschied was. Luk. 24: 12]. Het woord vertaald door "zweetdoek" wordt slechts vier malen in het N. T. gevonden.



8. Toen ging dan ook de andere discipel er in.... Zag het en geloofde. - Waarom Johannes eerst aarzelde, weten wij niet. Maar toen hij in het graf gegaan was, en met eigen ogen het klare blijk zag van een weloverlegde en ordelijke verwijdering enkel van het lichaam, en de doeken achtergelaten, schijnt het op eens bij hem opgekomen te zijn, dat de Heere moest opgestaan zijn: want ons wordt gezegd: "hij geloofde". Hij was dus de eerste van alle 's Heeren volgers, die zijn opstanding geloofde.

Want zij wisten nog de Schrift niet, enz. - Meer letterlijk vertaald: "Tot hiertoe hadden zij nog niet de Schrift geweten." Ontegensprekelijk is de bedoeling: "Tot hiertoe hadden deze twee discipelen, evenals de overigen van 's Heeren volgers, de zin van de Schriften nog niet ten volle verstaan, welke leren dat de Christus, na voor onze zonden te hebben geleden, weer uit de doden moest opstaan." - Augustinus onderstelt, dat één van de redenen, waarom de discipelen de voorzegging des Heeren betreffende zijn opstanding niet hebben verstaan, zijn gewoonte was om gelijkenissen bij zijn onderwijs te gebruiken: "Gewoon, om door Hem in gelijkenissen te worden toegesproken, onderstelden zij, dat Hij iets anders bedoelde." Doch deze kerkvader schijnt te vergeten, dat de Heere tot de scharen wel in gelijkenissen sprak, "maar Hij verklaarde alles Zijn discipelen in het bijzonder" (Markus 4: 34). Toch verdient deze onderstelling in herinnering gebracht te worden. Westerlingen hebben geen begrip van de overvloed van figuurlijke en bloemrijke taal, waarin de Oosterling zich uitdrukt; zodat het hun moeilijk valt te onderscheiden of zij, die ben omringen, bloemrijke uitdrukkingen bezigen, of eenvoudige geschiedenis vertellen. Men late op "moest" de nadruk vallen: de tweede Adam moest sterven en weer opstaan, om te heroveren wat de eerste Adam verloren had. - Het verdient opgemerkt te worden, dat, terwijl Petrus en Johannes en hun metgezellen de voorzeggingen des Heeren, dat Hij ten derden dage zou opstaan, niet bedacht hebben, er zekere Joden waren die het niet vergeten hadden - de overpriesters en Farizeeërs. In Matth. 27: 62 - 64 staat geschreven, dat zij tot Pilatus gingen en zeiden: "Wij zijn indachtig, dat deze verleider nog levende gezegd heeft: Na drie dagen zal Ik opstaan."

10. De discipelen dan gingen weer naar huis. - Petrus verbaasd, Johannes gelovende. Zij gingen naar de woning, waar zij tijdens het Paasfeest zich in Jeruzalem ophielden. Sommigen menen, dat zij zo spoedig terugkeerden, o. a, uit vrees voor de Joden: inderdaad konden zij wel verwachten, dat Kájafas en de zijnen op het vernemen dat het graf ledig en het lichaam van Jezus er uit was, zeer vertoornd zouden zijn. Bene andere reden, die vooral geldig geacht mag worden, is dat zij zich haastten om de moeder des Heeren te verhalen wat zij gezien hadden.

### **JOHANNES 20: 11-18**

De liefde ontvangt de meeste voorrechten. - Vrees en droefheid dikwijls nodeloos. - Aardse gedachten zelfs in ware gelovigen.

*11. En Maria stond buiten bij het graf, wenende. Zij dan weende, bukte zij in het graf.*

*12. En zag twee engelen in witte klederen zitten, de aan het hoofd en de aan de voeten, waar het lichaam van Jezus gelegen had.*

*13. En die zeiden tot haar: Vrouw, wat weent gij? Zij zei tot hen: Omdat zij mijn Heere weggenomen hebben, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben.*

*14. En als zij dit gezegd had, keerde zij zich achterwaarts en zag Jezus staan, en zij wist niet dat het Jezus was.*

*15. Jezus zei tot haar: Vrouw, wat weent gij wie zoekt gij? Zij, menende dat het de*

*hovenier was, zei tot Hem: Heere, zo gij Hem weggedragen hebt, zeg mij waar gij Hem gelegd hebt, en ik zal Hem wegnemen.*

*16. Jezus zei tot haar: Maria! Zij, zich omkerende, zei tot Hem: Rabbouni; 't welk is gezegd Meester.*

*17. Jezus zei tot haar: Raak Mij niet aan; want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader; maar ga heen tot Mijn broeders en zeg hun: Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot mijn God en uw God.*

*18. Maria Magdalena ging en boodschapte de discipelen, dat zij de Heere gezien had, en dat Hij haar dit gezegd had.*

Het gesprek tussen de Heere Jezus en Maria Magdalena onmiddellijk na zijn opwekking, in deze verzen beschreven, is een verhaal; alleen door Johannes geboekt. Geen ander Evangelist is door de Heilige Geest gelast het te vermelden. Van al de verhalen van de verschijningen van onze Heere, nadat Hij van de doden was opgestaan, is misschien geen zo aantrekkelijk en treffend als dit. Wie deze eenvoudige - zonder grote belangstelling kan lezen, moet een zeer koud en ongevoelig hart hebben.

Wij zien ten eerste in deze verzen, dat zij die Christus het vurigst en meest volhardend liefhebben, ook de meeste voorrechten uit Christus' hand ontvangen. Het is een treffend feit, hetwelk zorgvuldig moet opgemerkt worden, dat Maria Magdalena het graf niet wilde verlaten, toen Petrus en Johannes naar hun eigen huis gingen. De liefde tot haar lieven Meester wilde haar de plek niet doen verlaten, waar Hij gelegen had. Waar Hij nu was, kon zij niet zeggen; wat er van Hem geworden was, wist zij niet. Maar liefde deed haar bij het ledige graf verwijlen, waar Jozef en Nicodémus Hem onlangs hadden neergelegd. De liefde deed haar de laatste plaats eren, waar zijn kostbaar lichaam door sterfelijke ogen gezien was geworden. En haar liefde maaide een rijke beloning. Zij zag de engelen, die Petrus en Johannes niet hadden gezien. Zij hoorde ze werkelijk spreken en ontving vertroostende woorden. Zij was de eerste, die onze Heere mocht zien, nadat Hij van de doden was opgestaan, de eerste die zijn stem hoorde, de eerste die met Hem sprak. Kan iemand twifelen of dit werd geschreven tot onze lering? Waar ooit het Evangelie gepredikt wordt, door de gehele wereld, bewijst dit kleine voorval dat zij, die Christus eren, weder door Christus geëerd zullen worden.

Zo als het was op de morgen van de eerste Paasdag, zo zal het zijn, zolang als de Kerk staat. Het grote beginsel, vervat in het gedeelte voor ons, zal blijven, totdat de Heere wederkomt. Alle gelovigen hebben niet dezelfde mate van geloof, of hoop, of kennis, of moed, of wijsheid; en het is ijdel dit te verwachten. Maar het is een zeker feit, dat zij, die Christus het vurigst liefhebben en zich het nauwst aan Hem hechten, altijd de meeste gemeenschap met Hem zullen genieten, en het meest van de getuigenis des Geestes in hun harten zullen gevoelen. Het is juist aan hen, die in de gemoedsgesteldheid van Maria Magdalena op de Heere wachten, aan wie de Heere zich het meest volkomen zal openbaren en hun zal doen kennen en gevoelen meer dan anderen. Christus te kennen is goed, maar te weten dat wij Hem kennen, is veel beter (1 Joh. 2: 3).

Ten tweede zien wij in deze verzen, dat de vrezen en angsten van de gelovigen dikwijls geheel onnodig zijn. Wij lezen, dat Maria bij het graf stond, wenende, en weende, alsof niets haar kon troosten. Zij weende, toen de engelen tot haar spraken. "Vrouw" zeiden zij, "wat weent gij?" - Zij weende nog, toen onze Heere tot haar'

sprak: "Vrouw" zei Hij ook, "wat weent - En haar druk was altijd dezelfde: "Zij hebben mijn Heere weggenomen, en ik weet niet waar zij Hem gelegd hebben." - Toch was al die tijd haar opgestane Meester dicht bij haar, met lichaam, vlees en benen, en alle dingen die tot de voltooiing van 's mensen natuur behoren. Haar tranen waren onnodig. Haar angst was niet noodzakelijk. Gelijk Hagar in de woestijn, had zij een waterbron aan haar zijde, maar zij had geen ogen om die te zien.

Welk nadenkend Christen kan nalaten te zien, dat wij hier een getrouwe schets hebben van de ervaring van menige gelovige? Hoe dikwijls zijn wij bezorgd, als er geen eigenlijke oorzaak voor bezorgdheid is! Hoe dikwijls treuren wij over de afwezigheid van dingen, die in werkelijkheid onder ons bereik zijn, en zelfs aan onze rechterhand! Twee derden van de dingen, die wij in het leven vrezen, gebeuren in 't geheel nooit, en twee derden van de tranen, die wij schreien, zijn weggeworpen en tevergeefs gestort. Laat ons bidden 3ro. meer geloof en geduld, en meer tijd gunnen voor de volle ontwikkeling van Gods bedoelingen. Laat ons geloven, dat dingen dikwijls samenwerken tot onze vrede en vreugde, die soms niets dan bitterheid en zorg schijnen te bevatten. De oude Jakob zei eens in zijn leven, toen hij dacht dat Jozef dood was: "al deze dingen zijn tegen mij" (Gen. 42: 36); toch leefde hij om Jozef weder te zien rijk en gelukkig, en om God te danken voor alles wat er geschied was. Als Maria het zegel van het graf onverbroken had gevonden, en het lichaam van haar Meester daarin liggende, dan had zij wel mogen wenen! juist de afwezigheid van het lichaam, die haar deed wenen, was een teken ten goede, en een oorzaak van vreugde voor haarzelf en alle mensen.

Ten derde zien wij in deze verzen welke lage en aardse gedachten van Christus in de ziel van een waar gelovige kunnen binnensluipen. Het schijnt onmogelijk, een andere les af te leiden van de plechtige woorden die onze Heere tot Maria Magdalena richtte, toen Hij zei: "Raak Mij niet aan; want Ik ben nog niet opgevaren tot Mijn Vader." - Ongetwijfeld zijn deze woorden enigszins geheimzinnig en behoren zij teder en eerbiedig behandeld te worden. Toch is het alleen redelijk te onderstellen, dat de eerste verrassing en de plotselinge overgang van grote bekommernis in grote vreugde meer was dan de ziel van Maria kon dragen. Zij was slechts een vrouw, al was zij een Godvruchtige, gelovige vrouw. Het is hoogst waarschijnlijk, dat in de eerste vervoering harer vreugde, zij zich aan de voeten van onze Heere wierp, en grotere betoningen van gevoel toonde dan behoorlijk en betamelijk waren. Zeer waarschijnlijk gedroeg zij zich te veel als iemand, die dacht dat alles goed was, als zij de lichamelijke tegenwoordigheid van haar Heere had, en alles slecht moest zijn bij lichamelijke afwezigheid. Dit was de hoogste trap van geloof niet. Zij handelde, in het kort, als iemand die vergat, dat haar Meester God was zowel als mens. Zij maakte te weinig van zijn Godheid en te veel van zijn mensheid.

En daarom haalde zij zich het zachte verwijt van de Heere op de hals: "Raak Mij niet aan! zo'n uitbundig betoon van gevoel is niet nodig. Ik ga gedurende veertig dagen nog niet tot Mijn Vader: uw tegenwoordige plicht is niet te verwijlen aan Mijn voeten, maar aan Mijn broederen te gaan zeggen dat Ik opgestaan ben. Denk niet alleen aan uzelve, maar ook aan anderen."

Na al het verhandelde, moeten wij erkennen, dat de fout van deze Godvruchtige vrouw een was, waarin Christenen altijd te gereed, zijn geweest om in te vallen. In iedere eeuw is er een geneigdheid geweest in de zielen van velen, om te veel te maken van Christus' lichamelijke tegenwoordigheid, en te vergeten dat Hij niet enkel een aards vriend is, maar "God boven al, te prijzen in van de eeuwigheid," zowel als mens (Rom. 9: 5). De vasthoudendheid, waarmee Roomsgezinden en hun aanhangers zich

hechten aan de wezenlijke lichamelijke tegenwoordigheid van Christus in het Avondmaal des Heeren, is slechts een andere uiting van Maria's gevoelens, toen zij Christus' lichaam wilde hebben, of geen Christus in 't geheel. Laat ons bidden om een juist oordeel in deze zaak, gelijk in alle andere dingen betreffende de persoon van onze Heere. Laat ons tevreden zijn. Christus te hebben en wonende in ons hart door het geloof en tegenwoordig te voelen, als twee of drie in zijn Naam vergaderd zijn, en te wachten op de wezenlijke tegenwoordigheid van het lichaam van Christus, totdat Hij 'terugkomt. Wat wij werkelijk nodig hebben is niet zijn letterlijk vlees, maar zijn Geest. Niet voor niet staat er geschreven: "De geest is het die levend maakt, het vlees is niet nut." "En' indien wij. ook Christus naar het vlees gekend hebben, nochtans kennen wij Hem nu niet meer naar het vlees" (Joh. 6: 63; 2 Kor. 5: 16).

Eindelijk zien wij in deze verzen hoe vriendelijk en liefderijk onze Heere van Zijn discipelen spreekt. Hij vraagt Maria Magdalena een boodschap over te brengen aan hen als "zijne broeders". Hij verzoekt haar, hun te zeggen, dat zijn Vader hun Vader was, en zijn God hun God was. Het was slechts drie dagen geleden, dat zij Hem allen schandelijk verlaten hadden en gevloten waren. Toch spreekt deze barmhartige Meester, als alles vergeven en vergeten. Zijn eerste gedachte is de dwalenden terug te brengen, de wonden van hun geweten te verbinden, hun moed te verlevendigen en hen in hun vorige plaats te herstellen. Dit was inderdaad een liefde, die het verstand te boven gaat. Vluchtelingen te vertrouwen, en in achterblijvers vertrouwente stellen, was een medelijden, dat de menschen moeilijk kunnen begrijpen. Zowaar is dat woord van David: "Gelijk een vader zich ontfermt over de kinderen, ontfermt zich de Heere over degenen die Hem vrezen; want Hij weet wat maaksel wij zijn, gedachtig zijnde dat wij stof zijn" (Ps. 103: 13, 14).

Laat ons van dit gedeelte scheiden met de troostvolle opmerking, dat Jezus Christus nooit verandert. Hij is dezelfde gisteren en heden en tot in eeuwigheid. Zoals Hij handelde met zijn dwalende discipelen in de morgen van de dag van Zijn opstanding en in de avond van die dag met de Emmaüsgangers. De toestand van 's Heeren verzeen lichaam was geheel anders dan die van zijn lichaam, voordat Hij gekruisigd werd. Zo kunnen we volstrekt niet verklaren waar Hij was en wat Hij deed in de tijden tussen zijn onderscheiden verschijningen gedurende de veertig dagen voor zijn hemelvaart. Wij behoeven dus niet te aarzelen om te geloven, dat Hij zodanig verschijnen kon, dat zelfs iemand als Maria Hem niet dadelijk herkende, of dat Hij haar ogen kon houden, zodat zij Hem niet kon onderkennen; zelfs al stond Hij dicht bij haar.

#### AANTEKENINGEN

15. *Jezus zei.... wat weent gij, wie zoekt gij?* - Hij sprak haar aan met voorkomende liefde, deed dezelfde vraag als de engelen, doch met een belangrijke er bij. Beide vragen moesten dienen om haar in gedachtenis te brengen wat de Heere vooraf van zijn lijden en opstanding voorzegd had.

Zij, menende, dat het de hovenier was, enz. - Maria noemt de naam baars Heeren niet. Zij zegt tot de gewaande hovenier slechts "Hem." Zij is zo vol van Hem, dat zij niet anders kan denken of de hovenier weet wie zij bedoelt. Haar zeggen, dat zij Hem zal "wegnemen", bewijst haar hartstochtelijke liefde. - Luther tekent bij dat vers aan: "Maria's hart was zo vol van Christus en denken aan Christus, dat zij niets anders hoorde of zag. Zij stond alleen bij het graf. Zij wordt niet bevreesd door het zien van engelen. Zij spreekt Christus, die zij meent de hovenier te zijn, plotseling aan; en is Hij weggedragen, dan is zij gereed om Hem weer in het graf te leggen."

16. Jezus zei tot haar: Maria.... Zich omkerende.... Rabbouni. - Een enkel woord was genoeg, om haar de ogen te openen, om haar het grote feit te openbaren, dat haar Heere niet dood, maar levend was. Onder de indruk van zo'n verbazingwekkende omkeer in haar mening, welken de zo geliefde stem had veroorzaakt, kon zij haar gevoel slechts in ben hartstochtelijk woord: "Rabbouni" uitdrukken. [

Letterlijk werd hier vervuld wat Jezus van Zijn schapen gezegd had: Joh. 10: 8, 4, 14. - Godet zegt: "In de naam van Maria, zoals Hij die op dit ogenblik uitspreekt, geeft Hij alles te kennen, wat zij voor Hem, alles Wat Hij voor haar is. Uit het woord "zich omkerende" volgt, dat zij haar blikken andermaal op het graf gewend had. En nu, terwijl zij op het horen van deze bekende stem tot in het diepst harer ziel trilt, legt zij, op haar beurt, geheel haar wezen in de kreet: "mijn Meester," en werpt zich aan zijn voeten, gelijk uit vs. 17 blijkt. Rabbouni, dat alleen hier en Markus 10: 51 voorkomt, is van "Rabban" afgeleid.]

17. Jezus zei.... Raak Mij niet aan. - Dit gezegde van de Heere heeft de Schriftuitleggers veel moeite gekost. Vooraf houde men in het oog, dat met dit zeggen de Heere niet heeft bedoeld dat er iets zondigs in Maria's aanraken van 's Heeren verzezen lichaam zon gelegen zijn. Dit alleen, dat Hij, weinige minuten na dit onderhoud met Maria, de andere vrouw, die bij het graf geweest waren, toeliet, dat zij zijn voeten grepen (Matth. 28: 9), bewijst het. Meer nog, duizenden avond, zei Hij tot de bijeenvergaderde apostelen: "Tast Mij aan", en een week daarna tot Thomas: "Breng uw hand en steek ze in Mijn zijde" (Joh. 20: 27). Uit een en ander blijkt, dat het niet verboden was 's Heeren lichaam vóór zijn hemelvaart 'van te raken. Mogen wij niet aannemen, dat een liefdevolle Joodse vrouw, met een rein gemoed voorzeker, zich in een overspannen zalig gevoel aan de voeten des Heeren heeft neergeworpen, om Hem te omarmen en te kussen, zoals de vrouw in Simons huis, als wilde Zij Hem nimmer loslaten? Dan begrijpt men lichtelijk, dat de Heere, die alle harten kent, het nodig vond haar terug te honden, en daarom tot welzijn van haar ziel, en niet onvriendelijk, zei: "Raak Mij niet aan." Niets was beter geschikt, om haar te kalmeren en haar tot een eerbiedig gevoel terug te brengen van wat zij zichzelf en de Heere verschuldigd was. –

[Het Griekse woord, hier gebezigd en door "aanraken" vertaald, betekent niet slechts vasthouden, zoals het dat woord betekent, hetwelk bij het ontmoeten van de vrouw (Matth. 28: 9) wordt gebruikt, maar "vasthechten".]

Want Ik ben nog niet opgevaren.... Vader. - Deze woorden zijn even zwaar als de voorafgaande; en het verband tussen beide gezegden is het zwaarst van alle. - Sommigen, o. a. Calvijn, menen, dat de Heere bedoelde, dat zijn werk als Zaligmaker nog niet geheel volbracht was, voor en aler Hij tot de Vader was opgevaren en zijn zetel aan diens rechterhand had ingenomen, en Maria Hem dus niet moest vasthouden, alsof zij Hem voor altijd op aarde wilde houden. –

Enigen: dat de Heere bedoelde dat Hij nog niet was opgevaren, wat nog veertig dagen duren zou, en zij dus nog tijd genoeg zou hebben om Hem te zien, aan te raken en met Hem om te gaan. Dit is het gevoelen van Beza en Brentius. - Naderen, zoals Melancton, denken, dat de Heere zijn tweede komst op het oog had, wanneer allen, die Hem op aarde gekend en geliefd hadden, in heilige gemeenschap eeuwig met Hem zullen leven. - Moest ik hier beslissen, dan zou ik aan het gevoelen van Beza de voorkeur geven.

Maar ga.... Mijn broederen.... Zeg hun. - Calvijn verwijst ons zeer gepast naar Ps. 22: 23: "Zo zal ik Uw Naam mijn broederen vertellen". Zie ook Hebr. 2: 11. Dit is de

eerste maal, dat de Heere de apostelen zijn broederen noemt; [eerst werden zij Zijn discipelen geheten; later, kort vóór Zijn dood, noemde Hij hen zijn vrienden (Joh. 15: 14); nu, na zijn opstanding: broederen]. Alles was vergeven en kwijtgescholden. Dit zeggen van de Heere is treffend vol wijsheid en goedheid. Wijselijk vermaant Hij Maria de tijd niet te verspillen met bewijzen van liefde, maar op te staan en nuttig te zijn. Liefdevol wil Hij, dat aan zijn verstrooide discipelen zijn opstanding worde bekendgemaakt. Welk een eer voor een vrouw, merkt Cyrillus op, de eerste te mogen zijn om de tijding van de opstanding te verkondigen!

Ik vare op.... Mijn Vader - . uw God. - Opmerkelijk is de boodschap, die de Heere Maria opdraagt. Hij gebiedt haar niet, te zeggen: "Ik ben opgestaan", maar: "Ik vare op". Drukt de Heere hier meer op zijn hemelvaart dan op zijn opstanding, Hij doet dit, mijns inziens, om te doen uitkomen, dat zijn hemelvaart het grote besluit en de voltooiing is van het werk, dat Hij was komen doen, en het noodwendig gevolg van zijn opstanding. –

Als de Heere spreekt van God als "Mijn Vader en mijn God", schijnt Hij, als naar gewoonte, de nauwe en innige eenheid te willen doen uitkomen, welke er bestaat tussen Hemzelf en de Eersten Persoon in de Drie-eenheid. Een soortgelijke uitdrukking is: "de God en Vader van onze Héere Jezus Christus" (1 Petrus 1: 3). Merken wij echter wel op: Hij zei niet: "Ik vaar op tot "onzen Vader" enz., maar: "Mijn Vader en uw Vader". Hij toont zo, dat er is een zeker onderscheid tussen zijn betrekking tot de Vader en de onze. Christus is in zijn natuur de Zoon van God, door een eeuwige generatie; gelovigen zijn het slechts uit genade, door aanneming en krachtens de vereniging niet Christus. Zijn gaan naar de hemel, om te verschijnen voor het aangezicht Gods voor ons, is het grote geheim van Christelijke vertroosting (Rom. 8: 34). De dood, de opstanding, de hemelvaart, de voorbeding van Christus zijn vier grote feiten, die nimmer gescheiden mogen worden.

18. Maria Magdalena ging en boodschapte, enz. - Het eerste huis, waar zij heenging, zal wel dat van Johannes en Petrus geweest zijn, waar ook de moeder des Heeren was. - Brentius merkt op, welk een eer hierin voor de vrouw is vervat; de zonde kwam in de wereld door Eva, een vrouw; God beschikte het zó, dat Christus uit een vrouw geboren werd, en een vrouw was de eerste om het nieuws van zijn opstanding te verbreiden. Liefelijk zegt hij: "Jezus maakte Maria Magdalena tot apostel voor de apostelen."

### **JOHANNES 20: 19 - 23.**

Christus' vriendelijke groet. - Bewijs voor de opstanding. - Opdracht aan de Apostelen.

*19. Als het dan avond was op dezelfde eersten dag van de week, en als de deuren gesloten waren, waar de discipelen vergaderd waren, om de vrees van de Joden, kwam Jezus en stond in het midden, en zei tot hen: Vrede zij ulieden!*

*20. En dit gezegd hebbende, toonde Hij hun zijn handen en zijn zijde. De discipelen dan werden verblijd, als zij de Heere zagen.*

*21. Jezus dan zei weer tot hen: Vrede zij ulieden; gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft, zend Ik ook ulieden.*

*22. En als Hij dit gezegd had, blies Hij op hen, en zei tot hen: Ontvangt de Heilige Geest.*

*23. Zo gij iemands zonden vergeeft, die worden ze vergeven: zo gij iemands zonden houdt, die zijn ze gehouden.*

De verzen, die wij nu gelezen hebben, bevatten dingen zeer moeilijk te verstaan. Gelijk al de gebeurtenissen die

op de opstanding van onze Heere volgden, is er veel in de feiten voor ons dat geheimzinnig is, en eerbiedige behandeling eist. De handelingen van onze Heere, in het plotseling verschijnen onder de discipelen toen de deuren gesloten waren, en in het op hen blazen, zouden ons spoedig tot onvruchtbare bespiegeling kunnen voeren. Het is in zulke gevallen gemakkelijk, de raad te verduisteren met woorden zonder wetenschap (Job 38: 2). Wij zullen het veiliger en verstandiger bevinden, onze aandacht op punten te vestigen die eenvoudig en leerrijk zijn.

Ten eerste behoren wij op te merken de merkwaardige taal waarmee onze Heere de apostelen begroette, toen na Zijn opstanding hen voor het eerst ontmoette. Tot twee malen toe spreekt Hij ze met de vriendelijke woorden aan: "Vrede zij ulieden." Wij mogen, naar alle waarschijnlijkheid, als onhoudbaar afwijzen de koude en behoedzame veronderstelling, dat dit niets meer was dan een onbetekenende beleefdheidsuitdrukking. Hij die "sprak zoals niemand ooit gesproken heeft," zei niets zonder betekenis. Hij sprak, wij 'kunnen er zeker van zijn, met bepaalde heenwijzing op de zielstoestand van de elf apostelen, met bepaalde heenwijzing naar, de gebeurtenissen van de paar laatste dagen, en met bepaalde heenwijzing op hun toekomstig ambt. "Vrede", en geen berisping - "vrede", en geen aanmerking, - "vrede", en geen verwijt, - was het eerste woord dat dit kleine gezelschap van hans Meesters lippen hoorde, nadat Hij het graf verlaten had.

Het was zo goed en gepast en in volkomen overeenstemming met de dingen, die vroeger plaats gehad hadden. "Vrede op aarde" was het lied van het hemelse heirleger, toen Christus geboren was. Vrede en rust van de ziel was het algemene onderwerp dat Christus gedurende drie jaren predikte. Vrede en geen rijkdom was het grote legaat dat Hij de elfen had gemaakt, in de nacht voor zijn kruisiging. Inderdaad, het was in volle overeenstemming met de gehelen toon van de handelingen van onze Heere, dat, toen Hij zijn klein gezelschap van discipelen na zijn opstanding weer bezocht, zijn eerste woord luidde: "Vrede". Het was een woord, dat hun zielen kalmte en rust moest aanbrengen.

Vrede, wij kunnen het er veilig uit afleiden, werd door onze Heere bedoeld de sleutel te zijn tot de Christelijke ambtsbediening. Diezelfde vrede, die zo aanhoudend op de lippen des Meesters was, moest het grote onderwerp zijn van het onderwijs zijner discipelen. Vrede tussen God en mensen door het dierbare bloed van de verzoening, - vrede tussen mensen en mensen door de instorting van genade en liefde - zo'n vrede te verspreiden, zon het werk van de Kerk zijn. Iedere godsdienst, zoals die van Mohamed die met het zwaard bekeerlingen maakte, is niet van boven, maar van beneden. Iedere vorm van Christendom, die mensen op de brandstapel verbrandt om zijn invloed te bevorderen, draagt de stempel in zich van afval. Deze is de waarste en beste godsdienst, die het meeste doet tot bevordering van waarachtige vrede.

Ten andere behoren wij in deze verzen op te merken het merkwaardig bewijs dat onze Beer van zijn eigen opstanding gaf. Hij deed vriendelijk een beroep op de zinnen van zijn bevende discipelen. Hij toonde hun zijn handen en zijn zijde. Hij verzocht hun te zien met hun eigen ogen, dat Hij een waar stoffelijk lichaam had, en dat Hij geen geest of spook was. "Tast Mij aan, en ziet," waren zijn woorden, volgens Lukas; "een geest heeft geen vlees en benen, gelijk gij ziet dat Ik heb" (Luk. 24: 39). Groot was inderdaad de neerbuigendheid van onze beminden Meester, zo tot het zwakke geloof

van de elf apostelen neer te dalen! Maar groot ook was het beginsel dat Hij ter beoefening door zijn Kerk vaststelde in iedere eeuw, totdat Hij terugkomt. Dat beginsel is: dat onze Meester van ons eist, niets te geloven dat tegen onze zinnen is. Zaken, die boven onze rede zijn, moeten wij verwachten in een godsdienst te vinden die van God komt, maar geen dingen die tegen de rede indruisen.

Laat ons dit grote beginsel vasthouden, en nooit vergeten het in beoefening te brengen. Laat ons vooral zorg dragen, dat wij het aanwenden bij het waarderen van de uitwerking van de Sacramenten en het werk van de Heilige Geest. Van ons te eisen, dat wij geloven dat mensen de levendmakende macht van de Heilige Geest hebben, als onze ogen ons zeggen dat zij in aanhoudende zorgeloosheid en zonde leven, of dat het brood en de wijn in het Avondmaal des Heeren het werkelijke lichaam en bloed van Christus zijn, als onze zinnen ons zeggen, dat zij nog brood en wijn zijn, - dit is meer geloof eisen dan Christus ooit van Zijn discipelen eiste. Dit is iets eisen dat vlak tegen rede en gezond verstand indruist. Zulke eisen heeft Christus nooit gedaan. Laat ons niet trachten wijzer te zijn dan onze Heere.

Eindelijk behoren wij in deze verzen op te merken de opmerkelijke zending die onze Heere aan zijn elf discipelen opdroeg. Ons wordt gemeld dat Hij zei: "Gelijkerwijs Mij de Vader gezonden heeft, zend Ik ook ulieden. En als Hij dit gezegd had, blies Hij op hen, en zei tot hen: Ontvangt de Heilige Geest: zo gij iemands zonden vergeeft, die worden zij vergeven; zo gij iemands zonden houdt, die zijn zij gehouden." Het valt niet te ontkennen, dat de ware zin van de plechtige woorden eeuwlang een onderwerp van strijd en twist geweest is. Het is misschien nutteloos te verwachten, dat de strijd ooit geëindigd zal zijn. Het uiterste dat wij kunnen hopen met dit gedeelte te doen, is een waarschijnlijke verklaring te geven.

Het schijnt dan hoogst waarschijnlijk, dat onze Heere op deze plaats zijn apostelen de plechtige opdracht deed, om in de gehele wereld het Evangelie te prediken, zoals Hij dat gepredikt had. Hij gaf hun ook de macht om met bijzonder gezag te verklaren wiens zonden vergeven en wiens zouden niet vergeven waren. Dat dit de apostelen ook juist deden, is een eenvoudig feit, dat ieder voor zichzelf kan bewaarheid vinden, door in het boek van de Handelingen te lezen. Toen Petrus tot de Joden zei: "Betert u en bekeert u," - en toen Paulus te Antiochië in Pisidië, verklaarde: "Tot u is het woord dezer zaligheid gezonden;" - "door Deze wordt u vergeving van de zonden gepredikt", deden zij wat dit Schriftgedeelte de apostelen gebod te doen: zij openden met gezag de deur van de zaligheid en nodigden met gezag alle zondaren uit, om daardoor in te gaan en behouden te worden (Hand. 3: 19; 13: 26 - 38).

Aan de andere kant schijnt het hoogst onwaarschijnlijk, dat onze Heere in dit vers bedoelde de uitoefening van bijzondere absolutie, na bijzondere belijdenis van zouden, te bekrachtigen. Wat sommigen nu ook mogen zeggen, daar wordt in de Handelingen geen enkel voorbeeld van enig Apostel gevonden, dat hij zo'n absolutie na de belijdenis heeft gegeven. Boven alles is er geen spoor in de twee herderlijke Zendsbrieven aan Timotheüs en Titus, dat zo'n belijdenis en absolutie aanbevolen of wenselijk gedacht worden, in het kort, wat de mensen ook van bijzondere absolutie door de leraar mogen beweren, daar is geen enkel gegeven voor in het Woord van God.

Laat ons van het gehele gedeelte afscheid nemen met een diep gevoel van het gewicht van het ambt van de leraar, wanneer. dat ambt behoorlijk wordt uitgeoefend volgens de bedoeling van Christus. Geen hogere eer kan men zich indenken dan die van een afgezant van Christus te zijn, en de vergeving van zonden aan een verloren wereld te prediken in de naam van Christus. Maar laat ons altijd ons wachten om het predikambt



met een jota meer macht - en gezag te versterken dan Christus daaraan schonk. Leraars te behandelen alsof zij in enig opzicht middelaars tussen God en mensen zijn, is Christus van zijn voorrecht beroven, de zaligmakende waarheid voor zondaren verbergen, en aangestelde mensen verheffen tot een stand, die zij ganselijk onbekwaam zijn te vervullen.

#### AANTEKENINGEN.

19. Als het dan avond was, enz. - Dit vers beschrijft de eerste verschijning van onze Heere, nadat Hij uit de doden was opgestaan, aan de apostelen, in een lichaam. Het geschiedde in de avond van dezelfde eersten dag van de week, waarop Hij in de morgen aan Maria Magdalena was verscheen. Tussen die morgen en die avond was Hij reeds drie malen verscheen - eens aan de gezamenlijke vrouw - eens aan Simon Petrus, zoals Lukas en Paulus berichten, - en eens aan de twee Emmaüsgangers (Matth. 28: 9; Luk. 24: 34; 1 Kor. 15: 5; Luk. 24: 13 enz.). Deze was dus de vijfde verschijning. Elke van die vijf verschijningen geschiedde onder verscheiden omstandigheden. Het juiste uur wordt niet vermeld; en naar vrij algemeen aangenomen wordt, vermoedelijk na zonsondergang, toen het duister was, teneinde opmerkzaamheid te ontgaan.

[Nadrukkelijk wordt echter gezegd: "op dezelfde eersten dag." De dag was om, zodra de zon was ondergegaan, en dan een volgende dag ingetreden. Het woord "avond" behoeft niet tot de gedachte "na zonsondergang" te leiden. De Joden noemden de tijd tussen drie en zes uur des namiddags "avond".]

De plaats waar de discipelen vergaderd waren, wordt niet genoemd. Waarschijnlijk was het dezelfde opperzaal, waar 's Heeren Avondmaal was ingesteld. De woorden van Markus neigen mij te doen denken dat degene, wie de opperkamer toebehoorde, een van die Joden was, die Christus genegen waren, schoon zij de moed niet hadden Hem te belijden (Mark 14: 13 - 15). -

Het behoeft nauwelijks toelichting waarom "de deuren gesloten" waren. De apostelen hadden wel reden om te vrezen, dat hun leven groot gevaar liep, bedenkende hoe hun Meester behandeld was; en het door de krijgsknechten uitgestrooide verhaal, dat "de discipelen het lichaam van Jezus gestolen hadden", mocht hun wel verdere mishandeling doen duchten. -

Over de wijze waarop de Heere de discipelen verscheen, bestaat geen gering verschil van gevoelen. Enigen, zoals Calvijn, en vele godgeleerden van de zeventiende eeuw, denken, dat Hij de deuren plotseling voor zich deed opengaan, zoals in Petrus' geval in de kerker (Hand. 12: 6 - 11), en dus door de geopende deuren binnenkwam en plotseling in het midden van de vergaderde discipelen stond. Anderen, als Chrysostomus, Cyrillus, Augustinus, de Rooms en bijna alle Luthersen, achten de deuren te zijn dicht gebleven, en dat de Heere wonderdadig op eens in hun midden stond. In elk geval had er een wonder plaats. Het verzezen lichaam des Heeren moet blijkbaar van de een plaats naar de andere overgebracht, zichtbaar of onzichtbaar gemaakt hebben kunnen worden, zoals het Hem behaagde, op een wijze die wij niet kunnen vatten. Toch moeten wij tevens vasthouden, dat het een wezenlijk, stoffelijk lichaam was, - een lichaam dat betast, gezien kon worden en evenwel een bovennatuurlijk en bijzonder lichaam. Toen Hij uit de doden opstond, verrees Hij, ja, met hetzelfde lichaam, waarmee Hij gekruisigd was, maar dat nu van een veel geestelijker natuur was dan tevoren. - "Vrede zij ulieden." Geen woord van verwijt of bestraffing komt van 's Heeren lippen, niettegenstaande al hun harteloosheid en hun verlaten van Hem. Alles is vergeven en vergeten Het eerste woord is: "vrede". Dit was bijna het laatste woord, dat de Heere in de nacht toen Hij verraden werd, gesproken

had, voordat Hij bad. "Deze dingen heb Ik tot u gesproken, opdat gij in Mij vrede hebt" (Joh. 16: 33). Dit was het laatste legaat, dat Hij Zijn discipelen nagelaten had: "Vrede geef Ik u; mijn vrede geef Ik u. Uw harte worde niet ontroerd!" (Joh. 14: 27). - Het gelijkluidend verhaal bij Lukas leidt ons tot het besluit, dat er bij deze gelegenheid nog anderen dan de apostelen tegenwoordig waren: hij spreekt van "die met hen waren" (Luk. 24: 33).

20. En dit gezegd hebbende, loonde Hij, enz. - Breedvoeriger lezen wij bij Lukas wat Johannes met een enkel woord bericht (Luk. 24 37 - 43) Het noemen van de "handen en de zijde" wijst Ons duidelijk op de tekenen van de wonden door de nagels in de handen en de speer in de zijde. De Heere schaamde zich die niet. Zelfs in de heerlijkheid des hemels, volgens de Openbaring, zag Johannes Hem als "een Lam, dat geslacht was" (Openb. 5: 6). Mij dunkt, er valt niet aan te twijfelen, of de Heere is met die wondertekenen ten hemel gevaren, als een duurzaam getuigenis voor de engelen, dat Hij werkelijk voor 's mensen zonden geleden had. - Calvijn evenwel houdt het er bepaald voor, dat "het gebruik dier tekenen slechts tijdelijk was, totdat de apostelen ten volle overtuigd waren, en dat zijn verheerlijkt lichaam ze niet heeft." - Dat zij "werden verblijd, toen zij de Heere zagen", was een aanvankelijke vervulling van 's Heeren belofte: "Ik zal u weer zien en uw harte zal zich verblijden" (Joh. 16: 22) - Wij mogen niet nalaten op te merken hoe neerbuigend de Beer handelde om de zintuigen zijner discipelen te voldoen - het gehoor, het gezicht en het gevoel toen Hij na zijn opstanding zich vertoonde. Dikwijls worden wij geroepen dingen te geloven, die de rede en de zintuigen te boven gaan; nooit die, welke met rede en zintuigen in strijd zijn.

21. Jezus dan zei weer tot hen, enz. - In dit vers gaat de Heere voort met Zijn discipelen te zeggen wat Hij nu verlangt dat zij doen zullen, doch in algemene termen. Hij bedoelde, hen uit te zenden in de wereld, om zijn dienaren, boodschappers en getuigen te zijn, evenals de Vader Hem gezonden had om zijn boodschapper en getuige te zijn (Hebr. 3: 1; Joh. 18: 37). Opeens bereidde Hij hun gemoed voor het werk, dat hun te wachten stond. - De herhaling van "vrede zij ulieden" verdient opmerking Het was ongetwijfeld om hen te troosten en te bemoedigen. Zoals Jozef tot Farao zei, was "dit ten tweeden male herhaald" om het te verzekeren. - Augustinus zegt: "De herhaling is bekrachtiging. Het is "vrede, vrede" door de profeet beloofd" (Jes. 57: 19). - In het Grieks vinden hier twee geheel verschillende woorden gevonden, die beide "vrede" betekenen. Wat hiervan de reden is, blijft tot nog toe onbekend.

22. En als Hij dil gezegd had, blies Hij op hen, enz. - In dit vers hebben wij een zinnebeeldig daad en een merkwaardig gezegde van de Heere. "Hij blies op hen" is een daad van Hem, die geheel alleen staat in het N. T., en het Griekse woord wordt nergens elders gebruikt. Naar mijn gedachten wordt de ware opheldering gevonden in het verhaal van 's mensen schepping in Genesis. Daar lezen wij: "De Heere God had de mens geformeerd uit het stof van de aarde, en in zijn neusgaten geblazen de adem des levens; zo werd de mens tot eens levende ziel" (Gen. 2: 17). Evenals er geen leven in de mens was, dan toen God in hem de levensadem blies, zo geloof ik, dat de Heere door deze daad, door dit blazen op Zijn discipelen, hun leerde dat alle geestelijke bediening moet aanvangen niet het beademd worden met de Heilige Geest. En daar al de apostelen hun Meester verlaten hadden, toen Hij gevangengenomen werd, en uit hun apostelschap vervallen waren, geloof ik, dat dit blazen wees op een

verlevendiging in de harten van de apostelen, en op een herstelling van hun voorrechten als zijn gezanten. Wanneer wij ons herinneren, dat de wind een zinnebeeld is van de Heilige Geest (Joh. 3: 8; Ezech. 37: 9; Hand. 2: 2), dan vinden wij dat deze symbolische daad van de leer bijzonder gepast was. - De woorden "ontvangt de Heilige Geest" zijn haast even diepzinnig en mysterieus als het blazen op de apostelen. Mijns inziens wilde de Heere hiermee zeggen: "Ontvangt de Heilige Geest, als de Geest van de wijsheid en van de kennis."

Hij moet bedoeld hebben, dat Hij hun nu een mate van licht en kennis schonk, die zij tot hiertoe nog niet hadden bezeten. Feitelijk verwijzen deze woorden naar wat Lukas zegt, dat de Heere bij deze gelegenheid deed: "Toen opende Hij hun verstand, dat zij de Schriften verstonden" (Luk. 24: 45). - Dit gezegde van de Heere levert een sterk bewijs voor de leer dat de Heilige Geest zowel van de Zoon uitgaat als van de Vader. [Vergelijk hierbij Hand. 2: 32, 33.]

23. Zo gij iemands zonden vergeeft, enz. - Deze woorden meen ik dus te mogen omschrijven: "Ik verleen u de macht om met gezag te verklaren wiens zonden vergeven zijn en wiens zonden niet vergeven zijn; evenals de Joodse priester ingeval van melaatsheid verklaarde wie rein en wie onrein was." Ik geloof, dat niets meer dan dit gezag om te verklaren uit deze woorden kan afgeleid worden, en verwerp geheel de mening van sommigen dat onze Heere aan de apostelen of wie ook de macht zou hebben gegeven om iemand te vergeven of niet te vergeven, absolutie te geven of die te onthouden. De Schrift leert overal, dat dit uitsluitend God toekomt. De Joden zelf erkenden dit, toen zij zeiden: "Wie kan de zonden vergeven, dan alleen God?" (Markus 2: 7; Luk. 5: 21). De profeten worden gezegd dingen te doen, wanneer zij verklaarden, dat die gedaan zouden morden (Jer. 1: 10; Ezech. 43: 10). Geen enkel geval in de Handelingen of Brieven is er, waarin een apostel op zich nam iemand de zonden te vergeven. Zie Hand. 10: 43; 13: 32 en 38; 16: 31. In al deze gevallen verklaarden zij, wie de zonden wel, en wie ze niet vergeven waren. Ook is er geen enkel woord in de drie herderlijke Brieven, door Paulus aan Timotheüs en Titus geschreven, waaruit op te maken is, dat de apostel de absolutie als een deel van de bediening beschouwde. Ware dit zoo, hij zou het zeker vermeld hebben en de gebruikmaking er van aan jeugdige dienaren des Woords tot opbeuring van beladen zielen hebben aanbevolen. - Calvijn merkt aan: "Als Christus de apostelen opdraagt, de zonden te vergeven, draagt Hij niet aan hen over wat Hem bijzonder toekomt. Het komt Hem toe, de zonden te vergeven. Deze eer, zoverre die Hem bijzonder toekomt, draagt Hij niet aan de apostelen over. Hij draagt hen alleen op, in Zijn Naam de vergeving uit te spreken, opdat Hij door hun bediening de mensen met God moge verzoenen."

### **JOHANNES 20: 21 - 31.**

Het gevaarvolle van de Christelijke bijeenkomsten te verruimen. - Christus' goedheid voor zwakgelovigen. - Thomas' heerlijke belijdenis

*21. En Thomas, een van de twaalfen, gezegd Didymus, was met hen niet, toen Jezus daar kwam.*

*25. De andere discipelen dan zeiden tot hem: Wij hebben de Heere gezien. Doch hij zei tot hen: Indien ik in zijn handen niet zie het toeken van de nagelen en mijn vinger steke in het teken van de nagelen en steke Mijn hand in zijn zijde, ik zal geenszins geloven.*

26. *En na acht dagen waren Zijn discipelen weer binnen, en Thomas met hen; en Jezus kwam, als de deuren gesloten waren en stond in het midden, en zei: Vrede zij ulieden!*

27. *Daarna zei Hij tot Thomas: Breng - uw vinger hier en zie Mijn handén, en breng uw hand en steek ze in Mijn zijde, en wees niet ongelovig, maar gelovig.*

28. *En Thomas antwoordde en zei tot Hem: Mijn Heere en mijn God.*

29. *Jezus zei tot hem: Omdat gij Mij gezien hebt, Thomas, zo hebt gij geloofd: zalig zijn zij, die niet zullen gezien hebben en nochtans zullen geloofd hebben.*

30. *Jezus dan heeft nog wel vele andere tekenen in de tegenwoordigheid zijner discipelen gedaan, die niet zijn geschreven in dit boek;*

31. *Maar deze zijn geschreven, opdat gij gelooft dat Jezus is de Christus, de Zoon Gods, en opdat gij, gelovende, het leven hebt in zijn naam.*

Het verhaal van het ongeloof van Thomas, in deze verzen medegedeeld, wordt alleen in het Evangelie van Jóhannes gevonden. Om wijze en goede redenen is het door Mattheüs, Markus en Lukas overgeslagen, en waarschijnlijk voordat Thomas gestorven was aan de wereld Met openbaar gemaakt. Het is juist een van die gedeelten in de Schrift, die een sterk inwendig bewijs geven van de waarheidsliefde van de heilige schrijvers. Als leugenaars en bedriegers de Bijbel tot hun eigen bijzonder voordeel hadden samengesteld, zouden zij nimmer aan de mensen verhaald hebben, dat een van de eerste stichters van een nieuw godsdienst zich gedragen had, zoals Thomas hier.

Ten eerste behoren wij in deze verzen op te merken, hoeveel de Christenen verliezen kunnen, door niet geregeld de vergaderingen van Gods volk bij te wonen. Thomas was de eersten keer afwezig, toen Jezus na zijn opstanding aan de discipelen verscheen, en bijgevolg miste Thomas een zegen.

Natuurlijk hebben wij geen zeker bewijs, dat de afwezigheid van de apostel niet zou kunnen verantwoord worden. Toch schijnt het in zo'n crisis in het leven van de apostelen hoogst onwaarschijnlijk, dat hij enige goede reden had om niet bij Zijn broeders te zijn, en veel waarschijnlijker, dat hij in enig opzicht te berispen was. 14en zaak is in ieder geval helder en duidelijk. Door zijn afwezigheid werd hij een gehele week in spanning en ongeloof gehouden, terwijl allen rondom Hem zich verheugden in de gedachte aan een opgestane Heere. Het is moeilijk te onderstellen, dat dit het geval zou geweest zijn, als er niet iets aan gehaperd had. Het is nauwelijks mogelijk, het vermoeden te onderdrukken, dat Thomas afwezig was, toen hij aanwezig had kunnen zijn.

Wij zullen allen weldoen de vermaning van de apostel Paulus ons te herinneren: "Laat ons onze onderlinge bijeenkomst niet nalaten, gelijk sommigen de gewoonte hebben" (Hebr. 10: 25). Nooit zonder goede redenen afwezig te zijn uit Gods huis op. Zondagen, - nooit 's Heeren Avondmaal te verzuimen, als het in onze eigen kerk wordt bediend, - nooit onze plaats ledig te laten, als de middelen van de genade worden gebruikt, - dit is één weg, om een toenemend en voorspoedig Christen te worden. Juist de preek, die wij onnodig verzuimen, kan een kostbaar woord op zijn pas bevatten voor onze zielen. Juist de vergadering van gebed en gezang, waarvan wij ons onthouden, kan de vergadering zijn, die onze harten verblijdt en opgebeurd en verlevendigd zou hebben. Wij weten er weinig van, hoe onze geestelijke gezondheid van kleine, geregelde, gewone hulpmiddelen afhangt, en hoezeer wij lijden als wij ons geneesmiddel missen. Het ellendige argument, dat velen de genademiddelen aanwenden en er niet beter om zijn, moest geen argument voor een Christen wezen

Het moge hun voldoen, die blind zijn voor hun eigen toestand en ontbloot zijn van genade, maar het behoort nimmer een waar dienaar van Christus te voldoen. zo'n behoort zich te herinneren de woorden van Salomo: "Welgelukzalig is de mens, die naar Mij hoort, dagelijks wakende aan Mijn poorten, waarnemende de posten mijner deuren" (Spr. 8: 34). Boven alles behoort hij de belofte van de Meester op zijn hart te binden: "Waar twee of drie in mijn naam - vergaderd zijn, daar ben Ik in 't midden van hen" (Matth. 18: 20). zo'n mens zal zelden buitengesloten zijn, zoals Thomas, in de koude van het ongeloof, terwijl anderen verwarmd en verlevendigd worden.

Ten andere behoren wij in dit gedeelte op te merken, hoe vriendelijk en barmhartig Christus is jegens trage gelovigen. Nergens misschien vinden wij in de vier Evangeliën dit gedeelte van het karakter van onze Heere zo schoon voorgesteld als in het verhaal vóór ons. Het is moeilijk, iets meer onaangenaams zich voor te stellen dan het gedrag van Thomas, toen zelfs het getuigenis van tien getrouwe broederen geen uitwerking op Hem had en hij hardnekkig verklaarde: "Indien ik met Mijn eigen ogen niet zie, en met Mijn eigen handen niet tast, zo zal ik geenszins geloven." Maar het is onmogelijk iets meer geduldigs en medelijdends zich voor te stellen dan de handelwijze van onze Heere met deze zwakken discipel. Hij verwerpt Hem niet, of zendt Hem niet weg, of snijdt hem als apostel niet af. Hij komt aan het einde ener week weder, bijzonder voor het welzijn van Thomas. Hij handelt met hem overeenkomstig zijn zwakheid, gelijk een zachte opvoedster met een ondeugend kind handelt. "Breng uw vinger hier en zie Mijn handen; en breng uw hand en steek ze in Mijn zijde." Als niets dan het grofste, ruwste, stoffelijkste bewijs hem kon voldoen, dan werd zelfs dat bewijs geleverd. Zeker, dit was een liefde, die de kennis, en een geduld, dat het verstand te boven gaat.

Een gedeelte uit de Schrift, gelijk dit - wij behoeven er niet aan te twijfelen - werd geschreven tot bijzondere troost van alle ware gelovigen. De Heilige Geest wist wel, dat de doffen, en dragen en dommelenden, en twijfelenden verreweg de meest gewone typen van discipelen in deze boze wereld zijn. De Heilige Geest heeft zorg gedragen, om een overvloedig getuigenis te geven, dat Jezus rijk in geduld zowel als in medeliden is, en dat Hij de zwakheden van al Zijn volk verdraagt.

Laat ons zorg dragen, dat wij de geest onzes Heeren in ons opnemen en zijn voorbeeld volgen. Laat ons nooit mensen op een lage plaats zetten, als zonder genade en goddeloos, omdat hun geloof zwak en hun liefde koel is. Laat ons aan het geval van Thomas denken en zeer medelijdend en van tedere barmhartigheid zijn. Onze Heere heeft vele, zwakke kinderen in zijn huisgezin, vele stompe leerlingen in zijn school, vele ruwe soldaten in zijn leger, vele kreupele schapen in zijn kudde. Toch verdraagt Hij hen en werpt niemand uit. Gelukkig is die Christen, die geleerd heeft op dezelfde wijze met zijn broederen te handelen. Daar zijn velen in de Kerk, die, gelijk Thomas, dof en traag zijn, maar met dat alles toch, gelijk Thomas, werkelijk ware gelovigen zijn.

Eindelijk behoren wij in deze verzen op te merken, hoe Christus door een discipel werd aangesproken als "God", zonder verbod of berisping van zijn zijde. De edele uitdrukking, die van de lippen van Thomas vloeide, toen hij overtuigd was dat de Heere waarlijk was opgestaan, - de verheven verklaring: "mijn Heere en mijn God" - laat maar één betekenis toe. Het was een duidelijk getuigenis van de Godheid van onze Heere. Het was een duidelijke, onmiskenbare verklaring dat Thomas geloofde, dat Hij, die hij die dag zag en aanraakte, niet alleen mens, maar ook God was. Boven alles was het een getuigenis, dat onze Heere ontving en niet verbood, en een

verklaring, waartegen Hij geen woord van berisping zei. Toen Cornelius aan de voeten van Petrus neerviel en hem zou aanbeden hebben, weigerde de apostel dadelijk zo'n eer: "Sta op, ik beu ook zelf een mens" (Hand. 10: 26). Toen het volk te Lystre Paulus en Barnabas offeranden wilde brengen, "scheurden zij hun klederen en sprongen onder het volk, zeggende: Waarom doet gij deze dingen Want wij zijn ook mensen van gelijke beweging als gij" (Hand. 14: 14). Maar als Thomas tot Jezus zegt: "Mijn Heere en mijn God", ontlokken de woorden aan onze heiligen en waarheidlievende Meester geen letter verwijt. Kunnen wij er aan twifelen, dat deze dingen tot onze lering zijn geschreven?

Laat ons het diep in onze zielen prenten, dat de Godheid van Christus een van de grote grondwaarheden van het Christendom is, en laat ons eerder bereid zijn op de brandstapel te gaan, dan deze waarheid los te laten. Als onze Heere Jezus niet is God uit God, dan is er een einde aan zijn middelaarschap, zijn verzoening, zijn voorspraak, zijn priesterschap, zijn gehele verlossingswerk. Deze heerlijke leerstellingen zijn vruchteloze lasteringen, als Christus niet God is. Laat ons eeuwig God danken, dat de Godheid van onze Heere overal in de Schriften geleerd wordt, en op onwraakbare getuigenis is gegrond. Laat ons bovenal, met ontwijfelbaar vertrouwen, onze zondige zielen op Christus doen rusten, als een die volmaakt God is, zowel als volmaakt mens. Hij is mens, en daarom kan Hij medelijden hebben met onze zwakheden. Hij is God, en "kan daarom volkomen zaligmaken degenen, die door Hem tot God gaan" (Hebr. 7: 25). Die Christen heeft geen oordeel te vrezen, die gelovig op Jezus ziet en met Thomas kan zeggen: "Mijn Heere en mijn God." Met zo'n Zaligmaker behoeven wij niet bevreesd te zijn het waar godsdienstige leven te beginnen, en met zo'n Zaligmaker mogen wij moedig voortgaan.

#### AANTEKENINGEN.

Vers 21-23 ontbreekt

24. En Thomas.... was met hen niet... Jezus kwam. - De reden, waarom Thomas die avond, toen Jezus aan de discipelen verscheen, niet bij hen was, wordt niet vermeld: het kan zijn, omdat zijn verblijfplaats in Jeruzalem verre af was, en hij daardoor later dan de anderen kwam, of dat zij in zijn neergedruktheid moet gezocht worden. Edo ding is zeker, dat zijn medediscipelen hem er niet hard over gevallen hebben, noch ook de Heere hem over zijn afwezigheid bestraft heeft, toen Hij een week later zich aan hem openbaarde. De mededeling van wat met Thomas gebeurd is, levert een krachtig zijdelings bewijs voor de Goddelijke ingeving van de Heilige Schrift en de eerlijkheid van de Evangelieschrijvers. Een verdichter zou het ongeloof van een apostel niet hebben verhaald. Chrysostomus tekent aan: "Merk op de waarheidsliefde van de discipelen. Zij verbergen de fouten niet, van henzelf of van anderen; maar verhalen ze met grote oprechtheid." [Weinig staat van Thomas vroeger bericht; maar wat van hem bericht wordt, is karakteristiek en doet hem kennen als een man van melancholisch temperament, die niet veel spreekt en moeilijk tot handelen overgaat; maar die, als hij spreekt, en als hij handelend optreedt, met vastberadenheid toont te weten wat hij wil en wat hij doet. Zie Joh. 11: 16; 14: 5.]

25. De andere discipelen... zeiden.... de Heere gezien. - Waar en wanneer de discipelen dit zeiden, wordt ons niet gezegd. Mijns inziens gebeurde dit dezelfde avond nog, op twee gronden:

1. De woorden van vs. 26 "na acht dagen" wijzen aan, dat er acht dagen verliepen

tussen 's Heeren eerste en tweede verschijning en ook acht dagen tussen Thomas' uitdrukking van ongeloof en het ogenblik dat hij overtuigd werd;

2e Is het hoogst onwaarschijnlijk, dat Thomas een gehelen dag en nacht zon hebben laten voorbijgaan, nadat het gerucht dat 's Heeren lichaam uit het graf was genomen door Jeruzalem verspreid was, zonder de andere apostelen op te zoeken en te onderzoeken wat die er van dachten.

Doch hij zei tot hen: Indien ik, enz. - Hierbij houde men twee dingen in het oog:

1 het blijkt niet, dat een enkele van de apostelen, vóór Zijn opstanding, ingezien heeft dat Jezus werkelijk gekruisigd én begraven zou worden en opstaan zon; zij geloofden, dat Jezus de Messias was, maar verwachtten geen gekruisigden Messias. En Thomas was de hunner; -

2e alle Joden, en dus ook Thomas, geloofden sterk aan het bestaan van geesten en de mogelijkheid van hun verschijning; het is dus mogelijk, dat Thomas meende, dat de apostelen wel wat - een geest - maar niet Jezus lichamelijk gezien hadden. [Bovendien, het is hem niet genoeg, dat anderen gezien hebben: hij wil zelf zien; - geloven, alleen omdat anderen geloven, wil, kan hij niet: hij wil ook voelen. Het oog kan zich bedriegen: hij wil ook tasten; vandaar zijn bijvoeging: "en steke". Bij zijn verschijning op de Paasavond heeft de Heere zelf de discipelen de waarheid van zijn lichamelijke opstanding tragsgewijze bewezen, eerst door hen op te roepen om te zien, dan om te voelen, en eindelijk door voor hun ogen te eten (Luk. 24: 42, 43).]

26. En na acht dagen.... weer binnen, en Thomas met hen, enz. - "Na acht dagen", dit betekent een week, naar van de Joden wijze van tijdsberekening, waarbij de eerste en de laatste dag, wanneer daar enig deel van gebruikt was, meegerekend werd. De eerste en tweede verschijning van de Heere in de apostelkring hadden derhalve op een zondag plaats. - Poole merkt aan, dat wij hier hebben het begin van de heiliging van de eersten dag van de week. - "Binnen" wijst aan, dat de discipelen in een kamer waren, waarschijnlijk dezelfde, waar zij tevoren vergaderd waren geweest. - "En Thomas met hen" duidt aan, dat de Heere zijn bezoek zo had bepaald, dat geen van de apostelen gemist werd. [Dat Thomas met hen was, bewijst, dat hij niet onwillig was om te geloven.] De Heere kwam, "als de deuren gesloten waren", zo op dezelfde wijze en onder dezelfde omstandigheden als een week te voren, en wel met dezelfde liefdevolle groet: "Vrede zij ulieden!" Deze gold dus zowel Thomas, als de anderen tien.

Laat ons niet vergeten, dat Thomas een gehele week in twijfel en droefenis doorbracht, terwijl zijn medediscipelen zich verblijdden. - Museulus merkt aan, hoe vriendelijk en broederlijk de tien andere apostelen met Thomas handelden: zij banden hem niet uit hun gezelschap om zijn ongelovigheid, maar vergunden hem met hen te vergaderen als te voren. - Rollock tekent aan: "De liefdevolle handelwijze van de Heere met Thomas geeft ons een troostrijke les. De Heere ziet met ontferming op de zwakheden zijner discipelen neer."

27. Daarna zei Hij tot Thomas, enz. - Dit vers is een wondervol voorbeeld van Christus' medelijden en inschikkelijkheid, die wij nooit genoeg kunnen bewonderen. Hij geeft Thomas diens eigen woorden terug - een bewijs van zijn alwetendheid Het eerste gezegde tot Thomas is een bestraffing en een vermaning tevens. Het zou meer letterlijk vertaald zijn: "Wees niet een ongelovige, maar een gelovige." "Wees" heeft hier de betekenis van "word". Het is niet alleen een berisping aan Thomas voor zijn twijfel. Zuchtigheid in dit bijzonder geval, maar een ernstige raad, om meer gelovig van aard te zijn ook in de toekomst.

28. En Thomas - . zei tot Hem: mijn Heere en mijn God! - Of Thomas de Heere heeft aangeraakt, wordt niet gezegd. Uit hetgeen de Heere vs. 29 tot hem zei: "Omdat gij Mij gezien hebt, zo hebt gij geloofd", mag met grond worden afgeleid, dat hij de Heere niet heeft aangeraakt. Hij riep niet uit van verwondering: "mijn Heere en mijn God!" waardoor hij zich aan 't ijdel gebruiken van 's Heeren Naam schuldig gemaakt en een bestraffing op de hals gehaald zou hebben, maar hij "zei tot Jezus: *mijn Heere en mijn God!*" Wij hebben hier een onweersprekelijk bewijs voor de Godheid van Jezus Christus. Thomas noemt Hem "God" in de tegenwoordigheid van vele getuigen, en Jezus neemt het aan, zonder een woord te zeggen, om dengene, die dit uitspreekt, te bestraffen. - Bullinger merkt aan, hoe nadrukkelijk Thomas zegt: "MIJN Heere en mijn God!" en daarmee de wezenlijkheid van zijn geloof uitspreekt –

Rollock zegt: "Indien wij Thomas met de andere apostelen vergelijken, zien wij, dat, overtrof hij allen in ongeloof, hij ook allen overtrof in het geloven in en belijden van de Heere." Doch bij voegt er bij: "Jezus prijst Thomas niet om diens geloof, omdat hij zijn geloof aan zijn zintuigen verbond. Daarom sprak Hij hem niet zalig, maar Hij noemt diegenen zalig, die geloven zonder te zien."

29. Jezus zei tot hem, enz. - Dit vers bevat een ernstige terechtwijzing aan Thomas, en een waarschuwing voor allen, die niet willen geloven, voordat zij zien. - Gregorius zegt terecht: "De ongelovigheid van Thomas heeft ons meer goed. gedaan dan het geloof van Maria." Hij meent, dat indien Thomas nooit had getwijfeld, wij zo'n vol bewijs niet zouden gehad hebben, dat Christus uit de doden is opgestaan.

[Het woord "nochtans", door onze vertalers er bijgevoegd, is, op zijn zachtst uitgedrukt, overbodig. Thomas was door aanschouw tot geloven gevoerd. De Heere wil hem aanduiden, dat dit een uitzondering, en integendeel "eerst geloven en dan aanschouw" de regel in zijn koninkrijk is.]

30, 31. Jezus dan heelt nog vele andere dingen, enz. - Enige Schriftverklaarders, o. a. Calvijn, Oécolampadius, Brentius, Poole, Lampe, Hengstenberg, denken, dat Johannes hier doelt op de gehele geschiedenis van Jezus' bediening; doch Johannes spreekt van "tekenen in de tegenwoordigheid zijner discipelen", terwijl vele van 's Heeren groter wonderen gedaan zijn in tegenwoordigheid van al het volk, die geenszins Zijn discipelen waren; terwijl Johannes, sprekende van andere tekenen", alleen kan doelen op Jezus' verschijningen. Anderen, zoals Chrysostomus, Theophylactus, Beza, Henry, Tholuck, Scott, Alshausen, denken dat Johannes deze twee verzen geschreven heeft met de bedoeling: "Meent niet, dat deze drie verschijningen van Christus de enige wondervolle tekenen en bewijzen zijn van zijn opstanding. Er zijn nog andere (niet geschreven in "dit" boek), die gij verhaald vindt in de andere drie Evangeliën. Maar ik heb deze drie meegedeeld, om uw geloof te bekrachtigen en u te tonen, dat gij, door in een verrezen Zaligmaker te geloven, op een vasten grond staat."



**JOHANNES 21: 1 - 14.**

Armoede van de eerste discipelen. - Verschil in het karakter van de discipelen. -  
Overvloedige klaarblijkelijkheid van Christus' opstanding

1. *Na deze openbaarde Jezus zichzelf weer de discipelen aan de zee van Tiberias. En Hij openbaarde zich aldus:*
2. *Daar waren samen Simon Petrus, en Thomas, gezegd Didymus, en Nathanaël, die van Kana in Galiléa was, en de (zonen) van Zebedeüs en twee anderen van Zijn discipelen.*
3. *Simon Petrus zei tot hen: Ik ga vissen. Zij zeiden tot hem: Wij gaan ook met u. Zij gingen uit, en traden terstond in het schip, en in die nacht vingen zij niets.*
4. *En als het nu morgenstond geworden was, stond Jezus op de oever; doch de discipelen wisten niet, dat het Jezus was*
5. *Jezus dan zei tot hen: Kinderkens, hebt gij niet enige toespijs? Zij antwoordden Hem: Neen.*
6. *Hij zei tot hen: Werpt het net aan de rechterzijde van het schip, en gij zult vinden. Zij wierpen het dan, en konden het niet meer trekken vanwege de menigte van de vissen.*
- 7 *De discipel dan, welken Jezus liefhad, zei tot Petrus: Het is de Heere! Simon Petrus dan, horende, dat het de Heere was, omgordde het opperkleed (want hij was naakt), en wierp zichzelf in de zee.*
8. *En de andere discipelen kwamen met het scheepken (want zij waren niet verre van het land, omtrent tweehonderd ellen), slepende het net met de vissen.*
9. *Als zij dan aan het land gegaan waren, zagen zij een kolenvuur liggen, en vis daarop liggen, en brood.*
10. *Jezus zei tot hen: Brengt van de vissen, die gij nu gevangen hebt.*
11. *Simon Petrus ging op, en trok het net op het land, vol grote vissen (tot) honderd drie en vijftig; en hoewel er zovele waren, zo scheurde het net niet.*
12. *Jezus zei tot hen: Komt herwaarts, houdt het middagmaal. En niemand van de discipelen durfde Hem vragen: Wie zijt Gij? wetende dat het de Heere was.*
13. *Jezus dan kwam, en nam het brood en gaf het hun, en de vis desgelijks.*
14. *Dit was nu de derde maal, dat Jezus aan Zijn discipelen geopenbaard is, nadat Hij van de doden opgewekt was.*

De verschijning van onze Heere Jezus Christus na zijn opstanding, zoals die in deze verzen is beschreven, is een hoogst belangrijk gedeelte van de Evangeliegeschiedenis. De daarbij voorkomende omstandigheden zijn altijd, in elke eeuw van de Kerk, als bijzonder allegorisch en figuurlijk aangemerkt. Het mag echter billijk betwijfeld worden of uitleggers daarin niet te ver zijn gegaan. Het is zeer mogelijk de geschiedenissen van het Evangelie door vergeestelijking weg te redeneren en de hoofdbedoeling van de woorden uit het oog te verliezen. In het onderhavige onderwerp zullen wij het verstandig vinden, ons tot de grote, in het oog springende lessen te bepalen, welke het ontwijfelbaar bevat.

In de eerste plaats moeten wij in deze verzen opmerken de armoede van de eerste discipelen van Christus. Wij vinden hen arbeidende met hun eigen handen, om in hun tijdelijke behoeften te voorzien, en bezig in een van de nederigste beroepen, het beroep van visser. Zilver en goud hadden zij niet, landerijen en inkomsten hadden zij niet, en derhalve behoefden zij zich niet te schamen tot hun vorige bezigheid terug te keren, waarin de meesten van hen opgeleid waren. Opmerkelijk is het, dat enigen van de hier genoemde zeven aan het vissen waren, toen de Heere hen het eerst tot

apostelen riep, en weer aan het vissen, toen Hij bijna voor de laatste maal aan hen verscheen. Wij behoeven er niet aan te twifelen, dat die samentreffing Petrus, Jakobus en Johannes bijzonder moet getroffen hebben.

Deze armoede van de Apostelen is een bewijs voor de Goddelijke oorsprong van het Christendom. Dezelfde mannen die de gehele nacht in een vissersboot tobden, een vochtig koud net uitwierpen, en niets vingen, - diezelfde mannen waren enigen van de eerste grondleggers van de machtige Kerk van Christus, die zich nu over een derde gedeelte van de wereldglobe heeft verspreid. Zij waren het die uit een donkere hoek van de aarde te voorschijn kwamen en de gehele wereld omkeerden. Dat waren de ongeleerde en eenvoudige mannen die zich tegenover de spitsvondige stelsels van de oude wijsbegeerte stelden en door de prediking van het kruis haar verdedigers tot zwijgen brachten. Dat waren de mannen, die te Efeze en te Athene en te Rome de heidense tempels ontvolkten, en scharen tot een nieuw en beter geloof trokken. Die deze feiten kan verklaren, anders dan door aan te nemen, dat het Christendom van God is gekomen, moet een zonderling lichtgelovig mens zijn. Rede en gezond verstand voeren ons tot een enig besluit. Niets kan de opkomst en de voortgang van het Christendom verklaren dan de tussenkomst van God.

In de tweede plaats behoren wij, in deze verzen, op te merken de verheerlijkende karakters van de onderscheiden discipelen van Christus. Andermaal vinden wij bij deze belangrijke gelegenheid. Petrus en Johannes samen in hetzelfde schip, en andermaal evenals bij het graf, zien wij deze mannen zich onderscheidenlijk gedragende. Toen Jezus op de oever stond bij het morgenschemerlicht, was Johannes de eerste die ontdekte wie het was, en te zeggen: "Het is de Heere"; maar Petrus was de eerste om in het water te springen en er zich doorheen te waden, om dicht bij zijn Meester te komen. Kortom: Johannes was de eerste in het zien, maar Petrus de eerste in het handelen. Johannes' zacht, liefhebbend gemoed was het snelst in het onderscheiden; maar Petrus' vurige, aandrijvende natuur was het snelst om zich in beweging te zetten. En toch beiden waren gelovigen, beiden waren hartelijke discipelen, beiden hadden de Heere lief in hun leven, en bleven Hem getrouw tot Jen dood. Maar hun natuurlijke temperamenten waren niet dezelfde.

Laat ons nimmer de hier voor ons liggende praktikale les vergeten. Laat ons, zolang wij leven, die vlijtig gebruiken het schatten van gelovigen. Laat ons anderen niet veroordelen als zonder genade en onbekeerd, omdat zij de weg van plicht niet van ons standpunt zien, of de dingen niet juist zo gevoelen als wij die gevoelen. "Daar is verscheidenheid van de gaven, doch het is dezelfde Geest" (1 Kor. 12: 4). De gaven van Gods kinderen zijn niet juist in dezelfde mate en graad uitgedeeld.

Sommigen hebben meer van de een gave, en sommigen meer van een andere. Sommigen hebben gaven die meer in het openbaar schijnen, anderen hebben gaven die meer in het verborgen schijnen. Sommigen schitteren meer in een passief leven en anderen meer in een actief leven. Toch elk en al de leden van Gods gezin verheerlijken God in hun eigen weg, en op hun eigen tijd. Martha was "bekommerd en verontrust over vele dingen," toen Maria "zat aan de voeten van Jezus en zijn woord hoorde." Toch kwam er een dag te Bethanië, dat Maria door overgrote droefheid terneergeslagen en verpletterd was, en Martha's geloof helderder scheen dan dat van haar zuster (Luk. 10: 39, 40; Joh. 11: Niettemin waren beiden door de Heere geliefd. Het een nodige, is: te bezitten de genade des Heiligen Geestes en Christus lief te hebben. Laat ons liefhebben allen, van wie dit gezegd kan worden, al zien zij niet alles met onze ogen. De Kerk van Christus heeft dienaren van allerlei aard en werktuigen van allerlei soort nodig: pennenmessen zowel als zwaarden, bijlen zowel als hamers,

scharen zowel als zagen, Martha's zowel als Maria's, Petrussen zowel als Johannessen. Laat dit onze grondregel zijn: "De genade zij met al degenen, die onze Heere Jezus Christus liefhebben in onverderfelijkheid" (Efez. 6: 24).

Eindelijk behoren wij, in deze verzen, op te merken het overweldigend bewijs, dat de Schrift geeft van de opstanding van onze Heere Jezus Christus. Hier, evenals op andere plaatsen vinden wij een onweerlegbaar bewijs dat onze Heere is opgestaan in een wezenlijk stoffelijk lichaam, en een bewijs, hetwelk gezien is door zeven volwassen mannen met hun eigen ogen, opeens en tegelijkertijd. Wij zien Hem zittende, sprekende, etende op de oever van het meer van Galiléa, en naar alle waarschijnlijkheid enigen duur van tijd. De morgenlentezon schijnt op het kleine gezelschap. Zij zijn alleen bij het welbekende meer van Galilea, verre verwijderd van de menigte en het gewoel van Jeruzalem. In het midden zit de Meester, met de littekenen van de nagelen in zijn handen, - dezelfde Meester die zij allen gedurende drie jaren gevolgd hadden, en die één van hen, tenminste, had zien hangen aan het kruis. Zij konden niet misleid worden. Wil iemand beweren dat er een krachtiger bewijs kon gegeven worden, dat Jezus uit de dood was opgestaan? Kan iemand een beter bewijs voor het feit uitdenken? Dat Petrus overtuigd en voldaan was, weten wij. Hij zelf zegt tot Cornelius "Wij hebben met Hem gegeten en gedronken, nadat Hij uit de' doden opgestaan was" (Rand.. 10: 41). Zij die in later tijden zeggen, dat zij niet overtuigd zijn, mogen even goed zeggen, dat zij besloten zijn nooit enig bewijs te geloven.

Laat ons allen God danken, dat wij zulk "een wolk van getuigen" hebben, ten bewijze, dat onze Heere is opgestaan. De opstanding van Christus is het grote bewijs van Christus' Goddelijke zending. Hij zei tot de joden, dat zij niet behoefden te geloven dat Hij de Messias was, als Hij niet ten derden dage opstond. - De opstanding van Christus is de sluitsteen van het verlossingswerk. Zij bewijst, dat Hij het werk volbracht heeft hetwelk Hij was komen doen, en als onze Plaatsbekleder het graf had overwonnen. - De opstanding van Christus is een wonder, dat een ongelovige niet kan wegcijferen. De mensen mogen, als zij er vermaak in scheppen, muggenziften en haarkloven over Bileams ezels en over Jona in de buik van de walvis; maar zolang zij niet kunnen bewijzen, dat Christus niet is opgestaan, behoeven wij ons niet te verontrusten. Bovenal, de opstanding van Christus is het onderpand van onze eigen opstanding. Evenmin als het graf het Hoofd kon vasthouden, evenmin zal het dit ook de leden kunnen doen. Wel mogen wij met Petrus zeggen: "Geloofd zij de God en Vader onzes Heeren Jezus Christus, die, naar zijn grote barmhartigheid, ons heeft wedergeboren, tot een levende hope, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden" (1 Petrus 1: 3).

#### AANTEKENINGEN.

Het laatste hoofdstuk van Johannes' Evangelie vereist een voorafgaande opmerking. Sommigen menen, dat dit laatste hoofdstuk niet door Johannes geschreven is, dat diens Evangelie sluit met het laatste vers van het 20e hoofdstuk, en dat het 21e hoofdstuk het werk van een ander is. Anderen gaan wel niet zover, maar beweren toch, dat dit hoofdstuk beschouwd moet worden als een aanhangsel, dat later door Johannes er is bijgevoegd. Beiden gronden hun gevoelen op de mening, dat Johannes met de laatste twee verzen van het vorige hoofdstuk zijn boek had gesloten. Mijns inziens slaat de verklaring in die verzen alleen op hetgeen Johannes, in dat hoofdstuk geschreven had van Jezus' verschijningen aan zijns discipelen na zijn opstanding. Er bestaat niet het geringste bewijs, dat enig betrouwswaardige oude schrijver het

laatste hoofdstuk van Johannes' Evangelie ooit als minder echt of minder geïnspireerd heeft beschouwd dan het overige van het boek. Ook is er in de stijl of in de taal van dit hoofdstuk niets, dat enigermate kan doen vermoeden, dat iemand anders dan Johannes er de opsteller van zou zijn. - De wijste en Godvruchtigste Schriftverklaarders van alle eeuw hebben in dit hoofdstuk onderscheiden belangrijke typen van de geschiedenis en de staat van de Christelijke Kerk gezien.

1. Na dezen. - De tijd wordt niet bepaald. Het moet geweest zijn na de achtsten dag van Jezus' opstanding en voor de veertigsten.

toen Hij ten hemel is gevaren. Het was geen sabbatdag, want dan zouden de discipelen niet zijn gaan vissen. Zelfs op de dag na zijn kruisiging "rustten zij naar het gebod" (Luk. 23: 56).

Openbaarde Jezus Zichzelf weer de discipelen. - Een diepe vraag rijst hierbij natuurlijk in ons op. Waar was de Heere in de dagen, dat Hij zich niet aan Zijn discipelen openbaarde? Blijkbaar was Hij niet altijd bij hen, en bezocht Hij hen slechts bij tussenpoezen gedurende "veertig dagen" (Hand. 1: 3). Waar was Hij dan in die tussentijd? Niet in de hemel, want Hij was nog niet opgevaren. Maar waar dan op aarde? Natuurlijk spreek ik hier van zijn menselijke natuur. Als God was Hij overal. Maar waar als mens? Dit is eens verborgenheid, waaromtrent het nutteloos is zich in bespiegeling te begeven. Genoeg is het voor ons te weten, dat onze Heere, tussen Zijn opstanding en Zijn hemelvaart, zichtbaar en onzichtbaar was, plotseling op de eens of andere plaats zich openbaarde, en de eens of andere gedaante aannam, naar zijn eigen wil, op eens voor ons onbegrijpelijke wijze. Elke verschijning had haar eigen bijzonder doel. - Chrysostomus merkt aan: "Uit de woorden: "openbaarde zichzelf" blijkt duidelijk, dat Christus (na zijn opstanding) niet gezien werd, tenzij Hij dit wilde, omdat zijn lichaam van nu af onverderfelijk en van onvermengde reinheid was."

Aan de zee van Tiberias. - In de aantekening op Joh. 6: 1 heb ik omtrent dat water, dat ook het meer van Genesareth en soms de zee van Galiléa geheten wordt, reeds een en ander gezegd. Het is een zoetwatermeer, waar de Jordaan doorheen stroomt [6 uur (21 K.M.) lang en 2 uur (91/2 KM.) breed; zijns diepte bedraagt 50 - 70 Meter, in het zuiderdeel soms meer dan 250 Meter], en uit een geologisch oogpunt merkwaardig, daar het 208 Meter beneden het peil van de Middellandse zee ligt. Op dit meer en in deze nabijheid heeft de Heere vele wonderen verricht. Dit bedenkende, kan het ons niet verwonderen, dat de Heere bijzondere redenen had, waarom Hij hier aan Zijn discipelen verscheen. Hij wilde zeker hun herinneren al wat Hij verricht had, de harten zijner apostelen Petrus, Johannes en Jakobus verkwikken, door hun enige zijner laatste dingen te zeggen op dezelfde plaats, waar Bij hen geroepen had, hun schepen en netten te verlaten en Hem te volgen, om vissers van de mensén te worden. De juiste plek, waar de Heere hun verscheen, is natuurlijk niet bekend. Maar wanneer wij bedenken, dat Bethsaïda, aan het noordeinde van het meer, "de stad was van Andreas en Petrus" (Joh. 1 44), mogen wij veilig onderstellen, dat de plaats was in de nabijheid van Bethsaïda.

2. Daar waren samen Simon Petrus, enz. - Er worden zeven en van die vijf bij namen vermeld. Zeven is het getal van de volmaaktheid, en het bewijs van zeven getuigen werd voor het volkomenst bewijs gehouden, dat bij mogelijkheid kon gegeven worden. Wie de twee ongenoemden waren, is niet uit te maken [volgens enige Schriftverklaarders geen apostelen, en daarom niet met namen genoemd]. Al de apostelen zijn volgens 's Heeren aanwijzing (Matth. 28: 7 en 10) na het Paasfeest naar Galiléa gegaan. Thomas wordt terstond na Petrus genoemd, als om aan te duiden, dat

hij zich nu nauwer bij de apostelen had aangesloten. - In dit vers is waardig opgemerkt te worden, dat hier de enige plaats is in Johannes' Evangelie, waar hij de naam van zijn eigen vader Zebedeüs noemt.

3. Simon Petrus zei tot hen, enz. - Sommige geachte Schriftverklaarders laken in Petrus, dat hij tot vissen is overgegaan. Het uitgaan om het Evangelie te prediken kon niet aangevangen worden, voordat de Heere ten hemel was gevaren, en in die tussentijd was het beter een eerlijk beroep uit te oefenen, dan niets te doen. Onder de Joden was ieder man, van wat rang of stand ook, verplicht een ambacht te eren. - Burgon meent, dat de apostelen zijn gaan vissen, om in hun behoeften te voorzien. - Chrysostomus tekent aan: "Naardien Christus niet voortdurend bij hen was, de Heilige Geest nog niet was gegeven, en zij niets anders te doen hadden, keerden zij tot hun beroep terug." - Augustinus: "Het was de apostelen niet verboden in hun bestaan te voorzien door uitoefening van hun wettig en geoorloofd beroep, indien zij te eniger tijd geen ander middel van bestaan hadden. Zij waren even weinig te laken als Paulus, toen deze als tentenmaker met zijn eigen handen werkte (Hand. 18: 3)." -

Calvijn merkt aan: "Petrus was nog niet geroepen, om in het publiek te verschijnen tot het uitoefenen van zijn leraarsambt; hem was alleen zijn toekomstige roeping herinnerd (Joh. 20: 21 - 23), opdat hij en anderen mochten verstaan, dat zij niet te vergeefs van de aanvang af verkoren waren. Middelerwijl hadden zij te doen wat zij gewoon waren te doen en wat de mens in het private leven past." - Dat zij niets vingen, was zo vreemd niet (Luk. 5: 5).

[Zij zullen intussen veel stof tot samenspreking gehad hebben bij de herinnering van al wat op en bij dat meer geschied en door de Heere verricht was, toen Hij nog voor Zijn lijden bij hen was.]

4. En als het nu 'morgenstond geworden was. - Dit wil waarschijnlijk zeggen: "Toen de dag begon aan te breken, zodat een voorwerp op kleine afstand kon gezien worden." In landen, zover zuidelijk gelegen als Palestina, is er maar weinig of geen schemering; de nacht en de dag wisselen meer plotseling dan bij ons.

Stond Jezus op de oever. - Dit klinkt als een plotseling verschijnen, zoals toen Jezus voor het eerst in het midden zijner discipelen verscheen. - De Groot merkt aan, dat onze Heere na zijn opstanding nooit meer op de zee is gegaan. Vergelijk Openb. 21: 1: "De zee was niet meer".

Doch de discipelen wisten niet, dat het Jezus was. - Het verdient opgemerkt te worden, dat de hier gebruikte Griekse woorden volkomen dezelfde zijn als bij Maria Magdalena, toen zij dacht dat de hovenier haar aansprak, "en zij wist niet, dat het Jezus was" (Joh. 20: 14).

5. Jezus dan zei tot hen, enz. - De Heere handelde hier als een vreemde, die iets uit belangstelling vroeg. Het herinnert ons de wijze, waarop Hij met de Samaritaanse vrouw een gesprek aanving: "Geef Mij te drinken" (Joh. 4: 7). "Kinderkens", een vriendschappelijk woord. - "Toespijs". Onder dit woord wordt verstaan vlees of vis; hier vis. Er zijn er, die menen, dat de vraag eigenlijk zodanig was ingericht, dat er een ontkennend antwoord op verwacht werd. - Het antwoord dat de discipelen gaven, was kort; toch niet, zoals sommigen menen, bits. Men houde in 't oog, dat zij ver van de vrager af waren.

6. En Hij zei.... werp het net.... rechterzijde.... vinden. - De Heere ging een stap verder, om zich aan Zijn discipelen te openbaren. Hij gaf een bevel of raad, om hun net, dat

zij blijkbaar reeds in het schip hadden opgehaald, weder, en wel aan de rechterzijde van het schip, in het water te werpen. zo'n raad, met de belofte: "gij zult vinden", moet wel hun aandacht getrokken hebben en het vermoeden verwekt, dat hier niet een gewone vreemde sprak. De Heere gaf hier zo al niet een blijk van zijn almacht, zeker van zijn alwetendheid. Dat de discipelen zonder aarzelen terstond deden wat hun gezegd was, kan, mijns inziens, alleen daaraan worden toegeschreven, dat een heimelijke macht en invloed met 's Heeren woorden gepaard gingen.

7. De discipel.... het is de Heere. - Die het eerst Jezus herkende, was Johannes, die ook het eerst de opstanding geloofd had. Het was de wondervolle visvangst, die hem het eerst de Heere deed herkennen. Hij zag daarin niet enkel de wondermacht, maar de wondervolle goedheid en mildheid.

Simon Petrus dan, horende, enz. - Het hier van de apostel beschreven gedrag is karakteristiek. Juist wat te verwachten was van de discipel, die bij een vroegere gelegenheid uit het schip ging om op het water te wandelen, het zwaard trok en er op insloeg, toen de Heere door de vijanden omsingeld werd. Geestdrift is beter dan onverschilligheid. [Hoe geheel anders handelt hier Petrus, dan bij de eersten wonderdadige visvangst (Luk. 5: 8)!]. -

Het Griekse woord, door "opperkleed" vertaald, wordt in het Nieuwe Testament hier alleen gevonden. Theophylactus zegt, dat het het opperkleed was van een Syrische visser, dat hij bij het uitwerpen van zijn netten aflegt. - "Naakt" moet natuurlijk in betrekkelijke zin worden verstaan. Trok Petrus nu zijn opperkleed aan, dat hij met een gordel vastmaakte, dan ligt het voor de hand, dat hij niet is gaan zwemmen, want dan zou hij zich eer van bovenklederen hebben ontdaan, maar door het water is gaan waden.

8. En de andere discipelen kwamen met het scheepje. - Volgens het Grieks "met een scheepje, een boot", waarmee bedoeld wordt een bootje, zoals de meeste grote vissersvaartuigen bij zich hadden. Het water was blijkbaar te ondiep voor het grote schip, om er mede dicht aan de oever te kunnen komen. En zij kwamen zeker langzaam, want zij hadden "tweehonderd ellen", d. i. ongeveer 95 meter, achter hun boot een net vol vissen te trekken. Het verdient te worden opgemerkt, dat Petrus in zijn ijver, om bij de Heere te komen, en vis en net en schip en al het andere vergat. Het was als met de Samaritaanse vrouw, die "haar watervat verliet" (Joh. 4:28).

9. Als zij dan.... een kolenvuur.... vis.... brood. - Sommigen verstaan dit zo: dat het scheepje van voren op het strand werd geschoven. Daar vonden zij, dat de Heere hun "een tafel had toegericht in de woestijn" (Ps. 78: 19). Niet ver van daar had de Heere eenmaal vijfduizend mensen gevoed met "brood en vis". Het Griekse woord, door "kolenvuur" vertaald, wordt slechts op twee plaatsen in het Nieuwe Testament gevonden: hier en in het verhaal van 's Heeren verhoor voor de hogepriester (Joh. 18: 18), toen Petrus zich met diens dienaren warmde en de Heere verloochende. Sommigen denken, dat de Heere iets bijzonders op het oog had met dit kolenvuur, en dat het was om Petrus diens val te herinneren. Wellicht is het echter te ver gezocht. - Quesnel tekent aan: "Hier zijn wonderen op wonderen. Dezelfde macht, welke het net met vissen vulde, schiep andere op het land, om Zijn discipelen te tonen, dat het niet uit gebrek aan macht was om hun vissen te geven, als Christus hun er om vroeg en hun beval voor zich te vangen."

10. Jezus zei tot hen: Brengt, enz. - Eerst had de Heere gezegd: "Werpt het net aan de

rechterzijde en gij zult vinden"; thans zegt Hij: "Brengt van de vissen, die gij tril gevangen hebt", met de klemtoon op "nu". 's Heeren doel hiermee was, naar mijn gedachten, om Zijn discipelen te tonen, dat het geheim van welslagen ligt in het werken op zijn bevel, en te handelen met onbepaalde gehoorzaamheid aan zijn woord. Aan vis tot voedsel hadden zij thans geen behoefte, want daarin was voor hen voorzien.

11. Simon Petrus ging op, en trok, enz. - Ik zie geen reden om te onderstellen, dat Petrus alleen het net heeft opgetrokken. Ik acht het redelijk, te onderstellen, dat hij genoemd wordt als de leider van 'het gezelschap en de eigenaar van het vaartuig, en dat al de anderen hem hebben geholpen. Het "ging op" wil zeggen, dat Petrus aan boord ging. Wij zien hier wonder op wonder: de ongemeen grote menigte van vissen, veel groter dan gewoonlijk in de trek gevangen werd, en dat desniettemin "het net niet scheurde". - Kunnen wij er aan twijfelen, dat de discipelen de Wonderbare visvangst bij een vroegere gelegenheid in herinnering kwam, toen "het net scheurde" en de daarbij door de Heere uitgesproken woorden: "Vrees niet; van nu aan zult gij mensen vangen", en zijn merkwaardig woord: "Volgt Mij na, en Ik zal u vissers van de mensen maken"? En zullen niet enigen van hen gedacht hebben aan de gelijkenis van het koninkrijk van de hemelen, dat gelijk is aan "een net in zee geworpen", en "daarna aan de oever wordt opgetrokken" (Luk. 5: 10; Matth. 4: 10; 13: 47)? -

Wat het aantal vissen betekent, weten wij niet, en het is nutteloos, daarnaar te raden. Pearce vraagt de aandacht voor een opmerking van Hiëronymus, dat Oppian, een Grieks dichter van Cilicië, in de tweede eeuw, die over het vissen schreef, "een opgaaf geeft van het aantal hem in zijn tijd bekende vissen, zijnde juist 153."

[Opmerkelijk, dat het aantal samengesteld is uit heilige getallen:  $10 \pm 7 \times 3 \times 3 = 153$ .] - Scott merkt aan, dat deze vissen voor een aanzienlijke som gelds konden verkocht worden, die de apostelen nodig hadden voor hun terugkeer naar Jeruzalem voor de dag van het Pinksterfeest."

12. Jezus zei tot hen: Komt herwaarts, enz. - Jezus wilde zijnen discipelen bewijzen, dat Hij hun behoeften kende, en ook dat Hij, hoewel met een verheerlijkt lichaam uit de doden verrezen, op dezelfde vriendelijke toon als vroeger met hen wilde verkeren: Hij wilde met hen eten en drinken, als een vriend met zijn vrienden. Hij was evenwel hun Gastheer. Het Griekse woord, door "middagmaal" vertaald, kan ook, en hier beter, vertaald worden door "ontbijt".

En niemand... durfde.... vragen. - wetende. - de Heere was. Een onbeschrijfelijk gevoel van verlegenheid, eerbied en vrees had zich van hen meester gemaakt. - Chrysostomus zegt: "Ziende, dat zijn gedaante veranderd was en eerbiedwekkend, waren zij verbaasd, en wensten wel iets te vragen; doch vrees, en de wetenschap dat Hij niet iemand anders, maar dezelfde was, stuitte het onderzoek, en zij aten slechts met Hem wat Hij. met groter uitoefening van macht dan te voren, voor hen schiep Want nu zag Jezus niet meer op naar de hemel, of deed die menselijke verrichtingen; daarmede aantonende, dat die, welke Hij vroeger deed, gedaan werden uit inschikkelijkheid."

13. Jezus dan kwam en nam het brood, enz. - Hij kwam als de Gastheer en Onderhouder van de zeven verbaasde discipelen, en gaf hun brood en vis, zoals Hij ongetwijfeld bij vroegere gelegenheden en misschien wel op dezelfde plaats gedaan had. Een nieuw en vol bewijs, dat Hij van de doden was opgestaan. Alleen bij de zee van Galiléa, in de open lucht, ver van alle stoornis, bij vol daglicht, at en dronk Hij

aan een gemeenschappelijk maal. Kon dit zevental, van deze dag af, ooit twijfelen, indien zij voor die tijd getwijfeld mochten hebben, dat de Heere van de doden was opgestaan? Voorzeker heeft Hij hun ook wel in herinnering willen brengen het grote wonder van de spijziging van duizenden met weinig brood en vis, en hun bewijzen, dat Hij zou voortgaan voor hen te doen wat Hij vroeger voor degenen, die Hem in de woestijn gevolgd waren, gedaan had. - Chrysostomus tekent aan, dat ons niet rechtstreeks gezegd wordt, dat de Heere met de discipelen gegeten heeft, doch dat dit waarschijnlijk is, naar Lukas' woorden in Hand. 1: 3. [En ook volgens die van Petrus, Hand. 10: 11.]

14. Dit was nu de derde maal, enz. - De derde maal namelijk, dat de Heere aan oenige bijeenzijnde discipelen verscheen is. - Mijns inziens bevatten de verzen 1 - 14 onder symbolische feiten grote geestelijke is waarheden, een grote allegorie, om van de Kerk voor alle eeuw lessen te geven. Zo hebben het ook bijna alle Schriftverklaarders opgevat, zelfs de Groot, die anders dikwijls koud en rationalistisch in zijn opvatting is. Met deze geschiedenis heeft de Heere willen leren:

1 dat de eerste plicht van de leraren is: "vissers van de mensen" te zijn; - 2e dat de leraren zonder Christus' tegenwoordigheid en zegen niets kunnen doen; - 3e dat bij 's Heeren wederkomst het werk van de Kerk voltooid zal zijn en de rekening van de uitkomsten zal opgemaakt worden; - 4 dat er een groot "bruiloftsmaal des Lams" ten laatste zal gehouden worden, wanneer Christus zijn getrouwe dienstknechten zal verwelkomen en bij. komende, hen zal dienen" (Luk. 13: 37); - 5. dat, terwijl de discipelen van Christus over de onstuimige wateren van de wereldzee reizen, Hij van uit de hemel op hen neerziet; - 6e dat het plotseling verschijnen van de Heere bij het aanbreken van de morgen misschien voorstelt 's Heeren tweede komst. "De nacht is voorbijgegaan, en de dag is aangebroken." Als de morgen daagt, zal Christus verschijnen.

### **JOHANNES 21: 15 - 17.**

Christus' vraag aan Petrus. - Petrus' antwoord aan Christus. - Christus' opdracht aan Petrus

*15. Toen zij dan het middagmaal gehouden hadden, zei Jezus tot Simon Petrus: Simon, zoon van Jonas! hebt gij Mij liever dan deze? Hij zei tot Hem: Ja, Heere! Gij weet dat ik U liefheb. Hij zei tot hem: Weid Mijn lammeren.*

*16. Hij zei weer tot hem ten tweeden male: Simon, zoon van Jonas! hebt gij Mij lief? Hij zei tot Hem: Ja, Heere! Gij weet, dat ik u liefheb. Hij zei tot Hem Hoed Mijn schapen.*

*17. Hij zei tot hem ten derden mate: Simon, zoon van Jonas! hebt gij Mij lief? Petrus werd bedroefd, omdat Hij ten derden mate tot hem zei: Hebt gij Mij lief? en zei tot Hem Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik U liefheb. Jezus zei tot hem: Weid Mijn schapen.*

Deze verzen beschrijven een belangrijk gesprek tussen onze Heere Jezus Christus en de apostel Petrus. Dit gedeelte moet voor de oplettende Bijbellezer, die zich de drie malen herhaalde verloochening van de Apostel herinnert, een allerbelangrijkst gedeelte van de Schrift zijn. Goed zou het voor de Kerk zijn, als alle "middagmaal" - gesprekken onder de Christenen even nuttig en opbouwend waren als dit gesprek.



Ten eerste behoren wij, in deze verzen, op te merken de vraag van Christus tot Petrus: "Simon, Jonas' zoon, hebt gij Mij lief?" Drie malen vinden wij dezelfde vraag herhaald.

Het schijnt het incest waarschijnlijk, dat deze driedubbele herhaling ten doel had, om de Apostel zijn eigen drie malen herhaalde verloochening te herinneren. Eens vinden wij een opmerkelijke bijvoeging bij de vraag: "Hebt gij Mij liever dan dezen?" Het is een redelijke onderstelling, dat die drie woorden "meer dan dezen" ten doel hadden Petrus zijn al te stoute bewering te herinneren: "Of zij ook allen geërgerd werden, zo zal ik toch niet." Het is juist, alsof onze Heere wilde zeggen: "Wilt gij u nu boven anderen verheffen? Hebt gij nu uw eigen zwakheid leren kennen?"

"Hebt gij Mij lief?" moge op het eerste gezicht een eenvoudige vraag zijn. Van een zijde beschouwd is zij het ook. Zelfs een kind kan liefde verstaan, en kan zeggen of hij iemand bemint of niet. Toch is: "Hebt gij Mij lief" in waarheid een zeer beproevende vraag. Wij kunnen veel weten, en veel doen, en veel belijden, en veel praten, en veel werken, en veel geven, en veel ervaren, en veel vertoning in onze godsdienst maken, - en toch nog dood zijn voor God, uit gebrek aan liefde, en eindelijk in het verderf storten. Hebben wij Christus lief? Dat is de grote vraag. Zonder deze liefde is er geen leven in ons Christendom, zijn wij niet beter dan geschilderde wassenbeelden, opgezette levenloze dieren in een museum, klinkende schellen en luidende cymbalen. Waar geen liefde is, daar is geen leven.

Laat ons zorgen, dat er enig leven in onze godsdienst zij. Kennis, rechtzinnigheid, zuivere inzichten, geregeld gebruik van vormen, een eerwaardig zedelijk leven, - dit alles maakt geen waar Christen uit. Er moet enig persoonlijk gevoel jegens Christus zijn. Het gevoel alleen is ongetwijfeld een armelijke, nutteloze zaak en kan vandaag aanwezig en morgen verdwenen zijn. Maar gehele afwezigheid van gevoel is een zeer slecht teken, en veroordeelt dan toestand van de ziel van een mens. De mannen en vrouw, aan wie Paulus zijn brieven schreef, hadden gevoel en schaamden zich daar niet over. Er was er Een in de hemel die zij lief hadden, en die een was Jezus, de Zoon van God. Laat ons trachten hun gelijk te zijn, en enig waar gevoel in ons Christendom te hebben, als wij hopen in hun beloning te doelen.

Ten tweede behoren wij in deze verzen op te merken het antwoord op de vraag van Christus. Drie malen vinden Wij, dat de apostel zegt: "Gij weet, dat ik U liefheb." Eens wordt ons gemeld, dat hij zei: "Gij weet alle dingen." Eens hebben wij de treffende aanmerking, dat hij bedroefd werd, omdat Hem ten derden male gevraagd werd. Wij behoeven niet te twifelen of de Heere wekte, als een bekwaam geneesheer, deze droefheid met voorbedachtheid op. Hij wilde het geweten van de apostel prikkelen, en Hem een ernstige les geven. Het was smartelijk voor de discipel, ondervraagd te worden;. hoeveel smartelijker moet het voor de Meester geweest zijn, verloochend te worden!

Het antwoord, dat de vernederde apostel gaf, is de enige rekenschap, die de ware dienaar van Christus op iedere leeftijd van zijn godsdienst kan geven. Zulk iemand kan zwak, en bevreesd, en onwetend, en onstandvastig zijn, en in vele dingen struikelen, maar in ieder geval is hij waar en oprecht. Vraag hem of hij bekeerd is, of hij een gelovige is, of hij genade heeft ontvangen, of hij gerechtvaardigd is, of hij geheiligd is, of hij uitverkorene is, of hij een kind van God is. Doe hem een van deze vragen, en hij zal misschien antwoorden, dat hij het werkelijk niet weet! - Maar vraag hem of hij Christus lief heeft, en hij zal antwoorden: "Ja".

Hij zal er misschien bijvoegen, dat hij Hem niet liefheeft, zoals hij Hem behoorde lief te hebben; maar hij zal niet zeggen, dat hij Hem in het geheel niet liefheeft. Deze regel

zal waar bevonden worden en met zeer weinige uitzonderingen, en waar werkelijk genade is, daar zal ook een bewustheid van liefde tot Christus zijn.

Wat is, na alles, het grote geheim van Christus lief te hebben? Het is een inwendig gevoel, van Hem vergeving en verzoening ontvangen te hebben. Zij hebben veel lief, die voelen dat hun veel vergeven is. Hij die met zijn zonden door het geloof tot Christus gekomen is, en de zegen van vrije en volle vrij spraak gesmaakt heeft, hij is de mimisch, wiens hart vol zal zijn van liefde tot zijn Zaligmaker. Hoe meer het ons tot werkelijkheid wordt, dat Christus voor ons geleden heeft, en onze schuld aan God betaald heeft, en dat wij gewassen en gerechtvaardigd zijn door Zijn bloed, des te meer zullen wij Hem liefhebben, omdat Hij ons heeft liefgehad en zichzelf voor ons heeft overgegeven. Onze kennis van leerstellingen moge gebrekkig zijn. Onze bekwaamheid om onze meningen te verdedigen moge gering zijn. Maar wij kunnen niet verhinderd worden te gevoelen. En onze bewustheid zal die van de apostel Petrus zijn: "Gij, Heere, die alle dingen weet, Gij kent mijn hart, en Gij weet dat ik 11 liefheb."

Ten laatste behoren wij in deze, verzen op te merken de opdracht van Christus aan Petrus. Drie malen vinden wij, dat de Heere zegt: Hoed Mijn "kudde", eenmaal: Weid Mijn "lammeren", en twee malen: Mijn "schapen".

Kunnen wij een ogenblik twijfelen, of deze drie malen herhaalde opdracht vol diepe betekenis was? De Heere bedoelde, Petrus nog eens weer de last op te dragen, het werk van een apostel te verrichten, niettegenstaande diens val. Maar dit was slechts een klein gedeelte van de betekenis. Het was de bedoeling, Petrus en de gehele Kerk deze gewichtige les te eren, dat anderen nuttig te zijn en het werken voor Christus de grote toetssteen van liefde is. Niet een luid spreken en opgewonden belijden; zelfs niet een onstuimige, bovenmatige ijver, en bereidheid om het zwaard te trekken en te strijden, - maar de aanhoudende, geduldige, werkzame poging om de schapen van Christus, die verstrooid zijn over de gehele zondige wereld, goed te doen, dat is het beste bewijs een oprecht discipel te zijn. Dit is het ware geheim van de grootheid van een Christen. Er staat op een andere plaats geschreven: "Zo wie onder u zal willen groot worden, die zij uw dienaar, en zo wie onder u de eerste zal willen zijn, die zij uw dienstknecht, gelijk de Zoon des mensen niet is gekomen om gediend te worden, maar om te dienen, en zijn ziel te geven tot een rantsoen voor velen" (Matth. 2,0: 26 - 28.)

Laat het bevel van onze gezegende Meester, kort voor Zijn heengaan gegeven, in ons geweten wonen, en zich openbaren in de praktijk van ons dagelijks leven. Wij kunnen er zeker van zijn, dat het niet voor niet is, dat wij deze dingen tot onze lering vermeld vinden, juist even voor dat Hij de wereld verliet. Laat ons jagen naar een liefhebbende, handelende, nuttige, hardwerkende, onzelfzuchtige, vriendelijke godsdienst. Laat het onze dagelijkse begeerte zijn, aan anderen te denken, voor anderen te zorgen, anderen goed te doen, en de smart van deze zondige wereld te verzachten, en de vreugd er van te vermeerderen. Dat is het grote beginsel verwezenlijken, hetwelk onze Heere Petrus wilde leren in het bevel, dat Hij hem gaf. Zo levende en zo arbeidende, om onze paden in te richten, zullen wij het ruimschoots waar bevinden, dat "het zaliger is te geven, dan te ontvangen" (Hand. 2,0: 35).

#### AANTEKENINGEN.

15. Toen zij dan het middagmaal gehouden hadden. - Met dit vers vangt een gesprek van de Heere met Petrus aan. Opmerkelijk, dat Hij dit niet eer begon, voordat het gemeenschappelijk ontbijt was afgelopen. Niets was meer geschikt om de apostelen

voor te bereiden, om met liefde en genegenheid de woorden van hun Heere aan te nemen.

... Zei Jezus tot Simon Petrus. - Dat er een bijzondere reden bestond, waarom de Heere Petrus alleen aansprak, ligt vuurde hand. Men denke aan het eigenaardig karakter van Petrus en wat kort voor 's Heeren kruisiging met hem geschied was. Niemand had zo op eigen kracht gesteund en dit uitgesproken. Niemand had zo'n onstandvastigheid getoond in de ure van de beproeving. Niemand was zo treurig gevallen, door zijn Meester drie malen te verloochenen. De Heere wilde hem zijn diepen val, door overmoedig zelfvertrouwen en gebrek aan waakzaamheid en gebed, herinneren. Drie malen had hij zijn Meester verloochend; drie malen moest hem in het openbaar gevraagd worden, of hij zijn Meester liefhad. Daarbij wilde Hij Petrus in diens vollen staat als een betrouwbaar apostel en dienaar in de tegenwoordigheid van zes getuigen herstellen. Eindelijk wilde de Heere Petrus leren wat het voornaamste streven van een apostel en leraar behoort te zijn: liefde voor de zielen van anderen, en ijverig zorgdragen voor de schapen van Christus' kudde. -

Calvijn schrijft: "Zulk een herstelling was nodig voor Petrus en zijn hoorders; voor Petrus, opdat hij te stoutmoediger zijn ambt zou uitoefenen, verzekerd zijnde van de roeping, waarin Christus hem op nieuw bevestigd had; voor zijn hoorders, opdat de vlek, die op zijn persoon rustte, geen oorzaak zou geven om het Evangelie te minachten. Ook voor ons, in deze tijd, is het van groot gewicht, dat Petrus ons voorkomt als een nieuw mens, van wie de schande, die zijn gezag zou hebben kunnen verminderen, is weggenomen."

Simon, Jonas' zoon. - De manier van aanspraak, drie malen in dit belangrijk gesprek gebezigd, is door de Heere alleen bij deze gelegenheid en toen Petrus voor het eerst bij Hem was gekomen, gebruikt (Joh. 1: 42). Sommigen menen, dat de Heere opzettelijk de naam Petrus vermeed, om hem te herinneren hoe hij bij een kort geleden gelegenheid zich niet als een petrus (rotssteen) gedragen had. Anderen, dat de Heere hem de gedenkwaardige dag wilde in het geheugen roepen, toen hij begon een discipel te worden en Jezus tot hem zei: "Gij zijt Simon, de zoon van Jonas." Weer anderen, dat de Heere hem wilde herinneren de dag, waarop hij als apostel de goede belijdenis deed en Hij tot hem zei: "Zalig zijt gij, Simon, Bar-Jona" (Matth. 16: 17).

Nog anderen, dat de Heere hem wilde doen denken aan zijn geringe afkomst Ik voor mij houd het er voor, dat de Heere bedoelde hem terug te voeren tot de dag, waarop hij voor het eerst een discipel van Christus werd en al de drie jaren, die sedert verlopen waren. Het is als wilde Hij zeggen: "Simon, Jonas' zoon, gij herinnert u de dag, toen gij voor het eerst tot Mij kwam en Mij erkende het Lam Gods (Joh. 1: 35 - 42).

Gij weet, wat gij geweest zijt, en alles waar gij sinds die dag doorheen zijt gegaan. Nog eenmaal spreek Ik u met dezelfde naam aan, met welken Ik begon. Alvorens u uit te zenden en u andermaal de last op te leggen, vraag Ik u in tegenwoordigheid van deze zes broeders: Hebt gij Mij lief?"

Hebt gij Mij liever dan dezen? - Het was een eenvoudige, maar tevens onderzoekende vraag. De uitdrukking: "Liever dan dezen?", welke alleen in dit vers gevonden wordt, laat drie verklaringen toe: 1. Hebt gij Mij liever dan deze uw broeders, en zijt gij gewillig hen om Mij nentwille op te geven, en, zo de nood het vordert, Mij alleen te volgen? - 2e Hebt gij Mij meer lief dan deze schepen en vissen, en zijt gij gewillig die alle voor Mij er aan te geven, en u te wijden om het Evangelie te verkondigen? - 3e zoals de meeste verklaarders het opvatten: Hebt gij Mij meer lief, dan uw broeders Mij liefhebben Gij herinnert u zeker de dag, toen gij zó driest zei: "Al zouden zij allen U verlaten, ik geenszins." Toen waart gij vermetel te verklaren, dat gij getrouwer

waart dan de anderen. Zijt gij dat nu nog? Zijt gij, na alles wat gebeurd is, er zeker van, dat uw hart beter is dan dat van anderen? –

Beslist verkies ik deze laatste opvatting. Ik meen, dat de bedoeling was, Petrus te eren, dat de twee grote eigenschappen voor een trouw herder zijn: liefde en ootmoed.

Hij zei.... Ja, Heere weet.... ik U liefheb. - Het antwoord

van Petrus is een model van oprechtheid en ootmoed. Hij beroept zich op 's Heeren kennis van zijn hart. Hij waagt 't niet, een woord omtrent anderen te zeggen, of zijn liefde met die zijner broederen te vergelijken. Liefde tot Christus is een van de eenvoudigste kenmerken van een waar Christen. Hij moge niet met zekerheid gevoelen dat hij bekeerd is, of dat hij oprechte gelooft; maar hij is oprecht, en verlangt te kunnen verklaren, dat hij Christus liefheeft.

Hij zei weid Mijn lammeren. - Van Petrus een openlijke belijdenis ontvangen hebbende van diens oprechte liefde, gaat de Heere voort, met hem te zeggen hoe die liefde getoond moet worden, en hem zijn opdracht voor de toekomst te geven. Hij beveelt hem de wezenlijkheid zijner liefde te betonen, door "zijne lammeren te weiden". Door "lammeren" versta ik zulken, die nog jong en zwak zijn in geestelijke ervaring; hij moest die niet verachten of veronachtzamen, omdat zij zwak zijn. Zeker dacht Petrus aan deze woorden, toen hij in zijn Zendbrief schreef: "Weidt de kudde Gods, die onder u is" (1 Petrus 5: 2). Met "weiden" bedoelde de Heere, dat Petrus de zielen voeden moest met het brood des levens, en over hun geestelijke belangen zorgvuldig de wacht honden, gelijk een goed schaapherder zijn kudde bewaakt. - Augustinus merkt op, dat Christus beide hier en in de volgende twee verzen zegt Mijn en niet uwe. De Kerk is Christus' eigendom en niet van de leraren. - Bullinger tekent aan, dat Christus van de roeping tot visser overgaat tot die van herder, omdat deze laatste meer dan enige andere het herders- en leraarsambt aanduidt.

16. Hij zei weder tot hem, enz. - Nu vraagt de Heere Petrus niet: Hebt gij Mij liever dan dezen? maar alleen: Hebt gij Mij lief? Het antwoord van Petrus luidt als de vorige maal. De herhaling van de vraag bedoelde zeker, om Petrus' aandacht te wekken en de gehele zaak hem meer op het gemoed te drukken. Nu geeft de Heere hem "de schapen te hoeden", de meer gevorderde leden zijner gemeente te verzorgen en te bewaren, te besturen.

[Het Griekse woord, door "Weiden" overgezet, vindt men in Matth. 8: 30, 33 en Luk. 15: 15; en dat door "hoeden" vertaald, in Luk. 17: 7; 1 Kor. 9: 7; Hand. 20: 28; 1 Petrus 5: 2; Jud. vers 12; Openb. 7: 17.

Zij, die uit dit Schriftgedeelte de suprematie van Petrus boven andere apostelen willen bewijzen, dwalen zeer. Als Christus met deze woorden van Petrus gevorderd heeft, dat die al zijn lammeren en schapen zou hoeden en weiden, dan is hij zeker in zijn plichtsbetrachting te kort geschoten. Hij heeft nooit enige suprematie over de andere discipelen uitgeoefend; maar heeft, door hen uitgezonden, gehoorzaamd (Hand. 8: 14), en door Paulus bestraft zijnde, nam hij dit aan (Gal. 2: 11 - 16), en was er zover van af alle Christus' schapen te weiden, dat hij dit nimmer de van het gebied van Paulus gedaan heeft - Brentius merkt aan, dat Petrus' lastgeving aan de ouderlingen, in zijn Zendbrief, duidelijk bewijst, dat het bevel van de Heere: "weid, hoed", niet Petrus alleen gold, zoals de Roomszen zeggen, maar alle bedienaren in de Kerk van Christus zonder uitzondering: "De ouderlingen, die onder u zijn, vermaan ik, die een mede - ouderling ben: Weidt de kudde Gods" (1 Petrus 5: 1, 2).

17. Hij zei tot hem ten derden maal, enz. - De Heere deed Petrus drie malen de vraag, om hem in herinnering te brengen, dat hij Hem drie malen verloochend had.

[Toch ook wel, om Petrus in de gelegenheid te stellen, tegenover de drievoudige verloochening, drievoudig zijn liefde tot Hem uit te spreken.]

Werd Petrus door die ten derden male gedane vraag "bedroefd", het diende om hem te herinneren, dat, zo hij bedroefd werd, doordat hem drie malen gevraagd werd: "Hebt gij Mij lief?", hoeveel meer het zijn Meester moet gesmart hebben, toen hij Hem drie malen verloochende. In het Grieks worden twee onderscheiden woorden gebezigd, die beide door "lief hebben" vertaald zijn. Het een duidt eens hogere, kalmere, edelere soort van liefde aan, dan het andere. Dit is het woord, hetwelk de Heere gebruikte in het 15e en 16. vers. Het andere is dat, hetwelk Petrus telken male bezigt, en dat de Heere eenmaal in het 17e vers aanwendt.

[Ook in onze taal hebben wij daarvoor twee onderscheiden woorden, die geheel met de Griekse overeenkomen: "lief hebben" en "beminnen". Jammer, dat dit bij deze gelegenheid onze Statenvertalers is ontgaan, terwijl zij het in de tweede betekenis zo juist hebben overgezet in de geschiedenis van de rijken jongeling (Markus 10: 17 - 22), waar wij in vs. 21 lezen: "En Jezus, hem aanziende, beminde hem."

Da Costa merkt aan: "Het is eerst in de deze tijd opgemerkt, met wat fijnheid van nuance de vraag door Jezus aan Petrus: "Hebt gij Mij liever dan dezen, d. i. liever dan de andere apostelen Mij lief hebben?" - met kennelijke terugslag op de vroegere betuiging van Petrus: al zouden zij U allen verlaten, ik geenszins, Markus 14: 29; Joh. 13: 37 - door Petrus beantwoord wordt.

De vraag: "Hebt gij Mij lief?" wordt door de Heere gedaan met een woord, dat in het Grieks betekent: iemand lief hebben uit achting, met hart en ziel beschouw als een vererenswaardig voorwerp; het antwoord daarop gaf Petrus met een ander woord, dat in het Grieks betekent: iemand persoonlijk uit welgevallen beminnen.

Het antwoord van Petrus is dus niet alleen niet: dat hij Jezus meer lief heeft dan de andere discipelen, maar in nederigheid: "Heere! Gij weet dat ik U bemin."

Op de tweede vraag van de Heere: "Simon, zoon van Jonas, hebt gij Mij lief (nu niet: liever dan deze)? is het antwoord weer van Petrus: "Heere, Gij weet dat ik u bemin."

En letten wij er nu op, dat de Heere Hem ten derden male vraagt: "Simon, zoon van Jonas, (niet hebt gij Mij lief;; maar nu met diens eigen woorden) bemint gij Mij?" wij zullen het te beter verstaan, hoe Petrus bedroefd werd, dat Jezus hem dit ten derden male vroeg.

Ook het derde antwoord van Petrus, waarmee hij op de alwetendheid van Jezus bij de oprechtheid zijner belijdenis zich kan beroepen, is bij een meer juiste vertaling te treffender, als hij zegt: "Heere, Gij weet alle dingen, het is U bekend, dat ik U bemin"."]

## **JOHANNES 21: 18 - 25.**

Wat de Christenen te wachten staat bij Christus vooraf bekend. - De dood van de gelovige verheerlijkt God. - Onze eigen dood behoren wij het eerst te gedenken. - Aantal en grootheid van Christus' werken.

*18. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, toen gij jonger waart, gorde gij uzelf, en wandelde alwaar gij wilde; maar wanneer gij zult oud geworden zijn, zal een ander u gorden en brengen waar gij niet wilt.*

*19. En dit zei Hij, betekende met hoedanige dood hij God verheerlijken zou. En dit gesproken hebbende, zei Hij tot hem: Volg Mij.*

*20. En Petrus, zich omkerende, zag de discipel volgen, welken Jezus liefhad, die ook in het avondmaal op zijn borst gevallen was, en gezegd had: Heere, wie is 't, die U verraden zal*

21. *Als Petrus deze zag, zei hij tot Jezus: Heere, maar wat zal deze*  
 22. *Jezus zei tot hem: Indien Ik wil, dat hij blijve totdat Ik kome, wat gaat het u aan? Volg gij Mij.*  
 23. *Dit woord dun ging uit onder de broederen, dat deze discipel niet zonde sterven; en Jezus had tot hem niet gezegd, dat hij niet sterven zonde; maar: Indien Ik wil dat hij blijve totdat Ik kom, wat gaat het u aan?*  
 24. *Deze is de discipel, die van deze dingen getuigt en deze dingen geschreven heeft, en wij weten dat zijn getuigenis waarachtig is.*  
 25. *En er zijn nog vele andere dingen, die Jezus gedaan heeft, welke, zo ze elk in 't bijzonder geschreven werden, ik acht dat ook de wereld zelf de geschreven boeken niet zonde bevatten. Amen.*

Deze verzen vormen het besluit van het Evangelie van Johannes en brengen het kostbaarste boek van de Bijbel ten einde. De mens, die dit gedeelte zonder ernstig en plechtig gevoel kan lezen, is diep te beklagen. Het is als het luisteren naar de afscheidswaarden van een vriend, die wij mogelijk niet zullen wederzien. Laat ons met eerbied de lessen beschouw, die dit gedeelte van de Schrift bevat.

Ten eerste leren wij, uit deze verzen, dat de toekomstige geschiedenis van de Christenen, zowel in leven als sterven, bij Christus vooruit bekend is. De Heere zegt aan Simon Petrus: "Wanneer gij zult oud geworden zijn, zal een ander u gorden, en brengen waar gij niet wilt."

Deze woorden waren, ontegensprekelijk, een voorspelling van de wijze waarop de apostel sterven zou. Zij werden in latere dagen verwezenlijkt, toen Petrus als martelaar voor de zaak van Christus gekruisigd werd. De tijd, de plaats, de wijze, het pijnlijke voor vlees en bloed van des discipels dood waren alle zaken, die de Meester vooruitzag.

Deze waarheid is uitnemend vol troost voor een waren belijder. De kennis van toekomstige zaken zou in de meeste gevallen een smartelijke wetenschap zijn. Te weten wat ons zal overkomen, en toch niet in staat te zijn het te voorkomen, zou ons eenvoudig ellendig maken. Maar het is een onuitsprekelijke troost te bedenken, dat onze gehele toekomst Christus bekend en door Hem vooruit beschikt is. Daar is geen toeval op onze levensreis. Alles van het begin tot het einde is vooruitgezien, - beschikt door Een die te wijs is om te dwalen, en te liefderijk om ons kwaad te doen.

Laat ons deze waarheid in onze harten bewaren en haar ijverig in praktijk brengen in al de dagen van duisternis, welke wij nog moeten doorgaan. In zulke dagen behoren wij ons te sterken met de gedachte: "Christus weet dit en wist het, toen Hij mij riep om zijn discipel te worden." Het is dwaas, te kniezen en te murmureren over de smarten van hen, die wij liefhebben.

Wij moesten liever bedenken, dat alles wel gedaan is. Het is nutteloos te treuren en oproerig te zijn, als wij zelf bittere kelken hebben te ledigen. Wij moesten liever zeggen: "Dit is ook van de Heere. Hij voorzag het, en zou het voorkomen hebben, als het niet voor mijn bestwil was geweest." Gelukkig zijn zij, die in de geest van die ouden gelovige kunnen doordringen, die zei: "Ik heb een verbond met mijn Heere gemaakt, dat ik nooit iets kwalijk zal nemen, dat Hij mij aandoet." Wij mogen soms op ruwe paden hebben te wandelen, op onze weg naar de hemel. Maar zeker is het een rustgevend, verzachtende gedachte: "Iedere stap van mijn reis was bij Christus vooruit bekend."

Ten tweede leren wij, in deze verzen, dat de dood van een gelovige ten doel heeft God

te verheerlijken. De Heilige Geest zegt ons deze waarheid in eenvoudige taal. Hij verklaart het duistere woord dat van de lippen kwam van onze Heere over het einde van Petrus. Hij zegt ons, dat Jezus dit zei, "betekenende met hoedanige dood hij God verheerlijken zou."

De zaak, hier voor ons, wordt waarschijnlijk niet beschouwd zo als zij behoort beschouwd te worden. Wij zijn zo geneigd het leven aan te merken als de enige tijd om Christus te verheerlijken, en werkdadigheid als de enige wijze om onze godsdienst te tonen, dat wij de dood voorbijzien, behalve als een smartelijk einde aan een nuttig leven.

Toch mag dit niet. Wij kunnen voor de Heere sterven, even goed als voor de Heere leven. Wij kunnen geduldige lijdensgenooten zijn, even goed als werkzame arbeiders. Gelijk Simson, kunnen wij voor God meer doen in onze dood dan wij ooit deden in ons leven. Het is waarschijnlijk, dat het geduldig lijden van onze martelaren meer uitwerking had op de gemoederen van hun volk, dan al de predicates die zij voordroegen en dan al de boeken die zij schreven. Eén ding is in alle gevallen zeker, - het bloed van de martelaren was het zaad van de Kerk.

Wij kunnen God verheerlijken in de dood, als wij daarvoor bereid zijn, wanneer ook die dood komen moge. - De Christen, die bevonden wordt als een schildwacht op zijn post, als een dienaar met zijn lendenen omgord en zijn kaars brandende, met een hart toebereid en gereed om te vertrekken, - de mens, voor wie plotselinge dood, volgens de algemene toestemming van allen die hem kenden, plotselinge heerlijkheid is, - deze is een mens, wiens einde God verheerlijkt. -

Wij kunnen God in de dood verheerlijken, door deszelfs smarten geduldig te verduren. De Christen, wiens geest volkomen overwinning heeft over het vlees, die de pennen van zijn aardse tabernakel met grote lichamelijke smart rustig voelt uittrekken, en toch nooit murmureert of klaagt, maar stil inwendige vrede geniet - ook deze is een mens, wiens einde God verheerlijkt. - Wij kunnen God verheerlijken in de dood, door aan anderen te tonen de troost en steun, die wij in de genade van Christus vinden. Het is iets grote, als een sterfelijk mens met David zeggen kan "Al ging ik ook door een dat van de schaduw des doods, ik zonde geen kwaad vrezen" (Psalm 23: 4). De Christen, die als Standvastig in "de Reize naar de eeuwigheid" voor een ogenblik in de rivier kan staan, en tot zijn metgezellen rustig kan praten, terwijl hij zegt: "Mijn voet is veilig vastgezet: Mijn moeitevolle dagen zijn geëindigd," - deze, deze is een mens, wiens einde God verheerlijkt. zo'n dood laat een teken voor de levende achter en wordt niet spoedig vergeten.

Laat ons bidden, terwijl wij gezond leven, dat wij God in ons einde mogen verheerlijken. Laat ons aan God overgeven het waar, en wanneer, en hoe, en geheel de wijze waarop wij zullen scheiden. Laat ons alleen vragen, dat het God moge verheerlijken.

Hij is een wijs man, die John Bunyan's raad opvolgt, en zijn laatste uur aanhoudend in gedachte heeft, en het tot zijn metgezel maakt. Het was een belangrijk woord van John Wesley, toen iemand in de leerstellingen en de praktijken van de Methodisten fouten vond: "In ieder geval sterft ons volk toch goed."

Ten derde leren wij, in deze verzen, dat wat wij ook mogen denken van de toestand van andere mensen, wij het eerst aan ons eigen moeten denken. Toen Petrus nieuwsgierig en bezorgd vroeg naar de toekomst van de apostel Johannes, ontving in onze Heere een antwoord van diepe betekenis: "Indien ik wil, dat hij blijve, totdat Ik kome, wat gaat het u aan? Volg mij." Enig gedeelte van deze zin moge moeilijk wezen, het bevat toch een praktische les, die niet misverstaan kan worden. Het beveelt

iedere Christen, eerst aan zijn eigen hart te denken, en in zichzelf een blik te slaan. Natuurlijk wenst onze gezegende Verlosser niet, dat wij de zielen van anderen zullen verwaarlozen, of geen belang in hun toestand stellen. zo'n gemoedsgesteldheid zou niets minder zijn dan liefdeloze zelfzucht, en zou duidelijk bewijzen dat wij de genade Gods niet bezitten. De dienstknecht van Christus behoort een wijd ruim hart te hebben, evenals zijn Meester, en het tegenwoordige en eeuwige geluk te wensen van allen die rondom Hem zijn. Hij behoort vurig te wensen en te arbeiden om de smarten te verzachten, en de vreugde te vermeerderen van ieder die onder zijn bereik is, en als hij de gelegenheid er toe heeft, alle mensen goed te doen. Maar, in al zijn doen, moet de dienaar van Christus nooit zijn eigen ziel vergeten. Liefde en ware godsdienst moet men beiden bij zichzelf beginnen.

Het is vruchteloos te ontkennen, dat de plechtige waarschuwing van onze Heere aan zijn voorbarige discipel tegenwoordig zeer nodig is. De zwakheid van de menselijke natuur is zo groot, dat zelfs ware Christenen aanhoudend onderworpen zijn om in uitersten te vervallen. Sommigen zijn zo geheel in hun eigen inwendige ervaring verdiept en in de strijd van hun eigen hart, dat zij de buitenwereld vergeten. Anderen zijn zo bezig met goed te doen aan de wereld, dat zij hun eigen zielen verwaarlozen. Beiden doen verkeerd, en beiden moeten naar een uitnemender weg uitzien; maar niemand doet misschien zoveel kwaad aan de godsdienst, als zij die bemoeiallen zijn omtrent de zaligheid van anderen en tegelijkertijd hun eigen zaligheid verwaarlozen. Van zo'n strik als deze mogen de krachtige woorden van onze Heere ons verlossen! Wat wij ook doen voor anderen (en wij kunnen nooit genoeg doen), laat ons nooit onze inwendige mens vergeten. De Bruid in het Hooglied is, helaas, niet de enige die oorzaak heeft om te klagen: "Zij hebben mij gezet tot een hoedster van de wijngaarden; mijn wijngaard, die ik heb, heb ik niet gehoed" (Hoogl. 1: 6.)

Eindelijk leren wij, uit deze verzen, het aantal en de grootheid van de werken van Christus gedurende zijnen aardse bediening. Johannes sluit zijn Evangelie met deze merkwaardige woorden: "En er zijn nog vele andere dingen, die Jezus gedaan heeft, welke, zo ze elk in het bijzonder geschreven werden, ik acht dat ook de wereld zelf de geschreven boeken niet zonde bevatten." Natuurlijk moeten wij deze woorden niet door een te letterlijke verklaring verwringen. Te veronderstellen dat de Evangelist bedoelde dat de wereld de stoffelijke deden, die geschreven zouden worden, niet zou kunnen bevatten, is klaarblijkelijk onredelijk en ongerijmd. De enige juiste uitlegging moet een geestelijke en figuurlijke zijn.

Zoveel als de menselijke geest kan opnemen, wordt ons van de wonderen en werken van Christus verhaald. Het zou niet goed zijn voor de wereld, meer te hebben. De menselijke ziel kan, gelijk het lichaam, slechts een zekere hoeveelheid verteren. Juist zoveel wonderen, zoveel gelijkenissen, zoveel bekeringen, zoveel woorden van vriendelijkheid, zoveel werken van barmhartigheid, zoveel arbeid, zoveel gebeden, zoveel waarschuwingen, zoveel beloften, zoveel voorschriften, zoveel voorspellingen zijn verhaald als de wereld kan bevatten. Als er meer verhaald was, zou het weggeworpen zijn. Er is genoeg om iedere ongelovige zonder verontschuldiging te maken, genoeg om iedere heilbegerige de weg naar de hemel te wijzen, genoeg om het hart van iedere eerlijk gelovige te bevredigen en genoeg om de mens te veroordelen, als hij zich niet bekeert en gelooft, genoeg om God te verheerlijken.

Het grotere vat kan slechts een zekere hoeveelheid vloeistof bevatten. Aller mensen ziel zonde Christus niet hoger waarderen, als er meer geschreven stond. Daar is genoeg, en om over te houden. Dit getuigenis is waar. Laat ons dit ontkennen, als wij kunnen.



En laat ons nu het Evangelie van Johannes met gemengde gevoelens van diepen ootmoed en grote dankbaarheid besluiten. Wij mogen wel ootmoedig zijn, als wij bedenken hoe onwetend wij zijn, en hoe weinig wij de schatten begrijpen, die het Evangelie bevat. Maar wij mogen ook wel dankbaar zijn, als wij bedenken hoe duidelijk en eenvoudig het onderwijs is, dat het ons aangaande de weg des behouds geeft. Die dit Evangelie met voordeel leest, is degenen die "gelooft, dat Jezus is de Christus, en gelovende het leven heeft in zijn Naam." Geloven wij zo? Laat ons nimmer rusten, voordat wij een bevestigend antwoord op die vraag kunnen geven!

#### AANTEKENINGEN.

18. Voorwaar, voorwaar zeg Ik u. - Melanchton merkt aan, dat Petrus waarschijnlijk, evenals de meeste Joden, verwachtte dat de Heere na zijn opstanding zijn Koninkrijk zou aanvaarden en niet Zijn discipelen in heerlijkheid zou regeren. Jezus waarschuwt hem, dat hij niets van die aard moest verwachten. Verdrukking, en geen heerlijkheid, was het vooruitzicht voor hem in deze wereld. Petrus zou ter wille van Christus vervolgd, geëxecuteerd, gevangen genomen en ten laatste gedood worden.

Het is juist zo gebeurd, als de Heere hem voorspelde. De meeste kerkgeschiedschrijvers verhalen, dat hij te Rome de marteldood heeft ondergaan en gekruisigd is met het hoofd naar beneden. Enige geleerden ontkennen bepaald, dat Petrus ooit in Rome geweest is. Waar hij gestorven is, doet er in elk geval niet toe; er bestaat geen reden, aan de gewelddadige dood van Petrus te twijfelen. -

De uitdrukking: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u" is het Evangelie van Johannes bijzonder eigen. Zij moet Petrus in herinnering gebracht hebben de nacht, toen zijn Heere verraden werd en tot hem zei: "Voorwaar, voorwaar zeg Ik u, de haan zal niet kraaien, totdat gij Mij driemaal zult verloochend hebben" (Joh. 13: 38). - "Zult gij uw handen uitstrekken en een ander zal u gorden, en brengen waar gij niet wilt." Dit gezegde wordt door bijna alle Schriftverklaarders voor een aanwijzing gehouden van Petrus' kruisdood. -

Augustinus tekent aan: "Niemand wil gaarne sterven; en dit is zo natuurlijk, dat zelfs de ouderdom Petrus van dit gevoel niet kan ontheffen. Was er niets of weinig afgrijselijks in de dood, de glorie van het martelaarschap zou niet zo groot zijn als zij is." -

Calvijn merkt aan: "Dit moet verstaan worden als doelende op de strijd tussen vlees en geest, die de gelovigen in zich gevoelen. De vreze des doods is ons ingeplant, want te wensen van het lichaam gescheiden te worden, is opstand tegen de natuur. Zelfs de martelaren ondervonden een vreze des doods, evenals wij, zodat zij op de vijanden van de waarheid geen overwinning konden behalen, dan door worsteling met zichzelf." -

Beza merkt aan: dat toen Petrus en Johannes door de Joodse Raad geëxecuteerd waren, "zij heengingen, verblijd zijnde, dat zij waardig geacht waren geweest om zijns Naams wille smaadheid te lijden" (Hand. 5: 41); en dat de uitdrukking "waar gij niet wilt" dus alleen kan doelen op de natuurlijke wil van vlees en bloed. -

Ambrosius verhaalt een legende, dat toen Petrus te Rome in de gevangenis was voor zijn marteldood, hij ontsnapte en de stad uitging, dat de Heere Jezus hem in een gezicht verscheen, en Petrus gevraagd hebbende: "Waar gaat Gij heen?", hem antwoordde: "Naar Rome, om andermaal gekruisigd te worden", en dat Petrus, dit gehoord hebbende, naar de gevangenis terugkeerde. Het gehele verhaal mist allen historischen grond.

19 Dit zei Hij.... met hoedanige dood... God verheerlijken. - Hier hebben wij een van

Johannes' ingelaste ophelderingen, waarvoor wij wel zeer dankbaar behoren te zijn. Wie kan zeggen, wat Schriftverklaarders al van 's Heeren voorzegging aan Petrus zouden gemaakt hebben, ware het Johannes niet ingegeven ons te zeggen wat Jezus van Petrus' dood verklaard heeft?

En.... zei Hij tot hem: Volg Mij. - Enigen verklaren deze woorden van de Heere letterlijk; anderen, geestelijk. Ik voor mij vat ze in beide betekenissen op, en houd het er voor, dat de Heere niet enkel bedoelde: "Sta op, en volg Mij nu", maar ook: "Volg Mij door geheel het leven, wat er de gevolgen ook van mogen zijn, ja, tot in de dood." Merken wij op: Christus' drie grote woorden tot de Christenen zijn: "Kom tot Mij, - leer van Mij, - en volg Mij" (Matth. 11: 28, 29). Ligt in de woorden "Volg Mij" niet een stilzwijgende heenwijzing naar het zeggen van de Heere tot Petrus in de nacht, dat deze Hem driemaal verloochende: "Waar Ik heenga" kunt gij Mij niet volgen; maar gij zult Mij hiernamaals volgen"? (Joh. 13: 36.)

20. En Petrus, zich omkerende, zag, enz. - De uitdrukkingen "zich omkerende" en "volgen" schijnen mij het buiten twijfel te laten, dat de Heere zich in beweging stelde, om de plaats, waar de maaltijd gehouden was, te verlaten, toen Hij zei: "Volg Mij". Toen Petrus Hem volgde, zag hij om en zag Johannes ook volgen. Zeker volgden achter Johannes ook de vijf anderen; anders zouden zij bezwaarlijk hebben kunnen horen, wat de Heere gezegd heeft van Johannes' "blijven", wat zij blijkbaar gehoord hebben.

[Sommigen menen, dat Johannes, door zich niet alleen bekend te maken als "den discipel, welken Jezus liefhad", maar door er opzettelijk bij te voegen: "die ook in het avondmaal op zijn borst gevallen was, enz.", duidelijk heeft willen maken, waarom hij ook was opgestaan en volgde.]

Dat Petrus zich omkeerde, wordt door enkelen aan zijn oude natuur, zich met anderen vergelijkende, toegeschreven; door anderen, aan geheel andere motieven.

[Het hangt er van af, welken zin aan Petrus' volgende vraag wordt toegekend.]

21. Als Petrus deze zag.... Heere, maar wal zal deze? - [Het woord zal" is er door de vertalers ingelast.] Het Grieks luidt letterlijk: "maar wat deze?" - Sommigen denken, dat die vraag alleen uit broederlijke liefde en toegenegenheid voortkwam; anderen schrijven die aan blote nieuwsgierigheid toe. In beide opvattingen acht ik iets waars. 's Heeren antwoord aan Petrus in het volgende vers doet mij duidelijk zien, dat Petrus die vraag niet had behoren te doen. Maar van de andere zijde kan ik niet toegeven, dat Petrus' vraag alleen uit nieuwsgierigheid is voortgekomen, als ik denk aan Petrus' onveranderlijke gehechtheid aan Johannes bij elke gelegenheid en blijkbaar broederlijke genegenheid tot hem. Petrus' vraag betrof Johannes' einde: "Zal ik een gewelddadige dood sterven; wat zal het einde van mijn broeder Johannes zijn?"

[Zou de vraag van Petrus ook deze bedoeling kunnen gehad hebben: "Heere, indien mij, die U verloochend heb, de eer mag te beurt vallen, dat ik, door U getrouw te blijven, voor U de marteldood zal ondergaan, welke eer zal dan Johannes worden geschonken, die U niet heeft verloochend en uw liefste discipel geweest is?" En zou Johannes ook wellicht daarom in het voorgaande vers er bijgevoegd hebben: "die ook in het avondmaal op zijn borst gevallen was"?]

Opmerkelijk is het, dat Johannes de van de enige twee apostelen was, wier toekomstig tot reeds te voren door Christus was besproken. "De drinkbeker, die Ik drink, zult gij wel drinken, en met de doop gedoopt worden, waarmee Ik gedoopt word" (Markus 10: 39).

22. Jezus zei tot hem: Indien Ik wil, enz. - Jezus' antwoord aan Petrus kan, mijns oordeels, alleen als een bestraffing winden aangemerkt. Het moest dienen, om de apostel te loeren, dat hij allereerst moest letten op zijn eigen plicht, zijn eigen ziel bewaren, zijn eigen loop volbrengen, en de toekomst van andere broeders in de handen laten van een wijs en barmhartig Zaligmaker. Hij moest niet willen nieuwsgierig doordringen in Gods raad aangaande Johannes. Hiermee bestraft de Heere geenszins belangstelling in de ziel van anderen, maar nieuwsgierigheid aangaande hun toekomst. –

Burkitt toekent aan: "Wat het weten betreft, zijn er twee grote verschillen bij de mensen. De een verzuimt te weten wat hij behoort te weten; de ander is nieuwsgierig te weten, wat hem niet toekomt te weten." - "Indien Ik wil, dat hij blijve, totdat Ik kome" is een diepzinnig gezegde, waaraan allerlei verklaringen zijn gegeven. Het best kan ik mij verenigen met hen, die menen dat de Heere niet bedoelde iets bepaalds omtrent Johannes' toekomst te voorspellen, maar slechts een algemene, onderstellende uitdrukking bezigde.

["Totdat Ik kom" ziet op de wederkomst des Heeren ten uitersten dage.]

23. Dit woord dan ging uit, enz. - In dit vers beschrijft Johannes zelf zorgvuldig de oorsprong van de vroegere kerkelijke overlevering. - "Onder de broederen". Hieruit blijkt, dat wat Jezus tot Petrus gezegd heeft, door de andere vijf gehoord is. Men lette op "indien". Een Schriftverklaarder merkt hierbij aan, dat door op dit "indien" niet te letten, een overlevering is ontstaan. Een enkel woord uit een tekst gelaten kan kwaad doen.

24. Deze is de discipel, enz. - In dit vers verklaart Johannes plechtig, dat hij de schrijver is van het Evangelie, dat Zijn Naam draagt en dat al wat dit Evangelie behelst, waar is. Als gewoonlijk verzwijgt hij Zijn Naam, en spreekt zediglijk van zichzelf in de derden persoon. En wordt hier door Johannes de eerste persoon in het meervoud "wij" gebezigd, dan merke men wel op, dat dit ook zo geschiedt bij het begin van zijn eerste Zendbrief.

[Volgens andere Schriftverklaarders (Godet o. a.) zijn de laatste twee verzen (24 en 25) niet van Johannes zelf, die in zijn Evangelie nooit "wij" voor zichzelf bezigt; maar hebben anderen, en wel "enige onmiddellijke getuigen van Jezus' leven en werkzaamheid, die zich te Eféze ophielden, toen zij zijn boek (op hun aandrang geschreven, om datgene, wat Johannes mondeling had medegedeeld, onvervalst te behouden) openlijk bekend maakten, plechtig verklaard, dat al wat hier verhaald werd, met hetgeen zij zichzelf herinnerden geheel en al overeenstemde." Andreas was de enige van de apostelen, die met Johannes de verwoesting van Jeruzalem overleefd had. Men houdt het er voor, dat hij het vooral is, die het laatste vers geschreven heeft.]

25. En daar zijn nog vele andere dingen, enz. - Brentius vestigt de aandacht op het grote aantal wonderen, die, volgens Mattheüs, door de Heere gedaan zijn, welke in geen van de Evangeliën bijzonder vermeld zijn (zie Matth. 4: 23, 24; 11: 5). Wat ons is medegedeeld, is slechts een proeve van wat Jezus deed. –

Henry schrijft, dat de boeken aangaande Christus lichtelijk hadden kunnen vermenigvuldigd worden. Alles wat Christus zei of deed, zou \vaardig geweest zijn te worden opgetekend. Nooit sprak Hij een ijdel woord, of deed Hij een ijdel iets. Nooit deed of sprak Hij iets luttels, iets dat niet meer was dan door de wijste mens gezegd kon worden. Indien wij niet geloven wat alrede geschreven is, dan zullen wij het ook niet, wanneer er veel meer geschreven was. –

De verklaring van Johannes, dat "de wereld zelf de geschreven boeken niet zou bevatten", levert enige moeilijkheid op. Het kan natuurlijk niet betekenen, dat de materiele massa van de boeken te groot zou zijn, dan dat de gehele wereld deze zou kunnen bevatten.

Sommigen willen door "de wereld" verstaan de menigte onbekeerden en ongelovigen, en dat, al ware er meer geschreven, die het niet zouden kunnen bevatten. (Verg. Amos 7: 10). Anderen, en met die kan ik mij het best verenigen, nemen de zinsnede op als een hyperbolische beschrijving van de menigte en de waarde van Christus' werken en woorden gedurende het tijdvak zijner bediening, en dat wij er niet al te letterlijke nadruk op moeten laten vallen.

Dergelijke hyperbolen komen meer voor in de Heilige Schrift ( Deut. 1:28; Joz.: 6; Richt. 7: 12; 1 Kon.!: 40; 4: 29; 10: 24; Matth. 11: 23; Luk. 14: 23; 19: 40). –

Calvijn merkt aan: "Indien de Evangelist, het oog slaande op de grootheid van de majesteit van Christus, in verbazing uitroept, dat zelfs de gehele wereld een volledig verhaal er van niet zou kunnen bevatten, behoren wij ons daarover te verwonderen. Ook is hij niet te laken, als hij een gemeenzame en gewone spreekwijze gebruikt, om de voortreffelijkheid van Christus' werken te prijzen: want hij weet, hoe God zich bedient van de gewone manier van spreken vanwege onze onwetendheid." –

Dit is ook het gevoel van Augustinus, Cyrillus, Bucerus, Musculus, Pearse, Scott en vele anderen. –

Het Griekse woord, door "bevatten" vertaald, is hetzelfde, dat in Matth. 19: 11 overgezet is door "vatten", en in dezelfde zin schijnt het hier gebruikt.

## **Bisschop J. C. Ryle: doordrongen van werkelijkheidszin**

Reformatorisch Dagblad. Gepubliceerd op: 13 juli 1977

*"Denk niet dat alles gedaan als we geregelde diensten houden en de mensen bewegen bij te wonen. Denk niet dat alles gedaan is als er volle kerken en volle Avondmaalstafels zijn. Wij wensen een duidelijk rijk des Geestes te zien onder het volk, een duidelijk gevoel van de zonde, een levend geloof in Christus, een besliste verruwing des harten, een duidelijke scheiding van de wereld een heilige wandel met God. In één woord: wij begeren te zien dat zielen gezaligd worden en wij zijn dwazen en bedriegers, blinde leidslieden der blinden als we met iets minder tevreden zijn."*

Deze woorden zijn afkomstig van John Charles Ryle, de bekende bisschop van Liverpool in de vorige eeuw. Dit citaat doet ons in een ogenblik aanvoelen wie Ryle is: een man doordrongen van werkelijkheidszin, een man met een oog voor de toekomstige wereld, een man vol liefde t.o.v. een onsterfelijke ziel.

Het feit is er, dat velen die de naam van J. C. Ryle niet onbekend is, weinig of niets van zijn persoon afweten. Een detaillistische beschrijving van zijn levensloop vinden we in het boekje J. C. Ryle — "A Self Portrait". Dit is een gedeeltelijke autobiografie, gecombineerd met een biografisch naschrift van Michael Smout. Ryle heeft deze levensbeschrijving op 57-jarige leeftijd geschreven. Dat hij zijn levensverhaal niet heeft afgemaakt, vindt waarschijnlijk zijn oorzaak in zijn verwachting niet lang meer te leven — hoewel hij 84 jaar werd — én in het doel waartoe hij het schreef. Het was nl. niet bedoeld om gepubliceerd te worden maar om als onderwijs te dienen voor zijn kinderen. Deze kinderen betoonden echter (behalve één dochter) niet in het spoor van hun vader te willen wandelen. Zij keerden zich af van het pad der waarheid. Mogelijk heeft dit hem de moed doen ontzinken om verder te gaan.

### **Onschadelijk**

John Charles werd in 1816 geboren in Macclesfield in het graafschap Cheshire (N.-Engeland). Zijn vader was een eigenaar van een bank en had veel land en huizen. Hij werd in grote luxe opgebracht. "Dit waren gelukkige en vrijwel onschadelijke dagen — zegt hij — hoewel verstoken van enige ware godsdienst". Men ging 's zondags wel ter kerk, maar dat was niet meer dan een dode vorm. De rest van de zondag werd doorgebracht als alle wekelijkse dagen. Zijn moeder leerde hem weleens enkele vragen uit de Catechismus en zijn vader liet hem weleens enkele platen uit de oude Bijbel zien, maar daarin bestond dan ook hun hele godsdienst. Ryle ziet dit niet als een excuus voor zijn "irreligious condition", maar "als enige verklaring ervan".

Pas toen hij 21 jaar was — hij studeerde toen aan de Universiteit van Oxford — werd hij werkelijk bekommerd over zijn zieleheil. Voor die tijd, zegt hij, was ik "volkomen zorgeloos, gedachteloos, onwetend en onverschillig omtrent mijn ziel en de toekomstige wereld". "I think I had no true religion at all". Hij was geen dronkaard, geen losbol, geen totaal ongelovige, en toch voelde hij dat als hij zou sterven hij voor eeuwig verloren zou gaan. "Ik was totaal ongeschikt om te sterven". Door middel van een ernstige ziekte in de zomer van 1837 kwam het tot een crisispunt in zijn leven. Over de grote strijd en inwendige worsteling die daarop volgden zegt hij zeer weinig.

Ryle is uiterst summier in het verhaal van zijn bekering. Het bracht hem er eindelijk toe, zegt hij, te wandelen op het pad des levens, waarvan hij tot op heden nog niet was afgeweken.

Volgens een noot van Peter Toon — de bewerker - heeft Ryle later wat méér losgelaten over de worsteling van zijn wedergeboorte. Belangrijk voor de oplossing van zijn zieleraadselen is waarschijnlijk een dienst geweest in de kerk van Oxford in het begin van 1838, waar Efeze 2 gelezen werd en de tekst "Uit genade zijt gij zalig geworden, door het geloof", grote indruk op hem achterliet.

### **Basisgedachten**

Wel zegt hij in zijn autobiografie zeer duidelijk welke zaken toen op zijn leven een groot stempel gezet hebben. Deze zaken — die eigenlijk de basisgedachte vormen van heel zijn wijze van prediken — waren volgens zijn eigen woorden: "De bovenmate zondigheid der zonde en mijn eigen persoonlijke zondigheid, hulpeloosheid en geestelijke nood; de volkomen geschiktheid van de Heere Jezus Christus door Zijn offerande, plaatsbekleding en tussentreding om de Zaligmaker van een zondaarsziel te zijn; de absolute noodzakelijkheid voor ieder die zalig wil worden om wedergeboren en bekeerd te worden door de Heilige Geest; de onmisbare noodzaak van heiligheid des levens, zijnde het enige getuigenis van een waar Christen; de absolute behoefte om uit de wereld uit te gaan en zich af te scheiden van haar ijdele gewoonten, vermaak en maatstaven van het goede, zowel als van haar zonden; het oppergezag van de Bijbel als de enige regel van wat waarachtig is in het geloof of wat goed is in de praktijk en de noodzaak van regelmatige studie en lezing ervan; de absolute noodzakelijkheid van dagelijks verborgen gebed en gemeenschap met God indien iemand voornemens is het leven van een ware Christen te leven; de enorme waardij van wat genoemd wordt Protestantse beginselen te zijn in vergelijking met het Rooms-katholicisme; de onuitsprekelijke voortreffelijkheid en schoonheid van de leer van de tweede komst van onze Heere en Zaligmaker Jezus Christus; de onuitsprekelijke dwaasheid van te veronderstellen dat de doop de wedergeboorte is of dat formeel ter kerkgaan Christelijkheid is of dat van het Sacrament gebruik te maken een middel is om de zonden uit te wissen, of dat geestelijken meer weten van de Bijbel dan andere mensen of middelaars zijn tussen God en mensen krachtens hun ambt".

### **Levend geworden**

"Ik zeg, dat al deze beginselen vat schenen te krijgen op mijn geest omstreeks de tijd nadat ik 21 was geworden. Ik ben er volkomen zeker van dat ik er voordien helemaal niets van wist en ik ben er zó zeker van als van mijn eigen bestaan dat zij oprezen in mijn geest op een duidelijke hoewel mysterieuze wijze, zonder de bemiddeling van enig afzonderlijk persoon". En zijn ootmoedig besluit is; "Vóór die tijd was ik dood in de zonden en op de grote weg naar de hel, en vanaf die tijd ben ik levend geworden en heb ik een hoop op de hemel gekregen. En niets kan dit naar mijn mening verklaren dan de vrije soevereine genade van God".

Het zou een opsomming van feiten geven zijn verdere levensloop uitvoerig na te gaan. Slechts de belangrijkste dingen willen we er uit halen. In 1841 kwam het tot een groot debacle in Ryle's leven, toen de bank van zijn vader failliet ging. Dit was niet verwonderlijk. Er waren toen veel kleine privébanken in Engeland, die afhingen van het fortuin van enkele rijke klanten. Ryle, die toen 25 jaar was, dacht dat alle planten van zijn leven uitgetrokken werden. "Indien ik in die tijd niet een Christen geweest was, weet ik niet of ik geen zelfmoord gepleegd had", zegt hij. Het was voor hem of

alle perspectief voor de toekomst stukgeslagen werd. Toch werkte deze tegenslag mee voor zijn bestwil. Hij moest zijn "county" verlaten, kreeg andere connecties en stelde zich beschikbaar om geestelijke in de Anglicaanse Kerk te worden. Indien zijn vader eigenaar van de bank gebleven was, was hij wellicht Parlements lid geworden.

### **Hulpprediker**

In december van 1841 werd hij geordend als "Curate" (hulpprediker) in het district Exbury, een streek met veel arme mensen en met een erg ongezond klimaat. Er was geen periode dat er niet een of andere epidemie rondwaarde. Ziekenbezoek was dan ook één van zijn voornaamste bezigheden.

In 1843 werd hij „Rector" (predikant) van St. Thomas in de stad Winchester. Opmerkelijk is zijn constatering dat hij nu niet meer zo zou durven preken als hij toen deed. Hoewel zijn preken in Winchester ernstig en vurig waren, ze waren te eenvoudig, te weinig diepgaand, zo merkt hij op.

Het volgende jaar nam hij het "rectoraat" van het plaatsje Helmingham op zich. Daar hij slechts over weinig mensen opzicht had, bleef hem veel tijd over om een intensieve studie te maken van de geschriften van de Engelse Hervormers, Puriteinen en later Evangelische leiders. Hij maakte in Helmingham ook een begin met zijn „Uitleggende gedachten van de vier Evangelien" (die nu in zeven delen verkrijgbaar zijn). Ook heeft Ryle daar veel traktaatjes geschreven om in groten getale verspreid te worden.

In 1861 vertrok hij naar Stradbroke om daar als "Vicar" (plv. predikant) de kerk te dienen. Ryle heeft veel goed werk verricht onder de arme mensen, die in die tijd van economische recessie in Stradbroke woonden. Hij kreeg ook meer bekendheid door het land en werd overal uitgenodigd te komen preken. De pas uitgevonden trein bewees hem daarbij goede diensten.

### **Bisschop**

In 1880 — toen hij 65 jaar geworden was — dacht Ryle dat zijn werk bijna ten einde zou zijn. Onverwachts kreeg hij echter een aanbod om de nieuwe bisschopszetel in Liverpool te bezetten. In deze grote stad van 700.000 inwoners heeft hij nog 20 jaar gearbeid. Liverpool was eigenlijk een onderdeel van het bisdom Chester. De eerst kleine plaats was echter zó explosief gegroeid, dat de roep om een zelfstandige bisschopszetel steeds luider werd. Met de komst van Ryle werd dit vervuld. De enorme groei van Liverpool was te danken aan de slavenhandel en de katoen-import in deze zeehaven en aan de immigratie van vele Ieren vanwege de mislukte aardappeloogst. De onverschilligheid was er zeer groot. Slechts één van de tien mensen bezocht de kerk. Geen wonder dat de geestelijkheid — die bezorgd was over de geestelijke nood van het volk — blij was met de komst van Ryle, hoewel deze ook veel kritiek te verduren kreeg, vooral van de zijde van de zgn. "Neo- Evangelicals". Tijdens zijn periode in Liverpool werd hij door de Universiteit van Oxford tot "Doctor of Divinity" benoemd.

Dat Ryle — ondanks zijn hoge ouderdom — een goede bisschop voor Liverpool geweest is, bewijst wel het feit, dat het aantal geestelijken in het bisdom toenam met 146 en het aantal kerkgangers met ongeveer 12.000. Na de dood van zijn (inmiddels derde) vrouw ging zijn gezondheid sterk achteruit. Zijn jongste dochter Isabelle verzorgde hem tot hij op 9 juni van het jaar 1900 stierf.

Twee teksten sieren zijn grafsteen: Want uit genade zijl gij zalig geworden, door het geloof" (Eféze 2:8). deze tekst herinnert aan het begin van zijn pelgrimsreis met de Heere Jezus Christus, terwijl de andere tekst het einde van zijn leven benadrukt: "Ik heb goede strijd gestreden, ik heb de loop beëindigd, ik heb het geloof behouden" (2 Tim. 4:7)

### **Getrouw**

Wat Ryle als prediker betreft, mogen we zeggen dat hij voldeed aan de eis die Gods Woord aan "de uitdelers" stelt, nl. "dat elk getrouw bevonden worde". Toen in de jaren zeventig van, de vorige eeuw zijn kerk te Stradbroke grondig vernieuwd werd, moest op de preekstoel een opschrift gebeiteld worden, nl. "Wee mij indien ik het Evangelie niet predik".

Toen dat voltooid was, nam Ryle de beitel uit de hand van de werkman en onderstreepte het woordje "niet".

Dit voorval typeert de persoon van bisschop Ryle op een treffende wijze: "Who is unto me if I preach not the Gospel". In een volgend artikel hopen we op zijn prediking — die ook nu nog onze volle aandacht waard is — wat nader in te gaan.

### **Enkele boeken van J. C. Ryle**

- \* Een heilzame nodiging tot het levende water
- \* De plichten der ouders
- \* Bent u gelukkig?
- \* Het hart van het christelijk geloof
- \* Hebt u zekerheid?
- \* Wie Hem vroeg zoekt
- \* De opperzaal
- \* Een nieuw hart
- \* Uitleggende gedachten bij het Evangelie naar Johannes
- \* J. C. Ryle door P. Toon en M. Smout (biografie)
- \* J.C. Ryle - Eenzaam om het Evangelie. Door Iain H. Murray